CUPRINS

Introducere
Conceptul de dezvoltare urbană durabilă

CAPITOLUL 1. Contextul urban și identificarea principalelor probleme și provocări la nivel local

1.1 Date statistice și analize relevante pentru definirea contextului urban

1.1.1 Dezvoltare teritorială și urbanism. Elemente de geografie urbană specifice Municipiului Alba Iulia
a) Personalitatea geografică a Municipiului Alba Iulia
b) Municipiul Alba Iulia în sistemul de localităţi la nivel zonal, judeţean, regional şi naţional
c) Particularități în dezvoltarea teritorială a Municipiului Alba Iulia
d) Mobilitate și accesibilitate la nivelul Municipiului Alba Iulia
e) Tendințe și scenarii de dezvoltare teritorială

1.1.2 Provocări economice la nivelul municipiului Alba Iulia
a) Evoluţia Produsului Intern Brut şi încadrarea în evoluţia pe plan naţional
b) Mediul de afaceri din Alba Iulia
c) Analiza cifrei de afaceri a firmelor din Alba Iulia
d) Aspecte relevante pentru piaţa muncii – Cererea de muncă
e) Ponderea tipurilor de proprietate în economia municipiului Alba Iulia
f) Procesul de investiţii
g) Analiza activităţii contribuabililor mijlocii
h) Industria la nivelul municipiului Alba Iulia
i) Agricultura municipiului Alba Iulia
j) Fondul forestier şi exploatarea resurselor primare
k) Comerţul şi serviciile
l) Turismul
m) Analiza disparităţilor din economie
n) Analiza SWOT

1.1.3 Provocări sociale la nivelul Municipiului Alba Iulia
a) Structura populaţiei după participarea la activitatea economică, resursele de muncă
b) Structura populației active
c) Populația ocupată
d) Forța de muncă salariată
e) Aspecte ale șomajului în Alba Iulia
f) Formare profesională și învățare pe parcursul întregii vieți
g) Raportul de dependență economică
h) Analiza SWOT

1.1.4 Provocări climatice la nivelul municipiului Alba Iulia
a) Problematica și legislația la nivel european
b) Contextul local

1.1.5 Provocări demografice la nivelul Municipiului Alba Iulia
a) Populaţia curentă a municipiului Alba Iulia; distribuţia şi densitatea populaţiei pe localităţile componente
b) Analiza evoluţiei numerice a populaţiei municipiului Alba Iulia pe baza datelor ultimelor 5 recensăminte
c) Structura etnică, lingvistică si religioasă
d) Structura populaţiei pe sexe şi grupe de vârstă. Indicatori demografici derivaţi

e) Structura populaţiei după nivelul studiilor absolvite
f) Evoluţia principalilor indicatori ai mişcării naturale a populaţiei în perioada 2000-2015 la nivelul municipiului Alba Iulia
g) Analiza SWOT
h) Consecinţe ale evoluţiilor demografice

1.1.6 Provocări legate de mediu la nivelul municipiului Alba Iulia

a) Starea principalilor indicatori de mediu
b) Oferta de produse și servicii care fac stilul de viață verde (produse ecologice)
c) Spații verzi
d) Infrastructura de mediu
e) Riscuri ecologice
f) Conceptul de oraş verde
g) Analiza stării actuale a mediului şi aspectele teritoriale ale acestuia
h) Consumul energetic și utilizarea surselor regenerabile de energie

1.1.7 Infrastructura și serviciile aferente în Municipiul Alba Iulia

a) Infrastructura tehnico-edilitară
b) Infrastructura de sănătate
c) Infrastructura socială
d) Infrastructura de învățământ
e) Infrastructura de cercetare
f) Infrastructura culturală
g) Fondul de locuințe

1.1.7.i Dezvoltarea și extinderea infrastructurii municipiului Alba Iulia în urma proiectelor de investiții ale Primăriei
1.1.7.ii Necesități de extindere, dezvoltare sau modernizare a infrastructurii și serviciilor aferente la nivelul municipiului Alba Iulia. Probleme, disfuncţionalităţi şi condiţii restrictive în dezvoltare

1.1.8 Imaginea municipului Alba Iulia

a) Percepția locuitorilor privind municipiul Alba Iuia
b) Performanţele Municipiului Alba Iulia

1.2 Strategii și politici sectoriale existente ce stau la baza elaborării SIDU

a) La nivel european
b) La nivel național
c) La nivel regional
d) La nivel județean
e) La nivel local

1.3 Analiza nevoilor și a soluțiilor aferente

1.3.1 Economie

a) Competitivitate prin cercetare, dezvoltare și inovare
b) Competitivitate prin clustere în sectoare economice majore
c) Competitivitate prin sprijinirea IMM-urilor
d) Competitivitate prin utilizarea instrumentelor TIC în sectorul comercial local
e) Continuarea investițiilor pe termen lung în turism

1.3.2 Societate

a) Servicii sociale și incluziune
b) Servicii urbane
c) Ocupare

d) Locuire
e) Sănătate
f) Educație
g) Cultură

1.3.3 Schimbări climatice

1.3.4 Demografie

1.3.5 Mediu
a) Energie și eficiența utilizării resurselor
b) Regenerare urbană
c) Biodiversitate

1.4 Analiza SWOT integrată

CAPITOLUL 2. Viziunea de dezvoltare și obiectivele SIDU

2.1 Viziunea de dezvoltare

2.1.1 Viziunea Uniunii Europene cu privire la dezvoltarea urbană 2014-2020
2.1.2 Viziunea de dezvoltare la nivelul României
2.1.3 Viziunea de dezvoltare la nivelul Regiunii Centru
2.1.4 Viziunea de dezvoltare la nivelul Județului Alba
2.1.5 Nivelul municipiului Alba Iulia: viziunea de dezvoltare pentru perioada 2014-2023 și fundamentarea acesteia

2.2 Obiectivele generale și specifice ale dezvoltării municipiului Alba Iulia în perioada 2014-2023

CAPITOLUL 3. Calendar de activități pentru implementarea SIDU și portofoliu de proiecte

3.1 Activități și domenii de intervenție

3.1.1 Domenii de intervenție vizate în vederea atingerii obiectivelor de dezvoltare
3.1.2 Măsuri de atenuare a riscurilor implementării SIDU

3.2 Portofoliul proiectelor necesare pentru realizarea viziunii și atingerii obiectivelor SIDU

3.3 Hărți cu localizarea proiectelor din portofoliul SIDU

CAPITOLUL 4. Implementarea, monitorizarea și evaluarea SIDU

4.1 Contextul instituțional
4.1.1 Autoritatea Urbană
4.1.2 Managerul energetic
4.1.3 Guvernanţa locală

4.2 Plan de acțiune pentru implementarea SIDU

4.3 Indicatori relevanți în monitorizarea și evaluarea SIDU

CAPITOLUL 5. Cadrul partenerial pentru elaborarea și implementarea SIDU

5.1 Instituții implicate la nivel local

5.2 Procesul de consultare publică

INTRODUCERE

Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană a Municipiului Alba Iulia este un instrument de planificare în vederea dezvoltării urbane durabile a municipiului Alba Iulia în perioada 2014-2023.

Documentul de față este o versiune de lucru, supusă consultării publice. Versiunea finală va fundamenta prioritizarea proiectelor ce urmează a fi depuse spre finanțare în cadrul Axei Prioritară 4 *Sprijinirea Dezvoltării Urbane* Durabile din cadrul Programului Operațional Regional 2014-2020.

Înainte de toate, „o bună planificare reprezintă un instrument fundamental al guvernării locale eficiente – o metodă de exprimare şi efectuare a alternativelor publice referitoare la modul în care comunitatea va creşte şi se va dezvolta."[1]

În acest sens, s-a acordat o atenție deosebită parcurgerii într-o succesiune logică și firească a patru etape care, în final, reprezintă metodologia care a stat la baza elaborării lucrării:

1. ***Documentarea,*** prin consultare atât a documentelor publice în domeniu cât și a celor din literatura de specialitate
2. ***Cercetarea și analiza realității din teritoriu***
3. ***Cercetarea științifică și aplicare de metode potrivite de analiză*** (atât matematice și statistice, cât și metode de cercetare științifică)
4. ***Analize și sinteze***, ale căror scop principal este atât furnizarea de informații integrate și relevante, cât și a celor de tip "metadate" (date despre date), necesare în procesul decizional privind politicile de dezvoltare durabilă a municipiului Alba Iulia

Conceptul de dezvoltare urbană durabilă

"***Dezvoltarea presupune creșterea, dar ceea ce o diferențiază de aceasta este tocmai schimbarea, trecerea la o stare nouă, la o treaptă superioară, la complexitate***"[2]

Pornind de la dimensiunile matematice ale spațiului: *bidimensională* (spațiul ca "loc, suprafață, întindere limitată"[3]). *tridimensională* (spațiul ca "întreg neîntrerupt cu trei dimensiuni"[4]) și *n-dimensională sau multidimensională* (spațiul ca "formă fundamentală de existență a materiei în cadrul căreia are loc mișcarea acesteia"[5]), ***facilităm o înțelegere mai clară, structurată și complexă a conceptului de dezvoltare spațială, care de fapt este definit de pe 3 niveluri***:

- "Fenomenul de extindere spațială a așezărilor omenești, urmată sau nu de salturi calitative (de exemplu, trecerea de la sat la oraș)
- Dezvoltarea pe verticală a așezărilor omenești (este o dezvoltare, deoarece presupune atât un salt calitativ la conceptul de locuință colectivă, precum și progresul tehnologic care să permită realizarea acestora)
- Dezvoltarea așezărilor omenești într-un spațiu multidimensional guvernat de legi naturale, economice, sociale, culturale, etc., fiecare dintre acești determinanți înregistrând salturi calitative odată cu evoluția așezărilor omenești"[6]

În urma unei cercetări științifice cu privire la definiția noțiunii de "***dezvoltare durabilă***" s-a observat faptul că există un număr impresionat de definiții și interpretări. Amintim totuși prima definiție care a

---

[1] Marcel Heroiu şi colab., Raportul "*Consolidarea Capacităţii de Planificare Spaţială. Precondiţie pentru dezvoltarea urbană sustenabilă*", Banca Mondială, 2013, Pagina 12
[2] Alexandru Petrișor, "Către o definiție a dezvoltării spațiale durabile", Amenajarea Teritoriului și Urbanismul 3-4:1-5, 2008
[3] Marele dicționar de neologisme, 2000 - a treia definiție
[4] Marele dicționar de neologisme, 2000 - prima definiție
[5] Noul dicționar explicativ al limbii române, 2002
[6] Alexandru Petrișor, "Către o definiție a dezvoltării spațiale durabile", Amenajarea Teritoriului și Urbanismul 3-4:1-5, 2008

apărut în raportul Comisiei Mondiale pentru Mediu și Dezvoltare intitulat ”Viitorul nostru comun”[7] (Brundtland, 1987): ”dezvoltarea care urmărește satisfacerea nevoilor prezentului fără a compromite posibilitatea generațiilor viitoare de a-și satisface propriile nevoi”. Deși, ”definiția dezvoltării durabile rămâne aceeași, [...] omenirea înțelege astăzi mult mai bine pilonii economici, sociali și ecologici ai dezvoltării durabile, și cum sunt aceștia conectați în mod intrinsec” (Bugge și Watters[8], 2003).

Durabilitatea urbană se bazează pe interacțiuni pozitive între cele trei subsisteme urbane diferite: social, economic și fizic (teritorial și de mediu). În același timp, nu trebuie pierdut din vedere existența unui număr foarte mare de ***factori ce influențează sustenabilitate dezvoltării urbane***, printre care amintim: modul de utilizare a terenurilor, progresul tehnologiei, nivelul de educație, evoluția societății, rețele de transport și accesibilitate, caracteristici privind consumul de energie, etc. Acești factori interacționează între ei, schimbând temporal relații de tip ”cauză-efect” și imprimând diferite influențe asupra durabilității în diferite stadii de dezvoltare urbană. Prin urmare, ***durabilitatea este un concept dinamic***.[9] Nu trebuie pierdut din vedere faptul că ***noi forțe au un impact semnificativ în dezvoltarea orașelor*** în general: noi forțe economice, noile tehnologii, noile forme de guvernare, noile restricții ecologice, noile tendințe de evoluție a societății, etc.

Frecvent, în literatura de specialitate, *dezvoltarea urbană este sinonimă cu noțiunea de urbanizare*. La nivel european, una dintre provocările urbane care necesită intervenții coerente de dezvoltare urbană este reprezentantă de *fenomenul expansiunii urbane* în afara intravilanului (”urban sprawl”).

Dezvoltarea urbană poate fi privită ca proces de creștere și amplificare însoțit de transformări calitative generate de aplicarea unor strategii, politici, programe de dezvoltare.[10]

Tendințe actuale și viitoare abordări în dezvoltarea durabilă a orașelor

Lumea poate continua să se dezvolte în mod durabil doar dacă această dezvoltare este abordată într-o manieră cuprinzătoare, holistică. Într-o astfel de abordare va fi esențial să se ia în considerare utilizarea rațională a resurselor, eficiența consumului, un management urban eficient, susținerea și sprijinirea inovării în dezvoltarea socială și economică, precum și planificarea urbană durabilă. Toate aceste aspecte ar trebui să reprezinte o prioritate în lupta continuă pentru durabilitate și în efortul de a crea orașe inteligente.

Durabilitatea la nivel mondial depinde din ce în ce mai mult de modul nostru de a dezvolta orașele. Expansiunea demografică în mediul urban este un fenomen cu o tendință exponențială accentuată observată în ultimul secol. De pildă, în 1900 doar 13% din populația lumii trăia în orașe. Prognozele statistice subliniază faptul că acest procent va ajunge în 2050 la 70%. În fiecare an, adăugăm planetei

---

[7] Brundtland, G.H., ”Our Common Future”, ECED, Oxford University Press, Oxford, 1987

[8] Bugge, H.C., Watters, L., ”A Perspective on Sustainable Development after Johannesburg on the Fifteenth Anniversary of Our Common Future: An Interview with Gro Harlem Brundtland, Georgetown International Environmental Law Review, 15:359-366

[9] Akimasa Fujiwara, Junyi Zhang, ”*Evaluating sustainability of urban development in developing countries incorporating dynamic cause - effect relationship over time*”, Journal of the Eastern Asia Society for Transportation Studies, Vol.6, pag. 4349-4364, 2005, Japonia, http://www.easts.info/on-line/journal_06/4349.pdf

[10] Amalia Vârdol, ”Diferențieri geografice în nivelul de dezvoltare a orașelor României”, rezumatul tezei de doctorat, coordonator științific prof.univ.dr. Ioan Ianoș, 2008

echivalentul a 7 metropole de mărimea New York-ului. ***Această urbanizare fără precedent este o emblemă a progresului nostru economic și social (mai ales pentru națiunile în curs de dezvoltare), dar și o povară uriașă asupra infrastructurii planetei.***

Această creștere demografică constantă reprezintă o provocare pentru dezvoltarea în continuare care trebuie să fie abordată din punct de vedere holistic.

Marea provocare în sustenabilitatea urbană este dezvoltarea de politici cuprinzătoare care sunt aplicate în mod consecvent pe diferite zone municipale. Aceste politici trebuie să se bazeze pe o înțelegere amplă și cuprinzătoare a factorilor care influențează relația dintre modul de funcționalitate a orașelor și mediul înconjurător. Acesta nu este un aspect tocmai simplu.

În ultimii ani, orașe din întreaga lume au făcut eforturi pentru a face față angajamentele asumate în cadrul Summit-ului de la Bilbao privind dezvoltarea societății informaționale în teritoriile acestora, făcând un pas mai departe, promovând ***inovarea și procesele de management ale cunoașterii***, acestea din urmă fiind ***doi factori cheie în realizarea competitivității orașelor***.

Astfel, dezvoltarea rapidă a noilor tehnologii și a proceselor de inovare a dus la un nou model de oraș, ”***Smart City***”. Acest tip de oraș utilizează noi tehnologii pentru a le face mai locuibile, funcționale, competitive și moderne, promovând inovarea și gestionarea cunoștințelor, care la rândul lor sunt reunite în 6 domenii-cheie de performanță: economie, mobilitate, mediu, cetățeni, calitatea locuirii și a vieții, management.[11] În esență, un ”***Smart City***” este un oraș care funcționează pe 6 dimensiuni abordate integrat, definite de 31 de factori, care la rândul lor sunt descriși și cuantificați prin 74 de indicatori. Cele 6 dimensiuni sunt: Economie inteligentă (Smart Economy), Mobilitate inteligentă (Smart Mobility), Locuitori inteligenți (Smart People), Mediu inteligent (Smart Environment), Locuire inteligentă (Smart Living) și Guvernare inteligentă (Smart Governance).[12]

Dezvoltarea accelerată a Tehnologiei Informației și Comunicațiilor din ultimele două decenii, a favorizat răspândirea pe scară largă de inițiative ce vizează crearea de oportunități pentru comunicare și schimbul de informații de către comunitățile locale sau regionale. Acest fenomen a apărut pentru prima dată în Statele Unite ale Americii și apoi în Europa și Asia.

La nivel mondial, autoritățile locale sunt conștiente de faptul că dezvoltarea din ultimele decenii ale Tehnologiei Informației și Comunicațiilor (TIC), a inovației și a cunoașterii a crescut exponențial, ceea ce le face tot mai prezente în viața de zi cu zi și a componentelor de bază ale progresului social și economic al acestor teritorii.

Astfel, un alt concept modern de oraș este acela de ***”Intelligent City”*** (Oraș inteligent) ce este definit ca ***teritorii care aduc inovația și Tehnologia Informației și Comunicațiilor (TIC) în aceeași localitate***. În 2006, Intelligent Community Forum[13] a elaborat o listă de indicatori care oferă un cadru pentru a înțelege modul în care comunitățile și regiunile pot obține în prezent un avantaj competitiv privind ”Broadband Economy”.

Publicațiile recente referitoare la ”***Intelligent City***” subliniază ***convergența sistemelor de inovare și medii virtuale în crearea unor sisteme globale de inovare***. (Bell,R.și colab.[14], 2009, Komninos[15], 2008, IJIRD[16], 2009).

---

[11] ”Smart Cities Study: International study on the situation of ICT, innovation and Knowledge in cities”, publicat de The Committee of Digital and Knowledge-based Cities of UCLG, Bilbao, 2012, http://www.cities-localgovernments.org/committees/cdc/Upload/formations/smartcitiesstudy_en.pdf

[12] ”Smart cities - Ranking of European medium-sized cities”, Final report, 2007, Centre of Regional Science, Viena, Austira http://www.smart-cities.eu/download/smart_cities_final_report.pdf

[13] Intelligent Community Forum, New York, Statele Unite ale Americii, 2012, http://www.intelligentcommunity.org/

[14] Bell, R., Jung, J., Zacharilla, L., ”Broadband Economies: Creating the Community of the 21st Century”, Intelligent Community Forum, New York, 2009

[15] Komninos N, ” Intelligent Cities and Globalization of Innovation Networks”, London and New York, Routledge, 2008

Alături de conceptul de ”orașe inteligente**”** se vorbește din ce în ce mai mult și de conceptul ***”Digital City”*** (Orașe Digitale)**,** între aceste existând diferențe evidente. Precizăm faptul că toate orașele inteligente sunt și orașe digitale, însă nu toate orașele digitale sunt și inteligente (Komninos[17], 2002). Diferența majoră constă în faptul că orașele inteligente au capacitatea de rezolvare a problemelor, în timp ce orașele digitale au doar capacitatea de furnizare de servicii prin intermediul comunicării digitale. Infrastructura wireless este elementul cheie al infrastructurii orașului digital, fiind în același timp doar un prim pas (în special în oferirea de servicii de guvernare interoperabile bazate pe internet, care permit conectivitatea permanentă și transformarea proceselor guvernamentale-cheie, atât pe plan intern (departamente și angajați), cât și extern pentru cetățeni și mediu de afaceri).

O definiție utilă și holistică pentru “***Future City***” (Orașul viitorului) a dat-o Rick Robinson[18] în 2012 incluzând 5 concepte[19]:

- *Un Oraș al Viitorului este în poziția de-a face un succes din prezent* (de exemplu, un oraș economic activ în sectoarele industriale de mare valoare și în măsură să ofere forța de muncă și infrastructura de care companiile din aceste sectoare au nevoie)
- *Un Oraș al Viitorului este în curs pentru un viitor de succes* (având un sistem de educație care oferă competențe ce vor fi necesare viitoarelor industrii având în vedere evoluția tehnologiei)
- *Un Oraș al Viitorului creează o creștere durabilă și distribuită echitabil* (de exemplu, oportunitățile de educație și ocupare (locuri de muncă) sunt disponibile pe scară largă pentru toți cetățenii și comunitățile, accentul fiind pus pe obținerea de rezultate din punct de vedere social și de mediu, precum și creșterea economică)
- *Un Oraș al Viitorului la fel de eficient și inteligent posibil* (de exemplu, resurse precum energia, sistemele de transport și apa sunt utilizate în mod optim, rațional și cu conținut redus de emisii de carbon pentru creșterea economică și socială, păstrând în același timp un mediu atractiv și sănătos în care locuitorii să trăiască și să muncească)
- *Un Oraș al Viitorului permite cetățenilor, comunităților, antreprenorilor și întreprinderilor să facă posibil ce este cel mai bun pentru ei* (pentru a face infrastructuri inteligente este o provocare de inginerie, dar făcând orașe mai inteligente reprezintă o provocare socială, iar cei mai în măsură să înțeleagă modul în care societățile se poate schimba sunt cei care pot inova în ele)

Conturarea unei idei cu privire la conceptele ”Smart City”, ”Intelligent City”, ”Digital City” sau ”Future City” nu poate fi completă fără abordarea și a noțiunii de ***comunitate inteligentă***, comunitatea fiind cea mai dinamică componenta majoră a unui oraș.

În sens restrâns, o ***comunitate inteligentă*** este o comunitate care reușește să utilizeze tehnologia informației pentru a își transforma fundamental și semnificativ viața și activitatea, reușind astfel să facă față provocărilor la nivel global în ceea ce privește economia bazată pe cunoaștere. (Eger, John, M., San Diego, 2007)[20]. În esență, o comunitate inteligentă include factorii de decizie, mediul de afaceri și locuitorii care înțeleg potențialul tehnologiei informației, adaptându-se permanent schimbărilor. (Smart Community Guidebook[21]).

---

[16] IJIRD, ”Intelligent Clusters, Communities and Cities: Enhancing innovation with virtual environments and embedded systems”, ***International Journal of Innovation and Regional Development***, Special Issue on Intelligent Clusters, Communities and Cities, Vol. 1, No. 4., 2009, http://www.inderscience.com/info/inarticletoc.php?jcode=ijird&year=2009&vol=1&issue=4

[17] Komninos, N., ”Intelligent Cities: Innovation, knowledge systems and digital spaces”, London and New York, Routledge, 2002

[18] Executive Architect, Smart Cities, IBM Software Group Europe, Birmingham, Marea Britanie

[19] Rick Robinson, ”***Five steps to a Smarter City***”, 2012, http://theurbantechnologist.com/2012/09/11/five-steps-to-a-smarter-city-and-the-philosophical-imperative-for-taking-them/

[20] The California Institute for Smart Communities, ”***The Smart Community Concept***”, San Diego, Statele Unite ale Americii, 2007, http://www.smartcommunities.org/concept.php

[21] Smart Community Guidebook, ”Prospering as a Smart Community”, California, Statele Unite ale Americii, http://web.archive.org/web/20010222203154/http://www.smartcommunities.org/cprosper.html

Deși sunt de mare actualitate, dar mai ales la modă, nu trebuie omis faptul că ***aceste tendințele de dezvoltare urbană sunt mai întâi de toate imaginea unor corporații cu privire la tehnologiile care au înregistrat, în ultimii ani, o remarcabilă dezvoltare și inovație și care se doresc a fi tot mai revoluționare în viitor***. Fără a eclipsa avantajele acestor tehnologii, trebuie să menționăm faptul că ele nu pot rezolva în totalitate o serie de probleme urbane (de pildă, problemele sociale, de urbanism, de mediu, etc.). ***Este foarte important, ca dincolo de concepte și tendințe, abordarea în dezvoltarea urbană să fie cât mai complexă, să nu se piardă din vedere faptul că una dintre cărțile de vizită ale unui oraș este aceea a unui loc primitor și funcțional***.

Indiferent care sunt tendințele în abordarea dezvoltării urbane („Smart City", „Intelligent City", „Digital City", „Future City",etc.), ***orașele viitorului au nevoie de o planificare, proiectare mai bună, mai inteligentă, mai durabilă și mai sigură***[22].

[22] Pelton, J.N., Singh, I., " Designing Better, Smarter, More Sustainable and Secure Cities", Intelligent Community Forum, New York, Statele Unite ale Americii, 2009, Booksurge Publishing, ISBN 1439257884 (ISBN13: 9781439257883)

1.1.1 Dezvoltare teritorială şi urbanism. Elemente de geografie urbană specifice Municipiului Alba Iulia

a) Personalitatea geografică a Municipiului Alba Iulia

Aspecte și efecte privind poziția geografică a Municipiului Alba Iulia

Geografic, ***municipiul Alba Iulia este situat în centrul județului Alba, în vestul Regiunii Centru și în partea central-vestică a teritoriului României***.

Municipiul Alba Iulia îşi datorează importanţa istorică, în mare parte poziţiei geografice, fiind localizat la trecerea sau intersecția unor importante drumurilor care au asigurat conexiunea cu zonele înconjurătoare, în zone bogate în zăcăminte de metale prețioase și alte bogății ale subsolului, în zone cu podgorii renumite, etc. Astfel, artere de circulație din Transilvania se întâlneau în zona municipiului Alba Iulia, care la rândul lor comunica cu importante centre economice, fapt ce ***a impulsionat dezvoltarea sa demografică, urbanistică și economică***. În concluzie***, condițiile naturale deosebit de favorabile*** au determinat apariția și dezvoltarea localității Alba Iulia și a zonei de contiguitate din cele mai vechi timpuri. Acest factor a ***favorizat ca Alba Iulia să rămână permanent un oraș de interes județean, regional și național, indiferent de perioadele istorice, interesele politice sau alți factori.***

Poziția geografică şi în special situarea pe axe importante de transport, care la rândul lor permit o bună conectivitate cu sistemul de localităţi, ***definește municipiul Alba Iulia ca un centru urban bine relaționat în teritoriu, cu posibilităţi şi oportunităţi multiple de dezvoltare.*** (detalii se pot găsi la secţiunile dedicate mobilităţii şi accesibilităţii şi infrastructurii de transport).

Particularitățile fizico-geografice. Potenţial şi oportunităţi de valorificare

Municipiul Alba Iulia, alături de localitățile componente, este situat în Podişului Transilvaniei, ***la contactul dintre două mari unități de relief: Munții Apuseni (în vest) și Podișul Târnavelor (în est).*** Situat la o altitudine medie de 235 m[1], municipiul Alba Iulia se află într-o zonă de interferenţă a dealurilor ce coboară din Munţii Trascăului cu şesurile din valea cursului mijlociu al râului Mureş. Mai exact, forma majoră de relief ce defineşte municipiul Alba Iulia este aceea de culoar depresionar, diviziunea de relief fiind cunoscută în literatura de specialitate sub numele de Culoarul ***Depresionar Alba Iulia – Turda***[2]. ***Oraşul propriu-zis este aşezat pe prima terasă a râului Mureş***, care formează spre est un șes lung de 8-10 km și lat de 2-4 km. Partea de vest a orașului este străjuită de înălțimile împădurite ale Munților Metaliferi cu Vârful Mamut (630 m). Spre est, peste râul Mureș, se disting dealurile argiloase de culoare roșiatică ale podișului ardelean, erodate de râurile Mureș, Sebeș și Secaș. Spre partea de sud se pot observa culmile Munților Sebeșului cu Vârful Șurianu (2245 m) și cu Vârful Pătru (2130 m).

Pentru o mai bună conturare a particularităţilor reliefului municipiului Alba Iulia menţionăm foarte sintetic ***câteva elemente orografice la nivelul judeţului Alba***. Peste jumătate din suprafaţa judeţului Alba este reprezentată de formele înalte de relief, zona montană ocupând 52%, urmată de zonele de podiş şi dealuri (26%) şi zonele de câmpie, inclusiv luncile râurilor (22%). Partea nordică a judeţului este reprezentată de Munții Apuseni (cu depresiuni montane precum: Zlatna, Abrud și Câmpeni), care sunt delimitați în sud (zona centrală a județului) de culoarul depresionar al Mureșului (parţial Culoarul Orăștiei și Culoarul Alba Iuia - Turda) în cadrul căruia se remarcă lunca extinsă și terasele Mureșului, continuate spre sud de un relief colinar, în unele locuri cu caracteristici piemontane. Podișul Transilvaniei (cu Podişul Secaşelor şi Podişul Târnavelor) ce formează partea de est a județului se remarcă printr-un relief colinar cu înălțimi cuprinse între 400-500 m, fragmentat de văi largi cu lunci și terase, dominant uneori de versanți cuestici afectați de alunecări de teren și procese de ravenații. Partea de sud a județului este reprezentată de Munții Șureanul ce aparțin Carpaților Meridionali.

Clima municipiului Alba Iulia şi a teritoriului adiacent se încadrează în climatul temperat continental dominat de influențe exterioare vestice. Topoclimatele determină veri călduroase, toamne lungi și ierni blânde. De asemenea, existe perioade de timp în care se înregistrează un fenomene de ***calm atmosferic*** cum ar fi de pildă luna august (frecvența foarte scăzută a vânturilor și vitezele medii ale acestora extrem de mici). Frecvența medie anuală a calmului atmosferic înregistrează valori destul de ridicate la Alba Iulia, aceasta fiind de 37,2%. Acest fenomen are și un efect negativ, având în vedere faptul că fenomenul de calm atmosferic este determinat de persistența maselor de aer stabil, ceea ce permite concentrarea și stagnarea poluanților deasupra orașului și implicit accentuarea poluării aerului. Din punct de vedere termic, municipiul Alba Iulia și zona de contiguitate este traversată de izoterma de 9^0C, denumită și ***izoterma viței de vie.*** Datorită topoclimatului, precipitaţiile sunt uşor deficitare, ajungând la valori sub 550 mm, însă acestea sunt mai abundente la sfârşitul primăverii şi începutul verii.

Reţeaua hidrografică a municipiului este formată în exclusivitate de râuri ce aparţin bazinului Mureşului: râul colector Mureş şi afluenţii Ampoi şi Sebeş.

Solurile municipiului Alba Iulia sunt reprezentate de soluri aluviale (pe luncă) și cernoziomuri cambice, argiloiluviale podzolite (pe terase), de regulă cu textură fină. Relieful colinar se caracterizează printr-un mozaic din punct de vedere pedologic, de la cernoziomuri cambice, soluri brune închise și brune până la soluri argiloiluviale brune podzolite, la care se adaugă regosolurile.

---

[1] Enciclopedia României, Index: Altitudinea medie a principalelor oraşe, http://enciclopediaromaniei.ro/wiki/Index:Altitudinea_medie_a_principalelor_ora%C5%9Fe

[2] Culoarul depresionar Alba Iulia – Turda este subdiviziune a dealurilor şi depresiunilor din partea estică a Depresiunii Colinare a Transilvaniei

Suprafeţe însemnate sunt acoperite de soluri foarte fertile, cu conţinut ridicat de humus, pretabile pentru multe activităţi agricole.

Principalele resurse naturale municipiului Alba Iulia sunt: terenurile agricole (cu soluri foarte fertile pretabile pentru multe activităţi agricole), rocile de construcţii (nisipuri, pietrişuri, etc.), etc. ***La nivelul judeţului Alba, cele mai importante resursele naturale*** care se află în zăcământ sau în exploatare sunt: complexele metalifere neferoase (aur, argint, cupru, plumb, zinc, pirită, mercur, etc.), sare, bentonită, calcar, mangan, ozocherită, gresie, tufuri vulcanice, marne, argile, marmură, piatră pentru construcţii, nisipuri şi pietrişuri, lemnul, gazele naturale, etc.

Din punct de vedere al spaţiului geografic, municipiul Alba Iulia are un grad de atractivitate înalt, ce permite dezvoltarea şi extinderea oraşului, datorită în primul rând accesibilităţii reliefului, factorilor climatici şi litologici. ***Condiţiile fizico-geografice favorabile au avut un aport semnificativ în procesul complex de evoluţie urbană***.

Resursa regenerabilă de energie cu cel mai mare potenţial şi cu un grad ridicat de rentabilitate economică este energia solară. O altă resursă regenerabilă de energie cu un ridicat potenţial de valorificare economică este biomasa, de pildă cultivarea salciei energetice. La popul opus, datorită condiţiilor fizico-geografice, energia eoliană nu dispune de potenţial de valorificare din punct de vedere economic.

O recomandare: O mai bună promovarea și valorificare a potențialului geografic al municipiului Alba Iuia, pornind de a premiza că ***investițiile se duc acolo unde sunt condițiile cele mai favorabile***. (geografia contează).

b) Municipiul Alba Iulia în sistemul de localităţi la nivel zonal, judeţean, regional şi naţional

Raportat la sistemul urban din România, conform Legii Nr.351/2001, ***municipiul Alba Iulia este o localitate urbană de rang II, de mărime medie***. De asemenea, şi judeţul Alba, cu reşedinţa de judeţ Alba Iulia, este considerat un judeţ de mărime mijlocie, ocupând locul al 16-lea în ierarhia judeţelor la nivel naţional (reprezentând 2,6% din suprafaţa ţării).

Sistemul de localităţi al judeţului Alba este format din 11 oraşe, din care 4 municipii (Alba Iulia (reşedinţă de judeţ), Aiud, Blaj şi Sebeş) şi 7 oraşe (Abrud, Câmpeni, Cugir, Ocna Mureş, Zlatna, Teiuş şi Baia de Arieş). În judeţ mai sunt încă 67 de comune şi 656 de sate.

Municipiul Alba Iulia realizează un intens raport de cooperare teritorială şi socio-economică cu zona AIDA, teritoriu format din 11 unităţi administrativ – teritoriale grupate în jurul reşedinţei de judeţ (două municipii (Alba Iulia şi Sebeş), un oraş (Teiuş) şi 8 comune: Berghin, Ciugud, Cricău, Galda de Jos, Ighiu, Meteş, Sântimbru şi Vinţu de Jos). Acest teritoriu este cuprins şi în zona de influenţa a municipiului Alba Iulia, alături şi de alte localităţi.

Accentuarea relaţiilor dintre Alba Iulia şi municipiul Sebeş şi oraşul Teiuş, oraşe situate la distanţe foarte mici şi care se dezvoltă independent, anticipează ***constituirii în viitor a conurbaţiei Sebeş – Alba Iulia – Teiuş.*** Cele trei centre urbane constituie un sistem urban cu rol polarizator pentru celelalte localităţi componente şi adiacente.

În acelaşi timp, municipiul ***Alba Iulia este poziţionat în centrul unul patrulater definit de patru reşedinţe de judeţ vecine, de mare importanţă regională şi naţională***: în nord: Cluj Napoca, în nord-est: Târgu Mureş, în sud-est: Sibiu, iar în sud-vest: Deva. Este important de menţionat faptul că municipiul Cluj Napoca este considerat pol naţional de creştere, iar celelalte trei reşedinţe de judeţ

(Sibiu, Târgu Mureş şi Deva) sunt poli de dezvoltare urbană.[3] Dezvoltarea acestor patru poli este atât convergentă cât şi divergentă, municipiul beneficiind de acesta prin poziţia sa geografică foarte favorabilă.

În contextul coeziunii teritoriale şi socio-economice la nivelul Regiunii Centru, municipiul Alba Iulia se află într-un raport de relaţionare spaţială şi cu municipiile Braşov (pol naţional de creştere) şi Miercurea Ciuc şi Sfântu Gheorghe (importante centre urbane). Acest tip de relaţionare între reşedinţele de judeţ, din perspectiva coeziunii teritoriale la nivelul Regiunii Centru, poate fi dezvoltată şi valorificată prin intermediul unor politici, prin identificarea de oportunităţi de cooperare.

O politică de dezvoltare teritorială promovată de Comisia Europeană este aceea a dezvoltării policentrice. Este important de observat care este locul ***municipiul Alba Iulia în contextul dezvoltării policentrice*.** Menţionăm faptul că, la nivelul României, în ierarhizarea urbană s-au identificat 6 tipuri de poli urbani. Din punct de vedere al dezvoltării policentrice, această ierarhizare urbană la nivel naţională a fost propusă în cadrul studiului elaborat de URBAN-INCERC[4], ținând cont de clasificările SPESP[5], Programul ESPON[6], PlaNet CenSE[7], Legea Nr.351/2001[8], etc.:

1. *Poli metropolitani cu vocație internațională*: municipiu rang 0 (peste 1.000.000 locuitori): București, capitala României
2. *Poli naționali cu potențial metropolitan pe termen lung: municipii de rang I* (250.000 – 1.000.000 locuitori): Brașov, Cluj Napoca, Craiova, Iași și Galați
3. *Poli supraregionali: 6 municipii* (50.000 – 249.000 locuitori): rang I: Bacău, Oradea, Ploiești, Brăila și rang II: Arad și Târgu Mureș
4. *Poli regionali: 32 municipii rang II* (50.000 - 249.000 locuitori), majoritatea fiind reședințe de județ (26)
5. *Poli subregionali: 59 localități urbane* (20.000 – 49.000 locuitori), *municipii de rang II sau orașe de rang III*
6. *Poli locali: localități urbane* (sub 20.000 locuitori), în mare majoritate *orașe mici de rang III*

În contextul dezvoltării policentrice, ***municipiul Alba Iulia este considerat pol regional***, având următoarele ***caracteristici***:

- centru economic și administrativ important cu influență la nivel regional
- bine relaționat în teritoriu
- conectare la rețeaua națională sau europeană de transport
- statutul administrativ oferă oportunități de dezvoltare comparabilă în cazul unor politici orientate spre consolidarea rolului său la nivel regional (deși acest tip orașe manifestă diferență legate de nivelul socio-economic de dezvoltare, de importanță istorică și culturală)

[3] Polii de creştere şi polii de dezvoltare urbană au fost desemnaţi prin HG nr.998/2008 pentru desemnarea polilor naţionali de creştere în care se realizează cu prioritate investiţii din programele cu finanţare comunitară şi naţională, cu modificările şi completările ulterioare

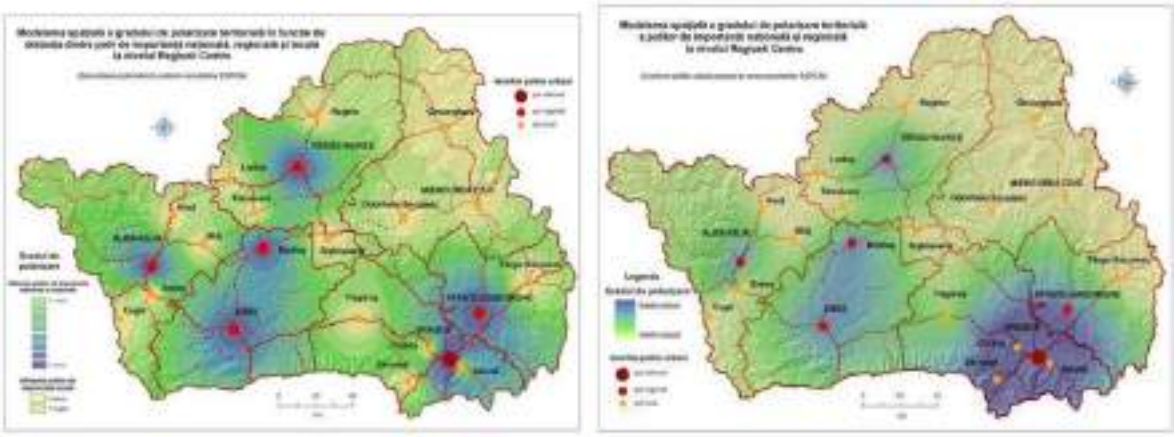
[4] Institutul Naţional de Cercetare – Dezvoltare în Construcţii, Urbanism şi Dezvoltare Teritorială Durabilă "URBAN – INCERC", http://www.incd.ro/

[5] SPESP - Study Programme on European Spatial Planning, http://www.mcrit.com/SPESP/

[6] Programul ESPON - Reţeaua europeană de observare a dezvoltării şi coeziunii teritoriale, http://www.esponromania.ro/ (ESPON Programme - European Observation Network for Territorial Development and Cohesion, http://www.espon.eu/main/)

[7] PlaNet CenSE - Planners Network for Central and South East Europe, http://www.oir.at/en/node/537

[8] Legea Nr.351/2001, http://www.mdrt.ro/planul-de-amenajare-a-teritoriului-national-sectiunea-a-iv-a-reteaua-de-localitati

Modelare GIS a conceptului de dezvoltare policentrică la nivelul Regiunii Centru
(Sursa: ADR Centru)

c) Particularități în dezvoltarea teritorială a Municipiului Alba Iulia

Indicatori cheie în analiza teritorială a Municipiului Alba Iulia

Există o serie de indicatori care pot oferi informații cu referitoare la diferite aspecte teritoriale, aceștia fiind utili în conturarea unei imagini sintetice cu privire la realitatea teritorială și dinamica acesteia, care la rândul ei poate fi un real suport în stabilirea unor direcții potrivite de dezvoltare durabilă.

În secţiunea de faţă s-au ales 5 indicatori care analizaţi într-o succesiune logică pot contura o primă imagine mentală şi care să cuprindă şi cele 3 mari componente ale unui oraş (componenta teritorială, demografică şi cea economică). Primul indicator este o combinaţie integrată de indicatori pentru cele 3 componente majore ale oraşului, iar următorii sunt axaţi pe dinamica şi polarizarea urbană.

Un indicator sintetic relevant este **Indicele de funcționalitate urbană**, care permite o poziționare a municipiului Alba Iulia în sistemul urban al României. Acesta este un indicator de funcționalitate ca pondere din valoarea capitalei României (București). Acest indicator a fost calculat după metodologia OECD (2012), ”Redefining ”Urban”: A New Way to Measure Metropolitan Areas”[9]. În calcularea acestui indicator complex au fost incluși indicatori din 7 domenii: educație, sănătate, transport, economie, cultură, turism, rezidență. Cu cât crește valoarea sa, cu atât numărul de facilități/dotări/gradul de dezvoltare a zonei este mai mare.
La nivel național, din numărul total de 320[10] de municipii și orașe în 2015, doar 66 de localități urbane au valori ale Indicatorului de funcționalitate urbană cuprinse între 1% din valoarea București și maximul de 19% din valoarea capitalei (Cluj Napoca), restul fiind sub 1%.
Municipiul Alba Iulia are un Indice de funcționalitate urbană de 3% din valoarea București, alături de încă 8 orașe (Călărași, Deva, Mangalia, Mediaș, Miercurea Ciuc, Reșița, Sfântu Gheorghe, Zalău).

[9] ”Redefining ”Urban”: A New Way to Measure Metropolitan Areas”, 2012, ISBN: 9789264174054, publicat de OECD (The Organisation for Economic Co-operation and Development), cu sediul în Franța, http://www.oecd.org/regional/redefiningurbananewwaytomeasuremetropolitanareas.htm (în cadrul secțiunii ”Regional, rural and urban development”)
[10] 319 municipii și orașe fără capitala București. Menționăm faptul că timp de un deceniu (din 2002 și până în 2012), la nivelul României 55 de comune au devenit orașe. În 2015 erau 320 de municipii și orașe.

***Indicele de funcţionalitate urbană la nivelul principalelor oraşe din România*[11]**

Pondere din valoare Bucureşti	Oraşe
19%	Cluj Napoca,
18%	Constanța, Timișoara
16%	Iași,
15%	Brașov
11%	Craiova
10%	Galați, Oradea, Ploiești
9%	Arad, Târgu Mureș, Sibiu,
8%	Baia Mare, Brăila
7%	Bacău, Pitești,
6%	Râmnicu Vâlcea, Suceava
5%	Buzău, Piatra Neamț, Satu Mare, Târgoviște
4%	Bistrița, Botoșani, Drobeta Turnu Severin, Focșani, Slatina, Târgu Jiu, Tulcea
3%	**Alba Iulia**, Călărași, Deva, Mangalia, Mediaș, Miercurea Ciuc, Reșița, Sfântu Gheorghe, Zalău
2%	Alexandria, Bârlad, Câmpina, Câmpulung, Curtea de Argeș, Dej, Giurgiu, Hunedoara, Lugoj, Odorheiu Secuiesc, Onești, Petroșani, Reghin, Roman, Sighetu Marmației, Sighișoara, Slobozia, Turda, Vaslui
1%	Făgăraș, Fetești, Medgidia, Mioveni, Năvodari, Pașcani, Râmnicu Sărat, Săcele, Tecuci

Având în vedere dinamica și forța de polarizare a orașelor, determinată în general de resursele, economia, calitatea capitalului uman, acțiunile strategice și potențialul acestora, se consideră foarte important cunoașterea și a nivelul de dezvoltare teritorială a județului în care municipiul Alba Iulia este localizat geografic. Un astfel de indicator sintetic este **Indicele de dezvoltare teritorială la nivel de județ** (scoruri Hull). Valorile acestui indice poziționează ***județul Alba printre județele din România cu un nivel ridicat de dezvoltare teritorială, alături de județele Arad, Harghita, Iași, Mureș, Prahova și Satu Mare.*** Cele mai ridicate valori, peste cele ale județelor amintite anterior, le dețin județele Bihor, Brașov, Cluj, Constanța, Ilfov, Sibiu și Timiș. La polul opus, cele mai mici valori calculate au fost pentru județele Brăila, Botoșani, Buzău, Mehedinți, Teleorman, Tulcea, Vaslui și Vrancea.

Aceste informații statistice ne indică faptul că ***municipiul Alba Iulia deține un potențial ridicat de dezvoltare, în contextul dinamicii și polarizării acestuia, gradul ridicat de dezvoltare teritorială a județului Alba oferind un cadrul foarte favorabil***.

***Clasificarea județelor României în funcție de valorile Idicelului de dezvoltare teritorială la nivel de județ*[12]**

Ecart de valori numerice pentru Indicele de dezvoltare teritorială la nivel de județ	Nume județ
18-40	Brăila, Botoșani, Buzău, Mehedinți, Teleorman, Tulcea, Vaslui, Vrancea
41-45	Bacău, Bistrița-Năsăud, Călărași, Neamț, Giurgiu, Ialomița, Olt, Sălaj
46-55	Argeș, Caraș-Severin, Covasna, Dâmbovița, Dolj, Galați, Gorj, Hunedoara, Maramureș, Suceava Vâlcea,

[11] Datele statistice au fost extrase de pe harta prezentată în cadrul unui eveniment al Ministerului Dezvoltării Regionale și Administrației Publice în contextul Strategiei de Dezvoltare Teritorială a României (SDTR), Conferința privind planificarea spațială și urbană în România, 17 decembrie 2013

[12] Datele au fost centralizate pe baza hărții ”Indicele de dezvoltare teritorială la nivel de județ (scoruri Hull)” material cartografic elaborat în 2013 de către CUGAT - TIGRIS din Iași (Centrul Universitar de Geografie Umană și de Amenajare Teritorială, Teritorii Inovate - Gestiune regională și Interacțiune Spațială), http://www.cuguat-tigris.ro

56-65	**Alba**, Arad, Harghita, Iași, Mureș, Prahova, Satu Mare
66-79	Bihor , Brașov, Cluj, Constanța, Ilfov, Sibiu, Timiș

Delimitarea zonei (ariei) de influență a municipiului Alba Iulia

Un element important în analiza teritorială este delimitarea teoretică a **ariei de influență a orașului**. Astfel, ”aria de influență a două centre urbane apropiate se va extinde până la limita la care cele două orașe înregistrează aceeași intensitate a relațiilor cu exteriorul sau până la limita la care influența unui oraș se apropie de zero”[13]. Pornind de la această definiție, metoda propusă pentru determinarea zonelor de influență urbană prevede că *două orașe atrag cumpărători dintr-un spațiu direct proporțional cu masele și invers proporțional cu pătratul distanței*.[14]
Având în vedere faptul că la nivel local și județean nu există date centralizate privind volumul total al vânzărilor, pentru calcularea zonei de influență a municipiului Alba Iulia s-a utilizat formula propusă de *Reilly - Converse (J.Beaujeau - Garnier, 1997),* care are la bază raportul dintre distanța măsurată pe căile de comunicație și populație[15].

$$\frac{d_A}{1+\sqrt{\frac{P_B}{P_A}}} = \frac{d_{A\text{-}B}}{}$$

unde: ”A” și ”B” sunt orașe, ”d” este distanța, iar ”P” este populația

Pornind de la această formulă s-au calculat două tipuri de limite de influență a municipiului Alba Iulia: una luând în calcul distanța până la orașele vecine și alta pentru distanța până la reședințele de județ vecine. Având în vedere faptul că stabilirea teoretică a limitei ariei de influență este una relativă, s-a luat în considerare și încadrarea municipiului Alba Iulia potrivit prevederilor Legii Nr.351/2001 conform cărora aceasta se încadrează în grupa localităților urbane de rang II cu o rază de servire (spațiu adiacent) de aproximativ 60-80 km și o zonă de influență de circa 200.000 - 500.000 de locuitori.[16].

Aplicând formula în cazul municipiului Alba Iulia, luând în calcul cele 4 orașe vecine și cele 4 reședințe de județ vecine, rezultă că limitele teoretice ale ariilor de influență sunt cele din tabelul de mai jos:

Nume oraș	Populația orașului la Recensământul din 2011	Distanța de la Alba Iulia la orașul respectiv (km)[17]	Drumul rutier luat în calcul	Limita ariei de influență între municipiul Alba Iulia și orașul respectiv (km)
Orașele vecine municipiului Alba Iulia				
Teiuș	6695	19	DN1/E81	**14.3**
Sebeș	27019	17	DN1/E81	**10.3**
Zlatna	7490	35	DN74	**26.1**
Blaj	20630	36	E81/DN14B	**22.9**
Reședințele de județ vecine municipiului Alba Iulia				

[13] Ianoș, I., (1987), ”Orașele și organizarea spațiului geografic”, Editura Academiei, București
[14] Formula de calcul este: $v=p/d^2$, unde ”v” reprezintă raportul vânzărilor pentru localitatea X situată între două orașe A și B, ”p” reprezintă raportul populațiilor celor două orașe, iar ”d” reprezintă raportul distanțelor dintre localitatea X până în orașele A și B
[15] Astfel, limita dintre aria de influență a orașului A este egală cu raportul: distanța dintre orașele A și B împărțit la 1 + rădăcina pătrată extrasă din raportul dintre populația orașului B și populația orașului A
[16] Legea Nr. 351/2001, Anexa Nr. II ”Localități urbane” (secțiunea 4.0. ”Elemente și nivel de dotare ale localităților urbane de rangul II”, 4.1.”Municipii reședință de județ”) privind aprobarea Planului de amenajare a teritoriului național (PATN) - Secțiunea a IV-a Rețeaua de localități, pagina 6,
http://www.mdrl.ro/_documente/dezvoltare_teritoriala/amenajarea_teritoriului/patn_elaborate/secIV/lege351.pdf
[17] Conform aplicației Google Maps, https://maps.google.ro

Sibiu	147245	72	DN7/E68	**28.5**
Cluj Napoca	324576	99	DN1/E81	**30.4**
Târgu Mureș	134290	120	DN1/E81 și DN15	**48.9**
Deva	61123	72	E68/A1	**36.3**

Atracţia gravitaţională între municipiul Alba Iulia şi localităţile din zona de influență delimitată din punct de vedere teoretic

Este foarte important de precizat faptul că ”nu distanța în sine este cea care explică dezvoltarea locală. Ceea ce ***contează cel mai mult este sistemul câmpurilor gravitaționale din care face parte o localitate și conectivitatea umană***”[18].

Premiza de la care s-a pornit a fost aceea că localităţile (în special orașele) dezvoltă o atracție gravitațională unele față de altele. În acest sens, s-a folosit un principiu simplu al fizicii: cu cât este mai mare masa dintre două corpuri și mai mică distanța dintre ele, cu atât este mai puternică atracția gravitațională ce se creează între acestea.

Pornind de la cele menţionate anterior s-a elaborat ***două modele de atracție gravitațională între municipiul Alba Iulia și localitățile din zona de influență*** delimitată teoretic, pornind de la doi indicatori foarte relevanți pentru masa orașului: ***masa demografică*** (exprimată prin numărul populației) și ***masa economică*** (exprimată prin veniturile firmelor din oraș).

Atât pentru **modelul gravitaţional demografic**, cât şi **pentru modelul gravitaţional economic** s-au folosit metodele matematice consacrate, metode folosite recent şi de Banca Mondială în studiul oraşelor la nivelul României.

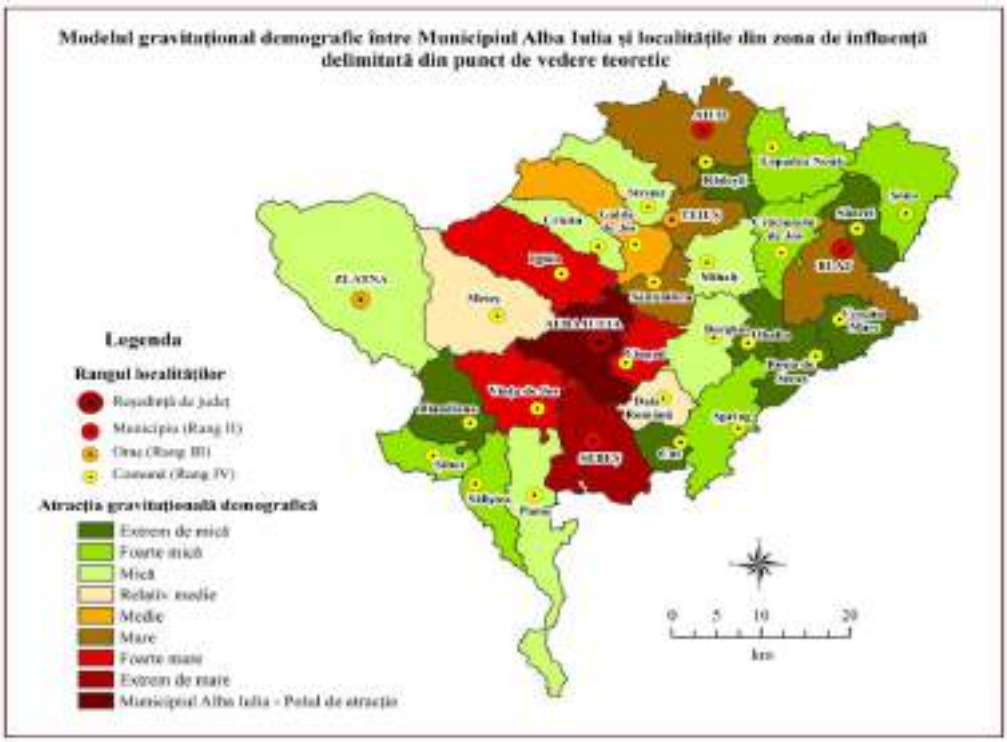
[18] Marcel Heroiu și colab., Raportul ”*Orașe Competitive. Remodelarea geografiei economice a României*”, Banca Mondială, Romania Regional Development Program, 2013

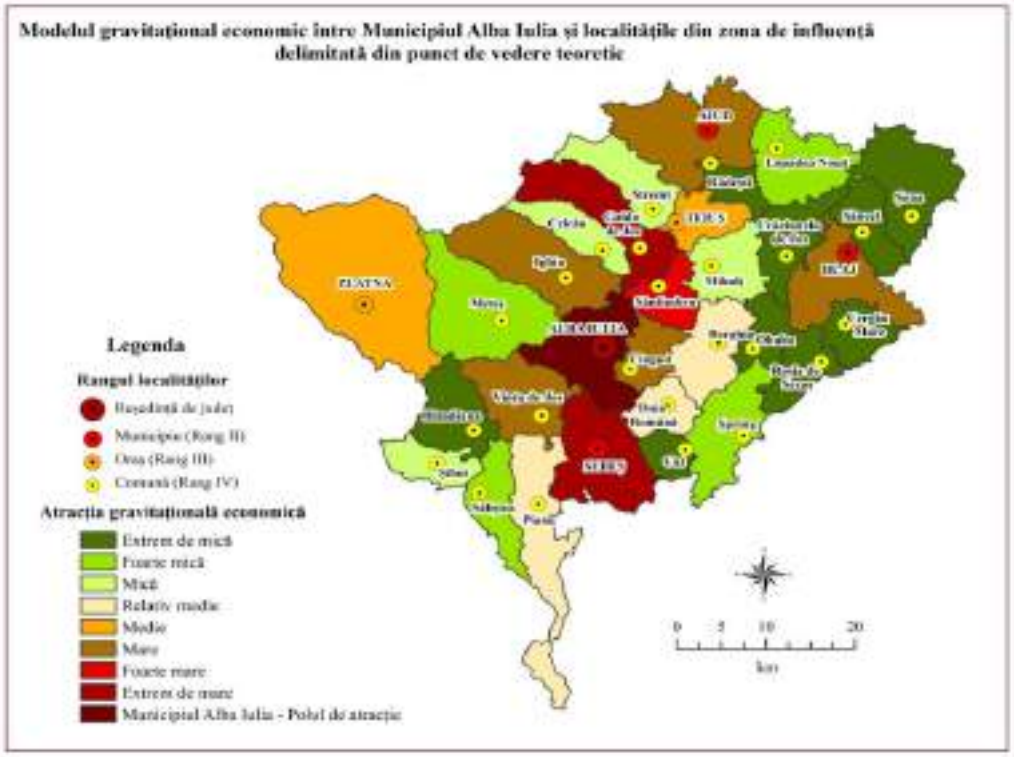
Particularizat, pentru zona de influenţă a municipiului Alba Iulia, metodele matematice folosite în cadrul acestei diagnoze au fost următoarele:

- Pentru atracţia gravitaţională demografică: $AG_Dem = P_locAB*P_loc_xi / (D_locABloc_xi)^2$ (unde: AG_Dem – Atracţia gravitaţională demografică, P_locAB – populaţia municipiului Alba Iulia, P_loc_xi – populaţia localităţii din zona de influenţă (unde i are valori de la 1 la 30, 30 fiind numărul total de localităţi de rang 2, 3 sau 4 incluse în zona de influenţă delimitată teoretic), iar D_locABloc_xi – distanţa între municipiul Alba Iulia şi localitatea respectivă din zona de influenţă)
- Pentru atracţia gravitaţională economică: $AG_Ec = VF_ locAB*VF_loc_xi / (D_locABloc_xi)^2$ (unde: AG_Ec – Atracţia gravitaţională economică, VF_ locAB - venitul total al firmelor din municipiul Alba Iulia, VF_loc_xi – venitul total al firmelor din localitatea respectivă din zona de influenţă, D_locABloc_xi – distanţa între municipiul Alba Iulia şi localitatea respectivă din zona de influenţă)

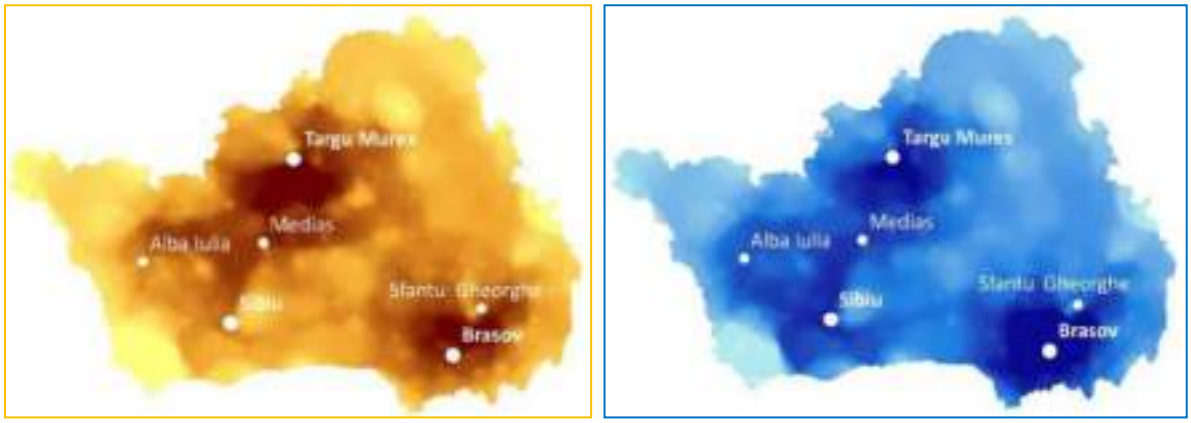
Pentru o mai bună vizualizare şi observare a diferenţelor dintre cele două modele gravitaţionale (demografic şi economic), rezultatele obţinute s-au reprezentat cartografic prin intermediul hărţilor de mai jos. O simplă analiză a acestor hărţi ilustrează faptul că ***cea mai mare atracţie gravitaţională demografică este între municipiul Alba Iulia şi municipiul Sebeș și comunele Ighiu, Ciugud și Vinţu de Jos*** *(urmate de municipiile Aiud și Blaj, orașul Teiuș și comuna Sântimbru)****, iar cea mai mare atracţie gravitaţională economică este între municipiul Alba Iulia şi municipiul Sebeş şi comuna Galda de Jos*** *(urmate de comuna Sântimbru, municipiile Aiud şi Blaj şi comunele Ciugud, Vinţu de Jos şi Ighiu).*

La polul opus, ***cea mai mică atracție gravitațională atât demografică cât și economică*** este între municipiul Alba Iulia și comunele Blandiana, Cut, Ohaba, Roșia de Secaș, Cergău Mare, Sâncel și Rădești. În plus, cea mai mică atracție gravitațională economică este și între municipiul Alba Iulia și comunele Crăciunelu de Jos și Șona.

Analizând modelele gravitaționale din punct de vedere demografic și economic, la nivelul Regiunii Centru s-au identificat două zone extinse care ar putea beneficia de pe urma unui nivel ridicat de conectivitate, în una dintre aceste zone fiind și municipiul Alba Iulia. O zonă este cea delimitată de Alba Iulia, Sibiu Mediaș și Târgu Mureș, având forma unui poligon localizat geografic pe suprafața a 3 județe (Alba, Sibiu și Mureș). Cealaltă este zonă urbană funcțională a municipiului Brașov (județele Brașov și Covasna). Se anticipează că finalizarea Coridorului Pan European IV[19] va crește extrem de mult accesibilitatea orașelor Alba Iulia, Sebeș și Sibiu.[20]

a. ***Modelul gravitațional demografic*** b. ***Modelul gravitațional economic***

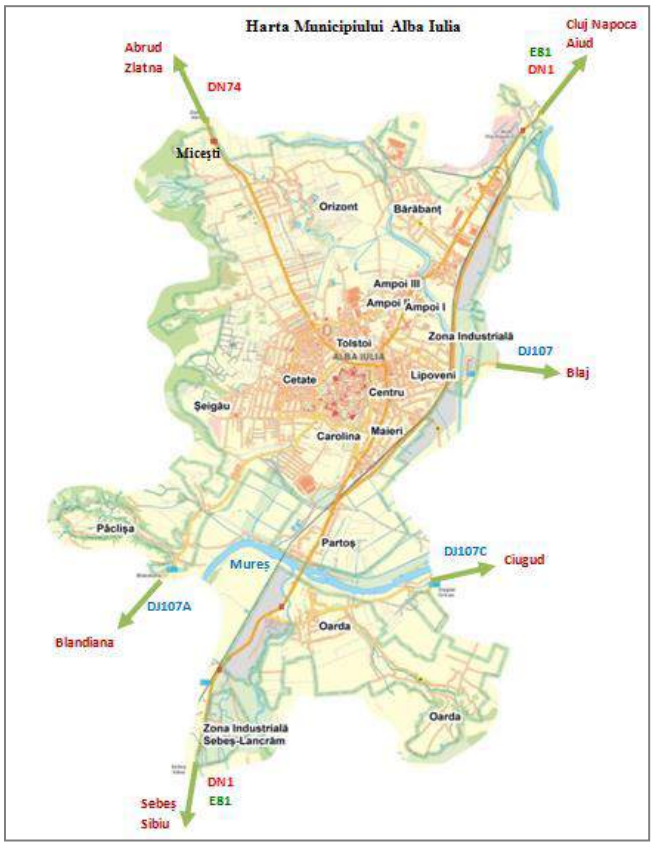
Modele gravitațională la nivelul oraşelor Regiunii Centru

(Sursa hărților: Banca Mondială, 2013)

[19] Coridorul IV: Dresden / Nürnberg — Praga — Viena — Bratislava — Győr — Budapesta — Arad — București — Constanța / Craiova — Sofia — Salonic / Plovdiv — Istanbul

[20] Marcel Heroiu și colab., Raportul "*Orașe Competitive. Remodelarea geografiei economice a României*", Banca Mondială, Romania Regional Development Program, 2013, pagina 149

Rețeaua de localități a Municipiului Alba Iulia. Aspecte privind cartierele

Unitatea administrativ – teritorială Alba Iulia este formată din ***municipiul Alba Iulia*** şi ***4 localităţi***:

- ***Bărăbanţ*** (nord-est),
- ***Oarda*** (sud-est)
- ***Miceşti*** (nord-vest)
- ***Pâclişa*** (sud-vest)

Datorită dezvoltării spaţiale şi accentuării procesului de urbanizare, se anticipează că ***cele 4 localităţi vor deveni viitoare cartiere ale municipiului Alba Iulia***.

În prezent, ***localităţile Oarda, Pâclişa şi Miceşti sunt definite de o fizionomie şi caracteristici rurale.***

Situarea localităţii Bărăbanţ, într-o zonă industrială a municipiului Alba Iulia a influenţat o dezvoltare şi fizionomie diferită faţă de celelalte 3 localităţi aparţinătoare municipiului.

Principalele aspecte privind cartierele municipiului Alba Iulia

Este important să menţionăm faptul că în momentul prezent nu există o delimitare oficială a cartierelor. Există totuşi o reprezentare operaţională a cartierelor municipiului Alba Iulia la nivelul mental colectiv al locuitorilor, însă aceasta este neomogenă, nesistematică, iar delimitarea cartierelor este vagă. ***Este necesară o delimitare oficială a cartierelor***, argumentele în acest sens fiind în detaliu prezentate într-o diagnoză urbană elaborată în cadrul administraţiei locale.[21]

Panoramic, municipiul Alba Iulia este privit ca un ansamblu de zone teritoriale: Oraşul de Jos (sau oraşul Vechi, cu cartiere precum Centru, Maieri, Lipoveni, etc.) şi Oraşul de Sus (definit în special de cartierul Cetate, la care se adaugă cartierul Carolina, zona Schit, etc.), între cele două zone fiind un cartier intermediar (Tolstoi), la care se adaugă cartierul Ampoi cu cele 3 mari diviziuni ale sale (situat între două zone industriale, fiind dezvoltat pentru rezidenţa forţei de muncă în industrie), fosta zonă industrială şi cu comunităţi de romi (într-o zona centrală municipiului), cartierul Partoş (mărginit la sud de râul Mureş, la ieşirea municipiului spre Sebeş), cartiere rezidenţiale în foste sate limitrofe (Bărăbanţ, Oarda, Miceşti, Pâclişa), noi cartiere rezidenţiale în curs de dezvoltare (ex. Orizont).

[21] Camelia Augusta Roşu şi colab., Studiul "*Diagnoza urbană privind cartierele Municipiului Alba Iulia*, document elaborat de Fundația PAEM Alba pentru Primăria Municipiului Alba Iulia, 2012

Principalele aspecte privind cartierele municipiului Alba Iulia

(Principalele nevoi identificate în cadrul Studiului "Diagnoza urbană privind cartierele Municipiului Alba Iulia[52] la care s-au adăugat și alte aspecte pentru care sunt necesare acțiuni și proiecte)

Denumire cartier	Specific cartier	Principalele nevoi identificate la nivel de cartier
C[22]. AMPOI I	• Cartier rezidenţial construit pentru forţa de muncă necesară în industrie (blocuri de locuinţe) • Cartierul rezidenţial format din cele 3 diviziuni a fost dezvoltat între două zone industriale	• Sprijinirea înființării mai multor magazine şi spaţii publice de socializare (restaurant, cafenea, etc.) (Ampoi I şi II) • Înființarea unei pieţe acro-alimentare (Ampoi I) • Extinderea şi crearea de noi spaţii verzi (lipsă amplasament) • Stimularea antreprenorială pentru crearea de noi locuri de muncă (în special în domenii: comerţ, servicii, petrecerea a timpului liber, etc.) • Încurajarea şi stimularea agenţilor economici din zonă pentru încadrarea în muncă a persoanelor cu dizabilităţi prin facilităţi fiscale acordate • Reevaluarea funcţiilor şi oportunităţii spaţiilor comerciale şi meşteşugăreşti de la parterul blocurilor în vederea eliminării disconfortului generat de acestea în zonele locuite (vizual, fonic) • Încurajarea băncilor în a deschide sucursale în zonă (momentan doar Banca Transilvania are sucursală în zonă) • Dezvoltarea serviciilor medicale de circumscripţie • Amenajare noi spaţii de parcare • Măsuri de reabilitare şi creştere a capacităţii unităţilor de învăţământ, în special preşcolar, cel cu program prelungit, dar şi şcolar primar (zona este locuită de persoane care lucrează pe schimburi) - A fost realizată o creșă de cartier cu 60 de locuri si este în studiu construirea unei grădinițe cu program prelungit • Implicarea comunităţii locale în rezolvarea problemelor din cartier
C. AMPOI II		
C. AMPOI III		
C. BĂRĂBANŢ	• Platforma industrială • Cartier rezidenţial (case particulare) • Cel mai mare cartier dezvoltat dintr-o localitate limitrofă municipiului (din punct de vedere demografic)	• Reabilitarea căilor de circulaţie şi pietonale care sunt degradate – Au fost modernizate toate drumurile și trotuarele mai puțin str. Turnătoriei pentru care este nevoie de un proiect mai complex și str. Cătinei care se află într-o zonă nou construită • Stimularea antreprenorială pentru crearea de noi activităţi economice în zonă şi noi locuri de muncă (în special în domenii: comerţ, servicii, petrecerea a timpului liber, etc.) • Încurajarea şi stimularea agenţilor economici din zonă pentru încadrarea în muncă a persoanelor cu dizabilităţi prin facilităţi fiscale acordate • Îmbunătățirea serviciilor de telecomunicaţii (în special internet) • Amenajarea şi regenerarea spaţiului platformei industriale şi identificarea de noi funcţionalităţi • Implicarea comunităţii locale în rezolvarea problemelor din cartier
C. CAROLINA (I şi II)	• Cartier rezidenţial în apropierea Cetăţii Alba Carolina (blocuri de locuinţe, cu grad înalt de confort) • Cartier de dimensiuni foarte reduse	• Înființarea de noi spaţii de parcare a autoturismelor – Lipsă de amplasament, toate blocurile au garaje • Implicarea comunităţii locale în rezolvarea problemelor din cartier
C. CENTRU	• Zona administrativă a municipiului Alba Iulia (sediul instituţiilor publice principale) • Cartier rezidenţial	• Intervenţii minore de reparare a unor sectoare de drum - se intervine periodic pentru îmbunătățirea condițiilor • Extinderea şi crearea de noi spaţii verzi – doar prin refuncționalizarea spațiului urban și achiziții de teren • Stimularea antreprenorială pentru crearea de noi activităţi

[22] C – abrevierea pentru noţiunea de cartier

	(blocuri de locuinţe şi case particulare, în general cu un grad ridicat de confort) • Zonă cu vad comercial	economice în zonă şi noi locuri de muncă (în special în domenii: comerţ, servicii, petrecerea a timpului liber, etc.) • Măsuri de determinare a proprietarilor unor spaţii comerciale de a realiza lucrări de reabilitare şi modernizare a acestora • Încurajarea şi stimularea agenţilor economici din zonă pentru încadrarea în muncă a persoanelor cu dizabilităţi prin facilităţi fiscale acordate • Înfiinţarea unui teatru cu program permanent • Crearea de noi spaţii de parcare auto – s-a amenajat o parcare în zona Parchetului, pentru alte parcări trebuie achiziționat teren sau să se realizeze o parcare subterană • Măsuri pentru diminuarea poluării fonice determinate de traficul auto şi agenţi economici • Implicarea comunităţii locale în rezolvarea problemelor din cartier
C. CETATE	• Cea mai importantă zonă turistică a municipiului, cu posibilităţi multiple de agrement şi recreere • Cartier rezidenţial (blocuri de locuinţe în principal, dar şi case particulare, cu un grad ridicat de confort) • Zona cu vad comercial	• Intervenţii minore de reparare a unor sectoare de drum – se intervine periodic pentru îmbunătățirea condițiilor • Introducerea de rute alternative la transportul comun de călători • Identificarea unor posibilităţi de reducere a tarifelor pentru utilităţile publice • Îmbunătăţirea unor servicii de utilitate publică • Stimularea antreprenorială pentru crearea de noi activităţi economice în zonă şi noi locuri de muncă (în special în domenii: comerţ, servicii, petrecerea a timpului liber, etc.) • Măsuri de determinare a proprietarilor unor spaţii comerciale de a realiza lucrări de reabilitare şi modernizare a acestora • Extinderea capacității instituțiilor de învățământ preşcolar (grădinițe şi creşe) şi şcolar (exemplu Şcoala Generală Nr.7 „Mihai Eminescu” are o capacitate suprasolicitată) – s-a construit Grădinița cu program prelungit nr.15 și creșa din zona str. Ulmului • Suplimentarea numărului de locuri de joacă pentru copii • Extinderea şi crearea de noi spaţii verzi – s-a amenajat parcul Sf.Maria, iar cele existente trebuie doar reabilitate • Crearea de noi spaţii de parcare auto – s-au creat acolo unde spațul public a permis • Măsuri pentru diminuarea poluării fonice determinate de traficul auto şi agenţi economici • Implicarea comunităţii locale în rezolvarea problemelor din cartier
C. LIPOVENI	• Cartier rezidenţial foarte vechi (case particulare)	• Executarea de lucrări majore de reabilitare a drumurilor şi cailor de circulaţie în cartier – s-au modernizat toate drumurile din zonă mai puțin Kogălniceanu unde gradul de ocupare cu clădiri este mic • Introducerea de noi rute la transportul în comun de călători în zonă • Stimularea antreprenorilor de înfiinţare de magazine, centre comerciale, spaţii de alimentaţie publică (restaurant, terasă, cafenea) şi pieţe agroalimentare şi nu numai • Stimularea antreprenorială pentru crearea de noi locuri de muncă (în special în domenii: comerţ, servicii, petrecerea a timpului liber, etc.) • Extinderea infrastructurii de învăţământ (înfiinţarea de unei şcoli, a unei grădinițe şi eventual a unei creşe) – grădinița de cartier s-a autodesființat, iar la Liceul de Arte și Grădinița nr.6 sunt pe lucru proiecte de reabilitare • Înfiinţarea de locuri de joacă pentru copii – se studiază zona Parc str. Morii • Crearea de spaţii verzi – s-au amenajat odată cu reabilitarea străzilor • Implicarea comunităţii locale în rezolvarea problemelor

		din cartier
C. LUMEA NOUĂ (fosta zonă industrială)	• Zonă industrială • Cartier rezidenţial cu populaţie majoritar defavorizată (blocuri de locuinţe, în general cu un grad de confort modest) • Existenţa unei comunităţi de romi	• Investiţii în infrastructura de învăţământ (nu există şcoală primară şi gimnazială) – există Școala nr. 5 care nu funcționează la capacitate maximă • Reabilitarea de căilor de circulaţie şi pietonale care sunt degradate • Identificarea unor posibilităţi de reducere a tarifelor pentru utilităţile publice • Identificarea de oportunităţi de valorificare a zonei industriale pe suprafeţele nefuncţionale • Măsuri integrate de creştere a calităţii vieţii persoanelor defavorizate (şomeri, persoane aflate sub pragul sărăciei, persoane aflate în risc de excluziune socială, persoane de etnie romă, etc.) • Măsuri de determinare a proprietarilor unor spaţii comerciale de a realiza lucrări de reabilitare şi modernizare a acestora • Îmbunătăţirea a esteticii urbane prin măsuri pentru operatori economici privind expunerea produselor (de exemplu: interzicerea amplasării pe domeniul public a unor articole vestimentare, încălţăminte, articole de menaj, produse alimentare, etc.) • Stimularea antreprenorială pentru crearea de noi activităţi economice în zonă şi noi locuri de muncă (în special în domenii: comerţ, servicii, petrecerea a timpului liber, etc.) • Încurajarea şi stimularea agenţilor economici din zonă pentru încadrarea în muncă a persoanelor defavorizate sau vulnerabile prin facilităţi fiscale acordate • Măsuri pentru îndepărtarea câinilor vagabonzi • Implicarea comunităţii locale în rezolvarea problemelor din cartier
C. RECEA	• Cartier rezidenţial cu populaţie strămutată din localitatea minieră Roşia Montana din nord-vestul judeţul Alba, Munţii Apuseni (case particulare)	• Investiţii în infrastructura de învăţământ şi de sănătate (nu există grădiniţă, şcoală primară şi gimnazială, farmacie, cabinet medial, etc.) • Implicarea comunităţii locale în rezolvarea problemelor din cartier
C. MAIERI	• Cartier rezidenţial foarte vechi (case particulare)	• Îmbunătăţirea serviciilor de utilitate publică • Introducerea de noi rute la transportul în comun de călători în zonă • Stimularea antreprenorilor de înfiinţare de magazine, centre comerciale, spaţii de alimentaţie publică (restaurant, terasă, cafenea) şi pieţe agroalimentare şi nu numai • Înfiinţarea de locuri de joacă pentru copii – lipsă spațiu public • Crearea de spaţii verzi – lipsă spațiu public • Extinderea infrastructurii de învăţământ (înfiinţarea de unei şcoli, a unei grădiniţe şi eventual a unei creşe) • Stimularea antreprenorială pentru crearea de noi locuri de muncă (în special în domenii: comerţ, servicii, petrecerea a timpului liber, etc.) • Implicarea comunităţii locale în rezolvarea problemelor din cartier
C. MICEŞTI	• Cartier rezidenţial (case particulare) • Cea mai accentuată dezvoltare spaţială	• Măsuri de dirijare e evoluţiei spaţiale şi dezvoltare a spaţiului construit • Stimularea antreprenorilor de înfiinţare de magazine, centre comerciale, spaţii de alimentaţie publică (restaurant, terasă, cafenea) şi pieţe agroalimentare şi nu numai • Stimularea antreprenorială pentru crearea de noi locuri de muncă (în special în domenii: comerţ, servicii, petrecerea a timpului liber, etc.) • Înfiinţarea şi reabilitarea structurilor educaţionale din zonă

		• Înfiinţarea de locuri de joacă pentru copii – s-au creat odată cu modernizarea drumurilor • Crearea de spaţii verzi • Crearea unui post de poliţie local • Implicarea comunităţii locale în rezolvarea problemelor din cartier
C. OARDA	• Cartier rezidenţial (case particulare)	• Reducerea poluării fonice cauzate de traficul auto greu • Realizarea de lucrări de îmbunătăţire a circulaţiei auto şi pietonale la nivel local, inclusiv asfaltarea unor străzi care necesită acest lucru – toate drumurile sunt modernizate mai puțin cateva străzi secundare care însă vor intra în reabilitare într-o etapă viitoare • Stimularea antreprenorilor de înfiinţare de magazine, centre comerciale, spaţii de alimentaţie publică (restaurant, terasă, cafenea) şi pieţe agroalimentare şi nu numai • Stimularea antreprenorială pentru crearea de noi locuri de muncă (în special în domenii: comerţ, servicii, petrecerea a timpului liber, etc.) • Crearea unui post de poliţie local • Implicarea comunităţii locale în rezolvarea problemelor din cartier
C. ORIZONT	• Nou cartier rezidenţial, curs de dezvoltare • Situat între două foste localităţi limitrofe municipiului Alba Iulia: Bărăbanţ şi Micești	• Investiţii în infrastructura tehnico-edilitară şi de transport. Acestea sunt considerate o prioritate în dezvoltarea cartierului, investiţii care ulterior le vor atrage pe cele din infrastructura de învăţământ, sănătate, etc. • Investiţii în infrastructura de transport: străzi, accese pietonale – doar când gradul de ocupare cu cetățeni o să fie mai ridicat și sunt rezolvate celelalte utilități • Stimularea antreprenorilor de înfiinţare de magazine, centre comerciale, spaţii de alimentaţie publică (restaurant, terasă, cafenea) şi pieţe agroalimentare şi nu numai • Înfiinţarea de locuri de joacă pentru copii – lipsă teren • Crearea de spaţii verzi – lipsă teren • Implicarea comunităţii locale în rezolvarea problemelor din cartier
C. PÂCLIŞA	• Cartier rezidenţial (case particulare) • Cel mai mic cartier dezvoltat dintr-o localitate limitrofă municipiului (din punct de vedere demografic)	• Realizarea de lucrări de îmbunătăţire a circulaţiei auto şi pietonale la nivel local, inclusiv asfaltarea unor străzi care necesită acest lucru • Realizarea sistemului de canalizare – s-a elaborat proiectul, propus în POS Mediu • Înfiinţarea unei grădiniţe şi a unei creşe în cartier • Stimularea antreprenorilor de înfiinţare de magazine, centre comerciale, spaţii de alimentaţie publică (restaurant, terasă, cafenea) şi pieţe agroalimentare şi nu numai • Stimularea antreprenorială pentru crearea de noi locuri de muncă (în special în domenii: industrie mică, meşteşuguri, servicii, petrecerea a timpului liber, etc.) • Crearea de locuri de joacă pentru copii – nu există amplasament, decât în curtea școlii • Crearea de spaţii verzi • Implicarea comunităţii locale în rezolvarea problemelor din cartier
C. PARTOŞ	• Cartier rezidenţial (case particulare) • Situat la ieşirea municipiului Alba Iulia şi Sebeş, mărginit de râul Mureş	• Realizarea de lucrări de îmbunătăţire a circulaţiei auto şi pietonale la nivel local, inclusiv asfaltarea unor străzi care necesită acest lucru – reabilitate toate străzile mai puțin cele din zona de dezvoltare (str. Ana Ipătescu) • Stimularea antreprenorilor de înfiinţare de magazine, centre comerciale, spaţii de alimentaţie publică (restaurant, terasă, cafenea) şi pieţe agroalimentare şi nu numai • Stimularea antreprenorială pentru crearea de noi locuri de muncă (în special în domenii: industrie mică, meşteşuguri,

		comerţ, servicii, petrecerea a timpului liber, etc.) • Creşterea siguranţei circulaţiei auto • Crearea de locuri de joacă pentru copii • Implicarea comunităţii locale în rezolvarea problemelor din cartier
C. TOLSTOI	• Cartier rezidenţial (blocuri de locuinţe) • Cartier intermediar, între „Oraşul de Jos" şi „Oraşul de Sus"	• Încurajarea băncilor în a deschide sucursale în zonă • Înfiinţarea de noi linii de transport public local în zonă • Stimularea antreprenorilor de înfiinţare de magazine, centre comerciale, spaţii de alimentaţie publică (restaurant, terasă, cafenea) şi pieţe agroalimentare şi nu numai • Stimularea antreprenorială pentru crearea de noi locuri de muncă (în special în domenii: învăţământ, comerţ, servicii, petrecerea a timpului liber, etc.) • Extinderea suprafeţelor de zone verzi şi crearea unui echilibru privind raportul zonelor verzi faţă de spaţiul construit – în stadiu zona interioară Septimius Severus cu Marcus Aurelius • Suplimentarea numărului de locuri de joacă pentru copii – s-au amenajat în limita spațiului public • Construire piste pentru bicicliști – în studiu • Implicarea comunităţii locale în rezolvarea problemelor din cartier
Zona SCHIT	• Cartier rezidenţial cu o dispunere spaţială a locuinţelor în funcţie de particularităţile topografice (predominant case particulare) • Căminul pentru persoane vârstnice	• Măsuri de dirijare e evoluţiei spaţiale şi dezvoltare a spaţiului construit • Extinderea şi îmbunătăţirea serviciilor de utilităţi publice • Construire piste pentru bicicliști – în stadiu pentru integrarea cu circuitul din zona Mamut • Stimularea antreprenorilor de înfiinţare de magazine, centre comerciale, spaţii de alimentaţie publică (restaurant, terasă, cafenea) • Stimularea antreprenorială pentru crearea de noi locuri de muncă (în special în domenii: comerţ, servicii, petrecerea a timpului liber, etc.) • Implicarea comunităţii locale în rezolvarea problemelor din cartier

Elemente de zonificare funcțională la nivelul Municipiului Alba Iulia. Funcţiile oraşului

- **Tipuri de zone funcţionale la nivelul Municipiului Alba Iulia**

Zonele funcționale ale municipiului sunt definite și caracterizate în primul rând de dozajul locuire – funcțiuni conexe. Astfel, locuirea este considerată ca fiind funcțiunea principală, iar restul activităților sunt definite de ponderea și relația lor cu aceasta.

O amplă reprezentare topografică și cartografică a municipiului Alba Iulia a fost realizată în cadrul Planului Urbanistic General finalizat în 2012. Harta permite o bună identificare și localizare geografică a zonelor funcționale din municipiul Alba Iulia și localitățile aparținătoare.
Sintetic, principale tipuri de zone funcționale la nivelul municipiului Alba Iulia sunt:

- ***Zonele rezidențiale*** (prezentate în detaliu la secțiunea "2.3.2. Rețeaua de localități a Municipiului Alba Iulia. Aspecte privind cartierele")
- ***Zonele turistice și istorice, în special cele din Cetatea Alba Carolina*** (detalii în secțiunea dedicată turismului din cadrul capitolului referitor la economia municipiului Alba Iulia)
- ***Zonele comerciale*** (de pildă zonele în care sunt amplasate mari centre comerciale: Alba Mall, Kaufland, Dedeman, etc., piețe agroalimentare la nivel de cartier)

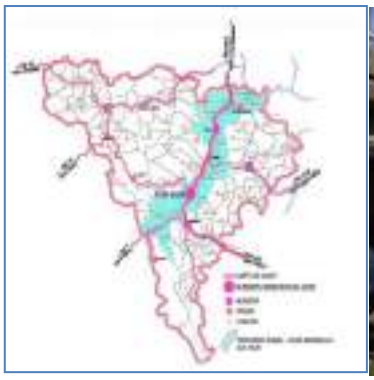
- ***Zonele industriale*** (exemple importante sunt (Duca, M.[23], 2017): zona de N a municipiului de-a lungul șoselei, zona de N-NE a cartierului Ampoi, zona de S a orașului, zona industrială dintre Alba Iulia și Ciugud, etc.)
- ***Zonele de agrement*** (există atât zone foarte extinse de agrement precum cele binecunoscute din cartierele Cetate și Centru, precum și zone mai mici prezente în multe cartiere (ex. loc de joacă pentru copii)).
- ***Zonele cu funcțiuni mixte*** (rezidențiale, comerciale, etc.)
- ***Zone cu funcțiuni administrative***
- ***Zone cu destinație specială*** (infrastructură, funcțiuni militare)
- *Etc.*

- **Identificarea de noi zone cu potenţial de valorificare**

În linii mari, principalele zone cu potenţial de valorificare sunt (Călin, Hedviga[24], Duca, M, 2017):

- ***Zona Mamut cu Parcul Dendrologic „Dr. Ioan Vlad”*** *din Valea Popii*. Cu o suprafaţă de aproximativ 21 de hectare şi peste 1000 de specii forestiere, parcul este în amenajare şi menit să îndeplinească 3 obiective importante: parcul dendrologic în sine, zona de agrement prevăzută cu alei pietonale, spaţii de joacă şi pistă pentru biciclişti.
- ***Teritoriul zonal prevăzut în Planul de Amenajare a Teritoriului Zonal Valea Mureşului*** din judeţul Alba[25] (PATZ Valea Mureșului se află în curs de avizare). În urma elaborării PATZ - ului se doreşte identificarea şi implementarea soluţiilor potrivite de punerea în valoare a Văii Mureşului şi valorificarea acesteia ca resursă economică şi de agrement, în concordanţă cu necesităţile de apărare împotriva inundaţiilor.
- ***Latura de vest a municipiului până la contactul cu zona împădurită*** (posibilităţi de dezvoltare şi extindere a cartierelor rezidenţiale)
- ***Zona verde de pe valea râului Ampoiului.*** Această zonă prezintă un potenţial ridicat de valorificare ca zonă de agrement pentru locuitorii din municipiul Alba Iulia şi localităţile învecinate. Însă, pentru amenajarea zonei pentru agrement şi practicarea diferitelor sporturi sunt necesare lucrări de regularizare a râului Ampoi.
- ***Zona de pe malul drept al râului Ampoi pe care a fost o zonă industrială și în prezent a început să se construiască case*** (de pildă cartierul rezidențial ”Meridian” din spatele Alba Mall, între Strada Livezii și malul Ampoiului)
- ***Noi zone cu potenţial pentru activităţi economice, productive (cu potenţial economic şi logistic*** (în special în zona de sud a municipiului, între Alba Iulia și Partoș)
- ***Noi zone cu potenţial de împădurire în scopul protecţiei a mediului înconjurător*** (de pildă, zona gropii de gunoi)
- ***Zone din satele aparținătoare***
- ***Zona dintre cartierul ”Lumea Nouă” și Ampoi II*** (este o zonă nesistematizată și prezintă o fizionomie mai puțin agreabilă. De pildă, sunt și case foarte frumoase, dar și case precare ale persoanelor de etnie romă. În plus, zona necesită o igienizare mai atentă și măsuri de îndepărtare a câinilor vagabonzi)
- ***Etc.***

[23] Marius Duca – Expert Economic, Agenția pentru Dezvoltare Regională Centru
[24] Hedviga Călin – Arhitect Șef, Primăria Municipiului Alba Iulia
[25] Consiliul Judeţean Alba, Planul de Amenajare a Teritoriului Zonal Valea Mureşului din judeţul Alba, Proiectant General: S.C: MANCOM CENTRU SRL, http://www.cjalba.ro/wp-content/uploads/2012/10/Patzvm/PScriseET1.pdf

a. Detaliu privind pista de biciclişti din Parcul Dendrologic din Zona Mamut, b. Teritoriul zonal din PATZ Valea Mureşului din judeţul Alba (marcat cu albastru), c. Detaliu cu malul neamenajat al râului Ampoi

- **Principalele funcţiile ale Municipiului Alba Iulia**

o **Funcţia rezidenţială**

Având în vedere faptul că în general localitățile s-au format și se dezvoltă datorită locuirii unor zone cu resurse, potențial și accesibilitate. Astfel, ***principala funcție a localităților și implicit a municipiului Alba Iulia este cea rezidențială***.

o **Funcţia administrativă**

În prezent, ***funcţia administrativă este funcţia predominantă a municipiului Alba Iulia*** (cu excepția celei rezidențiale). În „capitala de suflet a românilor" ***au sediul principale instituții de administraţie locală, judeţeană şi regională.***
Pe scurt, Alba Iulia este:

- *Centrul administrativ la nivelul judeţean* (sediul: Consiliului Judeţean Alba, Instituţiei Prefectului Judeţului Alba, Camerei de Comerţ, Industrie şi Agricultură Alba, Inspectoratului Judeţean Alba, etc.)
- *Centru administrativ la nivel zonal* (sediul: Curţii de Apel Alba Iulia (pe raza teritorială a judeţelor: Alba, Sibiu şi Hunedoara)
- *Centrul administrativ la nivel regional*: *Regiunea Centru formată din 6 judeţe*: Alba, Braşov, Covasna, Harghita, Mureş şi Sibiu (sediul: Agenției pentru Dezvoltare Regională Centru (instituția publică cu "rol de a contribui la dezvoltarea durabilă și echitabilă a Regiunii Centru prin înlăturarea disparităților și dezechilibrelor dintre zonele regiunii, în folosul locuitorilor ei"[26]), Centrului Regional de Plăţi pentru Dezvoltare Rurală şi Pescuit 7 Centru Alba Iulia, din cadrul Agenţiei de Plăţi pentru Dezvoltare Rurală şi Pescuit – ADRP (centru regional de dezvoltare rurală prin proiecte cu finanţare nerambursabilă), Organismului Intermediar Regional POSDRU[27] Regiunea Centru (centrul regional de dezvoltare a resurselor umane prin proiecte cu finanţare nerambursabilă), etc.

Există posibilitatea ca Alba Iulia să fie şi un centru administrativ la nivel naţional în domeniul dezvoltării montane şi rurale, în urma aprobării în Senat la finele anului 2013 a înfiinţării Agenţiei Naţionale a Zonei Montane.

[26] Website-ul oficial al Agenției pentru Dezvoltare Regională Centru, http://www.adrcentru.ro/Detaliu.aspx?t=ADRPrezentare
[27] POSDRU – Programul Operaţional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane

- **Funcția religioasă**

În municipiul Alba Iulia are sediul Arhiepiscopia Ortodoxă Alba Iulia (pe raza teritorială a județelor Alba și Mureș) și Arhidieceza Romano – Catolică Alba Iulia, cea mai importantă din Transilvania (centru supraregional)

- **Funcţia turistică**

Această funcție este cea care a ***înregistrat cea mai mare dezvoltare în ultimii ani.*** Acest fapt se datorează atât reabilitării şi punerii în valoare a Cetății Alba Carolina, cât şi a strategiilor autorităților publice locale de atragere a turiștilor. (Detalii se găsesc la secțiunea dedicată turismului şi infrastructurii aferente din cadrul capitolului referitor la economia municipiului Alba Iulia).

- **Funcţia comercială**

Cele mai multe detalii se găsesc la capitolul dedicat economiei municipiului Alba Iulia.

- **Funcţia industrială**

Funcția industrială a municipiului Alba Iulia a apărut în secolul al XIX-lea, odată cu apariția primelor activități economice. Prima unitate industrială a fost moara sistematică Johanna, deschizând astfel drumul spre conturarea sectorului industriei alimentare (Păun, Elena, 2012). Municipiul Alba Iulia a cunoscut cea mai mare dezvoltare a industriei în perioada 1940-1989.

În prezent industria municipiului Alba Iulia este axată pe industria alimentară (morărit şi panificaţie, preparate din carne, produse lactate, etc.), industria ceramică (porţelan pentru menaj), industria siderurgică (piese turnate din fontă), etc. (Detalii se găsesc la secțiunea dedicată industriei din cadrul capitolului referitor la economia municipiului Alba Iulia).

- **Funcţie socială şi culturală**

- **Funcţie educaţională**

Fără a intra în detalii amintim existența în municipiul Alba Iulia a Colegiului Militar Liceal „Mihai Viteazul”. De pildă, în anul școlar 2013/2014 elevii au provenit din 25 de județe din țară (fără județul Alba). Mai multe informații despre infrastructura educațională în capitolul corespunzător.

Proveniența elevilor la Colegiul Militar Liceal „Mihai Viteazul” în anul școlar 2013/2014
(Sursa hărții: http://www.colmil-mv.ro/subiecte/ROMANIA%202013-2014.png)

- **Funcţia agricolă**

Activităţile agricole s-au diminuat semnificativ datorită faptului că în ultimele două decenii, suprafaţa agricolă a municipiului Alba Iulia s-a diminuat cu peste 500 de hectare. În mare parte, aceste suprafeţe agricole au fost ocupate de terenuri cu construcţii, prin introducerea de noi terenuri în intravilanul localităţilor, în scopul construirii de locuinţe. În schimb, în ceea ce priveşte creşterea animalelor, se observă o creştere a numărului de animale din ferme şi o scădere a celor crescute în gospodăriile populaţiei.

Este important să amintim, chiar dacă nu mai este de actualitate pentru teritoriul municipiului Alba Iulia, **o funcţie a oraşului care a constituit o etapă importantă în istoria oraşului**: funcţia militară**.**

În viitor, se anticipează ca municipiul Alba Iulia alături municipiul Sebeș va avea **o funcție de nod de transport la nivel local, județean și regional.** Astfel, municipiul va putea fi un nod feroviar și rutier datorită: autostrăzii, nodurilor feroviare Teiuș și Vințu de Jos, dar și viitorului aerodrom planificat prin PATN)

***În ceea ce priveşte relaţiile între funcţiuni, menţionăm faptul că "din punct de vedere funcţional, structura oraşului a suferit următoarele modificări*:**

- Funcţiunile social-economice au fost diversificate
- Funcţiunea de locuire a cunoscut o creştere accentuată
- Modificarea funcţiilor de servicii
- Modificarea tipului structurii şi volumului circulaţiei, transportului şi comunicaţiilor"[28]

Elemente de dinamică teritorială la nivelul Municipiului Alba Iulia. Probleme și disfuncționalități teritoriale

Dinamica urbană, prin care ***sunt anticipate tendințele de dezvoltare***, dar și ***provocările cu care se confruntă orașele, cuprinde aspectele cele mai importante prin care se subliniază importanța unei abordări integrate a dezvoltării urbane.*** În acelaşi timp, într-o analiză a complexităţii dinamicii urbane intervin o serie de aspecte restrictive, ca de pildă lipsa datelor necesare sau modul cum este definită în mod precis şi corect scara la care este privită economia unui oraş şi impactul social şi de mediu al acestuia.

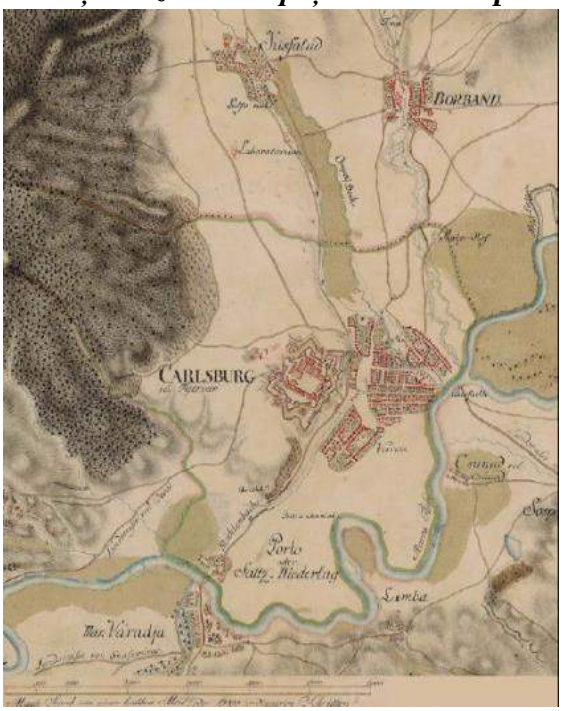
Dinamica urbană este realitatea care va contribui la imaginea orașului de mâine, însă este foarte important să se cunoască şi în ce pondere. În acelaşi timp, ***inovarea este forate importantă și trebuie să fie încurajată*** pentru a putea ***sprijini tranziția către orașele de mâine.***

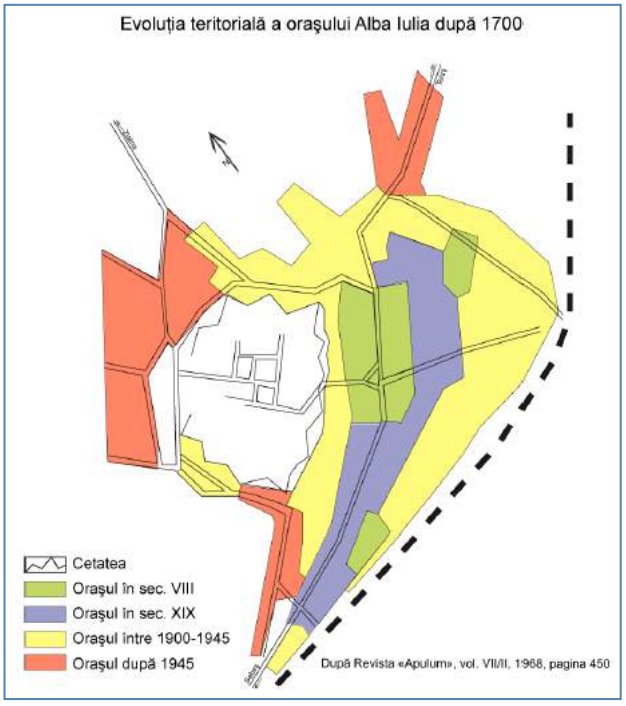
Menţionăm faptul că ***cele 4 dimensiuni cheie ale dinamicii urbane*** care sunt recomandate a fi avute permanent în vedere sunt**:** ***diversitatea*** (orașe care să permită medii propice pentru realizarea unei game largi de planuri, idei și oportunități), ***densitatea*** **(**utilizarea efectelor pozitive ale concentrării), ***dimensiunea*** **(**masa critică necesară dezvoltării) și ***structura (***consumul mediu de teren, distribuția teritorială a populației și/sau fluxurile de navetism).

În linii mari, ***importante aspecte ale dinamicii urbane a municipiului Alba Iulia*** pot fi observate din**:** ***evoluția dezvoltării spațiale, traiectoriile de dezvoltare teritorială*** și ***schimbările care au avut loc, regenerare urbană*** prin revitalizarea și punerea în valoare a cetății ***Alba Carolina (***dar și prin crearea unui ***brand turistic local și regional), identificarea problemelor locale existente, dinamica fenomenelor demografice*** și ***sociale, dinamica economică, etc.*** Ultimele două tipuri de dinamici sunt pe larg prezentate în capitolele dedicate populaţiei, forţei de muncă şi economiei.

[28] Elena Păun, "*Dinamica urbană a Municipiului Alba Iulia* ", rezumatul tezei de doctorat, Universitatea din Bucureşti, Facultatea de Geografie, 2012, coordonator ştiinţific prof.univ.dr. Melinda Cândea

Evoluția dezvoltării spațiale a municipiului Alba Iulia

a. Harta Iosefină a Transilvaniei (1769-1773) b. Evoluţia expansiunii spaţiale a Municipiului Alba Iulia timp de 3 secole (Sursa:Primăria Municipiului Alba Iulia[29])

Evoluţia expansiunii intravilanului Municipiului Alba Iulia

Potrivit datelor statistice oficiale, timp de un deceniu, **suprafața intravilanului municipiului Alba Iulia** s-a extins cu aproape jumătate din suprafaţa (+49,38%), de la 2020 ha în 2002 la 3951,3 ha în 2016 (cu 1951 ha mai mult). Din 2002 și până în 2004 suprafața intravilanului a fost de 2020 ha, care a ajuns la 2079 ha în 2005 și s-a menținut până în 2009. Dacă extinderea intravilanului municipiului Alba Iulia a fost în 2011, cu peste o cincime mai mare față de anul anterior, +21,8%, concret, cu 463 ha mai mult (de la 2119 ha în 2010 la 2582 ha în 2011), în anul 2015 intravilanul a cunoscut cea mai mare creştere, cu + 34,65%, ajugând la 3951 ha (cu 1369 ha mai mult faţă de anul 2011). Conform PUG aprobat prin HCL nr. 158/30 mai 2014, suprafaţa intravilanului este în prezent de 3951,3 ha. Odată cu extinderea suprafeței intravilanului municipiului s-a extins semnificativ și rețeaua de străzi orășenești, profilul evoluției celei din urmă, tot pe aceeași perioadă, fiind asemănător graficului de mai jos.

[29] Camelia Augusta Roșu și colab., Studiul ”*Diagnoza urbană privind cartierele Municipiului Alba Iulia*, document elaborat de Fundația PAEM Alba pentru Primăria Municipiului Alba Iulia, 2012;
cf http://statistici.insse.ro/shop/index.jsp?page=tempo2&lang=ro&context=75 (baza de date TEMPO a INS – domeniul Utilităţi publice de interes local, matricea GOS102A – Suprafaţa intravilană a municipiilor şi oraşelor, pe judeţe şi localităţi)

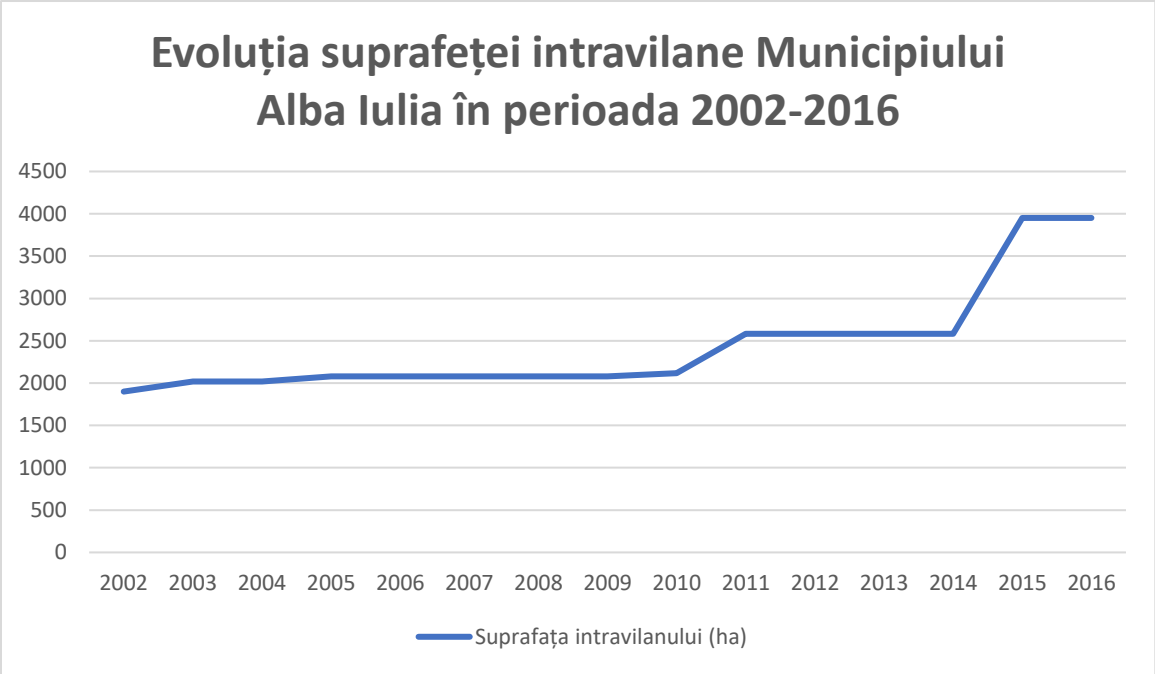
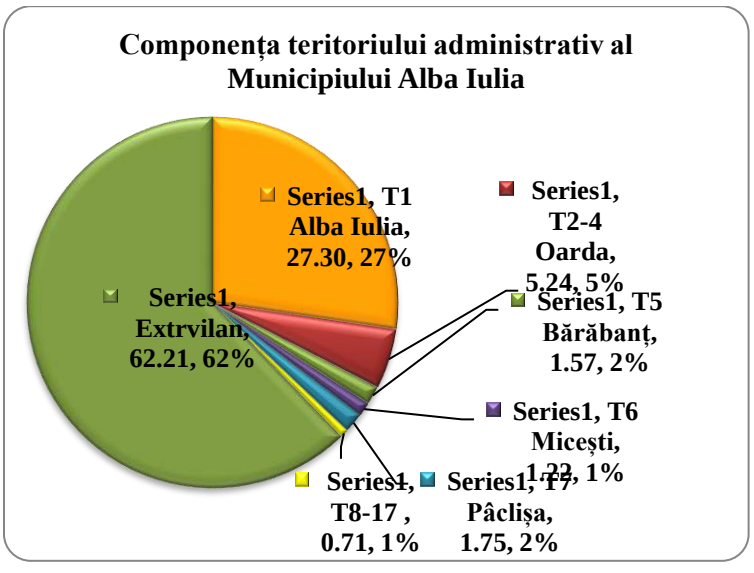

Fig. 1.1 Evoluția suprafeței intravilane Municipiului Alba Iulia în perioada 2002-2016

Aproximativ același profil a înregistrat și evoluția **suprafeței spațiilor verzi** din municipiul Alba Iulia pe perioada aceluiași deceniu. Timp de 10 ani, suprafața spațiilor verzi a crescut de peste 1,6 ori, de la 30 ha în 2002 la 80 ha în 2011. Asemeni suprafeței intravilanului, suprafața spațiilor verzi a fost aceeași în perioada 2002-2004 (30 ha), crescând în 2005 la 46 ha și apoi menținându-se la fel până în 2009. Suprafața spațiilor verzi a crescut în 2011 față de anul anterior cu o cincime, +19,4% (13 ha), iar în anul 2015 a crescut față de anul 2011 cu 74 ha, ajungând la totalul de 154 ha[30].

În ceea ce priveşte ***componenţa teritoriului administrativ al municipiului Alba Iulia, aproape o treime (27%) o reprezintă intravilanul oraşului, 10% intravilanul celor 4 localităţi aparţinătoare*** (Bărăbanţ, Micești, Oarda şi Pâclișa), 62% este ocupat de extravilan, iar 1% reprezintă trupuri izolate.

Unde:

T1 - Trup 1 principal (localitatea Alba Iulia)

T2-T7 - Trup Nr.2 - Trup Nr.7: Localitate componentă cu șanse să devină cartier al orașului

T2-T4 - Oarda de Jos, Oarda de Sus, Oarda)

T8 - T17 - Trupuri izolate: Case de vacanță Mureș, Stație de betoane Florea, Ferma de Păsări, Toskana Garden, Zona industrială Oarda, Între sălcii, Case de vacanță, Poienița, Mecanica, Pârul Iovului

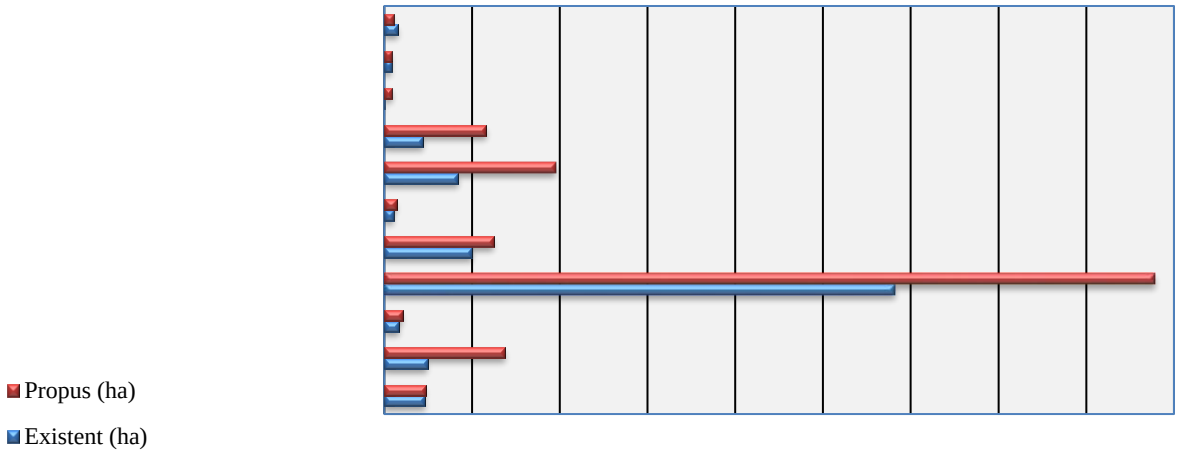
Din suprafaţa totală de 3951,3 ha a intravilanului existent în prezent la nivelul municipiului Alba Iulia, ***60,7%*** este ocupat ***zone de locuire*** (1455,8 ha), urmat la mare distanță de ***zonele cu unităţi***

[30] http://statistici.insse.ro/shop/ (baza de date TEMPO a INS – domeniul „Utilităţi publice de interes local”, matricea GOS103A – Suprafaţa spaţiilor verzi pe judeţe şi localităţi (municipii şi oraşe).

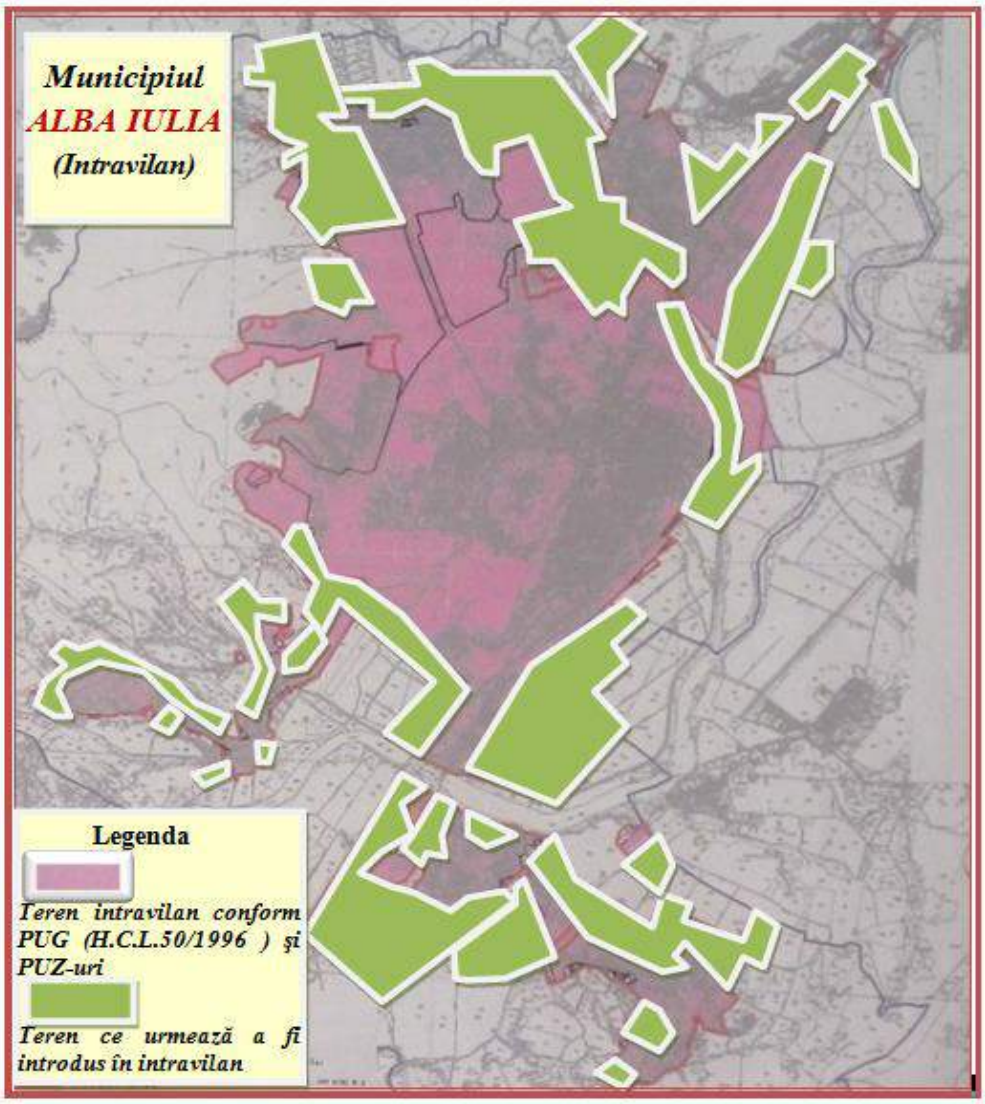
industriale şi de depozitare (10,4% , 250 ha), căi de comunicaţii (8,8%, 210 ha), zona mixtă (5,1%, 123 ha), zona centrală (4,8%, 115,8 ha), zone verzi şi de agrement (4,6%, 110,4 ha), restul tipurilor de zone ocupând fiecare sub 2%. DE VAZUT PUG URBANISM!!!!!

În funcţie de principalele categorii de destinaţie a terenurilor din intravilanul municipiului Alba Iulia este foarte important de observat nevoile de extindere a suprafeţei intravilanului, acest aspect fiind ilustrat prin graficul, tabelul şi harta de mai jos. Menţionăm doar faptul că ***suprafaţa totală propusă pentru a fi introdusă în intravilan va extinde teritoriul intravilan al municipiului Alba Iulia cu 62,15%*** (de la 2396.8 ha existente la 3886.36 ha propuse).

Suprafața existență și suprafața propusă pentru extinderea intravilanului în funcție de tipuri de zone prin PUG 2012 la nivelul Municipiului Alba Iulia

Municipiul Alba Iulia	Existent (ha)	Propus (ha)	Variație (%)
Total INTRVAILAN	2396.8	3886.36	62.15
Zona centrală	115.8	118.42	2.26
Zona mixtă	123	343.72	179.45
Instituții și servicii	42	51.67	23.02
Locuire	1455.8	2196.2	50.86
Unități industriale și de depozitare	250	312.38	24.95
Gospodărire comunală	27	34.64	28.30
Căi de comunicație	210	487.64	132.21
Zone verzi/agrement	110.4	290.55	163.18
Ape	2.8	22.88	717.14
Construcții tehnicio-edilitare	21	21	0.00
Zone cu destinație specială	39	27.14	-30.41

Dezvoltarea teritorială a municipiului Alba Iulia s-a realizat concentric în jurul vechiului nucleu urban, iar odată cu extinderea spațială s-au conturat mai accentuat zonele funcționale*.** În prezent, în cadrul teritoriului administrativ al municipiului ***au apărut noi cartiere rezidențiale, în special la periferia acestuia. Cel mai concludent exemplu în acest sens este cartierul Orizont meridian. Apariţia într-un orizont de timp relativ mic de noi cartiere rezidenţiale, în special la periferia municipiului, a atras după sine o serie de ***disfuncționalități urbane***. De pildă, una dintre cele mai mari disfuncţionalităţi este expansiunea pe orizontală, cauzată în special de proprietatea juridică a terenurilor. O altă mare problemă este lipsa serviciilor şi dotărilor tehnico-edilitare. De asemenea, există o disproporţie foarte mare între rata de creştere a suprafeţei noilor cartiere rezidenţiale şi a tramei stradale. În multe zone reţeaua stradală este mai mult privată, iar în alte zone aceasta insuficientă.

Analizând harta de mai sus se observă că ***tendinţa de extinderea spaţială a municipiului Alba Iulia urmează două direcţii principale: spre nord şi spre sud***. În acelaşi timp, oportunităţile de dezvoltare economică şi creştere a accesibilităţii anticipează tendinţe de extindere a municipiului şi spre partea de nord-vest (în direcţia Cluj Napoca) şi în zona mărginită de malul stând al râului Mureş (în direcţia Sebeş).

a. Alba Iulia – Zona Schit *b. Pâclișa*

c. Alba Iulia – Dealul Furcilor (vedere spre Mamut) *d. Bărăbanț*

Principalii factori care influenţează extinderea spaţială şi modul de organizare a teritoriului Alba Iulia sunt: preţul terenului, imaginea zonei (atractivitate/ repulsivitate), accesibilitatea, nivelul utilităților, spațiul disponibil, densitatea spațiului construit, reglementările urbanistice, reglementările de mediu, amploarea traficului, proximitatea față de piața de desfacere, etc.

Dinamica spaţială a unui oraş este un fenomen continuu ce influenţează direct evoluţia oraşului. Deşi există o serie de aspecte care sunt mai puţin controlabile, nu trebuie pierdută din vedere ***monitorizarea periodică a dinamicii spaţiale a oraşului.*** Este necesară urmărirea periodică a documentelor de amenajare teritorială şi urbanism ***şi acţionat strategic de fiecare dată când se observă că tendinţa de evoluţie a oraşului se îndreaptă într-o altă direcţie faţă de aceea a unei dezvoltări echilibrate, armonioase şi sustenabile***. Nu trebuie scăpat din vedere o realitate: ***creșterea presupune și dezechilibre.***

Un proces de dezvoltare urbană durabilă are principal punct de pornire un set de instrumente de planificare de înaltă calitate. La nivelul municipiului Alba Iulia există un set de astfel de instrumente de planificare a dezvoltării urbane durabile. Însă, o parte din acestea pot fi extinse, dezvoltate sau actualizate. ***O propunere în acest sens este elaborarea unei cercetări detaliate având ca principal scop dezvoltarea spaţială durabilă a municipiului Alba Iulia având în vedere 3 principii cheie de dezvoltare urbană sustenabilă: densitatea urbană, structura masei urbane şi mărime zonei urbane.***

Conform cercetărilor Băncii Mondiale[31] (2013), aproape toate ***orașele pierd din densitate***, indiferent dacă au populație în creștere, stagnare sau declin. De asemenea, ***masa urbană a orașelor este în***

[31] Prezentarea "*Planificarea spațială în România"* susținută de reprezentanții Băncii Mondiale susținute în cadrul unui eveniment al Ministerului Dezvoltării Regionale și Administrației Publice în contextul Strategiei de Dezvoltare Teritorială a

creștere, indiferent dacă orașele au populație în creștere, stagnare sau declin. În schimb, ***structura masei urbane diferă în orașele care s-au dezvoltat organic și în cele planificate centralizat***. Aproape toate țările care s-au dezvoltat organic au o ierarhie urbană relativ uniformă (regula Zipf[32]). Planificarea centralizată în România a dus la o ierarhie urbană ”anormală”. Odată cu dezvoltarea economică, regula Zipf își intră în drepturi și în România. Configuraţii schematice pentru *diferite tipuri de structură urbană*, cu densitatea medie și mărimea masei urbane păstrate constante au fost elaborate de Alain Bertaud[33] în 2004.

În altă ordine de idei, există la nivelul municipiului Alba Iulia ***câteva bariere naturale şi antropice în calea dezvoltării teritoriale***.

- *Bariera hidrografică* (naturală) dată de râul Mureș
- *Bariera Munților Apuseni* (naturală) dată de Munții Metaliferi, în special de Dealul Mamut
- *Bariera calea ferată* (antropică) - creează probleme de circulație în interior și exterior (de pildă, accesul spre autostradă este îngreunat)
- *Viitorul tronson de autostradă*

Dintre recomandările Băncii Mondiale cu privire la dezvoltarea spaţială urbană sustenabilă, amintim cele aplicabile şi pentru municipiul Alba Iulia:

- ***Folosirea strategică a PUG - urilor și PUZ - urilor pentru a încuraja dezvoltarea compactă a orașului***

Unul dintre dezavantajele dezvoltării spațiale spontane în anumite zone este acela că apar probleme de trafic. ***Axe de transport bine definite*** ⟹ ***zone bine deservite***.

- ***Folosirea strategică a zonificării pentru a încuraja un profil de densitate mai eficient în oraș*** *(De exemplu, piețele dau indicii bune despre cum ar trebui să arate profilul de densitate al orașelor.)*

O analiză empirică pentru municipiul Alba Iulia arată faptul că preţul terenurilor din Alba Iulia urmează o distribuţie similară cu distribuţia densităţii întâlnite în oraşele care s-au dezvoltat organic. Distribuţia densităţii în Alba Iulia este complet opusă cerinţelor pieţei. Există mai multe zone din Alba Iulia care ar putea permite o densitate mai mare.

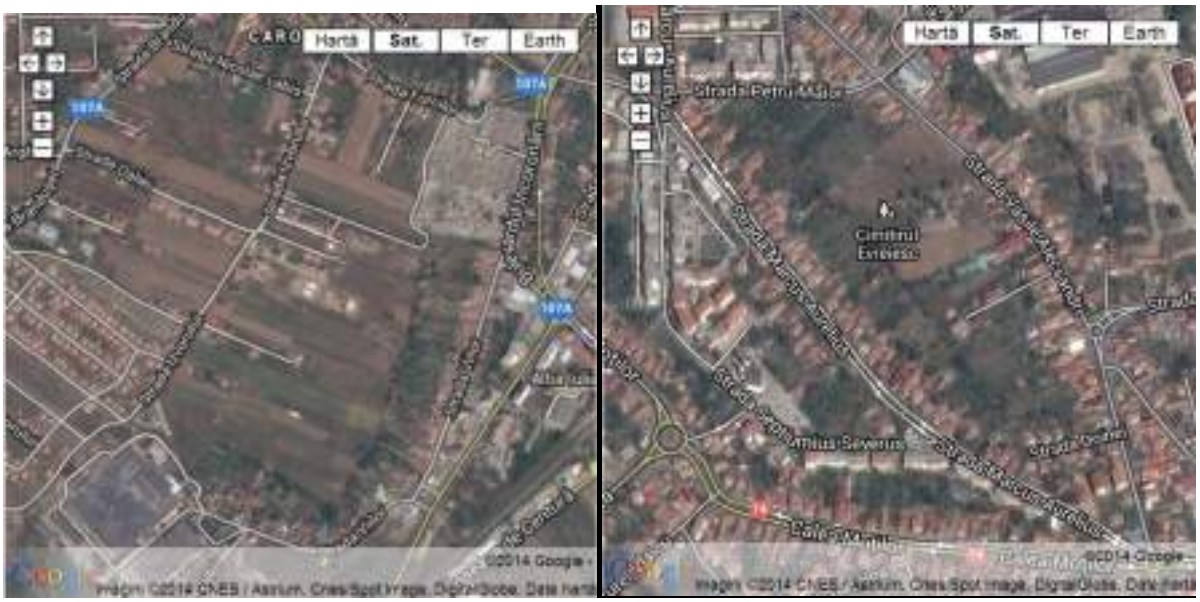
Exemple de zone din municipiul Alba Iulia care ar putea permite o densitate mai mare

---

României (SDTR), Conferința privind planificarea spațială și urbană în România, 17 decembrie 2013, http://www.adrse.ro/Documente/Planificare/PDR/2014/Prezentari_BM/Politica_Publica_Dezvoltare_Urbana.pdf

[32] Legea Zipf (sau Zipf's Law), http://en.wikipedia.org/wiki/Zipf's_law

[33] Alain Bertaud, ”*The spatial organization of cities: Deliberate outcome or unforeseen consequence?”,* 2004, http://alain-bertaud.com/images/AB_The_spatial_organization_of_cities_Version_3.pdf

- ***Încurajarea valorificării parcelelor nefolosite sau slab folosite din interiorul oraşului, în special platformele industriale***

Aceste foste zone industriale ocupă spaţii mari şi în zone foarte bune. În plus, ***reciclarea terenurilor*** poate fi o strategie cheie ce contribuie la reducerea consumului de teren.

La nivelul municipiului Alba Iulia există câteva zone şi platforme industriale slab valorificate. Zone industriale care necesită o prioritate în identificarea şi implementarea de soluţii viabile sunt:

- Fosta platformă industrială situată în cartierul Bărăbanţ, la ieşirea spre municipiul Cluj Napoca. În momentul de faţă se pot vedea doar ruinele fostei fabrici de cărămizi refractare, Resial Alba Iulia. Până în urmă cu un deceniu, pe fosta platformă industrială a funcţionat cea mai mare fabrică de cărămizi refractare din România, având aproximativ 2000 de angajaţi.
- Zonă industrială din municipiul Alba Iulia, cunoscută şi sub denumirea de zona industrială defavorizată, datorită nivelului de trai redus al populaţiei din cartier, este cea din Parohia Ortodoxă ”Lumea Nouă”. În prezent mai funcţionează doar fabrica de covoare. Din 2011 a fost deschis în zonă centrul comercial Dedeman, iar din 2016 şi centrul comercial Selgros. În această zonă există suprafețe întinse de teren nevalorificate în urma închiderii, a unor unități industriale, axate atât pe industria alimentară (vin-alcool şi prelucrarea laptelui), cât şi pe producerea de prefabricate pentru construcții, utilaje miniere şi utilaj greu (de pildă: zona dintre spatele Băncii Comerciale Române (BCR), zona de lângă cimitirul Chip, etc.)
- Platforma industrială din partea de sud-est a oraşului, dintre intersecţia Bulevardului Ferdinand I şi Şoseaua de Centură şi Hotel Neptun (la ieşirea spre Sebeș)

- ***Încurajarea funcţionării eficiente a pieţei funciare***

O funcţionare eficientă a pieței funciare este salt considerabil pentru dezvoltare sustenabilă a oraşului.

Principiul pentru o transformare spaţială cu succes, obţinerea de beneficii imediate ca urmare a concentrării producţiei şi beneficii pe termen lung date de o convergenţă a nivelului de trai, este integrarea economică.[34]

[34] Banca Mondială, ”*World Development Report 2009: Reshaping Economic Geography”,* Raport Nr. 43738 publicat în 2008, ISBN 978-0-8213-7607-2, versiunea online (.pdf)
http://econ.worldbank.org/external/default/main?pagePK=64165259&theSitePK=469372&piPK=64165421&menuPK=64166322&entityID=000333038_20081203234958

Prin prisma unui alt unghi de vedere, încurajarea dinamicii şi atracţiei teritoriale poate fi transformată într-o politică inteligentă de dezvoltare şi creştere a gradului de polarizare a municipiului Alba Iulia, având ca si beneficii directe dezvoltarea economică şi creşterea nivelului de trai în rândul populaţiei. În sprijinul edificării acestei afirmaţii menţionăm două exemple concrete care se doresc a fi în acelaşi timp şi propuneri de proiecte strategice.

Creşterea dinamicii şi atracţiei gravitaţionale, atât demografică cât şi economică, dintre municipiile ***Alba Iulia şi Sebeş***, precum şi distanţa foarte mică dintre ele de doar 17 km, oferă ***condiţii oportune de dezvoltare urbană durabilă în sinergie (prin unirea celor două centre urbane***) În opinia unor experţi urbanişti internaţionali, o unitate administrativ-teritorială este cel mai bine gestionată dacă are o populaţie cuprinsă între 150.000 şi 200.000 de locuitori. Dacă luăm exemple concrete de centre urbane de asemenea mărime demografică din România, observăm că există multe exemple de bună practică în acest sens (de pildă, municipiile Sibiu şi Târgu Mureş din Regiunea Centru). Astfel, se propune ca cele două centre urbane, Alba Iulia şi Sebeş să funcţioneze şi să dezvolte în sinergie, păstrând fiecare statutul, mai ales teritorial, de localităţi independente. Dezvoltarea sinergică a celor două municipii trebuie să aibă ca punct de pornire vocaţia fiecăreia: Alba Iulia – centrul administrativ, iar Sebeş – centrul economic.

Pornind de la o realitate evidentă, o altă propunere de proiect strategic este în vederea extinderii spaţiale pentru care Alba Iulia este pol de atracţie. Amintim faptul că în secţiunea „Indicatori cheie în analiza teritorială a Municipiului Alba Iulia" s-a acordat o atenţie deosebită limitei de influenţă a municipiului Alba Iulia. Stabilirea ariei de influenţă a fost una teoretică bazată pe metode ştiinţifice. Realitatea teritorială demonstrează faptul că zona de influenţă a municipiului este mult mai mare, Alba Iulia fiind, de pildă, pol de atracţie pentru zona Munţilor Apuseni din nord-vestul judeţului Alba. Astfel, locuitorii din această zonă montană vin în Alba Iulia la instituţiile publice, la facultate (universitatea din Alba Iulia fiind mult mai accesibilă din mai multe puncte de vedere comparativ cu cele din oraşe universitare cu tradiţie), la mari centre comerciale (Kaufland, Dedeman, Ambient, Selgros, Profi, etc.). Pornind de la această realitate, ***se anticipează ca fiind oportună dezvoltarea unui proiect strategic de creştere şi extindere a influenței spaţiale a municipiului Alba Iulia faţă de o serie de localităţi, având la bază 3 piloni: relaţii existente, puncte comune sau oportunităţi de dezvoltare***.
Într-o etapă iniţială, se recomandă ca proiectul strategic să acopere zona geografică a judeţului Alba. Exemple concrete de relaţii existente între Alba Iulia şi alte localităţi importante din judeţ: ecumenice (Blaj), economice (Sebeş, Cugir), „drumul vinului" (Jidvei, Cetatea de Baltă), turistice (Arieşeni). Există de asemenea şi zone din judeţul Alba care au fost marcate de un declin economic şi o scădere accentuată a atractivităţii, fiind astfel divergente municipiului Alba Iulia, cum de pildă este zona Ocna Mureş – Unirea.
În a două etapă, în creşterea gradului de atracţie şi a extinderii spaţiale a influenţiei municipiului Alba Iulia spre judeţele vecine, spre zonele importante din România şi ulterior spre regiuni din Uniunea Europeană şi nu numai, este indicat axarea pe un singur aspect: acela pentru care s-a realizat investiţii considerabile şi cu impact şi care prezintă cel mai mare potenţial de valorificare: ***TURISMUL, prin Cetatea Alba Carolina***. Fără a intra prea mult în detalii, menţionăm doar faptul că diversitatea tipurilor de turism din România şi Europa poate fi valorificată în convergenţă (de pildă, prin promovarea şi valorificarea Cetăţii Alba Carolina, dar mai ales prin dezvoltarea unor pachete turistice, să se creeze puncte de atracţie şi schimb de experienţe împărtăşite cu zone din ţară precum: „Ţara Maramureşului", Mănăstirile din Bucovina, zona Banatului, Delta Dunării, etc.).

Elemente din imaginea urbană actuală a Municipiului Alba Iulia în urma unor proiecte de restaurare, conservare, amenajarea sau reamenajarea

Elementul de identitate a municipiului Alba Iulia din punct de vedere urbanistic și teritorial (nu doar istoric și cultural) ***îl reprezintă Cetatea Alba Carolina, cea mai impresionantă cetate din România și sud-estul Europei, fiind una dintre cele mai bine conservate fortificații de tip Vauban din Europa***. Cetatea bastionară de tip Vauban de la Alba Iulia a fost construită între anii 1715-1738, în contextul instaurării stăpânirii habsburgice în Transilvania. Autoritățile habsburgice care au inițiat și

susținut proiectul, au văzut noua fortificație drept una cu un rol important atât în sistemul de apărare împotriva turcilor, cât și în procesul de consolidare a puterii lor în teritoriile ocupate. Cetatea Alba Carolina urma să devină, astfel, fortificația principală a Transilvaniei, mai ales că era construită după cele mai noi metode de fortificare ale vremii, inspirate de sistemele concepute de arhitectul militar francez, mareșalul Vauban.

În urmă cu un deceniu, cea mai mare parte a fortificației de tip Vauban din municipiul Alba Iulia se afla într-o avansată stare de degradare, asemenea multor castele și cetăți din România. După ani de muncă, multe milioane de euro din fonduri europene și campanii de promovare, ***Cetatea Alba Carolina este în prezent atât un exemplu de bună practică în ceea ce privește menajarea teritorială și punerea în valoare a patrimoniului cât și o excelentă carte de vizită a municipiului.*** În plus, cetatea a devenit o atracție turistică cu vizibilitate la nivel local, regional, național și internațional. Astfel, Cetatea Alba Carolina a fost împărţită în mai multe trasee turistice: Traseul celor Trei Fortificaţii, Traseul Eroii Neamului Românesc, Traseul Porţilor, Traseul Sudic, Traseul Estic şi Traseul Nordic. Imaginea Cetății Alba Carolina poate fi comparabilă cu a celor mai frumoase cetăți și castele din Europa (de pildă, Castelul Buda din Budapesta (castelul istoric al regilor ungari construit în secolul al XIV-lea), Cetatea Pražský hrad din Praga (cel mai mare castel medieval din lume, fiind în evul mediu reședința regilor Boemiei și a împăraților romano-germani), etc.)

Reabilitarea, restaurarea, protecția și conservarea Cetății Alba Carolina s-a realizat în cadrul a 10 proiecte implementate în perioada 2007-2013, în valoare totală de peste 210,8 milioane de lei, echivalentul al 49 milioane de euro. În proporție de 91% investițiile în reabilitarea Cetății Alba Carolina s-au realizat în urma accesării și implementării a 3 proiecte finanțate din Programul Operațional Regional 2007-2013 în valoare totală de aproximativ 192 milioane de lei. Celelalte proiecte au fost finanțate din Bugetul de Stat prin Ministerul Culturii, bugetul local al primăriei și fonduri PNUD (Programul Naţiunilor Unite pentru Dezvoltare).

Reabilitarea, reamenajarea, dar mai ales restaurarea centrului istoric din Alba Iulia pus în evidență de Cetatea Alba Carolina a costat în:

- Reabilitarea Traseului Estic, Traseului Sudic, Traseului Nordic și a zonei interioare a fortificației de tip Vauban (inclusiv realizarea de căi de acces și dotare cu iluminat și mobilier urban specific)
- Reconstrucție și punere în valoare prin acces la latura de vest a Cetății Alba Carolina (antețanțuri, contragărzi, șanțuri principale, raveline, bastioane, monument de patrimoniu de importanță națională în suprafață de 46294 m^2)
- Lucrări de consolidare și restaurare: Poarta I și Poarta a V-a a Cetății Alba Carolina, Poarta de Sud a Castrului Roman,
- Lucrări de reconstrucție: Poarta a II-a, Poarta a III-a a Cetății Alba Carolina
- Fântână arteziană în Parcul Unirii
- Etc.

Cetatea Alba Carolina: imagine de ansamblu și detalii

O atenție deosebită s-a acordat amenajării teritoriului, investindu-se în amenajarea de spații verzi și zone de agrement.

Astfel, prin două proiecte în valoare totală de peste 2,23 milioane de lei, finanțate din Bugetul de Stat și surse proprii primăriei s-au amenajat:

- două parcuri: ”Sf. Ecaterina” (3989,35 m^2) din Alba Iulia și ”Zăvoi” din Micești (1583 m^2) principalele lucrări au constat în: amenajarea de spații verzi (cu arbori, arbuști și flori), construcția de alei pietonale, locuri de joacă pentru copii, fântâni arteziene și miniteren de fotbal și de tenis.
- o zonă de agrement și locuri de joacă pentru copii în cartierul Ampoi II (teren de tenis, teren de fotbal, ansambluri și module de joacă pentru copii)

În cadrul unor proiecte de investiții care s-au axat în special pe infrastructura de transport (reabilitare și modernizare carosabil, acces pietonal, parcaje) având ca principal scop creșterea accesibilității și mobilității populație s-au realizat și lucrări de amenajare pentru spații verzi sau zone de agrement, cele mai importante fiind:

- amenajare spațiu verde (32122,38 ^{m2}) și loc de joacă pentru copii în zona Platoul Romanilor
- amenajare zonă verde (9042,8 m^2), fântână arteziană și mobilier urban în zona Piața Iuliu Maniu și Parcul Centru Civic,
- amenajare zonă de agrement cu pistă pentru bicicliști (1060 m^2), acces pietonal, fântână arteziană și zone verzi (8680 m^2) în zona Bulevardului Transilvaniei
- amenajare spații verzi (7000 m^2) în cartierul Cloșca IV
- amenajare locuri de joacă pentru copii de etnie romă din cartierul Lumea Nouă

Detalii despre străzile reabilitate sau modernizate au fost prezentate în secţiunea dedicată investiţiilor în infrastructura de transport.

Principalele lucrări de reabilitare și refuncționalizare a zonelor cu locuințe colective, care au constat în principal în ***reabilitarea și modernizarea carosabilului, accesului pietonal, parcaje, amenajare de spații verzi sau zone de agrement***, au fost în: zona Platoul Romanilor, zona Piața Iuliu Maniu și Parcul Centru Civic, zona Bulevardul Transilvaniei, cartier Cloșca III și cartier Cloșca IV

Reamenajare spații verzi și zonă de agrement: a. Bulevardului Transilvania, b. Piața Iuliu Maniu, c. Fântâna arteziană din Parcul Unirii

Identificarea de direcţii strategice şi soluţii viabile de dezvoltare urbană durabilă la nivelul municipiului Alba Iulia este un proces continuu şi susţinut din partea autorităţilor locale, implicându-se în implementarea de proiecte ce au ca principal rezultat dezvoltarea celor mai potrivite şi fezabile politici.

În acest sens, ***în perioada 2006-2013 s-au implementat o serie de proiecte internaționale cu finanțate nerambursabilă*** în care Primăria Municipiului Alba Iulia este partener, scopul principal ale acestora fiind dezvoltarea urbană durabilă la nivelul municipiului Alba Iulia. Beneficiind de expertiză externă internațională și asistență specializată, Primăria Municipiului Alba Iulia a realizat pași importanți în procesul susținut de dezvoltare urbană durabilă, ***principalele rezultate*** fiind:

- ***dezvoltarea de acțiuni și strategii pentru proiecte urbane integrate*** pe fondurile structurale (2007-2013) (ex raport de valorificare a zonei istorice a municipiului)
- ***elaborarea și dezvoltarea de politici de dezvoltare urbană durabilă și integrată*** (ex. Agendă Urbană (cu scopul reducerii disparităților teritoriale și creșterea competitivității), identificare de strategii de dezvoltare teritorială aplicabile orașelor mici și mijlocii, extinderea și valorificare rețelei parteneriale la nivel internațional în vederea transferului de know-how în domeniul dezvoltării urbane durabile și integrate)
- ***dezvoltarea de politici și acțiuni în vederea promovării incluziunii și întăririi coeziunii sociale*** (ex. Plan Integrat de Acțiuni pentru Coeziune Socială, dezvoltare de proiecte în domeniul creșterii ocupării și formării profesionale continue pentru grupuri vulnerabile, în special pentru persoanele de etnie romă din cartierul ”Lumea Nouă” din municipiu)
- ***dezvoltarea de politici de dezvoltare locală și creștere a vizibilității*** (ex. Plan de Acțiune în vederea creșterii vizibilității potențialului turistic al municipiului și atractivitatea acestuia pentru investitori, transfer internațional de bune practici în domeniul City Banding)
- ***elaborarea și dezvoltarea de politici de creștere a eficienței și sustenabilității energetice*** (ex. dezvoltarea unui cadru strategic și de resurse financiare și logistice în vederea identificării resurselor regenerabile de energie la nivelul județului Alba și implicit a municipiului Alba Iulia, schimburi de experiență la nivel european în domeniul energiilor alternative, dezvoltarea de politici de transport urban eficient și încurajarea folosirii mijloacelor de transport nepoluante (ex. biciclete), dezvoltarea de strategii și politici de eficiență energetică și diminuarea emisiilor de CO^2 în vederea protecției mediului, creșterea conștientizării asupra provocărilor energiei eficiente și a resurselor urbane durabile.

În calitate de partener, Primăria Municipiului Alba Iulia a participat la implementarea a 7 proiecte europene în valoare totală de 6,4 milioane de euro, alături de alți parteneri internaționali din țări precum: Austria, Germania, Suedia, Belgia, Norvegia, Olanda, Franța, Danemarca, Polonia, Italia, Spania, Marea Britanie, Portugalia, Lituania, Grecia, Letonia, Croația, Irlanda, Cipru, Bulgaria:

- ***3 proiecte finanțate din Programul URBACT (2000-2006 și 2007-2013)*** al Comisiei Europene: Proiectul "*Exploring Current Approaches to Strengthen Social Cohesion in Neighborhoods across Europe - Cohesion Network - CoNet*"[35], Proiectul "*E-Skills for Innovative Cities*"[36] , Proiectul "*Innovative City Brand Management - CityLogo*"[37]
- ***4 proiecte finanțate din Programul Intelligent Energy Europe*** al Comisiei Europene: Proiectul " *Achieving Energy Sustainability in Peripheral Regions of Europe (ASPIRE)*"[38] Proiectul " *CYCLELOGISTICS - Move goods by cycle*"[39], Proiectul " *An inclusive peer-to-peer approach to involve EU CONURBations and wide urban - CONURBANT*"[40], Proiectul "*ENergy efficiency in City LOgistics Services for small and mid-sized European Historic Towns - ENCLOSE*"[41]
- ***1 proiect finanțat prin Fondul pentru Relații Bilaterale la nivelul Programului RO18*** – Întărirea capacității și cooperare instituțională între instituțiile publice, autoritățile locale și regionale române și norvegiene, ***din cadrul Mecanismului Financiar SEE și Norvegian 2009-2014***: Proiectul *„Consolidarea capacității administrative prin mobilitate urbană durabilă: parteneriat Alba Iulia – Trondheim"*
- ***10 proiecte Erasmus +***
- ***5 proiecte Horizon***

d) Mobilitate și accesibilitate la nivelul Municipiului Alba Iulia

Mobilitate, accesibilitate și transport. Principalele provocări pentru mobilitate urbană

Mobilitatea ***nu înseamnă doar dezvoltarea infrastructurii și a serviciilor de transport, ci se referă în special la depășirea barierelor de mișcare în plan social, economic, politic și fizic***. În urmă cu două decenii, conceptul de mobilitate era înțeles ca "volumul de persoane și de mărfuri din societate care se deplasează dintr-o locație în alta" (Hart și , Nijkamp, 1994)[42]. La scurt timp, acesta a fost redefinit, prin ***conceptul de mobilitate sustenabilă*** înțelegându-se "mobilitatea în concordanță cu principiile și cerințele dezvoltării sustenabile" (Høyer[43] ,1999). ***Obiectivele unei mobilități sustenabile***[44] sunt: calitate înaltă a serviciilor, mediu urban și rural cât mai atractiv, accesibilitate pentru toți, siguranță și securitate, reducerea poluării aerului și a noxelor, reducerea efectelor de seră și a consumurilor energetice, costuri mai eficiente și mai reduse pentru călători și mărfuri.

În ceea ce privește conceptul de **accesibilitate** este important să precizăm faptul că "diferite modalități de măsurare a accesibilității oferă adesea abordări diferite ale accesibilității" (Makri & Folkesson,

[35] http://urbact.eu/en/projects/disadvantaged-neighbourhoods/conet/homepage/
[36] http://urbact.eu/en/projects/human-capital-entrepreneurship/e4c/homepage/
[37] http://urbact.eu/en/projects/metropolitan-governance/citylogo/homepage/
[38] http://eaci-projects.eu/iee/page/Page.jsp?op=project_detail&prid=1436
[39] http://www.eaci-projects.eu/iee/page/Page.jsp?op=project_detail&prid=2443
[40] http://www.conurbant.eu
[41] http://www.eaci-projects.eu/iee/page/Page.jsp?op=project_detail&prid=2527
[42] KG Høyer ,1999, Sustainable mobility, Ph.d Thesis, în http://dspace.ruc.dk/bitstream/1800/745/1/Sustainable_mobility_the.pdf
[43] KG Høyer ,1999, Sustainable mobility, Ph.d Thesis, în http://dspace.ruc.dk/bitstream/1800/745/1/Sustainable_mobility_the.pdf
[44] Melanie Mattauch, Ciara Leonard, "*The matic guidelines 2012. Moving in the right direction*", September 2012, European mobility week, Brusseles, European Info Point, EUROCITIES, Belgium

1999)[45]. În accepțiunea cea mai largă, accesibilitatea (în special a transportului) este definită și de un ”potențial de oportunități de interacțiune”[46] (Hansen, 1999). ***Îmbunătățirea accesibilității aduce numeroase beneficii atât persoanelor cât și societății***. Printre cele mai importante ***beneficii ale accesibilității***[47] amintim: mai mare independență, o mai bună calitate a vieții, reducerea poluării, o mai mare economie la cheltuieli, economie de energie, o mai bună sănătate, o mai bună incluziune social, un ”capital social” sporit.

Există situații în procesul de planificare când termenii de ”mobilitate” și ”accesibilitate” nu sunt foarte clar definiți. În esență, ***mobilitatea oferă acces, dar accesibilitatea nu oferă de multe ori și mobilitate***.

Este nevoie de o schimbare majoră de mentalitate, de a trece dincolo de accentul pe viteza, eficiența și eficacitatea sistemelor de transport, cea mai mare atenție acordându-se ***îmbunătățirii accesului echitabil***. Sistemele de mobilitate urbană trebuie să ofere oportunități de mobilitate pentru toți. În plus, dezvoltarea societății moderne imune noi standarde în ceea ce înseamnă mobilitate, accesibilitate, interacțiune și comunicare.

Existe o serie de inovații în domeniul mobilității, însă acestea ***ar trebui mai mult optimizate pentru a deveni accesibile, durabile și convenabile pentru utilizator. Investițiile în accesibilitate*** constituie un ***mod financiar eficient de a contribui la o economie durabilă*** și de a ***aborda provocările viitoare ale schimbărilor demografice, economice și de mediu. Transportul urban accesibil*** reprezintă un ***aspect important pentru creșterea economică și bunăstarea socială.***

O direcţie importantă în îmbunătăţirea accesibilităţii şi mobilităţii locuitorilor municipiului Alba Iulia este identificarea şi implementarea de proiecte integrate ce au la bază dezvoltarea unei infrastructuri conective și intermodale.

Elemente de mobilitate şi accesibilitate urbană la nivelul Municipiului Alba Iulia. Puncte forte, necesităţi şi provocări

✓ Elemente privind accesibilitatea Municipiului Alba Iulia la nivel naţional şi regional/ județean

- **Accesibilitatea rutieră**

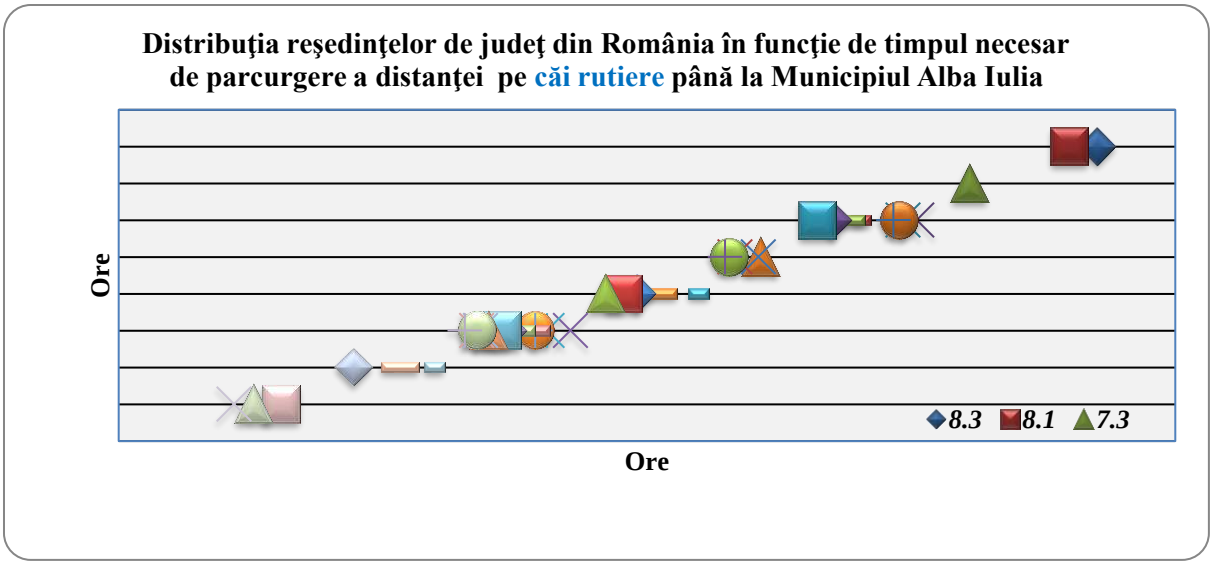
În ceea ce priveşte ***accesibilitatea între municipiul Alba Iulia şi reşedinţele de judeţ din România***, se poate afirma faptul că, în ciuda poziţiei sale geografice centrale, Alba Iulia este accesibil doar într-o oră de parcurgere a distanței cu mașina față de o singură reședință de județ: Sibiu. Mai puţin de două ore sunt necesare pentru a ajunge din Alba Iulia la Deva, Cluj Napoca şi Târgu Mureş, mai puţin de trei ore pentru a ajunge la Râmnicu Vâlcea, Zalău şi Târgu Jiu, iar cele mai multe ore (peste 8 ore) sunt necesare pentru a ajunge la Tulcea şi Constanţa. Pentru cele mai multe reşedinţe de judeţ, în număr de 13, sunt necesare între 3 şi maxim 4 ore pentru a ajunge de la Alba Iulia (Târgu Jiu, Reşiţa, Braşov, Miercurea Ciuc, Bistriţa, Piteşti, Arad, Timişoara, Sfântu Gheorghe, Oradea, Baia Mare, Slatina şi Satu Mare). Timpul mediu necesar de parcurgere a distanţei dintre Alba Iulia şi capitala României, Bucureşti, este de 5 ore. Referitor la accesibilitatea faţă de capitalele europene, cel mai mic timp necesar este pentru parcurgerea distanţei între Alba Iulia şi Budapesta (6,5 ore). Mai puţin de 10 ore sunt necesare de a ajunge de la Alba Iulia la Bratislava, Viena, Sofia, Skopje şi Chişinău.

---

[45] Makrí, M. and Folkesson, C., 1999, ”*Accessibility Measures for Analyses of Land Use and Traveling with Geographical Information Systems*”, Proceedings of 2nd KFB-Research Conference, Lund Institute of Technology, Suedia, www.tft.lth.se/kfbkonf/4Makrifolkesson.pdf

[46] Bruce E. Hansen, 1999, ”*Threshold effects in non-dynamic panels: Estimation, testing, and inference*”, Journal of Econometrics, volumul 93, http://www.ssc.wisc.edu/~bhansen/papers/joe_99.pdf

[47] ISEMODA, *Improving seamless energy-efficient mobility chains for all*, ”Beneficiile îmbunătățirii accesibilității”, http://isemoa.eu/docs/42/ISEMOA_benefit_brochure_RO_screen_3.pdf

- **Rețeaua trans-europeană de transport rutier**:

O oportunitate pentru municipiul Alba Iulia şi o parte însemnată a judeţului Alba ***o constituie construcţia reţelei trans-europene de transport (TEN-T), proiect major al Uniunii Europene ce reprezintă un factor important pentru stimularea competitivităţii economice şi dezvoltării durabile a spaţiului european.*** Primele planuri privind dezvoltarea reţelelor transeuropene datează din 1990, iar prin Tratatul de la Maastricht s-au pus bazele legale de funcționare ale acestora. TEN-T presupune interconectarea şi interoperabilitatea reţelelor naţionale de transport precum şi accesul la acestea.

Judeţul Alba este traversat de Coridorul IV pan-european de transport[48], rută ce va asigura o legătură rapidă între extremitatea sud-estică a Europei (Istanbul, Salonic) și Europa Centrală (Dresda, Nuremberg), via Grecia, Bulgaria, România, Ungaria, Slovacia, Austria, Cehia.

Conectivitatea reţelei trans-europene (TEN-T) cu drumurile naţionale la nivelul judeţului Alba

Sectorul de drum rutier din rețeaua trans-europeană TEN-T[49] (pe teritoriul judeţului Alba)	Conectivitate cu drumuri naționale (DN)
Sebeș - Vințu de Jos - Deva (E68, DN7) (Core)	• DN67C: Sebeș - Petrești - Novaci
Sebeș - Alba Iulia - Turda (E68 - E81) (Core)	• DN7: Nădlac - Arad - Deva - Orăștie - Sebeș • DN1: Sebeș - Sibiu - Făgăraș - Brașov - București • DN74: Brad - Abrud - Zlatna - Alba Iulia • DN75: Câmpeni - Baia de Arieș - Turda • DN14B: Teiuș - Blaj - Copșa Mică
Sebeș - Sibiu - Râmnicu Vâlcea - Pitești - București (E81-E68-DN7) (Core)	• DN67C: Novaci - Petrești - Sebeș

[48] Dresden / Nürnberg — Praga — Viena — Bratislava — Győr — Budapesta — Arad — București — Constanța / Craiova — Sofia — Salonic / Plovdiv — Istanbul

[49] Drumuri rutiere din rețeaua trans-europeană TEN-T pentru sectoarele de drumuri rutiere funcționale sau cele care au nevoie de reabilitare/modernizare (fără sectoarele de drumuri rutiere planificate)

:

- ***E81 (DN1):*** leagă România de țările membre ale Uniunii Europene prin Ucraina, frontiera ucraineano-română Nevetlenfolu - Halmeu (Satu Mare - Cluj Napoca - Alba Iulia - Sibiu - Râmnicu Vâlcea - București - Constanța). Permite de asemenea, prin drumul european E60, o bună conexiune cu Ungaria și țările din centrul și vestul Europei.
- Având în vedere distanța rutieră foarte mică dintre Alba Iulia și Sebeș, menționăm posibilitatea accesibilității municipiului, indirect, prin ***E68 (DN7 şi DN1):*** leagă România de țările membre ale Uniunii Europene prin Ungaria, prin frontiera ungaro-română Nagylak - Nădlac (Arad - Deva – Sebeș - Sibiu - Brașov)

- ***Drumuri de importanţă naţională:***

- ***DN74***: drum național ce asigură legătura dintre orașul Brad din județul Hunedoara și orașele din județul Alba: Abrud, Zlatna și Alba Iulia

- ***Drumuri de importanţă judeţeană:***

- ***DJ107***: drum judeţean ce asigură legătura spre municipiul Blaj
- ***DJ107A***: drum judeţean ce asigură legătura spre comuna Blandiana
- ***DJ107C***: drum judeţean ce asigură legătura spre comuna Ciugud

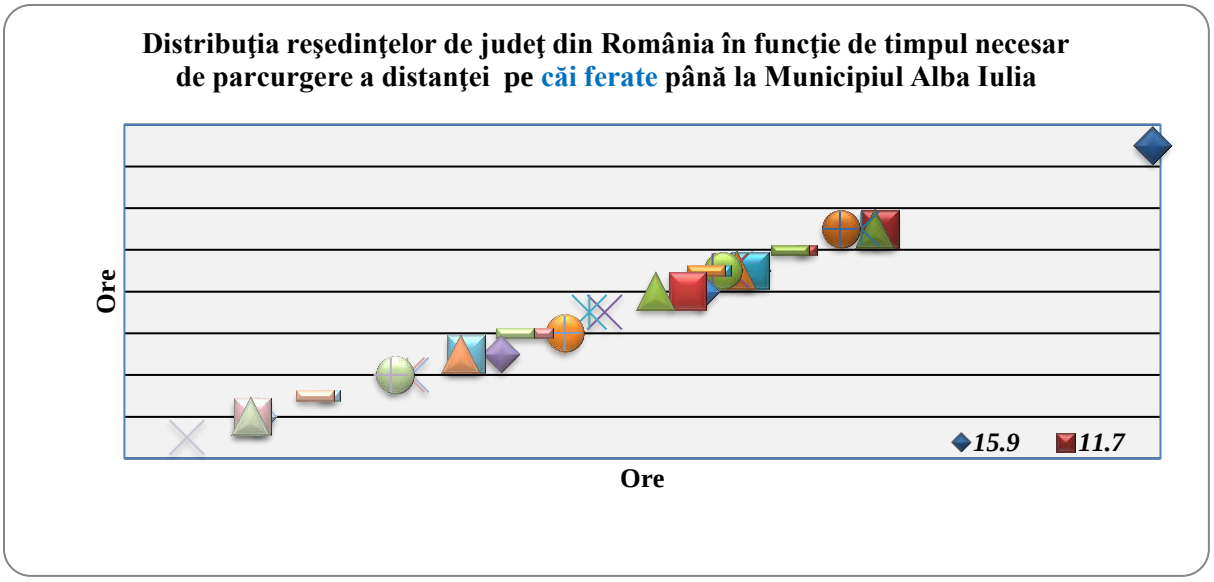
- **Accesibilitatea feroviară**

În urma unei analize se evidenţiază faptul că accesibilitatea pe căile ferate prezintă o imagine puternic distorsionată în contrast cu repartiţia geografică a localităţilor.

Comparativ cu accesibilitatea pe drumuri rutiere, în care timpul maxim necesar de la Alba Iulia până la cea mai îndepărtată reşedinţă de judeţ este de 8,5 ore, ***accesibilitatea pe căi feroviare este redusă***, dacă avem în vedere faptul că ***pentru jumătate din reşedinţele de judeţ din România este nevoie între 8 şi 16 ore de a ajunge de la Alba Iulia***[50]. Utilizarea transportului feroviar de pasageri este favorabil pe zone limitate. Acest fapt se datorează atât conexiunilor slabe la reţeaua naţională de cale ferată, cât şi a unor probleme de natură tehnică. Un exemplu în acest sens este accesibilitatea redusă între Alba Iulia şi reşedinţe de judeţ situate pe distanţe relativ scurte şi cu accesibilitate rutieră bună (de pildă: Râmnicu Vâlcea, Piteşti, Satu Mare).

Dacă luăm în considerare o durată de călătorie de maxim 5 ore cu trenul, doar 10 reşedinţe de judeţ sunt accesibile din Alba Iulia. Este nevoie de aproximativ o oră de a ajunge de la Alba Iulia la Deva, de aproximativ două ore pentru a ajunge la Sibiu, Cluj Napoca şi Târgu Mureş, de 3 ore pentru a ajunge la Arad şi Braşov, de aproximativ 4 ore pentru a ajunge la Ploieşti şi Târgu Jiu şi puţin sub 5 ore pentru a ajunge la Timişoara şi Sfântu Gheorghe.

[50] Pentru estimarea timpului necesar pentru parcurgerea distanţelor pe căi ferate de la Alba Iulia la reşedinţele de judeţ din România s-a folosit aplicaţia online a Companiei Naţionale de Căi Ferate (CFR SA), www.cfr.ro/

- ***Rețeaua trans-europeană de transport feroviar:***
  - Cale ferată care va fi reabilitată/modernizată:
    - Magistrala feroviară 200: Curtici - Arad - Sebeș - Sibiu - Făgăraș - Brașov - Ploiești - București
    - Sectorul de cale ferată: Alba Iulia - Cluj Napoca - Suceava

- ***Magistrale feroviare de importanță națională***

- ***Magistrala 200*** (București - Brașov - Făgăraș - Sibiu - Vințu de Jos - Simeria - Arad - Curtici)
- ***Magistrala 300*** (București - Brașov - Sighișoara - Mediaș - Blaj - Teiuș - Cluj Napoca - Oradea - Episcopia Bihorului)

- ***Căi feroviare de importanță județeană și locală***
  - Calea ferată Alba Iulia – Zlatna
  - Calea ferată Alba Iulia – Cugir

- **Accesibilitatea aeriană**

Având în vedere faptul că Alba Iulia nu are aeroport, cel mai apropiat aeroport este cel din Sibiu (o oră), urmat de cele din Cluj Napoca şi Târgu Mureş (maxim două ore) şi apoi de cele din Arad şi Timişoara (aproximativ 3,5 ore).

Zborurile interne care pot facilita accesibilitatea între municipiului Alba Iulia şi alte centre urbane din România sunt puţine, având în vedere că cele mai mute au plecare/destinație Bucureşti.

Analiza accesibilităţii aeriene a municipiului Alba Iulia indică o conexiune favorabilă prin vestul ţării cu unele dintre cele mai importante centre urbane din Europa Centrală (Frankfurt, Munchen, Viena, etc.), la o distanţă parcursă în 3-4 ore. În schimb, pentru accesibilitatea spre marile capitale din vestul şi nordul Europei este nevoie de un timp dublu.[51]

Favorizat de poziţia geografică faţă de aeroportul din Cluj Napoca (al doilea din ţară, după Henri Coandă, la numărul de conexiuni aeriene asigurate) şi cel din Sibiu (care a înregistrat o dezvoltare considerabilă în ultimii ani), se poate afirma faptul că accesibilitatea aeriană pentru municipiul Alba Iulia este una bună, având în vedere lipsa unui aeroport în oraş şi dimensiunile acestuia.

[51] Estimările de timp se referă doar la timpul efectiv de călătorie

- ✓ **Oportunităţi privind accesibilitatea Municipiului Alba Iulia la nivel naţional şi regional/ judeţean**

După mai mulţi ani de întârziere, ***la finalul anului 2013 a fost dat în folosinţă tronsonul de autostradă Sibiu-Orăştie. Accesul municipiului Alba Iulia la autostradă se face prin municipiul Sebeş***, situat la o distanţă de aproximativ 17 km.

De o mare importanţă pentru municipiul Alba Iulia şi judeţul Alba este continuarea lucrărilor la Autostrada Transilvania, a cărei construcţie a început în 2003 şi care, în final, va asigura legătura între Braşov şi Oradea.

Pornind de o realitate teritorială evidenţiată prin ***gradul ridicat de atracţie a municipiului Alba Iulia pentru locuitorii din zona Munţilor Apuseni*** din partea de nord-vest a judeţului Alba, s-a avut în vedere de către administraţia locală din municipiu ***identificarea se soluţii de creştere a accesibilităţii***. În acest sens, se doreşte ***facilitarea apropierii Munţilor Apusenilor de harta economică a municipiului Alba Iulia.*** Având în vedere faptul că tronsonul de cale ferată de importanţă locală leagă Alba Iulia doar de oraşul Zlatna, se are în vedere dezvoltarea şi implementarea unor proiecte care să permită locuitorilor din Munţii Apuseni parcurgerea unui drum mai scurt şi mai rapid spre Alba Iulia, având acces direct la viitoarea autostradă.

În ceea ce priveşte imaginea şi starea tehnică a gării şi a autogării din municipiul Alba Iulia, acestea sunt modernizate şi se află într-o stare foarte bună de funcţionare.

a. Autogara STP Alba Iulia[52] modernizată, b. şi c. Gara Alba Iulia modernizată

Conform Planului de Amenajare a Teritoriului Naţional - PATN (Secțiunea I – Rețeaua de Transport, direcții de dezvoltare prevăzute ce includ județul Alba[53]) ***sunt propuse o serie de direcții de dezvoltare a rețelei de transport ce traversează municipiul Alba Iulia sau sunt în vecinătatea acestuia***:

- *Rețele de transport rutier*: Autostrada Zalău – Cluj Napoca – Turda – Alba Iulia – Sebeș
- *Rețele de căi feroviare*: Linii de cale ferată convenționale cu viteză până la 160 km/h pentru trenurile de călători şi 120 km/h pentru cele de marffunită, pe trasee existente reabilitate: Arad – Simeria – Vinţu de Jos – Alba Iulia – Coşlariu – Copşa Mică – Braşov – Ploieşti – Bucureşti – Feteşti – Medgidia – Constanţa
- *Căi navigabile la care se vor executa lucrări de amenajare*: 1. Râul Mureș de la frontiera țării până la Alba Iulia, 2. Pe râul Mureș la: Arad, Deva și Alba Iulia
- *Transportul aerian*: aeroport nou în zona Alba Iulia (Aeroportul Aurel Vlaicu)
- *Rețea de transport combinat (intermodal):* terminale de transport combinat existente la care urmează să se execute lucrări de modernizare: Terminalul Alba Iulia

- **Infrastructura de transport la nivel local care asigură accesibilitatea în cadrul municipiului Alba Iulia și localitățile aparținătoare**

Infrastructura de transport la nivel local care asigură accesibilitatea în cadrul municipiului Alba Iulia și localitățile aparținătoare este dată de ***trama stradală și drumurile comunale***. Menționăm faptul că

[52] http://www.stpalba.ro/autogara/
[53] http://www.mt.ro/transparenta/Proiect%20lege%20LB.html

în această secțiune nu se vor face referiri la drumuri europene, naționale sau județene care pot asigura legătura între localități din unitatea administrativ-teritorială Alba Iulia. (cum este de pildă DN74 prin care se face legătura dintre Alba Iulia și Micești).

La nivelul unității administrativ - teritoriale Alba Iulia există **două drumuri comunale**:

- **DC 44**: Oarda de Jos – Oarda de Sus (2460 ml)
- **DC 74**: Bărăbanț - Micești (4955 ml)

Referitor la **lungimea străzilor orășenești**, potrivit datelor statistice oficiale, la nivelul municipiului Alba Iulia aceasta s-a extins în ultimii 15 ani cu +77,3%, de la 150 km în 2002 la 303 km în 2015, 310 km în 2016 (din aceşti 310 km, 250 km reprezintă străzi publice). Cea mai semnificativă extindere a lungimii străzilor orășenești a fost între 2007-2011, cu două treimi mai mult (+67,3%) în 2011 față de 2007 (de la 159 km la 266 km) şi cu 44 de km mai mult în 2016 faţă de anul 2011 (+14,19%). Este important să amintim faptul că în 2011 lungimea străzilor orășenești s-a extins față de anul anterior cu aproape jumătate, cu +44,6% (de la 184 km în 2010 la 266 km în 2011) şi cu +14,19 în anul 2016 faţă de anul 2011 (cf INS – Baza Tempo Online - GOS104A - Lungimea strazilor orasenesti pe judete si localitati şi BDL pe anul 2016. Acest fapt se datorează extinderii intravilanului municipiului, având în 2011 o suprafață cu o cincime mai mare față de anul anterior, cu +21,8%.

În perioada 2002 - 2011, în general, aproximativ două treimi din lungimea totală a străzilor orășenești era **modernizată,** excepție făcând anul 2011 (unde doar 44% era modernizată). Timp de 15 ani, lungimea totală a străzilor orășenești modernizate la nivelul municipiului Alba Iulia a crescut semnificativ cu + 32,17%, de la 97 km în 2002, la 143 km în 2016.

La nivelul întregului județ Alba, în 2011 lungimea totală a străzilor orășenești era de 1039 km, dintre care un sfert în municipiul Alba Iulia. Cinci ani mai târziu (2016), lungimea străzilor orăşeneşti ajungea la 1062 km pentru întreg judeţul Alba. La nivel județean, în 2011, mai puțin de jumătate erau străzi orășenești modernizate, 41,7% (433 km), iar în anul 2016, se semnalează 456 de km, adică aproximativ 42,94% din total (cf. INS – Baza Tempo – Online – matricea GOS105A - Lungimea străzilor orăşeneşti modernizate, pe judeţe şi localităţi).

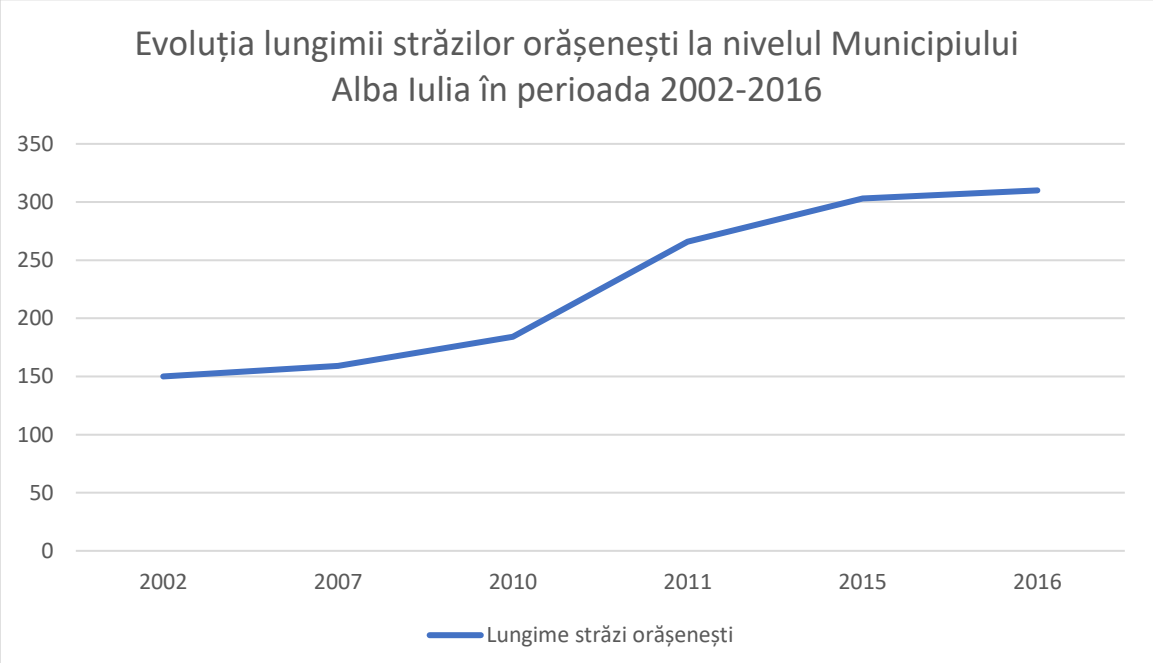

Fig. 1.2 Evoluția lungimii străzilor orășenești la nivelul Municipiului Alba Iulia în perioada 2002-2016

Potrivit datelor oficiale din cadrul Primăriei Municipiului Alba Iulia și a informațiilor oferite de factori de decizie (Moldovan, Silvia[54], 2017), la nivelul unității administrativ-teritoriale Alba Iulia **situația străzilor în 2016** era următoarea:

- ***Lungimea totală a străzilor*** (inclusiv cele private) din municipiul Alba Iulia este de ***310 km*** (29,19% din rețeaua stradală la nivelul județului Alba) dintre care*:* ***46,13 %*** este ***modernizată*** (143 km), ***8,7%*** sunt ***pietruite*** (27 km), iar ***45,2%*** sunt ***drumuri de pământ*** (140, 12 km).
- ***Drumurile de pământ*** din municipiul Alba Iulia ***sunt situate în zonele de dezvoltare create în ultimii 3 ani pe baza planurilor urbanistice***, atât în domeniul public cât și în domeniul privat, cu un grad de ocupare cu construcții foarte redus și fără dotare edilitară, fapt pentru care acestea nu pot face obiectul unor proiecte de modernizare. În accepţiunea de „drum de pământ" sunt incluse şi drumurile de exploatare. Unele dintre aceste străzi sunt practic definite doar prin planurile de dezvoltare, promovate de investitori particulari prin parcelări. (Moldovan, Silvia, 2017)

În prezent sunt în implementare acțiuni de modernizare a străzilor din localitățile aparținătoare municipiului, respectiv Micești, Bărăbanț, Partoș și Oarda, în lungime totală de 21,7 km, pe care în anul 2013 a fost realizat sistemul de canalizare în cadrul POS Mediu. (Moldovan, Silvia, 2014)

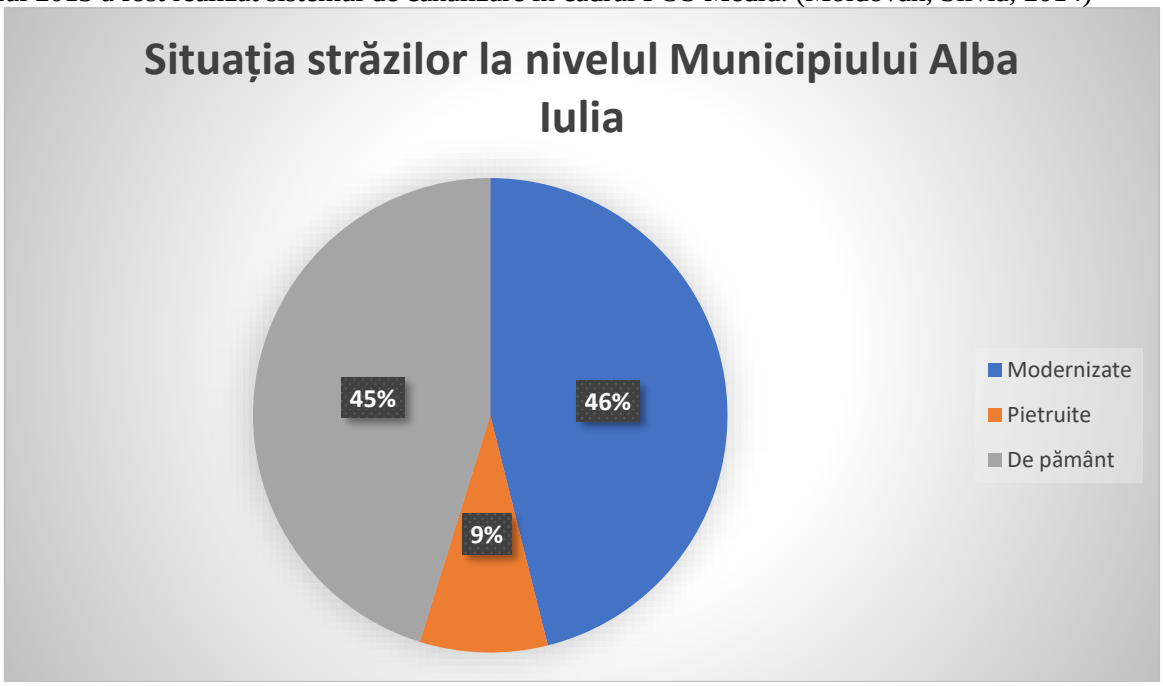

Fig.1.3 Situația străzilor la nivelul Municipiului Alba Iulia

- **Transportul urban la nivelul Municipiului Alba Iulia**

Unul dintre modurile de evaluare a eficienței transportului urban este gradul/nivelul de acces fizic al populației: la locuri de muncă, instituții de învățământ, servicii de sănătate, oportunități, etc.

Politicile publice susținute de investițiile în sistemul de transport urban au avut ca rezultat de impact pozitiv plasarea ***municipiului Alba Iulia pe primul loc în România privind cel mai modern și eficient sistem de transport urban***. Societatea de Transport Public din Alba Iulia (STP Alba Iulia) a fost premiată pentru "***Cel mai bun transport public de călători din România 2013"***

Principalele avantaje ale sistemului de transport public din Alba Iulia sunt: servicii publice integrate de transport călători, utilizarea biocarburanților, panouri de afișaj în sistem de anunț vocal (în stații de

[54] D-na Silvia Moldovan, Director Executiv, Direcția Tehnică, Dezvoltare din cadrul Primăriei Municipiului Alba Iulia

autobuz), acces la carduri de mobilitate urbană ușor de utilizat pentru toți călătorii, accesibilitate ridicată pentru persoanele cu dizabilități (s-au mai introdus începând din luna 5 autobuze cu podea coborâtă pentru accesul persoanelor cu dizabilităţi şi vârstnicilor), 6 tipuri de abonamente, respectarea graficelor de circulaţie (datorită în special sistemului integrat de monitorizare a traficului pe toate traseele), posibilităţi diverse de plată a biletului (bilet clasic, ticketing electronic, bilet plătit prin SMS[55]), valabilitatea biletului timp de o oră, vehicule pentru transportul pasagerilor moderne şi cu un grad ridicat de confort, etc.

Detalii privind infrastructura de transport urban: a. autobuz, b, detaliu din autobuz, c. stație de autobuz (Sursa: STP Alba Iulia[56])

La nivelul unităţii administrativ-teritoriale Alba Iulia există 125 de staţii de autobuz, dintre care 65,6% sunt în municipiul Alba Iulia (82 staţii de autobuz faţă de 62 de staţii semnalate în 2014), urmat de Oarda (17 staţii), Bărăbanţi (9 staţii) şi Pâclişa (6 staţii), Partoş (4 staţii) şi Miceşti (7 staţii). Pentru municipiul Alba Iulia, autorităţile locale au identificat iniţial 9 locaţii în care sunt necesare staţii de autobuz – în unele dintre aceste locații au fost realizate stațiile, însă nu în toate (cartier Recea – 4 staţii existente , Str. Izvorului - 1 stație există, Str. Nicolae Grigorescu – 1 la căminul de vârstnici pe str Lalelor, Str. Mărăşeşti – 2 stații există, câte una pe sens, Str. Bucureşti – 0 staţii din cauza traficului congestionat și a parcărilor neregulamentare).

În vederea identificării celor mai bune direcții de extinderea sau creștere a mobilității urbane la nivelul municipiului Alba Iulia a fost elaborat un Plan de Mobilitate Urbană Durabilă.[57].

În urma observației și analizei realității din teritoriu la nivelul municipiului Alba Iulia, în vederea dezvoltării teritoriale armonioase și a creșterii mobilității și accesibilității, se recomandă acordarea unei atenții deosebite dezvoltării municipiului pe modelul a 3 inele concentrice. Astfel, în unele zone sunt necesare lucrări de extindere, reabilitare sau modernizare a infrastructurii de transport, scopul principal fiind o accesibilitate ridicată pe traseul complet a celor 3 inele concentrice. Menționăm faptul că într-o pondere ridicată traseul pe aceste inele concentrice este pus în evidență de artere rutiere principale, cum sunt bulevardele, însă există porțiuni de drum care nu asigură continuitate sau prezintă o stare tehnică precară. Reamintim un aspect foarte important: ***Axe de transport bine definite zone bine deservite.*** În același timp, dispunerea arterelor de circulație, facilitând și accesibilitatea diferitelor teritorii, este unui dintre factorii care structurează extinderea spațială.

- ***Inelul concentric 1:***
  - Are în centru Cetatea Alba Carolina
  - ***Traseul rutier*** ce definește primul cerc concentric este: Primăria Municipiului Alba Iulia - Calea Moților - Bulevardul Horea - Hotel Cetate - Bulevardul 1 Decembrie 1918 - Casa de Cultură a Sindicatelor - Bulevardul Încoronării - Strada Octavian Goga - Sarda Decebal - Calea Moților
  - ***Toate aceste artere rutiere prezintă o stare tehnică a drumurilor foarte bună***
- ***Inelul concentric 2:***

[55] Alba Iulia este primul oraș din țară în care s-a introdus posibilitatea plății prin SMS a biletului, precum și valabilitatea timp de o oră a acestuia

[56] http://www.stpalba.ro/despre-noi/prezentare-companie/

[57] Disponibil pe site-ul Municipiului Alba Iulia : http://www.apulum.ro/images/uploads/fisiere/PMUD_ALBA_IULIA_21102016.pdf

- ***Traseul rutier**:* Alba Mall - Bulevardul Tudor Vladimirescu - Bulevardul Republicii - Supermarket DEDEMAN - Stadion - Bulevardul Revoluției 1989 - Piața Cetate - Liceul Militar - Spitalul Județean de Urgență Alba - Supermarket LIDL (la intersecția Bulevardului Revoluției 1989 cu Strada Lalelelor) - legătura între Strada Lalelelor și Strada Brândușei - Strada Recea (cartierul rezidențial Recea) - Strada Izvorului - legătura între Strada Izvorului și Strada Viilor (Fabrica de porțelan APULUM) - Strada Viilor - Bulevardul Ferdinand I - Piața I.C. Brătianu - Bulevardul Tudor Vladimirescu - Alba Mall
- ***Se recomandă extinderea și dezvoltarea unei artere rutiere principale care face legătura de la intersecția Bulevardului Revoluției 1989 cu Strada Lalelelor până la intersecția Străzii Viilor cu Bulevardul Ferdinand I***. În această zonă există două cartiere rezidențiale (cartierul Recea și cartierul din Zona Dinamita) și Fabrica de porțelan APULUM. Se consideră foarte necesara asigurarea și creșterea accesibilității pe sectorul amintit anterior, acesta întregind arterele rutiere majore ce definesc a doua zonă concentrică a municipiului. Cu excepția aspectelor privind necesitatea unor intervenții în zona amintită anterior, toate celelalte artere rutiere principale (bulevarde) prezintă o stare tehnică foarte bună

- ***Inelul concentric 3**:*
  - ***Traseul rutier**:* Șoseaua de Centură Alba Iulia - legătura între Șoseaua de Centură Alba Iulia și Cartierul Bărăbanț - legătura dintre Cartierul Bărăbanț și Cartierul Orizont - intersecția cu Strada Zlatnei - legătura care traversează partea de vest a municipiului Alba Iulia - intersecția cu Strada Brândușei și legătura cu Șoseaua de Centură Alba Iulia
  - ***În afară de Șoseaua de Centură Alba Iulia care asigură o continuitate, dar care în schimb prezintă o stare tehnică ce necesită pe anumite porțiuni lucrări de modernizare, celelalte legături rutiere majore ce definesc al 3-lea inel concentric ar trebui create.*** O prioritate trebuie să o reprezinte arterele rutiere majore care asigură accesibilitate în și spre cartierul Bărăbanț și Orizont. Deși particularitățile reliefului nu permit o extindere spațială ridicată a municipiului Alba Iulia spre vest, se consideră necesară existența unui drum de legătură, în direcție longitudinală.

În vederea creșterii mobilității și accesibilității ***este nevoie de o extindere și o organizare mai eficientă a rețelei stradale, în special în noile cartiere rezidențiale.*** De pildă, la nivelul României, în ultimul deceniu suprafața intravilanului aproape s-a dublat, în schimb rețeaua stradală nu a crescut nici cu jumătate.

Pentru creşterea accesibilităţii şi mobilităţii în interiorul municipiului este nevoie de piste pentru bicicliști şi o încurajare a populaţiei în ceea ce priveşte mersul pe bicicletă. Pe lângă rolul bine ştiut în protejarea mediului înconjurător, construcţia de piste pentru bicicliști şi încurajarea populaţiei în utilizarea acesteia contribuie la creşterea economiei locale (ex. comerţul cu amănuntul), îmbunătăţeşte starea de sănătate şi productivitate a forţei de muncă, etc. [58]

1. Exemplu de piste protejate pentru bicicliști (Locaţia: Market Street San Francisco), 2. Exemplu de afacere folosind bicicleta („cafenea mobilă")

[58] Articolul „Four reasons US business leaders want to import Danish-style cycling", http://www.theguardian.com/sustainable-business/reasons-business-leaders-danish-style-cycling

e) Tendințe și scenarii de dezvoltare teritorială

Premize şi tendințe de dezvoltare teritorială a municipiului Alba Iulia (o abordare preponderent geografică)

Principalele aspecte:

- Numeroasele atuuri pe care municipiul Alba Iulia le deţine constituie o bază solidă pentru o creştere a influenţei sociale, culturale şi economice pe care acesta le are asupra zonelor înconjurătoare. Astfel, ***municipiul Alba Iulia reprezintă cea mai importantă pârghie de implementare a diferitelor politici de dezvoltare la nivel de judeţean, zonal şi regional***.
- ***Poziţia geografică şi structura poli-funcţională, asigură municipiului Alba Iulia premisele necesare dezvoltări unor puternice relaţii de interdependenţă cu ariile lor înconjurătoare***, fie ele rurale sau urbane.
- "Consolidarea poziţiei în teritoriu şi totodată amplificarea funcţiilor determină ***formarea de arii de convergenta social-economică***, a căror întindere ***este influenţata de mărimea demografică şi importanţa funcţiilor pe care le exercita oraşele***" (V. Cucu[59], 2001).
- ***Oraşele au o poziţie cheie în furnizarea şi consolidarea competitivităţii. Însă, să nu se piardă din vedere faptul că această competitivitate se produce între entităţi cu nivele egale.***
- ***În dezvoltarea spaţială trebuie în primul rând să se ţină cont de cerere şi ofertă, iar acesta este punctul de pornire în planificarea dezvoltării spaţiale urbane.***
- ***Dezvoltarea unei infrastructuri conective*** va permite zonelor dinamice să-şi dezvolte masa demografică şi masa construită. ***Rolul infrastructurii conective este să lege oamenii de oportunităţi***
- ***Extinderea capacității municipiului Alba Iulia de a satisface necesitățile zonei de influență***
- ***Mai bună corelare între baza economică a orașului și resursele ariei adiacente***
- ***Încurajarea densității economice şi a urbanizării (Dezvoltarea teritorială eficientă***)
- ***Creştere a atracţiei gravitaţionale (demografice, economice, etc.) a municipiului Alba Iulia va impulsiona creşterea gradului de influenţă, care la rândul său va determina creşteri indirecte (creşterea gradului de conectivitate, de competitivitate, de policentricitate, etc.).***
- ***Creşterea masei demografice se poate realiza prin extinderea infrastructurii de utilităţi publice*** (în special creşterea populaţiei în zonele limitrofe (priurbane sau suburbane), zone care în prezent au caracteristicile zonelor rurale)
- ***Capacitatea de inovare a oraşelor*** depinde de interacţiunea strânsă între administraţie, mediul de afaceri şi mediul de cercetare pentru găsirea de soluţii sustenabile
- ***Investiţii în calitatea vieţii pentru a facilita atragerea şi menţinerea oamenilor în zonă***
- ***În zonele mai puţin dezvoltate este nevoie de încurajarea urbanizării şi facilitarea mobilităţii celor care trăiesc în zonă***, permiţându-le astfel oamenilor să aibă acelaşi strat de calitate vieţii
- ***Măsuri de integrare a comunităţilor marginalizate. Asemenea multor oraşe din România şi în municipiul Alba Iulia cele mai mari densităţi ale comunităţilor marginalizate este în centrul oraşului (ex. romi)***
- ***Trecerea de la parteneriatul clasic, public-privat la noi tipuri de parteneriat***

[59] Cucu V., 2001, „*Geografia oraşului*”, Editura Fundaţiei Culturale Dimitrie Bolintineanu, Bucureşti, pag. 148

1.1.2 Provocări economice la nivelul Municipiului Alba Iulia

a) Evoluţia Produsului Intern Brut şi încadrarea în evoluţia pe plan naţional

În prima perioadă de programare financiară de când ţara noastră a devenit membru cu drepturi depline a Uniunii Europene, 2007 – 2013, Judeţul Alba face parte din Regiunea de dezvoltare Centru alături de judeţele Braşov, Covasna, Harghita, Mureş şi Sibiu. Din punct de vedere al nivelului de dezvoltare Regiunea Centru este comparabilă la nivelul Uniunii Europene cu regiuni precum Del-Dunantul, Del Alfold (Ungaria), Swietokrzyskie, Warminsko Mazurskie (Polonia) sau Vychodne Slovensko (Slovacia) Produsul Intern Brut reprezentând în cadrul acestei perioade aproximativ 75% din media înregistrată la nivelul Uniunii Europene (cu 28 de membri)[1]. În anul 2014, potrivit Eurostat, Regiunea Centru, din care face parte şi Alba, a ajuns la un PIB pe cap de locuitor de 52% din media UE (7.100 de euro/locuitor; PIB-ul regional a fost în 2014 de 73,81 mld lei, adică 11,07 din totalul PIB pe ţară; Regiunea Centru s-a situat pe locul 3 între regiunile din ţară, după Regiunea Bucureşti-Ilfov şi Regiunea Sud-Muntenia). Celelalte regiuni româneşti cu PIB pe cap de locuitor de până la 50% din media UE sunt Sud-Vest Oltenia (41%), Sud-Muntenia (43%), Nord-Vest (48%) şi Sud-Est (50%)[2]. Politica de dezvoltare regională condusă la nivelul Regiunii Centru urmăreşte crearea unui mediu economic regional competitiv la nivel naţional şi european care să conducă la reducerea disparităţilor intra şi interregionale şi la creşterea standardului de viaţă al locuitorilor regiunii.

Contribuţia Regiunii Centru la fomarea PIB la nivel naţional a fost de peste 12% în perioada 1995-2003, după această perioadă scăzând sub 12%, contribuind la nivelul anului 2010 cu 11,29%, iar la nivelul anului 2014 cu 10,96%. Aceste procente şi această evoluţie trebuie apreciate în contextul evoluţiei celor opt regiuni de dezvoltare din ţara noastră în perioada analizată, deoarece Regiunea Centru şi-a menţinut poziţia într-un clasament al regiunilor pe locul 4 şi uneori pe 3 (în anii 1999 şi 2000, locul 3 şi în 2014), în condiţiile în care Regiunea Bucureşti-Ilfov şi-a dublat contribuţia la formarea PIB naţional (Tabel nr. 6.1. extras din Anexa nr. 6.1.).

Obiectivul central, în ceea ce priveşte dezvoltarea Judeţului Alba este transformarea acestuia într-o comunitate prosperă şi atractivă pentru investitori şi turişti, cu o dezvoltare armonioasă, echilibrată şi durabilă a activităţii economice şi turistice, însoţită de o coeziune socială mai sporită şi de o îmbunătăţire a ocupării forţei de muncă.
Confirmând trendul ascendent al încrederii investitorilor în Municipiul Alba Iulia, recentul clasament al revistei Forbes Romania privind „cele mai bune 40 de orase pentru afaceri din 2016", situează Alba Iulia pe un merituos loc 15, în urcare cu două locuri faţă de clasamentul anului trecut. Aflat la cea de-a patra ediţie, clasamentul Forbes Romania a realizat selecţia dupa zece criterii majore: PIB pe judeţ, PIB pe cap de locuitor, societăţi comerciale cu capital strain, câştig salarial, rata a şomajului, număr de întreprinderi active, infrastructura rutieră, infrastructura feroviară, stoc de locuinţe şi unităţi de învăţământ. Datele statistice necesare au ca surse Institutul National de Statistică, Comisia Naţională de Prognoză, Oficiul Naţional al Registrului Comerţului, Ministerul Finanţelor Publice şi portalul listafirme.ro.
Scopul declarat al acestui clasament este de a identifica discrepanţele economice dintre principalele oraşe din Romania, a avantajelor oferite de ele pentru potenţialii investitori, dar şi a perspectivelor privind nivelul de trai. La fel ca şi anul trecut, Municipiul Alba Iulia este considerat a fi un motor solid de dezvoltare a judeţului pentru perioada până în anul 2023, alaturi de Sebeş şi Blaj, potrivit strategiei judeţene de dezvoltare. Clasamentul din 2016 a fost dominat de Timişoara, Cluj-Napoca şi Bucureşti, poziţii mai bune decât Alba Iulia ocupând municipii precum Braşov, Sibiu şi Târgu Mureş. De asemenea, Alba Iulia a surclasat oraşe precum Baia Mare sau Deva.

---

[1] Studiul *Regiunea Centru – Premise şi potenţial de dezvoltare,* realizat în cadrul proiectului Sprijin acordat în perioada 2009 – 2010 pentru OI din cadrul ADR pentru implementarea şi monitorizarea la nivel regional a POR 2007 – 2013, Agenţia pentru Dezvoltare Regională Centru, 2010.
[2] http://www.bzb.ro/stire/regiunea-centru-are-un-pib-de-peste-7000-de-euro-pe-cap-de-locuitor-a95769; http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/GDP_at_regional_level/ro

Unitate teritorială	ANII											
	Anul 2000	Anul 2001	Anul 2002	Anul 2003	Anul 2004	Anul 2005	Anul 2006	Anul 2007	Anul 2008	Anul 2009	Anul 2010	Anul 2014
	(începând cu 2005)											
	Mil. lei	Mil. lei	Mil. lei	Mil. lei	Mil. lei	Mil. lei	Mil. lei	Mil. lei	Mil. lei	Mil. lei	Mil. lei	Mil. lei
TOTAL	80984,6	117945,8	152017	197427,6	247368	288954,6	344650,6	416006,8	514700	501139,4	523693,3	668143,6
Regiunea Centru	9853,7	14218,8	18671,9	23990,4	29095,8	33143,2	40291,2	49416,7	57586,8	57100,9	59120,1	73205
Contribuţia la formarea PIB naţional a Regiunii Centru	12,17%	12,06%	12,28%	12,15%	11,76%	11,47%	11,69%	11,88%	11,19%	11,39%	11,29%	10,96%
Judeţul Alba	1283,2	1823,1	2308,3	3265,3	4184,5	4658,2	5974,1	8000,7	8777,8	8391,6	9275,4	
Contribuţia la formarea PIB regional a Judeţului Alba	13,02%	12,82%	12,36%	13,61%	14,38%	14,05%	14,83%	16,19%	15,24%	14,70%	15,69%	

Tabel nr. 1.1 Evoluţia PIB comparativ pe regiuni de dezvoltare şi la nivelul judeţului Alba
Sursa: Institutul Naţional de Statistică, 2017.

Analizând contribuţia principalelor ramuri economice la formarea Valorii Adăugate Brute[3] la nivelul Regiunii Centru observăm, la nivelul anului 2014 (pentru care există informaţii în bazele statistice INS), contribuţia în proporţie de 34,22% a Industriei extractive şi prelucrătoare şi a domeniilor conexe, urmată de Comerţ în proporţie de 17,02%, Administraţie publică şi apărare în proporţie de 13,26%, Construcţii în proporţie de 6,56%, Tranzacţii imobiliare în proporţie de 9,84%, Agricultura în proporţie de 5,79%, celelelate ramuri având o contribuţie sub 4% (Grafic nr. 6.1.1.). Contribuţia fiecărei ramuri la fomarea Valorii Adăugate Brute la nivelul Regiunii Centru poate fi observată în cifre absolute în Tabelul nr. 6.1.2. pentru anii 2008, 2009 şi 2010, 2014, precum şi comparativ cu contribuţia acestor ramuri la formarea acestui indicator la nivel naţional.

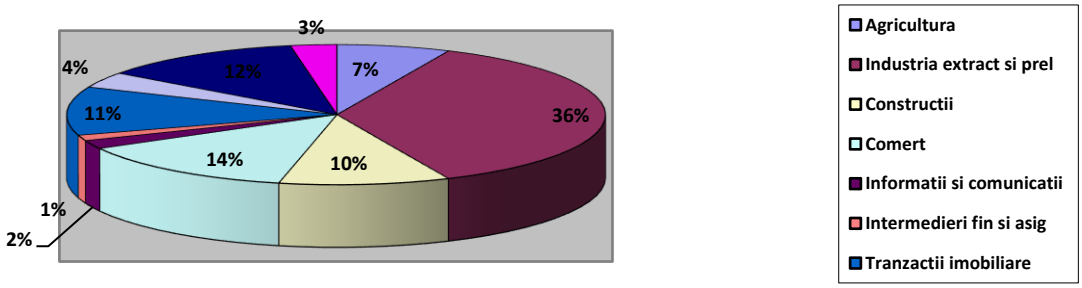

Fig.1.5 Contribuţia principalelor activităţi economice la formarea Valorii Adăugate Brute Regionale la nivelul anului 2014
Sursa: Institutul Naţional de Statistică, 2017.

Activităţi CAEN Rev.2 şi elemente componente PIB		Ani			
		Anul 2008	Anul 2009	Anul 2010	Anul 2014
		UM: Miliarde lei, lei RON, mii lei RON,milioane lei RON (începând cu 2005)			
		Milioane lei	Milioane lei	Milioane lei	Milioane lei
Agricultura, silvicultură şi pescuit	Total	34126,4	32297,8	29874,2	31568,5
	Regiunea Centru	4004,8	3929,3	3575,6	3745,5
Industria extractivă; industria prelucrătoare; producţia şi furnizarea de energie electrică şi termică, gaze, apă caldă şi aer condiţionat; distribuţia apei; salubritate, gestionarea deşeurilor, activităţi de decontaminare	Total	118239,8	120637,4	148553,1	168952,2
	Regiunea Centru	16265,8	16721,7	19186,6	22139
Construcţii	Total	56130,6	52809,4	47762,3	41626,1

[3] Valoarea Adăugată Brută (VAB) este soldul contului de producţie şi se măsoară ca diferenţă între valoarea bunurilor şi serviciilor produse (evaluate la preţuri de bază) şi consumul intermediar (evaluat la preţurile cumpărătorului), reprezentând deci valoarea nou creată în procesul de producţie. VAB este calculată înainte de a fi calculat consumul de capital fix.

	Regiunea Centru	5402,9	5399,3	5363,5	4247,2
Comerţ cu ridicata şi cu amănuntul; repararea autovehiculelor şi motocicletelor; transport şi depozitare; hoteluri şi restaurante	Total	99593,8	94359,5	69740,4	99989,9
	Regiunea Centru	10796,1	10469,8	7125,2	11008,4
Informaţii şi comunicaţii	Total	20047,9	19520,6	17811,8	32368,4
	Regiunea Centru	893,4	977,9	1040,8	2276,9
Intermedieri financiare şi asigurări	Total	11407,3	11250,1	11681	24107,3
	Regiunea Centru	893,1	832	673,9	1133,9
Tranzacţii imobiliare	Total	31671,5	32699	46250,9	54306,3
	Regiunea Centru	4214,6	4164	5886,2	6366,8
Activităţi profesionale, ştiinţifice şi tehnice; activităţi de servicii administrative şi activităţi de servicii suport	Total	19739,5	20044	24716,8	42421,4
	Regiunea Centru	1352,7	1436,4	1902,6	3291,4
Administraţie publică şi apărare; asigurări sociale din sistemul public; învăţământ; sănătate şi asistenţă socială	Total	55789,9	55668,2	56607,7	77445
	Regiunea Centru	6062,2	6148	6417,8	8577,8
Activităţi de spectacole, culturale şi recreative; reparaţii de produse de uz casnic şi alte servicii	Total	11788,8	11693,1	13398,8	18421,4
	Regiunea Centru	1177,8	1240,4	1453,5	1908,4
Valoarea adăugată brută regională (VABR)	Total	458535,5	450979,1	466397	591206,5
	Regiunea Centru	51063,4	51318,8	52625,7	64695,3
Impozite pe produs	Total	56415,6	50442,9	57516,7	77006,9
	Regiunea Centru	6282,5	5740,2	6489,8	8426,8
Drepturi asupra importurilor (taxe vamale)	Total	1192,3	923,2	1958,6	2424,2
	Regiunea Centru	132,8	105,2	221	265,3
Subvenţii pe produs	Total	-1443,4	-1205,8	-2179	-2494
	Regiunea Centru	-175,7	-63,3	-216,4	-182,4
Produs intern brut regional (PIBR) – Total	**Total**	**514700**	**501139,4**	**523693,3**	**668143,6**
	Regiunea Centru	**57303**	**57100,9**	**59120,1**	**73205**

Tabel nr. 1.2 Evoluţia PIB comparativ pe ţară şi pe Regiunea Centru
Sursa: Institutul Naţional de Statistică, 2017.

În anul 2010, Judeţul Alba a avut un aport de 9.807,4 milioane de lei, contribuind cu 1,72% la formarea PIB-ul României (Conform Comisiei Naţionale de Prognoză). În anii următori au fost creşteri considerabile ale PIB-ului pentru judeţul Alba, acesta ajungând la 11009,3 milioane lei în 2014 şi 12000,6 milioane lei în 2016 (contribuind în 2014 cu 1,65% cf INS) Contribuţia Bucureştiului la formarea PIB-ului naţionale era evaluată în 2014 (pentru care există date la nivel naţional în baza INS Tempo – Online) la aproximativ 24,21%, urmată de principalele judeţe care conduc în topul ponderii în PIB-ul naţional – Constanţa (5,07%), Prahova (4,88%), Timiş (4,46%), Cluj (4,46%), Braşov (3,29%), Argeş (2,68%) . Judeţul Alba urmează trendul Regiunii Centru, care, ca şi pondere înregistrează o evoluţie similară: 11,39% în 2009 şi 11,29% în 2010, 10,96% în 2014.
Unul dintre indicatorii macroeconomici care surprinde nivelul de dezvoltare la nivel regional şi asigură comparabilitatea datelor la nivel internaţional este PIB/locuitor. Analizând evoluţia acestui indicator la nivelul Regiunii Centru observăm că, în perioada 1995-2004, PIB-loc. la nivelul Regiunii Centru a fost superior mediei naţionale, însă în perioada 2005-2014 (pentru care INS oferă date electronice) a variat între 95% şi 100%, fiind în uşoară scădere în anul 2014. Concluzia care se desprinde din analiza acestui indicator arată că nivelul de dezvoltare al regiunii este similar cu cel naţional.

PIB/loc.	**Anul 1995**	**Anul 1996**	**Anul 1997**	**Anul 1998**	**Anul 1999**	**Anul 2000**	**Anul 2001**	**Anul 2002**	**Anul 2003**	**Anul 2004**
Naţional	337,2	503,6	1132,3	1646,7	2457,5	3609,7	5263,5	6974,9	9084	11413,5
Regiunea Centru	351,4	531,5	1188,3	1689,6	2523,9	3729,3	5388,2	7332	9425,5	11458,8
Regiunea Centru/ Naţional	104,21%	105,54%	104,95%	102,61 %	102,70 %	103,31%	102,37 %	105,12 %	103,76 %	100,40%

PIB/loc.	**Anul 2005**	**Anul 2006**	**Anul 2007**	**Anul 2008**	**Anul 2009**	**Anul 2010**	**Anul 2012**	**Anul 2013**	**Anul 2014**
Naţional	13362,8	15967,6	19315,4	23934,6	23341,4	24435,9	29679,1	31890,8	33552,8
Regiunea Centru	13097,6	15920,2	19579,5	22820,1	22618,8	23428,3	28696,7	29901	31107
Regiunea Centru/	98,02%	99,70%	101,37%	95,34%	96,90%	95,88%	96,69%	93.76%	92.71%

Tabel nr. 1.3 Evoluţia PIB/loc. la naţional şi regional
Sursa: Institutul Naţional de Statistică, 2017.

În strânsă legătură cu PIB/loc. trebuie să analizăm şi ***câştigul salarial mediu net lunar,*** exprimat în lei, la nivelul Regiunii Centru şi comparativ la nivel naţional. În anul 2008, într-o relativă corelare cu poziţionarea în cadrul regiunii prin prisma indicatorului Produs Intern Brut/ locuitor, Judeţul Alba deţine locul patru în cadrul Regiunii Centru, după judeţele Braşov, Sibiu şi Mureş în privinţa câştigului salarial mediu net lunar, poziţie menţinută şi în 2009. În 2010 Judeţul Alba devanseză judeţul Mureş, deţinând locul trei în cadrul Regiunii Centru, după judeţele Braşov, Sibiu, însă revine pe locul patru în 2011 şi 2012, poziţie care a menţinut-o şi în anul 2015, an pentru care INS oferă date statistice în prezent (anul 2017). În anul 2015, salariul mediu net lunar la nivelul judeţului reprezenta 85,42% din media naţională.

Anul	Alba	%	Braşov	Covasna	Harghita	Mureş	Sibiu	Media naţională
2008	1.128	87,99%	1.226	987	998	1.133	1.230	1.282
2009	1.142	82,69%	1.323	1.037	1.099	1.207	1.311	1.381
2010	1.241	88,20%	1.304	1.062	1.025	1.238	1.342	1.407
2011	1.228	81,65%	1.385	1.085	1.054	1.252	1.398	1.504
2012	1.279	79,74%	1.444	1.133	1.114	1.291	1.458	1.604
2015	1588	85,42%	1.783	1.400	1.375	1.630	1822	1.859

Tabel nr. 1.4. Evoluţia câştigului salarial mediu net lunar la nivelul Regiunii Centru (în lei)
Sursa: Institutul Naţional de Statistică, consultat în 2017.

Analizând evoluţia indicatorului pe întregul orizont de analiză, putem concluziona că, în corelare cu evoluţia PIB/locuitor şi câştigul mediu salarial net în lună înregistrează valori şi evoluţii care plasează judeţul Alba pe locurile trei – patru în cadrul Regiunii Centru. Trebuie să remarcăm însă şi evoluţia acestui indicator comparativ cu nivelul naţional. Astfel, după o uşoară revenire în 2010 când nivelul câştigului salarial mediu net lunar la nivelul Judeţului Alba a ajuns să reprezinte 88,20% din nivelul înregistrat pe plan naţional, în anii 2011-2012 a scăzut ajungând la finalul anului 2012 să reprezinte 79,74% din nivelul naţional, urmând ca mai apoi să crească şi să ajungă la sfârşitul anului 2015 la 85,42% din nivelul naţional.

Angajații români ocupă penultimul loc în Europa în ceea ce privește câștigurile orare medii în Uniunea Europeană, conform unui clasament făcut de publicația Euronews pe baza datelor adunate de Eurostat din toate statele europene la nivelul anului 2014. Conform acestei statistici, un român primea pe oră 2,03 de euro, față de un 1,67 de euro pe care îi încasa un bulgar. Ceva mai mult, au încasat ungurii, 3,59 de euro pe oră, letonii, 3,35 de euro pe oră, lituanienii, 3,35 de euro pe oră. Câștigurile cele mai însemnate s-au consemnat în Danemarca, 25,52 de euro pe oră, Irlanda, 20,16 euro pe oră, și Suedia, 18,46 de euro pe oră. (http://www.cotidianul.ro/cat-de-mici-sunt-salariile-romanilor-in-raport-cu-ceilalti-cetateni-ai-ue-292619/).

b) Mediul de afaceri din Alba Iulia

Descrierea situaţiei la nivel naţional şi regional
Mediul de afaceri naţional şi regional se confruntă cu o serie de probleme legate de specializarea angajaţilor. Angajaţii români nu se perfecţionează în timp, iar firmele sunt prea puţin interesate să investească în îmbunătăţirea performanţelor, potrivit studiilor realizate cu privire la piaţa muncii din România. Micii întreprinzători sunt cei care au o contribuţie importantă la formarea Produsului Intern Brut şi asigură aproximativ două treimi din locurile de muncă pe plan naţional. Acestea sunt argumentele pentru sprijinirea acestui sector în ultimii ani. Astfel, conform datelor Ministerului Finanţelor şi Oficiului Registrului Comerţului, la finalul lunii ianuarie a anului 2017 au fost activi 1.192.329[4] operatori economico-sociali, în creştere cu 30,46% comparativ cu anul 2011, dintre care ponderea cea mai mare o au întreprinderile.

[4] Sunt considerati activi, din punct de vedere juridic, profesioniştii înregistraţi în Registrul Comerţului care nu şi-au declarat suspendarea activităţii şi nu se află în nici una din stările ce pot duce la pierderea personalităţii

Sectorul întreprinderilor mici şi mijlocii este deosebit de important în orice economie naţională, deoarece capacitatea acestor întreprinderi de a se adapta la modificările pieţei este mult mai mare comparativ cu a marilor companii. Însă pentru a sprijini sectorul întreprinderilor mici şi mijlocii, economia naţională trebuie să promoveze spiritul antreprenorial, iar pe baza acestuia să îmbunătăţească competitivitatea economiei româneşti atât pe plan intern cât şi internaţional. Trebuie ţinut cont însă şi de faptul că sectorul întreprinderilor mici şi mijlocii este unul neomogen, şi trebuie acordată o atenţie deosebită domeniilor serviciilor şi industriei, care au un potenţial de creştere sustenabilă pe termen mediu, şi mai puţină comerţului.

Analiza numărului întreprinderilor la nivelul ţării în 2015 arată că, din totalul de 513.850 întreprinderi existente pe plan naţional, 25.07 % din total (respectiv 128.818 firme) sunt concentrate în Regiunea Bucureşti-Ilfov. La nivelul Regiunii Centru, în anul 2015, au funcţionat 59.586 întreprinderi, respectiv 11.6 % din totalul înregistrat pe plan naţional, din acest punct de vedere Regiunea Centru situându-se pe locul 3 în funcţie de repartiţia întreprinderilor pe regiuni de dezvoltare. Calculând numărul de întreprinderi la 1.000 de locuitori, Judeţul Alba a devansat judeţele Harghita şi Covasna în cadrul Regiunii Centru, înregistrând o densitate de 20,2% întreprinderi la 1.000 locuitori, la nivelul anului 2015

Analizând întreprinderile din punct de vedere al numărului de salariaţi, la nivelul ţării pentru anul 2015, sunt preponderente microîntreprinderile (88,65% din total), întreprinderile mici reprezentând 9,34% din total, întreprinderile mijlocii 1,67%, iar întreprinderile mari 0,33%[5]. Regiunea Centru deţine, la nivelul anului 2015, 52.040 microîntreprinderi, 6155 întreprinderi mici, 1168 întreprinderi mijlocii şi 223 întreprinderi mari. Un indicator important care caracterizează calitatea activităţii antreprenoriale la nivel regional, având un nivel de comparabilitate ridicat, întrucât ţine cont de dimensiunea diferită a judeţelor şi regiunilor din punct de vedere demografic, este densitatea IMM-urilor în teritoriu. Media naţională pentru un judeţ a fost, la nivelul anului 2015, de 23,03% întreprinderi la 1.000 de locuitori. Din punct de vedere al evoluţiei intensităţii antreprenoriale la nivel naţional Regiunea Centru s-a situat puţin peste media naţională. Din punct de vedere al formei de organizare juridică, preponderente sunt societăţile cu răspundere limitată, urmate la mare distanţă de societăţile pe acţiuni şi societăţile în nume colectiv, celelalte forme de organizare juridică având ponderi nesemnificative. Acest aspect trebuie luat în considerare atunci când sunt creionate strategiile guvernamentale pentru sprijinirea sectorului IMM-urilor.
Analiza principalelor oportunităţi în afaceri ale întreprinderilor mici şi mijlocii pentru anul 2016, reliefează că asimilarea de noi produse a fost cea mai frecvent indicată (în 52,19% dintre companii), fiind urmată de creşterea cererii pe piaţa internă (49,36%), penetrarea pe noi pieţe (49,18%), realizarea unui parteneriat de afaceri (46,81%), utilizarea de noi tehnologii (38,41%), obţinerea unui grant (13,87%) şi sporirea exporturilor (13,78%). Trebuie remarcat că în 3,28% dintre IMM-uri au fost semnalate şi alte tipuri de oportunităţi economice[6]. La nivelul Regiunii Centru se detaşează ca oportunităţi de afaceri identificate de către firme *creşterea vânzărilor pe piaţa internă* (57,28% dintre firme), *asimilarea de noi produse* (55,34% dintre firme), *realizarea unui parteneriat de afaceri* (50,49%), *folosirea de noi tehnologii* (43,69%) şi *penetrarea pe noi pieţe* (38,83% dintre firme).

---

juridice. Din numărul total de profesionisti înregistraţi în Registrul Comerţului, au fost excluşi profesioniştii cu suspendare temporară a activităţii, sucursalele fără personalitate juridică, profesioniştii radiaţi, profesioniştii aflaţă în dizolvare, lichidare, reorganizare judiciară, faliment, insolventă, etc.

[5] Clasificarea întreprinderilor în funcţie de numărul de salariaţi se referă la încadrarea acestora în următoarele grupe: microîntreprinderi – firmele care au 0-9 angajaţi, întreprinderi mici – firmele care au 10-49 angajaţi, întreprinderi mijlocii – firmele care au 50-249 angajaţi şi întreprinderile mari – firmele care au peste 250 de angajaţi.

[6] Sursa: *Carta Albă a IMM-urilor din România 2016*, cea de-a XIV-a ediţie, rămâne publicaţia de referinţă a Consiliului Naţional al Întreprinderilor Private Mici şi Mijlocii din România, o radiografie a mediului de afaceri naţional, publicaţie care evidenţiază cantitativ şi calitativ situaţia, tendinţele, percepţia mediului de afaceri şi constituie baza pentru propuneri de strategii cu privire la viitoarele direcţii de susţinere şi dezvoltare ale mediului de Afaceri românesc.

Dacă avem în vedere intensitatea de manifestare a acestor oportunităţi de afaceri (pe o scară de la 1 la 3), pe primul loc se află amplificarea cererii pe piaţa internă cu o medie de 1,84, după care urmează sporirea exporturilor (1,74), asimilarea de noi produse (1,67), realizarea unui parteneriat de afaceri (1,57), folosirea de noi tehnologii (1,45), obţinerea unui grant (1,36) şi penetrarea pe noi pieţe (1,32).

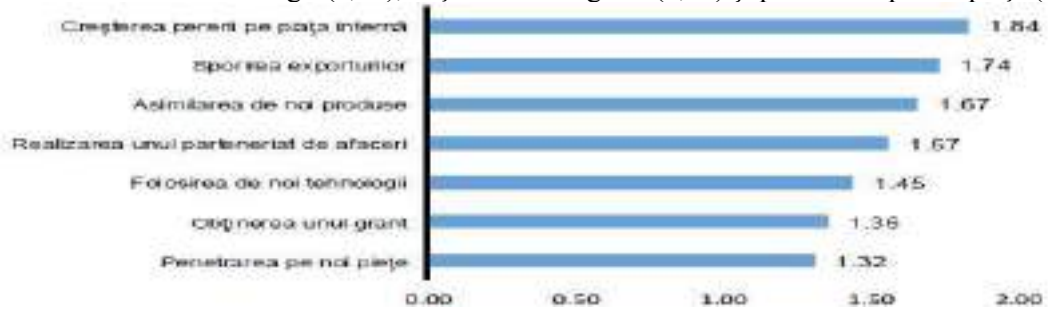

Fig. 1.5 Intensitatea de manifestare a oportunităţilor de afaceri

Întreprinzătorii/ managerii investigaţi au indicat că în perioada actuală se confruntă cu următoarele dificultăţi: birocraţia (semnalată în 61,41% din IMM-uri), fiscalitatea excesivă (54,74%), corupţia (45,16%), controalele excesive (44,98%), concurenţa neloială (40,33%), scăderea cererii interne, (36,31%), angajarea, pregătirea şi menţinerea personalului (26,37%), creşterea nivelului cheltuielilor salariale (25,54%), inflaţia (21,90%), concurenţa produselor din import (19,71%), întârzierile la încasarea contravalorii facturilor de la firmele private (19,62%), calitatea slabă a infrastructurii (18,16%), costurile ridicate ale creditelor (15,24%), instabilitatea relativă a monedei naţionale (13,14%), accesul dificil la credite (12,50%), neplata facturilor de către instituţiile statului (11,41%), diminuarea cererii la export (10,04%), obţinerea consultanţei şi trainingului necesare firmei (8,58%) şi cunoaşterea şi adoptarea acquis-ului comunitar (4,65%).Tabloul complet al dificultăţilor pe care le întâmpină IMM-urile în anul 2015 este reprezentat grafic în figura de mai jos**:**

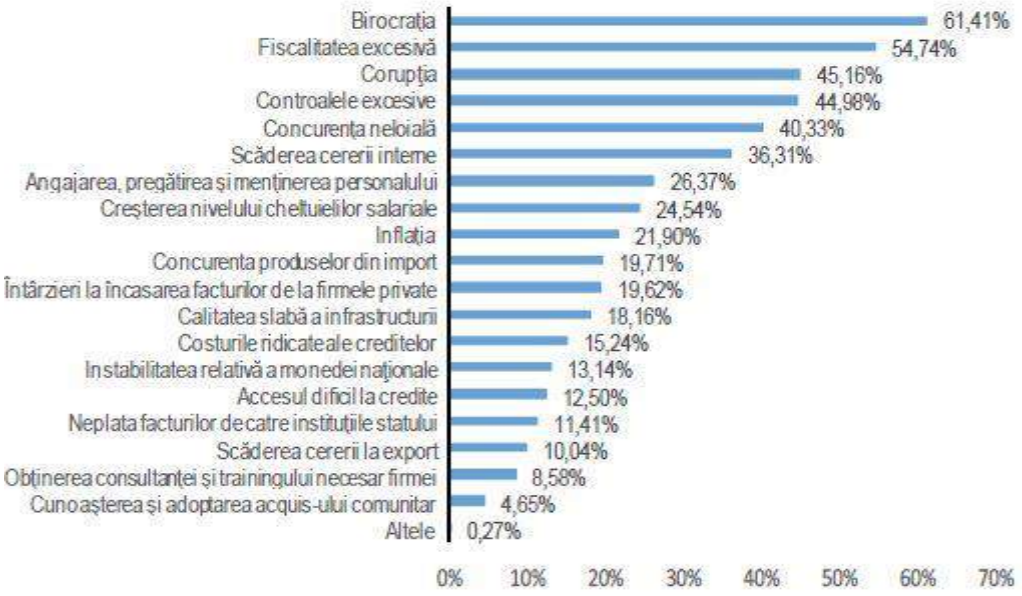

Fig. 1.6 Principalii factori perturbatori pentru dezvoltarea mediului de afaceri

Abordarea celor mai frecvente dificultăţi în funcţie de vârsta IMM-urilor relevă în principal următoarele:

- birocraţia, corupţia, angajarea, pregătirea şi menţinerea personalului, instabilitatea relativă a monedei naţionale, obţinerea consultanţei şi trainingului necesare firmei și cunoaşterea şi adoptarea acquis-ului comunitar sunt probleme întâlnite mai frecvent la unităţile economice în vârstă de 10 - 15 ani;
- fiscalitatea și controalele excesive sunt indicate mai des în firmele care au sub 5 ani vechime;

- proporțiile organizațiilor care se confruntă cu scăderea cererii interne, amplificarea nivelului cheltuielilor salariale, concurența produselor din import, calitatea slabă a infrastructurii, costurile mari ale creditelor, accesul dificil la credite, neplata facturilor de către instituţiile statului și reducerea cererii la export sunt semnalate în proporţii mai mari la întreprinderile mai vechi de 15 ani;
- problemele birocraţiei, corupţiei, încadrării pregătirii şi menţinerii angajaților, calității scăzute a infrastructurii, accesării consultanţei şi trainingului necesare firmei, cunoaşterii şi adoptării acquis-ului comunitar sunt consemnate în procentaje mai reduse la IMM-urile care au între 5 și 10 ani

Nr. Crt.	Dificultăţi în activitatea actuală a IMM-urilor	Vârsta IMM-urilor			
		0-5 ani	5-10 ani	10-15 ani	Peste 15 ani
1.	Birocraţia	63,79%	58,42%	64,14%	59,66%
2.	Fiscalitatea excesivă	58,62%	55,20%	55,70%	49,66%
3.	Corupţia	43,79%	42,29%	49,37%	45,86%
4.	Controalele excesive	52,41%	45,88%	42,19%	38,97%
5.	Concurenţa neloială	41,72%	42,65%	40,93%	36,21%
6.	Scăderea cererii interne	33,79%	36,92%	32,91%	41,03%
7.	Angajarea, pregătirea şi menţinerea personalului	26,55%	22,58%	29,11%	27,59%
8.	Creşterea nivelului cheltuielilor salariale	25,86%	24,01%	21,52%	26,21%
9.	Inflaţia	18,62%	24,01%	21,94%	23,10%
10.	Concurenţa produselor din import	22,07%	16,49%	16,03%	23,45%
11.	Întârzieri la încasarea facturilor de la firmele private	16,55%	21,51%	19,83%	20,69%
12.	Calitatea slabă a infrastructurii	15,86%	15,77%	19,83%	21,38%
13.	Costurile ridicate ale creditelor	13,79%	15,05%	16,03%	16,21%

Tabel 1.5 Dificultăţi în activitatea IMM-urilor la nivel de 2016 în funcţie de vârsta lor

Diferenţierea percepţiilor influenţelor negative ale evoluţiilor contextuale în funcţie de apartenenţa regională a IMM-urilor

Nr. crt.	Evenimente ce afectează negativ activitatea şi performanţele firmelor		IMM-urile grupate pe regiuni de dezvoltare						
		Nord Est	Sud Est	Sud	Sud Vest	Vest	Nord Vest	Centru	Bucureşti-Ilfov
1.	Evoluţia cadrului legislativ	28,79%	38,36%	32,82%	45,95%	23,08%	77,92%	62,14%	48,05%
2.	Corupția	15,15%	34,25%	33,85%	42,34%	53,85%	7,79%	30,10%	26,75%
3.	Criza economică mondială	54,55%	25,34%	18,97%	24,32%	38,46%	24,68%	24,27%	27,53%
4.	Birocraţia excesivă	33,33%	28,77%	26,67%	27,03%	46,15%	24,68%	24,27%	24,94%
5.	Politicile băncilor din România față de firme	15,15%	20,55%	14,87%	36,04%	7,69%	42,86%	43,69%	21,82%
6.	Insuficienta capacitate a Guvernului, Parlamentului, etc de a contracara efectele crizei economice	13,64%	21,23%	37,44%	18,92%	38,46%	12,99%	16,50%	24,68%
7.	Schimbările politice în conducerea ţării	15,15%	13,01%	18,97%	20,72%	38,46%	2,60%	18,45%	19,48%
8.	Insuficienta predictibilitate a mediului pentru firme	22,73%	12,33%	15,38%	18,02%	23,08%	12,99%	9,71%	14,03%
9.	Climatul şi tensiunile sociale	7,58%	23,97%	10,26%	29,73%	23,08%	14,29%	16,50%	8,57%
10.	Tensiunile interetnice	0,00%	15,75%	3,59%	2,70%	0,00%	0,00%	8,74%	2,86%
11.	Politica FMI şi BM faţă de România	13,64%	8,90%	1,03%	2,70%	0,00%	0,00%	5,83%	4,42%
12.	Conflictele şi tensiunile sociale, etnice şi militare din zone apropiate României	1,52%	0,00%	1,54%	2,70%	0,00%	2,60%	0,97%	0,52%

Tabel 1.6 Diferențierea percepțiilor influențelor negative ale evoluțiilor contextuale în funcție de apartenența regională a IMM-urilor

Analizând din punct de vedere al performanţelor economice ale întreprinderilor înregistrate în 2015 comparativ cu 2014, la nivelul Regiunii Centru, pentru 51,46 % performanţele au fost similare, pentru 14,48% au fost mai bune, pentru 1,94% au fost mult mai bune, în timp ce pentru aproximativ 29,13 % dintre întreprinderi performanţele au fost puţin mai slabe. În acest context aşteptările antreprenorilor

din Regiunea Centru pentru anul 2016 se refereau la performanţe similare, pentru 70,87% dintre întreprinderi, mai bune pentru 22,33%, mult mai bune pentru 0,97%, în timp ce doar 5,83% prevăd rezultate mai slabe. Aceste performanţe realizate pentru 2015, respectiv previzionate pentru 2016 au la bază şi evoluţia gradului de acoperire cu comenzi, care la nivelul Regiunii Centru a fost pentru 27,18% dintre întreprinderi sub 25%, pentru 29,13% între 25-50%, pentru 36,89% dintre întreprinderi între 50% şi 75%, iar pentru 6,8% dintre ele de peste 75%. Rezultatele trebuie analizate în strânsă legătură şi cu evoluţia vânzărilor. Astfel, volumul fizic al vânzărilor, la nivelul Regiunii Centru, a rămas aproximativ la acelaşi nivel pentru 63% dintre întreprinderi, pentru 22% dintre ele a înregistrat o creştere uşoară, în timp ce pentru 6% dintre întreprinderi a crescut accentuat, iar pentru 8% a scăzut uşor.

În interpretarea acestor rezultate referitor la situaţia de la sfârşitul anului 2015 în ce priveşte IMM-urile din Regiunea Centru, trebuie să luăm în considerare şi faptul că 50,49% dintre întreprinderi se adresează pieţelor locale, 53,40% pieţei naţionale, 9,71% dintre întreprinderi au ca destinaţie de producţie piaţa din Uniunea Europeană, respectiv 2,21% în alte ţări europene, iar 3,88% piaţa din state din afara UE. Astfel, adresându-se doar pieţelor locale, cel mult naţionale, aceste întreprinderi nu pot face faţă concurenţei de pe piaţa comună, respectiv raportul calitate/preţ nu este unul superior produselor oferite de alte firme străine. De aici, tragem concluzia că şi pieţele locale şi piaţa naţională nu sunt încă suficient de mature pentru a asigura un mediu competitiv care să favorizeze firmele cu performanţe economice ridicate.

Descrierea situaţiei la nivelul Judeţului Alba

La nivelul Județului Alba, conform datelor oferite de Direcţia Generală a Finanţelor Publice Alba, în anul 2013 erau 10.633 agenți economici, 10.556 de agenți au fost înregistrați în anul 2014, iar în anul 2015 funcționau 10.498 de agenți economici.

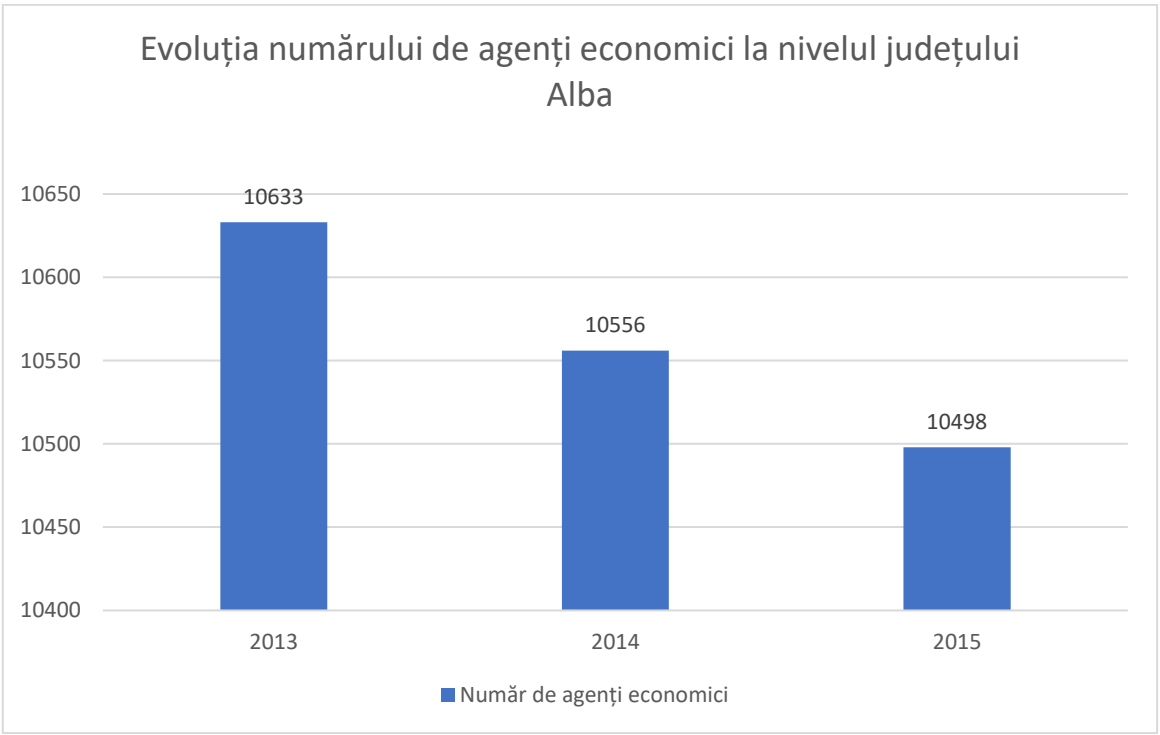

Fig. 1.7 Evoluția numărului de agenți economici la nivelul județului Alba

Repartizarea agentilor economici la nivelul judetului Alba

NR_2013	NR_2014	NR_2015	*PRIMARIA*
214	218	214	*Abrud*
683	688	648	*Aiud*
4223	4141	4015	*Alba Iulia*
27	28	30	*Albac*
25	25	35	*Almaşu Mare*
31	28	35	*Arieşeni*
19	16	18	*Avram Iancu*
74	73	76	*Baia de Arieş*
30	29	28	*Berghin*
101	102	101	*Bistra*
432	440	450	*Blaj*
9	8	11	*Blandiana*
24	25	21	*Bucerdea Grânoasã*
32	32	32	*Bucium*
8	10	8	*Cenade*
13	17	19	*Cergãu*
1	1	1	*Ceru-Bãcãinţi*
11	13	14	*Cetatea de Baltă*
98	106	122	*Ciugud*
18	19	17	*Ciuruleasa*
41	43	43	*Cricãu*
24	23	26	*Crãciunelu de Jos*
494	493	468	*Cugir*
12	18	23	*Cut*
12	11	12	*Cîlnic*
260	243	229	*Cîmpeni*
42	41	40	*Daia Românã*
12	12	9	*Dostat*
17	18	17	*Fãrãu*
117	118	119	*Galda de Jos*
29	32	37	*Gîrbova*
27	28	24	*Gîrda de Sus*
11	12	11	*Hopîrta*
31	32	34	*Horea*
153	159	176	*Ighiu*
42	46	46	*Jidvei*
12	15	18	*Livezile*
31	36	41	*Lopadea Nouã*
30	31	28	*Lunca Mureşului*
45	51	58	*Lupşa*
49	40	35	*Meteş*
28	26	28	*Mihalţ*
40	42	44	*Mirãslãu*
7	6	8	*Mogoş*
22	23	21	*Noşlac*
316	292	286	*Ocna Mureş*
13	14	14	*Ocoliş*

6	6	9	*Ohaba*
67	64	79	*Pianu*
8	7	6	*Poiana Vadului*
6	6	7	*Ponor*
29	24	27	*Poşaga*
22	20	22	*Rimetea*
111	96	98	*Roşia Montana*
9	9	12	*Roşia de Secaş*
13	17	13	*Rãdeşti*
11	12	13	*Rîmeţ*
11	11	14	*Scãrişoara*
1255	1259	1268	*Sebeş*
28	30	32	*Sohodol*
49	49	57	*Stremţ*
63	71	79	*Sugag*
28	28	30	*Sãlciua*
32	34	37	*Sãlişte a*
102	104	109	*Sãsciori*
26	30	31	*Sîncel*
83	86	88	*Sîntimbru*
156	156	151	*Teiuş*
80	77	74	*Unirea*
32	30	29	*Vadu Moţilor*
26	27	26	*Valea Lungã*
14	15	17	*Vidra*
118	118	130	*Vinţu de Jos*
140	134	128	*Zlatna*
42	38	36	*Şibot*
37	37	46	*Şona*
33	30	32	*Şpring*
6	7	8	*Întregalde*
10633	**10556**	**10498**	***TOTAL***

La nivelul Municipiului Alba Iulia, conform datelor oferite de Direcţia Generală a Finanţelor Publice Alba, în anul 2013 erau 4223 agenți economici, 4141 de agenți au fost înregistrați în anul 2014, iar în anul 2015 funcționau 4015 de agenți economici.

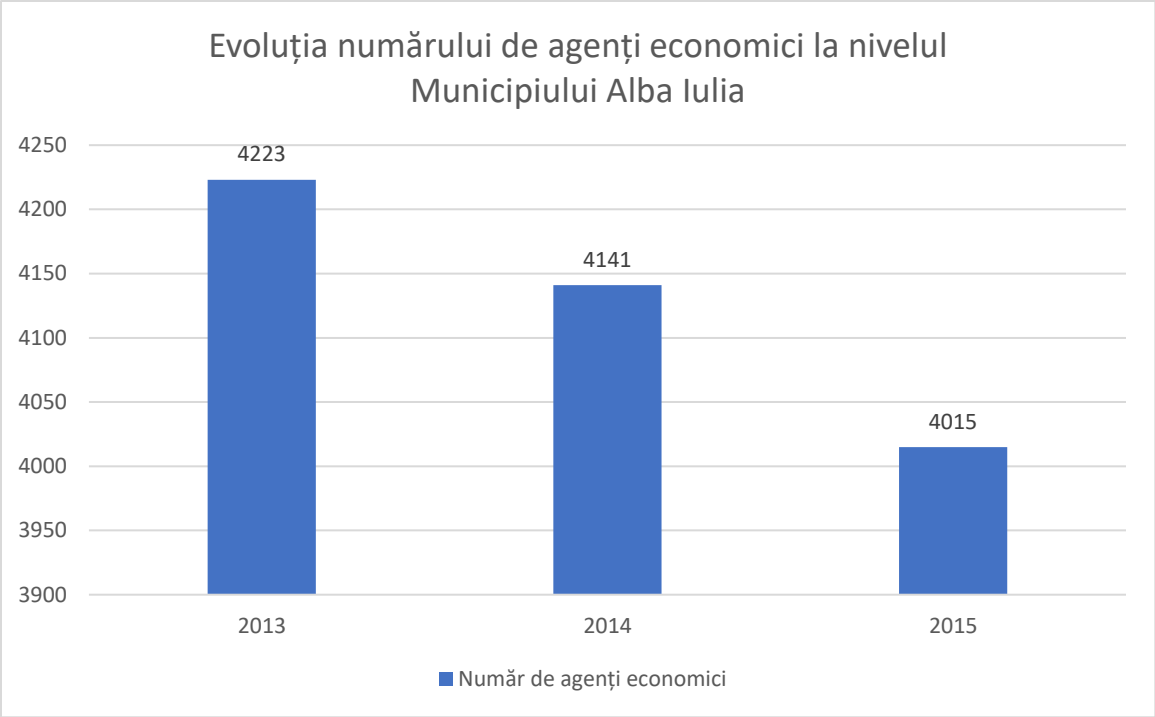

Fig. 1.8 Evoluța numărului de agenți economici la nivelul Municipiului Alba Iulia

Evoluția agenților economici la nivelul municipiului Alba Iulia în perioada 2013-2015

NR_2013	NR_2014	NR_2015	RAMURA	DENRAM
416	408	372	1	INDUSTRIE
63	63	61	2	AGRICULTURĂ
14	15	17	3	SILVICULTURĂ
507	480	447	4	CONSTRUCȚII
307	310	325	6	TRANSPORTURI
1208	1160	1089	8	COMERȚ
3	3	4	12	CERCETARE ȘTIINȚIFICĂ
58	65	61	15	ÎNVĂȚĂMÂNT
238	234	236	16	CULTURĂ-ARTĂ
98	105	112	17	OCROTIREA SĂNĂTĂȚII ȘI ASISTENȚĂ SOCIALĂ
214	199	196	19	TURISM
711	722	700	20	PRESTĂRI SERVICII
304	302	313	21	GOSPODĂRIRE COMUNALĂ ȘI LOCATIVĂ
82	75	81	22	FINANȚE,BĂNCI,ASIGURĂRI
0	0	1	24	ALTE RAMURI ALE ECONOMIEI
4223	**4141**	**4015**		**TOTAL**

În anul 2013, la nivelul judeţului Alba erau un număr total de 3092 înmatriculări, cu -2,43% mai puţine faţă de anul 2012, când au fost 3169 înmatriculări. Dintre acestea 743 au fost SRL-uri, 2 Societăţi pe Acţiuni (SA), 1 societăţi comerciale (SC), 2059 PFA, 269 de întreprinderi individuale (II), 18 întreprinderi familiale (IF). În anul 2014, la nivelul judeţului au fost 1691 de înmatriculări (cu -45,31% faţă de anul anterior), situaţia prezentându-se astfel: 11 (IF), 186 (II), 784 (PFA), 1 (SA), 709 (SRL). Anul 2015 a adus o creştere a înmatriculărilor, 2328/judeţ, cu 37,67% mai multe faţă de 2014. Situaţia se prezenta astfel: 33 (IF), 177 (II), 1183 (PFA), 1 (SA), 1 (SCS), 930 (SRL). În anul 2016, se înregistrează din nou o scădere a înmatriculărilor, cu -24,66%, ajungând la 1754, după cum urmează: 12 (CA), 20 (IF), 81 (II), 645 (PFA), 1 (SA), 995 (SRL). O situaţie există şi pentru luna ianuarie

2017, când la nivelul judeţului Alba au fost 97 de înmatriculări, cu -34,01% faţă de aceeaşi lună din 2016, când au fost 147 de înmatriculări. Dintre acestea 4 au fost II, 34 (PFA), 59 (SRL).

	Total operaţiuni	**PFA**	**SRL**	**SA**	**SC**	**II**	**IF**
2013	**3092**	2059	743	2	1	269	18
2014	**1691**	784	709	1	-	186	11
2015	**2328**	1183	930	1	1	177	33
2016	**1754**	645	995	1	12	81	20
2017 (ian)	**97**	34	59	-	-	4	-

Tabel 1.7 Total operaţiuni înmatriculări în perioada 2013- 2017 (ianuarie)

Analizând distribuţia în funcţie de vârstă a titularilor şi/sau membrilor înregistraţi ca persoane fizice autorizate, întreprinderi individuale şi întreprinderi familiale la finalul lunii decembrie 2016, observăm că predomină în proporţie de 29,69% persoanele cu vârsta cuprinsă între 40 şi 49 de ani. Trebuie remarcat, de asemenea, ponderea ridicată a persoanelor cu vârsta de până la 29 de ani în proporţie de 16,74%, ceea ce indică o înclinaţie mare a tinerilor spre iniţierea propriei afaceri, dar şi a persoanelor peste 60 de ani, 10,96%. Dintre aceştia se remarcă ponderea mare pe care o deţin bărbaţii ca titulari de persoane fizice autorizate, întreprinderi individuale şi/sau întreprinderi familiale la nivelul Judeţului Alba, respectiv 61,18%, fiind sensibil peste media naţională înregistrată, respectiv de 60,62%.

Judeţ	**Nr. PFA/II/IF active**	**Nr. titulari/ membrii PFA/II/IF**	**Distribuţia titularilor/membrilor după vârstă**									
			Pana la 29 ani		**30-39 ani**		**40-49 ani**		**50-59 ani**		**Peste 60 ani**	
			Nr.	**%**	**Nr.**	**%**	**Nr.**	**%**	**Nr.**	**%**	**Nr.**	**%**
Alba	11.336	11.766	1.970	16,74	3.155	26,47	3.493	29,69	1.899	16,14	1.289	10,96
Alba Iulia	1961	1994	266	13,34	533	26,73	576	28,89	393	19,71	226	11,33
Total	**382.860**	**413.454**	**56.051**	**13,56**	**110.678**	**26,77**	**122.982**	**29,75**	**68.863**	**16,66**	**54.880**	**13,27**

Tabel 1.8 Statistica PFA/II/IF în funcţie de vârsta titularilor şi/sau membrilor – 2016
Sursa: Oficiul Naţional al Registrului Comerţului, 2017.

Judeţ	**Nr. PFA/II/IF active**	**Nr. titulari/ membrii PFA/II/IF**	**Distribuţia titularilor/membrilor**			
			Femei		**Bărbaţi**	
			Nr.	**%**	**Nr.**	**%**
Alba	11336	11766	4.568	38,82	7.6198	61,18
Alba Iulia	1961	1994	929	46,59	1065	53,41
Total	**382.860**	**413.454**	**162.817**	**39,38**	**250.637**	**60,62**

Tabel 1.9 Distribuţia pe sexe a titularilor/membrilor PFA/II/IF active
Sursa: Oficiul Naţional al Registrului Comerţului, 2017.

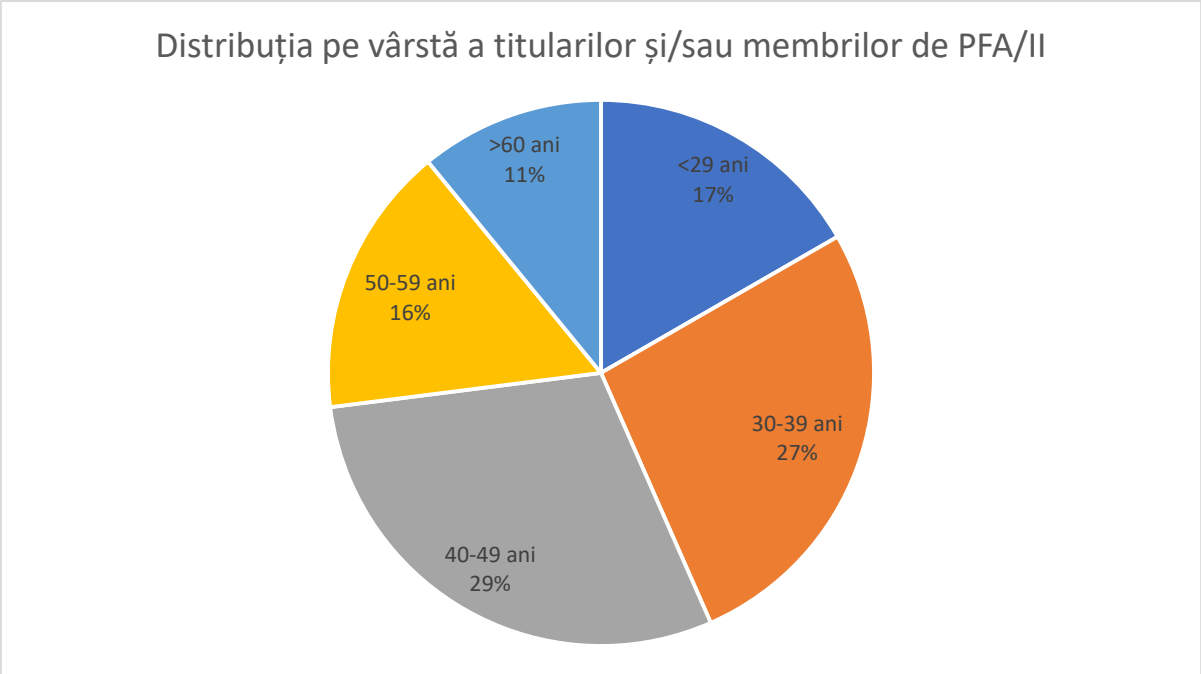

Fig. 1.9 Distribuția pe vârstă a titularilor și/sau membrilor de PFA/II

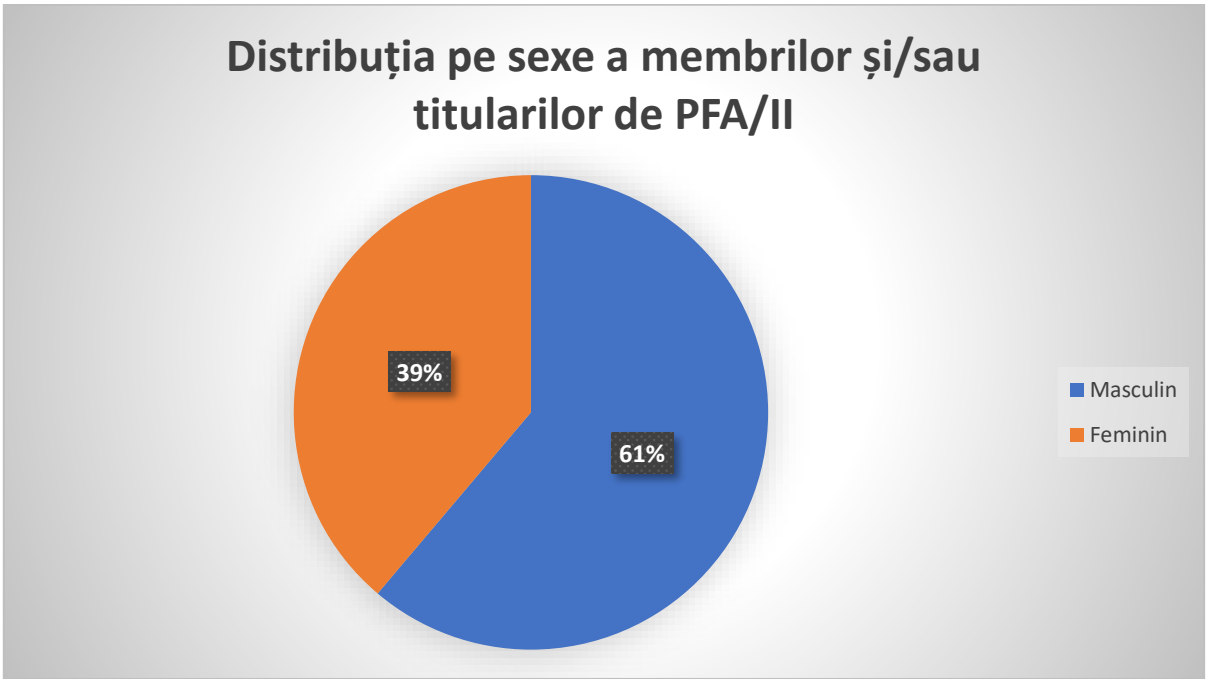

Fig. 1.10 Distribuția pe sexe a membrilor și/sau titularilor de PFA/II

Analizând structura acţionariatului firmelor înregistrate la nivelul Judeţului Alba, la nivelul lunii decembrie 2016, cele 11.553 de firme active cu o structură a acţionariatului formată din 19.200 de persoane fizice, rezultă că ponderea persoanelor cu vârsta cuprinsă între 30 şi 49 de ani este de 56,12% în structura acţionariatelor. Ponderea persoanelor cu vârsta până la 29 de ani o reprezintă 9,12% în totalul acţionariatului (în scădere cu 3% faţă de anul 2014), iar persoanele cu vârsta peste 50 de ani este de 34,76% (cu +1,75% faţă de 2013). Dintre aceştia se remarcă ponderea mare pe care o deţin bărbaţii în structura acţionariatului la nivelul Judeţului Alba, respectiv 62,82%, fiind totuşi sub media naţională de 63,24% . În ceea ce priveşte încurajarea tinerilor de a-şi deschide propria afacere trebuie să că în luna decembrie 2016 existau la nivelul întregii ţări 35.999 SRL-D înfiinţate, dintre care la nivelul Judeţului Alba au fost 565, dintre care 548 sunt în activitate sau suspendate temporar, iar 17 erau radiate.

Judeţ	Nr. persoane juridice active	Nr. asociaţi/ acţionari persoane fizice	Distribuţia asociaţi/acţionari după vârstă									
			Până la 29 ani		30-39 ani		40-49 ani		50-59 ani		Peste 60 ani	
			Nr.	%	Nr.	%	Nr.	%	Nr.	%	Nr.	%
Alba	11.553	19.200	1.751	9,12	5.061	26,36	5.714	29,76	3.501	18,23	3.173	16,53
Total	**808.878**	**1.226.933**	**119.137**	**9,71**	**332.301**	**27,08**	**374.543**	**30,53**	**210.791**	**17,18**	**190.161**	**15,50**

Tabel 1.10 Statistica persoanelor juridice active în funcţie de vârsta asociaţilor/acţionarilor – 2016
Sursa: Oficiul Naţional al Registrului Comerţului, 2017.

Judeţ	Nr. PFA/II/IF active	Nr. titulari/ membrii PFA/II/IF	Distribuţia titularilor/membrilor			
			Femei		Bărbaţi	
			Nr.	%	Nr.	%
Alba	11.553	19.200	7.138	37,18	12.062	62,82
Total	**808.878**	**1.226.933**	**451.004**	**36,76**	**775.929**	**63,24**

Tabel 1.11. Distribuţia pe sexe a acţionariatului firmelor active
Sursa: Oficiul Naţional al Registrului Comerţului, 2017.

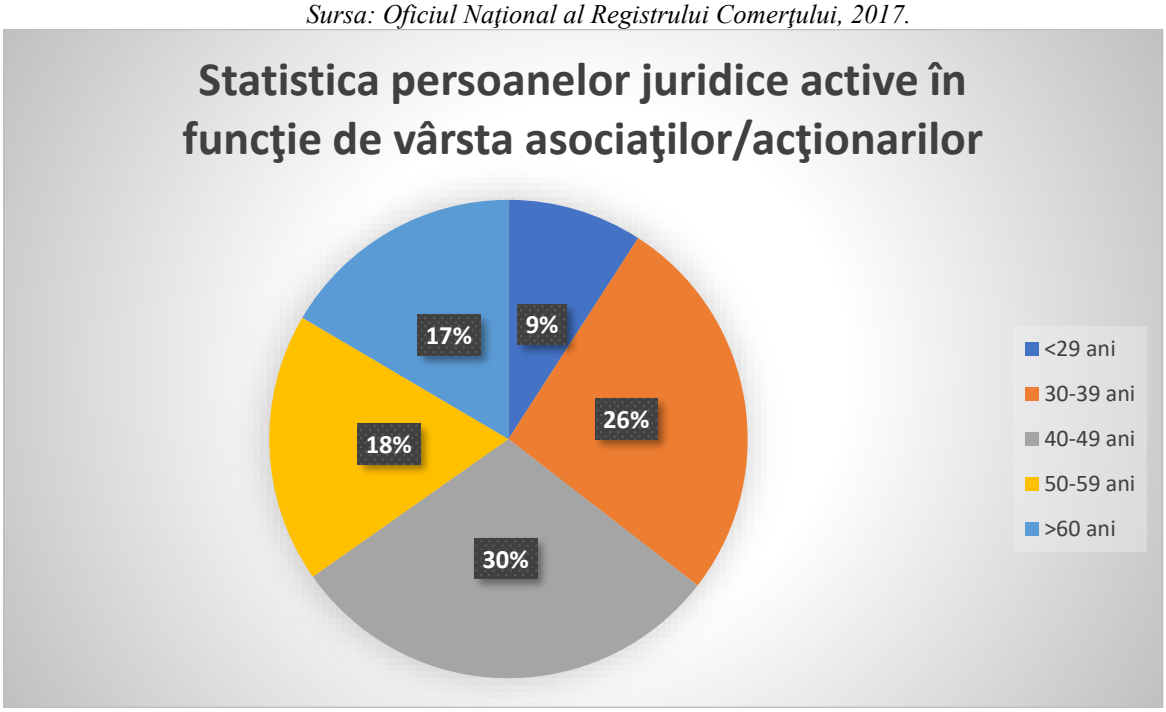

Fig. 1.11 Statistica persoanelor juridice active în funcţie de vârsta asociaţilor/acţionarilor

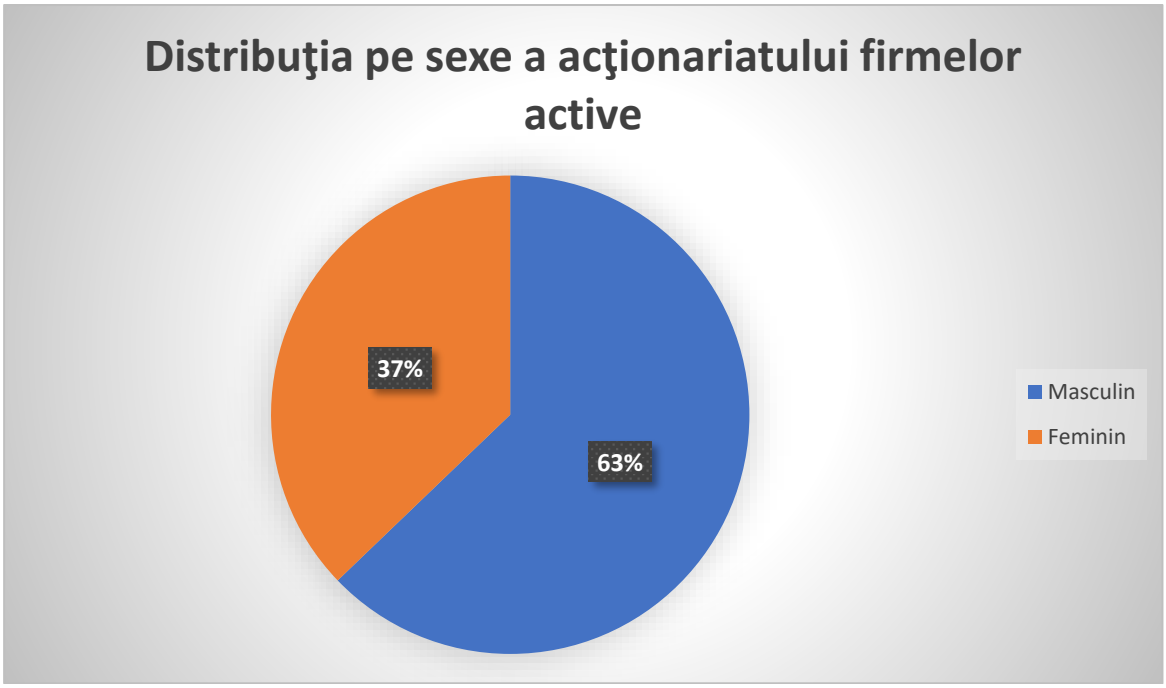

Fig. 1.12 Distribuţia pe sexe a acţionariatului firmelor active

Din punct de vedere al evoluţiei numărului de profesionişti înregistraţi la nivelul Oficiului Naţional al Registrului Comerţului, observăm că la 31.12.2016 numărul total al acestora este cu 1,83% mai mare comparativ cu aceeaşi perioadă a anului 2015. Ca şi pondere în totalul profesioniştilor activi înregistraţi la nivelul întregii ţări, numărul total înregistrat la 31.12.2016 la nivelul judeţului Alba reprezintă 1,92%. Sunt considerate active, din punct de vedere juridic, firmele înregistrate în Registrul Comerţului care nu şi-au declarat suspendarea activităţii şi nu se află în nici una din stările ce pot duce la pierderea personalităţii juridice. Din numărul total de firme înregistrate în Registrul Comerţului, au fost excluse firmele cu suspendare temporară a activităţii, sucursalele fără personalitate juridică, firmele radiate, firmele aflate în dizolvare, lichidare, reorganizare judiciară, faliment, insolvenţă, etc.

Judeţ	Număr profesionişti activi la 31.12.2016		Numar total profesionişti activi la 31.08.2013	Număr profesionişti activi la 31.12.2015		Numar total profesionişti activi la 31.08.2012	Dinamica
	Persoane fizice autorizate	Persoane juridice		Persoane fizice autorizate	Persoane juridice		
Alba	11.336	11.553	**22.889**	11867	11.178	**23.045**	**-0,68**
Total	**382.860**	**808.878**	**1191.738**	**396.535**	**773.781**	**1.170.316**	**1,83%**

Tabel 1.12 Evoluţia numărului profesioniştilor activi în 2016 comparativ cu 2015
Sursa: Oficiul Naţional al Registrului Comerţului, 2017.

Luând în considerare datele colectate în cadrul programului de cercetare Global Entrepreneurship Monitor (GEM), respectiv anchetele populaţiei adulte din România, în ceea ce priveşte motivul care a stat la baza luării deciziei de implicare într-o activitate antreprenorială poate fi identificat ca fiind dorinţa de independenţă a indivizilor, respectiv, cea de-a doua categorie de indivizi care urmăresc majorarea veniturilor pe care le obţin, cel mai adesea din salarii. Pe lângă cele două categorii, cercetarea a identificat o a treia categorie de antreprenori, respectiv cei care şi-au bazat decizia pe faptul că nu aveau o alternativă precum şi cei care doreau să îşi menţină veniturile pe care le aveau în mod obişnuit. Aceste motivaţii pot fi clasificate în două mari grupe, respectiv motive legate de oportunitate, cele care se referă la indivizii care văd în antreprenoriat o modalitate de a-şi asigura independenţa sau de a-şi îmbunătăţi nivelul veniturilor obţinute, respectiv motive legate de necesitate specifice indivizilor care nu au o altă alternativă sau care doresc să îşi menţină veniturile pe care le înregistrează la acelaşi nivel. Orientarea către antreprenoriat bazată pe necesitate, pe lispa unei alte alternative de realizare a veniturilor, tinde să înregistreze niveluri mai ridicate în ţările mai puţin

dezvoltate, în timp ce în economiile dezvoltate, cele care sunt bazate pe cunoştinţe, nivelurile mai ridicate se înregistrează pentru cei care au ales alternativa antreprenorială pentru a-şi asigura independenţa şi pentru posibilitatea de a înregistra venituri mai mari. Dacă analizăm datele pentru România, vom observa că la nivelul anului 2010, 67,3% dintre respondenţi au declarat că şi-au bazat alegerea pe oportunitate, şi doar 31,1% au recurs la acestă alternativă din motive de necesitate[7].

În vederea stimulării înfiinţării şi dezvoltării microîntreprinderilor de către întreprinzătorii tineri a fost introdusă o nouă formă de organizare juridică, respectiv Societatea cu Răspundere Limitată – Debutant, conform Ordonanţei de Urgenţă nr. 6 din 2011 şi a Legii nr. 97/2014 (care face referire la Programul pentru stimularea înfiinţării şi dezvoltării microîntreprinderilor). Un SRL-D poate fi în prezent înfiinţat de un întreprinzător debutant, o persoană fizică majoră care îndeplineşte cumulativ, în principal, următoarele condiţii: este întreprinzător debutant în afaceri (Legea 97/2014 anulează limita de vârstă de maxim 35 de ani prevăzută de OUG 6/2011), nu a mai fost acţionar sau administrator în cadrul altor firme. SRL-D-ul poate să aibă până la 5 asociaţi, însă toţi trebuie să respecte condiţiile de mai sus. De asemenea, compania trebuie să fie administrată de cel puţin unul dintre ei, ori de asociatul unic. Notificarea cu privire la înfiinţare trebuie să se facă cu cel mult 30 de zile lucrătoare de la înregistrare, iar salariaţii (cel puţin doi) angajaţi cu contract de muncă pe perioadă nedeterminată trebuie să aibă normă întreagă. La înfiinţarea SRL-D-ului, se pot alege maximum 5 grupe de activitate pentru obiectul de activitate. SRL-D-ul vine cu o serie de avantaje (prevăzute de legislaţia în vigoare, mai ales de Legea 97/2014): (1) înfiinţarea este gratuită; (2) acordarea unei alocaţii financiare nerambursabile de cel mult 50% – dar nu mai mult de 10.000 de euro sau echivalentul în lei – din valoarea proiectului aferent planului de afaceri, pentru care se face dovada surselor de cofinanţare ; (3) pot fi accesate garanţii acordate de Fondul Naţional de Garantare a creditelor pentru IMM-uri, până la 80% din valoarea creditului solicitat, în limita sumei de 80.000 de euro sau echivalentul în lei; (4) scutirea de la plata contribuţiilor de asigurări sociale (20,8% din brut) datorate de angajatori pentru 4 angajaţi pe perioadă nedeterminată în limita salariului mediu brut pe economie din anul anterior; (5) consiliere, sprijin, instruire.

Nivel date	SRL-D înfiinţate	Din care:		SRL-D în curs de înfiinţare	Rezervări denumire SRL-D	Din care:	
		În funcţiune	Radiate			Până la 3 luni	Peste 3 luni
Alba	124	124	0	0	19	3	16
Total	**9.944**	**9.827**	**9.827**	**117**	**2.002**	**460**	**1.542**

Tabel 1.13. Situaţia statistică privind înfiinţarea SRL-D în 2013
Sursa: Oficiul Naţional al Registrului Comerţului, August 2013.

Viziunea Uniunii Europene privind promovarea spiritului antreprenorial

Uniunea Europeană promovează spiritul antreprenorial ca factor-cheie al creşterii competitivităţii economice, ceea ce se poate obţine doar dezvoltând o cultură antreprenorială la scară europeană încurajând conturarea unei mentalităţi corespunzătoare şi a unor competenţe adecvate în domeniul antreprenorial. Educaţia antreprenorială este deosebit de importantă în cadrul oricărui sistem de învăţământ. Acest lucru este confirmat şi de studiile realizate de către Comisia Europeană, care evidenţiază faptul că persoanele care au participat în cadrul unor programe de educaţie antreprenorială şi-au manifesta intenţiile şi aptitudinile antreprenoriale într-o măsură mai mare decât cei care nu au participat, şi-au găsit mai repede un loc de muncă după finalizarea studiilor, s-au remarcat la locurile de muncă prin iniţiativă şi inovativitate şi au demarat mai multe companii comparativ cu cei care nu au beneficiat de astfel de programe (Comisia Europeană, 2012).

Androulla Vassiliou, comisar pentru educaţie, cultură, multilingvism şi tineret, a declarat: *„Educaţia antreprenorială este un motor pentru creşterea viitoare şi o sursă de inspiraţie pentru antreprenorii de mâine. Pentru a rămâne competitivă, Europa trebuie să investească în cetăţenii ei, în competenţele lor şi în capacitatea lor de a se adapta şi de a inova. În acest sens, este necesar să încurajăm o*

[7] Ionela Gavrilă-Paven, *Generaţii de antreprenori. Studiu de caz – Judeţul Alba,* Şcoala de Vară de Sociologie organizată sub egida Academiei Române, Târgu Lăpuş, August 2012.

schimbare reală a mentalităţilor cu privire la atitudinile antreprenoriale în Europa şi aceasta începe în primul rând prin insuflarea unui spirit antreprenorial încă din primii ani de şcoală”.

Efecte ale integrării în Uniunea Europeană

Integrarea în Uniunea Europeană şi statutul de „ţară membră cu drepturi depline” a deschis graniţele şi pieţele locale pentru firmele străine cele mai competitive. Astfel, firmele româneşti pot să îşi aleagă furnizori de materii prime şi materiale mai ieftini şi/sau mai buni, au un acces sporit la tehnologii noi, pot să îşi desfacă produsele şi să îşi ofere serviciile pe întreaga piaţă a Uniunii Europene, să coopereze cu diferite firme de pe întregul teritoriu unional pentru cercetare, dezvoltare şi inovare. În plus, integrarea a presupus şi armonizarea legislaţiei naţionale cu cea europeană, ceea ce a adus modificări legislative importante dar şi introducerea procedurilor de achiziţii publice mult mai transparente.

Una dintre oportunităţile oferite de statutul de ţară membră a Uniunii Europene este accesul la fondurile structurale. Un rol important în implementarea cu succes a fondurilor structurale şi în sprijinirea integrităţii şi combaterea corupţiei îl are societatea civilă, deoarece aceasta are posibilitatea de a promova schimbări pozitive în societate şi de a influenţa nivelul de implicare civică al cetăţenilor şi al instituţiilor publice. Fondurile europene acordate ţării noastre prezintă o importanţă ridicată şi, de asemenea, un rol foarte important este reprezentat de necesitatea îndeplinirii obiectivelor asumate o dată cu aderarea la Uniunea Europeană, de aici rezultând că procesul de management al Fondurilor Comunitare trebuie să fie unul public, transparent şi supus totodată monitorizării, nu numai de către autorităţile cu competenţe în acest sector, ci şi de principalii beneficiari direcţi sau indirecţi ai acestor fonduri. Astfel că, se face simţită nevoia implicării societăţii civile deoarece aceasta funcţionează ca un liant între administraţia publică şi cetăţeni, în observarea modului în care fondurile publice, respectiv instrumentele structurale sunt gestionate.

Având în vedere gradul redus de absorbţie a fondurilor structurale în țara noastră – rata curentă de absorbție pentru perioada de programare 2007-2013: 69,20% la 31 mai2016, s-au identificat şi ierarhizat principalele obstacole întâmpinate de IMM-uri în demersul lor de a obţine o finanţare nerambursabilă. Cele mai importante două obstacole semnalate de întreprinzătorii respondenţi rămân cele din 2014, respectiv: birocraţia excesivă și instabilitatea reglementărilor şi a documentaţiei (77,46%) şi informaţiile insuficiente privind fondurile disponibile (44,25%). Următoarele obstacole identificate au fost, în ordinea importanței acordate: fondurile proprii insuficiente pentru asigurarea cofinanțării (38,23%); criteriile de eligibilitate nepermisive (coduri CAEN neeligibile, obligativitatea obţinerii de profit etc.) (36,77%); costul ridicat al creditelor şi garanţii insuficiente pentru acoperirea cofinanțării (34,40%); lipsa de încredere în firmele de consultanţă (17,06%) și capacitatea managerială (tehnică) de implementare redusă (11,41%). Pentru a diminua obstacolele (cele mai multe neschimbate de la an la an) care sunt întâmpinate în implementarea proiectelor cu finanţare din fonduri europene, beneficiarii au prezentat anumite măsuri, care consideră că ar trebui puse în aplicare: (1) diminuarea termenelor de aprobare a proiectelor la maxim 3 luni; (2) controlul financiar conform minutei Ministerului Finanţelor Publice ar trebui efectuat numai de auditul financiar şi expertiza contabilă, formă agreată de Uniunea Europeană. Acesta să nu dureze mai mult de 10 zile calendaristice de la data fiecărei cereri de rambursare, peste aceasta perioadă plăţile urmând a se face automat, existând oricum un control continuu prin expertiza contabilă. Să nu mai fie nevoie de 5 controale: expertiza contabilă, audit financiar, monitorizare financiară, monitorizare tehnică şi control fizic; (3) TVA-ul să fie plătit şi inclus în cererile de rambursare; (4) cheltuielile generale de administraţie trebuie să fie calculate ca procent, aşa cum este prevăzut în contract şi instrucţiuni, iar dacă s-a cheltuit mai puţin de procentul acordat să nu fie alocate; (5) simplificarea tuturor rapoartelor şi diminuarea la minimum a birocraţiei extrem de excesive; (6) raportarea electronică a documentelor ar trebui să fie suficientă exceptând cazurile de fraudă, documentele originale fiind supuse controlului expertizei contabile şi auditului financiar.

c) Analiza cifrei de afaceri a firmelor din Alba Iulia

Integrarea în Uniunea Europeană a adus o serie de efecte pozitive apreciate de către firmele care acţionează la nivelul Regiunii Centru, astfel (informaţii potrivit ultimei ediţii a Cartei Albe a

IMM-urilor din 2016): *acces mai bun pe pieţe* (54,37%), *legislaţie şi regulamente îmbunătăţite* (45,63%), *furnizori potenţiali mai ieftini şi/sau mai buni* (23,30%), accesul la fondurile structurale (16,50%), *cooperare mai bună pentru inovare* (21,36%), *acces mai bun la tehnologii noi* (18,45%), *proceduri de achiziţii publice mai corecte* (3,88%). Deşi accesul la fondurile structurale este văzut ca unul dintre efectele pozitive ale integrării europene, totuşi, trebuie prezentate şi obstacolele semnalate de către agenţii economici din Regiunea Centru în accesarea fondurilor europene şi în implementarea proiectelor cu finanţare europeană: *birocraţia excesivă şi instabilitatea reglementărilor şi a documentaţiei* (72,82% dintre firme), *informaţii insuficiente privind fondurile disponibile* (54,37%), *fonduri proprii insuficiente pentru asigurarea cofinanţării* (34,95%), *criterii de eligibilitate nepermisive (cum ar fi coduri CAEN neeligibile, obligativitatea obţinerii de profit etc.)* (35,92%), *lipsa de încredere în firmele de consultanţă* (15,53%), *costul ridicat al creditelor şi garanţii insuficiente pentru acoperirea cofinanţării* (27,18%), *capacitatea managerială (tehnică) de implementare a firmei este redusă* (7,77%). Aceste obstacole sunt resimţite diferenţiat de către microîntreprinderi, întreprinderi mici şi întreprinderile mijlocii, însă obstacolele sunt aceleaşi.

Analizând activitatea economică la final de 2015 la nivelul Regiunii Centru, a judeţului Alba, agenţii economici şi-au declarat avantajul competitiv astfel: *calitatea produselor/serviciilor* (56,31%), *raportul calitate/preţ* (56,31%), reputaţia firmei (27,18%), *preţul scăzut al produselor/serviciilor* (24,27%), *calitatea angajaţilor* (20,39%), *relaţiile cu mediul politic şi economic* (13,59%), *serviciile post-vânzare oferite clienţilor* (11,65%), *calitatatea managementului practicat* (9,71%), canalele de distribuţie utilizate (8,74%), capacitatea de inovare (0,97%)

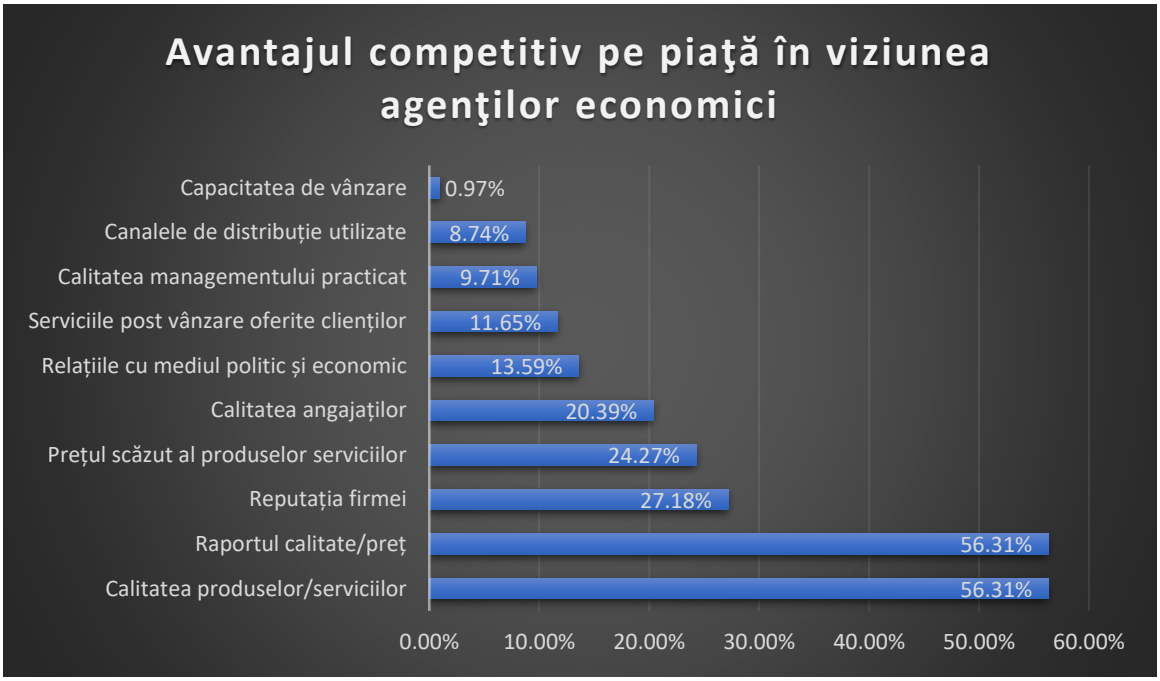

Fig. 1.13 Avantajul competitiv pe piaţă în viziunea agenţilor economici

Evoluţia cifrei de afaceri a întreprinderilor din Municipiul Alba Iulia trebuie văzută în strânsă legătură şi cu diferenţierea avantajului competitiv al IMM-urilor din această zonă. Astfel, peste 56% dintre IMM-urile din zonă apreciază că avantajul lor competitiv îl reprezintă calitatea produselor oferite şi raportul calitate/preţ; aprox. 27% apreciază că avantajul este dat de reputaţia firmei, aprox 25% consideră ca avantaj preţul scăzut al produselor şi/sau serviciilor şi doar 21% apreciază că acest avantaj este asigurat de calitatea angajaţilor.

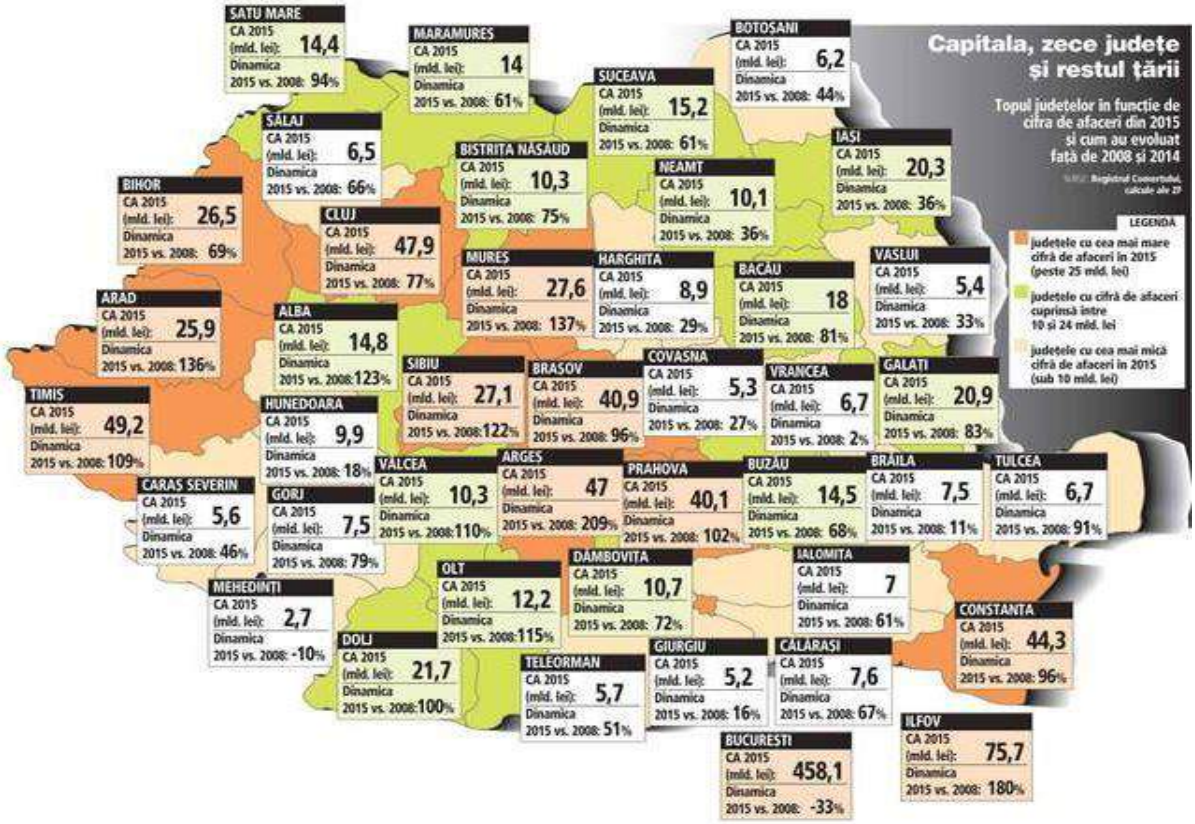

Fig. 1.14 Evoluţia cifrei de afaceri pe fiecare judeţ din ţară (anul 2015). Sursa: Ziarul Financiar http://bit.ly/2nbdugs , articol din 2.11.2016.

Astfel, analizând evoluţia cifrei de afaceri realizate de agenţii economici care îşi desfăşoară activitatea la nivelul judeţului Alba, observăm că în perioada 2002 – 2012 această evoluţie este una fluctuantă, dar care se înscrie într-un trend ascendent. Judeţul Alba a înregistrat creştere economică în ultimii trei ani, având 18 de firme cu cifre de afaceri de peste 20 milioane de euro, business-urile locale şi investiţiile considerabile străine luând locul marilor fabrici dinainte de 1990. Numărul de salariaţi a crescut de la sub 75.000 la peste 82.000 în doar trei ani, şi va urca cu încă 3.100 de persoane. În condiţiile în care mari fabrici de dinainte de 1990 s-au închis şi au fost vândute "pe bucăţi", iar celebrele UM Cugir şi Fabrica de Arme Cugir mai au aproape 2000 de angajaţi, local foştilor angajatori mari de pe vremea comunismului a fost luat de business-uri locale şi investitori străini. elebrul producător german de componente și piese auto Bosch Rexroth are la Blaj o unitate cu afaceri anuale de peste 400 milioane de lei (aproape 95 milioane de euro) pe an. Compania avea în 2015 1.200 de angajaţi, la care se vor adăuga alţi 300, iar până în 2023 firma doreşte să ajungă la 2.000 de salariaţi. Filiala din România a concernului german Daimler, Star Transmission din Cugir, a fost înfiinţată în anul 2001, prin deschiderea unei unităţi de producţie în oraşul unde îşi are sediul. Compania a realizat una dintre cele mai mari investiţii din industria componentelor auto din ultimii ani, alocând peste 300 milioane de euro pentru o fabrică de montaj cutii de viteză de ultimă generaţie la Sebeş. Ulterior, în 2013, a fost deschisă o altă unitate de producţie la Sebeş. În 2014, cifra de afaceri a firmei a crescut cu 57%, de la 37 de milioane de euro la 57 de milioane de euro, iar profitul înregistrat de companie a fost de circa 3,2 milioane de euro. Star Transmission a ocupat anul acesta primul loc al categoriei auto la „Premiile industriei româneşti", acordate de Gala Capital. udeţul Alba are 18 de firme cu cifre de afaceri de peste 20 milioane de euro. Ultimele două companii din Top 20, producătorul de articole ceramice Apulum Alba Iulia şi distribuitorul de carburanţi Trans Ivinis & Co Sebeş, au realizat şi ele, în 2015, peste 19 milioane de euro. Oficialii producătorului Apulum au comunicat pentru anul 2016 afaceri totale de peste 125 mil. lei, adică 27,8 milioane de euro. Cea mai mare companie din judeţ, după criteriul cifrei de afaceri, este Holzindustrie Schweighofer din Sebeş, care deține și prima poziție a clasamentului angajatorilor. Operatorul din domeniul tăierii şi rindeluirii lemnului cu capital majoritar austriac a realizat în 2015 afaceri de peste 2 miliarde de lei (peste 450

milioane de euro). A doua companie ca mărime a afacerilor este tot una cu participaţie majoritar austriacă, producătorul de plăci pe bază de lemn Kronospan România, cu peste 1 miliard de lei (peste 250 milioane de euro). La începutul anului 2015, aceasta şi-a majorat capitalul social cu 40,2 milioane de lei (9 milioane de euro), la 341,7 milioane lei (84,6 milioane euro). Pe locul 3 se află compania Transavia din Oiejdea, cel mai mare producător de carne de pui din România, cu o cifră de afaceri care depăşeşte 475 milioane de lei, respectiv 100 milioane de euro. Anual, aproximativ 25 de milioane de pui sunt crescuți în cele 15 ferme situate în județele Alba, Brașov, Cluj, Harghita și Sibiu. Transavia deține și două ferme de reproducție, două stații de incubație, o fabrică de nutreți combinate, două abatoare dotate cu utilaje de ultimă generație, o fabrică nouă de procesare a cărnii, precum și patru ferme vegetale. Imediat după Transavia, cu rezultate apropiate, şi tot cu sediul în Oiejdea, vine în clasament Albalact. Compania a început să fie tranzacţionată la Bursa de Valori Bucureşti în iunie 2015. Cel mai extins brand al companiei este Zuzu, marcă aplicată atât pe lapte, cât şi pe iaurturi. Albalact a fost prima care a livrat pe piaţa internă lapte în cutii de carton şi mai nou, în bidoane de doi litri cu toartă. Alte companii cu rezutate excepționale din județ (unele cu sediul chiar în Alba Iulia) sunt Jidvei, Supremia (sediu în Alba Iulia), Elis Pavaje (producătorul de pavele şi borduri, Elis Pavaje, a înregistrat anul trecut o creştere a cifrei de afaceri de aproape 12% comparativ cu anul precedent. Creşterea companiei a fost înregistrată pe întreaga gamă de produse, precum pavele, dale, blocheţi, produse ornamentale şi pe mai multe canale de vânzare), Florea Grup (sediu în Alba Iulia), Alpin 57 Lux și mai nou Romenergy, companie de furnizare a energiei electrice, care în 2015 a raportat o cifră de afaceri de 250 milioane de lei, de 2,5 ori mai mare decât în 2012. În categoria firmelor cu afaceri anuale de peste 20 milioane de euro se regăsește și IPEC (firmă cu sediul în Alba Iulia), o firmă producătoare de ceramică care a fost înființată în urmă cu 21 de ani. Principalele piețe de desfacere a companiei, deținută de familia Covaciu, sunt cele din Europa, în special Germania, dar și SUA sau chiar China și Japonia. (sursa: alba24, informaţii preluate de pe Capital.ro, http://alba24.ro/?p=438515). Având în vedere aceste date, investiţiile din ultimii 10 ani şi evoluţia pozitivă a cifrei de afaceri la nivel de municipiu şi judeţ, în 2016, oraşul Alba Iulia ocupa locul 15 în Top Forbes 40 de cele mai bune oraşe din România pentru afaceri. Alba Iulia s-a situat în acest clasament înaintea unor oraşe puternice precum: Baia Mare, Craiova, Galaţi, Reşiţa, Deva, Tg. – Jiu, Călăraşi, Târgovişte, Satu Mare, Râmnicu Vâlcea, Tulcea, Bistriţa, Slatina, Giurgiu, Slobozia, Brăila, Drobeta Turnu-Severin, Miercurea Ciuc, Piatra Neamţ, Zalău, Botoşani, Buzău, Focşani, Sfântu Gheorghe,Vaslui. (sursa: http://www.forbes.ro/articles/forbes-40-cele-mai-bune-orase-pentru-afaceri-editia-2016-54040).

Evoluția cifrei de afaceri la nivelul municipiului Alba Iulia în perioada 2013-2015

AN 2013	AN 2014	AN 2015	RAMURA	DENRAM
1.283.663.359	1.415.141.077	1.434.129.712	1	INDUSTRIE
87.510.456	98.703.346	109.310.014	2	AGRICULTURĂ
14.986.669	13.040.557	23.304.417	3	SILVICULTURĂ
286.117.362	616.981.554	475.451.405	4	CONSTRUCȚII
251.040.932	289.044.988	341.401.354	6	TRANSPORTURI
879.099.132	906.973.522	1.078.933.781	8	COMERȚ
592.612	896.146	521.210	12	CERCETARE ȘTIINȚIFICĂ
10.604.228	13.750.894	28.953.085	15	ÎNVĂȚĂMÂNT
56.612.541	63.398.378	60.081.464	16	CULTURĂ-ARTĂ
34.375.304	47.891.232	41.238.229	17	OCROTIREA SĂNĂTĂȚII ȘI ASISTENȚĂ SOCIALĂ
46.479.447	73.309.103	71.472.071	19	TURISM
152.251.680	133.024.503	173.005.861	20	PRESTĂRI SERVICII
150.393.838	150.689.766	159.051.175	21	GOSPODĂRIRE COMUNALĂ ȘI LOCATIVĂ
21.221.281	18.262.595	10.820.392	22	FINANȚE,BĂNCI,ASIGURĂRI
0	0	950	24	ALTE RAMURI ALE ECONOMIEI
3.274.948.841	**3.841.107.661**	**4.007.675.120**		**TOTAL**

Analizând formarea cifrei de afaceri la nivelul judeţului Alba pentru Alba Iulia şi oraşele cele mai apropiate (Sebeş, Teiuş) sunt evidenţiate următoarele aspecte: (1) dominarea activităţii economice la nivelul judeţului de către economia Municipiului Alba Iulia, care are o contribuţie care variază între 50 şi 70%; (2) creşterea contribuţiei economiei Municipiului Sebeş; (3) contribuţia Oraşului Teiuş din punct de vedere economic la formarea cifrei de afaceri la nivelul judeţului este modestă, sub 2%;

Analizând evoluţia cifrei de afaceri a agenţilor economici de la nivelul Municipiului Alba Iulia în perioada 2002 – 2012 observăm că în cadrul acestei perioade acest indicator a crescut de la un an la altul semnificativ, ajungând în 2012 să reprezinte în valoare absolută 2.542.376.722 lei, acest nivel reprezentând o valoare aproape de 3 ori mai mare decât la cea înregistrată la începutul perioadei, în 2002. Pe ansamblul perioadei se remarcă scăderea înregistrată în perioada 2009 – 2010 ca rezultat al conjunturii naţionale şi internaţionale, ceea ce dovedeşte că structura economiei locale este una fragilă care depinde de evoluţia factorilor conjuncturali, neavând capacitatea de contracarare a afectelor negative ale acestora. De remarcat, din analiza datelor, contribuţia semnificativă a industriei la formarea cifrei de afaceri la începutul perioadei, respectiv 38,84%, după care aceasta a scăzut progresiv ajungând la 17,90% în 2012. A doua ramură cu o contribuţie importantă la formarea cifrei de afaceri este comerţul, a cărui contribuţie a variat în cadrul perioadei analizate între 30 şi 40%, acesta reprezentând un procent destul de ridicat în defavoarea altor sectoare economice care ar putea contribui la formarea valorii adăugate brute şi ar susţine o structură economică productivă (industria şi agricultura). De remarcat şi contribuţia construcţiilor în această perioadă la formarea cifrei de afaceri care a crescut de la 10,37% la 19,42% la nivelul anului 2007, după care a înregistrat un trend descendent până la nivelul de 12,21% în 2012. Una dintre ramurile economice cu potenţial se dovedesc a fi transporturile a căror contribuţie a crescut în cadrul acestei perioade de la 2,98% la 7,89%. De remarcat contribuţia foarte mică a turismului care a ajuns în 2007 la 0,62% din totalul cifrei de afaceri de la nivelul Municipiului Alba Iulia. În urma restructurării criteriilor de înregistrare a activităţilor economice, în perioada 2008 – 2012 activitatea turistică poate fi observată parţial prin măsurarea activităţii economice a hotelurilor şi restaurantelor, deşi acest indicator nu se referă exclusiv la activităţi turistice, la fel cum activitatea turistică se regăseşte parţial şi în alţi activitatea altor agenţi economici din sectoare conexe. Astfel, evoluţia activităţii economice desfăşurate la nivelul hotelurilor şi restaurantelor, în perioada 2008 – 2012 se situează la aproximativ 2,50% din cifra de afaceri de la nivelul Municipiului Alba Iulia, cu o tendinţă de uşoară scădere a valorii efective a acestui indicator. Aceasta ne demonstrează stadiul incipient în care se află dezvoltarea turismului.

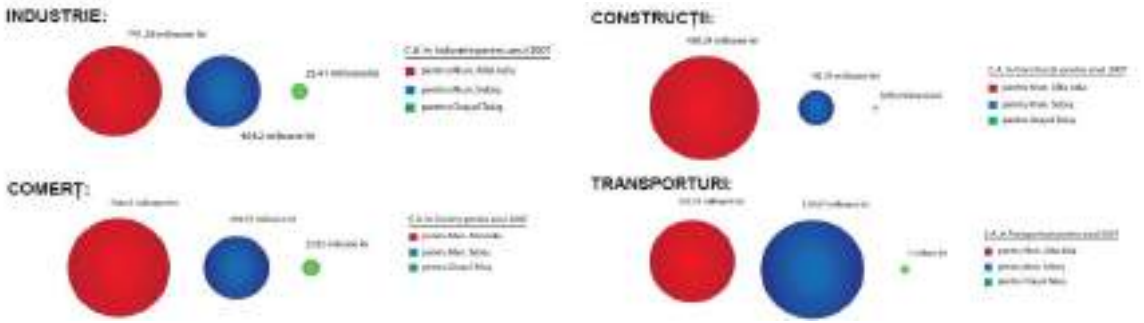

Fig. 1.15 Contribuţia principalelor ramuri economice la formarea cifrei de afaceri la nivelul Municipiilor Alba Iulia şi Sebeş şi a Oraşului Teiuş la nivelul anului 2007

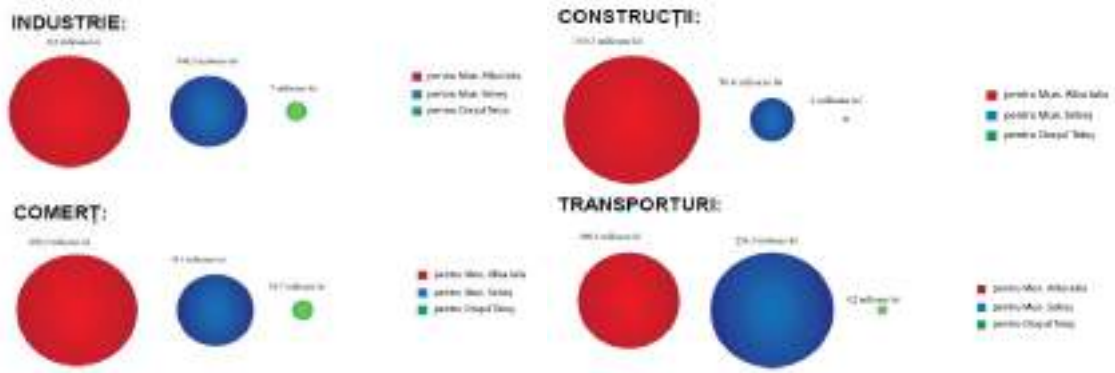

Fig. 1.16 Contribuţia principalelor ramuri economice la formarea cifrei de afaceri la nivelul Municipiilor Alba Iulia şi Sebeş şi a Oraşului Teiuş la nivelul anului 2015

d) Aspecte relevante pentru piaţa muncii – Cererea de muncă

La nivelul Regiunii Centru, numărul mediu de persoane nou angajate într-o întreprindere a fost de 1,26 persoane/întreprindere, nivel similar cu cel înregistrat la nivel Regiunii Nord-Vest, Sud şi Sud-Est. Totuşi este singura regiune la nivelul căreia s-a înregistrat o variaţie medie de personal negativă, respectiv diferenţa dintre persoanele nou angajate şi persoanele care şi-au încheiat contractele de muncă având o valoare de aproximativ -0,16 persoane/întreprindere. Ponderea criteriilor de apreciere a calităţii salariaţilor, în această perioadă, este: *experienţa* (56% dintre angajatori), *cunoştinţele şi abilităţile de specialitate* (48,54% dintre angajatori), *fidelitate faţă de firmă* (41,75%), *capacitatea de efort* (40,78%) *conştinciozitatea* (36,89% dintre angajatori), *spiritul de responsabilitate* (36,89%), *competenţa în domeniul de activitate* (30,10% dintre angajatori), *capacitatea de efort* (44,48% dintre angajatori), *abilităţile de lucru în echipă* (26,21% dintre angajatori), *inteligenţa* (23,30%).
La nivel de ţară, în 2015, evoluţia salariului mediu se prezenta astfel: în **70,85%** din firme **salariile au rămas la fel,** în **12,37%** dintre întreprinderi **nivelul retribuţiilor a crescut cu 0-5%**, în **7,97%** din unităţi **veniturile au crescut cu 5-10%**, în **2,93%** din companii **venitul mediu a fost diminuat cu 0-5%**, în **1,92%** dintre organizaţii s-au efectuat **măriri salariale cuprinse între 10 şi 15%,** în **1,92%** din agenţii economici au fost înregistrate **reduceri ale câştigurilor angajaţilor cu 5-10%**, în **1,10%** dintre IMM-uri **salariul s-a amplificat cu peste 15%**, în **0,73%** din întreprinderi **remuneraţiile au scăzut cu peste 15%**, iar în **0,18%** dintre entități **câştigurile salariale s-au micşorat cu 10–15%.**

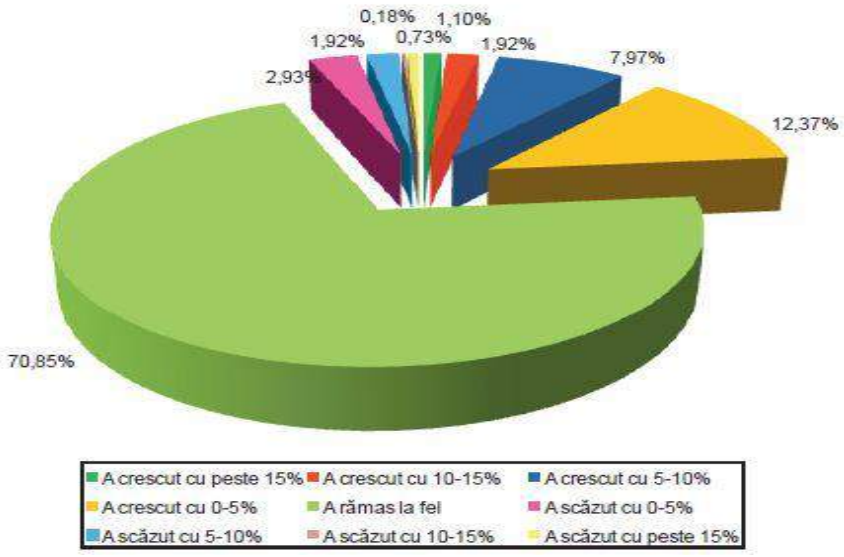

Fig. 1.17 Evoluția salariului mediu la nivelul anului 2015

Luând în considerare evoluţia de ansamblu a economiei naţionale şi ţinând cont şi de criza economică, care a afectat economia românească în ultimii ani, dar şi de faptul că aproximativ 75% dintre întreprinderile din Regiunea Centru se adresează pieţelor locale, cel mult pieţei naţionale, evoluţia salariului mediu în aceste întreprinderi la nivelul anului 2015 comparativ cu anul 2014, se prezintă astfel: pentru 79,61% dintre salariaţi a rămas la fel, pentru 5,83 % a crescut cu un procent de până la 5%, pentru 6,8 % a crescut cu un procent cuprins între 5% şi 10%, pentru 3,88 % a crescut cu 10-15 %, pentru 0, 97 % a crescut cu peste 15 %, în timp ce pentru 1,94 % dintre salariaţi s-a redus cu un 5%-10%, iar pentru 0,97% cu un procent peste 15%.

Analizând locurile locurile de muncă vacante, considerate pentru angajare şi declarate de către agenţii economici la Agenţia Judeţeană pentru Ocuparea Forţei de Muncă Alba, pentru anul 2013, observăm că preponderente sunt locurile de muncă din *industria prelucrătoare* acestea reprezentând 43,43%, respectiv 2.498 locuri de muncă declarate vacante de angajatori (preponderent fiind căutaţi muncitorii necalificaţi pentru lucrări la drumuri dar şi persoane cu calificări specifice: manipulator, frezor, lăcătuşi, sudori, turnători, confecţioneri, marochineri etc.), urmată de *construcţii* acestea reprezentând 15,21%, respectiv 875 de locuri de muncă (se remarcă necesitatea de personal calificat ingineri constructori, dulgheri, zidari, tâmplari, zidari, fierari, electricieni dar şi cerere pentru muncitori necalificaţi), urmată apoi de *comerţ* acestea reprezentând 9,20%, respectiv 529 de locuri de muncă (în special vânzători, lucrători comerciali, agenţi comerciali şi agenţi de vânzări), urmată apoi de *agricultură, silvicultură şi pescuit* acestea reprezentând 6,78%, respectiv 390 de locuri de muncă (cele pe termen lung sunt cele cu calificare de specialitate inginer agronom, viticultor, mecanic agricol, iar în perioada de vârf a lucrărilor agricole cu preponderenţă muncitori necalificaţi) şi *activităţi profesionale, ştiinţifice şi tehnice* acestea reprezentând 5,67%, respectiv 326 de locuri de muncă (în general specializate pe diverse domenii, dar este de remarcat faptul că dintre acestea 192 de locuri de muncă au fost declarate în luna Iunie, perioadă de vârf în agricultură, când au fost solicitaţi muncitori necalificaţi în acest sector).

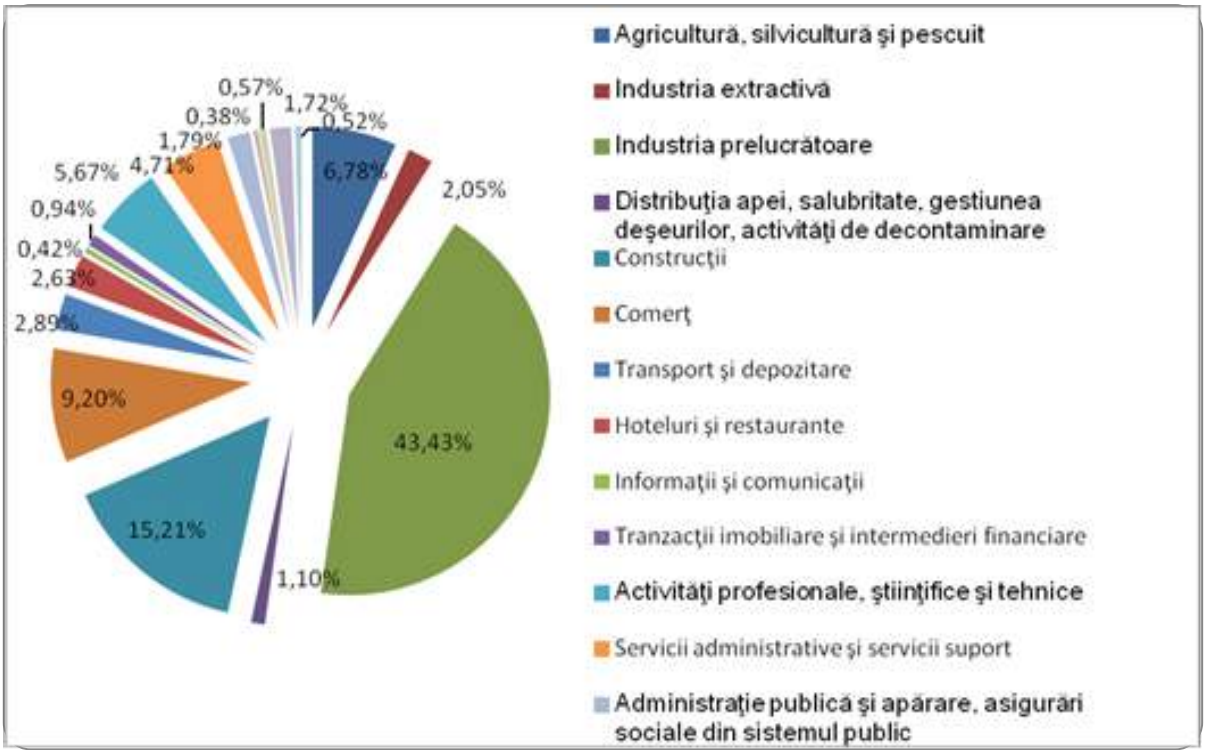

Fig. 1.18 Cererea de muncă înregistrată la nivelul Agenţiei Judeţene pentru Ocuparea Forţei de Muncă Alba, perioada Ianuarie – Septembrie 2013

În ce priveşte locurile de muncă vacante şi cererea forţei de muncă la nivelul Municipiului Alba Iulia, la finalul lunii decembrie 2016, erau disponibile 86 de locuri, cele mai multe cereri fiind pentru

economişti, contabili, asistenţi medicali, infirmieri şi îngrijitori în unităţi de ocrotire socială, lucrători comerciali, casieri, agenţi de vânzare, muncitori necalificaţi asamblare piese sau în confecţii (sursa: AJOFM ALBA, 2017).

e) Ponderea tipurilor de proprietate în economia Municipiului Alba Iulia

Proprietatea reprezintă fundamentul libertăţii de acţiune în economie, aceasta fiind sursa intereselor agenţilor economici şi asigurând mijloacele necesare realizării lor. Libertatea de acţiune, respectiv libera iniţiativă, este libertatea agenţilor economici de a acţiona pentru realizarea propriilor interese. Orice acţiune întreprinsă de un agent economic, cu intenţia de a-şi realiza propriile, interese trebuie să aibă loc astfel încât, prin ceea ce face el, să nu afecteze cum nimic libertatea de acţiune a celorlalţi şi nici aceştia să nu-i afecteze în vreun fel activitatea. Din acest punct de vedere, toţi agenţii economici sunt egali din perspectiva următoarelor aspecte: (1) se aplică tuturor, fără discriminări pozitive sau negative; (2) nu îngrădeşte pe nimeni în promovarea acţiunilor de interes propriu; (3) respectarea sa nu implică alte costuri sau alte condiţii materiale prealabile pentru niciun agent economic obţinut pe seama altuia/altora; (4) din aplicarea şi respectarea sa nu decurge niciun fel de avantaj pentru nici un agent economic in actiune; (5) stimulează deopotrivă creativitatea tuturor.

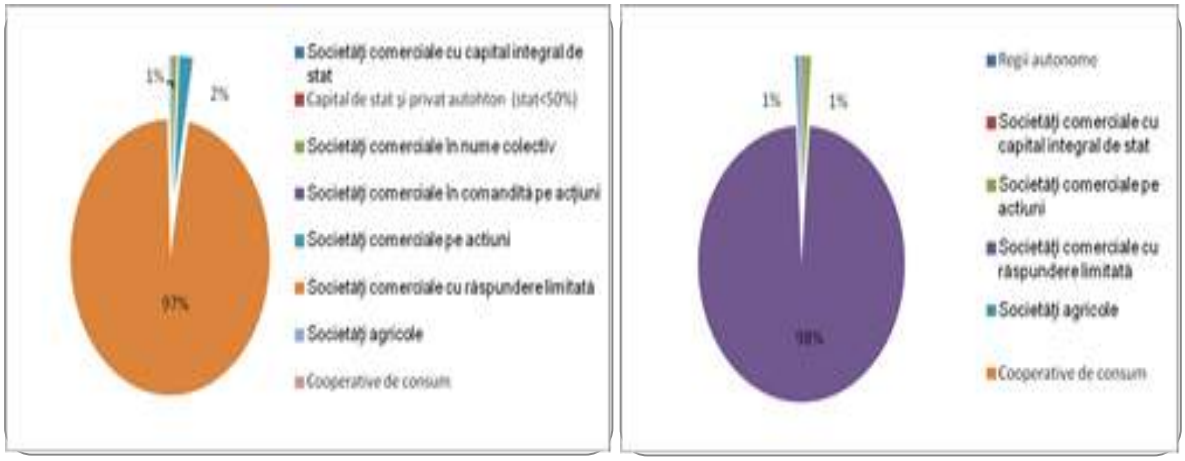

Fig. 1.19 Structura mediului de afaceri la nivelul Municipiilor Alba Iulia şi Sebeş din punct de vedere al formei de proprietate

Analizând structura mediului de afaceri de la nivelul Municipiului Alba Iulia, ponderea majoritară o are proprietatea privată. Astfel, în economia Municipiului Alba Iulia activează 5 societăţi cu capital integral de stat şi o societate cu capital privat autohton şi de stat, în care statul deţine sub 50% din valoarea capitalului. Ceilalţi agenţi economici sunt agenţi economici privaţi, structuraţi în special ca societăţi cu răspundere limitată (97% din totalul agenţilor economici de la nivelul Municipiului Alba Iulia). La nivelul Municipiului Alba Iulia mai activează 21 de societăţi în nume colectiv, o societate în comandită pe acţiuni, 3 societăţi agricole, 2 cooperative de consum, 8 cooperative meşteşugăreşti şi 2 organizaţii cooperatiste de credit.

La nivelul Municipiului Sebeş activează 2 regii autonome şi 2 societăţi cu capital integral de stat. Ceilalţi agenţi economici sunt agenţi privaţi, organizaţi în special ca societăţi cu răspundere limitată (98% din totalul agenţilor economici de la nivelul Municipiului Sebeş) sau societăţi pe acţiuni (11 agenţi economici). Pe lângă aceştia mai activează 6 societăţi agricole, o cooperativă de consum şi 2 cooperative meşteşugăreşti.

f) Procesul de investiţii

Contextul naţional referitor la investiţii
Analizând situaţia capitalului românesc, acesta este în prezent, insuficient dezvoltat pentru a putea asigura baza unei creşteri economice sustenabile pe termen lung. Tendinţa de scădere a investiţiilor străine directe a avut efecte negative asupra ritmului de creştere a Produsului Intern Brut în ultimii ani.

Analizând investiţiile companiilor româneşti peste hotare, acestea au reprezentat în 2015 mai puţin de 0,5% din PIB (în comparaţie Ungaria a ajuns la 30% din PIB, Cehia la 10% şi Polonia la 7% din PIB), în timp ce companiile străine au făcut investiţii directe în România în valoare de 3,928 miliarde de euro în primele 11 luni din 2016, în creştere cu 22% faţă de anul 2015 (în 2016 a fost nivelul record din ultimii 8 ani, cf. economica.net, http://www.zf.ro/zf-news/romania-nu-are-investitii-in-afara-ungaria-si-polonia-sunt-jucatori-in-liga-internationala-13932959).
Concluzia pe care o deducem este că firmele cu sediul în Romania nu sunt interesate să investească pe alte pieţe, acestea concentrându-se aproape în exclusivitate pe piaţa locală. Această concentrare pe piaţa locală are două explicaţii logice: (1) companiile româneşti sunt slab capitalizate şi au un management mai puţin performant, situaţie care face aproape imposibil succesul acestora pe pieţele mai mature, acolo unde companiile cu adevărat competitive se impun pe piaţă; (2) ratele de profit obţinute în România sunt net superioare celor obţinute în exterior. Însă aceste rate mari ale profitului care se obţin aici arată, pe de o parte, cât de imatură este economia românească, iar pe de altă parte, cât de mult este dispus cumpărătorul român să plătească pentru un bun sau serviciu.

În ceea ce priveşte companiile străine care au investiti în România, conform datelor Băncii Mondiale, în 2009, profitul repatriat de către aceste companii a fost de 1,54 miliarde dolari, cu 65% mai puţin decât în 2008. Între 2002-2013, investitorii străini au scos aproximativ 18 mld. euro din România în ultimii 11 ani, numai în 2013 dividendele repatriate fiind de aproape 2,3 mld. euro. Pe de altă parte, participaţiile la capital ale investitorilor străini au fost de 35 miliarde de euro în aceeaşi perioadă. Statisticile BNR consemnează următoarea situaţie în 2014: „creditele intragrup au avut o valoare netă negativă de 155 de milioane de euro“, iar în 2015 „creditele intragrup au avut o valoare netă negativă de 305 milioane de euro“. Practic, diferența dintre banii primiți și cei trimiși – în favoare celor trimişi – s-a dublat în perioada 2014-2015, de la 155 la 305 milioane de euro.
(sursa: http://adevarulfinanciar.ro/articol/firmele-straine-raporteaza-pierderi-in-romania-dar-trimit-acasa-milioane-de-euro/)

Dinamica investiţiilor la nivelul Judeţului Alba[8]
Investiţiile reprezintă un element şi o premisă a creşterii şi dezvoltării economice, cu implicaţii asupra dinamicii cererii şi ofertei de bunuri, capital şi servicii adecvate, ca şi asupra pieţii muncii. În sens larg investiţiile se identifică cu plasamentele economiilor persoanelor fizice şi/sau juridice în diferite domenii.

Principalele investiţii realizate la nivelul Municipiului Alba Iulia
Activitatea economică de la nivelul Judeţului Alba este concentrată în mare parte la nivelul Municipiului Alba Iulia, cu extindere spre localităţile din arealul învecinat. Analizând activitatea investiţională la nivelul Municipiului Alba Iulia, surpindem următoarele investiţii semnificative:

Municipiul Alba Iulia:
Agra's SA a ajuns de la o producţie cu trei sortimente, în condiţii, mai mult decât precare, la o producţie diversificată de peste 80 de produse individuale, structurate pe trei game. De la produse crud-uscate, preparate prin combinarea metodelor tradiționale, cu tehnologii de producție de specialitate, la produse procesate, fierte și afumate, preparate la cele mai înalte standarde de calitate și siguranță alimentară.

[8] Consiliul Județean Alba, Strategia de Dezvoltare a Județului Alba, Etapa 1 – Diagnosticarea stării actuale de dezvoltare socio-economică a județului Alba, 2013.

Albalact *este cea mai mare companie de lactate* din România. In 2016, Albalact a devenit parte a grupului Lactalis - cea mai mare companie de lactate din lume, cu o cifră de afaceri de 17 miliarde euro în 2015. Grupul Lactalis este prezent, azi, în 83 de țări de pe toate continentele, deține unități de producție în 43 de țări din lume și gestionează un portofoliu cu brand-uri internaționale renumite, dar și cu brand-uri locale importante.
Compania deţine una dintre cele mai mari şi mai moderne *investiţii greenfield* din România (fabrica de la Oiejdea) şi *fabrica Rarăul* din Câmpulung Moldovenesc. *Lider de piaţă* în total piaţă de lapte (lapte UHT şi lapte pasteurizat) cu brandul Zuzu şi pe segmentul untului de masă cu brandul omonim De Albalact. *Brandurile* cu care s-a impus pe piaţă sunt *Zuzu, De Albalact, Rarăul* şi *Fulga* (peste 90 de sortimente de produse de calitate).
Albatros Gold SRL specializată în producerea ouălor de consum şi producerea furajelor pentru animalele de fermă.
Apulum SA, fondată în 1970 este cel mai mare producător de porţelan din România cu o producţie foarte diversificată de porţelan menaj şi hotelier, obiecte decorative şi bibelouri. Din anul 2010 a început un puternic proces de retehnologizare şi de dezvoltare a capacităţii de producţie ajungând să producă 11.000 tone de porţelan anual iar prin programul de investiţii viitoare se preconizează creşterea capacităţii productive la 14.000-15.000 tone de porţelan anual.
Dovadă a calității și talentului meșterilor ce dau naștere unor adevărate opere de artă o reprezintă procentul mare din vânzări destinat exportului, pe piețe mature și pretențioase din Vest dar și numirea, din septembrie 2010 a fabricii Apulum ca furnizor oficial al Casei Regale a României.
Axa Porcelaine - societatea a ajuns să dispune de tehnologii şi de personal calificat pentru a realiza toată gama de produse din porţelan, atat decorativ cât şi menaj. Societatea dispune de o capacitate de producţie în așa fel calculată încât să poată oferi cu promtitudine onorarea comenzilor. Specific societății este maleabilitatea și ușurința cu care se poate adapta oricărei schimbări de linii de pe piață.
Centrul de Cercetare Proiectare şi Producţie Refractare (CCPPR) Alba Iulia) are un colectivul de cercetare care deţine 45 de brevete de invenţie, peste 140 de lucrări de cercetare, peste 195 de tipuri de produse refractare pentru care este unic producător.
Dedeman Alba Iulia este lider naţional în retail-ul materialelor de construcţii şi al amenajărilor interioare.
Dorin Prod Impex SRL este specializată în proiectarea şi executarea sistemelor automate de irigat pentru gazon și agricultură.
Elit Cugir SRL (Oarda) înfiinţată în 2002, este unul dintre principalii jucători de pe piaţa cărnii şi a produselor din carne.
Florida Impex SRL este specializată în execuţia şi montajul tâmplăriei din PVC şi aluminiu.
Florea Grup SRL pornind de la comercializarea carburanţilor auto, printr-o reţea proprie de benzinării, a investit în domeniul producţiei de materiale de construcţii. A investit în producţia de beton construind 4 fabrici (Alba Iulia, Cluj-Napoca, Sibiu şi Deva) devenind lider zonal în domeniu. În 2011, în urma unei investiţii de peste 2 milioane de Euro, a deschis o staţie modernă pentru producerea mixurilor asfaltice (Alba Iulia) şi a dezvoltat un parc auto propriu cu peste 200 de maşini şi utilaje specializate în lucrări de infrastructură rutieră. Este un important operator pe piaţa transportului de persoane în Municipiul Alba Iulia şi activează şi în domeniul serviciilor hoteliere prin complexul Astoria și Hotel Transilvania.
Grup Tico România SRL oferă consumabile tipografice, având filiale deschise în Braşov, Bucureşti, Cluj-Napoca, Iaşi şi Timişoara. Game de produse oferite: Agfa, Henkel, Policrom Screens, Efi Plates, Van Son, Brancher.
INCOV SA este unicul producător de covoare din România. Din 2006 a fost preluat de grupul de întreprinderi Acvila Grup, Republica Moldova. Produsele sunt oferite şi pe piaţa naţională şi internaţională (Europa, SUA, Canada, Japonia, Liban).
Instalatorul SA este specializat în execuţie instalaţii termice, sanitare, electrice, edilitare (alimentări cu apă şi canalizări), climatizare şi gaze naturale. Şi-a diverisificat activitatea dezvoltând şi ateliere pentru: producţie tâmplărie din profile de aluminiu şi PVC, vitraje termoizolante, confecţii metalice în domeniul instalaţiilor.
IPEC SA activează în domeniul producţiei de ceramică pentru menaj. În prezent 99% din producţia societăţii este destinată exportului, iar din aceasta 90% pentru concernul IKEA. Livrând marfa în cele 420 de magazine ale concernului IKEA răspândite în Europa, Asia şi America, IPEC SA este cel mai

mare furnizor de produse ceramice al acestui concern. Compania dispune de peste 50 de mori de preparare, 2 atomizoare producere pulbere atomizată, 20 prese izostatice, 10 cuptoare ardere, 30 maşini de glazurare şi peste 200 de roboţi industriali. Programul de investiţii este unul continuu şi are ca obiectiv păstrarea companiei *între primii 10 producători mondiali din domeniu.*

Recent, Cristian Covaciu, fondatorul companiei IPEC, a fost desemnat asearăcâştigătorul competiţiei EY Entrepreneur Of The Year– România 2016. Antreprenorul a concurat pentru marele titlu alături de alţi 49 de lideri de business şi va reprezenta România în finala mondială EY World Entrepreneur Of The Year, de la Monte Carlo, din iunie 2017.

Livio Dario SRL asigură servicii de transport intern şi internaţional de călători, prin curse regulate pe bază de contracte şi ocazionale. Societatea deţine trasee judeţene şi are contracte ferme cu cele mai mari fabrici din județul Alba. Este cel mai mare transportator la nivel județean.

Prefera Foods SA (Oiejdea) este specializată în fabricarea conservelor din carne şi legume. Prin investiţii proprii şi fonduri SAPARD a fost construită o unitate dotată cu utilaje tehnologice de ultimă generaţie care asigură calitatea produselor (Branduri: Cămara cu bucate, Meniu şi Rodna).

Rekord Alba Iulia are acţionari majoritari din Italia, ceea ce face ca cea mai mare parte a produselor fabricate aici să fie exportate în această ţară. Rekord produce încălţăminte sport pentru companii recunoscute la nivel mondial: Dainese, Viking, Dolomite, Garmont, Mammut Salomon.

Saturn SA cu capital majoritar italian, este una dintre cele mai importante turnătorii româneşti pentru piesele din fontă, livrate în stare curăţată, eboşată, grunduită şi tratate termic pentru detensionare. Peste 90% din producţie este destinată exportului în ţări din Uniunea Europeană.

Sews Romania face parte din Grupul Sumitomo, care este una dintre cele mai mari corporaţii japoneze. Domeniile de activitate sunt diverse, iar Sumitomo Romania produce cablaje electrice pentru automobile. Compania este una competitivă pe piaţă şi oferă servicii excelente pentru clienţii săi. Succesul obţinut până acum se bazează pe: (1) oferirea de cablaje a căror calitate este cea mai bună, la un preţ optim şi într-un timp util; (2) dezvoltarea profesională a angajaţiilor; (3) utilizarea celei mai bune tehnologii în domeniu.

Simodor Grup oferă centrale termice, combustibil gazos, electric, solid, sisteme pe bază de resurse regenerabile, proiectare şi execuţie instalaţii de gaz, sanitare, electrice şi apă-canal, proiectare şi construcţie amenajări aferente.

Sipatub SA efectuează lucrări de proiectare şi execuţie pentru sistemele de distribuţie de gaze naturale, instalaţii de utilizare gaze naturale industriale şi neindustriale, servicii privind funcţionarea centralelor termice, lucrări de montaj şi service în arii periculoase, lucrări de construcţii şi instalaţii.

Selgros Cash&Carry România este unul dintre cei mai importanți actori din comerțul românesc și deține 21 de magazine în România. Selgros se află printre liderii comerțului românesc pentru că își îndeplinește cu seriozitate misiunea de a oferi, zilnic, o gamă variată de produse, garanția prospețimii și a profesionalismului, la prețul corect.

Supremia Grup - lider al pieței de ingrediente alimentare din România, având un portofoliu de peste 2000 de clienți activi din România dar și din Europa, compania Supremia Grup, înființată în anul 2000 cu capital privat integral românesc, a inaugurat la începutul anului 2011, noul sediu central din Alba Iulia, o investiție de peste 9 milioane de euro. Acest eveniment a coincis cu aniversarea a 10 ani de la data emiterii primei facturi.

Supremia Grup oferă soluții complete pentru industria alimentară: mixuri complete, mixuri personalizate, condimente naturale de cea mai bună calitate importate din toate colțurile lumii, materii auxiliare, membrane naturale și artificiale, așchii de lemn selectate.

Transavia SA (Oiejdea) – companie pe acţiuni cu capital privat integral românesc, lider al pieţei româneşti de carne de pasăre. Produce anual peste 70.000 de tone de carne de pasăre în unităţi de producţie aflate în 8 judeţe: Alba, Sibiu, Braşov, Cluj, Timiș, Mureș, Caraș Severin şi Harghita. Compania este prezentă şi pe piaţa internaţională, exportând produse preparate din carne de pui în Europa (inclusiv în Marea Britanie şi Franţa), Orientul Mijlociu şi Africa. În prezent, Transavia are peste 2000 de angajați, 314 hale în 24 ferme de creștere a păsărilor și 4 ferme de producție vegetală, o fabrică de nutrețuri combinate, 3 abatoare performante de ultimă generație și o fabrică de procesare a cărnii.

Grupul de firme TIPO-REX SRL cu activitate principală de tipărire şi producţie publicitară indoor/outdoor, activităţi secundare: comerţ, serviciile şi producţia de mobilier din MDF şi PAL

melaminat la comandă. Investiţii în consum redus de energie pentru producţia de cutii de carton ondulat şi hârtie) şi retehnologizare linie producţie publicitară.
Toskana Garten – Bell Flovers SRL activează în domeniul grădinăritului şi decoraţiunilor florale.
VCST SRL este specializată în producerea de componente de înaltă precizie: roţi dinţate, pinioane, piese de schimb şi alte componente precum sistemele de frânare ABS.

Analiza investiţiilor în activităţi şi proiecte de cercetare – dezvoltare – inovare
Dezvoltarea întreprinderilor şi asigurarea existenţei lor pe piaţă, se impune ca o necesitate dezvoltarea de noi produse şi/sau servicii, respectiv introducerea de tehnologii noi performante. Investiţiile în proiecte de inovare, luând în considerare vârsta IMM-urilor, s-au concentrat pe: *noi produse* (pentru 33,79% dintre firmele cu vârsta de până la 5 ani, 27,24% pentru firmele cu vârsta între 5-10 ani, 37,13% pentru firmele cu vârsta între 10-15 ani şi 35,52% pentru firmele cu vârsta peste 15 ani) şi *noile abordări manageriale şi de marketing* (pentru 26,21% dintre firmele cu vârsta de până la 5 ani, 26,52% pentru firmele cu vârsta între 5-10 ani, 23,63% pentru firmele cu vârsta între 10-15 ani şi 22,41% pentru firmele cu vârsta peste 15 ani). Alte direcţii spre care se concentrează eforturile de inovare sunt *dezvoltarea de noi tehnologii, modernizarea sistemului informatic* şi *pregătirea resurselor* umane. Totuşi un număr destul de mare dintre întreprinderi consideră că nu este cazul să investească în activitatea de inovare, respectiv 22,76% dintre firmele cu vârsta de până la 5 ani, 23,30% pentru firmele cu vârsta între 5-10 ani, 22,78% pentru firmele cu vârsta între 10-15 ani şi 23,79% pentru firmele cu vârsta peste 15 ani (numărul este în scădere pentru toate categoriile vârstă a firmelor).

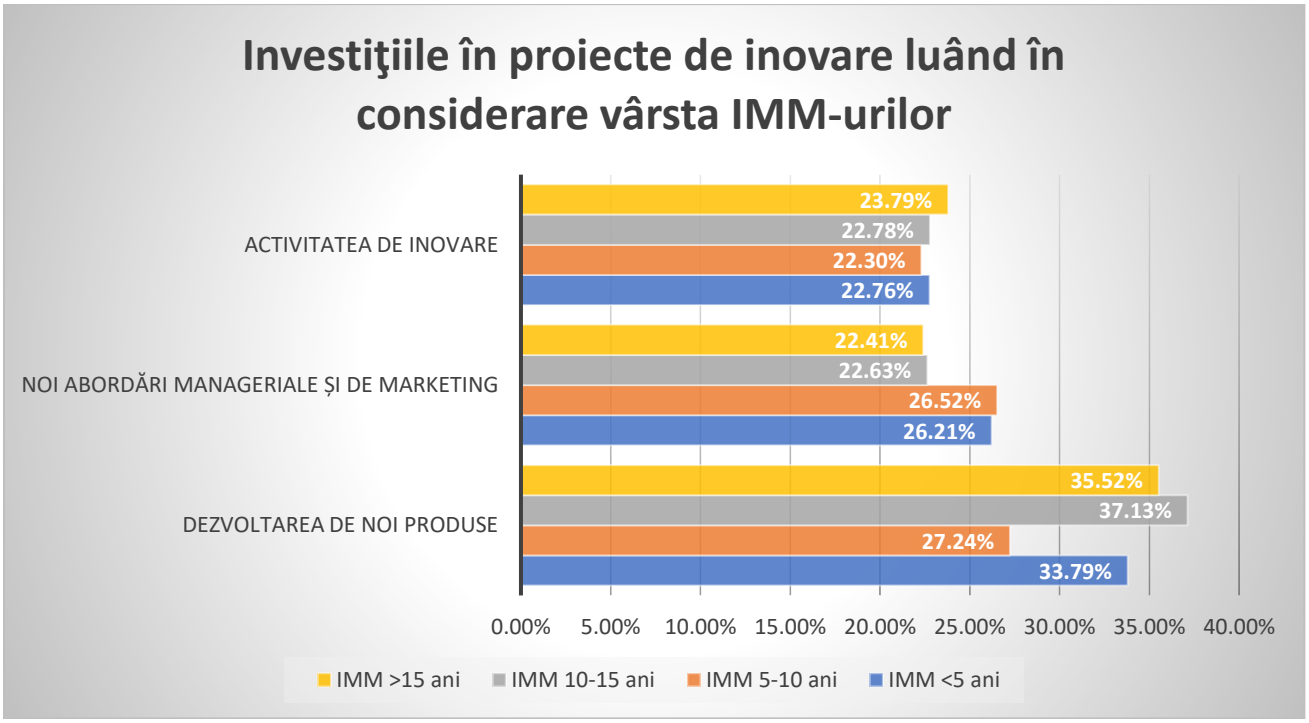

Fig. 1.20 Ponderea investiţiilor în proiecte de inovare

Analizând activitatea economică la nivelul Regiunii Centru şi a judeţului Alba (la nivelul anului 2016), agenţii economici care pun un accent deosebit pe activitatea de inovare sunt orientaţi cu precădere spre noi produse, în proporţie de 21,36%, noi abordări manageriale şi de marketing, în proporţie de 40,78%, noi tehnologii, în proporţie de 13,59% şi mai puţin spre modernizarea sistemului informatic şi a pregătirii resurselor umane. Analizând investiţiile în inovare comparativ cu vârsta companiilor, rezultă că procentul alocat acestora creşte odată cu vehimea acestora în domeniu, însă se remarcă ponderea redusă a acestui tip de investiţii în totalul investiţiilor realizate. La nivelul Regiunii Centru şi a judeţului Alba, ponderea investiţiilor în inovare între 1 şi 10% în totalul investiţiilor se realizează la 42,90% dintre companii.

În principal modalităţile de realizare a inovării sunt *derularea individuală a activităţilor de cercetare-dezvoltare* (34,52%), *adaptarea şi modificarea elementelor de noutate dezvoltate iniţial de alte organizaţii* (39,29%), *preluarea integrală a elementelor de noutate dezvoltate iniţial de alte organizaţii* (22,62%) şi foarte puţine recurg la *cooperarea cu alte organizaţii privind derularea activităţilor de cercetare-dezvoltare* (3,57%).
Principalele surse de finanţare a investiţiilor în cercetare-dezvoltare şi inovare se dovedesc a fi sursele proprii, în proporţie de peste 75,73% indiferent de vârsta companiilor, a doua sursă reprezentând-o creditele bancare şi alte forme de împrumuturi şi doar pe locul trei se situează fondurile de la Uniunea Europeană.
Principalele surse de informaţii pentru procesele inovaţionale sunt reprezentate în primul rând de *clienţi şi consumatori* (62,14%), apoi de *propria organizaţie* (45,63%), *furnizorii de echipamente şi materiale* (30,10%), *competitori direcţi şi/sau indirecţi* (12,62%) şi de *reviste, publicaţii de specialitate* (21,36%) şi *expoziţii, târguri şi conferinţe* (11,65%), *consultanţi, organizaţii private de cercetare* (11,65%).

Activitatea de cercetare-dezvoltare şi inovare trebuie analizată şi în strânsă legătură cu principalele obstacole identificate (la nivelul anului 2016) în realitate de către companii, respectiv: *costul ridicat al activităţilor de cercetare-dezvoltare şi inovare* (37,86%), *incertitudinea privind cererea pentru produsele inovative* (57,36%), *insuficienţa fondurilor proprii* (36,89%), urmate apoi în procente mai mici de *lipsa schemelor publice de finanţare/cofinanţare a activtăţii de cercetare-dezvoltare şi inovare, accesul dificil la informaţii relevante, dificultatea de a găsi parteneri în vederea cooperării în domeniul cercetării-dezvoltării şi inovării.*

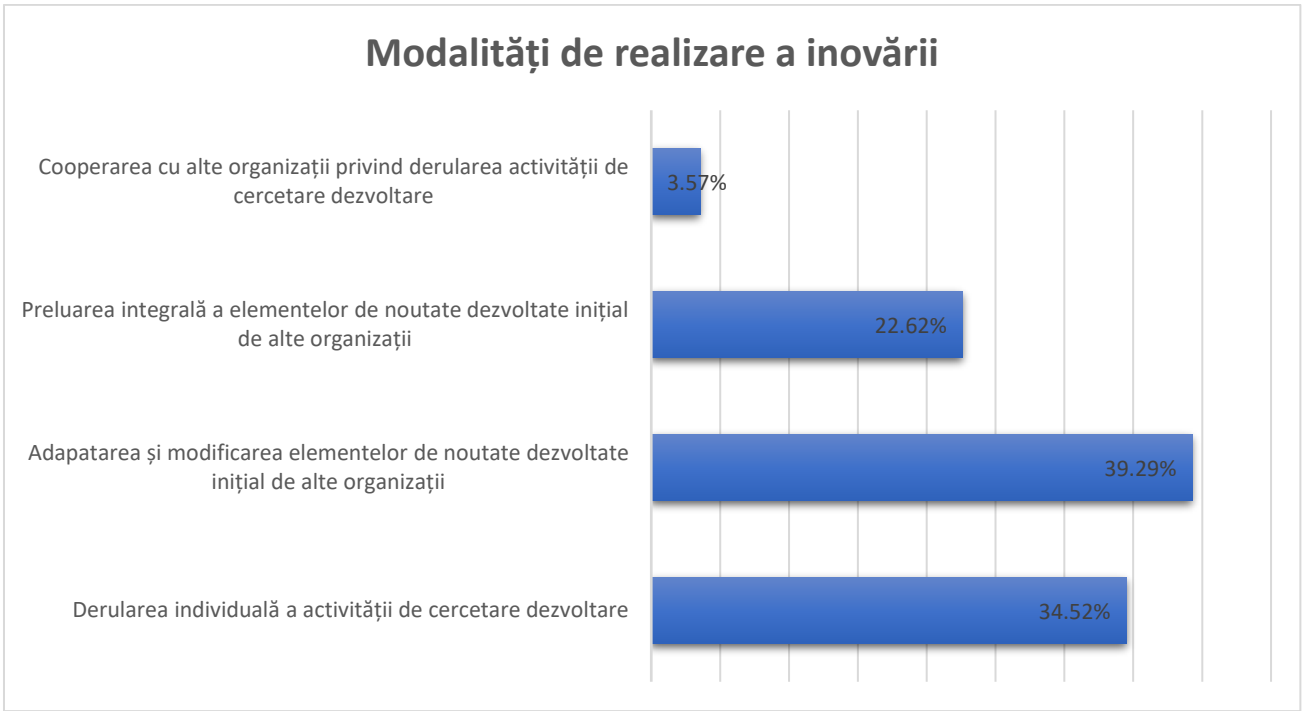

Fig. 1.21 Modalităţi de realizare a inovării

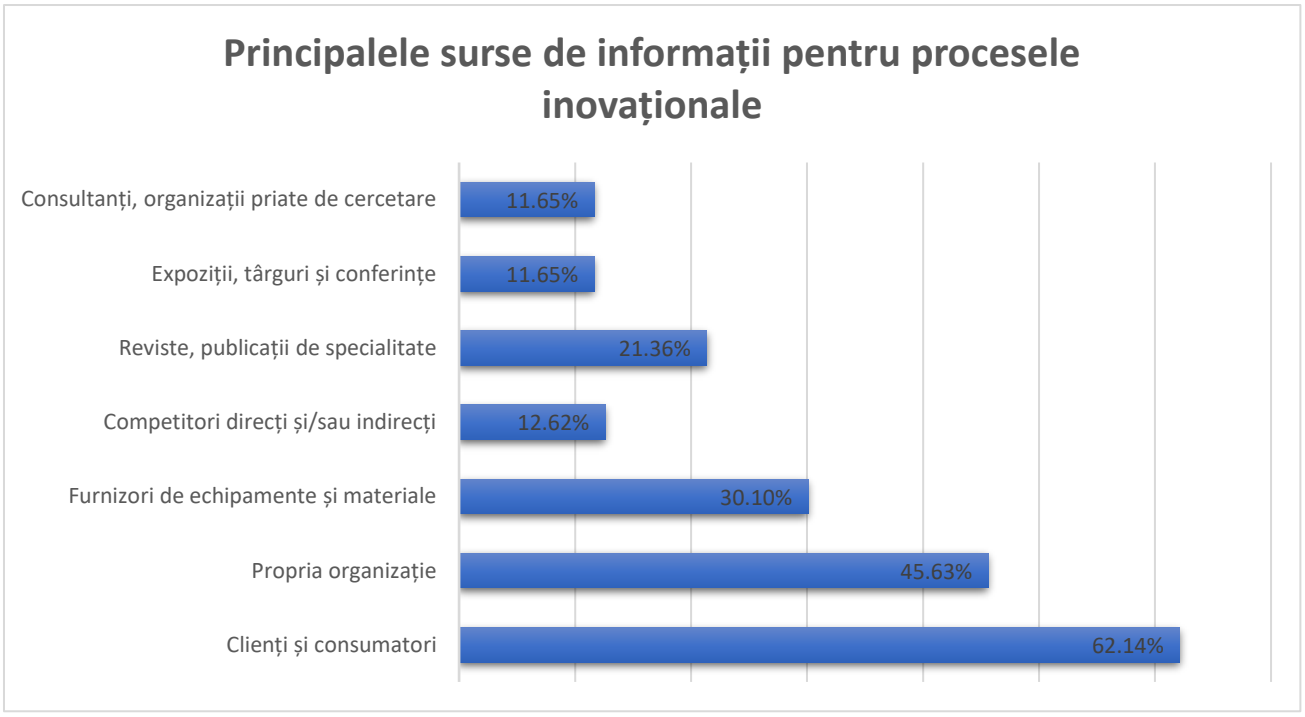

Fig. 1.22 Principalele surse de informații pentru procesele inovaționale

g) Analiza activităţii contribuabililor mijlocii

Conform Ordinului Ministrului Finanţelor Publice nr. 2.402 din 2009 contribuabilii mijlocii sunt definiţi astfel: (1) sunt consideraţi contribuabili mijlocii, administraţi distinct, persoanele juridice cu domiciliul fiscal pe raza fiecărui judeţ, care au înregistrat o cifră de afaceri raportată în situaţiile financiare încheiate la 31 decembrie a anului precedent cuprinsă între 6,7 milioane lei şi 70 milioane lei, selectaţi în ordinea descrescătoare a cifrei de afaceri; (2) lista contribuabililor mijlocii se întocmeşte anual, până la data de 30 septembrie, se aprobă prin Ordin al Ministrului Finanţelor Publice şi se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I, contribuabilii selectaţi fiind şi notificaţi în acest sens de administraţiile finanţelor publice pentru contribuabili mijlocii din cadrul direcţiilor generale ale finanţelor publice judeţene sau a municipiului Bucureşti.

La nivelul anului 2016, conform situaţiei publicate de Administraţia Naţională a Finanţelor Publice, la nivelul judeţului Alba activau 257 de agenţi economici încadraţi ca şi contribuabili mijlocii, iar 72 dintre aceştia își desfășoară activitatea în Alba Iulia.

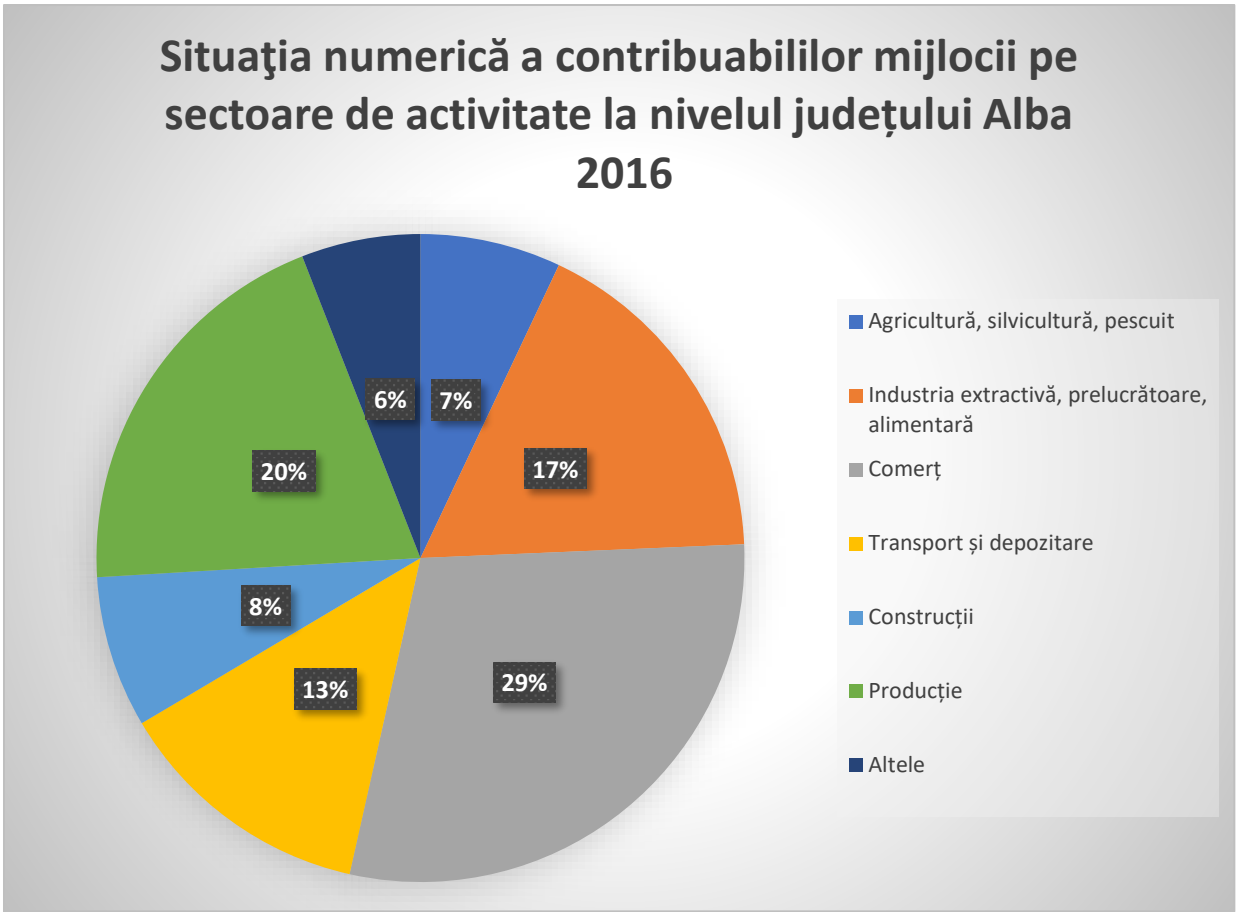

Fig. 1.23 Situaţia numerică a contribuabililor mijlcoii pe sectoare de activitate la nivelul judeţului Alba -2016

Analizând situaţia numerică a contribuabililor mijlocii pe domenii de activitate la nivelul judeţului Alba pentru anul 2016, 29% îşi desfăşurau activitatea în comerț, 20% în producție, 17% în industria extractivă, prelucrătoare și alimentară, 13% în domeniul transportului și depozitării, 8% în construcții, 7% în agricultură, silvicultură și pescuit și 6% în alte domenii de activitate.

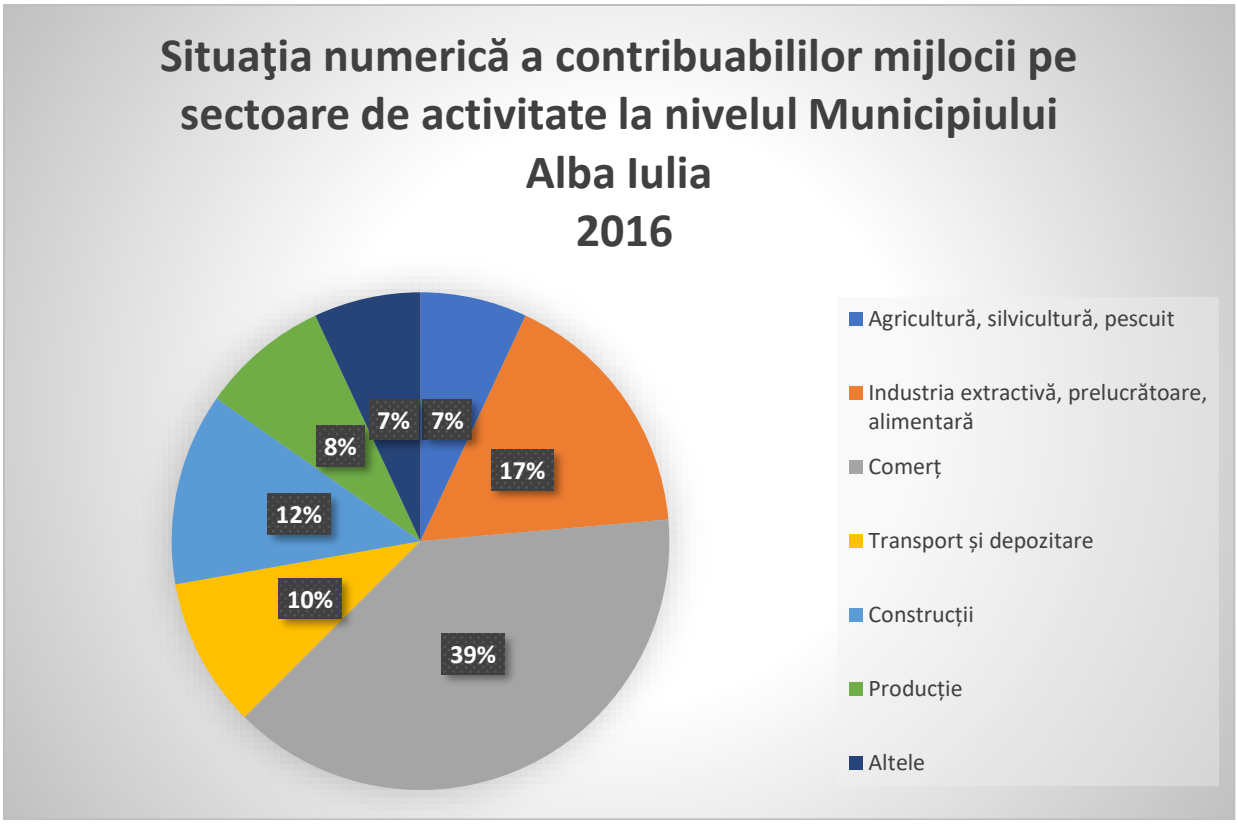

Fig. 1.24 Situaţia numerică a contribuabililor mijlcoii pe sectoare de activitate la nivelul Municipiului Alba Iulia -2016

Analizând situaţia numerică a contribuabililor mijlocii pe domenii de activitate la nivelul anului 2016, 39% îşi desfăşurau activitatea în comerț, 17% în industria extractivă, prelucrătoare și alimentară, 12% în construcții, 10% în domeniul transportului și depozitării, 8% în producție și 7% în agricultură, silvicultură, pescuit respectiv în alte domenii.

h) Industria la nivelul Municipiului Alba Iulia

Evoluţia industriei la nivelul Municipiului Alba Iulia

Contribuţia industriei la formarea cifrei de afaceri la nivelul Municipiului Alba Iulia, în perioada 2002 – 2012, a înregistrat o tendinţă continuă de diminuare, de la un nivel de 38,84% în 2002 la 18,35% în 2012. În valoare absolută, acest indicator a avut în cadrul perioadei o tendinţă generală ascendentă, înregistrând două diminuări majore în 2006 şi 2009 – 2010. Acest sector este unul de bază al economiei Municipiului Alba Iulia şi trebuie susţinut în perioada următoare pentru a consolida structura economică a municipiului şi a reduce dependenţa acestuia de sectorul comerţului care are o contribuţie între 30 şi 40% la formarea cifrei de afaceri agregate în cadrul perioadei analizate. În sprijinirea sectorului industriei va veni şi sistemul de învăţământ care trebuie să ofere forţă de muncă specializată şi calificată corespunzător, precum şi activitatea de cercetare – dezvoltare – inovare care trebuie să se dezvolte în baza unui parteneriat puternic între mediul economic şi mediul universitar şi de cercetare de la nivel local, regional, naţional şi internaţional.

Ramura	2002	%	2003	%	2004	%	2005	%	2006	%	2007	%
Industrie	333076593	38,84%	446369940	38,62%	586580245	39,11%	572714273	35,59%	486431717	27,03%	741381633	31,41%

Ramura	2008		2009		2010		2011		2012	
Industria extractivă	5818322	0,22%	8494847	0,43%	10856925	0,60%	14742074	0,56%	11412272	0,45%
Industria prelucrătoare	719989965	27,61%	407308779	20,52%	368306690	20,28%	457144203	17,48%	454967861	17,90%

Tabel 1.13 Evoluţia industriei la nivelul Municipiului Alba Iulia în perioada 2002 – 2012

Sursa: Prelucrare pe baza datelor oferite de Direcţia Generală a Finanţelor Publice Alba, 2013.

Contribuţia sectorului industriei la nivelul Municipiului Sebeş demonstrează specificul economiei acestei localităţi, respectiv dependenţa de sectorul industrial a cărui contribuţie la formarea cifrei de afaceri locale a ajuns până la 73,10% la nivelul anului 2005, când s-a înregistrat şi cel mai ridicat nivel pentru acest sector, respectiv 1.094.528.797 lei. Acest sector a fost puternic afectat în 2006 şi ulterior în 2009 – 2010, când s-a înregistrat valoarea minimă a cifrei de afaceri din sectorul industriei, respectiv 213.704.175 lei. La nivelul Municipiului Sebeş, începând cu anul 2008 se observă şi activitatea, modestă, din sectorul industriei extractive, dar care are un trend ascendent susţinut.

Localizarea industriei la nivelul Municipiului Alba Iulia

Analizând evoluţia cifrei de afaceri la nivelul industriei în corelaţie cu principalele investiţii realizate la nivelul Municipiului Alba Iulia, se poate observa conturarea a unei zone principale în care sunt localizaţi principalii agenţi economici din domeniul industriei. Conform datelor prezentate în Planul Integrat de Dezvoltare Urbană a Municipiului Alba Iulia 2009, suprafaţa zonei industriale de la nivelul Municipiului Alba Iulia reprezintă 182 de hectare, reprezentând 13,97% din suprafaţa Municipiului Alba Iulia şi având o densitate brută de 24,89 locuitori pe hectar. Una dintre zonele cu potenţial de dezvoltare este situată la ieşirea spre Cluj-Napoca, între calea ferată şi Râul Mureş (Calea Drâmbarului). Aici sunt localizate principalele obiective industriale: din producţie: IPEC, Rekord; din comerţ: Ambient, Protos, Reprezentanţa Renault, Reprezentanţa Dacia; din servicii: Registrul Auto Român şi o serie de service-uri auto; din turism: Restaurantul Neptun, Tara.

.

Specificul dezvoltării industriale la nivelul Municipiului Alba Iulia

În cadrul dezvoltării industriale de la nivelul Municipiului Alba Iulia, s-au detaşat până în prezent ramurile *industria alimentară, industria ceramicii fine* şi *industria uşoară* care dispun de resurse locale şi regionale, de tradiţie şi de specializarea forţei de muncă. Acestea reprezintă în prezent o bază solidă pentru specializarea industrială, dar aceasta va trebui susţinută în viitor de investiţiile în activitatea de cercetare-dezvoltare-inovare care pot asigura creşterea competitivităţii pe plan local, regional, naţional şi internaţional. Astfel, competitivitatea industriei poate fi susţinută pe de o parte de ramurile industriale tradiţionale şi pe de altă parte de ramurile industriale inovative, cu inputuri majore de capital şi cunoştinţe, susţinute de centre de cercetare ştiinţifică şi de universităţi.

Analiza situaţiei industriei la nivelul Municipiului Alba Iulia scoate în evidenţă necesitatea dezvoltării şi asigurării funcţionării parteneriatelor dintre firmele industriale şi universităţi şi centrele de cercetare. Performanţele industriale ale zonei depind în mod fundamental de capacitatea acesteia de a stimula localizarea firmelor dinamice, inovatoare, generatoare de cunoştinţe şi informaţii. Acestea însă au exigenţe de localizare care includ pe lângă factorii clasici şi existenţa unui mediu economic creativ şi relaţional. Relaţia cu instituţiile de învăţământ superior şi cu centrele de cercetare este esenţială pentru dezvoltarea unei activităţi industriale viabile. Universităţii „1 Decembrie 1918" din Alba Iulia i se adaugă centrul de cercetare ştiinţifică Apulum S.A. din cadrul întreprinderii ceramice cu acelaşi nume din Alba Iulia căruia ar putea să i se alăture şi alte centre de cercetare în întreprinderile cheie din zonă pentru a creşte performanţele industriale care depind în mare parte de transferul cunoştinţelor de la centrele de cercetare spre unităţile de producţie[9].

În contextul strategiei revizuite de la Lisabona este necesar să se investească în modernizarea sectoarelor productive locale şi regionale, prin sprijinirea mediului antreprenorial, în special a microîntreprinderilor. Acestea vor juca un rol important în dezvoltarea economică locală şi regională şi în crearea de noi locuri de muncă. Utilizarea rezultatelor cercetării şi dezvoltării tehnologice de către firme productive de interes local şi regional în scopul creşterii competitivităţii acestora – prin

[9] *Planul de amenajare a teritoriului – Zona interurbană Sebeş – Alba Iulia – Teiuş, Etapa 3 – Elemente care condiţionează dezvoltarea – Dezvoltare şi cooperare, Etapa 4 – Strategia de dezvoltare,* realizat de Universitatea de Arhitectură şi Urbanism Ion Mincu, Bucureşti.

valorificarea resurselor şi a forţei de muncă locale – şi comercializarea produselor obţinute, se reflectă, în cele din urmă, în crearea de locuri de muncă, intrarea în circuitul economic a unor zone în declin, dar cu potenţial de dezvoltare, şi ieşirea din izolare a acestor zone.

Urmărind tendinţele în evoluţia industriei alimentare, în zonă s-ar putea dezvolta întreprinderi mici şi mijlocii care să aibă în vedere: obţinerea de produse ecologice (carne şi produse din carne, brânzeturi şi lactate, sucuri naturale de fructe şi legume, alimente pentru sugari), alimente semipreparate ce pot constitui materie primă pentru serviciile de catering, prelucrarea cerealelor pentru obţinerea de alimente naturiste şi pentru vegetarieni, înfiinţarea de întreprinderi mici şi mijlocii pentru prelucrarea cărnii şi a laptelui în localităţile cu potenţial ridicat de creştere a animalelor, prelucrarea resturilor de vegetale şi carne pentru obţinerea de hrană pentru animalele de companie, producerea de băuturi alcoolice naturale din fructe şi/sau din cereale şi a altor produse cum sunt alcoolul medicinal, drojdii etc. prin utilizarea resurselor locale. Firmele producătoare de confecţii de îmbrăcăminte se pot orienta către modele din fibre naturale de in şi cânepă. În acest mod se poate încuraja producţia locală de plante tehnice. Resursele locale se pot utiliza şi în industria pielăriei şi a încălţămintei încurajându-se astfel, indirect, crescătorii locali de animale.

i) Agricultura Municipiului Alba Iulia

Contextul european

Aproximativ jumătate din suprafaţa Uniunii Europene este reprezentată de suprafaţa agricolă. Prin urmare, agricultura este foarte importantă pentru economia Uniunii Europene. De-a lungul timpului, agricultura a contribuit la crearea şi păstrarea unei varietăţi de habitate semi-naturale valoroase. În prezent, acestea modelează diversitatea peisajelor din Uniunea Europeană şi adăpostesc o bogată şi variată faună şi floră sălbatică. Astfel, în prezent agricultorii au două roluri: produc hrana pentru populaţie şi gestionează zonele rurale. În majoritatea zonelor rurale, agricultura este îndeletnicirea de bază a populaţiei rurale. Cu toate acestea, mulţi agricultori practică activităţi suplimentare precum prelucrarea produselor agricole şi cazare pentru turişti. Diversificarea economiei rurale este o sursă de vitalitate pe care Uniunea Europeană o sprijină şi o încurajează prin programele sale de dezvoltare rurală.

Aproximativ jumătate din populaţia Uniunii Europene locuieşte în zone rurale. Fără agricultură ar exista puţine elemente care să păstreze vitalitatea şi unitatea multor comunităţi rurale. Astfel, Politica Agricolă Comună oferă suţinere pentru practicarea în bune condiţii a unei agriculturi eficiente, posibilităţi de creare de locuri de muncă suplimentare prin reamenajarea satelor, protejarea peisajului, prijinirea proiectelor privind patrimoniul cultural şi multe alte oportunităţi care pot fi asociate direct sau indirect cu agricultura şi economia rurală. Aceasta va contribui pe termen lung la prevenirea depopulării zonelor rurale cauzată parţial şi de oportunităţile limitate de ocupare a forţei de muncă şi de rata crescută a şomajului. Este necesar să sporească dinamismul exploataţiilor agricole familiale mici. Mulţi agricultori au peste 55 de ani şi se vor retrage din practicarea activă a agriculturii în viitorul apropiat. Sprijinirea tinerilor pentru a se lansa în agricultură este un imperativ strategic, pentru ca zonele rurale europene să facă faţă cu succes numeroaselor provocări cu care se confruntă (Conform datelor disponibile pe Eurostat peste 55% dintre agricultori au peste 55 de ani, respectiv aproxitmativ 75% dintre agricultorii de la nivelul Uniunii Europene au vârsta peste 45 de ani).

Uniunea Europeană este unul dintre cei mai importanţi şi mai activi membri ai Organizaţiei Mondiale a Comerţului şi joacă un rol constructiv în elaborarea de norme comune inovatoare şi de perspectivă pentru comerţul global, inclusiv pentru agricultură. Prin susţinerea rolului Organizaţiei Mondiale a Comerţului, Uniunea Europeană contribuie la menţinerea unui sistem comercial liber, echitabil şi deschis pentru toate ţările din lume. Volumul, diversitatea şi calitatea produselor sale fac din Uniunea Europeană un exportator important. De fapt, Uniunea Europeană este cel mai mare xportator de produse agricole (în principal produse prelucrate şi cu valoare adăugată suplimentară – conform datelor oferite de Eurostat ponderea agriculturii în structura exporturilor Uniunii Europene pe sectoare de activitate este de 7%). În ceea ce priveşte importurile de produse agricole realizate la nivelul Uniunii Europene, conform Documentului DG AGRI Aspecte internaţionale ale politicii agricole

(datele prezentate reprezintă medii pentru perioada 2008-2010), valoarea medie anuală a importurilor de produse agricole la nivelul Uniunii Europene cu 27 de membri este de 60 de miliarde de Euro (din care 30 de miliarde de Euro importuri din Statele Unite ale Americii, 13 miliarde de Euro din Japonia, 4 miliarde de Euro din Canada, 2 miliarde de Euro din Australia şi 0,6 miliarde Euro din Noua Zeelandă).

Evoluţia agriculturii la nivel naţional[10]

Ţara noastră se bucură de un potenţial de dezvoltare important, deşi insuficient exploatat. Ea reprezintă 6% din suprafaţa totală a Uniunii Europene şi 4% din populaţia acesteia. România este unul din statele europene care se bucură de o bună înzestrare în ceea ce priveşte resursele de teren, apă şi resurse umane. Cu toate acestea, până în prezent, aceste avantaje au avut doar o influenţă limitată în ceea ce priveşte generarea unei dezvoltări semnificative şi restructurări în agricultură şi în zonele rurale. Contribuţia agriculturii la PIB a fost întotdeauna ridicată. Valoarea adăugată brută a agriculturii a reprezentat 6,5% din total (Sursa: Studiu Comisia Națională de prognoză 2011). Cu toate acestea, ea rămâne scăzută, având în vedere resursele neutilizate. La nivel național valoarea adăugată brută a înregistrat o valoare de 114.744,8 milioane Euro în anul 2012 (sursa Eurostat).

Utilizarea terenurilor: având o suprafață agricolă utilizată de 14,630 milioane ha (reprezentând 61,37 % din teritoriul României) în anul 2014, România dispune de resurse agricole importante în Europa Centrală şi de Est. Deşi zone semnificative din suprafaţa agricolă utilizată sunt clasificate ca fiind zone defavorizate, condiţiile pedologice sunt deosebit de favorabile activităţilor agricole de producţie în regiunile de sud şi de vest ale ţării. Cea mai mare parte a suprafeţei agricole utilizate este arabilă (aproximativ 9,4 milioane ha), urmată de pășuni și fânețe (4,82 milioane ha), culturi permanente (0,3 mil. ha) și grădini familiale (0,2 milioane ha) (Sursa: INS , RGA 2014).

În ceea ce privește modul de folosință („utilizarea terenului agricol") și evoluția sa (de la Recensământul General Agricol 2002 la cel din 2010), pe fondul unei reduceri constante a întregii suprafețe agricole utilizate, se înregistrează o ușoară tendință de diminuare a ponderii terenului arabil și a culturilor permanente în totalul suprafeței agricole utilizate, concomitent cu o ușoară creștere a ponderii pășunilor și fânețelor, precum și a grădinilor familiale. Suprafaţa agricolă neutilizată, înregistrată la Recensământul General Agricol din 2010, inclusiv cea a unităţilor care nu au îndeplinit condiţiile de a putea fi considerate exploataţii agricole, a fost de 896 mii ha, iar suprafaţa agricolă în repaus a fost de 953 mii ha (sursa INS, Recensământul General Agricol, 2010).

Evoluţii în agricultura judeţului Alba[11]

Structura suprafeţei agricole pe categorii de utilizare a terenurilor este prezentată în tabelul de mai jos:

Anul	1995	2000	2005	2010	2011	2012	2013	2014
Suprafața agricolă totală, din care:	**324.489**	**328.929**	**330.771**	**324.853**	**324.853**	**323.131**	**323.131**	**323.131**
Terenuri arabile	131.080	132.909	135.367	130.087	130.087	129.503	129.503	129.503
Pășuni	115.373	117.649	118.244	118.162	118.162	117.784	117.784	117.784
Fânețe	70.421	72.328	71.923	71.007	71.007	70.206	70.206	70.206
Vii	5.112	4.455	3.545	4.656	4.656	4.656	4.656	4.656
Livezi	2.503	1.588	1.692	941	931	982	982	982
Păduri	226.601	220.781	225.719	227.846	227.846	227.846	227.846	227.846
Ape	6.485	33.140	7.038	6.283	6.283	6.283	6.283	6.283
Alte terenuri	66.582	214.945	60.629	65.175	65.175	65.175	65.175	65.175

Tabel 1.14 Utilizarea terenurilor agricole la nivelul Județului Alba (ha)

[10] Autoritatea de Management pentru PNDR, *Analiza socio-economică în perspectiva dezvoltării rurale în perioada 2014 – 2020,* Iulie 2013.

[11] Consiliul Județean Alba, Strategia de Dezvoltare a Județului Alba, Etapa 1 – Diagnosticarea stării actuale de dezvoltare socio-economică a județului Alba, 2013.

Sursa: Institutul Național de Statistică, 2017
Suprafaţa agricolă în: 2012 – 323131 ha, 2013 – 323131 ha;
Suprafaţa arabilă în: 2012 2013, 2014 aceeaşi valoare – 129503 ha
Păşuni în: 2012, 2013, 2014 – 117784 ha
Fâneţe în: 2012, 2013, 2014 - 70206 ha
Vii în : 2012, 2013, 2014 – 4656 ha
Livezi în: 2012, 2013, 2014 – 982 ha
Păduri: valoare neschimbată ; Ape : val neschimbată; Alte terenuri: val

Dinamica utilizării fiecărei categorii de terenuri în perioada 1995 – 2011 se prezintă astfel: (1) *evoluţia suprafeţei agricole:* după ce în anul 2005 înregistrează o valoare maximă, suprafaţa totală agricolă se diminuează cu 1,8% în anul 2010, apoi scade cu 0,53% în anul 2014, ajungând la 323131 ha; (2) *evoluţia suprafeţei arabile:* este similară cu cea a suprafeţelor agricole, cu menţiunea că diminuarea suprafeţelor din anul 2010 este mai accentuată, reducerea acestora cu 3,9% conducând la suprafeţe totale, mai mici decât în anul 1995. O nouă scădere a avut loc în anul 2012, cu 584 ha mai puţin (-0,45%), de atunci şi până în 2014 menţinându-se aceeaşi suprafaţă; (3) *evoluţia suprafeţei ocupate de păşuni:* se constată o tendinţă de creşterea suprafeţelor ocupate de păşuni, însumând 2% în anul 2000 faţă de anul 1995 şi 0,5% în anul 2005 faţă de anul 2000; după o uşoară scădere a suprafeţelor ocupate cu păşuni în anul 2010, indicatorul capătă o evoluţie liniară, până în anul 2012, când are loc o nouă scădere cu 378 ha (-0,32%), apoi din nou situaţia se stabilizează pentru anii 2013, 2014 pentru care există date statistice; (4) *evoluţia suprafeţei ocupate de fâneţe:* după o creştere cu 2,7% a suprafeţelor de fâneţe în anul 2000 faţă de anul 1995, urmează o descreştere a acestora cu 0,6% în 2005 faţă de anul 2000, cu 1,3% în 2010 faţă de 2005, cu 1,13% (-801 ha) în 2012, apoi situaţia devine stagnantă până în 2014; (5) *evoluţia suprafeţei ocupate de vii*: anul 2000 marchează o scădere importantă a suprafeţei agricole ocupată de vii, de 12,9% faţă de anul 1995. Descreşterea suprafeţei continuă până în anul 2005, când aceasta se mai reduce cu încă 20,4% faţă de anul 2000; valorile indicatorului, consemnate în anul 2010 indică însă o creştere considerabilă a suprafeţelor ocupate de vii, fără însă, ca la nivelul acestui an să se atingă nivelul din 1995; în următorii ani, până în 2014, suprafaţa rămâne neschimbată; (6) *evoluţia suprafeţei ocupate de livezi*: suprafaţa ocupată de livezi a scăzut pe aproape întregul orizont de timp analizat; în anul 2000 s-au înregistrat scăderi cu 36,6% a suprafeţelor ocupate cu livezi, faţă de 1995; exceptând anul 2005, când se înregistrează o creştere a valorilor acestui indicator, comparativ cu nivelul atins în anul 2000, tendinţa de scădere se menţine şi pentru anii 2010 şi 2011; anul 2010 marchează o scădere importantă, de 44,4% a suprafeţelor ocupate de livezi, faţă de anul 2005; urmează o creştere cu 41 ha în anul 2012, suprafaţa menţinându-se neschimbată în anul 2014; (7) *evoluţia suprafeţei ocupate de păduri:* după ce anul 2000 a marcat o scădere cu 2,6% faţă de anul 1995 a suprafeţelor ocupate de păduri, începând cu anul 2005 se consemnează creşteri constante a acestora, respectiv, o creştere a suprafeţelor de păduri cu 2,2%, iar în 2010 cu 0,9% comparative cu 2005. Din 2011 şi până în 2014 valoarea rămâne neschimbată; (8) *evoluţia suprafeţei ocupate de ape:* la nivelul anului 2000, suprafaţa ocupată de ape a consemnat o creştere importantă, de 411% comparative cu anul 1995; ulterior anului 2000, suprafaţa ocupată de ape scade, astfel că la nivelul anului 2005 aceasta se reduce cu 71,8% faţă de anul 2000; tendinţa de scădere a suprafeţelor ocupate de apă continuă şi la nivelul anului 2010.

Fondul funciar la nivelul Municipiului Alba Iulia (ha)

Anul	1995	2000	2005	2010	2014
Suprafața agricolă totală, din care:	**5811**	**5436**	**5430**	**5387**	**5387**
Terenuri arabile	3250	3460	3448	3426	3426
Păşuni	1701	1312	1332	1416	1416
Fânețe	343	486	504	506	506
Vii	196	174	142	35	35
Livezi	51	4	4	4	4
Păduri	-	-	-	2018	2018

Ape	-	-	-	250	250

Tabel 1.15 Situaţia fondului funciar la nivelul Municipiului Alba Iulia

Din tabelul anterior cu privire la suprafaţa agricolă totală se remarcă doi ani în care au avut loc schimbări semnificative. În anul 2000, suprafaţa a scăzut cu 375 ha, apoi în anul 2010 cu 424 ha faţă de anul 1995 şi cu 43 ha faţă de anul 2005. Suprafaţa a rămas între 2010 -2014 la acelaşi număr de hectare. Suprafaţa terenurilor arabile cunoaşte o creştere cu 210 ha în 2000 faţă de anul 1995, apoi cunoaşte scăderi uşpare în 2005 şi 2010, stabilizându-se la 3426 ha din 2010 şi până în 2014. Păşunile au şi ele o evoluţie surprinzătoare. După ce suprafaţa scade cu aproximativ 300 de ha în 2000 faţă de anul 1995, urmează o creştere uşoară în anul 2005 (cu 20ha), apoi o creştere notabilă în 2010 cu 84 de ha, suprafaţa lor rămânând neschimbată până în anul 2014. Fâneţele cunosc un trend ascendent al suprafeţei între anii 1995-2010, situaţia rămânând aceeaşi între 2010-2014, anii pentru care INS oferă date prin baza de date Tempo-Online. Situaţia în ceea ce priveşte viile şi livezile din Alba Iulia se prezintă negativ; în privinţa viilor cu scăderi considerabile de la an la an, urmată de o scădere finală în anul 2010 când suprafaţa scade cu – 75,35%. În ceea ce priveşte suprafaţa livezilor, scăderea este mult mai drastică, cu aproximativ 92%, în 2000, situaţia rămânând neschimbată până în 2014; din acest an INS nu mai oferă date. (cf INS – Tempo – Online – matricea AGR101B - Suprafaţa fondului funciar după modul de folosinţă, pe judeţe si localităţi).

Producţia agricolă

Analizând evoluţia producţiei de bunuri şi servicii agricole agricole la nivelul Judeţului Alba, observăm că anul 2009 a însemnat o scădere şi a acestui indicator, acesta reluându-şi uşor trendul ascendent. Ponderea producţiei agricole vegetale în valoarea totală este majoritară, aceasta fiind afectată de trendul descendent înregistrat în 2009, pe fondul condiţiilor meteo nefavorabile agriculturii din acest an şi a scăderii preţului la cereale. Pentru producţia agricolă de origine animală perioada de diminuare a fost anul 2010, în anul 2015 înregistrându-se o creştere semnificativă. De remarcat faptul că spre deosebire de anul 2010, în anul 2015 (pentru care există acum informaţii statistice clare de la INS) valoarea serviciilor agricole a scăzut.

Anii	Total (mii lei)	Vegetală (mii lei)	Animală (mii lei)	Servicii agricole (mii lei)
2007	1.249.846	694.075	546.984	8.787
2008	1.615.760	946.556	660.317	8.887
2009	1.482.876	747.585	726.908	8.383
2010	1.497.472	866.493	614.251	16.728
2015	1.716.488	1.030.546	671.691	14.251

Tabel 1.16 Producţia agricolă de bunuri şi servicii agricole

Pentru zona municipiului Alba Iulia, din punct de vedere agricol, este specifică cultura plantelor, valorificând terenul agricol din cadrul acestui areal.

Cultura plantelor

Categoria	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Grâu şi secară	81935	61458	52140	58968	40958	58828	67037	35303	59171	70154	67046
Porumb boabe	137397	145331	134201	126276	129045	170532	169456	83907	153390	244709	209365
Cartofi	90188	86918	81404	98413	89747	72583	99044	51679	47369	52022	47689
Floarea soarelui	914	2878	1690	2661	4617	2643	3412	2516	2099	6630	8433
Sfecla de zahăr	26553	34433	31539	10875	15103	30920	12303	9763	15307	20847	13663
Producţia de legume	52898	62451	62371	66125	65944	58918	62971	51108	76245	76427	98374
Producţia de struguri	12816	10974	13251	24173	19254	17960	24076	16736	27478	32557	23824

Tabel 1.17 Producţia agricolă la nivelul Judeţului Alba (tone)
Sursa: INS – Baza Tempo –Online consultată în 2017

Creşterea animalelor

Specificare	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Bovine total	77356	76473	73033	67191	66528	62658	62358
Bovine în gospodăriile populaţie la sfârşitul anului	7084	6892	6718	61408	61771	56245	51761
Porcine total	98392	95658	88644	76081	95560	66515	97680
Porcine în gospodăriile populaţie la sfârşitul anului	95640	93124	85412	75749	93638	66230	64170
Ovine total	239510	260560	282157	278583	285610	247710	234437
Ovine în gospodăriile populaţie la sfârşitul anului	214602	258123	278412	263940	272197	235967	228000
Păsări total	2837000	2742000	2926000	3122000	3372000	3003000	3008000
Păsări în gospodăriile populaţie la sfârşitul anului	1468000	1365000	1364000	1271000	1690000	1148000	1179000
Producţia de carne total tone greutate vie	57905	61431	65756	70277	68543	56504	53572
Producţia de lapte de vacă şi bivoliţă total hl. fizic	1565	1552	1510	1436	1734	1619	1207
Producţia de lână kg fizic	526000	543000	609000	628000	653000	663000	645000
Producţia de ouă mii bucăţi	59000	574000	633000	158000	204000	145000	131000

Tabel 1.18. Evoluţia efectivului de animale
Sursa: Agenţia pentru Plăţi şi Intervenţie în Agricultură Alba, 2013.

Specificare	2012	2013	2014	2015
Bovine total	58769	59378	59809	63451
Porcine total	116349	114200	104719	105945
Ovine total	296830	300270	299412	307596
Păsări total	2389012	2409911	2565410	2657497
Producţia de carne total tone greutate vie	55413	48239	43852	43216
Producţia de lapte de vacă şi bivoliţă total hl. Fizic (exclusiv consum viţei)	1161	1170	1385	1249
Producţia de lână fizic **(în tone)**	715	838	860	865
Producţia de ouă **(în milioane de bucăţi)**	135	137	116	118

Sursa: INS, 2016

Dotarea tehnică a agriculturii

Analizând evoluţia dotărilor parcului de utilaje şi maşini agricole în perioada 2000 – 2011, se pot observa următoarele tendinţe: (1) *evoluţia parcului de tractoare:* după ce la nivelul anului 2005 se înregistrează o creştere anumărului de tractoare cu 25,6% faţă de anul 2000, tendinţa de evoluţie se inversează, numărul tractoarelor scăzând cu 3,5% la nivelul anului 2009; anul 2010 marchează o creştere modestă, de 0,9%, a parcului de tractoare; O creştere semnificativă a parcului de tractoare a avut loc în anul 2013, înregistrându-se maximul istoric de după anul 1990; (2) *evoluţia parcului de pluguri:* evoluţia parcului de pluguri este similară celei care vizează parcul de tractoare; (3) *evoluţia parcului de semănători mecanice:* este înregistrată o dinamică pozitivă pe aproape întregul orizont analiză; după o creştere consistentă a numărului de semănători mecanice la nivelul anului 2005, de 32,5% faţă de anul 2000, anii 2009 şi 2010 înregistrează creşteri de 3,6% şi respectiv 1,1%; în anul 2011 se înregistrează o diminuare a parcului cu 0,7%; Creşteri importante au loc şi în anii 2012 şi 2015, înregistrându-se în 2015 maximul istoric de după anul 1990. (4) *evoluţia parcului de combine pentru recoltat cereale:* evoluţia parcului de combine pentru recoltat alternează creşteri de 5,8% în 2005 faţă de 200 şi de 1,2% în 2010 faţă de 2009 cu diminuară a numărului acestora cu 13,7% în 2009 faţă de 2005 şi cu 10% în 2011 faţă de 2010. Noi creşteri semnificative au loc în anii 2012, 2013, 2015.

Anul	2000	2005	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015

Tractoare	2.882	3.620	3.493	3.526	3.526	3655	4105	4113	4181
Pluguri	2.309	2.997	2.930	2.949	2.946	3115	3407	3407	3448
Semănători mecanice	1.036	1.373	1.422	1.438	1.428	1560	1560	1560	1584
Combine pentru recoltat cereale	626	662	571	578	520	574	597	598	620

Tabel 1.19 Parcul de maşini şi utilaje agricole aflat pe raza judeţului Alba
Sursa: Institutul Naţional de Statistică, 2017.

Deşi suprafaţa agricolă de la nivelul Municipiului Alba Iulia şi a localităţilor importante din jurul municipiului reprezintă aproximativ 20% din totalul suprafeţei agricole de la nivelul Judeţului Alba, iar suprafaţa arabilă aproximativ 25% din totalul judeţului, parcul de maşini şi utilaje agricole aflat la nivelul Municipiului Alba Iulia şi al localităţilor din imediata apropiere este preponderent şi superior calitativ. Acest fapt este determinat şi de concentrarea firmelor din agricultură în acest areal.

j) Fondul forestier şi exploatarea resurselor primare

Judeţul Alba se numără printre cele mai importante zone de aprovizionare cu lemn din ţară. Fondul forestier al judeţului reprezintă în anul 2015 (an pentru care INS oferă statistici clare) 3,11% din totalul ţării, 16.12% din fondul forestier al Regiunii Centru şi 33,1% din suprafaţa totală a judeţului. Proporţia cea mai mare din suprafaţa pădurilor judeţului revine pădurilor de foioase (63,77%), judeţul Alba având cea mai mare suprafaţă de păduri de foioase din Regiunea Centru (129,9 mii de hectare). Speciile de fag, gorun şi stejar sunt cele mai bine reprezentate în componenţa pădurilor de foioase din judeţ. Pădurile de răşinoase reprezintă 34,72% din suprafaţa totală acoperită cu păduri a judeţului Alba şi sunt constituite în special din molid şi brad.

Fondul forestier la nivelul Municipiului Alba Iulia este format din păduri de foioase (fag, gorun şi stejar). La nivelul Municipiului Alba Iulia sunt înregistrate la nivelul Ocolului Silvic Alba Iulia aproximativ 50,03 hectare de pădure.

Variaţia fondului forestier este nesemnificativă în timp. Din statistica la nivelul întregului judeţ[12] variaţia fondului forestier este de 0,1% pe perioada 2002-2015, în scădere, constituindu-se astfel ca o resursă primară importantă şi stabilă. Au scăzut în ultimii ani şi tăierile de păduri, de la 664,7 mii de m^3 la 499,3 mii m^3 pentru întreg judeţul Alba, ceea ce arată preocupările pentru mediu şi conservarea fondului forestier.

k) Comerţul şi serviciile

Specialiștii din cadrul Organizației Mondiale a Comerțului avertizează că în economia mondială persistă riscuri semnificative care, vizează în special posibilitatea reapariţiei turbulenţelor pe pieţele financiare internaţionale legate de criza euro, escaladarea prețurilor produselor de bază, tensiunile geopolitice și accentuarea protecţionismului comercial. Și, nu în ultimul rând, perspectivele economice divergente anticipate pentru Uniunea Europeană și Statele Unite ale Americii ar putea contribui la accentuarea incertitudinii care acompaniază prognozele realizate de Organizaţie Mondială a Comerţului. Toate aceste aspecte fac ca economia mondială să rămână fragilă, iar sistemul comercial internaţional să fie tot mai mult expus pericolului escaladării protecţionismului.

[12] http://statistici.insse.ro/shop/?page=tempo1&lang=ro

Fig. 1.25 Ritmul de creştere a comerţului internaţional cu bunuri şi a PIB-ului mondial, în 2005-2012 şi prognozele pentru 2013-2014
Sursa: Preluare din raportul Secretariatului OMC (WTO, 2013).

Prognoza realizată de Organizaţua Mondială a Comerţului nu oferă o imagine încurajatoare asupra evoluţiei comerţului internaţional pe ansamblul anului 2013**,** care pare a fi practic o repetare a situaţiei din 2012. Atât creşterea fluxurilor comerciale internaţionale, cât şi a producţiei mondiale sunt modeste, situându-se sub nivelurile istorice, în condiţiile în care slăbirea creşterii economice în ţările Uniunii Europene continuă să frâneze cererea de import. Deşi superior anului 2012, ritmul de creştere de 3,3% anticipat pentru comerţul mondial în 2013 este încă inferior mediei de 5,3% înregistrate în ultimii 20 de ani, şi cu mult sub media de 6% aferentă perioadei premergătoare crizei (1990-2008). Dinamica comerţului mondial ar urma să se accelereze în 2014, când volumul acestuia este prevăzut a se majora cu 5%. Exporturile economiilor dezvoltate sunt anticipate a spori cu 2,6% în 2014, iar ale economiilor în dezvoltare cu 7,5%. În cazul importurilor, ţările dezvoltate ar urma să înregistreze un spor de 3,2%, iar ţările în dezvoltare de 7,4%.

În România, PIB pe locuitor, exprimat conform standardului puterii de cumpărare, reprezenta în anul 2002 aproximativ 26 la sută din nivelul zonei euro. Ulterior, decalajul s-a redus considerabil, raportul dintre PIB pe locuitor din România şi cel din zona euro fiind de aproximativ 44% în anul 2012. În ultimii zece ani, structura sectoarelor în economie s-a apropiat de cea a zonei euro (în special prin reducerea ponderii agriculturii), evoluţie favorabilă atenuării efectelor unor posibile şocuri asimetrice. În ceea ce priveşte gradul de deschidere a economiei[3], acesta s-a menţinut în ultimii doi ani la aproximativ 85%. Gradul de integrare din punct de vedere al schimburilor comerciale cu Uniunea Europeană, cuantificat prin ponderea comerţului cu celelalte state member UE în totalul comerţului exterior al României, este evaluat a fi ridicat, înregistrând valori de peste 70% în ultimii patru ani[13].

În ceea ce priveşte sectorul serviciilor, analiza la nivelul anului 2012, evidenţiază tendinţa de creştere uşoară a cifrei de afaceri generate de activitatea hotelurilor şi restaurantelor, deşi aceasta rămâne redusă ca pondere în activitatea totală de la nivelul Municipiului Alba Iulia (aproximativ 2%). Cu o pondere relativ stabilă de la un an la altul, se remarcă şi informaţiile şi comunicaţiile, intermedierile financiare, serviciile administrative, activităţile de spectacole (variind între 1% şi 1,50%), precum şi activităţile profesionale (reprezentând la nivelul anului 2012 un procent de 2,61%). Un sector distinct, cu o contribuţie care are potenţial de creştere în perioada următoare, îl reprezintă serviciile de transport şi depozitare, care la nivelul anului 2012 aveau o pondere de 7,89% în cifra de afaceri de la nivelul Municipiului Alba Iulia.

l) Turismul

Viziunea Uniunii Europene asupra turismului şi patrimoniului cultural
Turismul este o activitate economică generatoare de creşetere economică şi ocupare la nivelul întregii Uniunii Europene, contribuind în acelaşi timp la dezvoltarea economică şi integrarea socială, în special

[13] Banca Naţională a României, Raport anual 2012, www.bnr.ro

a zonelor rurale, fiind o oportunitate de dezvoltare pentru zonele montane, de coastă sau a insulelor al căror nivel de dezvoltare este sub media Uniunii Europene. La nivelul Uniunii Europene activează peste 1,8 milioane de firme în domeniul turismului şi servicii conexe, organizate în special sub formă de întreprinderi mici şi mijlocii, care implică 5,2% din forţa de muncă (aproximativ 9,7 milioane de angajaţi cu o pondere semnificativă a tinerilor), contribuind cu peste 5% la formarea Produsului Intern Brut la nivelul Uniunii Europene, cu perspective de creştere în perioada următoare.

Activitatea turistică reprezintă astfel a treia mare activitate economică la nivelul Uniunii Europene după comerţ şi distribuţie şi construcţii. Luând în considerare şi sectoarele conexe pe care turismul le stimulează, contribuţia acestuia la formarea Produsului Intern Brut este şi mai mare; la nivel comunitar se apreciază că turismul şi activităţile conexe contribuie cu aproximativ 10% la formarea Produsului Intern Brut şi asigură 12% din locurile de muncă de la nivelul Uniunii Europene. În această privinţă, analizând evoluţia din ultimii zece ani, creşterea numărului de angajaţi în sectorul turismului a fost întotdeauna mult mai accentuat decât în celelalte sectoare ale economiei.

Turismul european este supus în prezent unor provocări majore, care, în acelaşi timp, se pot transforma şi în oportunităţi. Pe de-o parte, industria trebuie să se adapteze evoluţie societăţii şi modificării cerinţelor consumatorilor, ceea ce va influenţa şi cererea turistică; pe de altă parte, trebuie să fie luate în considerare şi constrângerile impuse de actuala structură a sectorului, de caracteristicile specifice precum şi de contextul economic şi social. La fel ca şi celelalte sectoare economice şi turismul trebuie să facă faţă competiţiei globale în creştere şi, în plus, să se adapteze trendurilor demografice observate la nivel european. Furnizarea serviciilor turistice va trebui în viitor să ia în considerare şi constrângerile legate de modificările climatice, de limitarea surselor de apă, de presiunea exercitată de extinderea activităţii economice asupra biodiversităţii şi de riscul includerii patrimoniului cultural în turismul de masă. În acelaşi timp, dezvoltarea tehnologiilor de informare şi comunicare şi utilizarea acestora de un număr din ce în ce mai mare de consumatori, a condus la modificarea relaţiilor cu clienţii.

Ca reacţie la criza economică care a afectat economiile tuturor statelor din Uniunea Europeană dar şi ca răspuns la constrângerile care se manifestă în prezent, turismul european a fost forţat să evolueze. Acest lucru necesită schimbări la toate nivelurile. Uniunea Europeană trebuie să susţină dezvoltarea turismului şi să încurajeze politica de sprijinire şi creare a condiţiilor necesare pentru a creşte atractivitatea sectorului turistic. Câteva *obiective* se disting în cadrul acestei politici, respectiv: *(1) implementarea şi consolidarea politicii europene în domeniul turismului; (2) creşterea competitivităţii sectorului turismului; (3) recunoaşterea valorii adăugate pe care o aduce turismul.* Pentru atingerea acestor obiective, acţiunile de promovare a turismului pot fi grupate în următoarele patru priorităţi: (1) stimularea competitivităţii sectorului turismului la nivel european; (2) promovarea dezvoltării unui turism durabil de înaltă calitate; (3) consolidarea imaginii Europei ca o colecţie de destinaţii turistice de înaltă calitate; (4) maximizarea potenţialului politicilor financiare şi a instrumentelor Uniunii Europene pentru dezvoltarea turismului.

Evoluţia activităţii turistice în România în perioada 2011 – 2016

La nivel naţional, numărul total al structurilor de cazare turistică în anul 2016 a fost de 6946 unităţi, înregistrându-se comparativ cu anul 2011 o creştere cu 1943 unităţi, respectiv 27,9%. Din acest număr de unităţi de cazare turistică, 25,19% sunt hoteluri sau moteluri, 29,19% pensiuni agroturistice, 22,02% pensiuni turistice iar 13,28% vile turistice şi alte bungalouri.

Numărul total de locuri existente în unităţile de cazare a fost la nivelul anului 2016 a fost de 328.888 locuri, cu 50.385 locuri mai multe decât în anul 2011, înregistrându-se aşadar o creştere cu 15,31%. Volumul locurilor din unităţile de cazare turistică se regăseşte în hoteluri şi moteluri în proporţie de 59,87%, în pensiuni turistice şi agroturistice în proporţie de 9,91%, în vile şi bungalouri în proporţie de 5,15% şi în campinguri în proporţie de 3,77%.

Indicele de utilizare netă a capacităţilor de cazare turistică a fost de 28,7% în 2015, comparativ cu 26,3% în 2011. Deasupra mediei s-au situat în anul 2015 spaţiile de cazare în hoteluri apartament (cu

un indice de utilizare netă de 46,7%, respectiv o creştere de 53,31% faţă de anul 2011), precum şi hotelurile (cu un indice de utilizare netă de 36,2%, respectiv o creştere de 14,64% faţă de anul 2011). Restul capacităţilor de cazare turistică în funcţiune s-au aflat sub nivelul mediu de utilizare netă, diferenţe înregistrându-se în primul rând la spațiile de cazare pe nave fluviale și maritime (-68,8% faţă de nivelul înregistrat în 2011) și la hoteluri apartament (+53,31% faţă de anul 2011). Datele detaliate pentru fiecare tip de unitate de cazare se regăsesc în tabelul de mai jos.

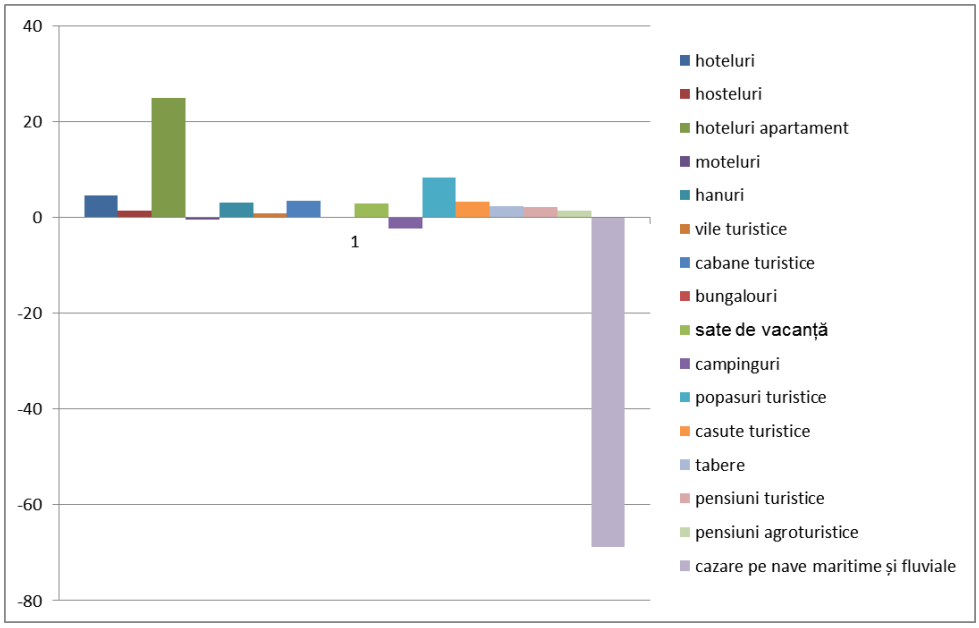

Fig. 1.26 Evoluția indicelui de utilizare netă a capacităţilor de cazare turistică între 2011-2015

Pe parcursul întregului an 2015 s-au înregistrat 23.519 mii de înnoptări ale turiştilor în unităţile de cazare turistică, mai multe cu 5540 mii de înnoptări comparativ cu anul 2011 (la nivelul acestui an înregistrându-se 17.979 mii de înnoptări), reprezentând o creştere cu 23,55%. Cele mai semnificative creşteri ale numărului de înnoptări în unităţile de cazare s-au înregistrat la nivelul anului 2015 la următoarele tipuri de unităţi: hoteluri (cu 3513 mii înnoptări mai mult), pensiuni turistice şi agroturistice (cu 736 mii, respectiv 628 înnoptări mai mult), hosteluri (cu 311 mii înnoptări mai mult).

La nivelul anului 2015 au fost înregistrate 9331 mii sosiri ale vizitatorilor străini în România, cu 1720 mii mai multe sosiri decât în anul 2011 (respectiv cu 18.43%). Cele mai multe sosiri au fost din Europa (93% din total). Din statele Uniunii Europene s-au înregistrat 57.29% din totalul sosirilor vizitatorilor străini în România. Dintre statele Uniunii Europene, cele mai multe sosiri s-au înregistrat din: Ungaria (17.8%), Republica Moldova (17.5%), Bulgaria (16.33%), Ucraina (8.82%) și Germania (4.69%). Plecările vizitatorilor români în străinătate înregistrate la punctele de frontieră în decursul anului 2015 au fost de 13118 mii, în creştere cu 16,63%, comparativ cu anul 2011. Mijloacele de transport rutier au fost cele mai utilizate de vizitatorii români pentru plecările în străinătate (78,09%), urmate la mare distanță de transportul aerian (20,67%).

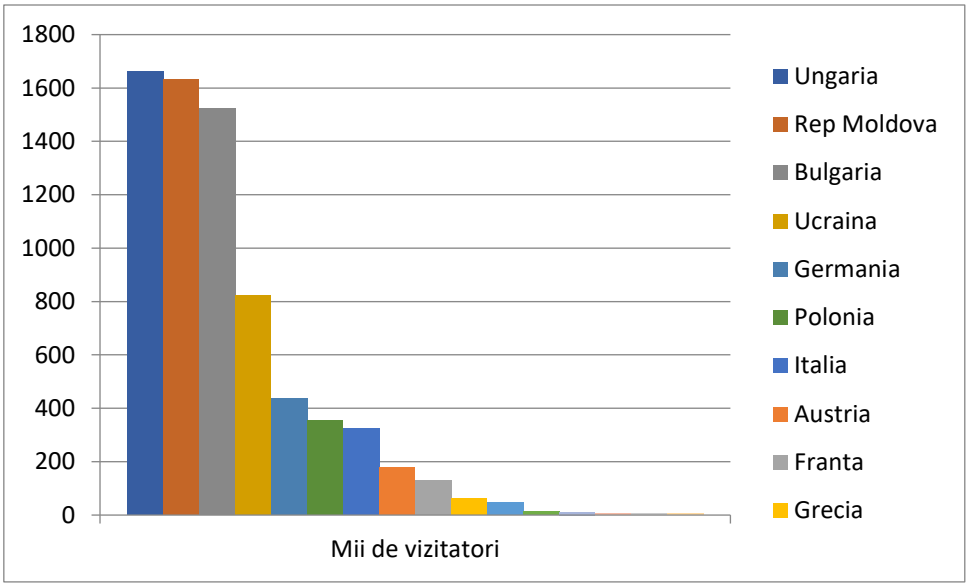

Fig. 1.27 Distribuţia numărului de vizitatori străini în funcţie de ţara de origine în 2015

Industria ospitalităţii din România – reprezentată prin hoteluri, restaurante, planificare de evenimente, transport – a crescut până la aproape 3 miliarde de euro în 2008, dar a fost urmată de o scădere de 22% până la sfârşitul lui 2010, ajungând la 2,3 miliarde de euro[14], adică puţin peste 2% din PIB, aproape jumătate din media Uniunii Europene. Restaurantele reprezintă aproape 40% din cifra de afaceri a sectorului şi angajează 43% din forţa de muncă. Faptul că numărul acestora a fost mai mare în 2010 (8.200) decât în 2008 (8.000) demonstrează rezistenţa acestui segment la scăderea cifrei de afaceri cu 9% în aceeaşi perioadă. Hotelurile reprezintă al doilea sub-sector după cifra de afaceri, cu 31% din totalul anului 2010, şi cu un număr de angajaţi de aproximativ 35.500. Barurile au fost în mod particular afectate de creşterea taxelor (TVA şi accize), cu o reducere de 7% a numărului de unităţi economice în 2010. După 2010, sectorul românesc al ospitalităţii a continuat să se confrunte cu un mediu din ce în ce mai dificil, din cauza scăderii încrederii consumatorilor în economie şi a puterii de cumpărare, a creşterii TVA-ului şi a modificărilor legislaţiei din domeniu (cum ar fi interzicerea fumatului în anumite condiţii). România ocupă locul 27 dintre cele 31 de ţări analizate în studiul, realizat de Ernst & Young Romania, după contribuţia sectorului la PIB în anul 2010, cu 2,1%. Acelaşi sector contribuie la PIB-ul Bulgariei de două ori mai mult, adică 4,2% din PIB. Ţara noastră este urmată în clasament de Slovacia, Cipru, Lituania şi Polonia. Ţările cu o industrie a ospitalităţii generând o contribuţie semnificativă la PIB sunt cele cu tradiţie îndelungată în turism, precum Malta (7,9%), Grecia (6,5%) şi Spania (6,3%). La nivelul Uniunii Europene, media contribuţiei sectorului la PIB este de 3,7%. Industria ospitalităţii a avut, în mod direct sau indirect, o contributie de 1.000 de miliarde de euro la economia europeană în anul 2010, potrivit studiului. Sectorul ospitalităţii a contribuit cu 126 de miliarde de euro la bugetele de stat prin taxele plătite şi a oferit locuri de muncă pentru aproximativ 16,6 milioane de persoane în Uniunea Europeană, reprezentând unul din 13 locuri de muncă din UE.

Resurse pentru dezvoltarea turismului în Municipiul Alba Iulia

„Încă din antichitate, populaţiile au preferat aceste locuri binecuvântate, dovadă fiind mulţimea descoperirilor arheologice, de la ansambluri de locuire şi monumente funerare, până la obiecte de cult străvechi şi obiecte casnice. Densitatea în spaţiu şi timp a vestigiilor de patrimoniu naţional – urmare a unei intense locuiri – se explică prin existenţa acestui culoar al Mureşului (una dintre marile căi de acces în interiorul arcului carpatic). Totodată, materiile prime abundente în zonă (sarea şi minereurile bogate în aramă, argint, aur) au fost un aspect esenţial în locuirea acestor ţinuturi încă din preistorie. Erau şi un motiv pentru dezvoltarea relaţiilor de schimb între aceste regiuni, ba chiar cu zone foarte îndepărtate." (Judeţul Alba. Ghid turistic, Consiliul Judeţean Alba, 2012)

[14] Ernst & Young Romania SRL, Studiul *The Hospitality Sector in Europe.*

Patrimoniul natural

Patrimoniul natural din regiunea Alba Iulia este unul variat şi de valoare, locală, naţională şi comunitară fiind protejat de legislaţia naţională prin instituirea de arii naturale protejate. În perimetrul arealului înconjurător al oraşului sunt 12 obiective protejate din categoria rezervaţii şi monumente ale naturii conform *Legii nr. 5/2000*. Acestea sunt amplasate în comunele montane Meteş, Ighiu, Galda de Jos, Cricău, precum şi pe teritoriul administrativ al Municipiului Sebeş (Lângă Sebeş se află rezervaţia naturală Râpa Roşie, obiectiv de patrimoniu natural unic în ţară prin formaţiunile spectaculoase ale rocilor sedimentare şi peşterile în nisip. Aici se organizează evenimentele locale şi concursuri de alpinism. Lacul artificial de la Petreşti este şi el un potenţial loc cu atractivitate în turismul de agrement.). Conform *Ordinului nr. 1964 din 13/12/2007 şi HG 128431/10/2007* în zonă sunt cuprinse arii de importanţă comunitară din reţeaua Natura 2000 SCI şi SPA din Munţii Trascăului – *ROSCI0253 Trascău,* respectiv *ROSPA0087 Munţii Trascăului.* Tipologia rezervaţiilor este variată dar predomină cele geologice datorită constituţiei rocilor din Munţii Apuseni şi din Munţii Şurianu.

Peisajul montan învecinat este foarte pitoresc datorită aspectului spectaculos al stâncilor şi cheilor care se formează de-a lungul văilor. Sunt remarcabile traseele turistice de pe văile Galda, Cricău, Ighiu, Ampoiţa, Cetea şi Sebeş. Deşi nu se află în imediata apropiere, Cheile Râmeţului sunt un obiectiv turistic important spre care se urcă de la Teiuş. Cadrul natural de pe culoarul Mureşului între lanţuri de munţi (Munţii Apuseni şi Munţii Şurianu) oferă peisaje variate de la aria depresionară până la cea montană şi îmbinare între valorile naturale şi cele culturale (Galda de Jos, Cricău, Ighiu, Meteş). Această distribuţie teritorială este deosebit de favorabilă dezvoltării turismului montan, ştiinţific, sportiv şi rural. Cele mai cunoscute rezervaţii şi monumente ale naturii sunt: Calcarele de la Ampoiţa, Calcarele cu orbitoline de la Piatra Corbului, Cheile Ampoiţei, Piatra Varului, Piatra Boului, Peştera Liliecilor (Comuna Meteş); Piatra Poienii, Piatra Grohotişului (Comuna Ighiu); Bulzul Gălzii, Cheile Gălzii, Piatra Măgurii, Piatra Cetii, Piatra Verde, Cheile Văii Cetii (Comuna Galda de Jos); Iezerul Ighiel, Piatra Poenii, Piatra Grohotişului (Comuna Ighiu); Piatra Craivei (Comuna Cricău); Râpa Roşie, Râpa Lancrămului (Municipiul Sebeş).

Pentru valorificarea în scop turistic a acestor valori de patrimoniu natural, fără a le pune în pericol, este necesară realizare de circuite turistice, precum şi realizarea unei infrastructuri de transport cu dotări minime necesare pentru acces în aceste zone (parcări, locuri de popas, colectare deşeuri, semnalizare/ informare s.a.).

Patrimoniul antropic

Pe întreg teritoriul Judeţului Alba se remarcă prezenţa elementelor culturale valoroase. Fie că este vorba de ansambluri etnografice valoroase, de arhitectură ce necesită protecţie sau de mărturii istorice din cele mai vechi timpuri acestea se regăsesc în număr mare în zona Alba Iulia. Dintre valorile de patrimoniu clasate, majoritatea sunt situate în localităţile urbane Alba Iulia şi Sebeş, precum şi în comunele Meteş, Galda de Jos, Cricău, Ighiu. Toate localităţile urbane şi reşedinţele de comune sunt atestate documentar din perioada feudală, unele fiind legate de stabilirea aici a saşilor – Sebeş, Teiuş, Cricău, Ighiu, Berghin.

În Alba Iulia există o foarte mare concentrare de monumente şi grupuri statuare de o importanţă deosebită atât din punct de vedere istoric cât şi estetic. Municipiul Alba Iulia are o istorie de importanţă naţională. În Alba Iulia mărturiile istorice încep chiar din antichitatea daco-romană: castrul şi oraşul roman, vechile cetăţi medievale din secolele IX-X (Bălgrad şi Ţeligrad), cetatea Alba Iulia concepută în 1714 după sistemul Vauban și continuă cu catedrala romano-catolică (sec. al XIII-lea)care este cel mai vechi şi mai valoros monument de arhitectură din Transilvania realizată în stil romanic târziu. Catedrala Romano-catolică Sf. Mihail (sec XIII-XVI) a devenit necropola Huniazilor şi mai apoi a principilor ardeleni. Alături se afla Catedrala Reîntregirii, construită în anii 1921-1922, simbolizând ideea de unitate a poporului român. Alte obiective importante sunt: Biblioteca documentară „Batthyaneum”cu peste 55 000 de volume dintre care 1230 manuscrise, numeroase obiecte de cult, piese numismatice; Palatul principilor – reşedinţă a domnitorului Mihai Viteazul; Muzeul de arheologie, istorie şi etnografie, printre cele mai vechi muzee din Transilvania (1887); Sala Unirii ridicată în 1898 pentru a servi drept cazino trupelor austro-ungare din cetate. Aici s-a citit, la 1

decembrie 1918, hotărârea Marii Adunări Naţionale de la Alba Iulia, proclamând unirea Transilvaniei cu România. În cetate, cele mai importante sunt monumentele dedicate lui Mihai Viteazul şi răscoalei de la 1784, precum şi cele două monumente din faţa Universităţii „1 Decembrie 1918" Alba Iulia, dedicate eroilor căzuţi în bătăliile de la Custozza şi pentru apărarea oraşului. Tot în cetate, în faţa sălii Unirii se află un grup statuar cu personalităţi de seamă care şi-au adus contribuţia la realizarea Marii Uniri.

Toate aceste elemente de arhitectură veche populară, formează un patrimoniu viu, care prin identificare şi considerare devine parte a comunităţii şi patrimoniu în sine. Acest patrimoniu cultural de mare valoare necesită măsuri de conservare, reabilitare şi promovare în scop turistic. Dezvoltarea structurilor turistice şi a drumurilor de acces vor contribui la includerea acestora în circuitele turistice ale judeţului şi ale regiunii.

Baza materială a activităţii turistice în Municipiul Alba Iulia

Cetatea Alba Iulia oferă posibilităţi de valorificare a potenţialului său turistic pe tot parcursul anului. Punerea în valoare a elementelor ofertei turistice existente se realizează prin intermediul bazei tehnico-materiale a turismului. Structurile turistice cu o mare însemnătate sunt structurile de primire (hoteluri, vile, pensiuni, moteluri), urmate de structurile de servire a mesei şi de mijloacele de agrement.

Conform datelor statistice la zi, la Alba Iulia sunt disponibile 1186 de locuri de cazare, distribuite astfel în funcţie de unităţile de cazare:

- 694 locuri la hoteluri [15]
- 11 la hosteluri (aici categoric situaţia este cu totul alta în realitate, fiind mai multe locuri de cazare, fără să ţinem cont că pe timpul vacanţei universitare, deci vara când fluxul de turişti este cel mai mare, există şi cele 4 cămine studenţeşti ale Universităţii „1 Decembrie 1918" care oferă locuri în special pentru excursiile efectuate de tineri, pentru grupuri de turişti elevi, copii, studenţi care vin din ţară sau de peste hotare – căminele au în total 836 locuri)
- „date lipsă" în statisticile INS pentru unitatea de cazare de tip hotel-apartament. În realitate, situaţia stă la acest capitol foarte bine. Există un număr de aproximativ 72 de locuri de cazare închiriate în regim hotelier în apartamente de lux din oraş, dotate cu toată aparatura necesară.
- 78 locuri la moteluri cf INS
- 44 locuri la vile turistice
- 341 locuri la pensiuni turistice 18 locuri la pensiunile agroturistice [16]

În prezent, în Alba Iulia există acum 42 de unităţi de cazare, dublul unităţilor de cazare de acum 4 ani, la final de 2015, situaţia fiind următoarea:

8 Hoteluri [17]

- Hotel Medieval (5*****), amplasat într-un edificiu vechi de 300 de ani; imaginea clasică a ansamblului, mobilierul elegant şi costumele de epocă ale personalului te duc cu gândul la marile curţi nobiliare din Europa. Restaurată şi reamenajată, clădirea păstrează elementele arhitecturale originale de secol XVIII. Hotel Medieval combină farmecul istoriei sale cu liniştea din împrejurimi, fiind aşezat într-o zonă ferită de aglomeraţia urbană – 28 de camere, sala de conferinţă cu 200 locuri, 2 săli restaurant şi un salon – 250 locuri în total:http://www.hotel-medieval.ro/despre_noi.php);
- Hotel La Maison de Caroline (4****) - 13 camere single sau double, restaurant 40 persoane „Putem spune că hotelul nostru este un produs aproape exclusiv românesc. S-a încercat

[15] Din care aproximativ 60 de locuri în regim de 5 stele, 304 de locuri în regim de 4 stele, 80 de locuri în regim de 3 stele și aproximativ 250 de locuri de cazare în regim de două stele – estimări realizate în funcție de datele statistice și de numărul de camere ale hotelurilor.

[16] Toate informaţiile se regăsesc pe site-ul INS (TUR102C - Capacitatea de cazare turistica existentă pe tipuri de structuri de primire turistica, judeţe şi localităţi) şi site-urile specializate în rezervări online şi turism amintite anterior).

17 http://statistici.insse.ro/shop/index.jsp?page=tempo3&lang=ro&ind=TUR101C

folosirea a cât mai puţine materiale cotidiene precum metalul şi plasticul şi întoarcerea către natură – lemnul, piatra şi cărămida. Mâncarea va fi preparată tot din produse autohtone, certificate eco de către UE", menţionează site-ul web oficial al hotelului: http://www.lamaisondecaroline.ro/ro/index.html;

- Hotel Parc (4****) dispune de 150 locuri de cazare la standarde internaţionale, un restaurant, bar, cofetărie proprie, salon de masaj, piscină, 2 saune, sală de conferinţe; 32 camere cu pat matrimonial, 4 apartamente la cazare 4****, 4 apartamente, 2 camere pentru persoane cu dizabilităţi, 3 camere cu pat matrimonial, 27 camere cu două paturi la 3***, 3 restaurante cu 200, 100, 50 locuri, sală conferinţă cu 180 locuri: http://www.hotelparc.ro/servicii.html;
- Hotel Transilvania (4****) - reamenajat complet, 80 de camere, sală de conferinţe Apulum cu maxim 100 locuri, sala de meeting Gemina cu 30 locuri, restaurant - http://www.hoteltransilvania.eu/;
- Hotel Hermes (3***) - 40 de locuri de cazare în camere single, double şi apartamente, restaurant cu bar cu capacitatea de 65 de locuri, cameră de jocuri, billiard: http://www.hotelhermes.ro/;
- Hotel Mariss (3***), construit nou -7 camere duble, 7 camere twin, 6 camere single, un apartament şi Family Room: http://hotelmariss.ro/servicii.html;
- Hotel Cetate (2**) – dispune de 100 de camere: 91 camere duble, 5 camere single, 4 apartamente, restaurant cu o capacitate de 280 de locuri: http://www.imparatulromanilor.ro/en/turism/cazare-hotel/hotel-cetate-alba-iulia;
- Hotel Tara (2**)- 38 camere single şi duble; sală de nunţi – 350 locuri; salon pentru servirea mesei – 50 locuri:http://www.vilaelisabeta.ro/tara;

Foto: Hotel Cetate

3 hosteluri, conform informaţiilor preluate de pe site-ul www.booking.com şi www.trivago.ro:

- Strong Hostel (http://www.strong-hostel-alba-iulia.ro/ - 2 camere cu 2 şi 3 paturi);
- Citadel Hostel (https://www.facebook.com/citadelalbaiulia - 7 camere duble şi cvadruple);

4 cămine studenţeşti disponibile vara pentru grupurile de turişti: cu 3 locuri (540 locuri total) sau cu 4 locuri în cameră (296 locuri total) în total 836 locuri de cazare[18].

12 Hoteluri apartament, conform www.booking.com:

- Aparthotel Orhideea Residence – din 2014, self catering, 12 apartamente;
- Apartament Belvedere Alba Iulia – din 2014, self catering, pentru 5 persoane;
- Alba Gemina Apartment – din 2014, self catering, pentru 6 persoane, living spaţios, chicinetă utilată, 2 băi, balcon;
- Apartement Stadion Residence – din 2014, self catering, pentru 4 persoane;
- Panoramic Apartament – din 2015, self catering, pentru 2 persoane;
- Apartament Adove – din 2015, pentru 4 persoane;
- Casa Maria – din 2015, pentru 4 persoane;
- Apartment Ioan Raţiu – din 2015, pentru 2 persoane;
- Sunny Apartment – din 2015, pentru 4 persoane;
- Panorama Rooms – din 2015, pentru 2 persoane;
- Gasoniera Republicii – din 2015, pentru 2 persoane;
- Baldachin Apartment – din 2015, pentru 2 persoane;
- Apartament 1 Decembrie 1918 – din 2015, pentru 2 persoane;
- Next Exit Apartment – din 2015, pentru 3 persoane;

[18] http://www.anosr.ro/wp-content/uploads/2012/07/de-pus-in-art-4-link-4.pdf; www.uab.ro

- Carolina Apartments – din 2012, pentru 6 persoane.

Motel Konti – pe Şoseaua de Centură, 13 camere: http://www.konti.ro/;

1 vila turistică, Vila Elisabeta: 1 Apartament de lux, 5 Camere single, 11 Camere double, 5 Camere matrimoniale, 3 Camere matrimoniale de lux, sală de festivităţi - 200 locuri, salon de conferinţe – 80 locuri, salon restaurant – 100 de locuri: http://www.vilaelisabeta.ro/cazare;

16 pensiuni (cf. www.booking.com, www.trivago.ro, http://viziteazaalbaiulia.ro/20-de-pensiuni-si-hoteluri-frumoase-din-alba-iulia/; http://statistici.insse.ro/shop/index.jsp?page=tempo3&lang=ro&ind=TUR101C)

- Pensiunea MaryLou – 8 camere: http://pensiunea-marylou.ro/
- Pensiunea Apulum – 9 camere: 7 camere double şi 2 camere double superior: http://vilaapulum.ro/desprenoi.php
- Pensiunea Steaua Nordului – 10 camere -6 camere matrimoniale şi 4 camere twin http://www.vilasteauanordului.ro/;
- Pensiunea Preciosa – 7 camere (3 camere matrimoniale deluxe, 2 camere matrimoniale la mansardă, 1 cameră single, 1 cameră dublă cu două paturi pentru câte o persoană): http://www.preciosa.ro/cazare.php;
- Pensiunea Select - 18 camere şi 2 suite cu 1 dormitor, sala de festivităţi de 300 de locuri, restaurant de 70 locuri: http://www.selectalba.ro/;

- Pensiunea Casa Traiană – 10 camere, dintre care 7 camere duble şi 3 camere matrimoniale şi 2 apartamente cu 3 camere şi bucătărie proprie, restaurant de 120 locuri: http://www.pensiunealba.ro/;
- Pensiunea Onel – 13 camere, restaurant Menuet la 1 km distanţă pe Bd-ul Transilvania: http://www.albaiulia.onelia.ro/;
- Pensiunea Speedhouse – 4 camere, 8 locuri;
- Pensiunea Ara – 9 camere, 18 locuri de cazare, restaurant cu 60 de locuri: http://www.pensiuneaara.eu/;
- Pensiunea Terra – 10 camere, din care 6 matrimoniale şi 4 duble, capacitate maximă 20 de persoane: http://www.pensiuneaterraelixir.ro/#;
- Pensiunea Neptun – 12 camere duble, 30 locuri total, restaurant cu autoservire: http://www.cazarealbaiulia.ro/index.html;
- Pensiunea Drumul Dragostei – 10 camere, 5 matrimoniale, 5 twin, în total 20 de locuri, restaurant de 150 locuri, terasă cu 60 de locuri, organizare evenimente – 250 persoane, sală

conferinţă – 50 locuri, parcare – 60 locuri, piscină, centru de echitaţie, 2 terenuri de tenis: http://www.drumuldragostei.ro/index.html;
- Pensiunea M.A. – 18 camere (camere duble, single, matrimoniale, apartament): http://mahotels.ro/;

- Pensiunea Voichiţa –15 camere (3 camere matrimoniale, 1 camera matrimonială şi canapea, 5 camere cu 2 paturi, 3 camere cu 2 paturi şi canapea, 3 camere cu 3 paturi; sală de evenimente - 300 locuri, sală conferinţe – 60 locuri; terasă de vară, spaţiu amenajat de joacă pentru copii, bar, restaurant cu bucătărie internaţională şi cu produse tradiţionale, salon de bowling şi biliard: http://voichitalook.ro/servicii/;
- Pensiunea Amentza – 5 camere, bar cu mini-restaurant;
- Pensiunea Mihaela – 7 locuri în 3 camere duble, terasa şi grădină cu pomi fructiferi şi trandafiri, ideală pentru grătar/barbeque, pentru 1-2 familii: http://www.turistromania.ro/cazare-alba-iulia/pensiunea-mihaela.html;

În realitate situaţia este una mai bună, deoarece statisticile INS nu au mai fost actualizate din 06.11.2015, iar de atunci, conform site-urilor specializate de turism, au mai apărut unităţi şi spaţii de cazare noi, mai ales hoteluri – apartament, hosteluri, moteluri, tendința fiind în continuare crescătoare.

Din perspectiva ratingurilor oferite de clienți, în ce privește hotelurile, pe categoria de 5* avem un singur hotel cu ratingul „Fabulos 8,9”; pe categoria de 4* sunt 2 hoteluri, iar media de rating este „Fabulos 8,8”; pe categoria de 3* sunt 3 hoteluri, iar media de rating booking este „Fabulos 8,7”; pe categoria de 2* avem 2 hoteluri, iar media de rating este în jurul notei 6,9. În ce privește cele 2 hosteluri cotate, media ratingului este „Superb 9 ”. Situaţia stă foarte bine şi la capitolul pensiuni: există 4 pensiuni de 4 stele sau margarete, cotate cu rating booking pe siteul www.booking.com, iar media rating booking-ului dintre calificativele acordate acestor pensiuni este de „Fabulos 8, 8”; există 7 pensiuni de 3 * sau margarete care apar cotate cu calificativ şi care au comentarii. Media rating booking-ului acestor 7 pensiuni este de „Bine 7,65”. Ultima pensiune cotată este de 2* sau margarete, având calificativul „Bine 7,5”. Situaţia s-a îmbunătăţit considerabil şi în ce priveşte numărul hotelurilor-apartament, preferate de turiştii care vin cu familia şi doresc să petreacă un sejur simţindu-se acasă, având la dispoziţie toate dotările pe care le-ar avea acasă. Numărul acestor unităţi de cazare a suferit un boom în ultimii 3 ani şi s-a triplat. Media de rating booking şi de satisfacţie şi mulţumire este de „Superb 9”.

Ratingul a fost obţinut prin agregarea opiniilor clienţilor care au înnoptat în acea unitate de cazare şi au beneficiat de serviciile de acolo, fiind media între notele acordate de toţi clienţii. Fiecare client oferea note potrivit unor criterii de departajare între unităţile de cazare în funcţie de cât de mulţumit era de condiţiile de acolo. Criteriile sau itemii la care turistul trebuia să ofere câte un calificativ sunt: curățenia, confortul, locaţia, facilităţi, personal, raport calitate – preţ, wi-fi gratuit; De asemenea, scorul de rating ţine seama şi de comentariile clienţilor.

Cartografierea percepției și gradului de satisfacție al clienților care au înnoptat în unitățile de cazare din Romania publicate pe www.booking.com:

Hoteluri	**Rating booking ***
Hotel Transilvania	Superb 9,1
Hotel Medieval	Fabulos 8,9
Hotel La Maison de Caroline	Fabulos 8,8
Hotel Hermes	Fabulos 8,6
Hotel Mariss	Foarte bine 8, 5
Hotel Cetate	Scor 6,9
Hotel Parc	-
Hotel Tara	-
Pensiuni	**Rating booking**
Pensiunea Mary Lou (4*)	Excepţional 9, 5
Pensiunea Apulum (4*)	Superb 9,2
Pensiunea Vila Preciosa (4*)	Fabulos 8, 7
Pensiunea Ara (3*)	Fabulos 8, 6
Pensiunea Casa Traiana (3*)	Foarte bine 8
Pensiunea Steaua Nordului (3*)	Foarte Bine 8

Pensiunea Drumul Dragostei (4*)	Foarte Bine 8
Pensiunea Voichiţa (3*)	Bine 7,7
Pensiunea Onel (3*)	Bine 7,5
Pensiunea Speedhouse (2*)	Bine 7,5
Pensiunea Terra (3*)	6,9
Pensiunea Neptun (3*)	6,9
Hosteluri	**Rating booking**
Citadel Hostel	Superb 9,2
Strong Hostel	Fabulos 8,9
Hoteluri apartament	**Rating booking**
Apartament Ioan Raţiu	Excepţional 9, 7
Aparthotel Orhideea	Excepţional 9, 5
Apartament Belvedere Alba Iulia	Superb 9, 4
Carolina Apartments	Superb 9, 4
Apartament 1 Decembrie	Superb 9,4
Casa Maria	Superb 9,4
Sunny Apartment	Superb 9,2
Alba Gemina Apartment	Superb 9,2
Apartament Stadion Residence	Superb 9, 1
Panoramic Apartment	Fabulos 8,8
Panorama Rooms	Fabulos 8,7
Garsoniera Republicii	Foarte Bine 8,5
Next Exit Apartment	Bine 7,6
Apartament Adove	-

Pe siturile specializate www.booking.com, www.trivago.ro, www.viziteazaalbaiulia.ro, www.turistinfo.ro, www.tripadvisor.com se poate cu uşurinţă constata amploarea pe care a cunoscut-o turismul în ultimii ani.

Oferta gastronomică este destul de limitată. În zona Cetății oferta este extrem de redusă, iar la nivelul orașului lipsește o diversificare a restaurantelor pe tipuri de bucătării tradiționale, lipsește un serviciu de calitate într-un cadru armonios, specific unui oraș istoric.

Activitățile turistice, organizarea unor circuite ghidate, sau organizarea unor evenimente, sunt de asemeni restrânse. Activitățile de promovare a imaginii orașului și a Cetăţii sunt limitate și nu sunt realizate într-o strategie de colaborare cu alte localități din regiune, cum ar fi Sighișoara, Sibiu, Oradea, Cluj Napoca, Târgu Mureș, etc.

Prin amplasarea sa geografică municipiul Alba Iulia poate juca rolul unui pol de distribuție, sau punct terminus, în organizarea unui turism de tip rural – având în vedere agroturismul din comunele învecinate, sau a unui turism montan, de drumeție, cu cortul, sau la cabană, în zona munților Apuseni. Lipsește o promovare coerentă a orașului și a oportunităților de turism în regiune, neexistând posibilitatea de o oferi turiştilor informații privind ofertele agroturistice din zonă, trasee de urmat.

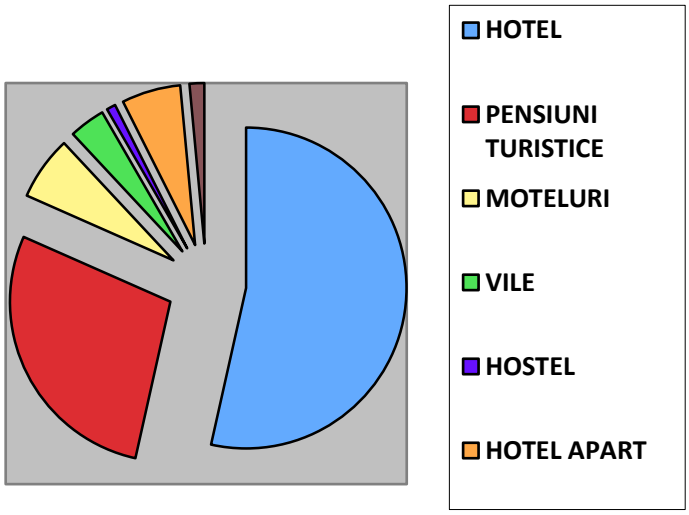
Alba Iulia este capitala de suflet a neamului românesc, simbol al unităţii românilor şi românismului de pretutindeni, iar Cetatea Alba Carolina reprezintă un liant viu între secole de istorie, cultură şi civilizaţii europene succesive, o mare grădină în mişcare ce conservă între zidurile sale vitalitatea şi moştenirea generaţiilor care s-au succedat perpetuu pe teritoriul actualului municipiu; Cetatea deține resurse turistice și antropice cu o concentrare foarte mare, iar în fiecare an, este vectorul central de desfăşurare a manifestărilor prilejuite de Ziua Naţională a României. Principalele categorii de resurse turistice ale oraşului Alba Iulia generează forme de turism precum *turismul cultural* şi *turismul de afaceri* şi *turismul ştiinţific.* Cea mai mare parte a turiştilor sosiţi în Alba Iulia şi cazaţi la principalele hoteluri din oraş sunt români, dar şi ponderea celor străini este semnificativă.

Principalii indicatori ai activităţii turistice la nivelul Municipiului Alba Iulia

La nivelul Municipiului Alba Iulia activitatea turistică a fost considerată ca fiind una cu un potenţial deosebit de dezvoltare. În acest sens, eforturile s-au orientat în special pe refacerea infrastructurii turistice şi repunerea în circuitul turistic a unor importante monumente de pe teritoriul municipiului. Au fost implementate astfel proiecte care au redat valoarea unor obiective turistice importante şi care au atras în economia locală sume importante de bani, creând şi locuri de muncă, unele temporare şi altele permanente. În sinteză, acestea sunt:

- *Reabilitare Centru Istoric Traseul Estic, Traseul Sudic, Traseul Nordic. Fortificaţia de tip Vauban – Alba Iulia,* Căi de Acces, Iluminat şi Mobilier Urban Specific – Sursa: POR 2007-2013 Axa 5. DMI 5.1, Perioada de implementare: 2009-2011, *Buget total: 47.533.652,79 lei, Rezultate: 70 locuri de muncă temporare* în timpul implementării şi *30 locuri de muncă permanente* la finalul investiţiei, pentru operare;
- *Respiră aerul istoriei,* Sursa: POR 2007-2013 Axa 5. DMI 5.3, Perioada de implementare: Noiembrie 2010 – Septembrie 2011, *Buget total: 1.033.249,95 lei, Rezultate: 4 locuri de muncă temporare* în timpul implementării şi *2 locuri de muncă permanente* la finalul investiţiei, pentru operare;
- *Reabilitarea Centrului Istoric Alba Iulia, Fortificaţia de Tip Vauban – Căi de Acces, Iluminat Exterior şi Mobilier Urban,* Sursa: POR 2007-2013 Axa 1. DMI 1.1, Perioada de implementare: 2010-2014, Buget total: 76.087.835,63 lei, Rezultate: *70 locuri de muncă temporare* în timpul implementării şi *30 locuri de muncă permanente* la finalul investiţiei, pentru operare;
- *Valorificarea Resurselor Turistice Naturale în Zona Mamut – Parcul Dendrologic „Dr. Ioan Vlad" Valea Popii – Alba Iulia,* Sursa: POR 2007-2013 Axa 5. DMI 5.2, Perioada de implementare: 2011-2014, *Buget total: 11.398.022,80 lei, Rezultate: 30 locuri de muncă temporare* în timpul implementării şi *9 locuri de muncă permanente* la finalul investiţiei, pentru operare;
- *Lucrări de consolidare – Restaurare Poarta I,* Sursa: Bugetul de Stat prin Ministerul Culturii şi Bugetul Local, Perioada de implementare: 2006-2007, *Buget total: 2.248.772,33 lei, Rezultate: Restaurare monument istoric;*
- *Cetatea Alba Carolina – Reconstituire Poarta a II-a,* Sursa: Bugetul de Stat prin Ministerul Culturii şi Bugetul Local, Perioada de implementare: 2008-2009, *Buget total: 2.253.396,32 lei, Rezultate: Restaurare monument istoric;*
- *Cetatea Alba Carolina – Reconstituire Poarta a III-a,* Sursa: Bugetul de Stat prin Ministerul Culturii şi Bugetul Local, Perioada de implementare: 2007-2009, *Buget total: 6.927.027,24 lei, Rezultate: Restaurare monument istoric.*
- *Cetatea Alba Carolina – Reconstituire Poarta a V-a,* Sursa: MCCPN, în calitate de lider de proiect şi PNUD prin EEA 2004-2009 şi Bugetul Local, Perioada de implementare: 2010, *Buget total: 2.415.914,26 lei, Rezultate: Restaurare monument istoric;*
- *Restaurare şi amenajare Poarta de Sud Castrul Roman – Etapa a II-a,* Sursa: Buget stat prin Ministerul Turismului, buget local şi fonduri PNUD, Perioada de implementare: 2007-2009, *Buget total 1.770.271,34 lei, Rezultate: Restaurare monument istoric;*
- *Realizare semnale simbolice pentru marcarea intrărilor în Municipiul Alba Iulia,* Sursa: Bugetul local, Perioada de implementare: 2011-2013, *Buget total: 734.218,06 lei;*
- *Fântână arteziană Parcul Unirii,* Sursa: Bugetul de Stat prin Ministrul Culturii şi Bugetul Local, Perioada de implementare: 2006-2007, *Buget total: 2.552.153,01 lei.*

Astfel, fondurile atrase prin proiectele menţionate este de 154.954.513, 73 lei, respectiv peste 36 milioane Euro, cu ajutorul cărora au fost obţinute următoarele rezultate: *restaurarea celei mai mari cetăţi de tip Vauban din Sud-Estul Europei şi introducerea acesteia în circuitul turistic, peste 150 locuri de muncă temporare , 71 de locuri de muncă permanente, susţinerea activităţii de promovare a Cetăţii Alba Carolina.*

Din datele oferite de INS în ansamblu, pentru Municipiul Alba Iulia există acum un număr de aproximativ (spunem „aproximativ" pentru că numărul este în continuă creştere) 1186 de locuri de cazare în total. Situaţia este una pozitivă şi încurajatoare, dacă în anul 2014 existau un număr de 941 de locuri de cazare în oraş, în 2009 erau 612, iar în 2005 erau 379 de locuri în evidenţa celor de la INS, conform datelor preluate din statisticile oficiale[19]

Conform statisticilor INS, capacitatea de cazare turistică în funcţiune este în Municipiul Alba Iulia de 390548 de locuri (Capacitatea de cazare turistică în funcţiune reprezintă numărul de locuri de cazare puse la dispoziţia turiştilor de către unităţile de cazare turistică, ţinând cont de numărul de zile cât sunt deschise unităţile în perioada considerată. Se exprimă în locuri-zile. Se exclud locurile din camerele sau unităţile închise temporar din lipsă de turişti, pentru reparaţii sau din alte motive. Ultima actualizare a datelor a avut loc pe site INS la acest indice de căutare.[20]

Dacă pentru anul 2015 numărul de locuri pentru indicele statistic TUR103D –capacitatea de cazare turistică în funcţiune era de 390548 de locuri, în 2014 era de 299824 de locuri, în 2011 era de 238276, în 2005 era de 142090 de locuri.[21]

Se observă creşteri considerabile, corelate de la an la an cu investiţiile şi proiectele de restaurare şi revitalizare a Cetăţii Alba Iulia şi a unei mari părţi din obiectivele de patrimoniu din Cetate, de interes naţional şi internaţional, pe fondul creşterii numărului de turişti şi a îmbunătăţirii şi revigorării turismului, serviciilor, comerţului. Toate acestea au dus şi la creşterea economică a oraşului, la înmulţirea locurilor de muncă şi la deschiderea unor oportunităţi pe care Alba Iulia nu le-a avut fructificate până acum.

Numărul turiştilor s-a mărit de la an la an, conform datelor preluate de la INS, dar şi conform rapoartelor cu numărul de înnoptări predate de către hotelurile din Alba Iulia.

Astfel, în anul 2015, în toate unităţile de cazare din Alba Iulia au fost un număr de 111446 înnoptări, ceea ce înseamnă o creştere considerabilă dacă privim cifrele din anul 2014, când au avut loc 78336 de înnoptări, sau faţă de anul 2011, când au avut loc un număr de 59510 înnoptări. Trendul este unul de creştere masivă, cu mai bine de 35%.[22]

Din totalul de **înnoptări** din anul 2015, 67% din înnoptări au avut loc la hotelurile din oraş,

Situația înnoptărilor 2015

[19] http://statistici.insse.ro/shop/index.jsp
[20] http://statistici.insse.ro/shop/index.jsp?page=ter

[21] http://statistici.insse.ro/shop/index.jsp
[22] http://statistici.insse.ro/shop/index.jsp

înregistrându-se un număr de 74686 de înnoptări. Un procent de 27,04% cazări peste noapte au fost la pensiunile din oraş, înregistrându-se un număr total de 30135 înnoptări. La moteluri s-au înregistrat un număr de 2323 înnoptări, adică un procent de 2,08%, în vreme ce la hosteluri un număr de 65 de înnoptări (0.06%). La vilele turistice au fost 4237 de înnoptări (3,8%).

Statisticile INS indică şi numărul de turişti sosiţi în anul 2015 în structurile de cazare din Municipiul Alba Iulia, fiind înregistraţi 62634 de persoane, faţă de 41392 de turişti cazaţi în Alba Iulia în 2014, 32805 cazaţi în 2012, 25064 turişti cazaţi în 2011 (trebuie precizat aici că cifrele se referă la turiştii cazaţi în unităţile de cazare din oraş şi nu iau în calcul vizitatorii sau turiştii aflaţi în tranzit sau în vizită scurtă, care nu se cazează nicăieri. Numărul turiştilor cazaţi în Alba Iulia a crescut în 2015 cu 33% faţă de anul 2014 şi s-a dublat faţă de anul 2011 (250%)). Defalcat pe tipul structurii de cazare situaţia stă astfel: 41821 turişti cazaţi la hoteluri (66,77%) faţă de 23284 în anul 2014, 16468 turişti cazaţi la pensiuni (26,29%) faţă de 13722 în anul 2014, 2507 persoane cazate la vile turistice (4%) faţă de 2710 în anul 2014 (în scădere în 2015), 1156 turişti cazaţi la moteluri (1,85%) faţă de 1315 în anul 2014 (în scădere), 627 de turişti cazaţi la pensiuni agroturistice (1%) faţă de 361 în anul 2014 (numărul se dublează în 2015), 55 de turişti cazaţi la hosteluri (0,09%). Din cifrele anterioare reiese că numărul cel mai mare de turişti se cazează în continuare la hotel, o parte însemnată aprox. 27% preferă pensiunile, în timp ce numărul turiştilor cazaţi la moteluri şi vile turistice a fost în anul 2015 în scădere.[23]

Comparativ cu luna ianuarie din anul 2015, când în structurile de cazare din Alba Iulia au sosit 1635 turişti, în luna ianuarie din anul acesta au sosit 3107 de turişti în Alba Iulia în unităţile de cazare, deci un număr dublu.[24]

În luna februarie 2015 s-au înregistrat în unităţile de cazare locale un număr de 2398 de turişti, iar în luna februarie 2016 un număr de 3930. Dintr-un comunicat oficial de presă transmis mediul mass-media local şi regional, Muzeul Naţional al Unirii din Alba Iulia a înregistrat în anul 2015 un număr record de vizitatori, respectiv 154700, cifra aceasta plasând muzeul albaiulian printre cele mai vizitate muzee din România.

„De asemenea, nu putem omite faptul că numărul de persoane care vizitează instituția de cultură albaiuliană este într-o evidentă creștere în ultimii ani. Astfel, față de anul 2014, în anul ce tocmai s-a încheiat au fost cu 23.773 mai mulți vizitatori. Această afluență mare de public, este atât rodul unor proiecte de succes organizate în această perioadă de muzeul albaiulian (*Noaptea Muzeelor, Garda Apulum* sau expoziția eveniment *Aurul și argintul antic al României*), dar și a numeroaselor evenimente inițiate de administrația locală în Cetatea Alba Carolina — *Zilele Orașului, Festivalul Roman Apulum, Festivalul Dilema Veche, Festivalul Sărbătoarea Muzicii* etc. Nu întâmplător, cele mai aglomerate luni la muzeu au fost cele care s-au suprapus peste evenimentele amintite anterior. Astfel, lunile mai, iunie, iulie și august au înregistrat cifre de 19.975, 25.396, 20.050 și respectiv 28.418 vizitatori”, se arată în comunicatul de presă transmis de Muzeul Național al Unirii.[25]

Prin proiectele Cetăţii Alba Carolina implementate de Primăria Municipiului Alba Iulia a crescut numărul şi s-au diversificat categoriile de turişti care vin în oraş. În 2007-2008, la data primului studiu sociologic, erau semnalate următoarele categorii de persoane care vizitau Cetatea istorică: vizitatori români şi străini (interesaţi în turismul cultural, de istorie şi de patrimoniu), turişti sosiţi în interes de afaceri (participă de regulă la diferite congrese, seminarii, simpozioane, training-uri organizate în Alba Iulia), grupuri de copii, elevi şi studenţi (care pot fi sau nu înscrişi în cadrul unor programe

[23] http://statistici.insse.ro/shop/index.jsp?page=tempo3&lang=ro&ind=TUR104E

[24] (http://statistici.insse.ro/shop/index.jsp?page=tempo3&lang=ro&ind=TUR104H).

[25] http://ziarulunirea.ro/muzeul-national-al-unirii-din-alba-iulia-in-topul-celor-mai-vizitate-muzee-din-tara-356360/

educaţionale de istorie naţională sau de istoria artei) şi vizitatori ocazionali, care participă la evenimente şi manifestări de Ziua Naţională sau de Zilele Oraşului.

În 2015, cu ocazia ediției a doua a anchetei sociologice din seria *Barometrului comunității locale*, a fost testată participarea publicului la nu mai puţin de 18 evenimente culturale sau de divertisment din Cetatea istorică. Dacă ne referim numai la participarea adulţilor la evenimentele din spaţiul Cetăţii istorice ea a fost de 59,1% din populaţia adultă a oraşului în 2014 şi de 63,6% în 2015.

Publicul Cetăţii istorice din Alba Iulia este astăzi mult mai diversificat faţă de 2008, anul demarării primelor proiecte de reabilitare. O categorie aparte o constituie cei care vizitează Cetatea istorică pentru a vedea ce s-a realizat în Alba Iulia prin proiectele implementate. Sunt şi turişti care vin în Alba Iulia pentru a realiza albume fotografice în arealul spectaculos al Cetăţii Vauban sau la Porţile Cetăţii. De altfel, unul din obiectivele Barometrului Comunităţii Locale început în anul 2015 va fi pentru următorii ani dezvoltarea și implementarea unei metodologii de inventariere a tuturor categoriilor de turişti care vizitează Cetatea istorică.

Divertisment şi recreere în Municipiul Alba Iulia

Piaţa atracţiilor urbane legate de divertisment şi recreere este adesea tratată separat de cea a celorlalte servicii şi funcţiuni, atunci când zona de studiu are un caracter special şi este, în sine, un factor polarizator. Două nişe principale ale pieţei turistice se delimitează în cadrul prezentei analize, respectiv: turismul cultural şi piaţa ospitalităţii pentru afaceri, strâns legate de dezvoltarea mediului de afaceri local şi de locuire. Ambele sunt pieţe naturale, atrase de caracteristicile existente ale locului, şi în ambele cazuri se pot adăuga facilităţi de divertisment şi recreere. Aceste facilităţi aduc valoare adăugată locului din două surse diferite: (1) fac locul mai atractiv şi (2) se adresează unui segment diferit de turişti, atraşi de o serie de caracteristici ale locului, deja prezente sau care pot fi adăugate prin investiţii.

Din gradul de ocupare a dotărilor existente, rezultă o cerere relativ scăzută din partea locuitorilor oraşului pentru dotări de divertisment şi recreere. Este de aşteptat însă, ca şi în cazul pieţei comerciale, ca această cerere să crească odată cu dezvoltarea economică şi puterea de cumpărare. Existenţa universităţii în Cetate aduce un aport de populaţie tânără care are nevoie de o bază de recreere şi de oportunităţi variate pentru divertisment. Oferta existentă este relativ restrânsă. Există în oraş restaurante la fiecare din hoteluri, plus alte unităţi doar cu funcţie de restaurant cu ofertă variată (restaurant chinezesc, italian, cu bucătărie tradiţională). Exista un cinematograf (Cinema Colours în Alba Mall), cluburi şi un teatru în aer liber la marginea cetăţii. Cu toate că principala atracţie actuală a Cetăţii pentru comunitate este legată de plimbare, dublată şi de eventuala vizitare a muzeului şi accesul la funcţiunile existente – biserică, universitate, locuinţe, etc. Este limpede că o ofertă de servicii de calitate în această direcţie ar stimula o cerere care este în acest moment greu de cuantificat. O soluție de diversificare a ofertei de spații de agrement o reprezintă punerea în valoare și amenajarea cu destinația de agrement și recreere a Zonei Mamut, Parcului Dendrologic și Rivierei Mureș - Ampoi, completarea echipării urbane aferente.

Analiza SWOT a turismului din Alba Iulia

Analiza SWOT a turismului din zonă presupune evidenţierea punctelor tari, a punctelor slabe, a oportunităţilor şi a ameninţărilor pentru turismul în Cetatea Alba Iulia şi în împrejurimile acesteia.

ACTIVITATEA TURISTICĂ

Puncte tari	***Puncte slabe***
Municipiul Alba Iulia: Existenţa unor monumente istorice, de artă şi culturale de mare valoare în perimetrul Cetăţii Alba Iulia care pot constitui un factor favorizant al dezvoltării turismului cultural în zonă; Numărul relativ mare al locurilor de cazare oferite de hotelurile, pensiunile şi vilele existente în oraşul Alba Iulia; Existenţa în oraş a unui număr mare de intermediari ai pieţei turistice (agenţii de turism) care pot contribui la vânzarea şi promovarea unor produse turistice care fac referire la Cetatea Alba Iulia; Cadrul natural atractiv – Cetatea Alba Iulia oferă numeroase posibilităţi de promenadă şi recreere într-un cadru natural, atât pentru locuitorii oraşului, cât şi pentru turiştii români şi/sau străini aflaţi în oraş; Amplasamentul Central al Cetăţii şi varietatea spaţiilor din cadrul acesteia.	*Municipiul Alba Iulia* Promovarea insuficientă a Cetăţii Alba Iulia atât la nivel local, cât şi la nivel naţional şi internaţional; Lipsa unui mecanism durabil de finanţare pe termen lung a turismului din zonă; Lipsa unor indicatoare rutiere şi a unor semne de direcţionare amplasate la intrarea în oraş; Calitatea redusă a serviciilor turistice (inclusiv a personalului angajat în domeniu) care face ca turiştii să se orienteze spre alte destinaţii unde, la preţuri comparabile, beneficiază de servicii superioare; Numărul relativ mic şi lipsa de diversitate a unităţilor de alimentaţie publică existente în perimetrul Cetăţii sau în imediata vecinătate a acestuia.
Oportunităţi	***Ameninţări***
Municipiul Alba Iulia: Dezvoltarea economică a oraşului Alba Iulia oferă premisa dezvoltării turismului în localitate, atât prin creşterea numărului de turişti, cât şi prin creşterea volumului investiţiilor; Creşterea nivelului de pregătire şi profesionalism a personalului din turism – mediul universitar oferă personal de o înaltă calificare şi servicii de consultanţă profesională; Valorificarea superioară a potenţialului turistic al Cetăţii Alba Iulia, amenajarea unor zone de agrement în cadrul acesteia reprezintă oportunităţi care pot contribui la dezvoltarea turismului local.	*Municipiul Alba Iulia:* În ceea ce priveşte piaţa internaţională o ameninţare o poate reprezenta imaginea nefavorabilă a României peste hotare; Utilizarea ineficientă a unor fonduri destinate dezvoltării turismului local; Dificultatea demarării unui proces masiv de ridicare a standardelor de cazare, necesar pentru a putea concura cu succes pe piaţa internaţională; Dificultatea implicării întregului sector turistic în sprijinul unui program de marketing turistic care vizează întreaga comunitate.

m) Analiza disparităţilor din economie

Municipiul Alba Iulia reprezintă aria cu cel mai ridicat nivel de dezvoltare de la nivelul judeţului. Aceast teritoriu este apreciat ca fiind *„cea mai favorizată arie”,* caracterizată prin activităţi economice complexe, dominate de cele industriale, localizate cu precădere în centrele urbane, dar şi în unele localităţi rurale, precum Sântimbru. Accesibilitatea importantă spre oraşele din jur a determinat reducerea depopulării satelor.

Trei probleme sunt considerate ca fiind majore pentru această arie: (1) restructurarea industriei din centrele specializate; (2) slaba putere de polarizare a reşedinţei Alba Iulia din cauza unor forţe centrifuge, reprezentate de atracţia exercitată de marile centre urbane vecine asupra oraşelor de la

periferiile judeţului; (3) valorificarea poziţiei favorabile în raport cu principalele căi de comunicaţie transregionale şi naţionale.

Avantajele de care dispune Municipiul Alba Iulia se referă la poziţia geografică avantajoasă şi semnificaţia istorică şi culturală, care reprezintă elemente favorabile în impulsionarea activităţilor generatoare chair de funcţii interjudeţene.

n) Analiza SWOT a economiei Municipiului Alba Iulia

INDUSTRIE ŞI COMERŢ	
Puncte tari	***Puncte slabe***
Structură economică diversificată; Sector industrial relativ diversificat cu activităţi specifice fabricării încălţămintei, tăbăcirii şi finisării pieilor, a prefabricatelor, fabricarea materialelor de construcţii (bolţarilor, staţie de betoane, staţie de sortare şi balastieră), transporturilor rutiere de mărfuri grele agabaritice, prelucrării lemnului şi industriei alimentare; Forţă de muncă calificată în industria prelucrătoare; Înfrăţiri cu localităţi din Comunitatea Europeană – deschiderea administraţiei faţă de investitori; Interesul autorităţilor locale este de a atrage şi stabiliza investitori importanţi şi de a sprijini dezvoltarea economică locală; Universitatea poate constitui o bază de pornire pentru diversificarea serviciilor specifice în sprijinul dezvoltării economice valorificând astfel activitatea de cercetare-dezvoltare-inovare.	Capacitate limitată în atragerea şi utilizarea fondurilor europene disponibile pentru dezvoltare; Existenţa în zona periurbană a unor zone economice slab dezvoltate (disparităţi microregionale de dezvoltare economică); Ritm lent al creării unor noi activităţi economice adecvate potenţialului localităţilor din zona învecinată; Necorelarea strategiilor: neincluderea/ neasimilarea strategiei municipiului Alba Iulia în strategia judeţului, regiunii şi la nivel naţional; Insuficienta promovare a produselor locale pe plan naţional şi internaţional; Sectoare neacoperite în domeniul serviciilor; Slabă utilizare a serviciilor bancare; Insuficienta utilizare a oportunităţilor de dezvoltare economică şi consolidare a competitivităţii la scara adecvată; Lipsa informaţiei transparente şi actualizate privind actorii economici şi performanţele lor.
Oportunităţi	***Ameninţări***
Existenţa unor programe de finanţare pentru întreprinderile mici şi mijlocii; Dezvoltarea de relaţii de parteneriat economic şi administrativ cu unităţi teritoriale (similare sau asemănătoare) din ţară şi străinătate; Tradiţia în industria uşoară poate fi dezvoltată în contextul atractivităţii turistice cu produse specifice cu valoare adăugată mare; Accesarea programelor specifice care să conducă la valorificarea spiritului antreprenorial; Învăţământul tehnic şi cel continuu pot sprijini deasemenea adecvarea forţei de muncă la cererea pieţei; Atragerea de investitori străini şi existenţa de terenuri adecvate pentru dezvoltarea de noi investiţii; Interesul Uniunii Europene de a susţine competitivitatea.	Lipsa de receptivitate şi flexibilitate la cerinţele pieţei care determină decalaje economice mari, greu de recuperat; Fluctuaţii ale preţurilor la materii prime, materiale, energie electrică, gaze naturale, generate de procese inflaţioniste sau rate de schimb Leu/Euro nefavorabile; Modificări frecvente ale Codului Fiscal şi ale legislaţiei în domeniu; Lipsa eforturilor conjugate şi intersectoriale din partea tuturor actorilor din zona Alba Iulia ar putea conduce la performanţe slabe în domeniul dezvoltării economice la nivelul microregiunii; Lipsa unei abordări intersectoriale a dezvoltării de tipul privat – academic (cercetare-dezvoltare-inovare) – public în favoarea dezvoltării economice şi a consolidării competitivităţii.

AGRICULTURA

Puncte tari	***Puncte slabe***
Agricultura şi zootehnia au o bună reprezentare la nivelul zonei periurbane a orașului; Potenţial agricol ridicat atât în ceea ce priveşte zootehnia, cât şi producţia vegetală; Suprafeţe agricole întinse care permit cultivarea diferitelor categorii de plante agricole; Creşterea producţiei la unele culturi.	Predomină exploataţiile agricole de dimensiuni mici, lipsite de dotări corespunzătoare; Piaţă de desfacere neorganizată pentru produsele agricole, care creează dificultăţi în valorificarea produselor agricole; Preţuri necompetitive la produsele agricole; Utilizarea de utilaje agricole slab performante; Lipsa unui plan de acţiune continuu şi cu ţinte corelate; Lipsa implicării unei consultanţe de specialitate.
Oportunităţi	***Ameninţări***
Potenţialul agricol al zonei poete fi valorificat în viitor la întreaga sa capacitate; Cererea la export pentru produse tradiţionale, agricole ecologice şi naturiste; Diversificarea activităţilor agricole: apicultura, sericicultura, cultivarea şi procesarea ciupercilor etc.	Incapacitatea producătorilor agricoli de a-şi valorifica producţia; Lipsa de receptivitate şi flexibilitate la cerinţele pieţei care determină decalaje economice mari, greu de recuperat; Degradarea constantă a terenurilor agricole cauzate de secete prelungite şi lipsa fertilizanţilor naturali corelat cu inexistenţa planificării culturilor agricole prin sistemul rotaţiei acestora; Îmbătrânirea populaţiei şi manifestarea tot mai accentuată a fenomenului de brain-drain.

1.1.3 Provocări sociale la nivelul Municipiului Alba Iulia

Forţa de muncă sau resursa umană, într-un sens mai larg, are o contribuţie decisivă la dezvoltarea oricărei localităţi, zone sau regiuni. Mărimea forţei de muncă dar şi structura sa în funcţie de caracteristici, precum nivel şi domeniu de pregătire, statut ocupaţional, sector de activitate, grupă de vârstă, grad mobilitate, distribuţie teritorială, precum şi tendinţele în curs sunt elemente ce trebuie luate în considerare în orice strategie de dezvoltare. Nu întâmplător, **Strategia Europa 2020** stabileşte ca principiu pentru dezvoltarea ţărilor Uniunii Europene „creşterea favorabilă incluziunii prin promovarea unei economii cu o rată ridicată a ocupării forţei de muncă, care să asigure coeziunea socială şi teritorială". Problema şomajului - nivel, structură, cauze, evoluţie - trebuie să fie de asemenea abordată.

Analiza resurselor de muncă şi utilizarea acestora la nivelul municipiului Alba Iulia vizează următoarele obiective:

- ❖ Analiza pieţei muncii la nivelul municipiului Alba Iulia, în special prin prisma ofertei de muncă
- ❖ Analiza forţei de muncă la nivelul municipiului Alba Iulia (volum, componente, distribuţie teritorială, dinamică)
- ❖ Evidenţierea structurii forţei de muncă în funcţie de variabile precum: gen, grupă de vârstă, nivel de educaţie, implicarea în activitatea economică, statut ocupaţional, domeniu de activitate
- ❖ Analiza şomajului în municipiul Alba Iulia (nivel absolut şi al ratei şomajului, structură pe sexe, categorii de vârstă, nivel de studii, durata şomajului, evoluţie în ultimii 10 ani)
- ❖ Evidenţierea interacţiunii pieţei muncii cu mediul de afaceri şi cu sistemul formal de educaţie
- ❖ Formare profesională şi învăţare pe parcursul întregii vieţi
- ❖ Estimarea calităţii forţei de muncă şi a potenţialului de creştere a calităţii forţei de muncă
- ❖ Studierea potenţialului de creştere a utilizării forţei muncii în vederea atingerii ţintei stabilite la nivelul Uniunii Europene
- ❖ Evidenţierea punctelor slabe şi a constrângerilor în ce priveşte forţa de muncă

Resursele informaţionale utilizate în analiză au fost în primul rând Recensământul Populaţiei și Locuințelor din octombrie 2011, bazele de date ale Institutului Naţional de Statistică și bazele de date A.J.O.F.M., dar și anumite rezultate ale cercetărilor în domeniu. Au existat constrângeri în ce priveşte disponibilitatea unor date statistice la nivel teritorial, motiv pentru care nu putut fi utilizate în analiză.

Pe baza indicatorilor statistici primari au fost dezvoltaţi indicatori derivaţi cu relevanţă pentru analiza pieţei muncii precum rata globală de activitate a populaţiei, rata de activitate a populaţiei în vârstă de muncă, rata globală de ocupare a populaţiei, rata de ocupare a populaţiei în vârstă de muncă, rata şomajului înregistrat, rata şomajului B.I.M, rata şomajului în rândul tinerilor, rata şomajului în rândul femeilor, raportul de dependenţă economică. Acolo unde s-a considerat necesar s-au inclus clarificări conceptuale privind termenii şi indicatorii utilizaţi.
Pentru o mai bună raportare în plan teritorial, situaţia resurselor de muncă din Alba Iulia a fost analizată în context judeţean, regional şi naţional, iar pentru o bună conectare la evoluţiile europene s-au făcut referiri la obiectivele majore ale Strategiei Europa 2020.

a) Structura populaţiei după participarea la activitatea economică, resursele de muncă

Dezvoltarea durabilă a unei localităţi presupune participarea într-un număr cât mai mare a locuitorilor la viaţa economică. Ţările avansate economic au, în general, rate ridicate de participare la viaţa

economică, atât în rândul bărbaţilor cât şi în rândul femeilor. Recensământul Populaţiei desfăşurat la sfârşitul anului 2011 a permis culegerea unui număr impresionant de date statistice pe baza cărora se poate realiza o „fotografiere" detaliată a populaţiei din punct de vedere a structurii socioeconomice.

Datele centralizate provizorii ale recensământului arată că doar 50,7% din totalul populaţiei municipiului Alba Iulia este activă economic[1]. Această cifră este totuși sensibil mai mare decât rata globală de activitate înregistrată la nivel naţional (45,6%) sau cea înregistrată la nivel judeţean (45,2%), depășind, de asemenea, ponderea populației active din mediul urban la nivelul întregii ţări (46,9%).

Față de recensământul anterior ponderea populației active a crescut cu 2 puncte procentuale la nivelul municipiului Alba Iulia.

	date absolute				date relative (%)			
	Populația activă	din care		Populația inactivă	Populația activă	din care		Populația inactivă
		Populația ocupată	Șomeri			Populația ocupată	Șomeri	
Alba Iulia	32242	29840	2402	31294	50,7	47,0	3,8	49,3

Tabel 1.19. Structura populației după participarea la activitatea economică la recensământul din 2011
Sursa: Calcule proprii pe baza datelor Recensământului Populației și Locuințelor 2011

Nivelul de ocupare, exprimat prin rata globală de ocupare a populaţiei[2] era de 47% la nivelul municipiului Alba Iulia. Rata globală de ocupare la nivelul României calculată la recensământul din 2011 era de 42,3%, iar la nivelul județului Alba de 41,3%. Față de recensământul din 2002, a crescut ponderea populației ocupate atât la nivelul municipiului Alba Iulia (de la 43,4% la 47%).

Resursele de muncă cuprind o categorie mai largă de populație, aici fiind incluse toate persoanele în vârstă de muncă, apte de lucru precum și persoanele în afara vârstei de muncă, aflate în activitate. În general, populația ce alcătuiește resursele de muncă este cu aproximativ o treime mai mare decât populația activă. Diferența este constituită din studenții și elevii în vârstă de muncă care frecventează cursuri de zi, femeile casnice și alte categorii de persoane neocupate.

Populația inactivă totalizează 49,3% din populația municipiului Alba Iulia, fiind alcătuită din elevi și studenți, pensionari care nu realizează alte venituri în afara pensiei, femei casnice, copiii și adulții care nu au statut de elev, respectiv pensionar și care sunt întreținuți de familie, stat sau organizații private. Ponderea populației inactive se menține relativ ridicată atât datorită creșterii numărului de pensionari cât și tendinței de prelungire a duratei studiilor și implicit întârzierii intrării tinerilor pe piața muncii.

Dintre categoriile ce formează populația inactivă, ponderea cea mai mare o formează pensionarii (21,2% din totalul populației municipiului Alba Iulia), urmați de elevi și studenți (14,3% din totalul populației) și de populația aflată în întreținerea familiei (8,1% din total).

[1] Populația activă din punct de vedere economic cuprinde toate persoanele care furnizează forța de muncă disponibilă, incluzând populația ocupată și șomerii (rata globală de activitate)
[2] Populația ocupată cuprinde toate persoanele în vârstă de 15 ani și peste care erau încadrate într-o activitate economică sau socială plătită în bani sau în natură

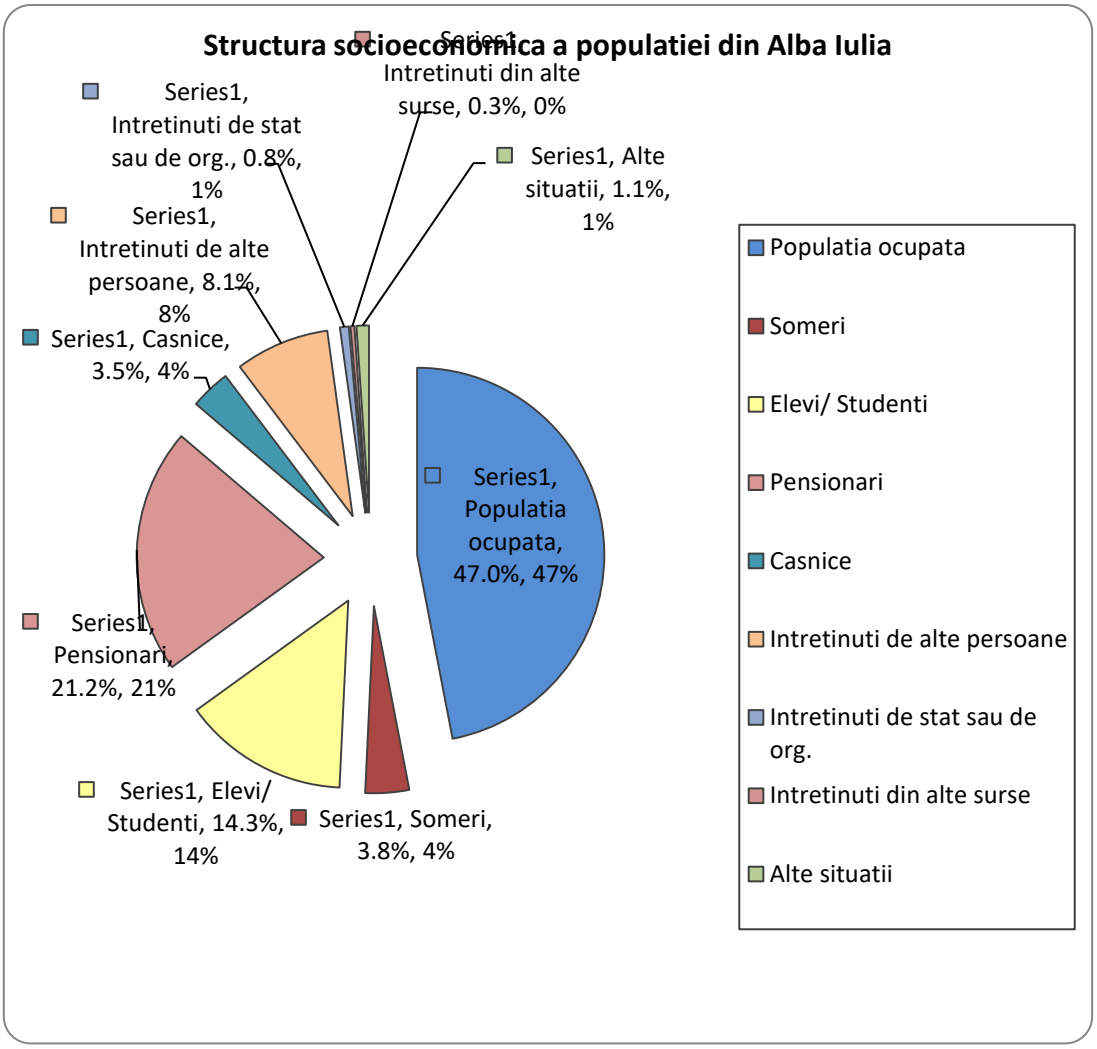

Fig. 1.28 Structura socio-economică a polulației la nivelul Municipiului Alba Iulia

În practică, se utilizează adesea ratele de activitate respectiv de ocupare ale populației de peste 15 ani[3] sau ratele de activitate și de ocupare calculate la populația în vârstă de muncă. Atât Banca Mondială cât și OECD includ în categoria populației în vârstă de muncă toate persoanele din grupa de vârstă 15-64 ani. Pentru Alba Iulia rata de activitate a populației în vârstă de muncă (15-64 ani) a fost de 68,4% iar rata de ocupare de 63,3%. Aceste rate înregistrate la nivelul municipiului sunt apropiate ratelor de activitate și de ocupare calculate la nivel național (67,1% rata de activitate, 62,2% rata de ocupare) sau la nivelul județului Alba (66,9% rata de activitate, 61,1% rata de ocupare).

-%-

	Rata de activitate	**Rata de ocupare**	**Rata șomajului**
Alba Iulia	68,4	63,3	**7,4**

Tabel 1.20 Ratele de activitate și de ocupare ale populației în vârstă de muncă (15-64 ani) și rata șomajului la recensământul din 2011
Sursa: Calcule proprii pe baza datelor Recensământului Populației și Locuințelor 2011

Un indicator des utilizat în domeniul forței de muncă este rata șomajului. Acest indicator este derivat din alți 2 indicatori – numărul șomerilor și populația activă. Pentru recensământul din 2011 s-a utilizat

[3] Potrivit Biroului Internațional al Muncii, vârsta de 15 ani este vârsta minimă de la care o persoană poate fi considerată aptă de muncă

o definiție mai cuprinzătoare a șomerilor[4] decât cea termenul definit prin Legea 76/ 2002, actualizată. Rata șomajului astfel calculată era de 7,4% la nivelul municipiului Alba Iulia. O rată apropiată față de Alba Iulia se înregistrează la nivel național (7,3%), iar la nivelul județului Alba șomajul înregistrează o rată sensibil mai mare (8,7%).

b) Structura populației active

Potrivit datelor centralizate ale recensământului din octombrie 2011, populația activă formează mai bine de jumătate numărul locuitorilor municipiului Alba Iulia. Rata de activitate calculată pentru populația în vârstă de 20-64 ani era de 71,7% . Un număr de aproximativ 2400 locuitori ai orașului erau în șomaj, majoritatea dintre aceștia având o experiență anterioară de muncă. Populația inactivă reprezintă 49,3% din numărul populației stabile a municipiului. Din totalul de 31, 3 mii persoane inactive economic, aproximativ 18,8 mii sunt persoane aflate în grupele de vârstă 0-19 ani și 65 ani și peste, iar 12,5 mii persoane fac parte din grupa de vârstă 20-64 ani. Categoriile cele mai numeroase de persoane inactive sunt pensionarii (43% din populația inactivă), elevii și studenții (29,4%) și persoanele întreținute de alte persoane (16,5% din persoanele inactive, incluzând aici în primul rând copiii de vârstă preșcolare și persoanele care sunt întreținute în totalitate de familie).

Analizând grupa de vârstă care include mediana de vârstă a populației generale (i.e. grupa 35-39 ani), se constată în cazul acesteia o rată de activitate de 90,2%. Șomajul afecta la data recensământului cca 270 persoane cu vârsta între 35 și 39 ani, adică 5,2% din numărul total al populației din această grupă de vârstă. Din cele 515 persoane inactive având vârsta de 35-39 ani, jumătate au statutul de casnice.

	Pop. Stabilă	Populația activă					Populația inactivă							
		Total	Populația ocupată	Șomeri			Total	din care						
				Total	în căutarea unui alt loc de munca	în căutarea primului loc de munca		Elevi/ Studenți	Pensionari	Casnice	Întreținuți de alte persoane	Întreținuți de stat sau de organizații private	Întreținuți din alte surse	Alte situații
Total	63536	32242	29840	2402	1448	954	31294	9087	13457	2204	5167	485	215	679
Sub 15 ani	9246	0	0	0	0	0	9246	4476	0	0	4686	66	5	13
15 – 19 ani	2983	169	68	101	3	98	2814	2713	3	23	25	6	9	35
20 – 24 ani	4429	2498	1971	527	123	404	1931	1588	19	82	77	45	19	101
25 – 29 ani	4712	3913	3541	372	225	147	799	197	16	272	83	89	35	107
30 – 34 ani	5492	4833	4498	335	258	77	659	71	30	305	42	98	37	76
35 – 39 ani	5258	4743	4471	272	211	61	515	19	46	266	42	65	22	55
40 – 44 ani	5376	4733	4460	273	216	57	643	17	141	281	59	40	32	73
45 – 49 ani	4084	3496	3345	151	106	45	588	*	201	278	24	15	10	58
50 – 54 ani	5288	4082	3873	209	173	36	1206	*	741	313	42	11	24	73
55 – 59 ani	5491	2650	2518	132	105	27	2841	0	2521	191	48	28	11	42
60 – 64 ani	4049	730	701	29	27	*	3319	0	3219	49	15	9	5	22
65 – 69 ani	2263	153	152	*	*	0	2110	0	2046	45	4	5	*	9
70 – 74 ani	1875	115	115	0	0	0	1760	*	1708	38	9	*	*	*
peste 75 ani	2990	127	127	0	0	0	2863	*	2766	61	11	7	4	13

Tabel 1.21. Populația stabilă a municipiului Alba Iulia după vârstă și participarea la viața economică
Sursa: Institutul Național de Statistică, Recensământului Populației și Locuințelor 2011

[4] Toate persoanele în vârstă de 15-74 ani care îndeplinesc simultan 3 condiții: a) nu aveau un loc de muncă și nu desfășurau o activitate aducătoare de venituri, b) erau în căutarea unui loc de muncă , c) erau disponibile să înceapă lucrul în următoarele 2 săptămâni găsirii unui loc de muncă

	Total	Superior de lunga durata	Superior de scurta durata	Postliceal, maiștri	Liceal	Profesional	Gimnazial	Primar	Fără școală absolvită, analfabeți
Alba Iulia	32242	10560	2613	1422	10547	4867	1859	305	69

Tabel 1.22 Populația activă după nivelul studiilor absolvite
Sursa: Institutul Național de Statistică, Recensământului Populației și Locuințelor 2011

c) Populația ocupată

ALBA IULIA		Persoane
Gen	Bărbați	15625
	Femei	14215
Grupa de vârsta	15-19 ani	68
	20-24 ani	1971
	25-29 ani	3541
	30-34 ani	4498
	35-39 ani	4471
	40-44 ani	4460
	45-49 ani	3345
	50-54 ani	3873
	55-59 ani	2518
	60-64 ani	701
	65-69 ani	152
	70-74 ani	115
	75 ani si peste	127

Tabel 1.22 Distribuția populației ocupate la recensământul din 2011 pe grupe sexe și grupe de vârstă
Sursa:Institutul Național de Statistică, Recensământul Populației și Locuințelor 2011

Majoritatea populației ocupate lucrează în sectoarele economice (76,2% la nivelul Alba Iuliei). Aproape 6000 persoane recenzate în Alba Iulia lucrează în instituții bugetare, ponderea persoanelor ocupate în aceste sectoarele bugetare fiind de 19,6% pentru Alba Iulia. Cele mai multe dintre aceste persoane sunt locuitori din mediul rural care practică auto-ocuparea în gospodăriile proprii. Aproximativ 1% din populația ocupată lucra pentru instituții non-profit în serviciul populației (asociații, fundații etc.)

-persoane-

	Total populație ocupată	Sectorul în care lucrează			
		Societăți nefinanciare și financiare	Administrație publică	Instituții non-profit	Gospodăriile populației
Alba Iulia	29840	22725	5842	376	897

Tabel 1.23 Distribuția populației ocupate la recensământul din 2011 după sectorul în care lucrează
Sursa:Institutul Național de Statistică, Recensământul Populației și Locuințelor 2011

Repartiția populației ocupate pe activități ale economiei naționale reflectă specificul economic al municipiului Alba Iulia, puternic orientat spre servicii și industrie. Sectorul economic terțiar atrage 60,6% din forța de muncă a municipiului Alba Iulia, în timp ce ponderea sectorului secundar ajunge la 35,6%. Sectorul primar întrebuințează doar 3,8% din populația ocupată a municipiului Alba Iulia. Activitățile economiei naționale cu cele mai mari efective de personal sunt industria prelucrătoare (15

mii persoane, din care jumătate sunt în Alba Iulia), comerțul (4,5 mii sunt în Alba Iulia), agricultura și silvicultura (1,1 mii în Alba Iulia), construcțiile (2,4 mii în Alba Iulia), transportul și depozitarea (1,6 mii în Alba Iulia). Sectoarele bugetare sunt bine reprezentate la nivelul municipiului. Administrația publică și apărarea utilizează 3,3 mii în Alba Iulia, sănătatea și asistența socială 1,9 mii în Alba Iulia, învățământul 1,8 mii în Alba Iulia. Domenii precum cel al comunicațiilor și informaticii sau cel al hotelurilor și restaurantelor utilizează un număr relativ mic de forță de muncă (circa 500 persoane pentru fiecare domeniu la nivelul municipiului Alba Iulia).

-

	Alba Iulia
Total	29840
Agricultură, silvicultură	1083
Industria extractivă	53
Industria prelucrătoare	7278
Energie electrica și termica, gaze, apă caldă	536
Distribuția apei; salubritate,	435
Construcții	2366
Comerț	4584
Transport și depozitare	1574
Hoteluri și restaurante	556
Informații si comunicații	517
Intermedieri financiare și asigurări	750
Tranzacții imobiliare	85
Activ. profesionale	873
Activ. de servicii admin. și activ. de servicii suport	632
Admin. publică și apărare;	3286
Învățământ	1849
Sănătate și asistență socială	1901
Activități culturale și recreative	358
Alte activități de servicii	1089
Activități ale gospod. private	26
Activități ale org. extrateritoriale	9

Tabel 1.24 Distribuția populației ocupate la recensământul din 2011 după activitatea economică în care își desfășoară activitatea
Sursa:Institutul Național de Statistică, Recensământul Populației și Locuințelor 2011

Un aspect important al pieței muncii este mobilitatea teritorială a forței de muncă, iar unul din factorii care determină mobilitatea forței de muncă este dispersia teritorială a locurilor de muncă. Acest aspect este în strânsă conexiune și cu fenomenul „navetismului”. În Alba Iulia rata populației ocupate având locul de muncă într-o localitate diferită de cea de domiciliu este de aproximativ 13%.Peste 9000 de persoane navetează spre localități din județul Alba, iar 1750 persoane au locul de muncă în localități din alte județe.

	Total populație ocupată (persoane)	din care cu locul de muncă				Ponderea populației ocupate având locul de muncă în altă localitate (%)
		în localitatea de domiciliu	în altă localitate din județ	în alt județ	străinătate	
Alba Iulia	29840	25945	2538	1163	194	13,1

Tabel 1.25 Distribuția populației ocupate după locul de muncă
Sursa:Institutul Național de Statistică, Recensământul Populației și Locuințelor 2011

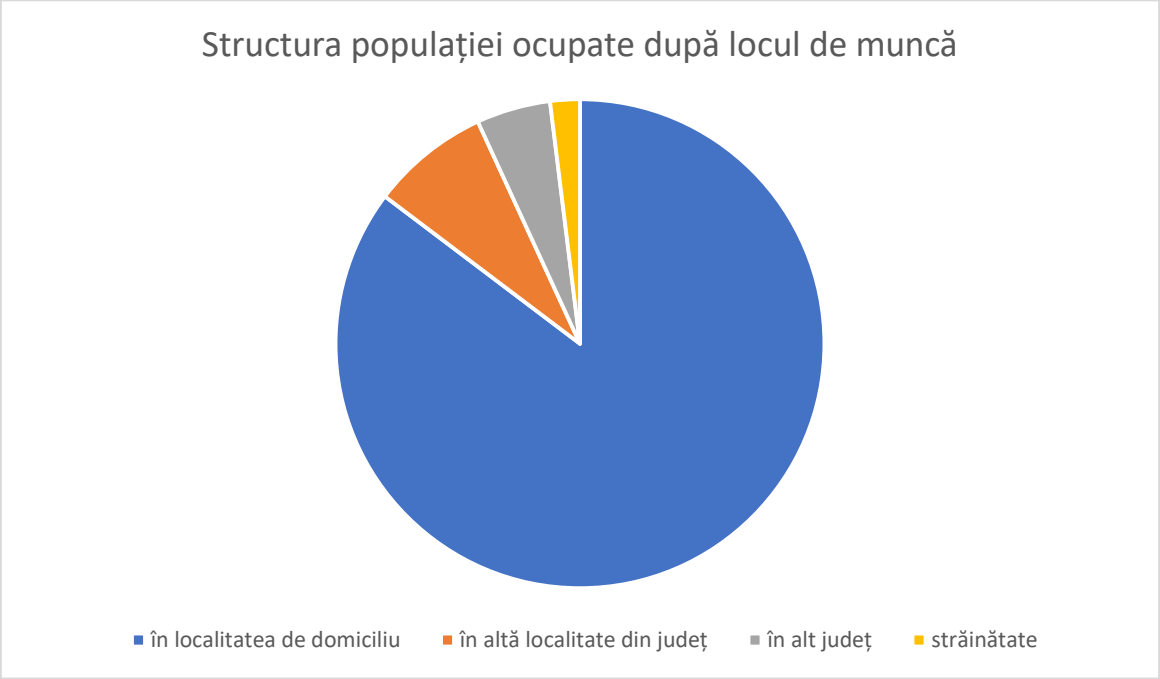

Fig. 1.29 Structura populaţiei ocupate după locul de muncă

d) Forța de muncă salariată

Cea mai mare parte din totalul populației ocupate o reprezintă persoanele având statutul de salariat[5]. Celelalte categorii ale populației ocupate sunt patronii, lucrătorii pe cont propriu, lucrătorii familiali neremunerați și membrii societăților agricole. 28 304 persoane rezidente în Alba Iulia, reprezentând 95% din populația ocupată a municipiului, aveau la data recensământului din 2011 calitatea de salariat

	Nr. populației cu statut de salariat	% în totalul populației ocupate
Alba Iulia	28304	94,9

Tabel 1.26 Populația stabilă cu statut de salariat la recensământul din 2011
Sursa: Institutul Național de Statistică, Recensământul populației și locuințelor 2011

Majoritatea salariaților din Alba Iulia lucrează în sectorul terțiar al economiei[6]. Activitățile de comerț și activitățile hoteliere atrag circa 18% din totalul persoanelor salariate din municipiul Alba Iulia. În administrația publică lucrează 13,1% din forța de muncă salariată din Alba Iulia, iar în sectorul transporturilor și telecomunicațiilor 7,3% din totalul salariaților.

[5] **Salariatul** este persoana care își exercită activitatea pe baza unui contract de muncă într-o unitate economică sau socială sau la persoane particulare, în schimbul unei remunerații sub formă de salariu, comision, etc.
[6]Sectorul terțiar denumit și sectorul serviciilor cuprinde toate activitățile de producție a bunurilor intangibile.

	Agricultură Silvicultură	Industrie	Construcții	Comerț, hoteluri, restaurante	Transport telecomunicații	Activități financiare, tranzacții imobiliare	Admin. publică	Învățământ	Sănătate	Alte activ de servicii
Alba Iulia	**1,5%**	**27,3%**	**7,9%**	**17,9%**	**7,3%**	**2,8%**	**13,1%**	**6,8%**	**6,4%**	**9,0%**

Tabel 1.27 Structura salariaților pe activități ale economiei naționale
Sursa: Calcule proprii după rezultatele Recensământului populației și locuințelor 2011

Sectorul secundar al economiei[7] deține o pondere consistentă în totalul populației salariate din Alba Iulia (35,2%). Industria atrage 27,3% din totalul salariaților din Alba Iulia. Domeniul construcțiilor, parte a sectorul secundar al economiei, întrebuințează aproximativ 8% din forța de muncă salariată în Alba Iulia.

Sectorul primar ale economiei [8] are o pondere redusă în structura salariaților din Alba Iulia (doar 1,7%), cea mai mare parte din această pondere fiind deținută de agricultură. Trebuie amintit că domeniul agriculturii, alături de forța de muncă salariată, întrebuințează cu precădere lucrători pe cont propriu ce nu au statut de salariat.

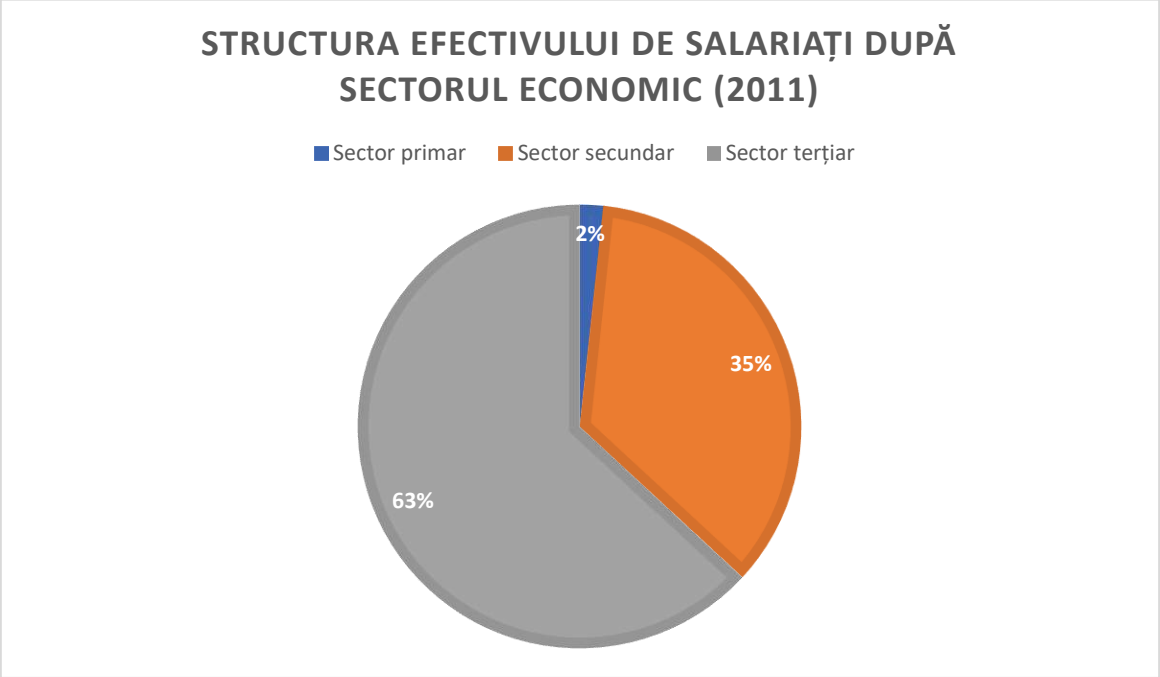

Fig. 1.30 Structura efectivului de salariaţi pe sectoare economice

Analiza evoluției numerice a numărului de persoane care lucrează ca salariați în Alba Iulia arată că anul de vârf al perioadei 2000-2012, în care s-a înregistrat cel mai mare număr mediu de salariați, a fost anul 2008 (34343 persoane). În 2012, numărul mediu de salariați din Alba Iulia a fost de 29195 persoane, cu 15% mai scăzut comparativ cu anul 2008.

-persoane-

	2006	**2007**	**2008**	**2009**	**2010**	**2011**	**2012**	**2013**	**2014**	**2015**
Alba Iulia	**31361**	**32247**	**34343**	**31673**	**30089**	**29363**	**29195**	**28952**	**29879**	**30529**

Tabel 1.28 Evoluția numărului mediu de salariați în perioada 2006-2015
Sursa: Institutul Național de Statistică, Baza de date locale

[7] Sectorul secundar al economiei este sectorul ce creează produse finite tangibile și cuprinde toate ramurile industriei prelucrătoare, energetice și domeniul construcțiilor
[8] Sectorul primar al economiei este sectorul ce utilizează în mod direct resursele naturale și cuprinde domenii precum agricultura, silvicultura, pescuitul și industria extractivă

e) Aspecte ale șomajului în Alba Iulia

Fenomen cu rădăcini predominant economice și efecte puternice în plan social, șomajul afectează un număr semnificativ de persoane în vârstă de muncă. Cu toate că nu există o definiție unanim acceptată, șomajul este definit de către cei mai mulți economiști și sociologi ca inactivitatea unei persoane care are dorința de a lucra. Termenul de șomer a început să fie utilizat la sfârșitul secolului XIX, odată cu dezvoltarea societății industriale, fiind strâns legat de noțiunea de salariat și implicând existența unui contract, formal sau neformal, între angajat, pe de o parte și angajator pe de altă parte. Șomerul este, deci, persoana care, în schimbul unei remunerații, dorește să-și ofere forța de muncă dar nu găsește un angajator dispus să o angajeze.

Conform definiției adoptate de Biroul Internațional al Muncii (BIM), ***șomerul*** este persoana de peste 15 ani care îndeplinește simultan următoarele 3 condiţii:

- Nu are un loc de muncă
- Caută un loc de muncă, utilizând în ultimele 4 săptămâni diferite metode de a-l găsi
- Este disponibilă să înceapă lucrul în următoarele 2 săptămâni , dacă s-ar găsi imediat un loc de muncă.

Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă operează cu sintagma ***șomer înregistrat***, reprezentând persoana care, potrivit **Legii nr. 76/ 2002** cu modificările şi completările ulterioare, este înregistrată la Agenţia pentru ocuparea forţei de muncă şi îndeplinește cumulativ următoarele condiţii:

a) are vârsta cuprinsă între 16 ani şi vârsta legală de pensionare
b) este în căutarea unui loc de muncă
c) starea de sănătate şi capacităţile fizice şi psihice îl face apte pentru prestarea unei munci
d) nu are loc de muncă, nu realizează venituri sau realizează venituri mai mici decât salariul minim brut pe ţară în vigoare
e) este disponibilă să înceapă lucrul în perioada imediat următoare dacă s-ar găsi un loc de muncă

Şomerii înregistraţi definiţi anterior sunt persoanele aflate în evidenţele Agenţiei Naționale pentru Ocuparea Forţei de Muncă și care beneficiază de prevederile legii privind protecţia socială a şomerilor.

În analiza de față, în funcție de disponibilitate, au fost utilizate atât statistici referitoare la șomerii înregistrați pentru seriile cronologice cât și statistici referitoare la șomerii B.I.M. (rezultatele recensămintelor). Între cei 2 indicatori există o diferență semnificativă, definiția șomerului în sensul B.I.M fiind mai cuprinzătoare decât definiția dată de Legea 76/2002.

Cele mai recente date statistice arată că numărul șomerilor cu domiciliul în Alba Iulia înregistrați la AJOFM Alba era la sfârșitul anului 2012 de 1652, în 2013 de 1919 persoane, la finalul anului 2014 de 1041 de persoane, la finalul anului 2015 de 801 persoane, iar la în luna decembrie 2016 erau 772 de persoane. Se poate observa că la nivelul municipiului Alba Iulia, spre deosebire de alte zone din judeţ numărul şomerilor este în plină scădere.

- persoane-

	2012	2013	2014	2015	2016
Alba Iulia	**1652**	**1919**	**1041**	**801**	**772**

Tabel 1.29 Numărul de șomeri înregistrați la A.J.O.F.M. Alba la sfârșitul anului
Sursa: Institutul Național de Statistică, Baza de date a localităților

Evoluția economiei a influențat în mod semnificativ situația șomajului. Criza economică ce a debutat la finele anului 2008 a avut drept consecințe disponibilizarea unui număr mare de lucrători și închideri parțiale sau totale ale unor întreprinderi, iar cererea totală de forță de muncă s-a redus semnificativ. După vârful înregistrat în 2009, numărul de șomeri înregistrați în evidențele A.N.O.F.M. a început să scadă, ajungându-se la finele anului 2011 la 1331 șomeri în Alba Iulia. În anii 2012-2013, șomajul se afla într-o ușoară creștere atât în municipiul Alba Iulia cât și la nivel zonal, statisticile din aceşti ani

indicând un număr de 1919 șomeri care domiciliază în municipiul Alba aflați în evidențele AJOFM Alba la finalul anului 2013.Începând cu anul 2014, numărul şomerilor aflaţi în evidenţele locale a scăzut vertiginos, cu mai mult de jumătate, ajungându-se de la 1919 de şomeri în 2013 la 772 de şomeri la finalul lui decembrie 2016, acesta fiind un puternic semnal că economia locală a cunoscut o revigorare şi că s-au creat locuri de muncă noi, dar şi o dovadă a impactului pe care l-au avut proiectele europene de recalificare şi calificare a şomerilor şi a altor persoane defavorizate (cf INS – Baza Tempo – Online - SOM101E - Someri inregistrati la sfarsitul lunii, pe sexe, judete si localitati).

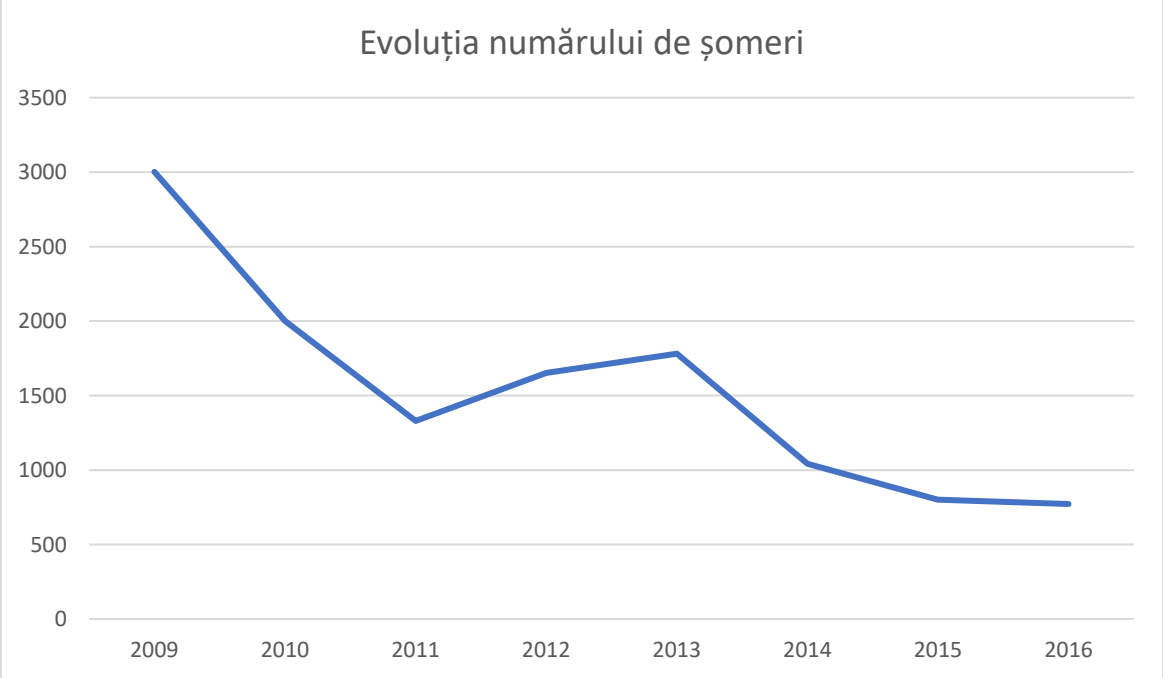

Fig. 1.31 Evoluţia numărului de şomeri la nivelul Municipiului Alba Iulia

Structura șomajului

Datele recensământului din 2011 arată că șomajul afectează în primul rând tinerii, în grupele de vârstă 20-24 ani, 25-29 ani și 30-34 ani înregistrându-se cei mai mulți șomeri (22% , 15,5% respectiv 14% din numărul total al șomerilor din Alba Iulia). Rata ridicată a șomajului în rândul tinerilor este considerată o problemă stringentă la nivel european și constituie o preocupare majoră a Uniunii Europene ce se regăsește în cadrul politicilor actuale ale Comisiei Europene[9]. La nivel național, rata șomajului în rândul tinerilor era de 16,8% în anul 2012, sub media europeană, ajungând la finalul anului 2016 la 4,77% cf Statisticii din tabelele referitoare la şomeri de pe siteul ANOFM - http://www.anofm.ro/files/Tabele%20somaj_dec%202016.pdf). La nivelul Regiunii Centru se înregistrează una din cele mai ridicate rate ale șomajului în rândul tineretului, ceea ce face ca această regiune să beneficieze de alocări financiare specifice ce vizează creșterea ocupării în rândul tinerilor. La finalul lui 2016 ratele şomajului pe judeţe, pentru toate categoriile de vârstă apte de muncă, la nivelul Regiunii Centru erau următoarele: Alba – 5,08% (în scădere față de anul 2015, când era 5,46%), Braşov – 3,67%, Covasna- 5,09%, Harghita – 5,76%, Mureş – 4,61%, Sibiu – 3,41% (cf Statisticii din tabelele referitoare la şomeri de pe siteul ANOFM - http://www.anofm.ro/files/Tabele%20somaj_dec%202016.pdf).

[9]Pachetul de Politici grupat în Inițiativa majoră Tineretul în mișcare http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=950&langId=en,
Inițiativa Ocupării Tineretului http://ec.europa.eu/social/main.jsp?langId=en&catId=89&newsId=1829&furtherNews=yes

Vom oferi informaţii privind situaţia şomajului la nivel judeţean: la finalul lunii decembrie 2016 erau înregistraţi **8620 de şomeri**, dintre care 3778 erau persoane de sex feminin. Dintre aceştia 2084 de şomeri erau indemnizaţi, iar 6536 neindemnizaţi. Rata şomajului în rândul femeilor era de 4, 69%, iar în rândul bărbaţilor de 5, 41%.

		<25 ani	**25-29 ani**	**30-39 ani**	**40-49 ani**	**50-55 ani**	**>55 ani**	**TOTAL**	
Şomer 50%		12	4	1	1	-	-	**18**	
Studii medii	F	4	1	-	-	-	-	5	13
	M	6	-	1	1	-	-	8	
Studii superioare	F	1	2	-	-	-	-	3	5
	M	1	1	-	-	-	-	2	
Şomer 75%		43	118	449	753	415	288	**2066**	
Studii primare	F	4	18	98	175	108	55	458	990
	M	5	20	78	211	102	116	532	
Studii medii	F	14	27	94	157	106	34	432	663
	M	10	9	40	75	52	45	231	
Studii superioare	F	4	34	96	89	27	12	262	413
	M	6	10	43	46	20	26	151	
Neindemnizat		615	593	1516	1751	922	1139	**6536**	
Studii primare	F	158	177	585	714	379	369	2382	5991
	M	360	345	839	925	455	685	3609	
Studii medii	F	36	24	36	48	34	13	191	449
	M	47	36	29	47	43	56	258	
Studii superioare	F	6	6	17	6	5	5	45	96
	M	8	5	10	11	6	11	51	
TOTAL		670	715	1966	2505	1337	1427	**8620**	

Tabel 1.30 Situaţia şomerilor la nivelul judeţului Alba – 2016

Situația șomajului la nivelul Municipiului Alba Iulia - 2016

În decursul anului 2016, la nivelul Municipiului Alba Iulia au fost înregistrați un număr de **695** de șomeri. În continuare vom prezenta distribuția acestora pe categorii de sex, vârstă, studii, tipul de indemnizație și perioada șomajului.

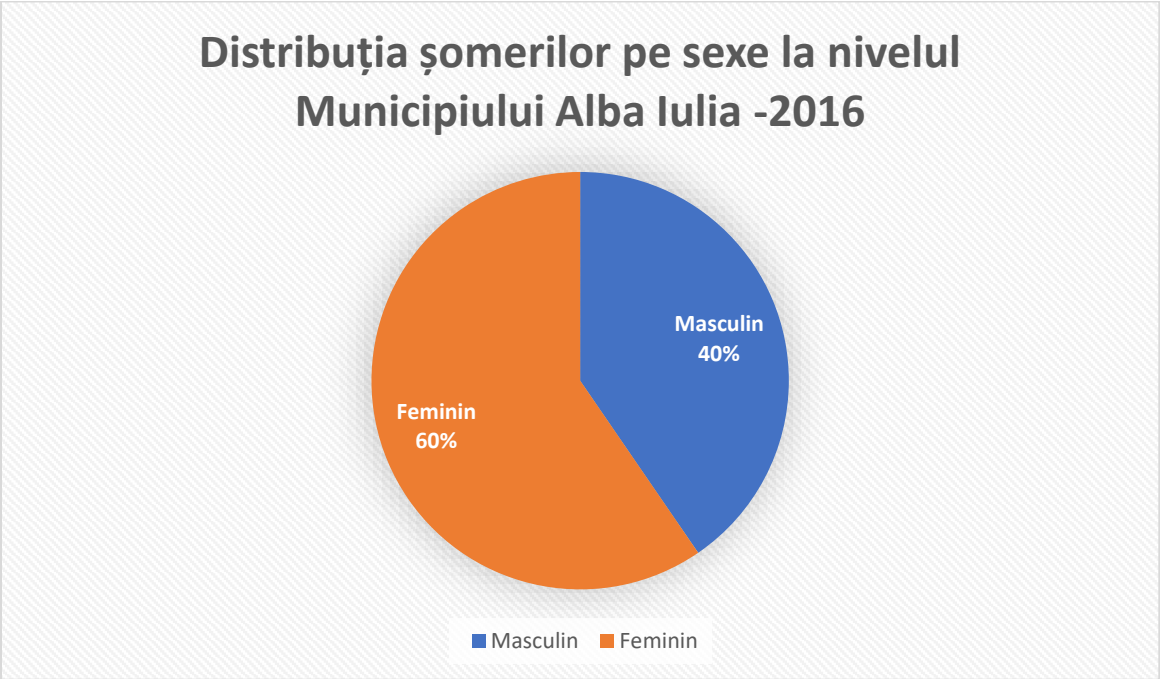

Fig. 1.32 Distribuția șomerilor pe sexe la nivelul Municipiului Alba Iulia

La nivelul Municipiului Alba Iulia, în anul 2016, din totalul de 695 de șomeri, 414 dintre aceștia sunt bărbați și 281 femei.

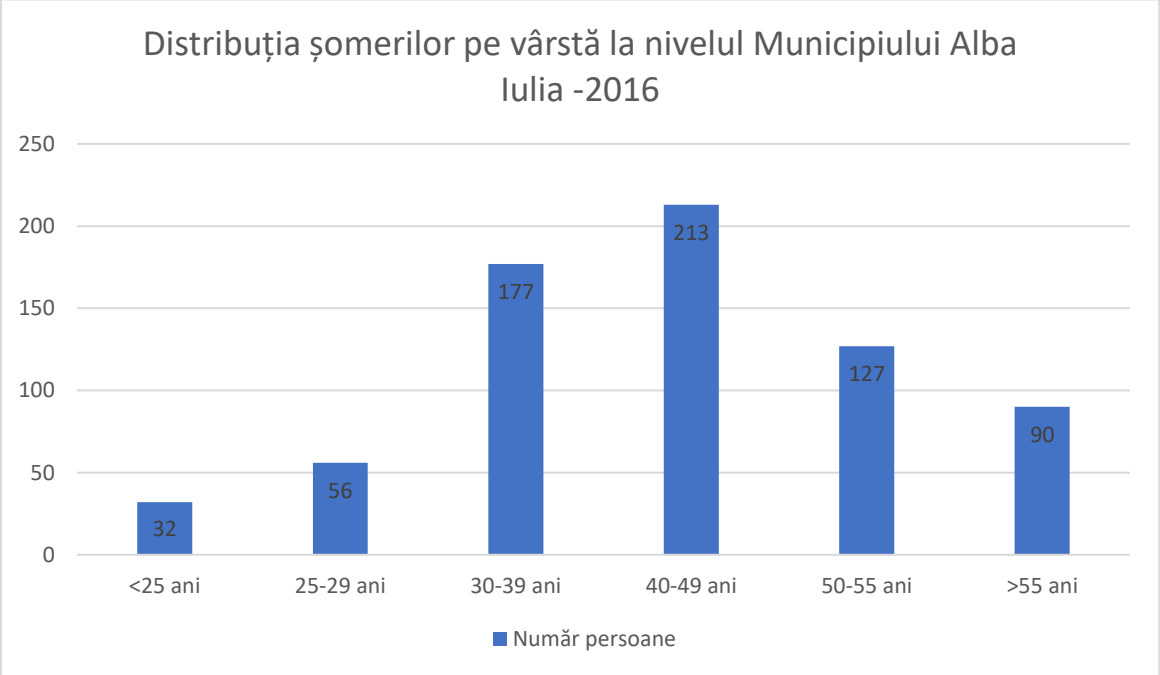

Fig. 1.33 Distribuția șomerilor pe vârstă la nivelul Municipiului Alba Iulia

În ceea ce privește distribuția pe categorii de vârstă a șomerilor, se poate observa că valoarea cea mai ridicată se înregistrează la categoria de vârstă 40-49 ani (213 șomeri), fiind urmată de categoria 30-39 ani (177 șomeri) și 50-55 de ani (127 persoane). Un aspect îmbucurător este înregistrarea unor valori scăzute la categoria de vârstă 25-29 ani, respectiv mai mic de 25 ani (56 de persoane și respectiv 32 persoane).

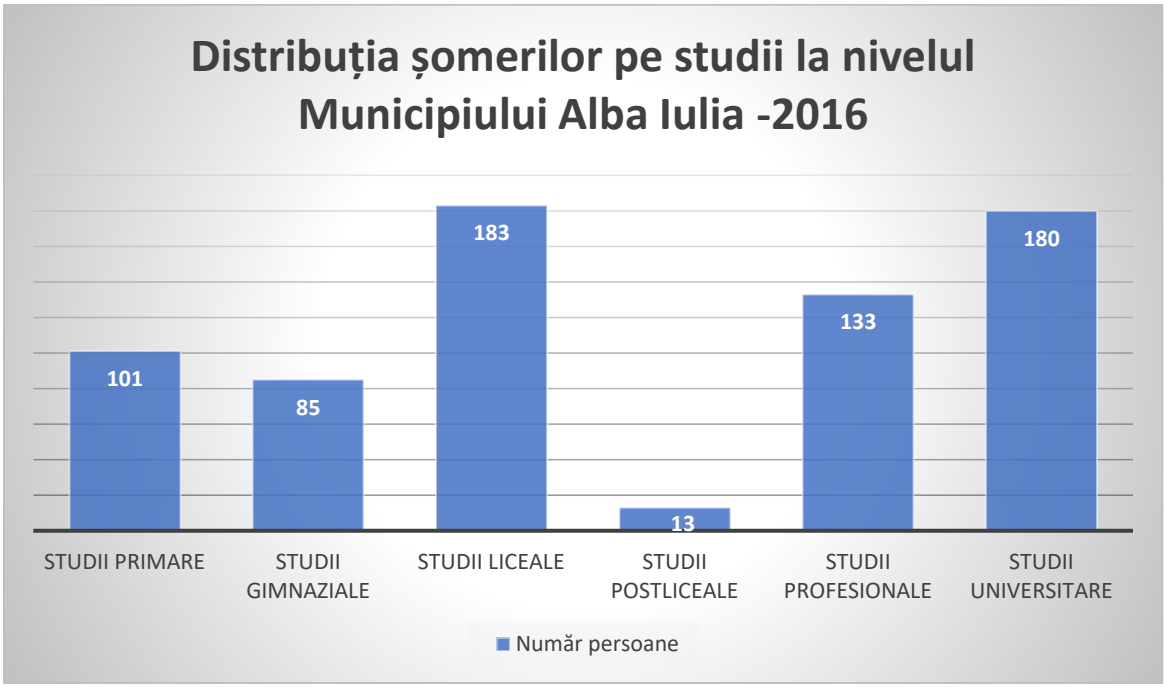

Fig. 1.34 Distribuția șomerilor pe studii la nivelul Municipiului Alba Iulia

Cei mai mulți dintre șomeri au studii liceale (183 de persoane), fiind urmați îndeaproape de cei cu studii universitare (180 de persoane) și cei cu studii profesionale (133 de persoane). Cea mai scăzută valoare se înregistrează în numărul șomerilor cu studii postliceale, 13 persoane.

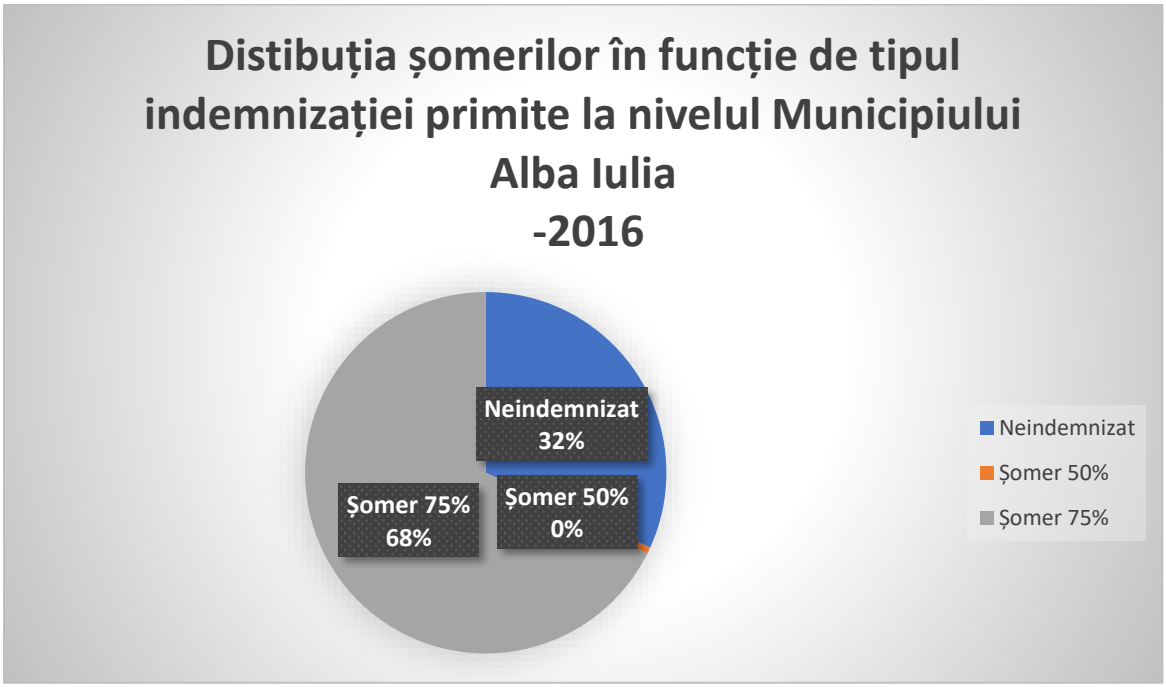

Fig. 1.35 Distribuția șomerilor în funcție de tipul indemnizației la nivelul Municipiului Alba Iulia

Din totalul de 695 de șomeri, 4 persoane primesc șomaj 50%, 470 primesc șomaj 75%, iar un număr de 221 de persoane sunt neindemnizate.

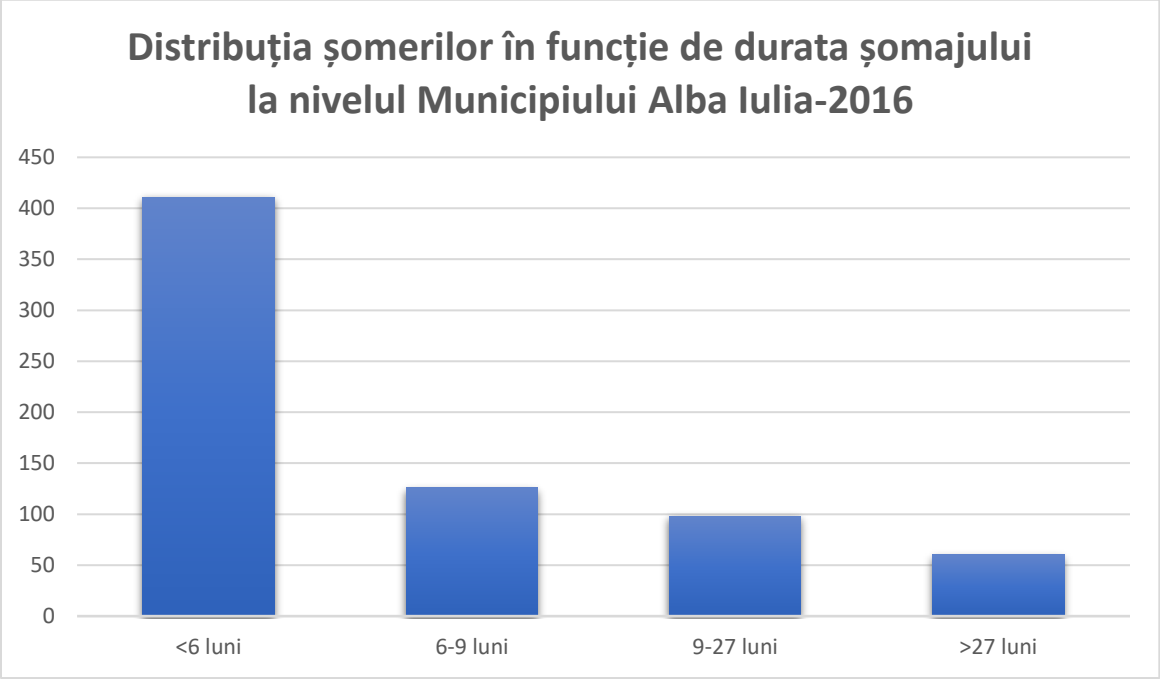

Fig. 1.36 Distribuția șomerilor în funcție de durata șomajului la nivelul Municipiului Alba Iulia

Având în vedere durata șomajului, se poate observa că valoarea cea mai ridicată este atinsă la categoria șomajului cu o durată mai mică de 6 luni (411 persoane), fiind urmată de categoriile 6-9 luni și 9-27 luni (126 persoane, respectiv 98 persoane), pe ultimul loc situându-se categoria șomajului pe o perioadă mai mare de 27 de luni (60 persoane).

f) Formare profesională și învățare pe parcursul întregii vieți

Reconversia profesională și creșterea mobilității teritoriale a forței de muncă sunt două condiții necesare pentru reducerea șomajului cauzat de inadecvarea calitativă între cerere și ofertă pe piața forței de muncă. Sistemul de învățământ trebuie să aibă capacitatea de a oferi o pregătire profesională inițială și educație pe parcursul întregii vieți (life long learning) de calitate, în concordanță cerințele actuale și viitoare ale pieței muncii. Programele de dezvoltare a resurselor umane trebuie, în același timp, să fie particularizate în funcție de specificul economic al fiecărei zone. Implicarea mediului de afaceri în elaborarea ofertei educaționale și în desfășurarea procesului de pregătire profesională asigură o creștere a gradului de adecvare a formării profesionale la necesitățile reale ale unei economii într-o continuă schimbare.

România are o experiență relativ recentă în ce privește învățarea pe parcursul întregii vieți. Datele statistice disponibile la nivel național arată că în anul 2010 în doar un sfert din întreprinderile din România (11165 din 46279 de întreprinderi) salariații au participat la cursuri de formare profesională, pondere semnificativ mai mică decât se înregistra în anul 2005. Firmele mijlocii (50-249 salariați) erau pe primul loc în ce privește participarea la cursuri de formare profesională continuă, în timp ce întreprinderile mari aveau cea mai scăzută participare la formarea profesională continuă.

-%-

	2005	2010
Total	**40,3**	**24,1**
10-49 salariați	36,1	19,7
50-249 salariați	49,9	36,0
peste 250 salariați	16,5	13,2

Tabel 1.31 Gradul de participare al firmelor la programe de formare profesională continuă (date la nivel național)
Sursa: Calcule pe baza datelor Institutului Național de Statistică

Rata de participare a angajaților din întreprinderile care oferă formare profesională continuă era, în anul 2005, de 30,8%. Cea mai ridicată rată de participare se înregistra în rândul angajaților foarte tineri, cu vârsta sub 25 ani (rata de participare a acestora este 34,4% dacă se iau în considerare toate întreprinderile, iar în cazul micilor întreprinderi rata de participare a tinerilor la programe de formare urcă la 42,8%). La polul opus, cea mai slabă participare la cursuri de formare se înregistrează în rândul salariaților vârstnici, rata de participare a acestora fiind de 20,5% (raportată doar la salariații din categoria de vârstă peste 55 ani din întreprinderile care oferă cursuri de formare profesională).

-%-

	Total întreprinderi	10-49 salariați	50-249 salariați	peste 250 salariați
Total	**30,8**	**37,4**	**26,1**	**31,2**
Sub 25 ani	34,4	42,8	25,6	36,3
25 - 54 ani	31,3	37,2	27,7	31,5
55 ani si peste	20,5	29,2	12,9	22,1

Tabel 1.32 Rata de participare pentru angajații din întreprinderile care oferă formare profesională (date la nivel național, 2005)
Sursa: Institutul Național de Statistică – Baza Tempo – Online - FPC105G - Rata de participare pentru angajatii din intreprinderile care au oferit cursuri de formare profesionala continua, pe activitati ale economiei nationale si grupe de varsta

g) Raportul de dependență economică

Un indicator important ce cuantifică relația între partea activă și partea inactivă a unei comunități este **raportul de dependență economică,** exprimând numărul de persoane inactive sau aflate în șomaj ce revine la 1000 persoane ocupate. Acest indicator arată practic „sarcina socială” ce revine, în medie, pe umerii persoanelor aflate în activitate.

Datele comparative ale recensămintelor populației din 2002 și 2011 arată că raportul de dependență economică s-a redus în perioada 2002-2011 la nivelul municipiul Alba Iulia, acesta ajungând la 1129%, valorea fiind mai scăzută decât mărimea indicatorului calculată la nivelul județului Alba pentru anul 2011 (1322‰).

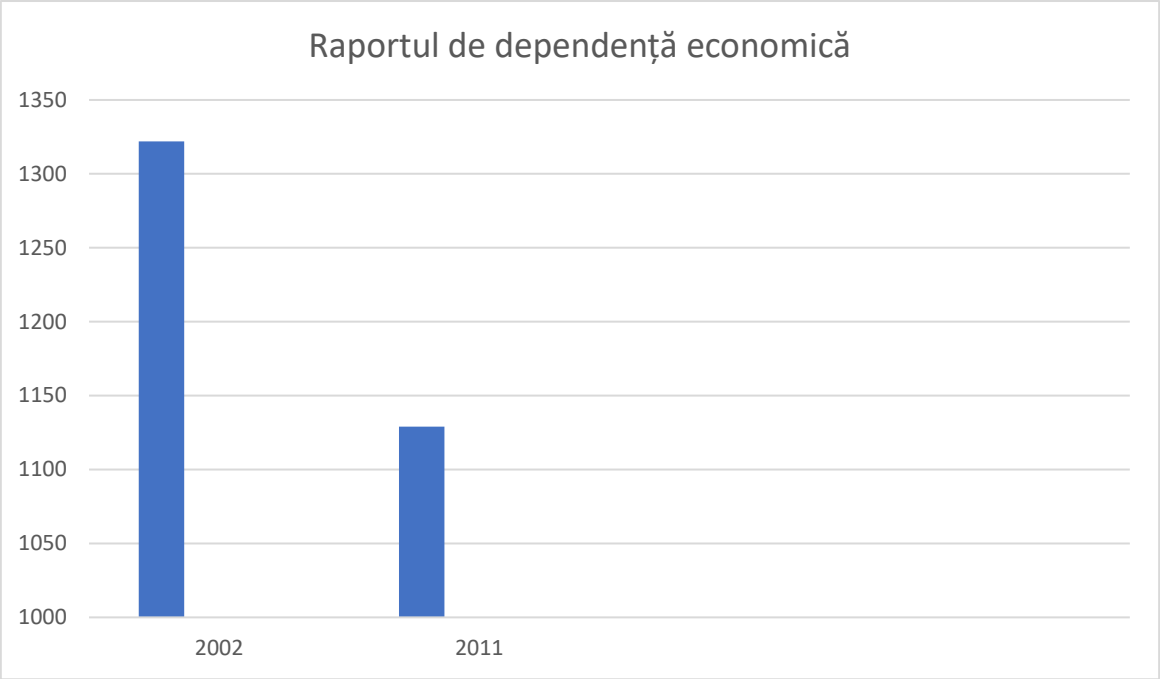

Fig. 1.37 Raportul de dependență economică

Raportul de dependență economică arată că la nivelul Alba Iuliei **fiecare persoană în activitate susține în medie 1,1 persoane inactive sau în șomaj.** Există un grad ridicat de corelație între evoluția raportului de dependență demografică și evoluția raportului de dependență economică, cel din urmă indicator fiind influențat de primul. Astfel, creșterea anticipată după anul 2025 a raportului de dependență demografică este de așteptat să aibă ca efect creșterea raportului de dependență economică.

h) Analiza SWOT

Puncte tari

- Rate de activitate și de ocupare în creștere la nivelul Alba Iuliei
- Pondere ridicată a populației active cu studii superioare
- Sectorul terțiar al economiei concentrează majoritatea populației ocupate
- Raport de dependență economică în municipiul Alba Iulia mai redus decât la nivel județean
- Raport de dependență economică în diminuare față de anul 2002 – de verificat

Puncte slabe

- Rata globală de activitate și rata de activitate a populației în vârstă de muncă au niveluri scăzute
- Rata globală de ocupare și rata de ocupare a populației în vârstă de muncă au niveluri scăzute
- Rate scăzute ale ocupării ale tinerilor (sub 25 ani) și ale populației de peste 55 ani
- Rata șomajului este încă superioară mediei naționale la nivelul Alba Iuliei, dar în scădere față de ceilalți ani anteriori.
- Pondere mare a șomerilor tineri – de verificat
- Pondere ridicată a șomerilor cu studii superioare

Oportunități

- Ponderea în creștere a populației cu un nivel ridicat de pregătire profesională constituie unul din atuurile dezvoltării economice-sociale a municipiului Alba Iulia
- Creșterea ponderii populației ocupate în sectoarele economice cu o valoare adăugată ridicată
- Creșterea ocupării în rândul tinerilor și a persoanelor de peste 55 ani poate duce la o utilizare mai bună a capitalului uman din Alba Iulia

- Dezvoltarea unui sistem de învățământ profesional dual și extinderea programelor de învățare pe tot parcursul vieții pot duce la creșterea pregătirii forței de muncă

Ameninţări

- Continuarea evoluțiilor demografice negative pot conduce pe termen mediu la scăderea numărului populației în vârstă de muncă
- Apropierea geografică a unor centre urbane mari (Cluj Napoca, Sibiu) cu o putere superioară de atracţie a forței de muncă (în primul rând a forței de muncă specializate)
- Agravarea deficiențelor educaționale la grupurile sociale dezavantajate (comunități de romi, persoane cu venituri reduse) ar putea acutiza fenomenul de excludere economică şi de pe piaţa muncii
- Necorelarea între oferta educațională și cerințele pieței muncii
- Participare scăzută a forței de muncă la programe de formare profesională continuă

1.1.4 Provocări climatice la nivelul Municipiului Alba Iulia

a) Problematica și legislația la nivel european

Cu cât orașele se dezvoltă mai mult, cu atât au tendința de a polua mai mult. Din moment ce reprezintă o parte importantă a problemei, orașele ar trebui să fie și o parte importantă a soluției. Structurile de guvernanță locale dețin un rol crucial în atenuarea efectelor schimbărilor climatice, cu atât mai mult cu cât aproximativ 80% din consumul de energie și respectiv emisiile de CO2 aferente sunt asociate activităților urbane. Inițiative precum Convenția Primarilor (lansată de Comisia Europeană după adoptarea în 2008 a pachetului legislativ al Uniunii Europene privind clima și energia) sau ICLEI (Guverne Locale pentru Durabilitate) au început să reunească lideri ai orașelor din întreaga lume, pentru a demara un efort comun de rezolvare a problemei schimbărilor climatice globale.

În cadrul Convenției Primarilor, unde Municipiul Alba Iulia este membru, au fost adăugate acțiuni în sectorul de implicare a publicului și a factorilor interesați; cea mai importantă dintre acestea este aceea de a fi inițiat un "Parteneriat pentru Climă" – o platforma locală de dialog și acțiune în domeniul schimbărilor climatice. Un astfel de parteneriat poate fi cu atât mai util, în condițiile în care acțiunile semnatarilor Convenției Primarilor vor deveni cu atât mai complexe cu cât țintele de reducere a emisiilor și de adaptare la schimbările climatice vor fi mai ambițioase și mai dificil de îndeplinit fără sprijinul populației și al altor factori interesați (a se observa faptul că noua formă a Convenției Primarilor impune ca țintă reducerea emisiilor cu minim 40% până în 2030).

Prin urmare, unul dintre aspectele orizontale/transversale pe care autoritățile locale ar trebui să le utilizeze ca filtru pentru toate proiectele pe care le propun este reprezentat de schimbările climatice - pentru a estima dacă aceste proiecte contribuie la rezolvarea problemelor legate de schimbările climatice sau dacă le agravează.

Activitatea economică reprezintă și ea un aspect semnificativ al problematicii schimbărilor climatice: atragerea oricărei afaceri doar pentru faptul că creează locuri de muncă la nivel local poate să nu fie cea mai bună strategie pe termen lung. Deoarece majoritatea companiilor au sediul în orașe, acestea din urmă reprezintă și locurile în care sunt generate cele mai mari cantități de gaze cu efect de seră. Ca atare, autoritățile locale au obligația morală de a aborda provocările legate de schimbările climatice. Printre altele, acest lucru ar putea presupune solicitarea respectării de către întreprinderi a unor standarde mai ridicate de mediu și de administrare.

Hotărârile privind dezvoltarea turismului și furnizarea serviciilor turistice va trebui în viitor să ia în considerare şi constrângerile legate de modificările climatice, de limitarea surselor de apă, de presiunea exercitată de extinderea activităţii economice asupra biodiversităţii şi de riscul includerii patrimoniului cultural în turismul de masă. De exemplu, autoritățile locale pot dezvolta o rețea de transport public și intermodal care permite turiștilor să circule nestingheriți de la un obiectiv turistic la altul și fără a recurge la autoturisme personale pentru a răspunde acestei nevoi.

Politica de Coeziune, principala politică de investiții a UE, constituie instrumentul cheie pentru îndeplinirea obiectivelor Strategiei Europa 2020. În cadrul politicii de coeziune 2014-2020, schimbările climatice și energia curată reprezintă una dintre principalele direcții de investiție. Strategia de Dezvoltare Durabilă a UE prevede ca obiectiv prevenirea schimbărilor climatice prin limitarea emisiilor de gaze cu efect de seră (GES), precum și a efectelor negative ale acestora asupra societății și mediului. Pentru orizontul de timp 2023, obiectivul corespondent din Strategia de Dezvoltare Durabilă a României îl reprezintă asigurarea funcționării eficiente și în condiții de siguranță a sistemului energetic național, atingerea nivelului mediul actual al UE; îndeplinirea obligațiilor asumate de România în cadrul pachetului legislativ „Schimbări climatice și energie din surse regenerabile" și la nivel internațional în urma adoptării unui nou acord global în domeniu; promovarea și aplicarea unor măsuri de adaptare la efectele schimbărilor climatice; respectarea principiilor dezvoltării durabile.

Pentru stabilirea unei viziuni şi strategii eficiente, principiile conceptului de dezvoltare sunt puse în relaţie şi cu cele 11 obiective tematice (OT) pe care este fundamentată finanţarea europeană pentru perioada de programare 2014-2020. Dintre acestea, OT 5 este conceput exclusiv pentru promovarea adaptării la schimbările climatice, precum și a prevenirii și gestionării riscurilor aferente.

b) Contextul local

Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană a municipiului Alba Iulia 2014-2023 a luat în considerare contextul mai larg al zonei periurbane. Viziunea de dezvoltare este definită la acest nivel, luând în considerare sinergiile și dinamica regională. Strategia are în vedere viziunea de dezvoltare definită la nivel județean și regional, care acordă importanța cuvenită schimbărilor climatice: dintre cele 4 obiective strategice de dezvoltare a orașului, al treilea obiectiv (dedicat unui oraș „verde") prevede și crearea unui mediu urban durabil, care să ia în calcul schimbările climatice.

Diagnoza climatică la nivelul de Alba Iulia

Clima municipiului Alba Iulia şi a teritoriului adiacent se încadrează în climatul temperat continental dominat de influențe exterioare vestice. Topoclimatele determină veri călduroase, toamne lungi și ierni blânde. De asemenea, existe perioade de timp în care se înregistrează un fenomene de **calm atmosferic** cum ar fi de pildă luna august (frecvența foarte scăzută a vânturilor și vitezele medii ale acestora extrem de mici). Frecvența medie anuală a calmului atmosferic înregistrează valori destul de ridicate la Alba Iulia, aceasta fiind de 37,2%. Acest fenomen are și un efect negativ, având în vedere faptul că fenomenul de calm atmosferic este determinat de persistența maselor de aer stabil, ceea ce permite concentrarea și stagnarea poluanților deasupra orașului și implicit accentuarea poluării aerului. Din punct de vedere termic, municipiul Alba Iulia și zona de contiguitate este traversată de izoterma de 9^0C, denumită și **izoterma viței de vie.** Datorită topoclimatului, precipitaţiile sunt uşor deficitare, ajungând la valori sub 550 mm, însă acestea sunt mai abundente la sfârşitul primăverii şi începutul verii.

Adăpostit de culoarul Mureşului, la confluenţa acestuia cu Ampoiul şi Sebeşul, oraşul Alba Iulia are un climat deosebit. Prin poziţia sa geografică Culoarul Mureşului permite pătrunderea maselor de aer cu diferite origini:

- Mase de aer cu origine mediteraneană dinspre regiunile de S şi SV, care favorizează toamnele lungi şi iernile blânde;
- Mase de aer polare dinspre N, barate într-o oarecare măsură de dealul Bilag, favorizând temperaturile scăzute din timpul iernii şi care se manifestă mai pregnant la nord de Alba Iulia, în interiorul culoarului;
- Mase de aer de origine vestică care traversează Munţii Apuseni şi îşi pierd umezeala astfel că în descendenţa lor pe versanţii estici se încălzesc şi se usucă, determinând un timp senin cu o durată prelungită a strălucirii soarelui (2000-2100 ore/an) şi o cantitate de precipitaţii mai reduse, toate acestea fiind datorate unui proces intens de foehnizare.

Vânturile dominante sunt de culoar şi de direcţie sud-vest cu puternice influenţe locale de tip foehn sau brize. Intensitatea lor este deosebită cele mai mari viteze, înregistrându-se în luna iulie 1996, când s-au realizat peste 120 km/oră cu consecinţe din cele mai păgubitoare.
Radiaţia totală ajunge la 120kcal/cm^2.

Temperatura aerului

Datele existente arată că Alba Iulia este dominată de izoterma de 9^0 C. Cele mai ridicate temperaturi sunt în luna august, media multianuală fiind de 21^0C faţă de luna ianuarie cu cele mai scăzute valori – 3^0C. Extremele ajung la + 39,7^{0}C vara (în 9 iulie 1968) şi – 31,0^0 C (în 31 ianuarie 1947).
Umezeala relativă este de 80%, excelentă pentru desfăşurarea vieţii.
Primele zile cu îngheţ sunt în jurul datei de 16 octombrie, iar ultimele la 16 aprilie. Numărul zilelor tropicale este de 20 (media), al zilelor de vară 82.

Precipitaţiile medii multianuale sunt de 600 mm/mp, suma celor mai importante valori realizându-se în sezonul de primăvară, iar cele mai ridicate valori în 24 de ore se produc la ploile torenţiale de vară. Stratul de zăpadă ajunge la 5 cm în zona Mureşului şi 25-30 cm în partea montană înaltă Dealul Mamut, Bilag sau Podişul Secaşelor de peste Mureş.

Schimbările climatice manifestate prin creşterea temperaturilor sau prin scăderea lor drastică în timpul iernii prezintă potențial negativ pentru zona oraşului Alba Iulia şi a regiunii înconjurătoare.

Incendiile de pădure: este un fenomen care scapă de sub control omului, atât ca durată cât şi ca întindere. Municipiul Alba Iulia dispune de o suprafaţă împădurită de 2 152 ha. Datorită apropierii tot mai mult a zonelor de locuinţe de liziera pădurii şi a frecventării pădurilor de un număr tot mai mare de turişti, este posibil ca în viitor, municipiul Alba Iulia să se confrunte cu incendii de pădure. Din această perspectivă, Planul Urbanistic General (PUG) prevede o distanţă a construcţiilor faţă de lizieră de 40 metri.

Furtuni violente şi tornade: în zona Alba Iulia s-au înregistrat în ultimii ani şi asemenea fenomene meteorologice extreme, caracterizate prin intensificări ale vântului care au luat aspect de vijelie, provocând pagube materiale prin desprinderea unor acoperişuri de pe blocurile de locuinţe şi prăvălirea acestora peste autoturisme, copaci rupţi sau smulşi din rădăcină, care au avariat autoturisme sau reţele de utilităţi. Cel mai mult au avut de suferit serele şi solariile din zona Miceşti.

Seceta: este caracterizată prin scăderea precipitaţiilor sub nivelul mediu, prin micşorarea debitului râurilor şi a rezervelor subterane de apă, care determină un deficit mare de umezeală în aer şi în sol, cu efecte directe asupra mediului şi în primul rând asupra culturilor agricole. În condiţiile lipsei precipitaţiilor, pentru un anumit interval de timp, se instalează *seceta atmosferică*. Lipsa îndelungată a precipitaţiilor determină uscarea profundă a solului şi instalarea *secetei pedologice.* Asocierea celor două tipuri de secetă şi diminuarea resurselor subterane de apă determină apariţia *secetei agricole* care duce la reducerea sau pierderea totală a culturilor agricole. În contextul actual, când clima se află într-o continuă schimbare, datorată în mare parte încălzirii globale, nu este exclus ca pe viitor şi municipiul Alba Iulia să se confrunte cu perioade de secetă extremă.

1.1.5 Provocări demografice la nivelul Municipiului Alba Iulia

Dintotdeauna a existat o strânsă interdependenţă între demografie şi dezvoltarea economico-socială. Factorii demografici contribuie semnificativ sau dimpotrivă restricţionează dezvoltarea unui oraş, unei zone sau a unei regiuni. La nivelul unui oraş sau zone metropolitane există o puternică legătură de cauzalitate între populaţia sa şi:

- Fondul locativ, infrastructura edilitară
- Infrastructura socială, de educaţie, de sănătate, recreativă
- Serviciile sociale, de sănătate, de formare profesională
- Serviciile administraţiei publice
- Economie, piaţa muncii
- Infrastructura de transport
- Mediul înconjurător

În plus, populaţia este una din cele mai dinamice componente ale unui oraş, iar în perioada contemporană procesele demografice s-au accelerat. Prin urmare, analiza demografică este obligatorie în cazul oricărei strategii de dezvoltare economico-socială, iar factorii de ordin demografic trebuie avuţi în vedere la elaborarea documentelor programatice. Analiza demografică a municipiului Alba Iulia vizează următoarele obiective:

- Obţinerea unui profil demografic cuprinzător al municipiului Alba Iulia, o imagine clară, detaliată a situaţiei demografice actuale
- O analiză profesionistă şi o interpretare corectă a datelor statistice utilizate şi a indicatorilor demografici rezultaţi
- Conturarea tendinţelor demografice majore înregistrate în ultimii 25 de ani la nivelul municipiului Alba Iulia
- Evidenţierea atuurilor şi a constrângerilor de ordin demografic, a potenţialului uman local precum şi a vulnerabilităţilor şi pericolelor ce trebuie evitate
- Evidenţierea consecinţelor în plan demografic, economic şi social ale evoluţiilor demografice recente şi a celor ce se preconizează

În cadrul analizei demografice au fost utilizate informaţii statistice oficiale furnizate de către Institutul Naţional de Statistică sau de către Direcţia Regională de Statistică Alba obţinute cu ocazia recensămintelor populaţiei şi locuinţelor, a cercetărilor de tip microrecensământ sau altor tipuri de cercetări statistice. Au fost utilizate şi alte resurse informaţionale cum ar fi: rezultatele unor cercetări şi studii relevante în domeniile demografiei, sociologiei, economiei.

S-a optat pentru utilizarea cu precădere a datelor obţinute la recensămintele populaţiei având în vedere faptul că aceste date statistice au o marjă foarte redusă comparativ cu cea a datelor calculate pe baza surselor administrative. În ce priveşte datele referitoare la volumul populaţiei pentru perioada dintre ultimele două recensăminte reluăm precizarea I.N.S. conform căreia ,,populaţia a fost calculată prin metoda componentelor, folosind surse de date administrative pentru migraţia externă. Aceste surse nu acoperă întregul fenomen migratoriu, mai ales la nivelul emigraţiei. Ca atare, există o subevaluare severă a acestui fenomen care duce la o supraevaluare a populaţiei României. Datele prezentate au caracter provizoriu, urmând ca numărul populaţiei stabile să fie recalculat după stabilirea rezultatelor definitive ale Recensământului Populaţiei şi Locuinţelor 2011, pentru seriile de timp până la precedentul recensământ."

a) Populaţia curentă a municipiului Alba Iulia; distribuţia şi densitatea populaţiei pe localităţile componente

Conform rezultatelor finale ale Recensământului populaţiei din octombrie 2011, publicate de către Institutul Naţional de Statistică în luna iulie 2013, populaţia stabilă[1] a municipiului Alba Iulia era la data recensământului de 63536 persoane, 88,6% dintre acestea având reşedinţa în oraşul Alba Iulia, iar diferenţa de 11,4% în cele 4 localităţi aparţinătoare: Bărăbanţ, Oarda, Micești, Pâclişa. La finalul anului 2016, potrivit informaţiilor preluate de la INS, erau un număr total de 74283 locuitori, înregistrându-se o creştere faţă de anul 2011 cu peste 10000 de persoane.

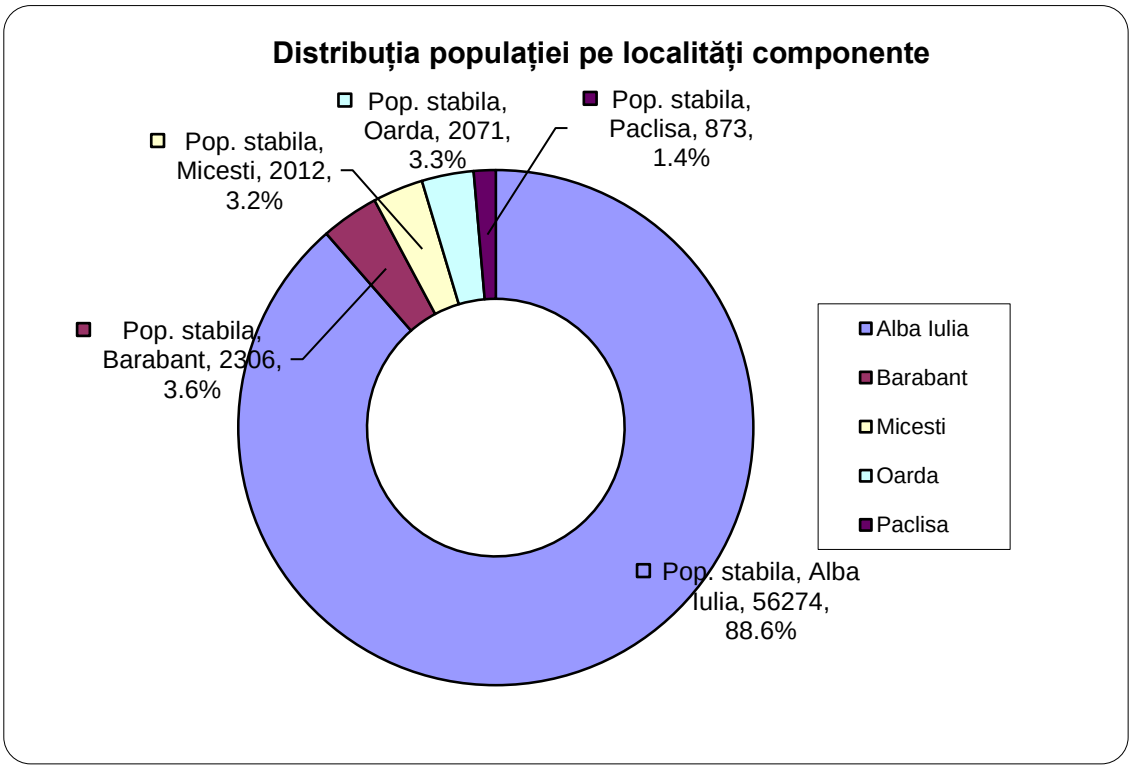

Fig. 1.38 Distribuţia populaţiei pe localităţi componente

Alba Iulia se situează astfel în categoria oraşelor medii din România, clasându-se pe **poziţia 33** la nivel naţional, imediat după municipiul Călăraşi, dar înaintea unor oraşe precum Giurgiu, Deva, Hunedoara, Zalău sau Sfântu Gheorghe. Faţă de recensămintele anterioare Alba Iulia a urcat câteva locuri în ierarhia naţională (la recensământul din 1977 ocupa locul 42, iar la recensămintele din 1992 şi 2002 locul 39) Municipiul Alba Iulia concentrează aproape o cincime din populaţia judeţului Alba. Densitatea populaţiei la nivelul municipiului Alba Iulia, de 721 locuitori/kmp, este ridicată comparativ cu cea a altor oraşe din judeţul Alba (ex. Sebeş 234 loc./kmp, Teiuş 150 loc./kmp).

	Numărul populaţiei stabile	Densitatea populaţiei (loc/kmp)
Alba Iulia	**74283**	**721**

Tabel 1.32 Numărul şi densitatea populaţiei în anul 2016 conform INS (baza de date TEMPO ONLINE) POP107D - POPULATIA DUPA DOMICILIU la 1 ianuarie pe grupe de varsta, sexe, judete si localitati
Sursa: Calcule pe baza datelor Institutului Naţional de Statistică

[1] Populaţia stabilă reprezintă populaţia alcătuită din persoanele care locuiesc în localitatea respectiv, cu domiciliul sau reşedinţa în localitate la momentul respectiv. Se calculează pe baza datelor de la ultimul recensământ, corectate cu sporul natural al populaţiei, soldul migraţiei externe, soldul mişcării migratorii cu schimbarea domiciliului, precum şi cu soldul mişcării migratorii cu schimbarea reşedinţei, fenomene înregistrate între recensământ şi momentul dat.

b) Analiza evoluţiei numerice a populaţiei municipiului Alba Iulia pe baza datelor ultimelor 5 recensăminte

Populaţia stabilă a municipiului Alba Iulia, înregistrată la recensământul din 2011, **era cu 4,3% mai redusă** faţă de cea înregistrată în 2002 şi cu 10,7% mai scăzută faţă de populaţia înregistrată în 1992. Pornind de la datele ultimelor două recensăminte şi utilizând metode de calcul statistic[2], rezultă un ritm mediu anual de scădere a populaţiei municipiului în perioada 2002-2011 de 0,5%. În acelaşi interval, 2002-2011, populaţia judeţului a scăzut cu 10,5%, iar populaţiei României s-a redus cu 7,2% (ritmul mediu anual de scădere demografică a fost de 0,8%). După recensământul din 1992 şi îndeosebi în ultimii 10-15 ani apar primele semne ale unui declin demografic, fără a putea vorbi încă de un fenomen de „urban shrinkage". RA

	1966	1977	1992	2002	2011	2016	Creştere/ scădere (%)			
							2011/1966	2011/1977	2011/1992	2011/2002
Alba Iulia	**24388**	**41199**	**71168**	**66406**	**63536**	**74283**	**160,5**	**54,2**	**-10,7**	**-4,3**

Tabel 1.33 Evoluţia numerică a populaţiei în perioada 1966 - 2011
Sursa: Institutul Naţional de Statistică, recensămintele populaţiei

În doar 26 ani, în intervalul 1966-1992, populaţia municipiului Alba Iulia s-a triplat, această evoluţie spectaculoasă datorându-se în primul rând sporului migratoriu puternic pozitiv generat în contextul politico-economic al perioadei comuniste. Politica de industrializare şi urbanizare accelerată aplicată în deceniile 6 şi 7 ale secolului trecut a determinat transferuri masive de populaţie dinspre mediul rural spre mediul urban într-un interval de timp relativ scurt. Populaţia Alba Iuliei a crescut şi ca urmare a ridicării rangului administrativ al oraşului prin stabilirea aici, în anul 1968, a reşedinţei judeţului Alba. În cele două decenii ce au urmat anului 1989, trendul evoluţiei demografice s-a schimbat, populaţia municipiului Alba Iulia scăzând cu 6,7% între 1992 şi 2002 şi cu alte 4,3% în perioada 2002-2011. Semnale pozitive îmbucurătoare aduc datele statistice din anul 2016, potrivit cărora populaţia a crescut la 74283 de persoane (potrivit domiciliului), faţă de maximul înregistrat în 1992, de 71168 de persoane (potrivit INS – baza de date Tempo – Online POP107A - POPULATIA DUPA DOMICILIU la 1 ianuarie pe grupe de varsta si varste, sexe, medii de rezidenta, macroregiuni, regiuni de dezvoltare si judete
În anul 2014 populaţia stabilă era de 69060 de persoane, iar totalul populaţiei după domiciliu era de 73717 de persoane, potrivit datelor furnizate de Direcţia de Statistică Alba şi înregistrate în fişa localităţii Alba Iulia.

[2] S-a utilizat metoda de calcul al mediei indicilor de dinamică cu baza în lanţ (media geometrică), reductibilă la formula de calcul al indicelui cu bază fixă al perioadei analizate

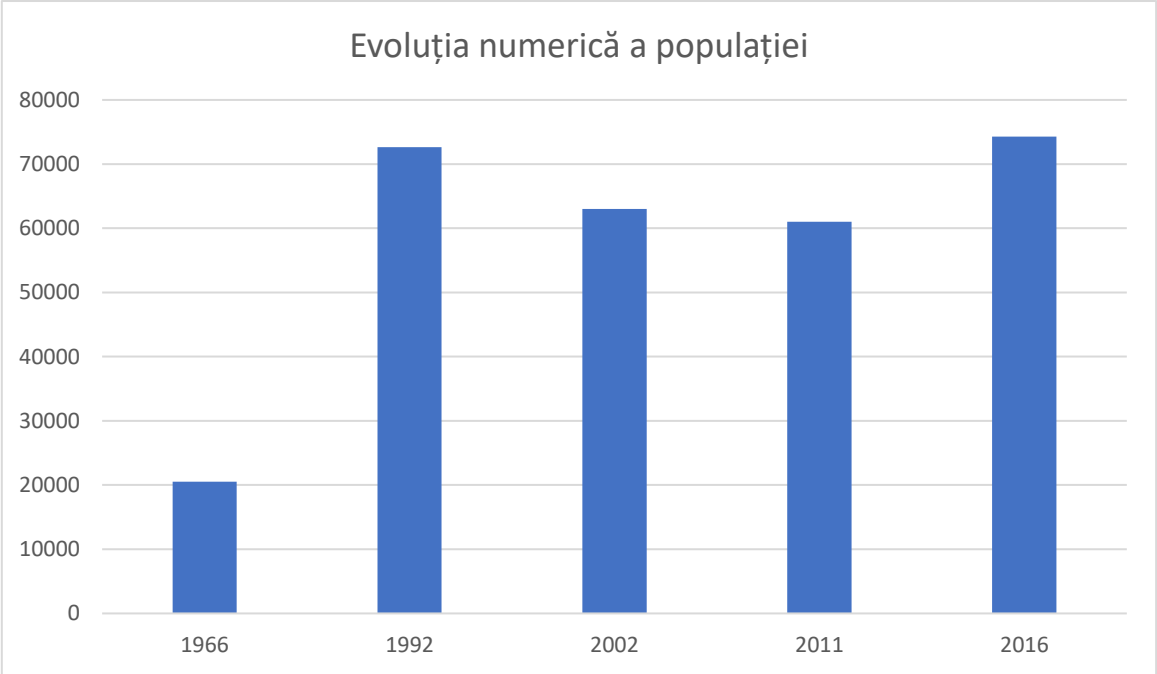

Fig. 1.39 Evoluţia numerică a populaţiei la nivelul Municipiului Alba Iulia
Sursa: Calcule pe baza datelor Institutului Naţional de Statistică

c) Structura etnică, lingvistică si religioasă

Populaţia municipiului Alba Iulia este formată în marea sa majoritate din persoane de etnie română.(87,6%). Alături de etnicii români, celelalte două etnii cu o pondere de peste 1% sunt romii (1,76% din populaţie la nivelul municipiului) şi maghiarii (1,59%). Pentru 8,64% din populaţia municipiului Alba Iulia nu s-a putut stabili etnia fie ca urmare a absenţei persoanelor de la locul recenzării fie ca urmare a refuzului persoanelor recenzate de a-şi declara apartenenţa etnică.

%

	Români	Maghiari	Romi	Germani	Alte etnii	Nedeclarată
Alba Iulia	87,62	1,59	1,76	0,18	0,21	8,64

Tabel 1.34 Structura populaţiei după etnia declarată la recensământul din 2011
Sursa: Calcule pe baza datelor Institutului Naţional de Statistică

Numărul populaţiei de etnie romă atât la nivel local cât şi la nivel naţional este în opinia multor sociologi şi a organizaţiilor reprezentative ale romilor puternic subevaluat ca urmare a reticenţei multor persoane rome de a-şi declara cu ocazia recensămintelor identitatea etnică romă din cauza unei conotaţii negative pe care o are termenul de „rom” sau din cauza nivelului scăzut de educaţie al respondenţilor.

Aria de locuire a romilor cuprinde întreg teritoriul municipiului Alba Iulia, romii fiind dispersaţi în aproape toate cartierele oraşului, cu excepţia cartierului „Lumea Nouă”, unde aceştia formează un grup compact. Populaţie de etnie romă se regăseşte de asemenea în cartierele Oraşului de Jos (Centru, Lipoveni), în cartierul Cetate (zona blocului „Turturica”), în cartierul Bărăbanț și în zona limitrofa cartierului Partoș, strada Rogozului.

Conform datelor recensământului din 2011, limba română este limba maternă pentru 89,4% din populaţia municipiului. Pentru 8,6% din populaţia municipiului nu s-a putut stabili limba maternă. Maghiara este limba maternă pentru 1,5% din populaţia oraşului Alba Iulia, iar limba romani

(ţigănească) este vorbită de doar 0,2% din populaţia municipiului, majoritatea etnicilor romi declarându-şi româna ca limbă maternă.

Confesiunea predominantă atât la nivelul municipiului Alba Iulia este cea creştin –ortodoxă (81,3%). Celelalte culte religioase cu ponderi semnificative în municipiul Alba Iulia sunt penticostalii (2,2%), greco-catolicii (1,9%), romano-catolicii (1,9%), baptiştii (1,5%) şi reformaţii (0,9%). Pentru aproape 9% din populaţia oraşului Alba Iulia nu s-a putut stabili apartenenţa confesională la recensământul din 2011.

Alba Iulia este de secole reşedinţa Episcopiei romano-catolice a Transilvaniei (în prezent Arhidieceza romano – catolică de Alba Iulia, cuprinzând ca arie de jurisdicție toată Transilvania) și unul din cele mai de seamă centre ale românilor ortodocşi din Ardeal (aici a rezidat Mitropolia Ardealului pentru românii ortodocşi), orașul găzduind în prezent sediul Arhiepiscopiei Ortodoxe Române de Alba Iulia, ce include ca zonă de jurisdicție județele Alba și Mureș. Ambele instituții bisericești coordonează pe lângă activitatea lor pastorală activități și instituții de învățământ religios și de asistență socială.

d) Structura populaţiei pe sexe şi grupe de vârstă. Indicatori demografici derivaţi

Distribuţia pe sexe a populaţiei la nivelul municipiului Alba Iulia este inegală (35312 de persoane de sex masculin şi 38971 de persoane de sex feminin, rezultând un indice de masculinitate de aproximatic 0,9 (906 bărbaţi la 1000 femei). Acest ,,dezechilibru" este consecinţa diferenţei de aproape 7 ani între durata medie a vieţii în rândul femeilor şi nivelul acestui indicator în rândul bărbaţilor.

Deşi este reşedinţa unui judeţ aflat într-un proces rapid de îmbătrânire demografică, municipiul Alba Iulia are o situaţie relativ bună din punctul de vedere al structurii pe vârste a populaţiei. Populaţia de peste 65 ani avea, conform recensământului din 2011, o pondere de circa 11% la nivelul municipiului. În anul 2016, situaţia era similară şi anume un procent de 11,96% (8881 de persoane peste 65 de ani), pe fondul creşterii populaţiei oraşului. Alba Iulia are, raportat la totalul populaţiei, cei mai puţini vârstnici. Populaţia din Alba Iulia cu vârsta între 0-14 ani era în anul 2016 la 10421 de persoane (14,03%). (cf. INS – Baza Tempo-Online -POP107D - POPULAŢIA DUPĂ DOMICILIU la 1 ianuarie pe grupe de varstă, sexe, judeţe şi localităţi). Rata sporului natural la 1000 de locuitori a cunoscut în anul 2015 o evoluţie negativă, faţă de anul 2011 şi anume de la -1 la -1,6 pentru mediul urban al judeţului Alba (cf INS – Tempo-Online - POP215A - Rata sporului natural al populaţiei pe medii de rezidenţă, macroregiuni, regiuni de dezvoltare şi judeţe).

Durata medie a vieţii, la nivelul judeţului Alba, a crescut cu aproximativ 4 ani în ultimele două decenii, de la 70,36 ani în 1990 la 74,23 ani în 2011 (70,67 ani pentru bărbaţii şi 78,01 ani pentru femei), iar în anul 2015 durata medie a vieţii a ajuns la 76,1 ani la nivelul întregului judeţ (76,67 ani la nivelul urban, 73,5 ani pentru bărbaţi, 79,78 pentru femei – cf. INS – Baza Tempo-Online - http://statistici.insse.ro/shop/index.jsp?page=tempo2&lang=ro&context=11 vezi: POP217A - Durata medie a vieţii pe medii de rezidenţă, sexe, pe macroregiuni, regiuni de dezvoltare şi judeţe).

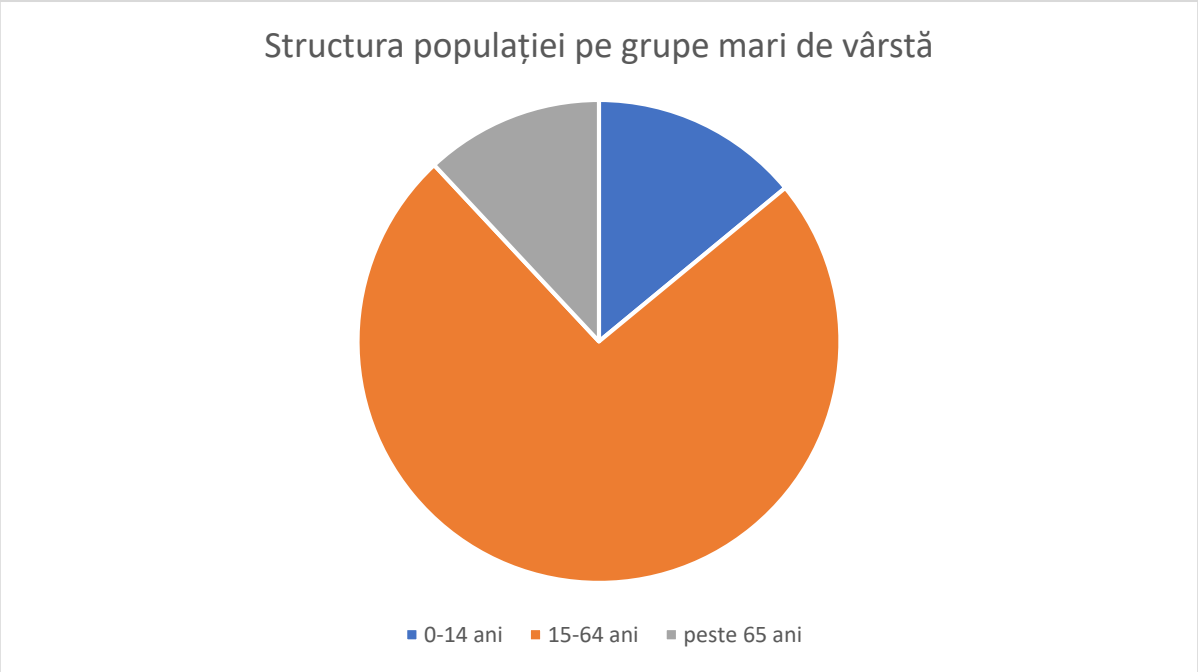

Fig. 1.40 Structura populaţiei pe grupe mari de vârste

Segmentul de vârstă între 15-64 de ani număra anul trecut în Alba Iulia 54981 de persoane, adică un procent de 74,02%, în uşoară scădere faţă de anul 2011, ca efect al îmbătrânirii populaţiei.
Populaţia foarte tânără, de 0-14 ani, constituie 14,03% din populaţia municipiului Alba Iulia.

Piramida populaţiei (cunoscută şi sub denumirea de piramida vârstelor) ilustrează atât situaţia actuală cât şi momentele-cheie din punct de vedere demografic din ultimii 100 ani. Baza îngustată a piramidei – formată din populaţia de 0-19 ani - este rezultatul liberalizării avorturilor survenite la începutul anului 1990. De asemenea, „gâtuirea" mijlocului acesteia, consecinţă a politicii permisive a regimului comunist vis-a-vis de avort din perioada 1957-1965. Pe termen mediu şi lung, continuarea evoluţiei actuale a fenomenelor demografice (i.e. fertilitatea, natalitatea, mortalitatea, speranţa de viaţă, migraţia) va determina îngustarea bazei şi lărgirea vârfului piramidei, pe măsură ce generaţia tânără va fi tot mai puţin numeroasă. Există un grad mare de probabilitate ca în decurs de câteva decenii piramida vârstelor să evolueze spre o formă de „minge de rugby" sau chiar spre o formă de „ciupercă", dacă fenomenul îmbătrânirii demografice se va accentua.

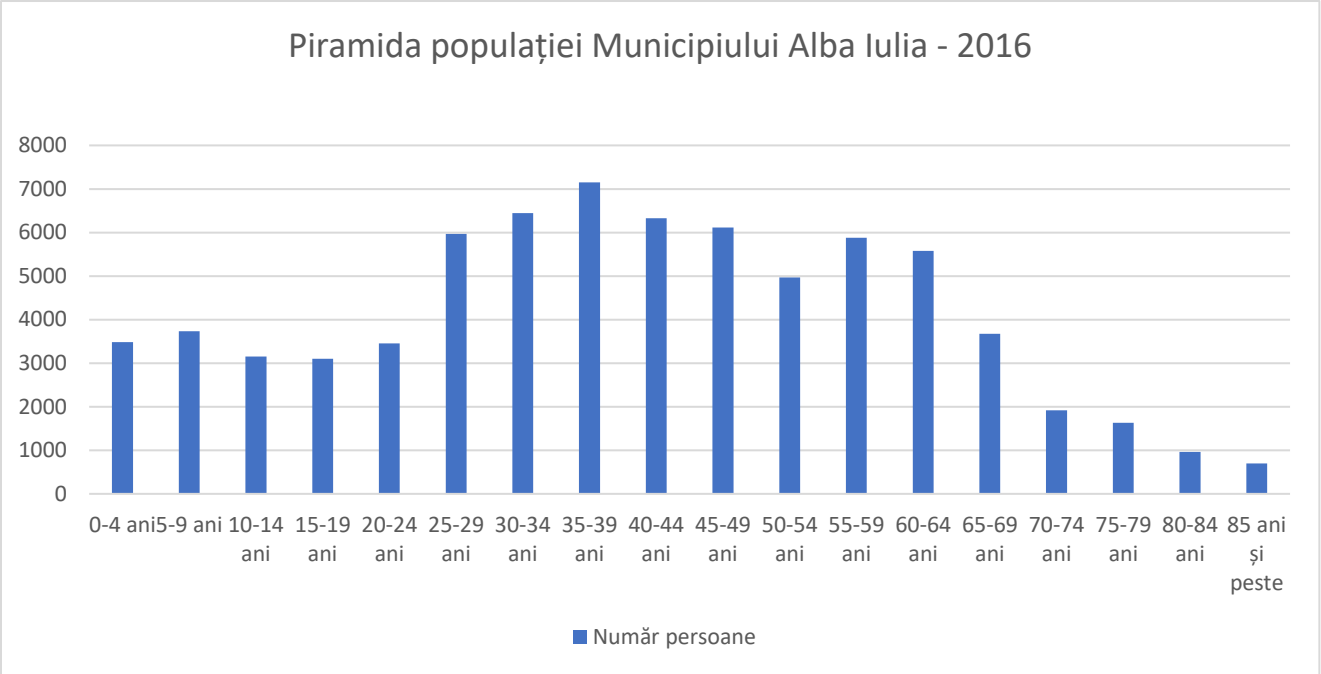

Fig. 1.41 Piramida populaţiei Municipiului Alba Iulia la nivelul anului 2016

Pe baza structurii pe vârste s-au calculat câţiva indicatori demografici cu relevanţă atât socială cât şi economică precum raportul de dependenţă demografică sau rata îmbătrânirii demografice.
Astfel, raportul global de dependenţă demografică[3] înregistrează niveluri reduse la nivelul municipiului Alba Iulia (35,11% în 2016, în uşoară creştere faţă de anul 2011 (35%). Raportul de dependenţă demografică al vârstnicilor[4] este mai redus comparativ cu raportul de dependenţă al tinerilor[5] în, ceea ce denotă, în prezent, o situaţie favorabilă din punct de vedere al structurii pe vârste. Trebuie menționat că această situație este în mișcare, demografii prognozând pentru următorii ani o creștere considerabilă a raportului de dependență demografică pe seama creșterii raportului de dependență al vârstnicilor. Previziunile în acest sens indică pentru județul Alba o rată de dependență demografică de 78% în anul 2050. (conform prognozei realizate de Institutul Național de Statistică).

Rata îmbătrânirii demografice[6] este încă redusă, în special la nivelul municipiului Alba Iulia (771 ‰ în 2011 și 888,1‰ în 2016).

[3] Numărul de persoane tinere (0-14 ani) şi vârstnice (65 ani şi peste) ce revine la 100 persoane din grupa de vârstă de 15-64 ani
[4] Numărul de persoane vârstnice (65 ani şi peste) ce revine la 100 persoane din grupa de vârstă de 15-64 ani
[5] Numărul de persoane tinere (0-14 ani) ce revine la 100 persoane din grupa de vârstă de 15-64 ani
[6] Numărul de persoane vârstnice (65 ani şi peste) ce revine la 1000 persoane tinere (0-14 ani)

		Municipiul Alba Iulia
Structura pe grupe de vârstă (%)	0-14 ani	14,03
	15-64 ani	74,02
	65 ani şi peste	11,96
Raportul de dependenţă demografică %		35,11
Raportul de dependenţă demografică a tinerilor %		18,95
Raportul de dependenţă demografică a vârstnicilor %		16,15
Rata îmbătrânirii demografice ‰		881

Tabel 1.35 Structura pe grupe mari de vârstă şi raportul de dependenţă demografică
Sursa: Calcule pe baza datelor Institutului Naţional de Statistică

e) Structura populaţiei după nivelul studiilor absolvite

Educaţia este un domeniu crucial pentru societatea contemporană. O persoană educată este o persoană ce activează de regulă în domenii mai productive, cu o valoare adăugată mare, având şanse sensibil mai mari pentru exercitarea unei profesii ce îi poate asigura venituri mai mari. Uniunea Europeană şi-a stabilit ca obiectiv pentru anul 2020 creşterea ponderii absolvenţilor educaţiei terţiare la 40% din populaţia în vârstă de 30-34 ani.

Potrivit recensământului din octombrie 2011, 27,8% din persoanele de peste 10 ani din municipiului Alba Iulia sunt absolvente ale învăţământului superior. În anul 2016 au fost 1143 de absolvenţi de învăţământ superior, incluzând aici şi studiile doctorale şi cursurile postuniversitare. Această situaţie este mai bună decât la nivel naţional, unde ponderea persoanelor cu studii superioare este de 14,4% pentru cele două medii rezidenţiale întrunite şi de 22,4% pentru mediul urban.

Absolvenţii învăţământului liceal au o pondere de 30,2% din populaţia de peste 10 ani a municipiului Alba Iulia, iar cei ai învăţământului postliceal sau de maiştri au ponderi de 4,8%. Doar în anul 2014, au fost la nivelul oraşului un număr de 1070 de absolvenţi la nivel liceal, un număr de 79 de absolvenţi ai învăţământului profesional şi 202 absolvenţi ai înăţământului postliceal (cf. INS – Tempo-Online - SCL109D - Absolvenţi pe niveluri de educaţie, judeţe şi localităţi). Persoanele care au absolvit şcoala profesională deţineau, la recensământul din 2011, ponderi de 14,2% din populaţia municipiului. La nivel naţional aceste ponderi sunt uşor mai reduse (ponderea populaţiei cu studii liceale era de 24,4% (30,3% în mediul urban), iar cea a populaţiei absolvente a învăţământului profesional era de 13,9% (13,2% în mediul urban).

Absolvenţii învăţământului gimnazial şi primar reprezentau, potrivit recensământului din 2011, 14,4% respectiv 6,7% din populaţia de peste 10 ani a municipiului. Aceste cifre trebuie privite și prin prisma **obiectivelor Uniunii Europene** care și-a stabilit ca țintă pentru anul 2020 reducerea ratei de părăsire timpurie a școlii de la 14% în prezent la cel mult 10% din totalul populației de 18-24 ani.

826 persoane reprezentând 1,4% din populaţia de peste 10 ani a municipiului Alba Iulia nu au absolvit ciclul primar, iar 194 persoane (0,3% din totalul populaţiei) sunt analfabete, potrivit datelor recensământului din 2011. Aceste ponderi sunt vizibil mai mici decât cele înregistrate la nivel național (3% este ponderea persoanelor fără școală absolvită respectiv 1,36% ponderea analfabeților).
Datele centralizate la nivel național arată situația precară din punctul de vedere al educației a populației de etnie romă, în rândul căreia se înregistrează cele mai ridicate rate ale analfabetismului (14,1% din totalul populației de peste 10 ani) și ale ponderii persoanelor fără studii absolvite (20,2% din total, inclusiv persoanele analfabete), conform ultimului recensământ.

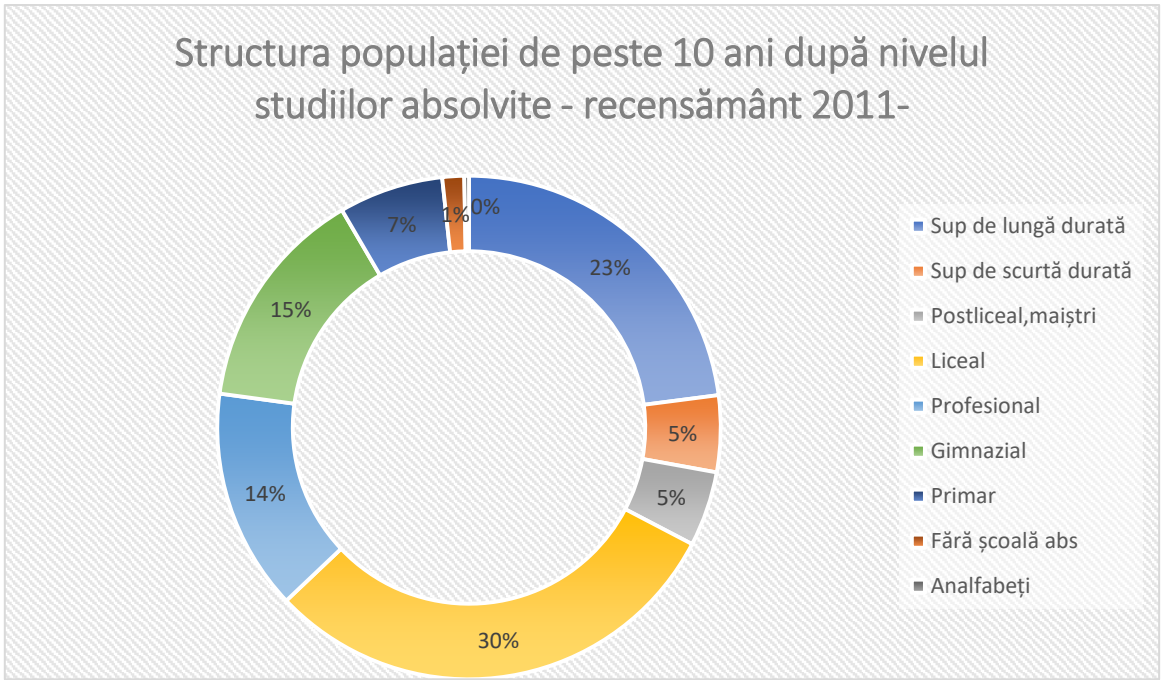

Fig. 1.42 Structura populaţiei peste 10 ani în funcţie de nivelul studiilor absolvite, 2011

Structura populaţiei municipiului după nivelul educaţional s-a modificat sensibil în ultimii 15 ani. Ponderea absolvenţilor de învăţământ superior s-a dublat. S-a redus proporţia populaţiei cu studii gimnaziale şi cea a cea a populaţiei cu studii primare. De asemenea, ponderea în total a persoanelor fără şcoală absolvită şi a analfabeţilor[7] s-a redus la jumătate faţă de proporţia calculată la recensământul din 2002 şi faţă de anul 2011 este în scădere prin cursurile de tip „a doua şansă", destinate alfabetizării şi şcolarizării populaţiei analfabete.

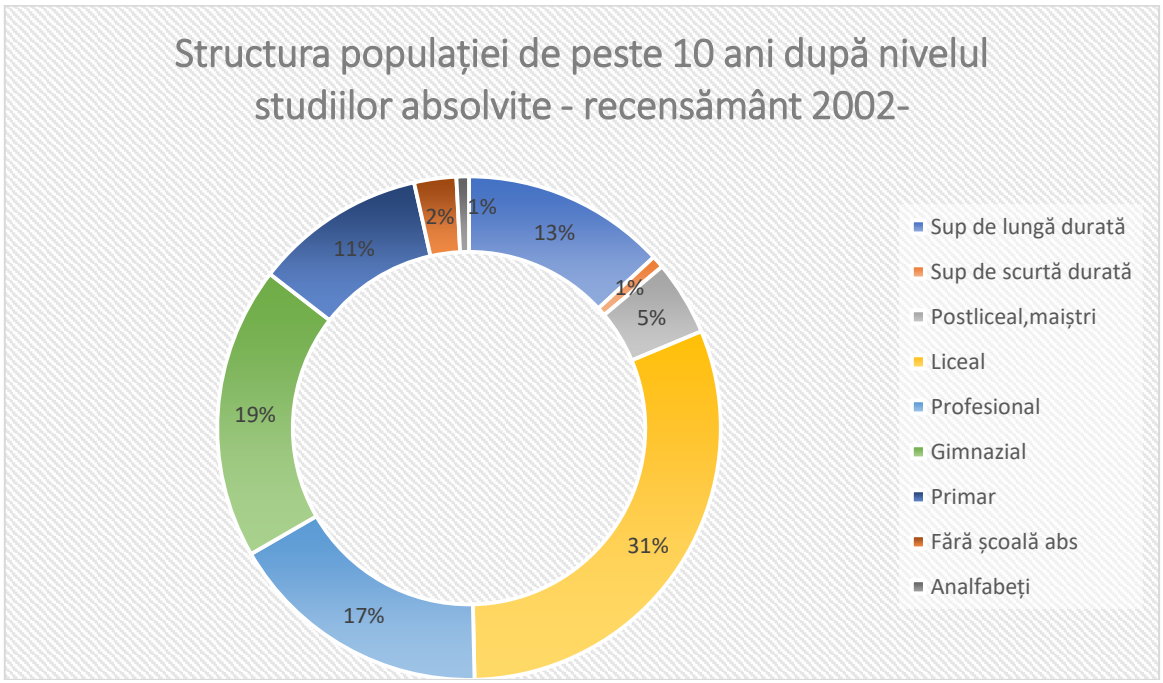

Fig. 1.43 Structura populaţiei peste 10 ani în funcţie de nivelul studiilor absolvite, 2002

[7] Persoană incapabilă să scrie şi să citească

f) Evoluţia principalilor indicatori ai mişcării naturale a populaţiei în perioada 2000-2015 la nivelul municipiului Alba Iulia

Valoarea absolută a sporului natural[8] al populaţiei înregistrat în perioada 2000-2012 la nivelul municipiului Alba Iulia a fost de 1725 persoane, media anuală ridicându-se la 133 persoane, iar valoarea relativă medie a acestui indicator a fost de 2‰. De-a lungul întregii perioade 2000-2012, în municipiul Alba Iulia, numărul naşterilor a depăşit numărul deceselor. Rata natalităţii a oscilat între 7,6‰ şi 11‰ (media fiind de 9,5‰), în timp ce rata mortalităţii a variat între 7‰ şi 8,4‰ (media perioadei 2000-2012 fiind de 7,6‰). Aceste cifre contrastează puternic cu cele înregistrate la nivelul judeţului Alba, unde sporul natural a fost negativ de-a lungul întregii perioade 2000-2012 (media anuală fiind de -1091 persoane, iar rata medie anuală a fost de -2,8‰). Anul 2015 a adus următoarele cifre, preluate din baza de date a INS: născuţi vii în Alba Iulia au fost 701 persoane, decedaţi au fost 607 persoane, înregistrându-se o diferenţă de 94 de persoane, ceea ce indică în continuare la nivelul municipiului un spor natural pozitiv, în uşoară scădere faţă de anii precedenţi.(cf. INS –baza Tempo-Online - POP201D - Născuţi vii pe judeţe şi localităţi; POP206D - Decedaţi pe judeţe şi localităţi). Constatând aceste cifre, rata natalităţii se situa în 2015 la 0,94%.
Un indicator demografic relevant care este în acelaşi timp un indicator important şi pentru starea sistemului sanitar şi un indiciu pentru standardul general de viaţă este mortalitatea infantilă. Deşi se constată oscilaţii ale acestui indicator la nivelul municipiului Alba Iulia, tendinţa a fost în scădere (11,6‰ în anul 2000 şi doar 1,4 ‰ în 2012), crescând semnificativ pentru anul 2015, 8,55‰ (cf INS au fost 6 copii decedaţi sub 1 an şi 701 născuţi vii - baza Tempo-Online- POP201D - Născuţi vii pe judeţe şi localităţi; POP206D - Decedaţi pe judeţe si localităţi).

Principalii indicatori ai mişcării migratorii a populaţiei

Fenomenele migraţioniste au căpătat o amploare tot mai mare în ultimii ani. Sfera migraţiei cuprinde atât migraţia internă (plecările şi stabilirile de domiciliu, plecările şi stabilirile de reşedinţă cât şi migraţia externă (emigrările şi imigrările). Din cauza lipsei unui sistem eficient de înregistrare şi monitorizare, datele disponibile privind migraţia externă nu reflectă realitatea, în consecinţă vom utiliza în analiză doar datele statistice privind migraţia internă.

Soldul stabiliri/ plecări de reşedinţă la nivelul municipiului Alba Iulia a fost pozitiv de-a lungul întregii perioade 2002-2012 şi negativ în anii 2000 şi 2001. În anul 2013 au fost 1685 de persoane care şi-au stabilit reşedinţa în Alba Iulia, în 2014 au fost 1629 de persoane, iar în 2015 au fost 1575 de persoane (POP304B - Stabiliri de resedinta pe judete si localitati). Media anuală a stabilirilor de reşedinţă în perioada analizată a fost de 1604 de persoane. În ceea ce priveşte plecările se constată în anul 2013 o uşoară creştere a numărului de persoane (776), în anul 2014 are loc o scădere mai mare a numărului de persoane faţă de anii anteriori (661 de persoane). În anul 2015 se înregistrează un minim al numărului de persoane care părăsesc oraşul (595 de persoane), situaţie care nu s-a mai întâlnit din anul 2004. Din calcule reiese o medie a plecărilor cu reşedinţa de 969 de persoane. Acest „flux migraţional" important se datorează şi faptului că Alba Iulia, în calitate de oraş universitar atrage an de an un număr semnificativ de studenţi din alte localităţi care îşi stabilesc pe perioada studiilor reşedinţa în oraş.

[8] Sporul natural al populaţiei - indicator care măsoară diferenţa algebrică între numărul născuţilor vii şi cel al morţilor din rândul unei populaţii determinate, într-o perioadă de timp anumită.

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Stabiliri cu reședința	1402	1796	2031	2070	1851	1718	1685	1629	1575
Plecări cu reședința	1066	1722	959	884	730	672	776	661	595

Tabel 1.36 Evoluția numărului de schimbări de reședință în perioada 2007-2015
Sursa: Ministerul Afacerilor Interne, Institutul Național de Statistică

În ce priveşte schimbările de domiciliu, se înregistrează un sold pozitiv în majoritatea anilor din perioada analizată la nivelul municipiului Alba Iulia.(excepţie anii 2000, 2001, 2005 şi 2008, 2012). În anul 2013 au fost 1187 de persoane care şi –au stabilit domiciliul în Alba Iulia, în anul 2014 – 1201 de persoane, iar în anul 2015 – 1201de persoane, ceea ce înseamnă o creştere a celor care s-au stabilit cu domiciliul în Alba Iulia (cf. INS – Tempo-Online - POP307A - Stabiliri cu domiciliul (inclusiv migraţia externă) pe judeţe şi localităţi). Situaţia în ceea ce priveşte plecările cu domiciliul lucrurile se prezintă astfel: în anul 2013 – 997 persoane, în 2014 – 1024 de persoane; în 2015 – 1027 de persoane (cf. INS – Baza Tempo –Online - POP308A - Plecări cu domiciliul (inclusiv migraţia externă) pe judeţe şi localităţi) . Raportul între stabiliri cu domiciliul şi plecările cu domiciliul este în favoarea primei categorii .

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Stabiliri cu domiciliul	1311	1262	1143	1704	1101	1130	1187	1201	1201
Plecări cu domiciliul	1311	1262	1143	1704	1101	1130	997	1024	1027

Tabel 1.37 Evoluția numărului de schimbări de domiciliu în perioada 2007-2015
Sursa: Ministerul Afacerilor Interne, Institutul Național de Statistică

g) Analiza SWOT

Puncte tari

- Structura relativ echilibrată pe grupe de vârstă, raport redus de dependenţă demografică
- Proces de îmbătrânire mai lent comparativ cu evoluţia la nivel judeţean, regional şi naţional
- Raport de dependență demografic redus
- Spor natural pozitiv pe tot parcursul perioadei 2000-2016 la nivelul municipiului Alba Iulia
- Rata mortalităţii infantile în diminuare
- Pondere a populaţiei cu studii superioare faţă de media judeţeană şi naţională
- Creşterea populaţiei oraşului în ultimii 2 ani.

Puncte slabe

- Numărul populaţiei municipiului Alba Iulia este mic comparativ cu principalele centre urbane din România. Polii actuali de dezvoltare urbană au peste 100 000 locuitori

Oportunităţi

- Întărirea legăturilor funcţionale şi creşterea integrării în microregiunea Alba Iulia ar permite crearea unei arii metropolitane cu o populaţie suficient de mare pentru ca Alba Iulia şi arealul său metropolitan să se constituie într-un pol urban atractiv
- Ponderea în creştere a populaţiei cu un nivel ridicat de pregătire profesională constituie unul din atuurile dezvoltării economice-sociale a municipiului Alba Iulia
- Prelungirea duratei medii de viață activă („îmbătrânirea activă")

Ameninţări

- Continuarea evoluţiei negative în ce priveşte migraţia, în special a cadrelor şi a populaţiei tinere cu un nivel ridicat de pregătire profesională, poate periclita dezvoltarea rapidă a municipiului
- Apropierea geografică a unor centre urbane mari (Cluj Napoca, Sibiu) cu o forţă de atracţie demografică net superioară
- Pe termen mediu, îmbătrânirea demografică va începe să fie resimţită la nivelul municipiului impunând creşterea adaptabilităţii la schimbare şi politici eficiente de contracarare a consecinţelor îmbătrânirii demografice
- Raportul pop activa – pop inactiva va creşte în favoarea celei de a doua categorii.

h) Consecinţe ale evoluţiilor demografice

Pe baza tendinţelor din ultimii 20 ani, s-a putut observa că populaţia municipiului Alba Iulia s-a redus. Totuşi, ultimii 2 ani au arătat semnale puternice de creştere a populaţiei cu aprox 10000 de persoane pe fundalul revigorării turismului, a investiţiilor în infrastructură, în Cetatea Alba Iulia, în atragerea de investitori care au creat locuri de muncă în fabrici, în atragerea de noi lanţuri de magazine comerciale, în îmbunătăţirea considerabilă a posibilităţilor de petrecere a timpului liber şi de recreere (deschiderea de zone de promenadă, de terase, restaurante şi pizzerii în zonele cu potenţial istoric şi turistic, deschiderea parcului dendrologic, a traseelor din interiorul Cetăţii, crearea pistelor de biciclete, atragerea de investitori şi comercianţi în sectorul serviciilor pentru recreere, promenadă). Migraţia (în fapt, este vorba de soldul puternic negativ al migraţiei externe) va continua să reprezinte în continuare un potenţial pericol la scăderea numărului populaţiei, deşi în ultimii 3 ani fenomenul a cunoscut o diminuare masivă, cauzată şi de situaţia internaţională, mai ales europeană, de manifestările fenomenului mmigraţiei din ţările precum Siria, de controversele europene cauzate de brexit şi de diversele modificări în legislaţiile mai multor state referitor la imigranţi. Cel mai mare pericol pentru următoarele decenii va fi îmbătrânirea populaţiei oraşului, deşi acest proces este încă unul lent, în raport cu restul judeţului şi a ţării. În timp, ponderea populaţiei tinere va scădea în paralel cu creşterea ponderii populaţiei vârstnice.

Consecinţele cele mai importante ce decurg din îmbătrânirea populaţiei şi modificarea raportului între populaţia activă şi cea inactivă sunt creşterea rapidă a costurilor sociale şi scăderea ofertei de forţă de muncă. Printre efectele îmbătrânirii demografice de interes pentru administraţia locală se numără scăderea numărului populaţiei şcolare şi preşcolare, dar şi o creştere a nevoii de învăţare pe parcursul întregii vieţi. Învăţarea pe parcursul întregii vieţi (life long learning) se va impune ca o necesitate pentru a răspunde modificărilor rapide pe piaţa muncii.

O altă consecinţă cu un impact semnificativ va fi creşterea cererii pentru servicii sociale şi medicale sau de alte tipuri de servicii (ex. transport urban) pentru vârstnici. De asemenea, condiţiile de locuire ale persoanelor vârstnice, singure nu corespund, în general nevoilor şi posibilităţilor financiare ale

acestor persoane. De altfel, va creşte nevoia de sprijin financiar pentru vârstnici, dat fiind faptul că aceştia au, în general, venituri scăzute.

Contracararea declinului demografic presupune şi o politică proactivă. Se impune ca necesitate sprijinirea tinerelor familii, în special a celor cu copii, prin facilitarea accesului la locuinţe sociale şi dezvoltarea infrastructurii de îngrijire, educaţie şi recreere pentru copii în concordanţă cu nevoile previzionate (modernizarea creşelor, a grădiniţelor, a şcolilor, crearea de noi spaţii, dotarea acestora şi a spaţiilor educaţionale deja existente, crearea unor centre pentru copii unde aceştia să poată participa la workshopuri, la diferite activităţi extra-şcolare, sprijinirea copiilor defavorizaţi, crearea de proiecte pentru aceşti copii). De asemenea este nevoie de motivarea tinerilor de a se stabili şi mai mult în municipiu prin facilitarea accesului la piaţa muncii şi formare profesională de calitate, adecvată nevoilor pieţei muncii şi creşterea calităţii vieţii sociale prin diversificarea şi mai mare a posibilităţilor de petrecere a timpului liber (facilitarea închirierii de spaţii pentru investitori pe perioade mult mai mari de timp, de la 20 de ani în sus, cu plata unor chirii decente, în schimbul unor investiţii importante pentru a crea din acele spaţii adevărate „oaze" de petrecere a timpului liber, recreere şi distracţie. De asemenea este oportună şi crearea unor proiecte pe durate lungi de timp care să implice tinerii, să-i sprijine să poată să îşi lanseze o afacere sau să poată lucra în domeniile dorite – crearea de incubatoare de afaceri, sprijinite şi monitorizate permanent de specialişti în marketing, pe durate mai mari de timp, atragerea de investitori şi oferirea unor facilităţi precum preţuri scăzute, scutiri de taxe, parteneriate, oferirea unei pieţe de desfacere pentru produsele realizate de investitori etc. Cu alte cuvinte, aceste facilităţi trebuie oferite pe perioade mai mari de timp 20-30 de ani, pentru a încuraja investitorul să aducă bani, să construiască, să se extindă, să rămână.

1.1.6 Provocări legate de mediu la nivelul Municipiului Alba Iulia

a) Starea principalilor indicatori de mediu

Calitatea aerului
În prezent Rețeaua Națională de Monitorizare a Calității Aerului (RNMCA), prin Agenţia pentru Protecţia Mediului Alba, efectuează măsurători continue la 3 stații situate astfel: AB1 în Municipiul Alba Iulia, AB2 în Municipiul Sebeș și AB3 în Orașul Zlatna. Principalii indicatori analizați sunt: **dioxid de azot NO2:** este un gaz ce se transportă la lungi distanțe și are un rol important în chimia atmosferei, inclusiv în formarea ozonului troposferic. Valorile măsurate ajung la 125µg/ m^3 la stațiile AB1 și AB3, valoarea maximă admisă este 200µg/ m^3. Expunerea la dioxid de azot în concentrații mari determină inflamații ale căilor respiratorii și reducerea funcțiilor pulmonare, crescând riscul de afecțiuni respiratoriii agravând astmul bronșic; **dioxid de sulf SO2:** în datele prezentate se constată faptul că nivelul de SO2, cu limita orară de 350µg/m^3 iar la captura de date a fost de maxim 125 µg/ m^3; **Ozon(O3):** valoarea maximă admisă 120µ g/ m^3 nu a fost atinsă în 2012; **pulberi în suspensie:** valoarea limită 50µg/ m^3 a fost depășită la stația Zlatna de 3 ori în decembrie 2012; **monoxid de carbon:** valoarea critica este de 10mg/ m^3, valorile sunt mai mari iarna dar ea nu a fost atinsă; **benzen (C6H6**): valoarea critică este de 5µg/ m^3, ea nu a fost atinsă la stația Alba Iulia; **metale grele:** plumb (Pb) valoarea limită este de 0,5 µg/m3 Cadmiu (Cd) valoarea limită este de 5ng/m3, Nichel (NI) valoarea limită este de 20ng/m3, Arsen(AS) valoarea limită este de 6ng/m3. Aceste concentrații nu au fost atinse în 2012.

Poluarea apelor
Calitatea apelor este un element foarte important în asigurarea calităţii locuirii unui areal geografic dar şi pentru susţinerea unor sectoare industrial, cum este de exemplu industria alimentară. Din 996 probe de apă potabilă analizate de către Autoritatea de Sănătate Publică Alba 188 (18,87%) probe nu s-au încadrat în limitele normativelor în vigoare. În mediul urban, din 904 probe analizate 111 (12,2%) au fost necorespunzătoare, iar în mediul rural din 92 probe analizate 77 au fost necorespunzătoare(83%). **Zonele critice** sub aspectul poluării apelor de suprafaţă sunt:·

- **Râul Mureş:** în aval de confluenţa cu Târnavele pe 63 km prezintă o stare chimică proastă;
- **Râul Ampoi:** prezintă un grad de poluare remanentă cu metale provenite de la fostele uzinele de cupru din Zlatna.

Zonele critice sub aspectul poluării apelor subterane sunt:

- **Poluare cu metale grele** (plumb, cadmiu dizolvat) se regăseşte la forajele din zona transversală a Râului Mureş (Rădeşti, Lunca Mureş);
- Râul Târnave (Mihalţ) şi Râul Ampoi (Şard).

La majoritatea forajelor s-a constatat un conţinut foarte mare de ioni dizolvaţi duritate şi conductivitate mare.

Poluarea solului
Specificul bio-pedo-geografic. Solurile şi capacitatea agroproductivă a terenului
Teritoriul studiat cuprinde o gamă variată de tipuri, subtipuri și varietăți de soluri, datorate diversității spațio-temporale a factorilor pedogenetici naturali din culoarul Mureșului, la care se adaugă în perioada istorică și factorul antropic. Degradarea solurilor, din zona municipiului Alba Iulia nu este foarte accentuată, dar pot să apară astfel de fenomene în cazul unor utilizări neraţionale a suprafeţelor înclinate în zonele Oarda, Pâclișa și Micești.

Principalele **activități poluante** sunt:

- Eroziunea torențială a versanţilor despăduriţi;
- Depozitarea nămolurile rezultate de staţiile de epurare orăşeneşti, care în prezent se depozitează fie pe paturile de uscare, fie la haldele de deşeuri menajere, ele conţin de obicei şi metale grele şi nu pot fi utilizate în agricultură;

- Poluarea cu nitraţi (compuşi ai azotului) afectează ecosistemele terestre şi acvatice și periclitează sănătatea umană şi degradează ambianţa naturală. Zona din judeţ declarată ca poluată cu nitraţi este comuna Sântimbru, pe raza căreia sunt amplasate complexe industrial de creştere a păsărilor iar mai nou comuna Galda de Jos;
- Depozitele de deşeuri menajere care sunt neconforme, fără impermeabilizarea bazei depozitului
- Situri contaminate sau potenţial contaminate.

Agenții economici poluatori sunt:
- S.C. PETROM S.A. Sebeş – depozit activităţi comerciale (hidrocarburi);
- S.C. KRONOSPAN SEBEŞ S.A. Sebeş – industria lemnului;
- Depozit deşeuri (metale grele, Cu si Pb) la Zlatna;
- Siturile: Refractara, UTEPS și Saturn din Alba Iulia.

Starea elementelor biogeografice

Condiţiile biogeografie din preistorie au oferit posibilitatea stabilirii în aceste zone a unor grupuri umane sedentare. Pentru zona studiată, M. Gligor consideră că dacă privim pădurea drept cea mai complexă comunitate de viaţă vegetală şi animală, ca pe un ecosistem terestru peren, atunci menţionarea sa ca un uriaş rezervor de resurse naturale se impune în mod obligatoriu. Cu siguranţă că în preistorie, zona geografică Alba Iulia supusă atenţiei noastre era mult mai bine împădurită. În continuare, condițiile biogeografice au susținut dezvoltarea armonioasă a așezării. Flora din jurul orașului se caracterizează prin prezența unei varietăți specifice zonelor de luncă, podiș și munte de joasă altitudine.

În zona studiată distingem următoarele trupuri de păduri:
- la est de localitatea Oarda, pădurea Ordenilor;
- la vest de teritoriul intravilan al municipiului Alba Iulia, pădurea Zighele, pădurea Micești.

Flora din jurul oraşului se caracterizează prin prezenţa unei varietăţi specifice zonelor de luncă, podiş şi munte de joasă altitudine.

De o mare valoare biogeografică sunt păsările care trăiesc pe Râul Mureș fapt care a dus la ocrotirea lor prin crearea unei rezervații Natura 2000 – Piemontul Munților Metaliferi.

Amprenta de carbon

Conform Studiului realizat de Agenția Locală a Energiei Alba, se constată următoarele valori ale parametrilor urmăriți:

Emisii de CO2 pe domenii în Alba Iulia:

• Clădiri, echipamente/instalații municipale	4.292 tone
• Clădiri, echipamente/instalații terțiare	61.560 tone
• Clădiri rezidențiale	97.685 tone
• Iluminatul public municipal	1.935 tone
• Transportul municipal	85 tone
• Transportul public	1.783 tone
• Transportul privat și comercial	42.348 tone
• **Total emisii**	**209.689 tone**

Conform aceluiași studiu care prezintă emisiile de CO_2 corespunzătoare consumurilor de energie, sunt răspunzătoare următoarele surse:
- consumul **de electricitate** o pondere de **29%** a emisiilor;

- gazul natural pentru **peste 50%** din emisii, iar
- carburanții consumați în transportul urban au o pondere **de 21%.**

Clădiri verzi, clădiri certificate LEED
Conceptul de clădiri certificate LEED (Leadership in Energy & Environmental Design) este recunoscut la nivel international ca o emblemă a excelenței în domeniul construcțiilor verzi. Alba Iulia nu are încă implementate aceste standarde.

Structurile cu certificate LEED sunt, în principiu, superioare din mai multe motive: eficienţă sporită a consumului de resurse, un mediu de trai/muncă mai sănătos, contribuţie activă la îmbunătăţirea calităţii aerului şi apei etc., comparativ cu cele existente fără acces la transport în comun, cu izolaţie termică deficitară, HVAC, lumină naturală insuficientă, şi utilizând în exces instalaţii şi utilaje pe bază de curent electric, iar condiţiile „îmbunătăţite" de muncă şi trai se rezumă adesea la luxul unei ferestre operabile, la lipsa emisiilor toxice din vopseluri şi adezivi şi, eventual, o mai bună izolare fonică. De asemenea, LEED nu cere monitorizarea performanţei clădirilor după certificare, ceea ce creează ambiguităţi în privinţa contribuţiei reale la reducerea amprentei de carbon. În cadrul aceste clasificări sunt acordate următoarele **grade** – Platinum, Gold, Silver și Certified – pe următoarele categorii: (1) construcţii noi şi renovări majore; (2) construcţii existente: operare şi întreţinere; (3) interioare comerciale; (4) nucleu şi anvelopantă; (5) şcoli; (6) comerţ cu amănuntul; (7) instituţii medicale; (8) locuințe; (9) cartiere.

b) Oferta de produse și servicii care fac stilul de viață verde (produse ecologice)

Valorificând produsele agricole care pot fi furnizate de Municipiul Alba Iulia, principalele **alimente ecologice** care sunt promovate în cadrul Târgurilor Apulum Agraria și Gustos de Alba sunt:
- Pâine de casa și pâine tradițională Sântimbru;
- Produse culinare locale: balmoș, virșli, plăcintă pe lespede, înturnată;
- Carne de porc rasa Mangalița, iepuri, păsări crescute tradițional;
- Legume și fructe ecologice;
- Vinuri tradiționale mărci locale: Bucerdea, Ighiu;
- Sucuri de fructe netratate Petrești;
- Peste: păstravi de Apuseni și crap de Daia Română;
- Lapte neprocesat la dozator, brânzeturi și caș tradiționale;

Promovarea produselor tradiționale este susținută de Asociația Producătorilor de Produse Tradiționale și Ecologice Alba Transilvania.

c) Spații verzi

În total, în municipiul Alba Iulia există 54 ha spaţii verzi, dintre care 4 ha sunt amenajate ca zone de agrement şi parcuri. La nivelul Municipiului Alba Iulia existau la nivelul anului 2011 circa 13 m^2 spații verzi/locuitor, iar media europeană impusă la nivelul anului 2020 este de 26 m^2 spații verzi/locuitor.

Investiții realizate destinate spațiilor verzi și mișcării outdoor:
A) Zona de agrement Mamut cuprinde 3 obiective:
1. Parcul dendrologic "Dr. Ioan Vlad": are o suprafață de 21 ha și 1100 specii de plante. Valoarea totală a proiectului este de circa 11 milioane de lei fiind finanțat din fondurile primăriei și din fonduri europene. Ideea amenajării parcului aparține inginerului silvic Nicolaie Pătrânjan. Parcul deține multe

specii exotice, între acestea se regăsesc: Sequoia, Ginkgo biloba, Liriodendron (arborele de lalele), mangolii (8 specii) sau arbuști – Strugurii ursului, Rhodondendron, Tulichina. De asemenea, colecții de pini (18 specii), de brazi (8 specii), de molizi (6 specii) sau de larice (6 specii). Cea mai bogată colecție este cea de stejari (aproximativ 27 de specii) sau Berberisul (28 de specii). Un alt grup important care poate fi găsit în parc este cel de Cupressaceae (tuia) în asortizări de peste 30 de unități sistematice. De remarcat este faptul că parcul are propria bază de producție (peste 90%), iar semințele în principal sunt recoltate sau primite de la grădinile botanice și parcurile dendrologice din țară, în timp ce unele sunt aduse din străinătate. În interiorul parcului au fost amenajate alei pe o lungime de 1.890 de metri.

2. Zona de agrement și pistele pentru bicicliști și pietoni

Zona de agrement are o suprafață de 0,9 ha. Este o locaţie ce cuprinde 56 de locuri de parcare, terasă, restaurant, toalete, pergole și copertine pentru picnic. Zona mai dispune de trei terase, locuri de joacă pentru copii și o fântână arteziană.

Pavilion în construcție în Parcul Dendrologic

Pistele au o lungime de 5440 m având două benzi de circulație: una cu o lățime de 3 metri asfaltată pentru bicicliști și alta pietonală cu o lățime de 2 metri.

3. Parcul de aventură Mamut în suprafață de 3 ha: Acesta este realizat în parteneriat pe terenul primăriei Alba Iulia de către Asociația Filantropia Ortodoxă împreună cu Rotary Club Alba Iulia. Beneficiarii acestui proiect sunt copiii de la centrele sociale și nu numai, care vor avea ocazia să-și dezvolte personalitatea în atelierele motivaționale care au fost construite la marginea orașului, într-un loc plin de verdeață de pe dealul Mamut din Alba Iulia. Practicarea acestor activități ludice au ca și scop rezultate pozitive în procesul educațional. Proiectul Filantropiei Ortodoxe Alba Iulia este foarte bun pentru întreaga comunitate, amenajarea parcului fiind într-o pădure de pe dealul Mamut, unde doritorii se pot relaxa și odihni într-un spațiu oxigenat.

Accesul la întregul complex va fi realizat din cartierul Cetate și cartierele Micești și Pâclișa. Pentru vizitatorii cu mijloace auto se realizează legătura cu DN 74 (Alba Iulia – Câmpeni – Oradea).

B) Pista pentru biciclete și aleea pietonală Alba Iulia – Micești cu o lungime circa 3,5 km

C) Pista pentru biciclete din cartierul Bărăbanț – Zona industrială la ieșirea spre Cluj-Napoca cu o lungime de circa 2,5 km.

d) Infrastructura de mediu

Rețeaua de apă și canalizare

Operator regional Apa C.T.T.A.

Alimentarea cu apă: Evoluția lungimii totale a rețelei simple de distribuție a apei potabile, a cunoscut extinderi semnificative în perioada 1950-2010. În 1992 exista la nivelul municipiului Alba Iulia o rețea de distribuție a apei potabile cu o lungime de 125,7 km,pentru ca în 2010 să avem 232 km ceea ce reprezintă o creștere cu 38% a lungimii rețelei, iar în 2017 avem 263,33 km de distribuție a apei potabile. Sursa principală de apă potabilă din zonă este Râul Sebeș – Lacul Obreja de Căpâlna. Preluarea are loc din conducta de aducțiune a Hidrocentralei Săsciori cu un debit de 3 m^3/s. Uzina de apă se află în localitatea Sebeșel, situată la o altitudine de 580 m, ceea ce permite alimentarea prin cădere a tuturor localităților până la Ocna Mureș și Blaj, fără pompare. *Calitatea apei potabile a permis dezvoltarea industriei alimentare în regiunea Alba Iulia, ea fiind utilizată și pentru procesarea industrială a alimentelor.*

Canalizarea și epurarea apelor uzate: Canalizarea apelor uzate din oraş se face în sistem unitar. Reţeaua de canale este formată din trei colectoare majore:

- colectorul A (secţiune ovoidă 1950x1400mm);
- colectorul B (secţiune trapezoidală 0,9x1,2m);
- colectorul C (secţiune clopot 240x152mm).

Apa uzată colectată este evacuată în două bazine de retenţie, cu capacităţi de 9.000m^3 şi 12.000m^3. Staţia de epurare are o capacitate de 650 l/s, dar prelucrează doar 170 l/s restul fiind deversat netratat în râul Mureş. Evoluția lungimii rețelei de canalizare a apelor uzate, a cunoscut o creștere de la 79,8 km în 1990 la 181,9 km în 2010 aceasta reprezentând o creștere spectaculoasă de 129% față de situația din 1990. În prezent, pe raza municipiului, nu se realizează tratarea apei uzate în mod adecvat. Funcționează o singură stație de epurare, care nu este echipată pentru înlăturarea nitrogenului și a fosforului (tratament terțiar), care este obligatoriu pentru toate stațiile de epurare care deservesc o populație mai mare de 10.000 locuitori. O problemă sunt canalele de gardă de sub Mamut pentru ape pluviale care sunt colmatate și au o capacitate insuficientă de preluare a debitului torenților de pe versanți.

Proiect: Extinderea și reabilitarea infrastructurii de apă și apă uzată în Județul Alba. Proiect finanţat din Fondul de Coeziune. Din punct de vedere tehnic, proiectul urmăreşte extinderea și reabilitarea sistemului de alimentare cu apă și canalizare din orașele Alba Iulia, Aiud, Blaj, Sebeș, Cugir, Ocna Mureș și Cîmpeni și unele zone/cartiere aferente, constând în principal din următoarele activităţi:

- Reabilitarea stațiilor de tratare a apei;
- Extinderea stațiilor de pompare și a rețelelor de alimentare cu apa potabilă;
- Reabilitarea și extinderea sistemelor de colectare și transport ape uzate, respectiv a stațiilor de epurare;

Importante pentru Alba Iulia sunt:

- Stațiile de tratare apă: Sebeșel, Petrești;
- Stație de epurare Alba Iulia (AB-CL-2);
- Modernizarea și reabilitarea sistemului de canalizare în aglomerarea Alba Iulia (AB-CL-6);
- Stație de epurare Sebeș.

Finanțarea proiectului:

Proiectul este finanțat prin Programul Operațional Sectorial Mediu în valoare de 341.649.951 lei reprezentând 78,41% din totalul bugetului proiectului.

Contribuția Guvernului României fiind de 52.252.347 lei reprezentând 11,99 % din totalul bugetului proiectului.

Contribuția autorităților locale (Consiliul Județean Alba) este de 8.082.1l0 lei reprezentând 1,85% din totalul bugetului proiectului.

Contribuția beneficiarului SC APA CTTA SA ALBA este de 33.774.891 lei reprezentând 7,75% din totalul bugetului proiectului.
Proiectul a fost finalizat.

Depozitarea și reciclarea deșeurilor

Noul operator de colectare a gunoiului și deșeurilor din Alba Iulia este firma Polaris din Constanța, începând din octombrie 2013. Primele impresii ne arată o scădere a calității colectării deșeurilor datorită faptului că fostul operator colecta deșeurile în mod diferențiat conform Hotărârii Consiliului Local Alba Iulia. Colectarea deșeurilor electrice și electrocasnice se face de către, Asociația RoRec gratuit de la domiciliu/sediu de firmă din Alba Iulia, pe bază de comandă telefonică. Există probleme în gestionarea deșeurilor menajere şi a celor spitalicești. Depozitarea acestora se face pe un amplasament care nu beneficiază de amenajările minimale pentru protecția mediului. Depozitul municipal Alba Iulia este prevăzut pentru sistare în anul 2015, capacitatea acestuia fiind de 36000 m^3 și având o suprafață de 6,0 ha.

O altă problemă serioasă este și depozitarea nămolului rezultat de la stația de epurare Alba Iulia unde se produc pe an circa 1.900 tone de nămol.

Cel mai mare proiect în domeniul colectării deșeurilor aparține Consiliului Județean Alba, cu numele de **Centru județean de management integrat al deșeurilor Galda de Jos** care va acoperi complet necesitățile municipiului Alba Iulia.

Acesta cuprinde:

- un depozit ecologic de deșeuri nepericuloase compus din două celule de depozitare cu capacitate totală de 1.926.000 m^3,
- o staţie de sortare de 48.000 tone pe an,
- o staţie de tratare mecano-biologică simplă cu capacitate de 85.566 tone pe an,
- construcţii auxiliare (clădire administrativă, parcare etc.) şi infrastructură de acces,
- centre noi de transfer al deșeurilor: Tărtăria 33.000t/an și Blaj 15.000 t/an,
- închiderea depozitelor neconforme: Aiud, Ocna Mureș, Zlatna, Sohodol, Abrud, Baia de Arieș.

Strategia de implementare privind colectarea deșeurilor, transportul, dezvoltarea echipamentelor și a infrastructurii poate fi împărțită în 4 perioade:

- Prima perioadă 2008-2009: Finalizarea proiectării și a cererii de ofertă pentru stațiile de transfer a deșeurilor și pentru accesorii;
- A doua perioadă 2009-2013: Construirea stațiilor de transfer și achiziționarea pubelelor pentru deșeuri necesare;
- A treia perioadă 2013-2017: Implementarea sistemului de colectare selective; Operarea stațiilor de transfer;
- A patra perioadă 2017-2037: Implementarea investițiilor suplimentare cu scopul de a include noile cantități de deșeuri generate (dacă este necesar), substituirea echipamentelor vechi de colectare a deșeurilor precum și de tratare;
- Valoarea totală a Proiectului este de 48.761.526 Euro, fără TVA (212.015.115 lei), din care valoarea eligibilă, conform Programului Operațional Sectorial Mediu, este de 43.310.393 Euro (188.313.589 lei). Scopul principal al proiectului „Sistem de management integrat al deșeurilor în județul Alba” este proiectarea unui sistem integrat de management al deșeurilor care să asigure îndeplinirea obligațiilor legislative;
- Capacitate (t/an): Reziduuri: 51,615(t/an), Deșeu mixt: 5,728(t/an), Nămol: 5,734(t/an) Suprafața (ha): Celula 1 –5,3 ha, Celula 2 –15,4 ha.

Investiția este în întârziere, deoarece mai trebuie efectuat racordul la rețeaua electrică, obținerea autorizațiilor ISU, testarea și verificarea echipamentelor, iar ca și ultim pas se va face licitația pentru operatorul Centrului de deșeuri.

Rezervații de mediu: ***Natura 2000***

- **Rezervația Natura 2000: Podișul Secașelor RO SCI 0211:** Cuprinde din municipiul Alba Iulia o parte din extravilanul localității Oarda de Sus și parțial extravilanul municipiului Sebeș, comunele Ciugud, Berghin și Sântimbru (localitățile Totoi și Dumitra).

- **Rezervația Natura 2000: Piemontul Munților Metaliferi RO SPA 0139:** cuprinde din municipiul Alba Iulia o parte din extravilanul localității Pâclișa.

Pădurea și
Lacul de la Oarda de Sus

- **Alte spații și specii protejate: Parcul Dendrologic Mamut**

Aceste rezervații recent declarate, respectiv Podișul Secașelor și Piemontul Munților Metaliferi, nu sunt administrate neavând încă un custode desemnat. O soluție viabilă ar fi ca Primăria Alba Iulia să se implice în administrarea lor.

Pădurea și fânațul Pâclișa (Cartier Recea, Alba Iulia)

e) Riscuri ecologice

Inundații, eroziune torențială, eroziune de maluri, alunecări de teren, prăbușiri de stânci

Municipiul Alba Iulia

Inundații: Mureșul este principalul pericol pentru Alba Iulia. Cele mai importante inundații istorice ale Mureșului s-au produs în anii 1857, 1875, 1887, 1893, 1933, iar mai recent au fost inundațiile din

1970, 1975 și 1998. Digul de apărare al municipiului Alba Iulia la râul Mureș cu înălțime cota 8,95 metri față de etiaj are o asigurare de 0,5%, și necesită măsuri de evaluare a degradării și o consolidare după circa 40 de ani de la construire. Digul de apărare al râului Ampoi are în general același grad de asigurare dar este slăbit în cartierul Ampoi 1, în aval de podul din Ampoi 2 necesitând reparații. Pe râul Ampoi la confluența cu râul Mureș exista o porțiune de dig cu asigurare mai mică de 2%. Digul de apărare al râului Sebeș în zona Oarda este dimensionat pentru a primi remuu-ul Mureșului și creșterile de nivel ale Sebeșului.

Zone inundabile sunt pe cca. 300 ha, localizate pe râul Mureş în sudul oraşului: zona amonte de confluenţa dintre Mureş şi Ampoi. Dezvoltarea zonei economice Alba Iulia-Drâmbar se face într-o zona unde Mureșul inundă la cote de circa 5 metri cu o asigurare de 5% fiind necesar de urgență un dig de apărare care să fie construit corelat cu traseul viitoarei autostrăzi. Inundaţii pe văi torenţiale, cca. 26 ha, în: Pâclişa – Pârâul cel Mare, Valea Seacă, Valea Pâclişii şi Oarda de Sus – Valea Vinţei, Valea Negru; Alba Iulia pe Valea Popii.

Alunecări de teren: Zonele afectate au cca 10 ha și sunt situate pe Dealul Bilag – pârâul Iovului.

Situri poluate: La nivelul municipiului Alba Iulia siturile poluate sunt: Refractara, Avicola Pâclişa și Saturn Alba Iulia.

Rampă neconformă de deşeuri urbane: Rampă deşeuri urbane (Pârâul Iovului).

Eroziuni de maluri: Eroziuni de maluri au fost înregistrate pe cca 0,5 km din malurile râului Sebeş și Dealul Feţilor din Oarda de Jos.

Eroziune torențială: văile torenţiale de cca 26 ha: Pâclişa, pârâul Cel Mare, Valea Seacă, Valea Pâclişii (amonte), Oarda de Sus: Valea Vinției.

Zone mlăştinoase: cca 10 ha-zona de frunte a terasei Râului Mureş (pe partea dreapte a DJ Alba Iulia – Pâclişa – Vurpăr.

Pericole deosebite reprezintă pentru Alba Iulia barajele şi lacurile de pe Valea Sebeşului şi cele din amonte de pe afluenţii Mureşului:

- Lacul Oașa: 135 mil. m^3, Lacul Tău-Bistra 21 mil. m^3, Lacul Nedeiu 3,5 mil. m^3;
- Barajul de pe Târnava Mare de la Zetea – 43 mil. m^3;
- Barajul de la Bezid – 31 mil. m^3 pe Târnava Mică (râul Cusmed).

Cutremurele: Alba Iulia nu se situează în zone cu pericol deosebit de cutremure. Maxim se pot atinge 6 grade pe scara Richter. Zone seismice sunt: Vrancea, Făgăraş, Haţeg, Banat şi falia Bihor – Olt cu cutremure in zona Târnavelor.

Agenţi economici periculoşi: În județul Alba există 7 agenți economici care intră sub incidența Directivei nr. 199/13/CE, unul fiind încadrat pe IPPC – SC Saturn SA.

Incendiile de pădure: este un fenomen care scapă de sub control omului, atât ca durată cât şi ca întindere. Municipiul Alba Iulia dispune de o suprafaţă împădurită de 2 152 ha. Datorită apropierii tot mai mult a zonelor de locuinţe de liziera pădurii şi a frecventării pădurilor de un număr tot mai mare de turişti, este posibil ca în viitor, muncipiul Alba Iulia să se confrunte cu incendii de pădure de mari proporţii. Astfel PUG prevede o distanţă a construcţiilor faţă de lizieră de 40 metri.

Furtuni violente şi tornade: ca fenomene meteorologice extreme, în ultima perioadă s-au înregistrat intensificări ale vântului, care au luat aspect de vijelie, provocând pagube materiale prin desprinderea unor acoperişuri de pe blocurile de locuinţe şi prăvălirea acestora peste autoturisme. De asemenea au fost copaci rupţi sau smulşi din rădăcină, care au avariat autoturisme sau reţele de utilităţi. Cel mai mult au avut de suferit serele şi solariile din zona Miceşti.

Seceta: este caracterizată prin scăderea precipitaţiilor sub nivelul mediu, prin micşorarea debitului râurilor şi a rezervelor subterane de apă, care determină un deficit mare de umezeală în aer şi în sol, cu efecte directe asupra mediului şi în primul rând asupra culturilor agricole. În condiţiile lipsei precipitaţiilor, pentru un anumit interval de timp, se instalează seceta atmosferică. Lipsa îndelungată a precipitaţiilor determină uscarea profundă a solului şi instalarea secetei pedologice. Asocierea celor două tipuri de secetă şi diminuarea resurselor subterane de apă determină apariţia secetei agricole care duce la reducerea sau pierderea totală a culturilor agricole. În contextul actual, când clima se află într-o continuă schimbare, datorată în mare parte încălzirii globale, nu este exclus ca pe viitor şi muncipiul Alba Iulia să se confrunte cu perioade de secetă extremă. – DE REFORMULAT PENTRU CĂ EXISTĂ SECVENȚE IDENTICE ÎN PARTEA CU CLIMA

Incendiile intraurbane: reprezintă un risc major pentru populaţie şi bunurile materiale. Ele se pot produce atât din cauze naturale cât şi din eroare umană. Pe raza municipiului principalele surse de risc de producere a unor incendii o reprezintă staţiile de distribuţie a carburanţilor. Cele mai periculoase din acest punct de vedere sunt cele aşezate în apropierea locuinţelor familiale. De asemenea, o sursă de risc o reprezintă şi conductele magistrale de transport a gazului metan, precum şi liniile de înaltă tensiune care traversează municipiul prin zone intens populate.

f) Conceptul de oraş verde

La nivel european există ca tendinţă în desfăşurare, aplicarea următoarelor criterii pentru a fi oraş verde:

- calitatea aerului și a apei;
- reciclarea și gestionarea eficientă a deșeurilor;
- procentul de clădiri certificate LEED;
- suprafaţa în hectare de teren destinate spatiilor verzi;
- utilizarea surselor regenerabile de energie;
- precum și acces ușor la produse și servicii care fac stilul de viaţă verde (produse ecologice, transport curat).

Programul şi criteriile au fost elaborate de Asociația Programul ENO Torikatu 12 B 14 80100 Joensuu FINLANDA şi promovate la nivelul Uniunii Europene. Municipalitatea Alba Iulia face eforturi pentru a se încadra la nivel competitiv în aceste criteriii.

g) Analiza stării actuale a mediului şi aspectele teritoriale ale acestuia

Analiza SWOT

Puncte tari

- varietate mare de relief, ape,vegetaţie şi faună;
- existenţa unui număr de 3 rezervaţii naturale de interes european Natura 2000;
- starea generală bună a pădurilor;
- calitatea aerului este bună la nivelul municipiului Alba Iulia;
- niveluri de zgomot în general sub valoarea limită cu excepţia bulevardelor principale din municipiul Alba Iulia;
- instalarea a unei staţii de monitorizare a calităţii aerului în Alba Iulia care o să permită o mai bună cunoaştere a nivelului de poluare atmosferică şi o mai promptă reacţie de răspuns;
- achiziţionarea de tehnologii „curate" de către agenţii economici poluatori, în conformitate cu programele de conformare;
- aplicarea principiului „poluatorul plăteşte";
- servicii de salubritate;
- introducerea sistemului de colectare selectivă a hârtiei şi maselor plastice;
- creşterea gradului de conştientizare în rândul agenţilor economici cu privire la răspunderea lor în circuitul de gestionare a deşeurilor;
- preocuparea pentru implementarea sistemului integrat de management al deşeurilor;
- implicarea organizaţiilor non-guvernamentale în gestionarea unor programe de mediu.

Puncte slabe

- concentrarea problemelor de calitate a aerului în zonele industriale (Alba-Iulia);
- poluare continuă a unor cursuri de apă prin activităţi permise râurile Galda, Ampoi, Mureş, Sebeş;
- ape uzate insuficient epurate deversate în receptorii naturali;
- lipsa unei staţii de epurare complete în municipiul Alba Iulia;
- poluarea unor ape subterane din activităţi agricole;
- colectarea redusă a deşeurilor electonice;
- depozitare necontrolată a unor deşeuri industriale şi menajere;
- dezvoltarea relativ redusă a sistemului de reciclare a deşeurilor;
- numărul mic de unităţi de valorificare a deşeurilor la nivel local şi regional;
- lipsa instalaţiilor de producere a compostului;
- lipsa unei instalaţii de incinerare a deşeurilor ;
- lipsa depozitelor de deşeuri ecologice;
- exploatarea iraţională a pădurilor private;
- prezenţa solurilor poluate de activităţile industriale sau agro-zootehnice;
- depăşiri ale nivelului de zgomot şi vibraţii în zonele cu trafic rutier şi feroviar intens şi mediu;
- neutilizarea mijloacelor de transport alternativ edin lipsă de spaţii amenajate şi politici locale de trafic;
- existenţa unor zone/localităţi (Alba Iulia) afectate de alte presiuni antropice prin extinderea necontrolată a intravilanului.

Oportunităţi

- transpunerea şi implementarea Directivelor Uniunii Europene în legislaţia naţională;
- suport legislativ şi financiar asigurat de Uniunea Europeană;
- posibilitatea solicitării de asistenţă tehnică pentru pregătirea proiectelor de gestionare a calităţii aerului, a deşeurilor etc.;
- posibilitatea de asocierea a consiliilor local în asociaţii cu statut juridic, în vederea realizării proiectelor de investiţii în infrastructurade mediu;
- impactul pozitiv al campaniilor naţionale, locale de informare cu privire la mediu;
- implicarea organizaţiilor non-guvernamentale în gestionarea unor programe de mediu;

- achiziţionarea de tehnologii „curate” de către agenţii economici poluatori, în conformitate cu programele de conformare;
- aplicarea principiului „poluatorul plăteşte”;
- implicarea civică a locuitorilor municipiului Alba Iulia în proiecte ca Roşia Montană Gold Corporation.

Riscuri
- fonduri bugetare locale reduse, care ar putea periclita capacităţile de cofinanţare ale autorităţilor locale a unor proiectede mediu;
- insuficienta capacitate de absorbţie a fondurilor europene;
- personal insuficient pentru a rezolva şi gestiona problemele de mediu;
- presiune crescută asupra factorilor de mediu în directă corelare cu creşterea economică;
- grad scăzut de conştientizare în rândul populaţiei cu privire la impactul activităţilor umane asupra mediului;
- posibilitatea ca agenţii poluatori sursă să nu implementeze programe degestionare a calităţii factorilor de mediu riscuri datorate fenomenelor meteorologice extreme (inundaţii, secetă, îngheţ).

h) Consumul energetic și utilizarea surselor regenerabile de energie

Municipiul Alba Iulia a semnat în ianuarie 2015 un acord de colaborare cu primul observator energetic din România, ANERGO, înființat în 2015 la Alba Iulia în cadrul Agenției Locale a Energiei Alba (ALEA – suporter al integrării măsurilor de eficientă energetică și promovarea utilizării surselor regenerabile de energie la nivel local și regional din 2008). Municipiul Alba Iulia are acces prin intermediul serviciilor furnizate de ANERGO la baza de date cu consumuri energetice proprii (clădiri municipale) precum și o imagine a consumurilor din sectorul clădirilor terțiare, sectorul rezidențial, serviciile de utilități publice, flota municipală și alți indicatori energetici relevați în procesul de analiză a consumurilor energetice din sectoarele anterior menționate. Nu sunt colectate date individuale privind consumurile energetice din sectorul rezidențial și industrial.

Baza de date pusă la dispoziție Primăriei Municipiului Alba Iulia de către observatorul energetic furnizează datele energetice necesare întocmirii inventarelor de consumuri și emisii de CO_2 necesare pentru Convenția Primarilor. Datele energetice necesare pentru întocmirea rapoartelor de monitorizare integrale întocmite la fiecare 4 ani de către Primăria Municipiului Alba Iulia pentru Convenția Primarilor sunt de asemenea furnizare de către ANERGO.
Observatorul energetic colectează date atât de la autoritățile locale cât și de la furnizorii de date energetice cu care au fost semnate acorduri în acest sens, dintre care cei mai importanți sunt:
- Furnizorii de energie electrică
- Furnizorii de gaze naturale
- Furnizorii de servicii de transport public

ANERGO prelucrează datele energetice primare, iar în urma prelucrării acestora și adaptării lor la un format comun, utilizat pentru toate localitățile din județul Alba și din regiunea de dezvoltare Centru, elaborează date energetice compatibile cu:
- Inventarele de consumuri energetice și emisii de CO_2 asociate destinate Convenției Primarilor
- Inventarele de consumuri energetice destinate Programelor de Îmbunătățire a Eficienței Energetice pentru localități cu o populație mai mare de 5000 de locuitori
- Strategii de eficiență energetică la nivel local, județean și regional
- alte planuri pentru dezvoltare energetică durabilă și utilizarea surselor de energie regenerabilă

Observatorul energetic ANERGO face parte și din rețeaua europeană de observatoare regionale pentru energie și climă ENERGee Watch.

Pentru analiza inițială a situației consumurilor energetice la nivelul Municipiului Alba Iulia au fost analizate, pentru anul de referință 2014, următoarele domenii de consum: clădirile rezidențiale, clădirile publice cu accent pe clădirile administrate de primărie, iluminatul public și alte servicii de utilități publice (servicii de apa-canal și cele de salubritate), transportul atât la nivelul flotei municipale dar și al transportului public și al transportului privat. De asemenea, a fost analizată și situația producerii de energie din surse regenerabile, având în vedere cele câteva proiecte implementate deja de primărie.
Această analiză a fost o continuare a analizei efectuate deja în cadrul realizării Planului de Acțiune pentru Energie Durabilă (PAED), când au fost analizate consumurile de energie și emisiile de CO2 aferente pentru anul de referință 2008. Planul de acțiune PAED a fost realizat de primăria Municipiului Alba Iulia ca semnatară a Convenției Primarilor, cea mai larga inițiativă europeana a autorităților locale (peste 6000 de semnatare, din care 64 din Romania) pentru lupta împotriva schimbărilor climatice. PAED Alba Iulia a fost aprobat de Consiliul Local în anul 2011 și a fost avizat de Biroul Convenției Primarilor de la Bruxelles. De subliniat ca în anul 2015 a fost realizat primul raport de monitorizare a implementării PAED, prin care sunt evaluate efectele implementării în primii 4 ani. Toate aceste acțiuni au fost coordonate de către Agenția Locală a Energiei Alba.

Prezentăm câteva rezultate din raportul de monitorizare PAED, prezentate ca grafice ale evoluției în perioada 2008/2014:

Fig. 1.44 Consumul final de energie pe sectoare în municipiul Alba Iulia (2008-2014)

Fig. 1.45 Consumul final de energie pe tip de combustibil în municipiul Alba Iulia (2008-2014)

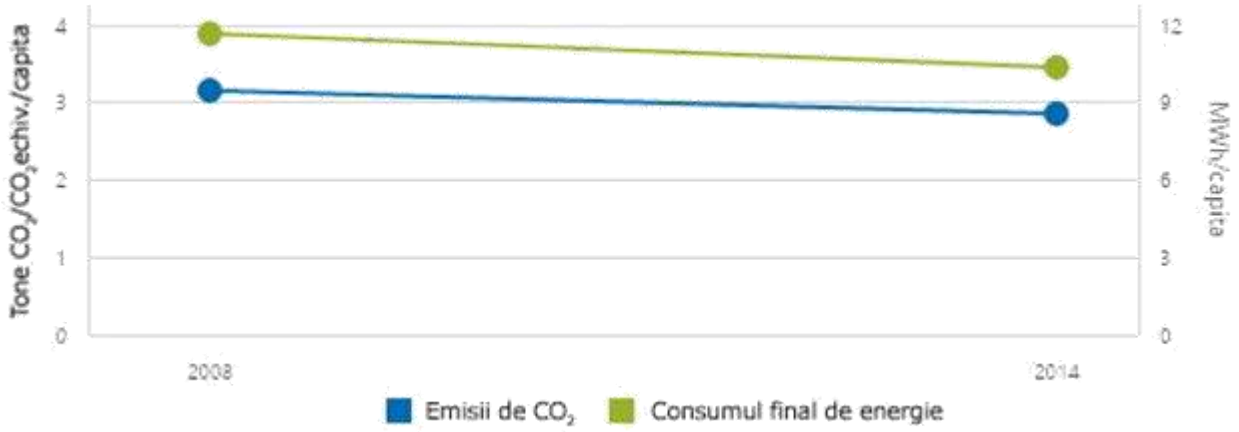

Fig. 1.46 Consumul final de energie și emisii de CO2 în Alba Iulia pe cap de locuitor (2008-2014)

Rezultatele analizei prezente de consumuri energetice pentru fundamentarea PIEE, sunt redate în Anexa 2. De remarcat, problemele deosebite puse de colectarea unor date de consumuri energetice în domeniul clădirilor din sectorul terțiar, precum și în domeniul transportului privat și comercial.

Câteva considerații desprinse din analiza consumurilor energetice:

- principalul consum energetic se înregistrează în sectorul rezidențial - 66.2% din consumul energetic total;
- gazul natural este principala sursă de energie, reprezentând 63% din consumul energetic total, fiind utilizat în principal pentru încălzirea spațiilor de locuit, iar 0,5% din consumul energetic total reprezentând consumul energetic asociat cu arderea lemnelor de foc;
- consumul de electricitate reprezintă aproximativ 11,5% din consumul energetic total și este de așteptat ca această pondere să crească în special în sectorul producerii de aer condiționat în sectorul clădirilor;
- consumul de energie în domeniul transporturilor (motorină și benzină) reprezintă 25% din consumul energetic total

Se remarcă consumuri specifice destul de mari în clădirile publice dar și în locuințe, acesta fiind principalul domeniu în care trebuie să se identifice acțiuni de îmbunătățire a eficienței energetice. De asemenea, inițiativele de proiecte de producere a energiei (termice și electrice) din surse locale de energie regenerabilă, trebuie mult sporite, aceasta ducând la reducerea dependenței de sursele clasice de energie care au un impact atât de negativ asupra mediului înconjurător.

Modalitatea de asigurare a alimentării cu energie (electrică, termică, gaze naturale)

Municipiul Alba Iulia este conectat la sistemul național de energie electrică, rețeaua de distribuție la nivel urban fiind deținută „FDEE – Electrica Distribuție Transilvania Sud". Furnizarea de energie electrica este mai diversificată, pentru sectorul rezidențial fiind asigurată de furnizorul de ultimă instanță - AFEE Alba, aparținând de ELECTRICA SA, iar pentru consumatorii eligibili, de diverși furnizori care au preluat o parte din clienții AFEE Alba .

Sistemul de distribuție de pe teritoriul municipiului este una compus din: rețele de medie și joasă tensiune, 2 stații electrice it/mt, un punct de alimentare, multe posturi de transformare și linii de alimentare sau racorduri individuale ale consumatorilor. Sistemul de contorizare este diferit după mărimea/importanța

consumatorilor. Pentru consumatorii casnici predomină contoarele simple, monofazate, clasice sau electronice; se preconizează de către distribuitorul de energie trecerea eșalonată la contoare inteligente pentru consumatorii casnici, cu avantaje evidente asupra transmiterii la distanță a datelor de consum energetic dar și a unor parametrii instantanei ai energiei livrate consumatorilor.

Consumatorii mai importanți de energie au contoare speciale, electronice, cu contorizare separată de energie activă și reactivă și pe intervale orare.

Pentru alimentarea cu energie electrică a sistemului de iluminat public, municipalitatea are ca furnizor în ultimii 2 ani pe S.C. RCS&RDS S.R.L.; identificarea furnizorului a fost făcută pe piața online de energie cu avantajul obținerii unui preț mai bun pentru energia necesară.

Pentru încălzirea locuințelor și pentru obținerea apei calde, în municipiul Alba Iulia cea mai des întâlnită instalație de încălzire în toate tipurile de clădiri este centrala pe gaz metan, acesta din urmă reprezentând principalul combustibil utilizat pentru încălzirea locuințelor și a sediilor instituțiilor din municipalitate.

Urmând tendința generală din România, dar cu precădere în Transilvania și mai ales în orașele mici și mijlocii, sistemul public de distribuție a agentului termic din orașul Alba Iulia s-a prăbușit cu peste 10 ani în urmă, în prezent existând numai sisteme de încălzire individuale pe locuințe, chiar și în cazul celor mai multe blocuri de apartamente.

După 1990, în noile condiții economice, tot mai mulți cetățeni s-au orientat spre surse de încălzire individuală, prim montarea centralelor termice de apartament, utilizând gaze naturale sau prin revenirea la încălzirea cu combustibil solid – lemne de foc.

Distribuitorul unic de gaze naturale în județ este „E.ON Distribuție România”, având o rețea ce acoperă toate subcomponentele teritoriale ale municipiului. În prezent distribuitorul de gaze naturale nu își propune dezvoltarea rețelelor de distribuție, având în vedere numai lucrări de înlocuire a sistemelor cu perioada de viață depășită și lucrări de mentenanță. Ar fi de dorit ca distribuitorul de gaz să promoveze introducerea sistemelor de contorizare inteligentă, aceasta putând sprijini și consumatorii finali în înțelegerea profilului lor de consum, în acest fel modificându-și în mod activ obiceiurile de consum de gaz și reducând astfel consumul specific de energie.

În municipiul Alba Iulia există mai multe locuințe care utilizează surse regenerabile de energie, în special biomasa pentru sistemele de încălzire dar și sisteme solar-termice pentru încălzirea apei calde menajere sau solar-fotovoltaice pentru producerea de electricitate. La nivelul administrației municipale pot fi menționate un număr de 4 locații de producție fotovoltaice a energiei electrice, construite utilizând fonduri europene. Capacitățile de producție operează din anul 2011 pe mai multe clădiri publice și au o putere instalată cumulată de 258KW cu o producte medie anuală de 300 MWh. Din păcate, inexistența unui sistem ”feed-in tarif” în Romania, privează beneficiarul - Municipalitatea Alba Iulia - de valorificarea întregii energii electrice produse prin sistemele fotovoltaice.

Utilizarea și nivelul de dezvoltare al diverselor moduri de transport în localitate

Municipiul Alba Iulia este conectat la transportul feroviar de călători și mărfuri printr-o cale ferată electrificată; de asemenea, municipiul se situează la o distanță de 12 km de autostrada A1.

Flota municipală (autovehiculele aparținând primăriei) a orașului Alba Iulia este compusă din 20 autovehicule (incluzând 3 autoutilitare), dintre care 7 utilizează benzina drept combustibil, iar 13 utilizează motorina. În anul 2014 flota municipală de autovehicule a înregistrat un consum de 12.249 litri de benzină și 29.183 litri de motorină.

În prezent flota de autovehicule destinate transportului public de călători este constituită din 55 de autobuze. Majoritatea acestora sunt achiziționate în ultimii 5-6 ani, având un nivel de emisii corespunzător normelor Euro 3 sau 4 și cu un consum de carburant relativ eficient energetic.

Indicatori specifici transportului public de călători

Nume indicator	Valoare	Mod de calcul (3/4)	
1	2	3	4
Consumul specific de energie la transportul de pasageri (kep/pas)	**0, 17**	Consumul de energie anual la transportul de pasageri	Număr de pasageri transportați într-un an
Eficiența călătoriei			
Consumul specific de energie (kep /pas-km)	**0,018**	Consumul de energie anual la transportul de pasageri	Pasageri-km
Eficiența vehiculului			
Consumul specific mediu de energie pe tip vehicul (kep/km) **- Motorină/benzină** **- Energie electrică (tracțiune)**	**0,320** **-**	Consumul total de energie al tipului de vehicul - autobuze, microbuze, etc. -tramvaie, troleibuze	Kilometri parcurși

Transportul privat și cel comercial este dezvoltat conform mediilor naționale pentru această categorie de localități, predominând autoturismele cu cilindree mică și medie, dar având o mare pondere a autovehiculelor vechi și cu grad mare de uzură.

Situația parcului de autovehicule private din Alba Iulia este redată în tabelele de mai jos:

Transport privat și comercial: Vehicule înregistrate în Municipiul Alba Iulia

NUMĂRUL DE AUTOVEHICULE	CAPACITATEA CILINDRICĂ [cm^3]
1536	**1000 - 1200**
6814	**1200 - 1400**
5524	**1400 - 1600**
1697	**1600 - 1800**
5840	**1800 - 2000**
4679	**>2000**
NUMĂRUL DE AUTOVEHICULE	**TIPUL**
26090	**TRANSPORT PRIVAT ȘI COMERCIAL**

257	**TAXIMETRE**
2724	**AUTOUTILITARE – TRANSPORT MARFĂ**
887	**ALTE AUTOVEHICULE TRANSPORT MARFĂ**
230	**UTILAJE**

Situația modului de gestionare a serviciilor de utilități publice din Municipiul Alba Iulia

Iluminatul public de pe teritoriul orașului se execută prin contractul de prestări servicii pentru mentenanța rețelelor de iluminat public încheiat între Primăria Alba Iulia și S.C. FLASH LIGHTING SERVICES S.A. Durata contractului de servicii este de 10 ani.

Transportul public în Municipiul Alba Iulia este asigurat de SC STP Alba printr-un contract pe o perioadă de 8 ani.

Alimentarea cu apă potabilă și serviciile de canalizare din Alba Iulia, precum și exploatarea sistemelor publice de alimentare cu apă și de canalizare necesare, sunt asigurate printr-un contract de delegare a serviciului încheiat cu operatorul SC APA CTTA SA.

Serviciul public de salubritate este realizat prin contract de delegare a gestiunii serviciului de utilitate publică cu SC POLARIS SA, încheiat pe o perioada de 5 ani.

Așa cum s-a amintit anterior, Municipiul Alba Iulia nu mai are în prezent un sistem centralizat de producere și distribuție a agentului termic.

Gestiunea serviciilor de utilități publice la nivelul municipiului Alba Iulia este realizată conform tabelului de mai jos, toate serviciile de utilități publice, cu excepția gestiunii clădirilor publice și a celor individuale, sunt administrate prin contracte de delegare a gestiunii serviciului public.

Este de dorit ca pe viitor toate aceste contracte de delegare a gestiunii furnizării unor utilități publice să prevadă și indicatori de creștere sau asigurare a unui anumit nivel de eficiență energetică; în acest fel s-ar putea limita și impactul asupra mediului ambiant datorat furnizării acestor utilități dar și nivelul prețurilor serviciilor de utilități publice livrate populației orașului, ar putea fi limitat.

SERVICII DE UTILITĂȚI PUBLICE	MODUL DE GESTIONARE A SERVICIULUI		INDICATORI DE EFICIENȚĂ ENERGETICĂ STIPULAȚI PRIN CONTRACT	
	Contract de delegare a gestiunii Serviciului public	Gestiune directa prin departamentele primăriei	DA	NU
Iluminat Public	x			x
Alimentare cu apă și de canalizare	x			x
Alimentare cu energie termică	-	-		-
Transport public	x	-		x
Clădiri publice	-	x		x
Clădiri individuale	-	x		x
Serviciul public de salubritate	x			x

Date tehnice despre sistemele de iluminat urbane

Date tehnice pentru sistemele de iluminat public

În anul 2012 s-a încheiat contractul de delegare prin concesionare a serviciului de iluminat public din Municipiul Alba Iulia cu S.C. FLASH LIGHTING SERVICES S.A pe o perioada de 10 ani.

Obiectivul delegării este realizarea unui sistem de iluminat unitar şi eficient, care să corespundă cerințelor de trafic, reglementate prin CE 115/95(SR 13433/99–Standard RO), în paralel cu optimizarea consumului energetic pentru întreaga unitate administrativ-teritorială a Municipiului Alba Iulia.

Prin această delegare se urmărește :

a) optimizarea consumului de energie în paralel cu îmbunătățirea calității iluminatului public din Municipiul Alba Iulia;
b) garantarea permanenței în funcționare a sistemului de iluminat public;
c) programarea și finanțarea lucrărilor de modernizare a sistemului de iluminat public și a

instalațiilor componente ale acestuia;

d) protecția mediului înconjurător, relativ la activitățile serviciului de iluminat public, în conformitate cu prevederile legale în vigoare.

În Alba Iulia bunurile ce compun sistemul de iluminat public sunt deținute de către SC Electrica SA FDFEE Transilvania Sud-SDFEE Alba și Municipiul Alba Iulia, după cum urmează:

1. Posturi de transformare ce alimentează rețelele de iluminat public - 85 buc., dintre care 3 în construcție, proprietatea SC Electrica SA ;
2. Puncte de aprindere a iluminatului public - 85 buc., din care 3 în construcție și 5 buc alimentate din firide de derivație;
3. Rețele electrice de joasă tensiune supraterane și subterane - 202,54 km dintre care 126,8 km deținute de SC Electrica SA și 75,74 km deținute de Municipiul Alba Iulia;
4. Stâlpi susținere a rețelei de iluminat public - 5.441 buc. dintre care 3.265 buc. deținuți de SC Electrica SA și 2.167 buc. de Municipiul Alba Iulia;
5. Corpuri de iluminat deținute integral de Municipiu Alba Iulia - 5.877 buc.

În Municipiul Alba Iulia are 610 străzi existente, în lungime de 301 km, rețeaua de iluminat public având o lungime de 203 km.

Structura sistemului de iluminat public în municipiul Alba Iulia în anul 2014

TIPUL DE CORP	PUTERE/CORP [W]	NUMAR CORPURI	PUTERE TOTALĂ [MW]
VAPORI DE SODIU	24	90	2
VAPORI DE SODIU	70	2.532	177
VAPORI DE SODIU	100	83	8,3
VAPORI DE SODIU	150	1.570	235
VAPORI DE SODIU	250	811	202
VAPORI DE SODIU	400	81	32,4

Furnizorul de energie electrică a fost S.C. Electrica S.A., iar din anul 2011 Municipiului Alba Iulia participă la Bursa Română de Mărfuri ca membru afiliat pentru tranzacționarea energiei electrice, încheindu-se un contract de furnizare cu S.C. FIDELIS ENERGY S.R.L., iar apoi din 2015 cu S.C. RCS&RDS S.R.L.

Evoluția consumului de energie electrică a sistemului de iluminat și costuri

AN INDICATOR	n-2 (2012)	n-1 (2013)	ANUL PRECEDENT ANULUI CURENT n (2014)
Consum energie electrică (MWh/an)	2.984,3	3.226,39	3.443,36
Factura energie electrică (lei/an)	1.353.840	2.232.050	2.024.610

Creșterea consumului de energie în 2013 fata de 2012 se explică prin extinderea rețelei de iluminat public, iar scăderea facturii de energie în 2014 față de 2013, prin achiziția la un preț mai bun a energiei electrice necesare.

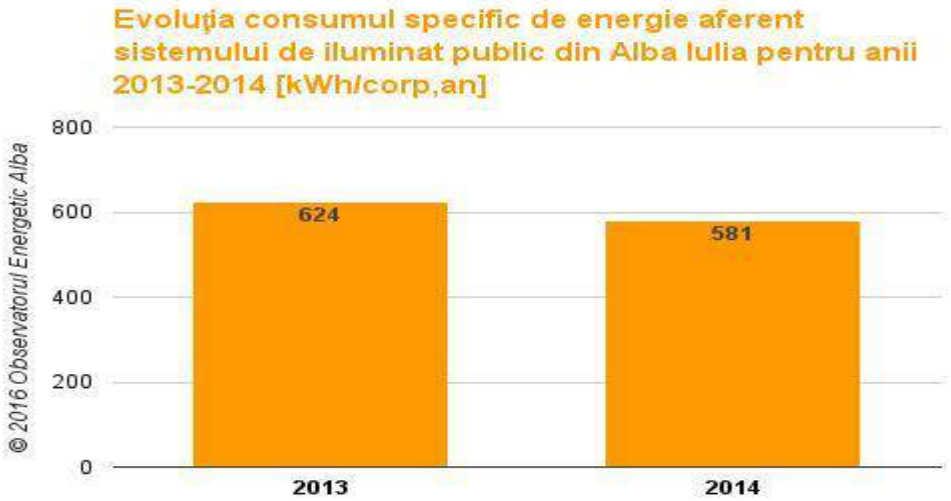

Fig 1.47 Evoluția consumului specific de energie aferent sistemului de iluminat public din Alba Iulia- 2013-2014

Sistemul de iluminat public are nevoie în continuare de modernizare, mai ales în sensul creșterii performanței de eficiență energetică a lui. După realizarea unui audit energetic, se vor putea stabili măsurile de creștere a eficienței energetice a iluminatului public cu asigurarea nivelului de performanță calitativă impusă de indicatorii luminotehnici pe care acest serviciu de utilitate publică trebuie să-l atingă.

Date tehnice despre sectorul rezidențial

În anul 2014, sectorul de clădiri rezidențiale în Alba Iulia era compus din 9000 locuințe individuale și din 19600 apartamente incluse în blocuri de locuințe. De remarcat că vechimea fondului de locuințe este destul de mare, acestea având un grad redus de asigurare a măsurilor de izolare termică necesare, precum și o producere și consum de energie (in special pentru încălzire) ineficiente energetic.

În ultima perioadă, asupra apartamentelor din trei blocuri s-a implementat un proiect de reabilitare tehnica prin programul național.

Un anumit număr din locuințele individuale au fost izolate termic, dar aceste lucrări făcute de proprietari nu au fost precedate de un audit energetic și nu au avut la bază un proiect tehnic; în consecință calitatea lucrărilor este uneori scăzută.

Indicatorii specifici de consumuri de energie pe domenii de consum într-o locuință, erau în anul 2014 următorii :

INDICATORI	**VALOARE INDICATOR**	**MOD DE CALCUL** (COLOANA3 / COLOANA 4)	
		CONSUM DE ENERGIE	**MĂRIME DE RAPORTARE**
1	**2**	**3**	**4**
Consumul total de energie termică pentru încălzire în locuințe [**kWh/an, m^2**]	**92** **125**	Consumul total de energie termică în locuințe: -Apartamente în bloc -Case individuale	Suprafața utila totală pe tip de locuință
Consumul mediu de energie termică pentru încălzire pe tip de locuință [**Gcal/an, m^2**] (1 MWh = 0,86 Gcal)	**0,079** **0,107**	Consumul mediu de energie termică pe tip locuință -Apartamente în bloc -Case individuale	Suprafață utila medie pe tip de locuință
Consumul de energie de răcire pe tip de locuință cu aer condiționat [**kWh/an**]	**0** **0**	Consum mediu de energie de răcire pe tip locuință -Apartamente în bloc -Case individuale	Suprafață utilă medie răcită pe tip de locuință cu aer condiționat
Consumul total de energie pentru încălzire apă pe locuitor [**kWh/loc, an**]	**600** **600**	Consumul total de energie pentru încălzirea apei -Apartamente în bloc -Case individuale	Număr total de locuitori
Consumul total de energie electrică, pe tip de clădiri [**kWh/an, m^2**]	**22** **18**	Consumul total de energie electrică : -Apartamente în bloc -Case individuale	Suprafața utilă totală

Analiza are la bază următoarea situație a clădirilor din sectorul rezidențial:

- Număr locuitori în 2014 = **63.536**
- Număr case individuale în 2014 = **9.000** cu suprafața medie totală de **810.000** m^2
- Număr apartamente în blocuri în 2104 = **19.600** cu suprafața medie totală de **882.000** m^2
- Număr total de locuințe = **28.600**

- Suprafețe medii: **90** m^2/casa individuală și **45** m^2/apartament

De asemenea, s-a considerat o repartizare medie a energiei consumate într-o locuință pe domenii de consum după următoarea statistică de consum energetic rezidențial la nivelul Regiunii Centru:

- **Încălzire** 67% - **Gătit** 6%
- **Răcire** 0% - **Apă caldă** 14%
- **Alte aplicații** 13 % (energie electrică)

Consumul de energie în sectorul rezidențial: 2008 – 2014

Anul de referință	Electricitate [kwh]	Gaz natural [kwh]	Total [kwh]
2008	48.435	315.504	363.939
2014	38.570	233.678	272.248
Reducerea consumurilor de energie în sectorul rezidențial			**-25%**

De remarcat scăderea destul de accentuată a consumurilor energetice în locuințe datorată unor măsuri de izolare termică a locuințelor (făcute de cele mai multe ori de către proprietari, fără un proiect al lucrărilor), dar mai ales datorită reducerii voluntare a consumului de energie de către locuitori pentru scăderea costurilor cu energia – efect al crizei economice din România, în paralel cu creșterea accentuată a prețului energiei electrice și al gazului natural pentru populație.

Date tehnice pentru clădiri publice

Clădirile publice analizate în cadrul PIEE aparțin următoarelor categorii de utilizare: clădiri din sectorul de sănătate, din sectorul de educație, clădiri social – culturale, clădiri administrative și alte clădiri.

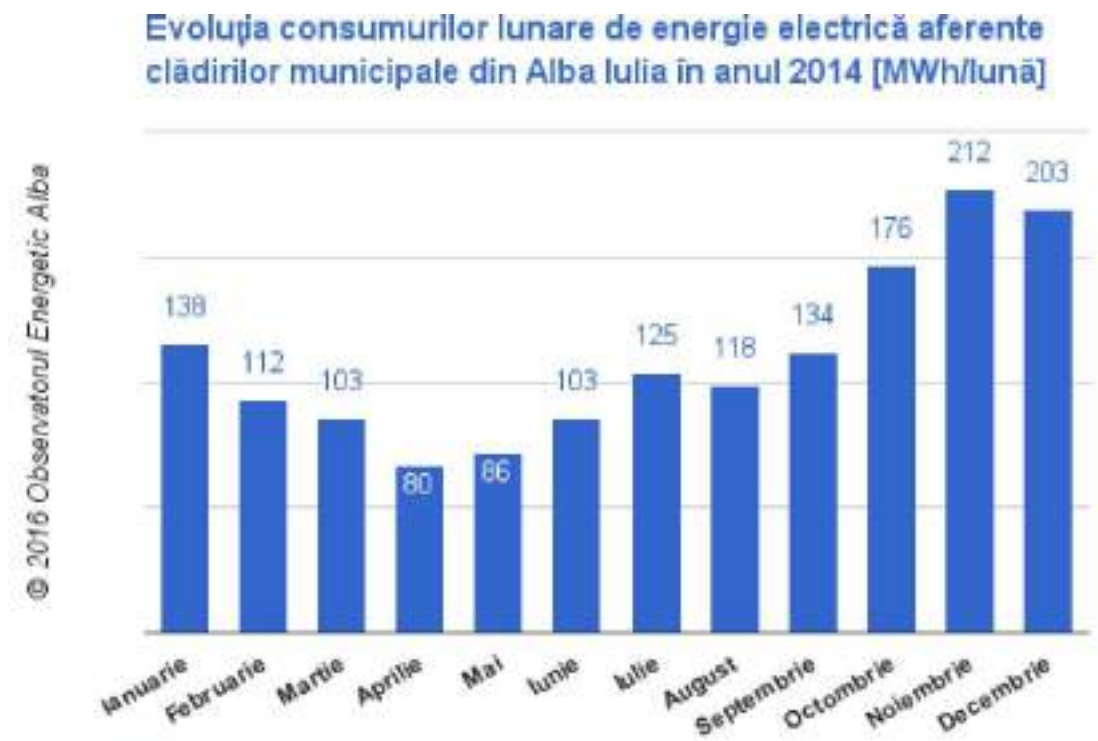
O parte din aceste clădiri au fost reabilitate termic, iar unele din ele au fost dotate cu sisteme locale de producere a energiei (termice dar și electrice) din surse regenerabile.

Consumurile lor energetice principale pentru anul 2014 sunt prezentate în tabel:

TIP CLĂDIRE	NR. CLĂDIRI ÎN GRUP	TOTAL ARIE UTILĂ [m²]	INDICATORI			
			CONSUM ENERGIE ELECTRICĂ [MWh/an]	CONSUM ENERGIE TERMICĂ [MWh/an]	FACTURA ENERGIE [LEI/AN]	
					ELECTRICĂ	TERMICĂ
Spitale, dispensare, policlinici	9	31939	558	4311	301320	806157
Școli, licee, creșe, grădinițe	43	86070	705	5591	380700	1045517
Clădiri social-	7	16223	275	1053	148500	196911

culturale						
Clădiri administrative	10	14383	417	2114	225180	395318
Transport	4	2244	38	305	20520	57035
Centre comerciale	8	42016	735	5504	396900	1029248
Alte clădiri	24	58479	906	6959	489240	1301333
TOTAL	**105**	**251354**	**3634**	**25837**	**1962360**	**4831519**

Din înregistrările efectuate deja de către observatorul ANERGO pentru clădirile municipale în anul 2014 se poate observa curba de variație lunară a consumurilor de energie electrică și gaz natural.

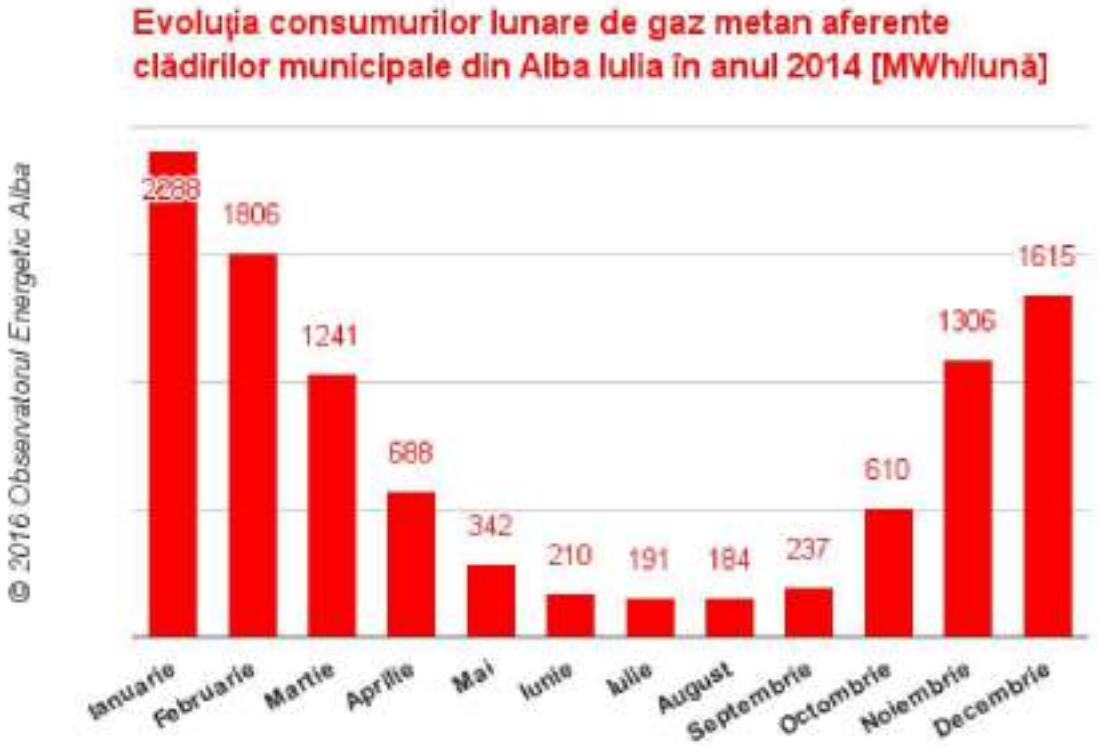

Fig. 1.48 Evoluția consumurilor lunare de energie electrică la nivelul Municipiului Alba Iulia - 2014
Fig. 1.49 Evoluția consumurilor lunare de gaz metan la nivelul Municipiului Alba Iulia - 2014

Prezentăm de asemenea și evoluția consumurilor principalelor surse de energie în clădiri municipale și clădiri terțiare între anii 2008 și 2014, așa cum a rezultat din analiza efectuată în Raportul de monitorizare al implementării PAED Alba Iulia:

Consumul de energie în sectorul municipal: 2008 – 2014

Anul de referință	Electricitate [MWh]	Gaz natural [MWh]	Total [MWh]
2008	1.704	15.334	17.038
2014	2.165	13.413	15.578
Reducerea consumurilor de energie în sectorul municipal			**-8,56%**

Consumul de energie în sectorul terțiar: 2008 – 2014

Anul de referință	Electricitate [MWh]	Gaz natural [MWh]	Total [MWh]
2008	34.423	185.296	219.719
2014	32.000	172.325	204.325
Reducerea consumurilor de energie în sectorul terțiar			**-7%**

Se observă reducerea consumurilor totale de energie cu 8,56 % la clădiri municipale și cu 7% la clădirile terțiare; aceasta se datorează atât unor lucrări de reabilitare termică dar și a unor măsuri de gestionare mai eficientă a consumurilor energetice impuse de prețurile tot mai mari ale energiei și efectelor crizei economice în România.

Date tehnice pentru sectorul transporturi

Transportul public din Alba Iulia oferă fiecărui cetățean posibilitatea de a avea o viață socială activă, acces la serviciu, educație, autorități și servicii publice chiar dacă nu deține mașină personală, indiferent de rasă, religie sau venituri. Persoanele cu dizabilități pot circula de asemenea pe traseele din Alba Iulia cu ajutorul unor autobuze cu podea coborâtă, cu rampă și sistem de îngenunchiere la bordură. Traseele rețelei de transport în comun acoperă orașul în întregime.

Al doilea sector ca potențial de obținere a economiilor de energie/reducere de emisii, transportul urban în Alba Iulia are nevoie de o acțiune hotărâtă din partea municipalității pentru a-l transforma intru-un sistem modern, puțin poluant și care să asigure funcția de mobilitate în accepția europeană; acest sector este de fapt subiectul unui pachet integrat de măsuri lansate prin „Planul Integrat de Dezvoltare Urbană" pentru anii 2009-2015.

Compania de transport public este preocupată de inovarea și cercetarea în relația cu mediul. „STP Alba Iulia" este primul operator român de transport public care a utilizat biocombustibili în transportul urban de călători. Proiectul a fost dezvoltat în 2007, cu sprijinul Uniunii Europene, având ca partener Universitatea Tehnică din Cluj Napoca.

Sistemul GPRS asigură comunicarea fiecărui autovehicul din flota destinată transportului public, cu cele două dispecerate, ceea ce permite optimizarea în timp real în funcție de

aglomerările din trafic, avarii sau accidente. Datorită acestui sistem pot fi garantate siguranța călătorilor prin posibilitatea apelării de urgență (112) a autorităților: salvare, pompieri, poliție sau jandarmerie. Autobuzele sunt de asemenea dotate cu camera de luat vederi pentru supravegherea ușilor și a siguranței călătorilor.

În prezent flota de autovehicule destinate transportului public de călători în Alba Iulia este constituită din circa 55 de autobuze. Majoritatea acestora sunt achiziționate în ultimii 5-6 ani, având un nivel de emisii corespunzător normelor Euro 3 sau 4 și cu un consum de carburant relativ eficient energetic. Se intenționează în viitor achiziția unui număr important de autobuze Euro 6 (foarte puțin poluante și eficiente energetic) dar și a unui mic lot de autobuze electrice.

Sectorul transport public în municipiul Alba Iulia. Anul: 2014

Indicator	U.M.	Cantitatea
Densitatea urbană	pers/km^2	711,21
Nr. pasageri transportați	pasageri	4.147.858
Distanța totală parcursă	km	2.195.560
Consumul total de combustibil	tone motorină	706
Consum mediu de combustibil	litri/100km	30
Capacitate cilindrică medie	cm^3	6.206

Structura flotei de transport public conform standardelor de poluare EURO în anul 2014

Norma EURO	Număr de autobuze
EURO 2	6
EURO 3	16
EURO 4	20
EURO 5	13
TOTAL FLOTĂ	**55**

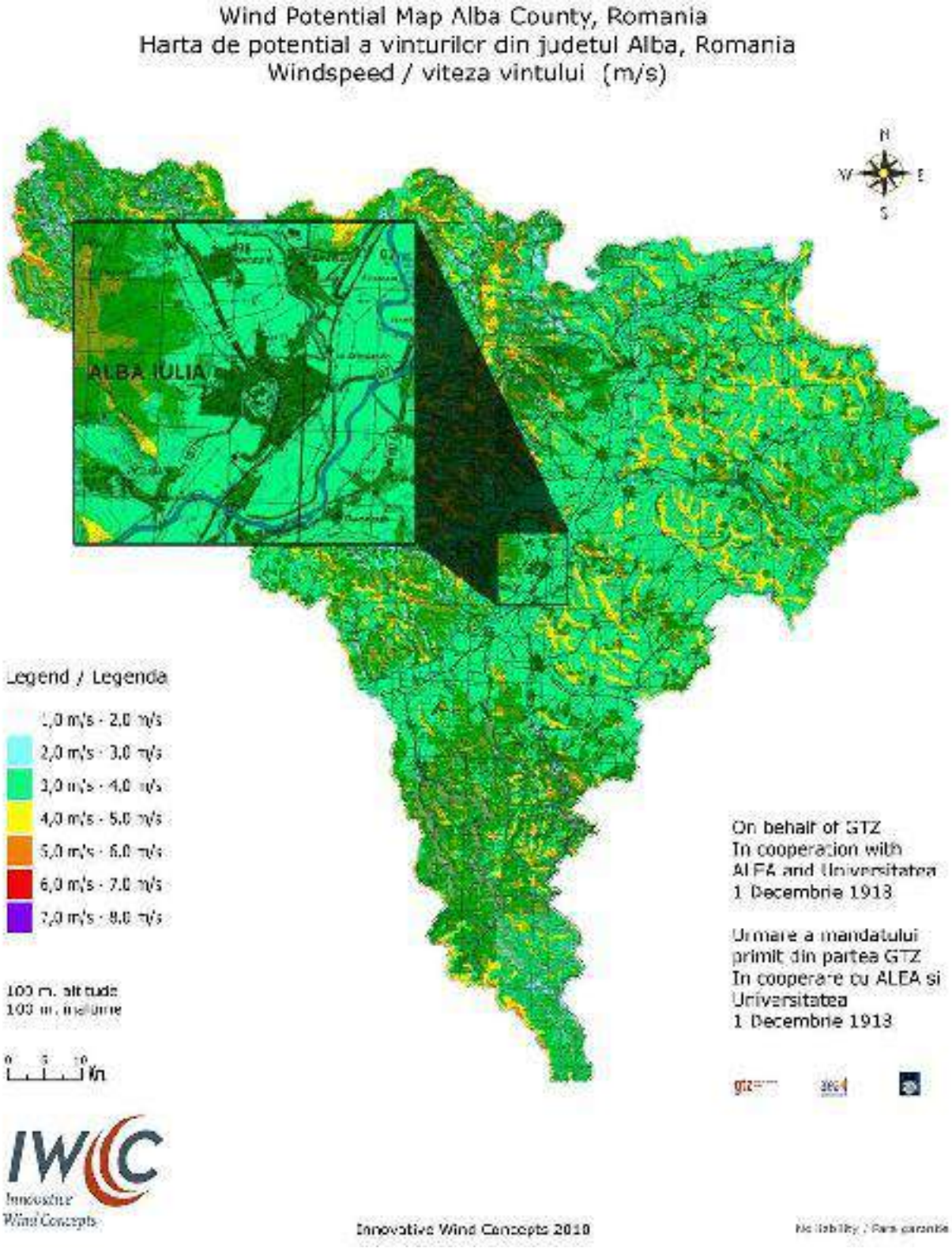
Flota municipală (autovehiculele aparținând primăriei) a Municipiului Alba Iulia este compusă din 20 autovehicule incluzând 3 autoutilitare, dintre care 7 utilizează benzina drept combustibil, iar 13 utilizează motorina. În anul 2014 flota municipală de autovehicule a înregistrat un consum de 12.249 litri de benzină și 29.183 litri de motorină.

Date tehnice privind potențialul de producere și utilizare proprie eficientă a energiei regenerabile la nivel local

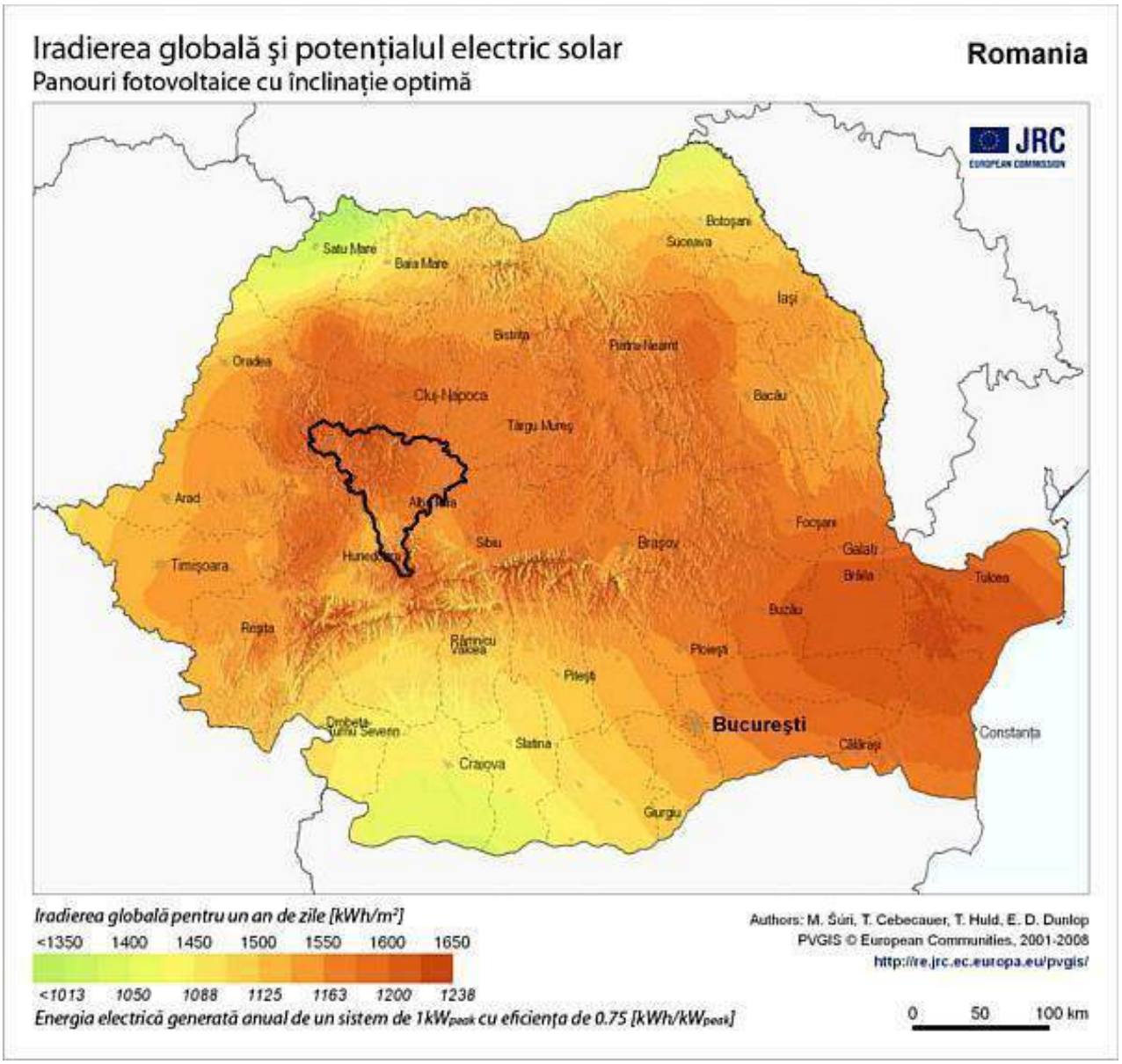
Analiza potențialului surselor regenerabile de energie al județului Alba a fost realizată prin Masterplanul Energetic, acesta înglobând și o hartă a potențialului de energie eoliană a județului, creată în baza unui proiect european. Alba Iulia se situează în zona de podiș a județului, în vecinătatea râului Mureș și a Munților Trascăului, așa încât sunt estimate ca potențial următoarele surse regenerabile de energie:

Biomasa: este poate resursa cu cel mai mare potențial, insuficient utilizat în domeniul energetic. Ținând cont de exploatarea intensă a lemnului în județ, dar și de industria de prelucrare a lemnului bine dezvoltată, nivelul resurselor de biomasă lemnoasă este ridicat, putând fi utilizat în diferite aplicații de producere a energiei termice pentru încălzire sau chiar combinat de energie termică și electricitate (cogenerare).

Potențial eolian: conform hărții de potențial eolian al județului Alba, zona Municipiului Alba Iulia are un nivel al intensității medii anuale a vântului de 3-4 m/s, insuficient pentru exploatarea în condiții de eficiență economică a acestui potențial.

Potențial solar: În urma analizei hărții de potențial solar a României, în zona Municipiului Alba Iulia iradierea solară globală este de circa 1.500 kWh/m2, adică un potențial însemnat care poate duce la o producție anuală de energie electrică de circa 1.150 kWh de către un sistem de panouri fotovoltaice de 1 kW putere instalată.

Acest potențial a fost deja în o anumită măsură valorificat prin implementarea unui sistem de

producere energie electrică cu panouri fotovoltaice montate pe 4 clădiri ale municipalității, sistem care însumează o putere instalată de 258 kW.

Proiectul a fost finanțat din fonduri europene – axa POS CCE 4.2, este în operare din anul 2011 și produce anual circa 300MWh.

Din păcate, inexistența unui sistem ”feed-in tarif” în România, privează beneficiarul - Municipalitatea Alba Iulia - de valorificarea întregii energii electrice produse prin sistemele fotovoltaice instalate

****

Proiecte implementate și realizate pentru energie regenerabilă

Proiectul european Ren Erg, Eu Reg: Specialiști în domeniu, români și germani, au susținut o serie de discuții și lucrări referitoare resursele regenerabile pentru dezvoltarea regiunilor. Profesorul Rolf Kuhn, reprezentant al Biroului Regional de Planificare Lusatia (Landul Brandemburg) a prezentat un atlas ce conține o cartografiere a resurselor de energie regenerabila din Regiunea Lusatia, precum și identificarea locurilor recomandate pentru obținerea unui maxim de eficiență, ca tip și zonă, de resurse regenerabile. Asigurarea sustenabilităţii energetice din surse alternative, a următoarele instituţii publice din Municipiul ALBA Iulia: Colegiul Tehnic „Dorin Pavel”, Căminul pentru Persoane Vârstnice, Centrul de Zi pentru Vârstnici, Direcţia Programe din subordinea Consiliului Local al Municipiului Alba Iulia prin producţia de energie electrică utilizând potenţialul solar local captiv ca urmare a montării, operaţionalizării şi interconectării cu Sistemul Energetic Naţional (SEN) a 1714 panouri fotovoltaice, cu o putere instalată cumulată de 257 kW, astfel:

- Colegiul Tehnic „Dorin Pavel” Alba Iulia - 920 panouri fotovoltaice montate (150 W putere/panou); P_{inst} = 138 kW; P_{max} = 112 kW; E = 155 500 kWh/an; U = 230/400 V; Cos φ = 0,90;
- Căminul pentru Persoane Vârstnice – 524 panouri fotovoltaice montate (150 W putere/panou); P_{inst} = 78.6 kW; P_{max} = 65.4 kW; E = 97 700 kWh/an; U = 0,23/0,4 kV; Cos φ = 0,90;
- Centrul de Zi pentru Vârstnici - 54 panouri fotovoltaice montate (150 W putere/panou); P_{inst} = 8.1 kW; P_{max} = 6,7 kW; E = 10 000 kWh/an; U = 0,23/0,4 kV; Cos φ = 0,90;
- Direcţia Programe - 216 panouri fotovoltaice montate (150 W putere/panou); P_{inst} = 32.4 kW; P_{max} = 26,4 kW; E = 39 960 kWh/an; U = 0,23/0,4 kV; Cos φ = 0,90.(conform PIDU 2009)

Planuri locale de Acţiune privind Energia Durabilă au fost elaborate de ALEA pentru comunele Ighiu, Sântimbru, Berghin şi Ciugud, pornind de la experienţa dobândită a municipiului Alba Iulia în „Convenţia Primarilor”, care stă la baza acţiunilor de utilizare eficientă a energiei. Proiect CONURBANT, PAED al municipiului Alba Iulia împreuna cu ALEA Alba.

1.1.7 Infrastructura și serviciile aferente în Municipiul Alba Iulia

a) Infrastructura tehnico-edilitară

Activitățile privind utilitatea publică de interes local au o importantă dimensiune socială și un rol esențial în consolidarea dezvoltării durabile a localităților și îmbunătățire a condițiilor de viață. Principalele obiective ale dezvoltării serviciilor publice de gospodărire comunală, în conformitate cu prevederile directivelor europene sunt: alimentarea cu apă, canalizarea, alimentarea cu energie termică, alimentarea cu gaze naturale, administrarea domeniului public.

În analiza infrastructurii tehnico-edilitare a municipiului Alba Iulia pe perioada unui deceniu (2002-2011) s-au folosit în prelucrările matematico-statistice datele oficiale ale Institutului Național de Statistică.

Timp de 14 ani, la nivelul municipiului Alba Iulia **rețeaua de distribuție a apei potabile** s-a extins cu +32% (84,9 km), de la 180,4 km în 2002 la 265,3 km în 2015. Cea mai mare extindere a acesteia a fost în 2007, cu +13,1% mai mult față de anul anterior (de la 195,5 km în 2006 la 221,1 km în 2007). (cf INS - Baza Tempo- Online - GOS106B - Lungimea totală a rețelei simple de distribuție a apei potabile, pe județe și localități)

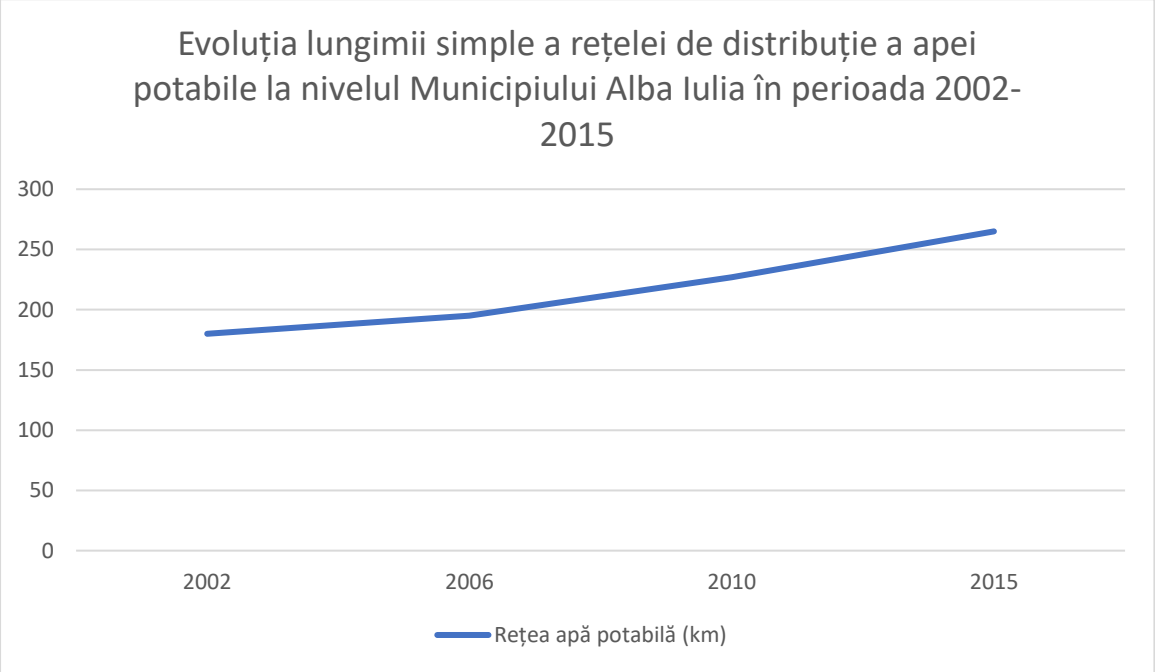

Fig. 1.50 Evoluția lungimii simple a rețelei de distribuție a apei potabile la nivelul Municipiului Alba Iulia în perioada 2002-2015

Deși lungimea simplă a rețelei de distribuție a apei potabile a crescut considerabil, cantitatea de apă potabilă distribuită consumatorilor a scăzut între 2002 -2011 cu peste o treime, -32,8% (de la 14049 mii m^3 în 2002 la 9442 mii m^3 în 2011), iar între 2011 – 2015 cu -62,89% (de la 9442 mii m^3 în 2011 la 3504 mii m^3 în 2015) (cf INS – Baza Tempo- Online - GOS108A - Cantitatea de apa potabila distribuita consumatorilor, pe judete si localitati). Din **cantitatea totală de apă potabilă distribuită consumatorilor** în perioada 2002-2011, aproximativ o treime a fost distribuită pentru uz casnic (31,3%). Cea mai mare pondere a cantității de apă distribuită **pentru uz casnic** din total pentru consumatori a fost în 2004 (81,0%, 10154 mii m^3), urmat la mare distanță de 2010 (30,4%, 2703 mii m^3), la polul opus fiind 2005 (23,7%, 2879 mii m^3) și 2003 (23,9%, 3177 mii m^3). Apa distribuită pt uz casnic: în 2012 – 2703 mii m^3 ; în 2013 – 2644 mii m^3 ; în 2014 – 2546 mii m^3 ; în 2015 – 2601 mii m^3. Se observă din datele statistice fluctuaţii mici ale cantităţii de apă distribuită pentru uzul

casnic. (cf INS – Baza Tempo- Online - GOS108A - Cantitatea de apa potabila distribuita consumatorilor, pe judete si localitati).

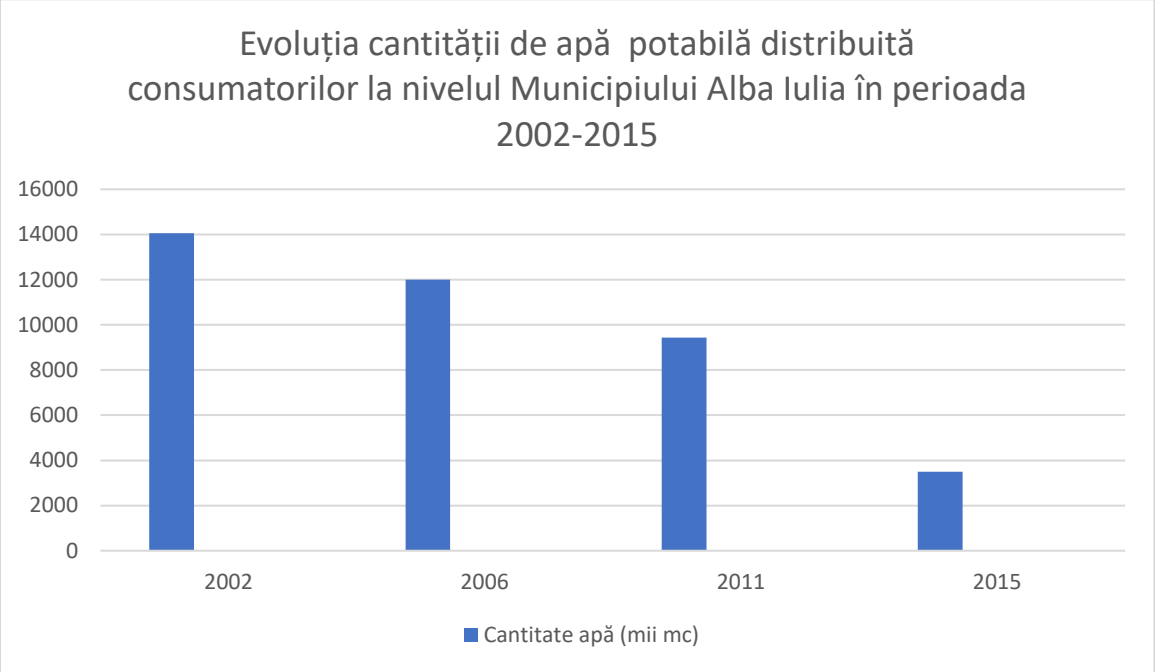

Fig. 1.51 Evoluția cantității de apă potabilă distribuită consmuatorilor la nivelul Municipiului Alba Iulia în perioada 2002-2015

În prezent (2017), ***rețeaua de distribuție a apei realizată pe teritoriul administrativ-teritorial al municipiului Alba Iulia asigură o acoperire de 85,58% din lungimea totală a străzilor***, inclusiv a celor nou formate. În vederea unei acoperiri totale, ***este prevăzută*** în perioada imediat următoare ***realizarea unui nou sistem de acumulare, format din rezervoare cu apă, care să permită asigurarea presiunii necesare și în alte zone de dezvoltare.*** (Moldovan, Silvia, 2017)

În ceea ce privește **rețeaua de canalizare**, între 2002-2016, la nivelul municipiului Alba Iulia lungimea simplă a acesteia s-a extins cu aproape 54,2 km (+26,35%), (de la 151,5 km în 2002 la 225,7 km în 2015 (la fel în 2016); în 2011 – 181,1 km, în 2012 – 219,1 km, în 2013 – 220,4 km, în 2014 erau 224,5 km). În 2011 faţă de anul 2006, lungimea simplă a reţelei de canalizare a crescut cu peste o zecime, +11,5%. Cea mai mare extindere a reţelei de canalizare faţă de anul anterior a fost în 2012, cu 38 km mai mult faţă de anul anterior (de la 181,1 km în 2011 la 219,1 km în 2012). (cf INS – Baza Tempo- Online -GOS110A - Lungimea totală simplă a conductelor de canalizare, pe judeţe şi localităţi).

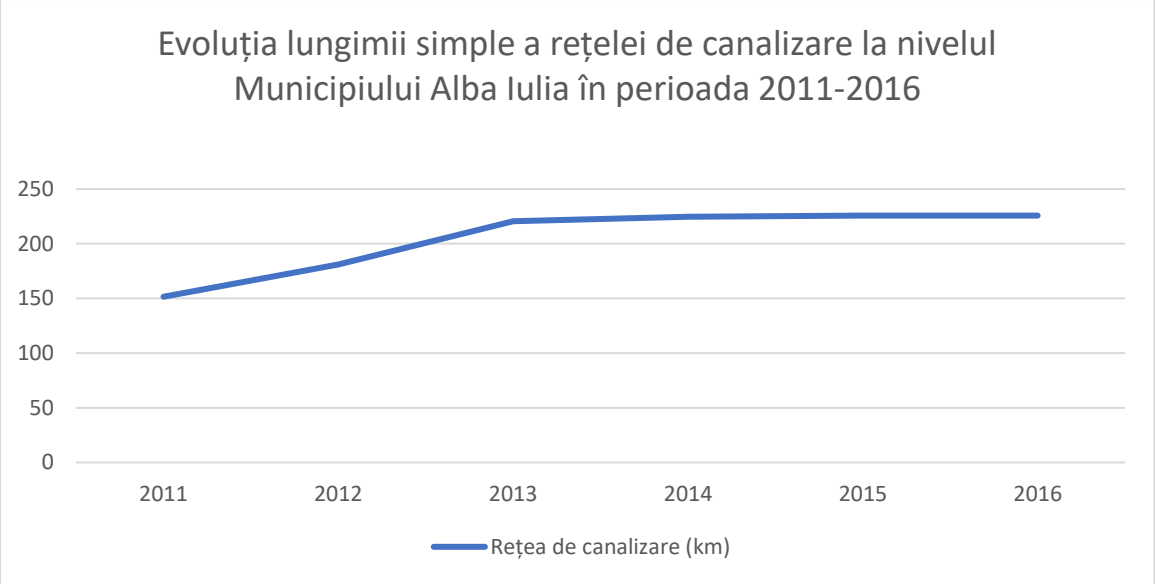

Fig. 1.52 Evoluția lungimii simple a rețelei de canalizare la nivelul Municipiului Alba Iulia în perioada 2011-2016

Este important de menționat faptul că ***o capacitate însemnată din rețeaua de canalizare a fost realizată în cadrul POS Mediu în perioada 2012-2013***. Concret, aceasta a constat în extinderi de rețele de canalizare în lungime de ***38,2 km în localitățile aparținătoare municipiului Alba Iulia*** precum și în ***11 stații de pompare***, ***reabilitare bazine de retenție*** și ***reconstruirea stației de epurare*** cu capacitate de 18.193 m^3/zi, creându-se premisele pentru modernizarea tramei stradale principale din aceste zone. (Moldovan, Silvia, 2014)

Având în vedere faptul că atât persoane fizice cât juridice au optat în mare majoritate pentru centrale termice proprii, **cantitatea de energie termică *în sistem centralizat la nivelul municipiului Alba Iulia a scăzut în ultimul deceniu de peste 100 de ori, de la 84750 Gcal în 2002 la 776 Gcal în 2011***. În intervalul anilor 2007-2011, cantitatea de energie termică distribuită a scăzut de peste 7 ori, de la 5631 Gcal în 2007 la 776 Gcal în 2011. Cele mai mari scăderi ale cantităţii de energie termică comparativ cu anul anterior a fost în 2007, cu peste jumătate (-51,3%) şi în 2004 , cu -48,9%. În anul 2012,cantitatea de energie termică distribuită a scăzut aproximativ la jumătate, de la 776 Gcal în 2011 la 424 Gcal în 2012. Pentru următorii 3 ani, în statistica INS nu mai există energie termică în sistem centralizat, deoarece au dispărut centralele de cartier. (cf INS- Tempo-Online - GOS109A - Energia termica distribuita pe judete si localitati).

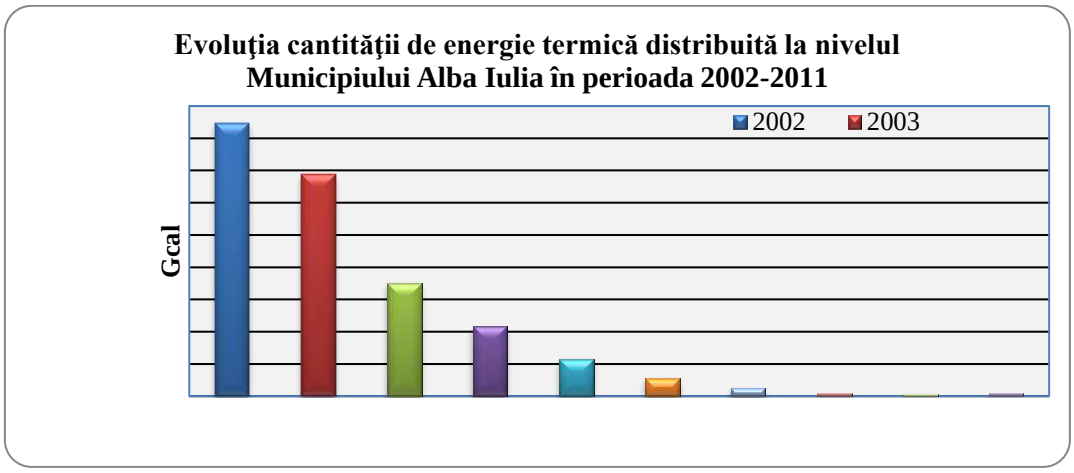

Fig. 1.53 Evoluția cantității de energie termică distribuită la nivelul Municipiului Alba Iulia în perioada 2002-2011

Începând cu anul 2013, deci şi în prezent (anul 2017), pe teritoriul administrativ al municipiului Alba Iulia ***nu mai există un sistem centralizat pentru producerea energiei termice, atât pentru persoane fizice cât și juridice***, acestea optând pentru centrale termice proprii. (Moldovan, Silvia, 2017)

Referitor la **lungimea simplă a conductelor de distribuţie a gazelor naturale**, aceasta s-a extins în între anii 2002-2011 cu aproape jumătate, +42,6% (de la 160,9 km în 2002 la 229,5 km în 2011) şi cu aproape o cincime între 2007-2011, +19,8% (191,6% în 2007). În intervalul 2011-2015, reţeaua de conducte de distribuţie a gazelor naturale s-a extins de la 229,5 km la 251,7 km în 2015, deci a crescut cu 8, 82%. Cea mai mare extindere a reţelei de conducte de distribuţie a gazelor naturale faţă de anul anterior a fost în 2010, cu +14,5%, mai concret cu 27,4 km mai mult (de la 188,2 km în 2009 la 215,6 km în 2010). (cf. INS – Baza Tempo-Online - GOS116A - Lungimea totala a conductelor de distributie a gazelor, pe judete si localităţi)

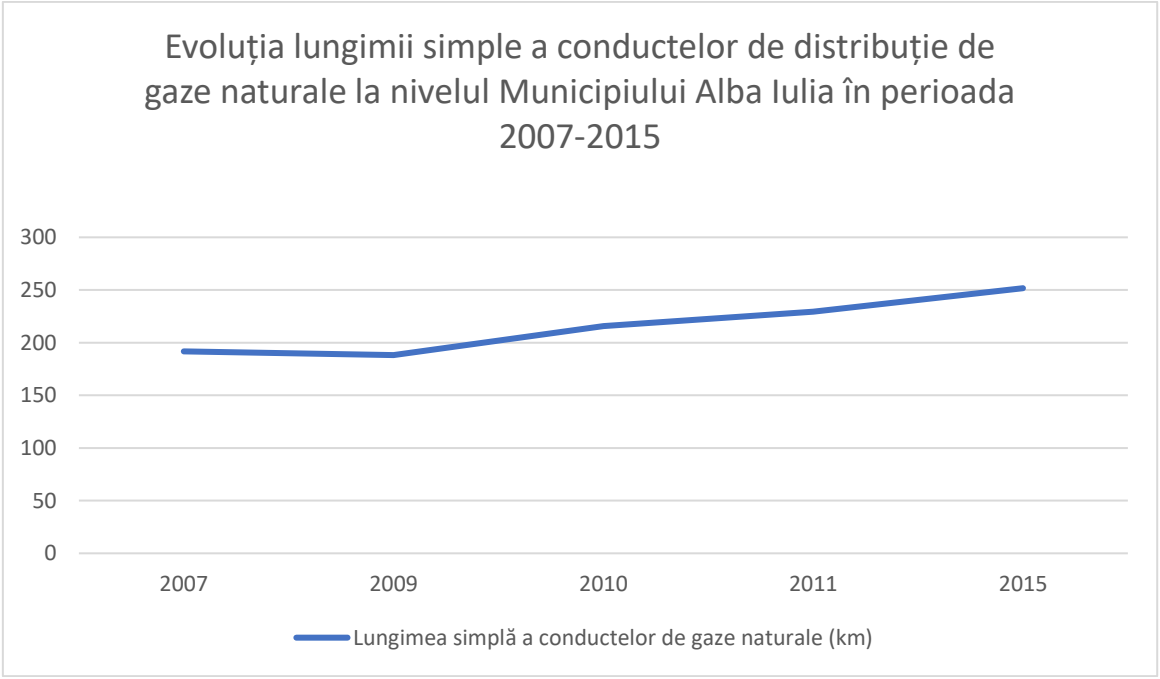

Fig. 1.54 Evoluția lungimii simple a conductelor de distribuție de gaze naturale la nivelul Municipiului Alba Iulia în perioada 2007-2015

La nivelul municipiului Alba Iulia, **cantitatea totală de gaze naturale distribuite consumatorilor** s-a diminuat în 2011 faţă de anul 2002 cu peste o treime, -37,3% (de la 79497 mii m^3 în 2002 la 49806 mii m^3 în 2011) şi cu peste o zecime din 2007, -12,2% (56748 mii m^3 în 2007). În anul 2015, datele indică o nouă scădere, mai puţin accentuată, la 47954 mii m^3, de la 49806 mii m^3 (în 2011). Deşi, tendinţa generală a fost o scădere anuală treptată, există trei excepţii în care cantitatea de gaze naturale distribuite consumatorilor a crescut faţă de anul anterior: 2003 cu +5,3%, 2008 cu +4,5% , 2011 cu o creştere insignifiantă de +0,9%, în 2015 cu o creştere de +7,6% faţă de 2014, când se consumaseră 44309 mii m^3. Din cantitatea totală a gazelor naturale distribuite consumatorilor puţin peste jumătate este distribuită **pentru uz casnic**. În perioada 2002-2011, cea mai mare pondere din cantitatea totală de gaze naturale distribuită pentru uz casnic a fost în 2011 (57,0%, adică 28386 mii m^3) şi 2010 (53,7%), la polul opus fiind 2004 (35,8%). Precizăm faptul că din 2004 ponderea cantităţii de gaze naturale distribuite pentru uz casnic a crescut continuu până în 2011. Între 2011 – 2015 s-a constatat o scădere treptată, ajungând ca în anul 2015 ponderea de consum de gaze naturale pentru uz casnic să scadă la 49,21% (23597 mii m^3), de la 57% (2011). (cf. INS – Baza Tempo – Online –matricea GOS118A - Gaze naturale distribuite, dupa destinatie, pe judete si localitati: Selectati criteriile de interogare)

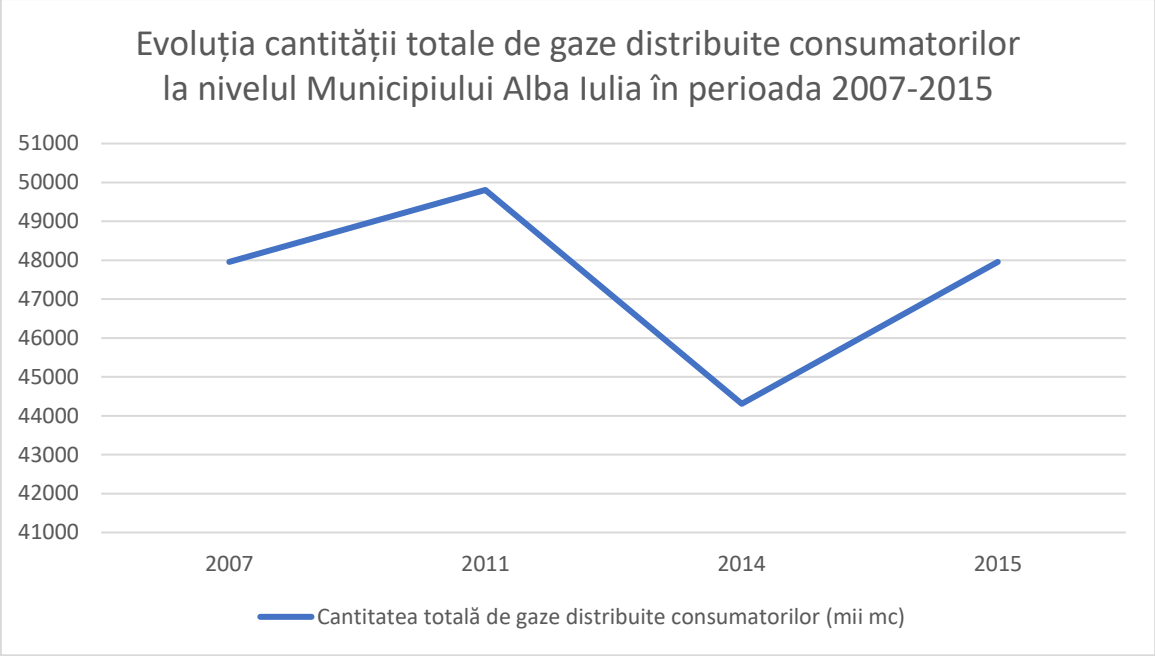

Fig. 1.55 Evoluția cantității totale de gaze distribuite consumatorilor la nivelul Municipiului Alba Iulia în perioada 2007-2015

În ceea ce privește **infrastructura de distribuție a a nergiei electrice *nu există date oficiale disponibile la nivel de unitate administrativ – teritorială***. Există însă, doar niște date obținute în urma recensămintelor cu privire la numărul locuințelor care dispun de instalație electrică. De pildă, ***în 2002 din numărul total de locuințe*** la nivelul unității-administrativ teritoriale a municipiului Alba Iulia ***99,6% dispuneau de instalație electrică***. Timp de un deceniu (2002-2011) ***numărul locuințelor au crescut cu +10% (+2466 locuințe), iar în 2011 doar 97,9% dintre acestea dispuneau de instalație electrică***. Acest fapt este explicat în general de numărul mare de noi locuințe aflate în construcție și care încă nu beneficiază de acces la infrastructura de utilități publice.

- **Iluminatul public**

Sistemul de iluminat public este o infrastructură tehnico-edilitară specifică compus din :

- ✓ Rețele electrice de joasă tensiune supraterane sau subterane, destinate iluminatului public;
- ✓ Stâlpi de susținere a rețelei, respectiv a corpurilor de iluminat destinați iluminatului public;
- ✓ Posturi de transformare, puncte de aprindere şi cutii de distribuție aeriene, terane sau supraterane, destinate exclusiv iluminatului public;
- ✓ Echipamentele de comandă, automatizare, măsurare şi control;
- ✓ Corpuri de iluminat, console, accesorii.

În Alba Iulia bunurile ce compun sistemul de iluminat public sunt deținute de către SC Electrica SA FDFEE Transilvania Sud-SDFEE Alba și Municipiul Alba Iulia

- ✓ Posturi de transformare ce alimentează rețelele de iluminat public, proprietate SC Electrica, 85buc. dintre care 3 în construcție;
- ✓ Puncte de aprindere a iluminatului public 85 dintre care 4 în construcție și 5 buc alimentate din firide de derivație;
- ✓ 10 puncte de aprindere pentru iluminatul public sunt amplasate în interiorul posturilor de transformare a SC Electrica SA ;
- ✓ Rețele electrice de joasă tensiune supraterane şi subterane 202,54 km dintre care 126,8 deținute de SC Electrica SA şi 75,74 km deținute de Municipiul Alba Iulia;
- ✓ Stâlpi susținere a rețelei de iluminat public 5.441 buc. dintre care 3265buc. deținuți de SC Electrica SA şi 2167 buc. de Municipiul Alba Iulia;

- ✓ Corpuri de iluminat deținute integral de Municipiu Alba Iulia respectiv 5.877 buc. (Gabriel Armean)

b) Infrastructura de sănătate

Potrivit datelor statistice oficiale, la finele anului 2015, ***infrastructura de sănătate a municipiului Alba Iulia***, ***atât cea din sectorul public cât și privat***, era formată din: 1 spital, 2 ambulatorii de specialitate (unul fiind integrat spitalului), 1 dispensar, 3 centre medicale integrate (particulare), 1 centru de transfuzie sanguină, 57 cabinete medicale de familie, 76 de cabinete medicale de specialitate, 7 cabinete de medicină generală, 70 de cabinete stomatologice, 21 cabinete medicale școlare, 1 cabinet medical studențesc, 4 alte tipuri de cabinete medicale, 2 centre de sănătate mintală, 21 de laboratoare de analize medicale, 16 laboratoare de tehnică dentară, precum și 38 farmacii sau puncte farmaceutice.

La nivelul județului Alba, cea mai mare unitate medicală din sectorul public este în municipiul Alba Iulia, ***Spitalul Județean de Urgență Alba.*** Această unitate medicală județeană are *15 secții*: S[1].Medicină internă, S. Gastroenterologie, S. Cardiologie, S. Oncologie medicală, S. Chirurgie generală, S. Urologie, S. Obstetrică și ginecologie, S. Neonatologie, S. Pediatrie, S. Ortopedie și traumatologie, S. ATI, S. Neurologie, S. Boli infecțioase, S. Psihiatrie, S. Recuperare medicală fizică și balneo. Pe lângă aceste secții există și o serie de compartimente (ex. C[2].Oftalmologie, C. ORL, C. Hematologie etc.), iar unele dintre acestea sunt în cadrul secțiilor, precum S. Chirurgie generală care are 3 compartimente: C. Chirurgie maxilo-facială, C. Neurochirurgie, C. Chirurgie plastică microchirurgie reconstrucție. Pe lângă aceste secții și compartimente există și importante unități precum: Unitatea de primire urgențe și cea de spitalizare sau stația de dializă. *Ambulatoriul integrat al spitalului* este format din 22 cabinete medicale specializate în domeniile medicale în care operează și secțiile și compartimentele spitalului județean. În cadrul *altor structuri funcționale ale spitalului,* există un bloc operator, mai multe laboratoare (bacteriologic, radiologie și imagistică medicală, explorări funcționale, Laboratorul de Endoscopie digestivă diagnostic și terapeutică, Laboratorul de endoscopie bronșică), încă 6 cabinete medicale de specialitate, o farmacie, dispensar TBC.

Din 2012, Spitalul Județean de Urgență Alba și-a extins paleta de servicii medicale acordate pacienților, fiind dotate cu aparatură nouă și performantă mai multe secții și compartimente. Astfel, au fost complet reabilitate secții precum: ATI, Oftalmologie, Oncologie, Dermatologie și Ginecologie. O atenție deosebită a fost acordată îmbunătățirii condițiilor de spitalizare a pacienților. ”Aceste schimbări s-au reflectat în creșterea gradului de adresabilitate și satisfacție a pacienților” (Nicoleta Coșarcă [3], 2013). În anul 2014, au avut loc recepţiile pentru lucrările de reparaţii capitale şi modernizările de la Radiologie, Laboratorul de analize medicale, Secţia de Boli Infecţioase, Spălătoria spitalului şi spaţiul de preparare hidrod. De asemenea a fost înlocuită şi modernizată aparatura în secţiile spitalului. Au fost înfiinţate Compartimentul de Hematologie şi cabinetul de hematologie din cadrul Ambulatoriului integrat al spitalului, cabinetul de pneumologie în cadrul aceluiaşi ambulatoriu, laboratorul de edoscopie digestivă diagnostic şi terapeutică, labaratorul de endoscopie bronşică, iar spitalul a fost ridicat la rangul de *UPU* (Unitate Primiri Urgenţe), aceste spaţii fiind modernizate la cele mai înalte standarde (saloane de consultaţie cu aparatură modernă, spaţiul de primire ambulanţe termoizolat, sală de triere a cazurilor de urgenţă, saloane pentru tratamentul cazurilor de urgenţă care nu necesită internarea). (http://www.spitalalba.ro/wp/spitalul-judetean-de-urgenta-alba-iulia/, 2017).

[1] S – inițiala de la ”Secția”
[2] C – inițiala de la ”Compartiment”
[3] Nicoleta Coșarcă, Manager al Spitalului Județean de urgență Alba

a.Clădirea Spitalului Județean de Urgență Alba, b. Secția de ATI a Spitalului Județean de Urgență Alba, modernizată la standarde europene în urma unei investiții de peste 1 milion de lei, c. Ambulanță și echipaj medical din cadrul Serviciului de Ambulanță Județean Alba d. Unitatea de primiri urgențe modernizată

În ceea ce privește ***gradul de asigurare a populației cu paturi de spital,*** la nivelul municipiului Alba Iulia ***numărul de paturi la mia de locuitori a scăzut cu aproape o treime*** (-28,3%) ***față de în urmă cu un deceniu*** (de la 15,5 paturi/1000 locuitori în 2002 la 11,1 paturi/1000 locuitori în 2011) și cu o zecime (-10,9%) față de anul 2007 (12,4 paturi/1000 locuitori în 2007). Deși numărul de paturi la mia de locuitori a scăzut continuu în ultimii ani la nivelul municipiului, totuși valorile sunt duble față de cele la nivel național (de la 7,5 paturi/1000 locuitori în 2002 la 6,4 paturi/1000 locuitori în 2007 și la 6,0 paturi/1000 locuitori în 2011). În anul 2015, potrivit raportului de activitate, disponibil pe site-ul spitalului de urgență Alba, erau un număr total de 763 de paturi, dintre care 5 închise temporar, rezultând în final 758 de paturi disponibile (10,2 paturi /1000 de locuitori în 2015).

Organizate după principiile unui ***centru medical integrat***, Centrul Medical ***Terra Aster*** (înființat în 1996, fiind o societate mixtă româno-germană) și Centrul Medical ***Clinimed*** (înființat în 1997) au sediul în municipiul Alba Iulia și sunt recunoscute ca cele mai mari centre medicale private din județul Alba și care oferă servicii medicale la standarde înalte de calitate. Prin cele două centre medicale private se poate beneficia de consultații medicale de specialitate în domeniile: cardiologie, reumatologie, ORL, oftalmologie, pediatrie, geriatrie, dermatovenerologie, alergologie-imunologie, endocrinologie, medicină internă, neurologie, psihiatrie, obstetrică-ginecologie, oncologie, ortopedie și traumatologie, pneumologie, radiologie-imagistică și explorări funcționale, reumatologie, urologie. Pe lângă acestea, centrele medicale sunt recunoscute pentru medicina de laborator (analize medicale de calitate) și diferite investigații ce necesită aparatură medicală modernă (în special investigații medicale paraclinice). De pildă, Centrul Medical Clinimed cu sediul în municipiul Alba Iulia și două

puncte de lucru în Aiud și zona Cetate din Alba Iulia dispune de o rețea de medici parteneri în localitățile importante din județul Alba (pentru serviciile de medicina muncii, medicină generală și diverse investigații paraclinice). Un alt centru înființat, de această dată cu profil chirurgical, este ***Centrul Medical Chirurgical Praxis*** (Dr. Cibu), care asigură asigură consultaţii şi intervenţii chirurgicale în specialităţile O.R.L., Urologie, Ginecologie, Chirurgie, Chirurgie maxilofaciala, Neurochirurgie, Flebologie, şi consultaţii de specialitate Neurologie, Pneumologie, Endocrinologie, Pediatrie, Dermatologie şi Ecografie generală. Centrul a fost înfiinţat în anul 2013 şi asigură ocrotirea sanătăţii populaţiei prin acordarea asistenţei medicale de specialitate, preventivă, curativă şi de recuperare a bolnavilor internaţi în unitatea cu paturi, a celor care se prezintă în ambulatoriu. Pe lângă aceste centre, s-au mai deschis tot în mediul privat o ***Clinică de urologie şi asistenţă spitalicească pe termen scurt*** , o clinică specializată în domeniul oftalmologic, care asigură şi operaţii de nivel mediu spre uşor şi alte intervenţii oftalmologice, ***Opticline*****. Din anul 2014 şi-a deschis porţile şi centrul BALNEOMED.** Centrul medical este creat și conceput pentru rezolvarea problemelor de recuperare medicală și vă oferă servicii de electroterapie, ultrasonoterapie, magnetoterapie, hidroterapie, termoterapie, crioterapie, shockwave (pinteni calcaneeni), kinetoterapie, biostimulare laser, masaj terapeutic și de relaxare, împachetări cu nămol de la Techirghiol și parafină, aqua-gym, reflexoterapie, recuperare medicină sportivă, lymphastin, gimnastică medicină pentru gravide și nu în ultimul rând consultații medicale. Pe lângă centrele private de medicină alopată există în muni cipiul Alba Iulia și un centru privat, ***Elisa Med*** (înființat în 2007), care oferă servicii și în domeniul medicinii alternative, holistice (homeopatie, acupunctură, ozonoterapie, apifitoterapie, reflexoterapie, etc.).

Analizând datele statistice din ultimii ani s-a observat o ***evoluție interesantă privind numărul de cabinete medicale atât în sectorul public cât și privat***, acest aspect reflectându-se cel mai bine în ratele de creștere/descreștere ale acestora. Astfel, ***între 2017-2011, rata de creștere a cabinetelor medicale de familie din sectorul privat a fost de +137,5%*** (de la 16 cabinete în 2007 la 38 de cabinete în 2011), iar **între 2011 – 2015 a fost de + 33,33%**, ajungându-se în anul 2015 (an pentru care există date statistice) la un număr de **57 de cabinete medicale de familie private**. **În acest interval de timp** ***numărul cabinetelor medicale de familie din sectorul public a scăzut între 2007-2011 cu aproape jumătate, -41,9%*** (de la 31 cabinete în 2007 la 18 cabinete în 2011), iar între **2011-2015** acest număr a scăzut drastic, **nemaifiind nici un cabinet medical de familie public în anul 2015**. La finalul anului 2015 s-a înregistrat o paritate în ceea ce privește numărul ***cabinete medicale de medicină generală***, **2 astfel de cabinete fiind publice, iar altele 2 fiind private**. Între anii 2011-2015 ***s-a putut constata o creştere a*** numărului de ***cabinete medicale de specialitate din sectorul privat,*** numărul acestora rămânând mai ridicat față de al cabinetelor medicale de familie (de la 64 cabinete în 2011 la 76 de cabinete în 2014 și 2015). În privință ***cabinetelor stomatologice***, s-a observat că numărul celor ***din sectorul privat au crescut cu +24,29 %*** (de la 53 cabinete în 2011 la 70 de cabinete în 2015), în timp ce în anul 2015 nu mai exista nici un astfel de cabinet în sectorul public (de la 10 cabinete în 2007 la 7 cabinete în 2011 şi 2014, 0 cabinete în 2015). O creştere semnificativă se remarcă şi în ceea ce priveşte cabinetele şcolare, numărul acestora situându-se în anul 2015 la un număr de 21 de cabinete.

Printre ***cele mai recunoscute cabinete și centre medicale private din municipiul Alba Iulia datorită serviciilor medicale de înaltă calitate*** oferite amintim: SC DENTA BRAN SRL (stomatologie), SC AVICENA SRL (recuperare medicală și fizioterapie) şi Centrul Balneomed, Cabinet ORL Dr. Mihaela Bera, Audionova Alba Iulia (soluții moderne de reabilitare auditivă), Cabinet Imagistică Medicală Dr. Loiș, Opti Cline, Centrul Medical Chirurgical Praxis etc.

Pe lângă unitățile medicale acreditate amintite, atât din sectorul public cât și privat, infrastructura de sănătate a municipiului Alba Iulia este completată și de centre ale unor organizații non-guvernamentale care militează pentru promovarea și ocrotirea sănătății, oferind servicii suport de consiliere, întregind astfel paleta de servicii în domeniu. O organizație non-profit este Asociația ”Centrul Iochebed” din Alba Iulia care pledează pentru sanctitatea și valoarea vieții umane, oferind sprijin în special în domeniul neonatologiei.

- **Evoluția personalului medical în ultimul deceniu la nivelul Municipiului Alba Iulia**

Potrivit datelor oficiale[4], ***numărul total al personalului medical care activează atât în sectorul public cât și privat*** (medici, stomatologi, farmaciști și personal sanitar mediu) din municipiul Alba Iulia era în 2015 de 1353 de persoane în scădere cu 87 (-6,04%) de persoane față de ***2011***, când erau 1440 persoane.
Timp de 5 ani (în 2011 față de 2007), ***cele mai mari rate de creștere s-a înregistrat în rândul stomatologilor cu +16,1%,*** urmat de personalul sanitar mediu cu +7,1%, cea mai mică creștere, aproape insesizabilă fiind în rândul medicilor, cu +0,7%. ***La polul opus, o rată de descreștere de aproape o cincime s-a înregistrat în rândul farmaciștilor, -18,5%*** (de la 108 farmaciști în 2007 la 88 farmaciști în 2011).

Analizând evoluția numărului personalului medical ***timp de un deceniu*** (în 2011 față de 2002), ***cea mai mare rată de creștere s-a înregistrat, în rândul farmaciștilor, cu aproape o treime, +27,5%*** (de la 69 farmaciști în 2002 la 88 farmaciști în 2011), urmată de cea în rândul ***stomatologilor cu +18,0%*** (de la 61 stomatologi în 2002 la 72 stomatologi în 2011) și cea în rândul ***medicilor cu 15,3%*** (de la 236 medici în 2002 la 272 medici în 2011). Din numărul total de medici înregistrați în 2011, ***aproape un sfert (23,9%) sunt medici de familie*** (65 medici). ***Cea mai mică rată de creștere s-a înregistrat în rândul personalului sanitar mediu cu +11,9%*** (de la 901 persoane în 2002 la 1008 persoane în 2011).
O evoluție interesantă în ultimii 5 și 10 ani a avut-o numărul personalului medical în funcție de sectorul în care activează: public sau privat. Analizând separat acest aspect, s-a observat ***evoluții surprinzătoare.*** De pildă, timp de un deceniu, ***numărul farmaciștilor*** care activează în ***sectorul public*** s***-a redus cu peste jumătate*** (-55.0%). ***Numărul medicilor*** din sectorul public s-a redus ***cu -3,6 %,*** iar a ***personalului sanitar mediu cu -5,6%.*** În schimb, ***numărul medicilor*** care activează în ***sectorul privat a crescut timp de 10 ani de 3,5 ori*** (+366,7%, de la 12 medici în 2002 la 56 medici în 2011), iar cel a ***personalului sanitar mediu de peste 2 ori*** (+226,5%, de la 68 persoane în 2002 la 222 persoane în 2011). De asemenea, și ***numărul farmaciștilor din sectorul privat a crescut cu +61,2%*** (de la 49 farmaciști în 2002 la 79 farmaciști în 2011). Mai multe detalii cu privire al evoluția numărului personalului medical în 2011 față de în urmă cu 5 și 10 ani și care activează fie în sectorul public fie în cel privat, pot fi observate din graficele de mai jos.

[4] Datele statistice au fost centralizate și prelucrate matematic având la bază evidențele statistice oficiale de la Institutul Național de Statistică, Baza de date a localității (BDL) din 2002, 2007 și 2011, 2015, UAT Alba Iulia, site INS baza Tempo – Online - SAN101B - Unitati sanitare pe categorii de unitati, forme de proprietate, județe și localități

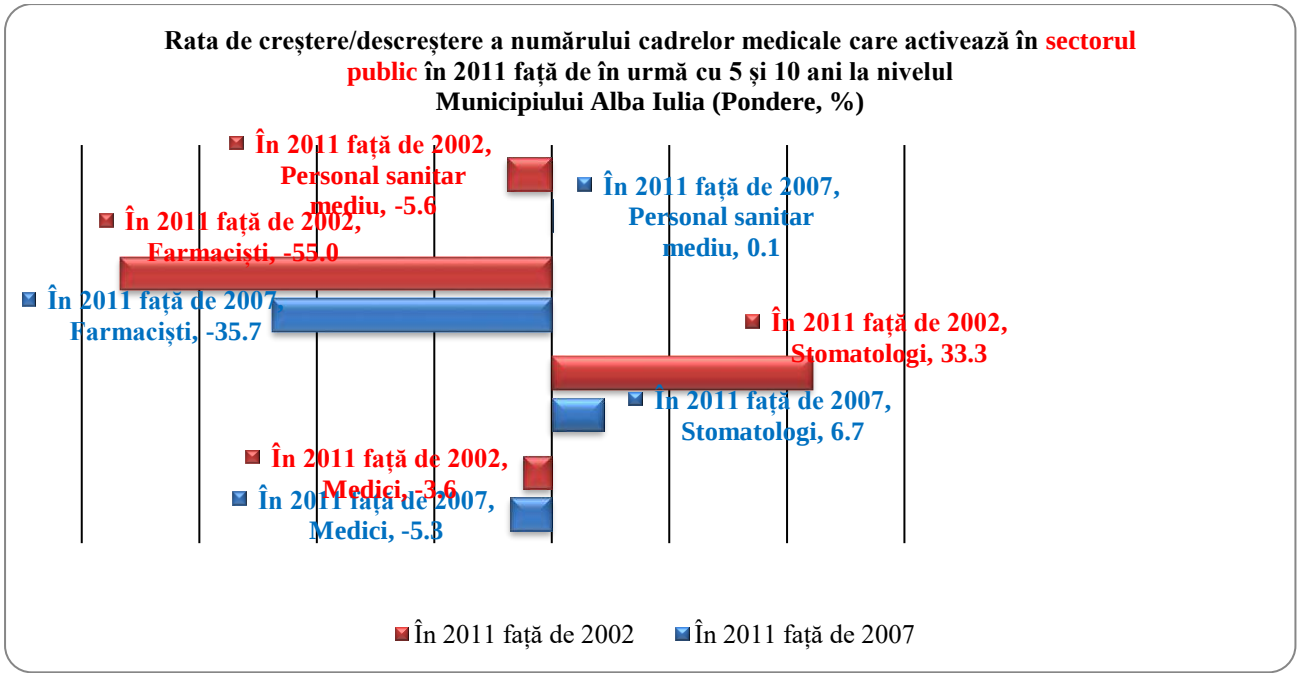

Fig. 1.56 Rata de creștere/descreștere a numărului de cadre medicale care activează în sectorul public (2002,2007,2011)

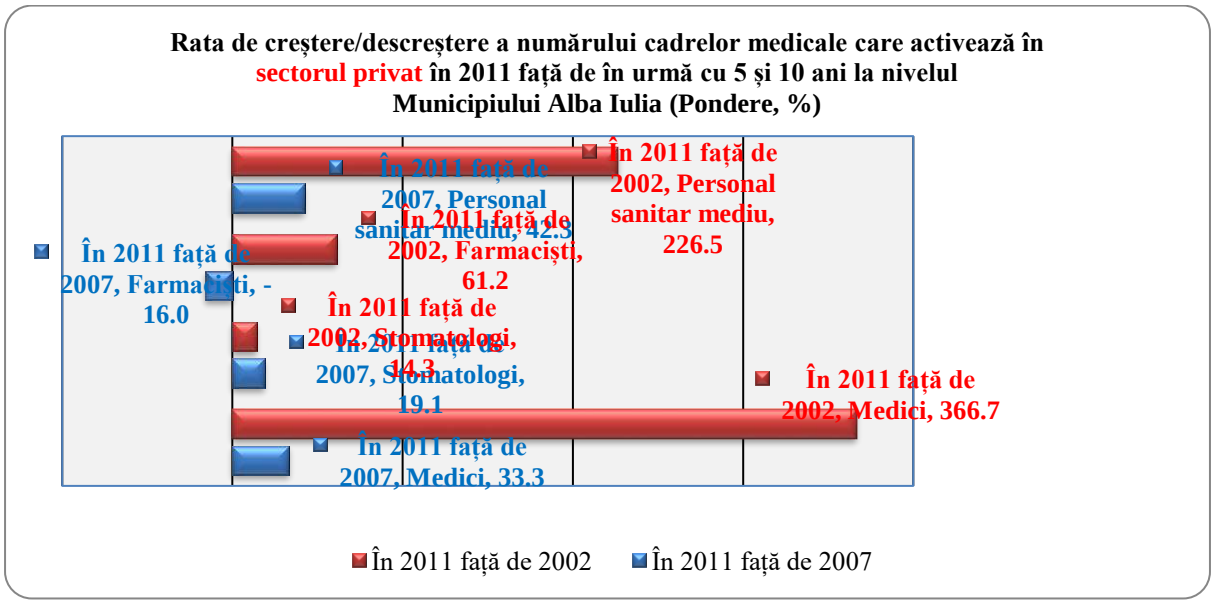

Fig. 1.57 Rata de creștere/descreștere a numărului de cadre medicale care activează în sectorul privat (2002,2007,2011)

Evoluția personalului medical în perioada 2012-2015, conform datelor furnizate de INS, este evidențiată în graficele de mai jos:

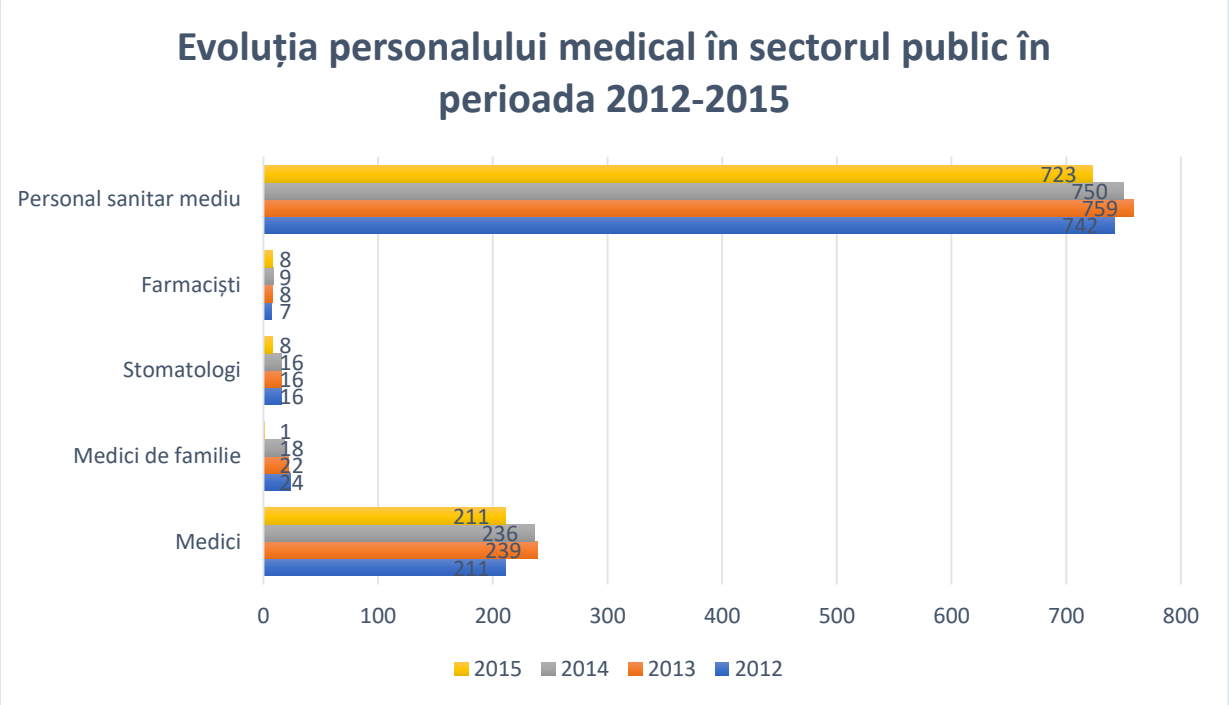

Fig. 1.58 Evoluția personalului medical în sectorul public în perioada 2012-2015

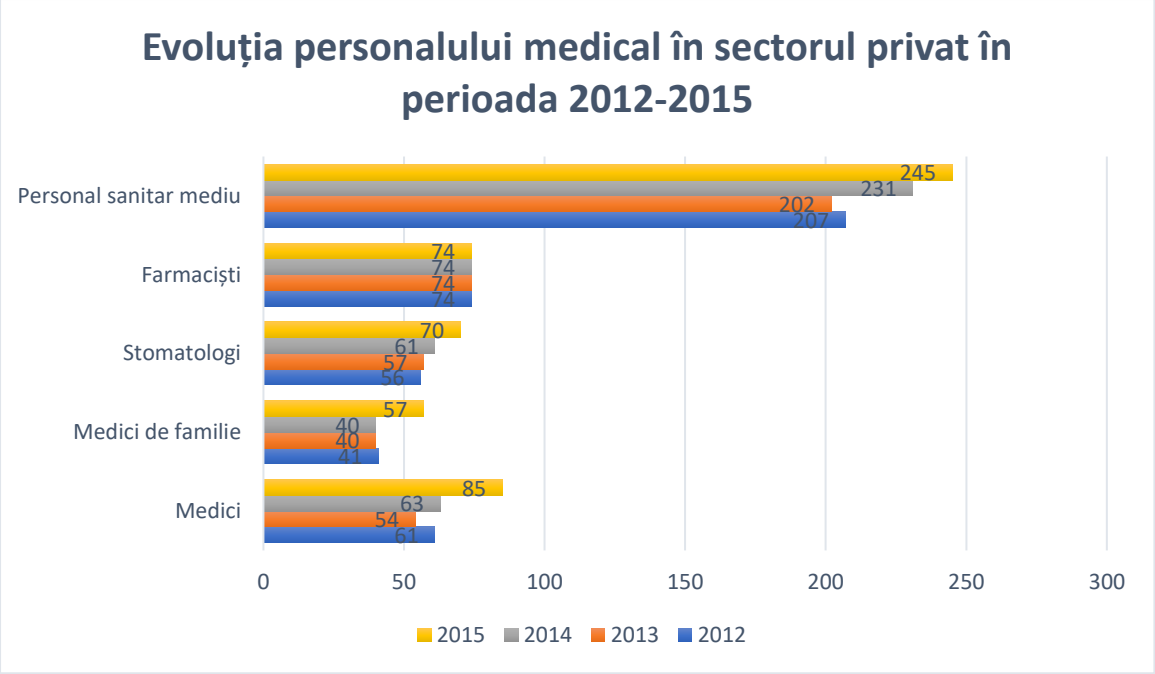

Fig. 1.59 Evoluția personalului medical în sectorul privat în perioada 2012-2015

c) Infrastructura socială

În urma cercetărilor elaborate în cadrul unui studiu la nivel național referitor la stadiul de dezvoltare a serviciilor sociale în 2011[5], ***județul Alba a ocupat poziția a 16-a privind gradul de dezvoltare a***

[5] ”Stadiul dezvoltării serviciilor sociale în 2011. Evaluarea stadiului dezvoltării Sistemului Național de Servicii Sociale din România”, studiu elaborat în cadrul Proiectului ”Creșterea gradului de implementare a legislației privind serviciile sociale la nivel local în contextul procesului de descentralizare”, Cod SMIS 10845, finanțat din Programul Operațional Sectorial

serviciilor sociale, pe primele 3 locuri fiind municipiul București și județele Harghita și Cluj, iar la popul opus județele Ilfov, Suceava și Neamț.

În **județul Alba** au fost identificați **127** de ***furnizori acreditaţi de servicii sociale***, dintre care ***32 furnizori acreditaţi de servicii sociale în municipiul Alba Iulia (2017).***
În Alba Iulia există 32 de furnizori care au primit din partea Ministerului Muncii şi Justiţiei Sociale acreditarea ca furnizor de servicii sociale (situaţie existentă în ianuarie 2017), care au sediul şi sunt active în municipiul nostru[6]. Această infrastructură socială din municipiul Alba Iulia este destinată următoarelor ***categorii de beneficiari*: *copii*** 0-6 ani, copii 7-16 ani, copii 17-18 ani, ***tineri*** 18-26 ani, ***adulţi, familie şi persoane vârstnice.***

Infrastructura socială pe categorii de beneficiari la nivelul municipiului Alba Iulia

Este important să amintim faptul că ***în cele mai multe situații un furnizor asigură infrastructură și servicii pentru mai multe categorii de beneficiari.***

Nr.crt.	Denumire furnizor	Denumire centre	Tip serviciu social
1	Asociaţia As 2001 Alba Iulia		
2	Asociaţia Centrul Iochebed	Centrul de consiliere și informare pre și post avort	Centre rezidenţiale de îngrijire şi asistenţă pentru mamă şi copil
3	Asociaţia Filantropia Ortodoxă Alba Iulia	Centru de servicii acordate in comunitate "Sf. Meletie" Alba Iulia-centru de zi pt persoane cu Handicap	Centre de zi pentru persoane adulte cu dizabilitati
		Așezământul social Sfântul Vasile cel Mare -centrul rezidențial pentru protecția copilului	Centre rezidenţiale pentru copii în sistemul de protecție special
		Centrul educațional de zi Sfântul Nicolae Alba Iulia	Centre de zi pentru copii: copii în familie, copii separaţi sau în risc de separare de parinti
		Serviciul socio medical de îngrijire la	Servicii de îngrijire la

Dezvoltarea Capacității Administrative (POS DCA), beneficiar Ministerul Muncii, Familiei și Protecției Sociale, http://www.serviciisociale.info/js/ckfinder/userfiles/files/Anuarul%20de%20servicii%20sociale%20WEB.pdf

[6] Datele statistice și informațiile au fost prelucrate pe baza platformei informatice ”Registrului electronic unic al serviciilor sociale”, ”Furnizori de Servicii”, Ministerul Muncii, Familiei și Protecției Sociale - Politici familiale, incluziune și asistență socială, http://www.mmuncii.ro/sas/index

		domiciliu a persoanelor vârstnice Alba Iulia	domiciliu pentru persoane vârstnice, persoane cu dizabilităţi, persoane aflate în situaţie de dependenţă
		Adăpost de noapte	Centre rezidenţiale de îngrijire şi asistenţă pentru persoanele fără adăpost
4	Asociaţia Izvorul Tămăduirii Alba	Casa de tip familial Izvorul Tămăduirii Casa de tip familial Adolescența	Centre rezidenţiale pentru copii în sistemul de protecție special
5	Asociaţia Non Guvernamentală Maria Beatrice	Centrul de recuperare în regim de zi pentru copii cu dizabilități	Centre de zi pentru copii: copii în familie, copii separaţi sau în risc de separare de părinți
6	Asociaţia pentru Consiliere şi Asistenţă Specializată A.C.A.S.	Centrul de zi pentru copii cu dizabilități multiple	Centre de zi pentru copii: copii în familie, copii separaţi sau în risc de separare de părinți
7	Asociaţia Rița Tița	Casa de tip familial Rița Gărgărița	Centre rezidenţiale pentru copii în sistemul de protecție special
8	Asociaţia SM Speromax Alba	Serviciul social acordat în comunitate destinat persoanelor adulte	Centre rezidenţiale pentru persoane adulte cu dizabilități
9	Asociaţia Steaua Speranţei	Casa de tip familial pentru copii	Centre rezidenţiale pentru copii în sistemul de protecție special
10	Direcţia de Asistenţă Socială din Subordinea Consiliului Local al Municipiului Alba Iulia	Cantina de ajutor social	Centre de preparare şi distribuire a hranei pentru persoane în risc de saracie
		Centrul pentru adăpostirea victimelor violenței în Familie	Centre rezidenţiale de îngrijire şi asistenţă pentru persoane victime ale traficului

			de persoane
		Centrul de consiliere și sprijin pentru părinți și copii Sfânta Maria	Centre de zi pentru familie cu copii
		Centrul de zi pentru persoane vârstnice	Centre de zi pentru persoane vârstnice
11	Direcţia Generală de Asistenţă Socială şi Protecţia Copilului Alba	Cămin pentru persoane vârstnice Alba Iulia	Centre rezidenţiale de îngrijire şi asistenţă pentru persoane victime ale traficului de persoane
		Casa de tip familial nr. 9 Alba Iulia	Centre rezidenţiale pentru copii în sistemul de protecție special
		Locuință protejată pentru persoane cu handicap adulte nr. 16 Alba Iulia	Centre rezidenţiale de îngrijire şi asistenţă pentru persoane vârstnice
		Centrul maternal pentru 6 cupluri - mamă copil Speranța Alba Iulia	Centre rezidenţiale de îngrijire şi asistenţă pentru mamă şi copil
		Centrul de primire în regim de urgență Pinocchio Alba Iulia	Centre rezidenţiale de îngrijire şi asistenţă pentru victimele violenţei în familie (domestice)
		Centrul de tranzit Alba Iulia	Centre rezidenţiale de îngrijire şi asistenţă pentru victimele violenţei în familie (domestice)
		Centrul de zi pentru copii cu dizabilități Arnsberg	Centre de zi pentru copii: copii în familie, copii separați sau în risc de separare de parinti
12	Fundația Paem Alba		
13	Soicetatea de Ajutorare Diakonia	Cămin pentru persoane vârstnice casa Filadelfia Alba Iulia	Centre rezidenţiale de îngrijire şi asistenţă pentru persoane

			vârstnice
		Cămin pentru persoane vârstnice casa Iope Alba Iulia	Centre rezidenţiale de îngrijire şi asistenţă pentru persoane vârstnice
		Centrul de recuperare și reabilitare pentru persoane cu handicap Betesda casa Ararat	Centre rezidenţiale pentru persoane adulte cu dizabilități
		Centrul de recuperare și reabilitare pentru persoane cu handicap Betesda casa Elim	Centre rezidenţiale pentru persoane adulte cu dizabilități
		Centrul de recuperare și reabilitare pentru persoane cu handicap Betesda casa Betania	Centre rezidenţiale pentru persoane adulte cu dizabilități
14	Asociația Casa Sfântul Nicolae		
15	Asociația Casa Sofia Bărăbanț		
16	Asociaţia Center for Democracy and Sustainable Development (CESUD Romania)		
17	Asociația Excelenta Apulum Alba Iulia		
18	Asociația Montana Moților Alba Iulia		
19	Asociaţia Naţională a Surzilor din România - Filiala Alba		
20	Asociaţia Nevăzătorilor din România Filiala Interjudeţeană Alba - Hunedoara		
21	Asociația Pakiv România		
22	Asociația Petriana Pflege Mit Herz		
23	Asociaţia Proiectul Viziunea Nevăzătorilor		

24	Asociaţia Romanian Soul Entity		
25	Asociația Sfântul Andrei Bărăbanț	Așezământul pentru persoane vârstnice Sfântul Andrei 1 Bărăbanţ	Centre rezidenţiale de îngrijire şi asistenţă pentru persoane vârstnice
		Așezământul social pentru persoane vârstnice Sfântul Andrei 2 Bărăbanț	Centre rezidenţiale de îngrijire şi asistenţă pentru persoane vârstnice
26	Asociația Sicado pentru Dezvoltare Durabilă Alba Iulia		
27	Asociația Sofia - Curățenie și Îngrijire la Domiciliu	Îngrijire la domiciliu pentru persoane vârstnice	Servicii de îngrijire la domiciliu pentru persoane vârstnice, persoane cu dizabilităţi, persoane aflate în situaţie de dependenţă
28	Asociația Sprijiniți Copiii Alba Iulia		
29	Centrul de Formare și Incluziune Socială (CEFIS România)		
30	Filiala de Cruce Roşie a județului Alba		
31	Fundaţia Congregaţia Sfântul Iosif Alba Iulia		
32	S.C. Casa Noastră Bărăbanț S.R.L.		

Tabel 1.38 Furnizorii acreditaţi de servicii sociale: infrastructura asigurată şi categoriile de beneficiari (Sursa: Ministerul Muncii şi Justiţiei Sociale [7])

Este important de subliniat ***implicarea activă a Primăriei Municipiului Alba Iulia în sprijinirea organizațiilor non-guvernamentale ce activează în domeniul incluziunii sociale***.

[7] ”Registrul electronic unic al serviciilor sociale”, ”Furnizori de Servicii”, Ministerul Muncii şi Justiţiei Sociale - Politici familiale, incluziune și asistență socială, http://www.mmuncii.ro/sas/index

În anul 2017 erau încheiate ***contracte de parteneriat/acordare servicii sociale între Primăria Municipiului Alba Iulia/Consiliul Local Alba Iulia*** prin Direcția de Asistență Socială ***și 6 Organizații Non-guvernamentale (***Cristescu, Adela, T.[8], 2017):

1. ***Asociaţia Filantropia Ortodoxă Alba Iulia – Adăpost de noapte*** (capacitate de 25 de locuri pentru persoane fără adăpost din Județul Alba, tipul serviciului oferit fiind: asigurarea serviciilor de cazare pe timpul nopţii, informare şi consiliere, asigurarea unei mese pe zi).
2. ***Asociaţia „Sfântul Andrei" Bărăbanț - Căminul pentru persoane vârstnice "Aşezământul Sfântul Andrei" din Bărăbanț*** (5 beneficiari; tipul serviciilor - asigurarea serviciilor de găzduire şi de hrană, îngrijiri medicale, recuperare şi readaptare, activităţi de ergoterapie şi de petrecere a timpului liber, asistenţă socială şi psihologică)
3. ***Adociaţia pentru Consiliere şi Asistenţă Specializată (A.C.A.S) - Centrul pentru copii cu dizabilităţi multiple Alba*** (12 beneficiari lunar, tipul serviciului fiind prevenirea abandonului şi a instituţionalizării copiilor cu autism, down etc prin asigurarea, pe timpul zilei, a unor activităţi de recuperare, educaţie, abilitare-reabilitare, recreere-socializare, consiliere, dezvoltare a deprinderilor de viaţă independentă, orientare şcolară şi profesională pentru copii)
4. ***Asociaţia Filantropia Ortodoxă Alba Iulia - Centrul de servicii acordate în comunitate „Sfântul Meletie" Alba Iulia*** (40 beneficiari lunar, persoane adulte cu handicap; tipul de servicii: Participarea activă a persoanelor cu dizabilităţi la viaţa socială, prevenirea instituţionalizării, desfăşurarea pe timpul zilei a unor activităţi de abilitare/reabilitare, recreere, socializare, consiliere, dezvoltare a abilităţilor de viaţă independentă, orientare profesională).
5. ***Asociaţia Non-guvernamentală „Maria-Beatrice"*** prin Centrul de recuperare în regim de zi pentru copii cu dizabilităţi „Prietenii Mariei Beatrice" (30 beneficiari lunar, copii cu afecţiuni neuromotorii, osteoarticulare şi musculare din municipiul Alba Iulia, tipul serviciului fiind prevenirea abandonului şi a instituţionalizării copiilor, prin asigurarea, pe timpul zilei, a unor activităţi de recuperare, educaţie, abilitare-reabilitare, recreere-socializare, consiliere, dezvoltare a deprinderilor de viaţă independentă, orientare şcolară şi profesională pentru copii)
6. ***Asociaţia SM Speromax Alba*** (după datele din 2017 sunt 25 beneficiari lunar, persoane afectate de scleroză multiplă; tipul serviciului fiind informarea şi consilierea persoanelor afectate de scleroză multiplă şi a aparţinătorilor).
7. ***Asociaţia Filantropia Ortodoxă Alba Iulia – Centrul educaţional de zi „Sfântul Nicolae"*** (19 copii beneficiari, tipul serviciului fiind prevenirea abandonului şcolar/familial şi prevenirea instituţionalizării copiilor, prin asigurarea, pe timpul zilei, a unor activităţi de îngrijire, recreere-socializare, consiliere, dezvoltare a deprinderilor de viaţă independentă, orientare şcolară şi profesională pentru copii).
8. ***Asociaţia Filantropia Ortodoxă Alba Iulia – Centrul de zi „Cuvioasa Parascheva"*** (20 de beneficiari, tipul serviciului fiind prevenirea abandonului şcolar/familial şi prevenirea instituţionalizării copiilor, prin asigurarea, pe timpul zilei, a unor activităţi de îngrijire, recreere-socializare, consiliere, dezvoltare a deprinderilor de viaţă independentă, orientare şcolară şi profesională pentru copii)
9. ***Societatea Naţională de Cruce Roşie – Alba*** (2750 beneficiari; tipul serviciului fiind asigurarea serviciilor medicale şi de sprijin de specialitate prin intermediul echipajelor mobile anumitor categorii sociale)

Infrastructura socială și serviciile aferente din municipiul Alba Iulia se adresează celor ***7 categorii de beneficiari*** (***copii*** (cu vârste între 0-6 ani, 7-16 ani sau 17-18 ani), ***tineri*** (18-26 ani), ***adulți, familie, persoane vârstnice)*** aflați în cel puțin una din ***următoarele situații***:

- Handicap (psihic, senzorial, vizual, auditiv, alte tipuri de dizabilități)

[8] Inoformaţii oferite prin bunăvoinţa Doamnei Adela Tania Cristescu – Director Executiv, Direcția de Asistență Socială din cadrul Primăriei Municipiului Alba Iulia şi a întregului colectiv din cadrul Direcţiei de Asistenţă Socială Alba.

- Sărăcie (în special sărăcie extremă)
- Boală cronică sau incurabilă
- Persoane care trăiesc în stradă
- Izolare sau marginalizare socială
- Neglijare, abandon
- Lipsa unei locuințe
- Situație de dificultate în familie, separare de părinți

(în cazul copiilor)

- Abuz, violență în familie, situație conflictuală în familie
- Șomaj (în special șomaj de lungă durată)
- Lipsă de acces la drepturi sociale
- Vârsta (în cazul persoanelor vârstnice)
- Alte situații de dificultate

Pentru persoanele vulnerabile aflate în cel puțin una din situațiile amintite anterior există următoarele ***tipuri de servicii*** de care acestea pot beneficia:

- *Consiliere*: psihologică, socială, juridică, informare, identificare probleme și evaluare. De asemenea există și servicii de *evaluare* (psiho-socială, medicală) sau de *mediere* (socială sau de familie)
- Educație: specială, socială
- *Servicii de recuperare și reabilitare*: kinetoterapie, logopedie, ergoterapie, masaj, hidroterapie, fizioterapie, terapie ocupațională, alte servicii de recuperare
- *Găzduire* pe perioadă nedeterminată, determinată sau doar pe timp de zi
- *Reintegrare* în: familie, comunitate, pe piața muncii (reintegrare profesională). De asemenea, pentru facilitarea reintegrării există și servicii de *orientare* socială, sau profesională.
- *Servicii de asigurare a hranei* și suplimentelor nutritive (prepararea, servirea și distribuirea hranei)
- *Servicii de îngrijire social-medicală de natură medicală*
- *Sprijin de urgență* în vederea reducerii efectelor situațiilor de criză
- Reprezentare interese
- Servicii de reabilitare a mediului de viață (ambientului), servicii de bază și suport pentru activități zilnice în special pentru persoane vârstnice
- *Socializare*, activități socio-culturale, suport și acompaniament

În ceea ce priveşte ***numărul copiilor [9]aflaţi în plasament cu măsură de protecţie în sistem rezidenţial[10]***, potrivit datelor oficiale din cadrul ***Direcţiei de Asistenţă Socială şi Protecţia Copilului Alba***, la nivelul municipiului Alba Iulia în anul 2013 erau 57 de copii, cu peste o treime mai mult (+35,7%) faţă de 2008 (42 de copii), iar potrivit ultimelor date primite, erau la 28 februarie 2017 un număr de 67 de copii după cum urmează:

- în serviciile de protecţie de tip rezidenţial, din structura D.G.A.S.P.C. Alba – 9 copii;
- în centrele rezidenţiale contractate cu furnizori privaţi de servicii – 50 de copii;
- în centrele rezidenţiale aparţinând organizaţiilor private autorizate – 8 copii.

Referitor la persoanele cu dizabilităţi care beneficiază de protecţie socială, la nivelul municipiului Alba Iulia erau înregistrate în evidenţa Direcţiei de Asistenţă Socială şi Protecţia Copilului Alba un număr de 2714 de persoane adulte la data de 31.12.2016, cu aproape o cincime mai multe faţă de 2008 (+19%, 2292 adulţi în 2008) şi 319 copii, cu peste jumătate mai puţin faţă de 2008 (aproximativ -64 %, 892 copii în 2008).

Analizând în funcţie de **gradul de handicap**, cei mai mulţi **adulţi** aveau în februarie 2017 deficienţă funcţională accentuată (1685 de adulţi în februarie 2017, faţă de 1903 adulţi în 2008, numărul lor fiind

[9] Al căror părinţi sau rude au domiciliul în municipiul Alba Iulia
[10] Beneficiază de servicii de cazare, masă, igienă personală, acces la educație, consiliere, etc.

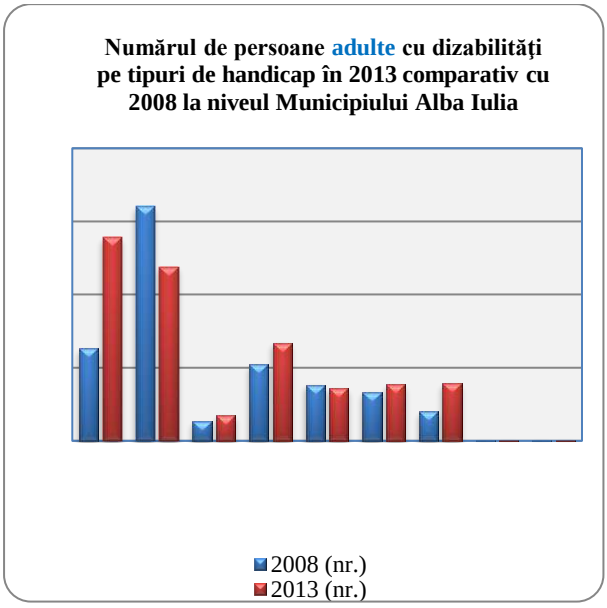
în scădere cu – 11,61%), urmaţi de cei cu deficienţă gravă (750 adulţi în februarie 2017, faţă de 651 adulţi în 2013, cu +13,8% mai mulţi faţă de 2013). În februarie 2017 faţă de 2008 cea mai mare rată de creştere s-a înregistrat în rândul adulţilor cu deficienţă funcţională medie, de aproximativ +51%. Numărul adulţilor cu deficienţe medii era în februarie 2017 de 237 persoane, iar cu deficienţe uşoare 31 de adulţi.
În funcţie de gradul de handicap, cei mai mulţi **copii** înregistraţi până la 28.02.2017 au fost în rândul celor cu deficienţă funcţională medie (151 de copii în 2017 faţă de 195 copii în 2013, cu -22,56% faţă de 2013). Numărul copiilor cu deficienţe accentuate este în scădere considerabilă faţă de anul 2013, cu -31,4%, iar cel copiilor cu deficienţe grave este în creştere cu 9%. O schimbare considerabilă este şi în ceea ce priveşte situaţia copiilor cu deficienţe uşoare al căror număr a scăzut cu aproximativ –98%, faţă de valorile din anul 2013.

Municipiul Alba Iulia	**Adulţi**			**Copii**		
Grad handicap	**2013** (nr.)	**2017** (nr.)	**Rata de creştere/descreştere în 2017 faţă de 2013 (%)**	**2013** (nr.)	**2017** (nr.)	**Rata de creştere/descreştere în 2013 faţă de 2008 (%)**
Deficienţă funcţională accentuată	1803	1685	**-6,5**	35	24	**-31,4**
Deficienţă funcţională gravă	651	750	**+13,2**	119	131	**+9,1**
Deficienţă funcţională medie	255	237	**-7,0**	195	151	**-22,5**
Deficienţă funcţională uşoară	33	31	**-6**	49	1	**-97,9**

În privinţa **tipurilor de handicap**, la nivelul municipiului Alba Iulia, în 2017 au fost înregistraţi cei mai mulţi **adulţi** cu handicap fizic (1011 adulţi cu 631 mai mulţi adulţi faţă de 2008, + 62,41), urmaţi de cei cu handicap somatic (al căror număr a scăzut cu 384 adulţi faţă de 2008, -39,96%) şi nevăzători (al căror număr a scăzut în 2013 cu peste un sfert faţă de 2008, +27,7%, iar apoi a ajuns în prezent la nivelul anului 2008), la polul opus fiind cei cu boli rare sau HIV/SIDA (2 adulţi). În rândul **copiilor**, cel mai mare număr înregistrat în 2013 a fost a celor cu afecţiuni somatice (86 de copii, cu 79 mai mulţi (+91,86%) decât în 2008), psihice (99 de copii în 2017, cu 50 mai puţini faţă de 2008, -33,56%) şi mentale (45 copii, cu 68 mai puţini faţă de 2008, 60,18%), la polul opus fiind cei cu afecţiuni auditive (3 copii). Menţionăm faptul că atât în 2017, 2013 cât şi 2008 nu a fost nici un copil înregistrat cu boli grave sau HIV/SIDA.

Tipuri de handicap	**Fizic**	**Somatic**	**Auditiv**	**Nevăzător**	**Mental**	**Psihic**	**Asociat**	**HIV/SIDA**	**Boli rare**	**Total general**
Municipiul Alba Iulia	**ADULŢI**									
2008 (nr.)	380	961	81	314	230	200	120	3	3	2292
2013 (nr.)	**834**	**713**	**103**	**401**	**215**	**232**	**236**	**4**	**4**	**2742**
2017 (nr.)	**1011**	**577**	**106**	**318**	**267**	**211**	**203**	**8**	**2**	**2703**
Rata de creştere/descreştere în 2017 faţă de 2008 (%)	**62,41**	**-39,96**	**+28**	**+1,26**	**+13,86**	**+5,21**	**+40,89**	**+62,5**	**-33,3**	**+15,21**
Municipiul Alba Iulia	**COPII**									
2008 (nr.)	75	7	5	13	113	149	84	0	0	446

2013 (nr.)	**16**	**129**	**4**	**12**	**82**	**121**	**34**	**0**	**0**	**398**
2017 (nr.)	**13**	**86**	**3**	**5**	**45**	**99**	**56**	**0**	**0**	**307**
Rata de creştere/descreştere în 2013 faţă de 2008 (%)	**-82,67**	**+91,86**	**-40,0**	**-61,54**	**-60,18**	**-33,56**	**-33,33**	**0,0**	**0,0**	**-31,7**

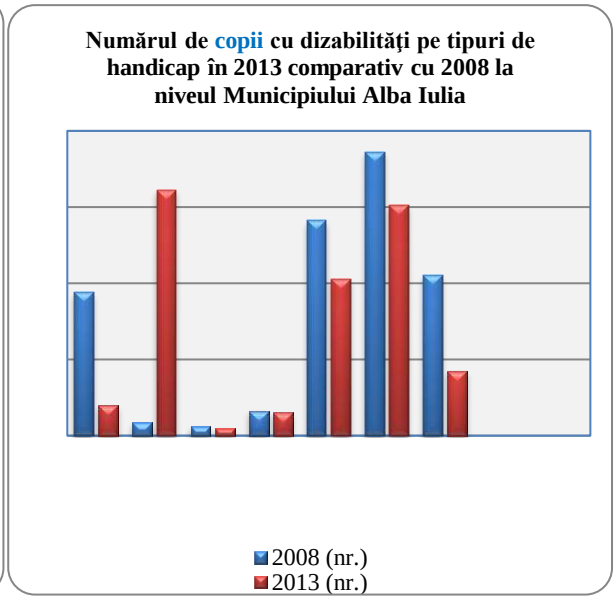

Fig. 1.60 Numărul de personae adulte cu dizabilităţi pe tipuri de handicap în 2013 comparativ cu 2008
Fig. 1.61 Numărul de copii cu dizabilităţi pe tipuri de handicap în 2013 comparativ cu 2008

Prin Direcţia de Asistenţă Socială din cadrul Primăriei Municipiului Alba Iulia sunt oferite diferite tipuri de beneficii sociale pentru beneficiarii care îndeplinesc anumite condiţii: *Venit Minim Garantat* (*VMG*), *ajutoare pentru întreţinere* (de exemplu: încălzire cu lemne, încălzire cu energie electrică, încălzirea locuinţei cu gaz, etc.), *alocaţii de stat pentru copii, indemnizaţii şi alocaţii pentru familii cu copii* (de exemplu: pentru creşterea copilului, susţinerea familiei), *indemnizaţii pentru handicap grav*, *hrană*, *lapte praf pentru copii*, *Ajutoare Financiare Speciale* (de exemplu: ajutoare de urgenţă, pentru reabilitarea termică a locuinţelor), *legitimaţii pentru transport urban pentru persoane vârstnice*, etc. (Cristescu, Adela, T., 2017)

Potrivit datelor oficiale, ***limitele maxime de venit/persoană sau familie pentru beneficii sociale*** sunt:

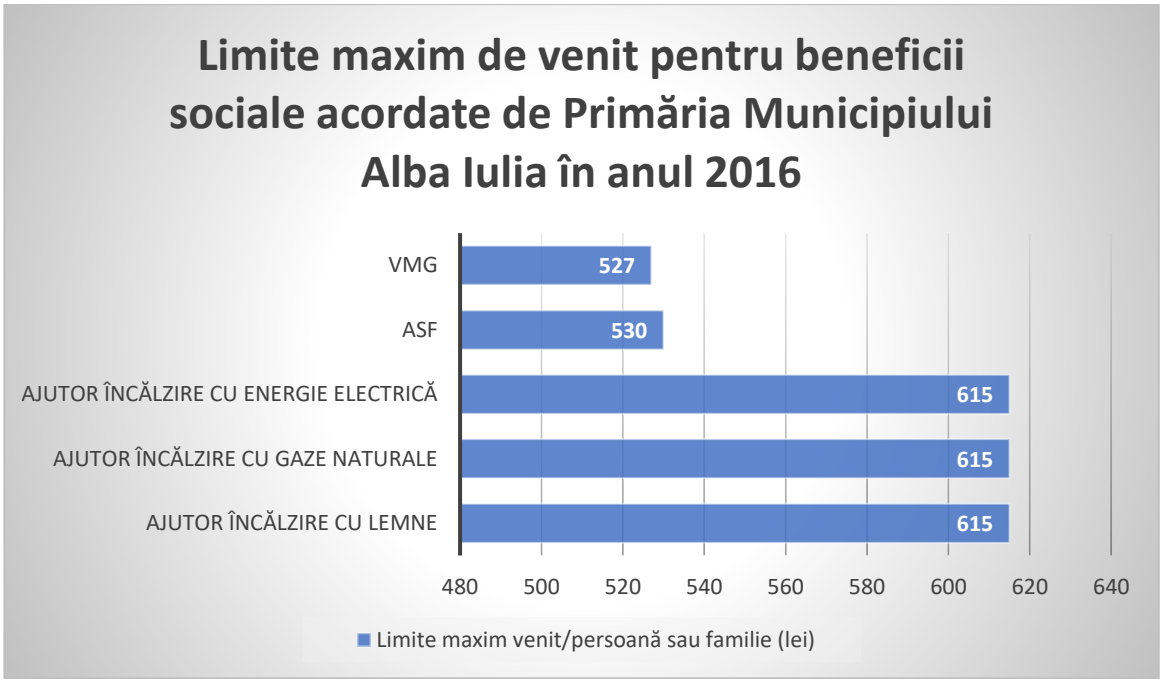

Fig. 1.62 Limite maxim de venit pentru beneficii sociale acordate în 2016

În anul 2016, din numărul total de persoane eligibile pentru beneficii sociale, cele mai multe au beneficiat de ajutor la încălzirea locuinței cu lemne (395), iar cele mai puține de ajutor la încălzirea locuinței cu energie electrică (7 beneficiari).

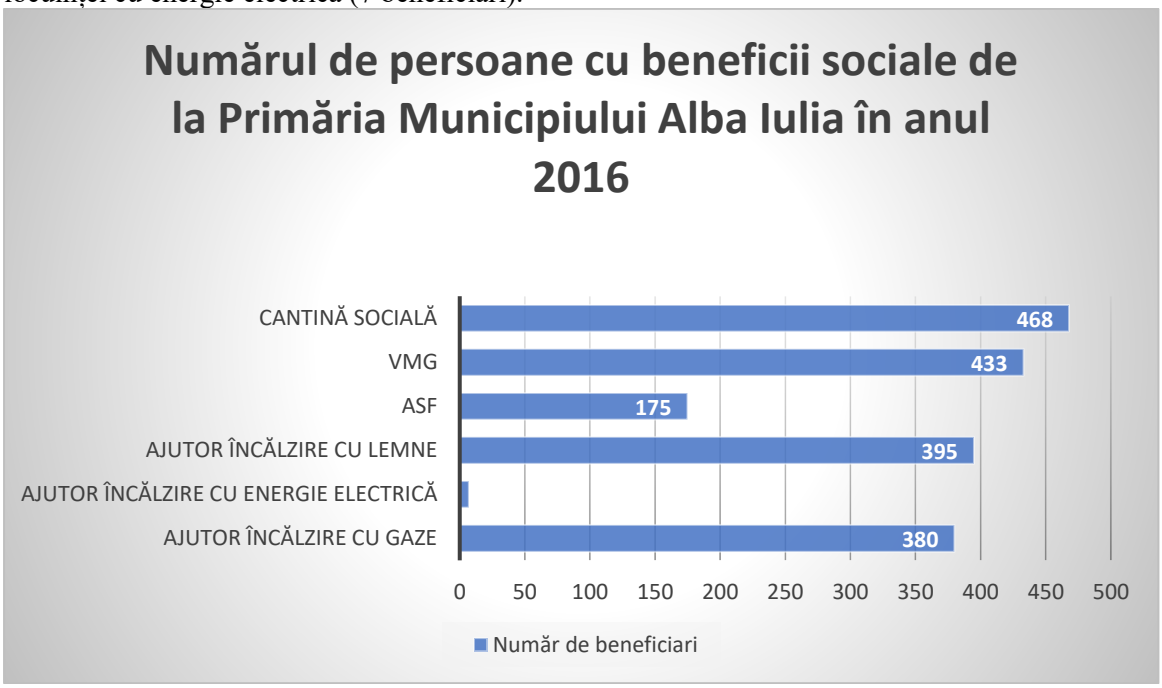

Fig. 1.63 Numărul de personae cu beneficii sociale în anul 2016

Analizând datele oficiale privind ***situația persoanelor care au beneficiat de servicii sociale oferite de Primăria Municipiului Alba Iulia prin compartimentele Direcției de Asistență Socială, în ultimii 3 ani*** (perioada 2011-2013), ***cele mai vizibile dinamici*** sunt: (în colab.: Cristescu, Adela, T., 2017)

- Creşterea de 4 ori a numărului (+75,69%) de *persoane vârstnice* care au beneficia de serviciile Centrului de Zi pentru Persoane Vârstnice Alba în 2016 față de 2011 (de la 350 la 1440 persoane)

- Rata de creștere a numărului de *familii beneficiare de VMG* cu +54,04% în 2016 față de 2011 (de la 199 la 433)
- Dublarea numărului de persoane/familii care au beneficiat de *ajutor pentru încălzirea cu lemne*, +55,7% în 2016 față de 2011(de la 175 la 395)
- Scăderea numărului de persoane/familii care au beneficiat de *ajutor pentru încălzirea cu lemne fără VMG* în 2016 față de 2013, de la 35 la 24.
- Rata de creștere a numărului de *alocații de stat pentru copii* cu +4,82% în 2016 față de 2013 (de la 790 la 830)
- Rata de creștere a numărului de *indemnizații creștere copil* cu + 25,33 în 2016 față de 2013 (de la 507 la 679)
- Rata de creștere a numărului de *stimulente inserție creștere copil* cu +75,96 % în 2016 față de 2013 (de la 50 la 208)
- Rata de scădere a numărului de *alocații pentru susținerea familiei* cu -14,29% în 2016 față de 2013 (de la 200 la 175)
- Rata de creștere a numărului de *asistenți personali* cu + 10,53% în 2016 față de 2013 (de la 153 la 171)
- Rata de creștere a numărului de *indemnizații pentru handicap grav* cu peste o treime, +33,81% în 2016 față de 2013 (de la 233 la 352)
- Creșterea numărului de *ajutoare de urgență* în 2016 față de 201, de la 38 la 56 beneficiari.
- Rata de scădere a numărului de *ajutoare financiare speciale pentru încălzirea locuinței cu gaz* cu – 61,46% în 2016 față de 2013 (de la 986 la 380)
- Rata de scădere a numărului de *porții de hrană oferite prin Cantina de Ajutor Social* cu -54,43% în 2016 față de 2013 (de la 869 la 396)
- Numărul mediu de beneficiari, care au primit *porții de lapte praf pentru copii cu vârste cuprinse între 0-12 luni* a fost în medie de 46 de beneficiari pe lună în anul 2016. Au fost distribuite 3746 cutii de lapte praf în anul 2016, care au ajuns la beneficiari (informaţii oferite de angajaţii DAS Alba).

Important de menționat este ***transformarea de către Consiliul Local a unor nevoi identificate la nivelul municipiului în hotărâri de consiliu local*** (HCL), unice în felul lor, două exemple în acest sens fiind: (Cristescu, Adela, T., 2017)

- Pentru a veni în preîntâmpinarea unor discordanțe între beneficiari de servicii oferite de doi furnizori amplasați în aceeași zonă (Cantina de ajutor social și Centrul de zi pentru persoane vârstnice), dar și pentru diversificarea serviciilor, s-a hotărât să se acorde masă la Cantina de ajutor social pensionarilor, care au împlinit vârsta de 60 de ani și care aveau venit mai mic de 450 lei în 2016, , fără contribuție personală, urmând a creşte nivelul de venit în funcţie de pensia minimă (adică 520 de lei începând de la 01.03.2017).

Începând cu anul 2003, Primăria Municipiului Alba Iulia a sprijinit și susținut financiar organizarea de evenimente speciale pentru integrare și solidaritate socială, cum este de pildă evenimentul cu participare internațională "**Cupa ACAS**" în care sunt premiați copii și tineri cu dizabilități pentru diferite rezultate obținute. La această competiție participă aproximativ 100 de copii şi tineri cu diferite dizabilităţi, evenimentul ajungând în 2016 la a XIV ediţie consecutivă (Cristescu, Adela, T., 2017)

d) Infrastructura de învățământ

Potrivit datelor statistice oficiale ale Inspectoratului Școlar Județean Alba, în 2017 ***la nivelul întregului județ Alba erau înregistrate 505 unități de învățământ*** dintre care 152 în mediul urban (30,09%), iar 353 în mediul rural (69,91%). Analizând numărul total de elevi, raportul se inversează, astfel 70,5% dintre copii și elevi sunt în mediul urban (38512), iar 29,5% în mediul rural (16115 copii și elevi).

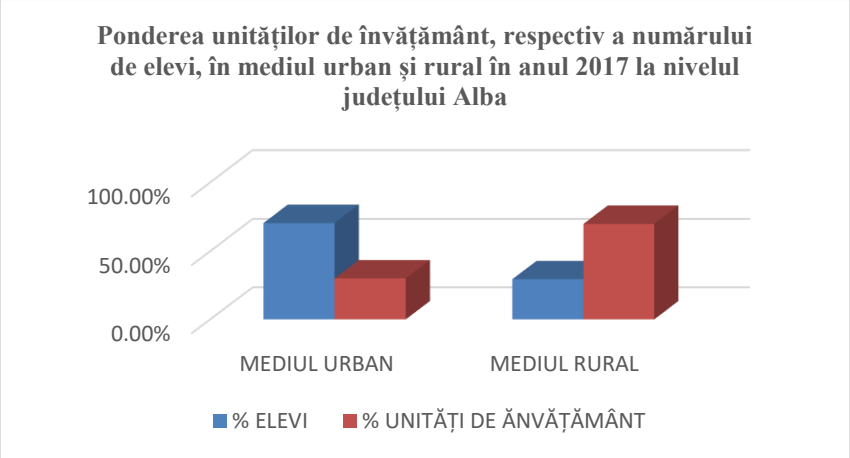

Fig. 1.64 Ponderea unităților de învățământ, respectiv a numărului de elevi, în mediul urban și rural în anul 2017

Calitatea actului educațional depinde, printre alți factori și de calitatea personalului didactic definită în funcție de formarea continuă a acestuia, de gradele didactice obținute în urma examenelor specifice.
La nivelul județului Alba, în învățământul preuniversitar, în anul școlar 2016/2017, dintr-un total de 4225 de cadre didactice, mai bine de jumătate dețineau gradul didactic I (54,43%), aproape o cincime aveau definitivatul (17,77%), aproximativ tot atâția gradul didactic II (19,55%), iar 8,25% nu dețineau niciun grad didactic - în această categorie fiind incluși, în mare majoritate, tinerii profesori debutanți.

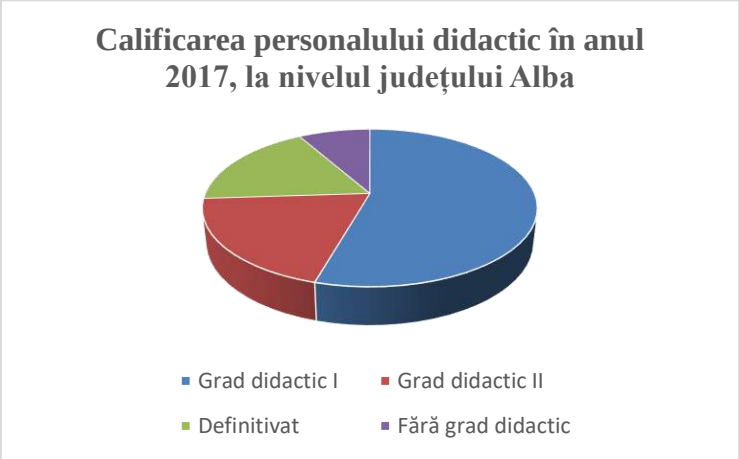

Fig. 1.65 Calificarea personalului didactic în anul 2017

Din punct de vedere igienico-sanitar, în județul Alba în anul 2017, unitățile de învățământ dețineau autorizație sanitară de funcționare în proporție de 97,7%(132 din 135). Vorbim despre o creștere semnificativă, în condițiile în care în anul 2011 doar 64% dintre unitățile de învățământ la nivelul județului aveau autorizație sanitară.

Privitor la ***infrastructura de învățământ a municipiului Alba Iulia***, anul 2017 aduce o redresare a numărului de grădinițe din oraș comparativ cu anul 2011, numărul celorlalte tipuri de unități de învățământ rămânând relativ constant față de acum șase ani. Aceste date statistice sunt determinate în mod special de evoluțiile demografice, în mod particular evoluția ratei natalității la nivelul municipiului.

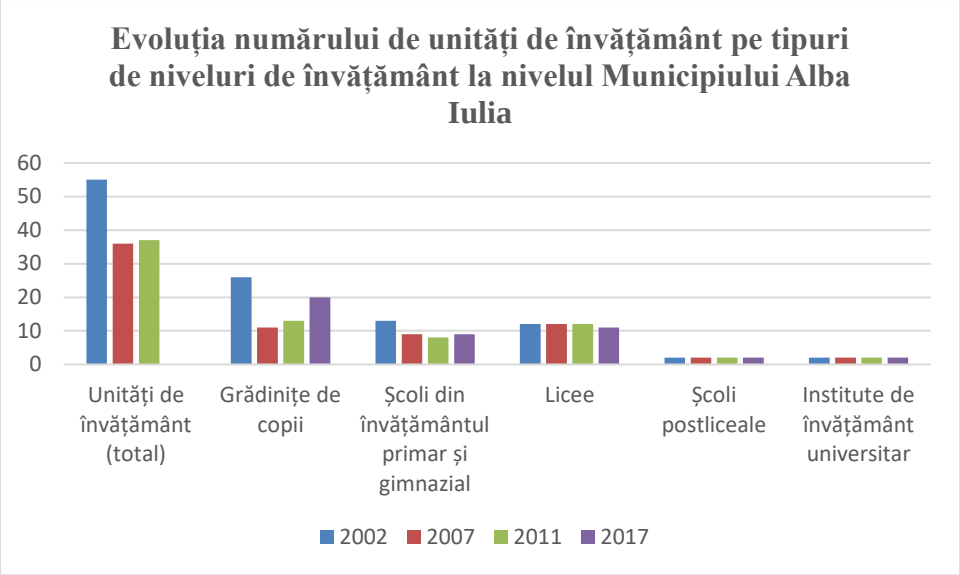

Fig.1.66 Evoluția numărului de unități de învățământ pe tipuri de niveluri de învățământ la nivelul Municipiului Alba Iulia

Evoluțiile în plan demografic dar și o serie de restructurări în sistemul de învățământ au influențat în mod direct ratele de creștere/descreștere ale ***numărului de copii, elevi sau studenți înscrieți în unitățile de învățământ din municipiul Alba Iulia*** în ultimele două decenii.

Între 2002 – 2011 în rândul elevilor înscriși în ***învățământul de arte și meserii s-au înregistrat cele mai mari rate de descreștere în rândul elevilor,*** cu -95,5% (de la 1689 elevi în 2002 la 74 elevi în 2011). Cauza directă a fost restructurările la nivel național în domeniul învățământului tehnic și profesional. Anii 2014-2015 înregistrează creşteri substanţiale ale numărului de elevi înscrişi în învăţământul profesional, pe măsura revigorării acestei categorii de şcoli şi a schimbărilor în legislaţie, astfel: în anul 2014 numărul a crescut de la 74 de elevi în 2011 la 293 în anul 2014 şi la 388 de elevi în 2015 (creşteri cu 80,93% faţă de 2011). Valori negative accentuate ale ratei de descreștere s-au înregistrat între 2002 – 2015 în rândul elevilor înscriși în **învățământul *gimnazial, cu aproape jumătate, - 42,36%*** (de la 4176 elevi în 2002, la 2587 elevi în 2011 şi la 2407 elevi în 2015). Dacă între anii 2002-2011, numărul elevilor înscriși în ***învățământul primar*** scăzuse cu o zecime ***-10,9%*** (de la 2622 elevi în 2002 la 2335 elevi în 2011), între 2011 şi 2015 se înregistrează creşterea substanţială efectivului de elevi cu 998 de persoane, adică aproximativ + 30%. Timp de un deceniu a scăzut cu aproape jumătate, ***-44% și numărul studenților*** datorită în special desființării unei universități particulare și a emigrării tinerilor (fie în alte centre universitare, fie în căutarea unui loc de muncă în străinătate), de la 7366 studenți în 2002 la 4122 studenți în 2011. Descreşterea numărului de studenţi care învaţă în Alba Iulia se menţine şi în perioada 2011-2015, ajungând la 3694 de studenţi în anul 2015 (o scădere cu 428 de studenţi, deci – 10,38% în doar 5 ani).

Dacă între anii 2007 – 2011, creșterea natalității a determinat ***rate de creștere în rândul copiilor înscriși în grădinițe albaiuliene, cu +15,7% mai mult față de acum anul 2007*** (de la 2227 copii în 2007 la 2576 copii în 2011), numărul acestor copii este **în scădere în anul 2015 faţă de anul 2011**, ajungând la 2278 de copii, cu – 11,57%. Spre deosebire de perioada 2007-2011, când s-au înregistrat rate de creștere în rândul ***elevilor înscriși în învățământul liceal, cu +1,4% mai mult față 2007***, (de la 5197 la 5268 elevi în 2011), între anii 2011 – 2015 se poate observa o scădere mare a numărului elevilor, cu – 25,19% (3941 elevi în 2015). Preocuparea continuă în rândul tinerilor cu privire la obținerea unei calificări, aspect important în facilitarea obținerii unui loc de muncă, a determinat rate de creștere foarte mari ale ***elevilor înscriși în învățământul postliceal, cu +140,6% mai mult față de anul 2002*** (de la 340 elevi în 2002 la 818 elevi în 2011), dar a scăzut mai apoi considerabil, între 2011 – 2015, (de la 818 elevi în 2011 la 507 elevi în 2015) cu aproximativ – 38 %. (cf. INS – Baza de date Tempo – Online – matricea SCL103D - Populaţia şcolară pe niveluri de educaţie, judeţe şi localităţi).

Evoluțiile în plan demografic, restructurările în sistemul de învățământ și condițiile de salarizare ale cadrelor didactice au determinat pentru cele mai multe tipuri de învățământ rate semnificative de descreștere ale **personalului didactic, iar mai apoi pentru anumite tipuri de învăţământ creşteri faţă de anul 2011**. Astfel, ***între 2007-2011, cele mai mari rate de descreștere s-au înregistrat în rândul personalului didactic din învățământul liceal cu aproape jumătate, -45,5%*** (de la 519 cadre didactice în 2007 la 283 cadre didactice în 2011). Situaţia s-a îmbunătăţit între 2011-2015, personalul didactic din învăţământul liceal crescând cu 98 de persoane în 2015 (aproximativ + 25,72%). ***Între 2002-2015,*** numărul ***personalului didactic din învățământul gimnazial a scăzut cu -33,16%*** (de la 377 cadre didactice în 2002 la 252 cadre didactice în 2011), ***iar cel din învățământul universitar cu -27,75%*** (de la 209 cadre didactice în 2002 la 151 cadre didactice în 2015).
Rate de creștere a personalului didactic care activează în învățământul preșcolar, era în anul 2015 cu 16,17% mai mult față anul 2002 și cu +5,39% mai mult față de anul 2011 (de la 140 cadre didactice în 2002 la 158 cadre didactice în 2011 şi la 167 cadre în 2015). Cele mai nesemnificative evoluții s-au înregistrat în rândul ***personalului didactic din învățământul primar***, acesta ***înregistrând timp de 10 ani o ușoară creștere de +1%***. ***Cele mai mari fluctuații ale personalului didactic în ultimii 15 ani s-au înregistrat în învățământul postliceal, crescând de 7 ori*** (+700%, de la 4 persoane în 2002 la 24 persoane în 2011) şi apoi scăzând drastic, la 9 persoane, în 2015 (cf INS – Baza Tempo-Online – matricea SCL104D - Personalul didactic pe niveluri de educaţie, judeţe şi localităţi).

Un aspect foarte important de menţionat, care se reflectă atât în calitatea personalului didactic cât şi a elevilor, este acela că, în urma observaţiei unui orizont de timp destul de lung, s-a constatat faptul că ***municipiul Alba Iulia este bine reprezentat la olimpiadele şcolare naţionale şi internaţionale***, cu rezultate deosebite. Cele mai valoroase rezultate au fost obţinute de elevii participanţi în domeniile: ştiinţe exacte (matematică, informatică, astronomie, fizică, chimie, etc.) , ştiinţe socio-umane (geografie), , tehnologic, vocaţional (în special discipline teologice), muzică şi arte plastice, etc.

Un indicator important în oferirea unei imagini cu privire la infrastructura de învățământ din municipiul Alba Iulia este ***nivelul de dotare care facilitează elevilor accesul la o educație și un învățământ de calitate.*** Pentru acest aspect s-au analizat câțiva indicatori precum: numărul de biblioteci, numărul de computere (PC), numărul de săli de clasă și cabinete școlare, numărul de ateliere școlare, numărul de săli de gimnastică, unii raportați la numărul de elevi.

În ceea ce privește numărul de ***biblioteci și centre de informare documentare*** aflate în coordonarea metodologică a caselor corpului didactic, există un număr de 16 unități distribuite astfel:

Nr.	Unitatea de învățământ
1	Colegiul Militar ”Mihai Viteazul” Alba Iulia
2	Colegiul Național ”HCC” Alba Iulia
3	Colegiul Tehnic ”Al. Domșa” Alba Iulia
4	Colegiul Tehnic ”Dorin Pavel” Alba Iulia
5	Colegiul Tehnic ”Apulum” Alba Iulia
6	Liceul de Arte ”Regina Maria” Alba Iulia
7	Liceul Sportiv Alba Iulia
8	Seminarul Teologic Ortodox Alba Iulia
9	Liceul Teologic Romano Catolic Alba Iulia
10	Grup Școlar de Cooperație Alba Iulia
11	Școala ”Vasile Goldiș” Alba Iulia
12	Școala ”Ion Agârbiceanu” Alba Iulia
13	Școala ”Mihai Eminescu” Alba Iulia
14	Colegiul Economic ”Dionisie Pop Marțian” Alba
15	Școala Gimnazială ”Avram Iancu” Alba Iulia
16	Biblioteca Casei Corpului Didactic Alba

Tabel 1.39 Situația bibliotecilor și centrelor de informare documentare aflate în coordonarea metodologică a caselor corpului didactic

Dacă în urmă cu 15 ani, în evidențele statistice oficiale nu exista niciun ***computer*** în unitățile de învățământ din municipiul Alba Iulia, în 2015 numărul acestora a ajuns la 2012 de PC-uri, o creştere cu +32,11% faţă de anul 2007 (1366 PC-uri în 2007). În 2015, raportat la numărul total de elevi și studenți din municipiu, media a fost de aproximativ 8 persoane/computer, față de 16,3% persoane/computer în 2007. (cf INS – Baza Tempo-Online – matricea SCL112B - Numărul PC-urilor pe niveluri de educaţie, judeţe şi localităţi).

Timp de 10 ani, numărul ***sălilor de clasă și a cabinetelor școlare*** a scăzut de la 575 în 2002 la 555 în 2011 şi la 540 în anul 2015. În 2015 erau 28,59 elevi și studenți/sala de clasă sau cabinet școlar, comparativ cu 38,8 elevi sau studenți/ sală de clasă sau cabinet școlar în urmă anul 2007. (SCL105B - Săli de clasă (cabinete şcolare/amfiteatre) pe niveluri de educaţie, judeţe şi localităţi)

Numărul ***laboratoarelor școlare*** a crescut de la 84 laboratoare școlare în 2002, la 136 de laboratoare în 2015. În ultimii 10 ani, numărul mediu de elevi și studenți/laborator școlar a scăzut cu aproape jumătate de la 200,5 în 2007 la 113,55 în 2015. (cf INS – Baza Tempo-Online – matricea SCL106C - Laboratoare şcolare pe niveluri de educaţie, judeţe şi localităţi).

Dacă în urmă cu 15 ani nu exista în evidențele statistice oficiale nicio ***sală de gimnastică*** în cadrul unităților de învățământ, în 2015 s-au înregistrat 20 de săli. Numărul de elevi și studenți/sală de gimnastică se situa la nivelul anului 2015 la un număr de aproximativ 772 de persoane /sală de gimnastică. (cf INS – Baza Tempo-Online – SCL107C - Săli de gimnastică pe niveluri de educaţie, judeţe şi localităţi).

Nivelul de învățământ	Tipuri de instituții de învățământ	Numărul de unități de învățământ	Denumirile unităților de învățământ
Preşcolar	Grădiniță cu program normal (GPN)	12	GPN Nr. 1, GPN Nr. 6, GPN Nr. 10, GPN Nr. 16, GPN ”Dumbrava Minunată”, GPN Micești, GPN Bărăbanț, GPN Pâclișa, GPN Partoș, GPN Oarda de Jos, GPN Oarda de Sus, GPN Romano Catolic
	Grădiniță cu program prelungit (GPP)	8	GPP Nr.2, GPP Nr. 8, GPP Nr. 9, GPP Nr. 11, GPP Nr. 12, GPP Nr. 13, GPP Nr. 14, GPP ”Scufița Roșie”,
Primar și gimnazial	Școala Primară cu clasele I-IV (ȘP)	2	ȘP Pâclișa, ȘP ”Sf. Iosif”
	Școala Generală cu clasele I-VIII (ȘG)	8	ȘG ”Vasile Goldiș”, ȘG ”Avram Iancu”, ȘG ”Ion Agârbiceanu”, ȘG ”Mihai Eminescu”, ȘG ”Liviu Rebreanu”, ȘG Bărăbanț, ȘG Micești, ȘG Oarda
Special (primar și gimnazial)	Școală Specială	1	Centrul Școlar pentru Educație Incluzivă Alba Iulia
Liceal (de zi, seral sau cu frecvență redusă)	Colegiu Național (CN)	1	Colegiul Național ”Horea, Cloșca și Crișan”
	Colegiu Militar (CM)	1	Colegiul Militar ”Mihai Viteazul”
	Colegiu Economic (CE)	1	Colegiul Economic ”D.P. Marțian”
	Liceu Vocațional (LV) - Seminar Teologic (ST)	4	Liceul de Muzică și Arte Plastice, , Liceul Sportiv Alba Iulia, Seminarul Teologic Ortodox ”Mitropolit Simion Ștefan”, Seminarul Teologic ” Romano Catolic ”Grof Majlath Gusztav Karoly”
	Colegiu Tehnic (CT)	3	Colegiul Tehnic ”Apulum”, Colegiul Tehnic ”Dorin Pavel”, Colegiul Tehnic ”Al. Domșa”
Profesional	Colegiu Tehnic (CT) , Colegiu Economic (CE), Colegiu de Afaceri (CA)	5	Colegiul de Afaceri Alba Iulia (fost Grupul Școlar de Cooperație), Colegiul Economic ”D.P. Marțian”, Colegiul Tehnic ”Apulum”, Colegiul Tehnic ”Dorin Pavel”, Colegiul Tehnic ”Al. Domșa”
Postliceal (bugetat, cu taxă)	Școală Postliceală (ȘP), Colegiu Tehnic (CT), Afaceri (CA)	3	Școala Postliceală Sanitară, Colegiul de Afaceri a Camerei de Comerț și Industrie Alba Iulia, Colegiul Tehnic ”Dorin Pavel”
Universitar	Universitate	2	Universitatea ”1 Decembrie 1918” din Alba Iulia,

(bugetat, cu taxă)			Extensie a Universității Tehnice din Cluj Napoca

Tabel 1.40 Rețeaua de unități de învățământ din municipiul Alba Iulia

Pentru ***activități extrașcolare*** există în municipiu atât unităţi de învăţământ bugetate (de exemplu Platul Copiilor Alba Iulia), cât şi particulare (de exemplu Şcoala Populară de Arte Alba Iulia) .

O atenție deosebită ar trebui acordată unităților de învățământ preuniversitar care oferă elevilor posibilitatea obținerii unei calificări. În anul școlar 2012-2013, ***rețeaua unităților de învățământ profesional și tehnic (ÎPT)*** din municipiul Alba Iulia era formată din: *4 licee cu profil tehnologic zi buget* (Colegiul Tehnic ”Al. Domșa”, Colegiul Tehnic ”Dorin Pavel”, Colegiul Tehnic ”Apulum”, Colegiul Economic ”D.P. Marțian”), *2 licee cu profil tehnologic seral (*Colegiul Tehnic ”Dorin Pavel”, Colegiul Tehnic ”Apulum”), 2 *licee cu profil tehnologic privat* **(**Colegiul de Afaceri, Școala ”Sf. Iosif”), *2 licee care oferă stagii de practică (*Colegiul Tehnic ”Al. Domșa” și Colegiul Tehnic ”Dorin Pavel”, *2 licee care oferă învățământ profesional* (clasa a X-a) (Colegiul Tehnic ”Al. Domșa”, Colegiul Tehnic ”Dorin Pavel”), *1 liceu care oferă învățământ postliceal bugetat* (Colegiul Tehnic ”Dorin Pavel”), *o unitate de învățământ postliceală cu taxă* **(**S.C. Postliceala Sanitară) și *o unitate de învățământ postliceală particula*ră (Colegiul de Afaceri Alba Iulia). Începând cu anul şcolar 2014/2015 învăţământul profesional va fi extins la două unităţi de învăţământ de stat (Colegiul Economic ”D.P. Marțian” şi Colegiul Tehnic ”Apulum”) şi la o unitate de învăţământ particulară (Colegiul de Afaceri Alba Iulia).

Oferta învăţământului tehnic şi profesional la nivelul municipiului Alba Iulia pe domenii de calificare este următoarea: *mecanic, construcţii, instalaţii şi lucrări publice, electromecanic, electronică şi automatizări, industrie textilă şi pielărie, materiale de construcţii, turism şi alimentaţie, comerţ, economic, electric, chimie industrială, estetica şi igiena corpului omenesc*.

De dată relativ recentă, revenirea la mecanismele școlii profesionale ridică provocarea unei noi paradigme de manifestare a acestei forme de instruire. ***Școala Profesională Germană Alba Iulia (SPGA)*** [11] se dorește a fi o astfel de schimbare a ceea ce privește învățământul profesional. La inițiativa Consiliului Județean Alba în colaborare cu Inspectoratul Școlar Județean Alba, Colegiul Tehnic Alexandru Domșa și Primăria Municipiului Alba Iulia, dar și a unor companii locale, s-a înființat Școala Profesională Germană Alba Iulia**,** după modelul Școlii Profesionale Germane Kronstadt din Brașov**.** Această alegere a fost întărită de existența unui experiment de succes în municipiul Brașov. În Alba Iulia, această școală oferă: 84 burse de studiu, 2 clase de electromecanic utilaje și instalații industriale, 1 clasă turnător-modelier, practică în prestigioase companii partenere, prioritate la angajare.

e) Infrastructura de cercetare

Dezvoltarea sectorului Cercetare - Dezvoltare - Inovare este unul dintre factorii care pot stimula competitivitatea la nivelul municipiului Alba Iulia. În următoarea perioadă de programare 2014-2020, Comisia Europeană va aloca un buget semnificativ pentru creștere inteligentă, una dintre prioritățile la nivelul Uniunii Europene, în special pentru cercetare și inovare (creare de produse noi și servicii care să genereze creștere economică și noi locuri de muncă).

- ***Infrastructura de cercetare în cadrul Universității ”1 Decembrie 1918” din Municipiul Alba Iulia***

Infrastructura de cercetare din cadrul Universității ”1 Decembrie 1918” din Alba Iulia este reprezentată de 18 centre sau institute de cercetare care acoperă peste 15 domenii științifice. În general, activitatea acestora se axează pe cercetare științifică în domeniile respective și dezvoltare și implementare de proiecte de finanțare, în special a celor cu finanțare nerambursabilă. În același timp, aceste centre de cercetare oferă și servicii, în special mediului de afaceri. Aceste **servicii** constau în

[11] http://www.cjalba.ro/scoala-profesionala-germana-la-alba-iulia/

consultanță (în domenii precum: economie, contabilitate, sociologie, dezvoltare durabilă, informatică, matematică, ingineria mediului, etc.), ***elaborare de documente tehnice*** (ex. topografie, cadastru, arheologie, etc.), ***elaborare de studii și analize*** (ex. studii geologie, economice, sociologice, de mediu, etc.).

Centrele de cercetare din cadrul Universității ”1 Decembrie 1918” din Alba Iulia sunt următoarele:

- **Științe Exacte*:*** Centrul de Cercetări ***Economice,*** Centrul de Cercetări ***Matematice*** și ***Informatice,*** The International Research Centre in Geometric Function Theory and Applications, Centrul de Pregătire şi Perfecţionare Continuă în domeniul **Financiar-Contabil**, Centrul de Cercetări ***Topografie – Cadastru***
- **Științele Pământului*:*** Centrul de Cercetări ***Geologice*** şi ***Speologice*** "Polaris", Institutul de ***Arheologie*** Sistemică "Iuliu Paul", Centrul de Cercetare BENA (Balkan ***Environmental*** Association), Centrul de Cercetări pentru ***Dezvoltare Teritorială***
- **Științe Socio-umaniste*:*** Centrului de Studii ***Istorice*** şi ***Politologice*** „Iuliu Maniu”, Centrul de Cercetare și Inovare în ***Educația Lingvistică*** (CIEL), Centrul de Cercetare Ştiinţifică în domeniul ***Drept***ului Public şi Dreptului Privat, Centrul de Cercetări ***Sociologice,*** Centrul de Cercetări în ***Ştiinţele Educaţiei,*** Centrul de Analiză şi Dezvoltare Pedagogică, Centrul de Cercetări ***Filologice*** și Dialog ***Multicultural,*** Centrul de Studii şi Cercetări Mezoamericane, Centrul de Cercetări Interreligioase şi de Psihopedagogie Creştină (***Teologie***), Centrul de Cercetare a Imaginarului "Speculum" (Facultatea de Istorie şi Filologie) (vezi site UAB - http://cercetare.uab.ro/index.php?pagina=pg&id=4&l=ro)

a. Universitatea ”1 Decembrie 1918” din Alba Iulia, b. Clădirea Palatului Apor din cadrul universității, c. Centrul de Cercetare, Proiectare şi Producţie Refractare

Pe lângă centrele de cercetare din cadrul Universității ”1 Decembrie 1918” mai există în municipiul Alba Iulia și ***Centrul de Cercetare, Proiectare și Producție Refractare (CCPPR)***[12]**.** Acest centru de centru ce cercetare și proiectare în industria produselor refractare a luat ființă la Brașov în 1973, iar în 1974 s-a înființat o filială în Alba Iulia. Misiunea acestui centru este contribuția la modernizarea industriei de produse refractare și dezvoltarea de produse necesare industriei siderurgice. În anul 1999, Filiala Alba Iulia devine, prin divizare, societate de sine stătătoare, sub denumirea de Centrul de Cercetare, Proiectare şi Producţie Refractare (SC CCPPR SA), având în compunere şi activităţi de microproducţie diversificată în doua ateliere (un atelier de producţie refractare şi un atelier mecanic). Principalele activităţi desfăşurate în cadrul societăţii sunt: cercetare, proiectare tehnologică, proiectare de construcţii, proiectare de instalaţii, proiectare electrice, producție materiale refractare și înrudite, producție atelier mecanic. În aprilie 2016, Institutul Revoluției Române din decembrie 1989 a deschis două centre de cercetare, unul la Arad şi altul la Alba Iulia. Scopul *Centrului de Cercetare şi Comunicare ’89* –Alba Iulia este de organizare a lansărilor de carte şi sesiunilor de comunicări pe tema Revoluţiei din 1989 de la Alba Iulia şi din ţară, de a găsi și înregistra mărturii ale participanților la Revoluție și de a colabora îndeaproape cu cercetătorii IRRD în vederea preluării cât mai corecte și eficiente a informațiilor puse la dispoziție prin intermediul istoriei orale. În cadrul acestui centru poate fi consultat şi fondul de carte al IRRD.

f) Infrastructura culturală

[12] Website-ul oficial: http://www.ccppr.ro/

În anul 2016, în municipiul Alba Iulia funcționau următoarele instituții de cultură: două case de cultură, un centru cultural, o instituție de spectacole și concerte, 28 biblioteci din care o bibliotecă publică și 3 muzee de istorie (Muzeul Naţional al Unirii, Muzeul Principia şi Muzeul Arhiepiscopiei Ortodoxe – colecţiile de icoane ale acestuia din urmă au fost mutate în Museikon. La acestea se adaugă televiziunea locală (ALBA CAROLINA TV, REALITATEA TV, PRO TV, KTV), ziare locale (UNIREA, Monitorul de Alba, ziarul Apulum, Informaţia de Alba, Credinţa Străbună).

Tip instituție de cultură	Numele instituții de cultură	Capacitate (număr)	Alte informații
Casă de cultură	Casa de Cultură a Sindicatelor Alba Iulia	• *Sala de spectacole*: 548 locuri plus o lojă de 30 locuri • *Sala de conferințe*: 165 locuri	• Din 1995 instituția face parte din Asociația Națională a Caselor de Cultură a Sindicatelor din România • Pe lângă cele două săli amintite, Casa de cultură dispune și de sală de sport, sală pentru bibliotecă, sală pentru protocol, etc.
	Casa de Cultură a Studenților	• *Sală de spectacole*: 378 locuri	• Instituția a fost înființată în 1992, prin preluarea integrală a patrimoniului fostei Case Municipale de Cultură • Sala de spectacole este renovată
Instituție de spectacole și concerte	Teatrul de Păpuși Prichindel	• *Sală de spectacole și concerte*: 160 locuri	• În anul 2012 s-au serbat 60 de ani de existența a instituției • De aproape un deceniu are loc Festivalul internațional de teatru Alba Iulia
Bibliotecă publică	Biblioteca Județeană ”Lucian Blaga” Alba Iulia	• *Fond de carte disponibil*: 793.393 de volume de carte în 2012 • *Sală de lectură*: 20 locuri	• Biblioteca a fost înființată în 1942 • Potrivit datelor statistice din 2011, un număr de 23.000 de persoane din Alba Iulia sunt cititori activi (peste o treime)

Tabel 1.41 Informații referitoare la infrastructura culturală principală și capacitatea acesteia la nivelul Municipiului Alba Iulia în anul 2016

O instituție de mare valoare cultuală este ***Biblioteca Batthyaneum***, construită în anul 1719 și înființată în 1798, a cărei clădire a fost declarată monument istoric. Biblioteca păstrează peste 72000 de cărți (din care 24.000 de volume de cartea provenind din cele mai mari centre tipografice europene, secolele XVI-XVIII), peste 43000 de documente, 1.778 de manuscrise și 571 de incunabule. Între cele mai valoroase cărţi din colecție se numără și *De sacramentis*, de Nicolaus Olahus (Viena, 1561), *Palia de la Orăștie* (Orăștie, 1582), primul atlas geografic modern, *Theatrum orbis terrarum*, al lui Abraham Ortelius (Antwerpen, Christophe Plantin, 1595), Noul Testament în limba română (Bălgrad, 1648), Sicriul de Aur (Sebeş, 1683), Evanghelie (Blaj, 1765), Îndreptarea legii (Târgovişte, 1652), Evanghelia învăţătoare (Mănăstirea Dealu, 1644), Psaltirea (Râmnic, 1743). Din cele 1778 de manuscrise, aproximativ trei sute sunt manuscrise codice medievale occidentale, aproape toate în latină, la acestea referindu-se statistica vehiculată, de 80 % din totalul manuscriselor păstrate în România. Aproximativ 100 sunt manuscrise pe pergament şi peste 66 sunt decorate cu desene şi anluminuri. Dintre acestea amintim fragmentul din Codex Aureus, cu evangheliile lui Matei și Marcu realizat în jurul anului 800. Biblioteca păstrează şi valoroase colecţii muzeale care conţin monede (piese greceşti, romane şi dacice), sigilii; medalii; decoraţii ; medalioane decorative; bancnote; minereuri (pietre, roci, cristale); moluşte; instrumente astronomice; orologii; obiecte de artă religioasă; ţesături liturgice; tablouri; piese preistorice din epoca bronzului sau fierului şi romane, ex-libris-uri etc. (https://batthyaneumblog.wordpress.com/ -informaţii de Dr. Doina Biro Hendre)

a. Casa de Cultură a Sindicatelor Alba Iulia[13], b. Biblioteca Batthyaneum[14], c. Detaliu din cadrul Bibliotecii "Lucian Blaga" (Secția pentru Copii)

În municipiul Alba Iulia există ***trei cinematografe, unul este nefuncțional*** de câțiva ani (cinematograful "Columna" al cărei clădiri este în paragină), ***altul funcționează la "cotă de avarie" devenind mai puțin atractiv pentru localnici*** (cinematograful "Dacia" situat pe Bl. Victoriei nr. 25A și cu o capacitate de 344 de locuri, necesită intervenții majore de reabilitare, dotare și modernizare), iar **al treilea – Cinema Colours 3D**, modern şi nou, funcţionează în incinta Alba Mall (cineplex modern cu 2 săli, capacitate de 220 de locuri (fiecare sală are 110 locuri) şi cele mai noi filme, rulaj zilnic de filme, dolby surrouund de ultima generatie), imagini vii, vibrante, 2D, 3D sau digitale.
Investiția a fost realizată în regim privat de către Alba Mall.
(http://www.informatiadealba.ro/comunitate/albaiulienii-vor-avea-in-sfarsit-cinema-alba-mall-va-invita-la-film-din-martie-in-noul-cinematograf/ ; http://www.colourscinema.ro/program/alba-iulia/)

Inaugurarea oficială a cinematografului din Alba Mall (Foto: ALBA24.ro)

g) Fondul de locuințe

Conform datelor preliminare de la **Recensământul din 2011** în Municipiul Alba Iulia au fost **26.804 locuințe**, mai multe cu **+10.1%** față de Recensământul din **2002 (**24.338 locuințe) și cu **+12.8%** față de Recensământul din **1992** (23.756 locuințe). În anul 2011, în proporție de 98.7% din locuințe au fost în proprietate majoritar privată. **La sfârşitul anului 2015**, în Alba Iulia existau un număr total de **28804 locuinţe**, ceea ce înseamnă o creştere de + 6,94% faţă de anul 2011.

Dacă analizăm evoluția numărului de locuințe la nivelul municipiului Alba Iulia în ultimii 15 ani se pot observa două fenomene interesante: o creștere foarte lentă în perioada 2002-2006 și o creștere mai accentuată în perioada 2007-2015. Cea mai mare creștere a numărului de locuințe a fost în anul 2008 (an de plină creștere economică) cu +1,23% mai mult față de anul anterior, urmat apoi de anul 2009, cu +0,95% mai mult față de 2008, de anul 2011, cu + 8,7% (de la 25440 locuinţe în 2010 la 27865 în 2011) faţă de anul precedent, de anul 2015, cu +0,68 faţă de anul 2014. Cele mai mici creșteri ale numărului de locuințe a fost în 2003, cu +0,17% față de anul anterior și în anul 2006, cu +0,18% față de anul anterior. (cf INS – Baza Tempo-Online – matricea LOC101B - Locuinţe existente la sfârşitul anului pe forme de proprietate, judeţe şi localităţi).

[13] Website-ul oficial al Casei de Cultură a Sindicatelor Alba Iulia http://cssalba.ro/
[14] Foto: Wikipedia http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Biblioteca_Batthyaneum_-_fosta_m%C4%83n%C4%83stire_a_trinitarienilor_(3).jpg

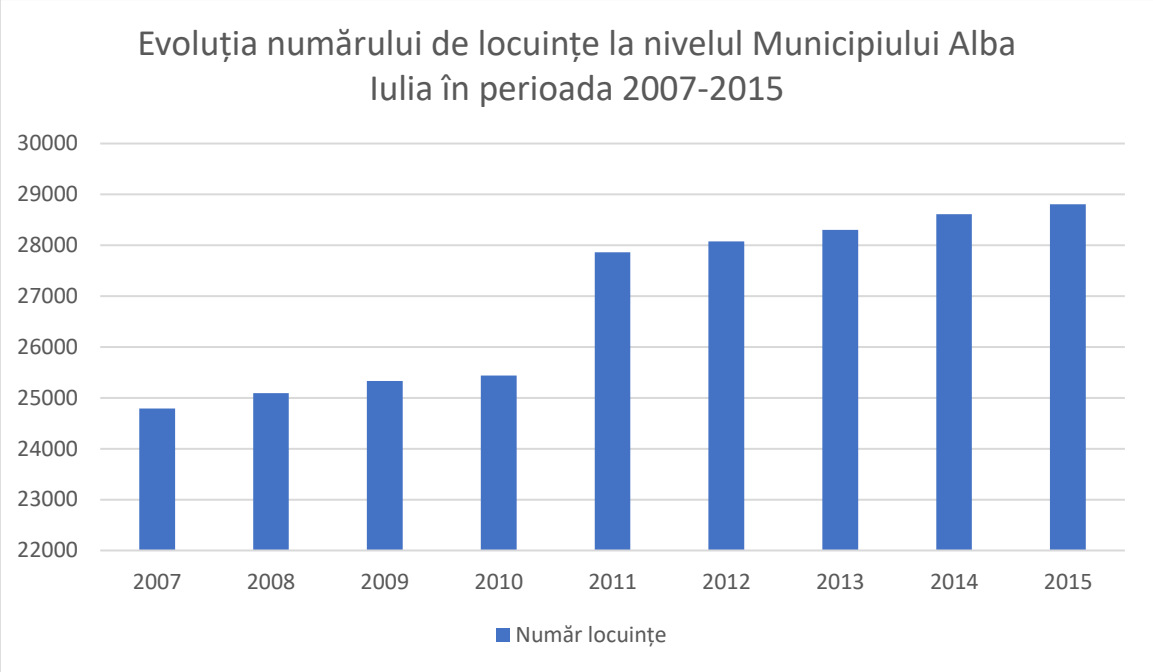

Fig.1.67 Evoluția numărului de locuințe la nivelul Municipiului Alba Iulia 2007-2015

Indicatori importanți care pot oferi la rândul lor informații cu privire la nivelul de trai al populației unei localități sunt: suprafața locuibilă (atât per locuitor, cât și per locuință), numărul mediu de persoane/locuință și gradul de dotare al locuințelor.

În ultimii 15 ani, **suprafața locuibilă/locuitor** a crescut continuu la nivelul municipiului Alba Iulia, de la 14.7 m² /pers în 2002, la 15.3 m²/pers în 2007, ajungând în anul 2011 la 15.9 m²/pers, la şi la 21,97 m²/pers în anul 2015 (cf INS – Baza Tempo-Online – LOC103B - Suprafaţa locuibilă existentă la sfârşitul anului pe forme de proprietate, judeţe şi localităţi).

O creștere similară s-a înregistrat și în ceea ce privește **suprafața locuibilă/locuință**, de la 40.3 m²/loc în 2002 la 41.3 m²/loc în 2007, în 2011 la 42.6 m²/loc, ajungând în 2015 la 56,45 m²/loc.

Indicator	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2015
Suprafața locuibilă/ locuitor (m^2)	14.7	14.6	15.0	15.1	15.2	15.3	15.7	15.7	15.7	15.9	21.9
Suprafața locuibilă/ locuință (m^2)	40.3	40.4	40.6	40.8	41.0	41.3	41.8	42.2	42.4	42.6	56.4

Tabel 1.42 Suprafața locuibilă în municipiul Alba Iulia în perioada 2002-2015

În ceea ce privește **numărul mediu de persoane per locuință** acesta a fost în 2011 de 2,68, cu -2,4% mai mic față anul 2002 (2,75 persoane/locuință în 2002). Analizând pe întreaga perioadă 2002-2011, numărul mediu de persoane/locuințe a fost de 2,71. Conform graficului de mai jos, se observă o evoluție fluctuantă a numărului de persoane per locuință la nivelul municipiului.

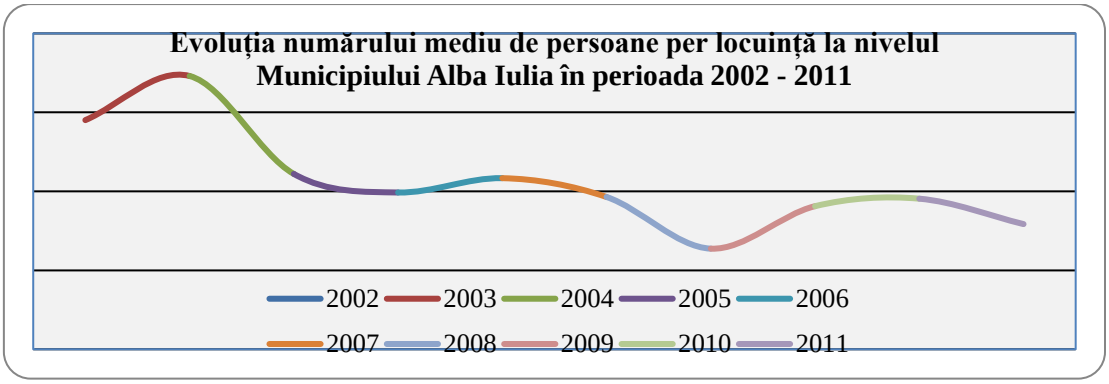
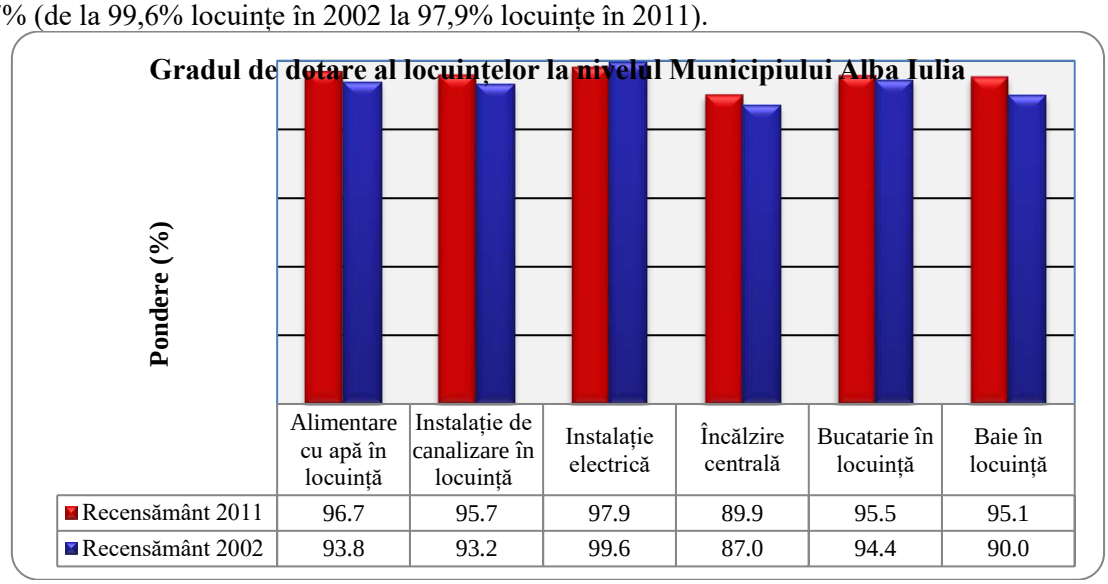

Fig. 1.68 Evoluția numărului mediu de persoane per locuință la nivelul Municipiului Alba Iulia

În ceea ce privește **gradul de dotare al locuințelor** la nivelul municipiului Alba Iulia, există câteva diferențe destul de evidente dacă analizăm perioada dintre ultimele două recensăminte. Cea mai mare diferență s-a observat în cazul locuințelor cu baie în locuință, numărul acestora a crescut cu +5,7% în 2011 față de 2002 (de la 90,0% de locuințe cu baie în 2002 la 95,1% de locuințe cu baie în 2011), urmată de ponderea locuințelor cu încălzire centrală, care a crescut cu +3,3% timp de un deceniu (de la 87,0% locuințe în 2002 la 89,9% locuințe în 2011), iar apoi de ponderea locuințelor care dețin instalații de alimentare cu apă în locuință, aceasta fiind de +3,1% (de la 93,8% locuințe în 2002 la 96,7% locuințe în 2011). Cea mai mică creștere s-a înregistrat în cazul locuințelor cu bucătărie în locuință, de +1,1% (de la 94,4% locuințe în 2002 la 95,5% locuințe în 2011).

Menționăm faptul că în urmă cu un deceniu, la recensământul din 2002, jumătate din locuințe au beneficiat de încălzire centrală din sistemul de termoficare (50,0%, 12163 locuințe), 37,1% din locuințe aveau centrală termică proprie (9018 locuințe), 9,9% din locuințe încălzirea era asigurată prin intermediul sobei (2410 locuințe), iar 3,1% din locuințe au fost încălzite din alte surse.

O singură descreștere s-a înregistrat în cazul locuințelor cu instalație electrică din sistemul public, de -1,7% (de la 99,6% locuințe în 2002 la 97,9% locuințe în 2011).

	Alimentare cu apă în locuință	Instalație de canalizare în locuință	Instalație electrică	Încălzire centrală	Bucatarie în locuință	Baie în locuință
Recensământ 2011	96.7	95.7	97.9	89.9	95.5	95.1
Recensământ 2002	93.8	93.2	99.6	87.0	94.4	90.0

Fig. 1.69 Gradul de dotare al locuințelor la nivelul Municipiului Alba Iulia

Considerăm relevant menționarea câtorva date statistice la nivelul Uniunii Europene şi identificarea locului pe care România îl ocupă în ceea ce priveşte calitatea şi accesibilitate locuinţelor.

În anul 2015, la nivelul Uniunii Europene, mai mult de 4 din 10 persoane locuia în locuințe de tip apartament (42%), aproape un sfert (24,1%), în case semi-decomandate si o treime (33,3%), în case. La nivel de țări, cele mai mari ponderi ale populației care locuia în apartamente a fost în Spania (65.9 %), Letonia (65 %) și Estonia (62,6%), iar cel mai mare procentaj ale aceleia care locuia în case

individuale a fost în Croația (73,4%), Slovenia (65,1%), Ungaria (62,1%), România (60,1%) Norvegia (61,2%).

Unul dintre aspectele fundamentate luate în considerare în evaluarea **calității locuințelor** este disponibilitatea unui spațiu suficient, acesta fiind cel mai bine pus în evidența de un indicator complex numit ***rata de supraaglomerare*[15]**. În 2015, la nivelul Uniunii Europene, 17,1% din populație locuia în locuințe supraaglomerate, cea mai mare pondere fiind în România ((49.7 %), Bulgaria (47,4%) și Polonia (43.4 %), urmate de Ungaria (47,1%), Croația (45,1%) Letonia (44,3%) și Slovacia (39,5%). La polul opus se situează Olanda (3,3%), Belgia (1,6%), Irlanda (3,4%) și Cipru (1,4%).[16] Un alt indicator relevant care oferă informații cu privire la calitatea locuințelor este ***rata de deprivare severă a condițiilor de locuire*[17]**. În anul 2015, media la nivelul Uniunii Europene privind rata de deprivare severă a condițiilor de locuire, evidențiată prin ponderea populației afectată de condiții neadecvate de locuire a fost de 4,9%, la nivel de țară cea mai mare pondere, fiind în România (19,8%), urmată de Letonia şi Ungaria (15,5%), iar la polul opus, cu rate de sub 1% fiind Finlanda, Belgia, Cipru și Olanda.[18]

Un alt indicator important care oferă informații cu privire la **accesibilitate locuințelor** este cel definit de ***ponderea populației care plătește mai mult de 40% din venitul lunar pe locuință***. La nivelul Uniunii Europene, în anul 2015, cele mai mari ponderi ale populației care plăteau peste 40% din venitul lunar pe locuință a fost cel din rândul chiriașilor (27%), iar cele mai mici ponderi în rândul persoanelor care dețin o locuință în proprietate privată fără niciun credit ipotecar (6,7%). La nivel de țări, un sfert din populație plăteau peste 40% din venitul lunar pe locuință în Grecia (24,2%) și aproximativ o cincime din populație în Danemarca (15,1%), Germania (15,6%) și Olanda (14,5%). La polul opus se situează Cipru (3,9%), Malta (1,1%), Irlanda (4,6%), Finlanda (4,9%), Slovenia (4,7%). În România ponderea populației care plătesc peste 40% din venitul lunar pe locuință a fost în anul 2015 de 15,9%.[19]

h) Societatea civilă

Media locală

Ziare

Unirea, Nr de ex. 26000 ex. zilnic
Informația de Alba 1500 ex. zilnic

Ziare on line:
Unirea
Alba 24
UrbeaMea
Informația de Alba
Plaiu Luminatu
Situri internet ziare locale: Alba Iulia nr. Accesari:
www.ziarulunirea.ro circa 16000 accesări zilnic

[15] ***Rata de supraaglomerare*** descrie ponderea populației care locuiește în locuințe supraaglomerate, definite prin numărul de camere de care dispune, prin mărimea locuinței, precum și prin vârstele și situația familială a membrilor acesteia.
[16] EUROSTAT, http://epp.eurostat.ec.europa.eu/statistics_explained/index.php/Housing_statistics
[17] ***Rata de deprivare severă a condițiilor de locuire*** este definită de ponderea populației unei locuințe care este considerată ca fiind supraaglomerată și care prezintă în același timp cel puțin unul din criteriile de deprivare a locuinței. Deprivarea la nivel de locuință are la bază criterii privind facilități sărace de locuire și se calculează având în vedere acele locuințe care fie: au un acoperiș care permite infiltrații, nu au nicio baie sau duș, nu au toaletă în interior sau este o locuință considerată prea întunecată. Sursa: EUROSTAT, http://epp.eurostat.ec.europa.eu/statistics_explained/index.php/Glossary:Severe_housing_deprivation_rate
[18] EUROSTAT, http://epp.eurostat.ec.europa.eu/statistics_explained/index.php/Housing_statistics
[19] EUROSTAT, http://epp.eurostat.ec.europa.eu/statistics_explained/index.php?title=File:Housing_cost_overburden_rate_by_tenure_status,_2011_%28%25_of_population%29_YB14.png&filetimestamp=20131210161912

Televiziunile

Alba Carolina TV - local Alba Iulia
Kapital TV - local
Pro TV Alba Iulia - local
Antena 1 Alba Iulia - local
Realitatea TV Alba - local
Digi TV- local

Posturi de radio locale

Reintregirea
Radio Unirea FM

Posturi de radio naţionale

Europa FM - Alba Iulia: **97.10 Mhz,** http://www.europafm.ro
Info Pro - Alba Iulia: **92.4 FM,** http://www.infopro.ro
Pro FM - Alba Iulia: **88.1 FM,** http://www.profm.ro
Radio Virgin - Alba Iulia: **97.7 FM** http://virginradio.ro

Bisericile

Biserica ortodoxă

Organizaţii: Arhiepiscopia Ortodoxa de Alba Iulia
Protopopiatul Ortodox de Alba Iulia
Lăcaşuri de cult: Catedrala Arhiepiscopală Ortodoxă (Încoronării)
Educaţie: Facultatea de Teologie
Seminar teologic

ONG: Asociaţia Filantropia Ortodoxă
Centrul de cercetare în pedagogie pastorală şi psihoterapie ortodoxă
Editura şi tipografia
Asezăminte sociale: 2 asezăminte pentru bătrâni în cartierul Bărăbanţ.

Biserica romano – catolică

Institutii: Arhiepiscopia Romano-Catolică de Alba Iulia, parohii
Lăcaşuri de cult: Catedrala Romano-Catolică, 2 biserici
Educatie: Institut Teologic de rang universitar
Seminar teologic romano-catolic
Aşezaminte sociale
Organizaţii: Caritas Alba Iulia

Biserica greco-catolică

Instituţii: Protopopiatul greco-catolic de Alba Iulia, 2 parohii
Lacasuri de cult; 2 biserici noi
Educatie-Institutul greco-catolic Blaj
Asezaminte sociale
Organizaţii: Caritas Blaj

Bisericile protestante

Biserica Luterană Parohia Alba Iulia
Lăcaşuri de cult: Biserica Luterană lângă Romtelecom
Educaţie
Asezăminte sociale: 7 locuinţe de tip familial pentru copii abandonaţi

Cultele neoprotestante

- **Penticostali**:
- Instituţii:Parohia Alba Iulia
- Lacaş de cult: Biserica penticostală
- **Baptişti**: Parohia Alba iulia
- Lacaş de cult: Biserica baptistă
- **Martorii lui Iehova**
- Instituţii: Parohia Alba Iulia
- Lăcaş de cult: Biserica Martorilor lui Iehova

Partidele politice

1. Partidul Național Liberal

Organizații politice:
Organizaţia judeţeană Alba: Preşedinte Mircea Hava
Organizaţia municipală Alba Iulia: Preşedinte Paul Voicu
Personalități:
Senator de Alba: Alexandru Pereş
Deputat de Alba: Florin Roman
Deputat de Alba: Corneliu Olar
Deputat de Alba: Claudiu Răcuci
Deputat de Alba: Sorin Bumb
Primarul municipiului Alba Iulia: Mircea Hava
Viceprimarul municipiului Alba Iulia: Paul Voicu
Viceprimarul municipiului Alba Iulia: Gabriel Pleșa

Preşedintele Consiliului Judeţean Alba: Ion Dumitrel
Vicepreşedintele CJ Alba: Alin Cucui
Vicepreședinte CJ Alba: Dumitru Fulea

2. Partidul Social Democrat

Organizaţii politice:
Organizaţia judeţeană Alba: Preşedinte Ioan Dârzu
Organizaţia municipală Alba Iulia: Preşedinte Bogdan Medrea
Personalităţi:
Senator de Alba: Daniel Breaz
Deputat de Alba: Ioan Dârzu

3. Partidul Mişcarea Populară

Preşedinte: Clement Negruţ

4. Partidul Alianța Democraților și Liberalilor

Președinte: Ioan Lazăr

5. Uniunea Națională pentru Progresul României

Președinte: Ionel Nicolae

6. Partidul România Mare

Președinte: Monica Sima

7. Partidul Național Țărănesc Creștin Democrat

Președinte: Popa Ioan Alin

8. Partidul Social Românesc
9. Partidul Verde
10. Partida Romilor „Pro-Europa”

8.4. Sindicatele (centrale şi federaţii) şi patronatele cu reprezentare în Alba Iulia

8.4.1. Sindicate

C.N.S. Cartel-Alfa,
Blocul Naţional Sindical,
C.S.D.R.,
C.N.S.L.R. Frăţia,
C.N.S. Meridian,
Cele mai active sunt Cartel Alfa şi Federaţia Sanitas.
Patrimoniu: **Casa de cultura a sindicatelor**

Patronate

U.G.I.R 1903,
U.N.P.R.,
Patronatul Român.

Fundaţii şi organizaţii nonguvernamentale (ONG)
Organizaţii profesionale
Ordinul arhitecţilor filiala Alba
Asociatia restauratorilor filiala Alba etc.
Cluburi civice
Rotary Alba Iulia
Rotary Civitas Solis
Organizatii de binefacere: Asociaţia Filantropia Ortodoxă
Organizaţii ecologiste
Albamont
Asociaţia Producătorilor de Produse Tradiţionale şi Ecologice Alba Transilvania
Clustere
Prel. Met. Transilvania
Energ
Cluburi de turism şi mişcare în aer liber
Albamont
AGVPS Alba
Scobarul
Clubul Pescarilor Sportivi
Federatia Pescarilor Sportivi din Romania
Organizaţii comunitare
PAEM Alba
AIDA
Fundatia pentru dezv. I.M.M. Alba
Pro-Arieseni
Organizaţii culturale:
Dacoromania
UAIFMR(Uniunea Interpretilor de Folclor Muzical din Romania)
„Asociaţia Culturală Obârşia" etc.
Cluburi sportive
C.S. Unirea Alba Iulia
C.S.Universitarea 1 Decembrie 1918.
C.S. Apulum Arena Alba Iulia fotbal
Performanta Alba Iulia fotbal, Cluburile școlare

1.1.7.i Dezvoltarea și extinderea infrastructurii municipiului Alba Iulia în urma proiectelor de investiții ale Primăriei

În cadrul acestui subcapitol sunt prezentate sintetic **principalele rezultate privind dezvoltarea infrastructurii și a serviciilor aferente din municipiul Alba Iulia în urma proiectelor derulate sau aflate în implementare în cadrul Primăriei Municipiului Alba Iulia în ultimii ani.** Pentru a facilita conturarea unei imagini de ansamblu, informațiile sintetizate au fost prezentate structurat, în funcție de tipul de infrastructură.

Infrastructura de transport

În perioada 2007-2013 Primăria Municipiului Alba Iulia a acordat o atenție deosebită dezvoltării și implementării de proiecte de investiții în infrastructura de transport având ca principal scop îmbunătățirea accesibilității centrului urban Alba Iulia și a legăturilor sale cu zonele limitrofe.

Prin ***Programul Operațional Regional 2007-2013*** Primăria Municipiului Alba Iulia a accesat și implementat ***4 proiecte*** în valoare totală de 105,3 milioane de lei. Tot în această perioadă, Primăria Municipiului Alba Iulia a implementat peste ***13 proiecte*** de investiții în infrastructura de transport finanțate din ***surse proprii*** în valoare totală de peste 72 milioane de lei. Menționăm faptul că în foarte multe situații, proiectele care au vizat reabilitarea și modernizarea străzilor (carosabil, acces pietonal, parcaje) au inclus și lucrări de amenajare de spații verzi sau zone de agrement. În plus, s-au realizat și niște investiții în infrastructura de transport (străzi) a căror beneficiari principali sunt persoane de etnie romă, lucrările fiind finanțate din Fondul Român de Dezvoltare Socială (Programul de Intervenții Prioritare pentru Comunități Rome).

În momentul de față infrastructura de transport a municipiului și a localităților aparținătoare prezintă un grad ridicat de dezvoltare, datorat în special importantelor lucrări de reabilitare, modernizare și dezvoltarea realizate, printre care amintim:

- ***Reabilitarea și modernizare a 2 pasaje peste calea ferată***: pasajul superior peste calea ferată din Alba Iulia – Vințu de Jos (DN1/E81, km 378+020) - importantă arteră de circulație din municipiu care relaționează accesul general al orașului cu localitățile limitrofe și pasajul peste calea ferată situat pe DN1/E81 la ieșirea din Alba Iulia către Cluj Napoca
- ***Reabilitarea a 2 poduri peste râu***: podul peste râul Ampoi ce traversează municipiul Alba Iulia și podul peste râul Sebeș la Oarda de Jos (pe DJ107C km 12+753)
- ***Modernizare de străzi pentru artere de circulație importante din municipiul Alba Iulia care relaționează***: cartierul rezidențial Bărăbanț, zona de dezvoltare economică cu centrul orașului (Str. Alexandru Ioan Cuza); cartierul rezidențial Cetate cu centrul orașului (Str. Calea Moților); cartierul rezidențial Micești cu centrul orașului (Str. Zlatnei)
- ***Dezvoltarea și reabilitarea rețelei stradale prin lucrări de reparații capitale:*** 24 de străzi situate în cartierul vechi al municipiului Alba Iulia (străzi urbane de categoria III, în lungime totală de 12696,5 ml), străzi zona Schit, străzi din cartierul Ampoi III, Bulevardul Transilvaniei, străzi din cartierul Cloșca III și Cloșca IV, străzi din cartierul Lumea Nouă a căror beneficiari sunt persoane de etnie romă (Str. Almașului, Str. Helești eului), alte străzi precum: Octavian Goga, Marcus Aurelius, Olteniei, Ceferiștilor, Regina Maria, Moldovei, Cabanei, Nazareth Illit, Lalelelor. De asemenea, s-au ***modernizat străzile din localitățile aparținătoare municipiului Alba Iulia***: Micești, Bărăbanț, Oarda de Jos, Oarda de Sus și Partoș, în lungime totală de 26910 m

Suprafața totală a ***carosabilului*** drumurilor (străzilor) reabilitate, modernizate în ultimii 5 ani este de aproximativ 323.090 m^2. Pe lângă aceste lucrări de reabilitare a străzilor, s-a modernizat și o suprafață totală de aproximativ 135.300 m^2 destinată ***accesului pietonal*** (trotuare). De asemenea, s-a reabilitat,

modernizat sau destinat o suprafață totală de aproximativ 130.000 m^2 pentru ***parcaje.*** În prezent, există ***12943 de locuri de parcare, din care 7061 parcări sunt marcate, numerotate şi închiriate.***

Este important de menționat faptul că lucrările de modernizare de străzi sau artere principale de circulație au vizat atât circulația rutieră cât și cea pietonală sau pentru bicicliști. Astfel, s-au realizat ***9500 ml de piste pentru biciclete***.

O atenție deosebită s-a acordat și transportului urban, achiziționându-se ***stații de autobuz cu scopul protejării călătorilor:*** 125 module de stații cu bancă, copertine, panouri publicitare și afișaj electronic.

În afară de lucrările realizate până în prezent, menționăm faptul că la finele anului 2016, mai sunt în execuţie străzile Aurel Vlaicu, Cetăţii, Crişan, Barbu Catargiu, Aron Pumnul pentru modernizare. Pentru acestea se vor executa lucrări de drumuri cu infrastructură – suprastructură , evacuarea apelor pluviale uzate, canale tehnice şi iluminat stradal cu o lungime totală de 2600 metri[20]:

Infrastructura tehnico-edilitară

În ultimul deceniu, în perioada 2003-2013, Primăria Municipiului Alba Iulia a inițiat și implementat ***19 proiecte de investiții în infrastructura tehnico-edilitară***, în valoare totală de 43 milioane de lei, echivalentul a aproximativ 10 milioane de euro. Peste jumătate din banii investiți în infrastructură au fost din surse proprii ale primăriei, iar restul din Programul PHARE 2001, Programul Operațional Sectorial Creșterea Competitivității Economice (POS CEE) și Programul SAMTID (Schema multianuală de finanțare a proiectelor de reabilitare a infrastructurii de apă din orașele mici și mijlocii).

În urma acestor investiții **s-a realizat**:

- ***Reabilitarea, modernizarea sau extinderea rețelei de alimentare cu apă în***: zona istorică - Cetatea Alba Iulia, zona Orașul de jos (Centru), zona centrală Iuliu Maniu, zona Craivei, zona Dealul Furcilor - Izvorului, zona Lalelelor - Carpenului, zona Schit, cartier Bărăbanț, zona Platoul Romanilor, zona Sub vii, zona În vii, Oarda de Sus, precum și pe o serie de străzi dintre care amintim: Gheorghe Doja, Andrei Mureșanu, Plevnei, etc. din Alba Iulia sau străzi din localitatea Oarda: Merișor, Gloriei, Lăcrămioarei, Câmpului, Bucegi, Castanilor, Trifoiului, Cocorilor, Cărăbușilor, Duzilor
- ***Reabilitarea, modernizarea sau extinderea rețelei de canalizare (colectare de ape uzate) în:*** zona istorică - Cetatea Alba Iulia, zona Craivei, zona Dealul Furcilor - Izvorului, zona Platoul Romanilor, zona Sub vii, zona În vii, zona Orașul de jos (Centru), precum pe o serie de străzi din municipiu printre care amintim: Lalelelor, Pinului, Nicolae Grigorescu, Turnătoriei, Gheorghe Doja, Andrei Mureșanu, Regina Maria, Vasile Alecsandri, etc.
- ***Reabilitarea și modernizarea sistemului de iluminat public în vederea funcționării corespunzătoare a acestuia în:*** Bulevardele: Transilvaniei, 1 Decembrie 1918 și Revoluției și străzile: Alunului (Pâclișa), Septimius Severus (cartier Tolstoi) sau cele din zona Alba Iulia - Micești.
- ***Asigurarea sustenabilității energetice din surse regenerabile de energie pentru 4 instituții publice din municipiu***: Colegiul Tehnic ”Dorin Pavel”, Căminul pentru Persoane Vârstnice (de pe strada Lalelelor), Centrul de Zi pentru Vârstnici, Direcția Programe din subordinea Consiliului Local al Municipiului Alba Iulia. În urma investițiilor realizate a fost posibil energie electrică necesară să fie asigurată prin valorificarea potențialului solar.

Proiectul care a avut ca principal scop organizarea și funcționarea corespunzătoare a serviciului de iluminat public în zonele amintite anterior a constat în reabilitarea și modernizarea ***rețelei de iluminat public*** în lungime totală de ***6 km***, investindu-se în special în cabluri, stâlpi și corpuri de iluminat.

[20] Silvia, Moldovan, 2017

În vederea asigurării energiei electrice din surse alternative pentru cele 4 instituții publice s-au achiziționat și instalat ***1714 de panouri fotovoltaice*** cu o ***putere instalată cumulată de 257 kW***. Peste jumătate din aceste panouri 53,7% au fost instalate la Colegiul Tehnic "Dorin Pavel" (920 panouri), iar o treime, 30,5% la Căminul pentru Persoane Vârstnice (524 panouri). Investiția totală pentru cele 4 instituții publice s-a ridicat la aproximativ 8,87 milioane de lei. ***Energia produsă ca urmare a implementării proiectului este de 307 MW/oră ce este utilizată în întregime în scop public.***

Infrastructura socială

Principalele investiții în infrastructura socială și serviciile aferente s-au realizat în cadrul a ***11 proiecte în valoare de aproximativ 18 milioane de lei,*** echivalentul a peste 5 milioane de euro. Principalele surse de finanțare au fost: Programul Operațional Regional 2007-2013 (POR 2007-2013), Agenția Națională pentru Locuințe (ANL), Bugetul local, Bugetul de Stat prin Ministerul Dezvoltării Regionale și Administrației Publice (MDRAP) și Ministerul Muncii, Familie și Protecției Sociale (MMFPS), Guvernul României prin MMFPS, PHARE 2004-2006 și Banca de Dezvoltare a Consiliului Europei.

În urma implementării celor 11 proiecte s-a realizat:

- ***Construcția a 65 de locuințe sociale*** (apartamente): 40 de apartamente pentru tineri cu vârste cuprinse între 18 și 35 de ani și care nu își permit să cumpere sau să închirieze o locuință pe piața liberă sau pentru; iar 25 de apartamente pentru chiriașii evacuați sau care urmează să fie evacuați din locuințele retrocedate foștilor proprietari din Bloc A3 din municipiu
- ***Înființare, construcție, reabilitare, extindere sau dotare de centre sociale care oferă sprijin și servicii de specialitate*** pentru ***4 categorii de grupuri vulnerabile***:
  - ***Persoane vârstnice:***
    - *2 centre rezidențiale* (pentru 124 de persoane): Căminul pentru persoane vârstnice Alba Iulia pentru care s-au investi aproximativ 4,7 milioane de lei în infrastructura necesară asigurării celor mai bune condiții de locuire și servicii de specialitate (100 de persoane vârstnice beneficiază de servicii sociale calitativ superioare și în corelație cu nevoile identificate) și Așezământul pentru persoane vârstnice în situații de vulnerabilitate socială "Sfântul Andrei" (24 beneficiari)
    - *1 centru de informare și consiliere* (Centrul de Informare și Consiliere pentru Drepturile de Protecție Socială ale Persoanelor Vârstnice din Alba Iulia – dispune de o capacitate de a furniza servicii unui număr de 500 de persoane vârstnice din municipiu)
  - ***Persoane cu dizabilități***:
    - *1 centru rezidențial* (Centrul rezidențial pentru copii cu dizabilități multiple Alba – pentru 30 de copii cu dizabilități multiple și 100 de familii aparținătoare din județul Alba)
    - *1 centru de servicii specializate* (Centrul Pilot pentru Persoane cu Dizabilități Alba dispune de o capacitate de a oferi servicii specializate de formare profesională, consiliere și mediere pentru 80 de adulți cu deficiențe locomotorii, auditive și vizuale și 160 de familii aparținătoare din județul Alba)
  - ***Persoane fără adăpost***: *1 centru sub formă de adăpost pentru o perioadă determinată*, de tip pensiune cu o capacitate de 50 de locuri și care se adresează unui număr cel puțin de 150 de beneficiari unici/an (Centrul Social de Urgență Alba - oferă servicii de găzduire temporară și hrană, consiliere și suport în vederea integrării sociale și ocupaționale)
  - ***Familii cu copii aflate în vulnerabilitate socială***: *1 centru de consiliere și sprijin* (Centrul de consiliere și sprijin pentru părinți și copii "Sfânta Maria" din Alba Iulia – oferă servicii de consiliere atât pentru părinți cât și copii pentru a face mai ușor față dificultăților psiho-sociale, pentru dezvoltare competențelor paternale, prevenirea separării copilului de familie, sprijin pentru copii, etc.)

Infrastructura de învățământ

Importante investiții în infrastructura de învățământ s-au realizat în cadrul a ***7 proiecte*** în valoare de aproximativ 13 milioane de lei, echivalentul a peste 3 milioane de euro. Principalele surse de finanțare au fost: Bugetul de Stat prin Ministerul Educației și Cercetării (MEC), PHARE 2003 CES, Bugetul local, bugetul Consiliului Județean Alba, Compania Națională de Investiții din București și alte surse proprii primăriei.

În urma implementării celor 7 proiecte s-a realizat:

- ***Amenajarea unei crește pentru copii***: o creșă amenajată la nivel P+E (la parter: 2 săli de clasă, cabinet medical, bucătărie + depozit de alimente, vestiare, grupuri sanitare, iar la etaj: 2 săli de clasă, o sală multifuncțională, birouri, spălătorie, călcătorie, oficiu, grupuri sanitare). Investiția s-a realizat în urma schimbării destinației a unui centru de dializă
- ***Construcție, reconstrucție sau extindere a 3 grădinițe pentru copii***:
  - o grădiniță nouă în urma demolării unei centrale termice și eliberare a amplasamentului (Grădinița cu Program Normal Nr. 15 din Alba Iulia),
  - o grădiniță reconstruită (Grădinița din Bărăbanț),
  - o grădiniță extinsă de la nivelul P la P+E cu 5 săli de clasă la etaj, sală multifuncțională la parter, cabinet medical, grupuri sanitare, vestiare și birouri. (Grădinița cu Program Normal Nr. 10 din Alba Iulia),
- ***Mansardare liceu*** în vederea asigurării spațiului corespunzător pentru organizarea activităților educaționale: 1 liceu (Liceul de Muzică și Arte Plastice din Alba Iulia)
- ***Construcție și dotare a 2 săli de sport***: o sală de sport cu o capacitate de 150 de locuiri în cartierul Ampoi III și o sală de sport în incinta Școlii Generale Nr.7 "Mihai Eminescu", investiția celei din urmă realizându-se în urma schimbării destinației centralei termice din vecinătatea școlii. Dotarea sălilor de sport a constat în: vestiare pentru fete și băieți, spațiu de depozitare material sportiv, birouri (în special pentru profesori), terasă, etc.

Potrivit informaţiilor din cadrul Inspectoratului Şcolar Judeţean Alba, ***situația unităților de învățământ din municipiul Alba Iulia*** la data de 5 noiembrie 2013 pentru care s-au elaborat documentații de specialitate (studiu de fezabilitate (SF), proiect tehnic (PT)) în vederea unor ***lucrări de reabilitare, modernizare, dotare sau de noi construcții***[21]:

- *Reabilitare clădire:* Liceul de Arte din Alba Iulia, Școala Generală "Ion Agârbiceanu" din Alba Iulia,
- *Reabilitare termică şi utilități***:** Centrul Școlar de Educație Incluzivă din Alba Iulia**,**
- *Clădire nouă (şi dotări aferente), construcţie cantină şi construcţie biserică:* Seminarul Teologic Ortodox "Mitropolit Simion Ștefan"
- *Reparaţii capitale*: Grădinița cu Program Normal Nr. 6 din Alba Iulia

Infrastructura de situații de urgență

Primăria Municipiului Alba Iulia a dezvoltat și implementat două proiecte în domeniul infrastructurii de situații de urgență și a serviciilor aferente în valoare totală de 1,16 milioane de lei. Un proiect a fost finanțat de Guvernul României prin Programul PHARE 2005-2006 și a vizat modernizarea și funcționarea Serviciului Voluntar pentru Situații de Urgență (în special dotarea cu echipamente de specialitate și formarea și perfecționarea profesională a resurselor umane din administrația publică a municipiului Alba Iulia). Al doilea proiect, finanțat din bugetul local al primăriei municipiului a avut ca principal scop proiectarea, executarea, dotarea și echiparea unui punct de comandă de apărare civilă la subsolul blocului 32D.

Detalii privind infrastructura Municipiului Alba Iulia în urma unor proiecte investiții

(Foto: Primăria Municipiului Alba Iulia)

[21] Conform datelor statistice obținute de la Inspectoratul Școlar Județean Alba, situație întocmită de ing. Mircea Duca, Departamentul Tehnic Investiții

a.Centrul pentru Persoane Vârstnice din Alba Iulia (”Casa celor 100 de suflete”), b. Sector de drum modernizat la intrarea în Alba Iulia dinspre Cluj Napoca (DN1-E81)

c.Stația de epurare a Municipiului Alba Iulia, d. Pasaj rutier peste calea ferată (sector de drum la ieșirea din Alba Iulia spre Sebeș - Sibiu)

e.Infrastructură rutieră (drum, acces pietonal și pentru biciclete) în zona Mamut, f. Spațiu de recreere în zona Mamut

g. Grădinița Nr.15 din Municipiul Alba Iulia, h. Centrul Social de Urgență Alba

1.1.7.i Necesități de extindere, dezvoltare sau modernizare a infrastructurii și serviciilor aferente la nivelul municipiului Alba Iulia. Probleme, disfuncţionalităţi şi condiţii restrictive în dezvoltare

În urma documentărilor în cadrul acestei diagnoze, a cercetărilor în teren şi a rezultatelor în urma unor discuţii cu reprezentanţi ai unor instituţii din municipiul Alba Iulia, s-a identificat un set de necesităţi la nivelul infrastructurii şi serviciilor aferente.

Acestea sunt considerate o prioritate pentru următoarea perioadă de programare 2014-2020, fiind necesară identificarea de soluţii potrivite sau implementarea de proiecte cu finanţare nerambursabilă.

Menţionăm faptul că aspectele identificate și prezentate mai jos reprezintă doar o selecție, o bază de pornire, această secțiune fiind considerată foarte utilă în elaborarea strategiei municipiului Alba Iulia pentru următoarea perioadă de programare.

Infrastructura de transport

Principalele investiţii şi soluţii necesare în infrastructura de transport şi creşterea accesibilităţii şi mobilităţii identificate sunt (conform Geoblog Alba Iulia[22], Proiect STATUS, 2013):

- Construirea pasajului subteran pentru autoturism, sub calea ferată şi şoseaua de centură, pe strada Mărăşeşti, pe drumul spre Drâmbar (permite o mai bună fluidizare a traficului şi o diminuare a riscului de accidente)
- Îmbunătăţirea accesului de pe centura ocolitoare a municipiului
- Fluidizarea traficului şi creşterea siguranţei rutiere în zona Detunata – Calea Moţilor (în special la ieşirea din parcarea Kaufland)
- Sens giratoriu pe Calea Moţilor, după staţia de autobuz din Micești
- Soluţii de fluidizare a traficului auto pe strada Vasile Goldiş şi străzile adiacente
- Trecere de pietoni în apropierea sensului giratoriu de pe Calea Moţilor cu intersecţia Străzii Doinei
- Fluidizarea traficului pe Bulevardul Revoluţiei (ambuteiajele frecvente determină ca o distanţă de aproximativ 400 de metri să fie parcursă în timpul zilei în aproximativ 15-20 de minute cu mijloace auto)
- Creşterea accesibilităţii în jurul Cetăţii Alba Carolina
- Mai multe străzi în cartierele noi care înregistrează o dezvoltare spaţială accentuată
- Reabilitarea şi modernizarea de străzi (ex. cartier Bărăbanţ)

De asemenea, ***esențial pentru descongestionarea traficului din municipiu este realizarea inelului de centură pe latura de nord-vest*** a municipiului care să preia parte din traficul de tranzit și asigurarea legăturii mai directe între cele două drumuri de interes național DN1 și DN74, obiectiv cuprins în Planul General de Urbanism al Municipiului Alba Iulia, document finalizat în 2012. (Moldovan, Silvia, 2014).

O altă necesitate identificată este găsirea unor soluții de scoaterea în afara zonei rezidențiale a traficului de tranzit și ***interzicerea traficului greu în oraș***, cum este de pildă cel pe Bulevardul 1 Decembrie 1918, prin fața blocurilor M-uri spre Sebeș. (Duca, M., 2014).

De asemenea, ***este nevoie de o mai bună interconectare a municipiului Alba Iulia cu coridorul Pan European IV şi variantele ocolitoare***.

În altă ordine de idei, problemele legate de insuficiența locurilor de parcare ar putea fi soluționate prin ***construirea de parcări etajate***.

[22] Platformă informatică online dezvoltată în cadrul Proiectului Strategic Territorial Agendas for "Small and Middle-Sized Towns" Urban Systems – STATUS (http://www.seecityplatform.net/) și completată de actori locali în cadrul unui workshop dedicat identificării problemelor urbane din cadrul Municipiului Alba Iulia, 2013, http://www.seecityplatform.net/albaiuliamap

La nivelul localităților aparținătoare municipiului, o problemă comună și foarte accentuată este legată de accesibilitate privită prin prisma corelației între străzi și teritoriu. ***Extinderea suprafeței rezidențiale este invers proporțională cu extinderea tramei stradale***. Pentru a echilibra această disproporție, este necesară identificarea și implementarea de soluții imediate și fezabile, având în vedere accentuarea acestei dinamici de mai bine de un deceniu.

De asemenea, este necesară ***reabilitarea și modernizarea gării din Bărăbanț, destinată mărfurilor.***

Infrastructura tehnico-edilitară

În afară de o serie de aspecte existente și la nivel național privind infrastructura de utilități publice, s-au identificat la nivelul municipiului Alba Iulia câteva necesități considerate o prioritate pentru următoarea perioadă de programare.

Menționăm ***cele mai importante probleme și necesități identificate*** (Moldovan, Silvia, 2014):

- ***Zonele nou dezvoltate în ultimii 10 ani*** la nivelul unității administrativ – teritoriale a municipiului Alba Iulia ***se confruntă cu o lipsă de coerență în ceea ce privește asigurarea utilităților tehnico-edilitare principale***. Acest aspect este resimțit în mod special în privința distribuției și alimentării cu ***energie electrică.*** Acest lucru este cauzat în special de faptul că ***operatorii nu au planuri strategice și interes strategic pentru crearea de noi capacități în aceste zone***, iar cadrul legislativ actual nu îi obligă.
- ***Principalele tipuri de infrastructuri tehnico-edilitare pentru care se întâmpină cele mai mari probleme*** (de cost, de acces, de dezvoltare, etc.) sunt cele pentru energie electrică și gaze naturale. Din acest punct de vedere, ***cele mai afectate zone*** sunt:
  - Zona dintre Alba Iulia și Micești
  - Zona din Bărăbanț dintre străzile Emil Racoviță – Alexandru Odobescu
  - Cartierul Dealul Furcilor
  - Zona șoselei de centură
  - Zonele prevăzute prin PUG
  - Viitoare noi zone de dezvoltare economică și zone rezidențiale (în special cele dintre Alba Iulia și Drâmbar)
- Este nevoie de un cadrul legislativ mai favorabil către investitori și mai direcționat către furnizori

De asemenea, din raționamente atât de estetică urbană cât și de funcționalitate optimă, este necesară identificarea de soluții pentru modernizarea și mascarea țevilor.

Infrastructura de sănătate

În general, problemele legate de infrastructura de sănătate și serviciile aferente la nivelul unității administrativ – teritoriale a municipiului Alba Iulia ***sunt cele specifice și la nivel național***.

În plus, este nevoie de crearea unui ambulatoriu nou cu o capacitate suficientă care să permită funcționarea în condiții optime atât a policlinicii (Str. Mușețelului), cât și a Spitalul de Neurologie - Psihiatrie și a Ambalatorului Psihiatrie (Str. Unirii) și a Secției de Boli Infecțioase (Str. Decebal).

Deși s-au modernizat și dotat câteva secții din cadrul Spitalului Județean de Urgență Alba, este nevoie ca toate secțiile să dispună cele mai optime condiții și să ofere cele mai bune servicii medicale posibil.

O necesitate o reprezintă extinderea, amenajarea, modernizarea și dotarea unităților medicale din localitățile aparținătoare municipiului Alba Iulia (localități cu specific rural)

Infrastructura socială

Având în vedere complexitatea problemelor şi a necesităţilor din domeniul social (în special domeniul incluziunii sociale), se vor trece în revistă cele mai importante aspecte. Pentru acestea este nevoie de sprijin pentru identificarea şi dezvoltarea de soluţii potrivite. Înainte de a prezenta succint aceste necesităţi, menţionăm faptul că, în ultimii ani, autorităţile publice locale au făcut un efort considerabil şi susţinut în dezvoltarea şi implementarea unui număr relativ mare de acţiuni şi proiecte de incluziune socială (prezentate pe larg în subcapitolul 5.2).

Pentru următoarea perioadă de programare este ***necesară extinderea infrastructurii sociale şi a serviciilor aferente, câteva priorităţi în acest sens fiind***:

- ***Centre de zi sau "After School"*** pentru ***copii şi elevi cu potenţial mental şi creativ ridicat*** (în special pentru copii și elevi supradotați sau talentați), dar pentru care părinții sau aparținătorii legali nu dispun de fonduri financiare necesare ca aceștia să-și dezvolte şi valorifice abilităţile
- ***Cantine sociale*** amplasate în apropierea unităților de învățământ pentru ***elevi și studenți*** ai căror părinți sau aparținători legali dispun de venituri foarte mici, fiind la limita sau sub pragul sărăciei
- ***Centru de zi și servicii integrate de consiliere și dezvoltare*** pentru ***copii şi elevi cu părinți plecați la muncă în străinătate***
- ***Centru de zi și servicii integrate de incluziune socială*** pentru ***persoane de etnie romă***
- ***Centre de respiro pentru persoane vârstnice şi persoane cu handicap***
- ***Centru de prevenţie***

Un proiect integrat de o deosebită necesitate la nivelul municipiului Alba Iulia (conturat pe baza unui cumul de necesităţi, factori şi efecte), propus (Chirilă, V.S[23]., 2013) este ***construirea şi dezvoltarea unui campus/centru social multifuncţional destinat persoanelor defavorizate. Rolul principal al acestuia este atât îmbunătăţirea calităţii vieţii şi incluziunii sociale cât şi asigurarea de servicii suport (materiale, financiare, emoţionale, educaţionale, de dezvoltare) persoanelor dezavantajate.*** În linii mari, această infrastructură socială integrată cuprinde: un centru de zi pentru persoane cu handicap psihic şi mintal (aproximativ 20-30 de locuri); un centru de respiro pentru persoanele aparţinătoare (se poate negocia un cost/persoană); locuinţe sociale pe categorii de beneficiari (infrastructură adaptată educaţional[24]); o creşă pentru copii; o cantină pentru adulţi pe bază de voucher; un centru pentru persoanele victime ale violenţei; un cabinet de consiliere şi orientare: educaţională, socială, profesională şi integrare.

Succint, serviciile oferite în cadrul acestui centru multifuncţional au la bază următoarele principii şi obiective:

- ***Conștientizarea că munca în folosul comunității nu este gratuită***, ci pot primi vouchere prin intermediul cărora îşi pot acoperi diferite necesităţi (de pildă, hrana zilnică)
- ***Persoanele vulnerabile sunt ajutate, sprijinite şi motivate pentru a-şi redefini sau completa aria de valori şi nu doar supravegheate de cadrele de specialitate***. În general aceste persoane nu-şi pot organiza timpul (pentru că acesta nu a fost o resursă pentru ei), banii (pentru că a fost mereu o privaţiune), etc. Astfel, facilitarea şi monitorizarea activităților de muncă a acestor persoane de către cadrele specializate reprezintă o necesitate.
- ***Formarea valorilor morale pe care individul ar trebui să le aibă, precum şi atingerea echilibrului*** de viaţă şi familie. Servicii advocacy de calitate pot fi un real suport în acest sens.

[23] prof. Sorin Valerian Chirilă, Director General în cadrul Direcţiei de Asistenţă Socială şi Protecţia Copilului Alba

[24] De pildă, pentru romi sunt necesare case cu dependinţe care sunt în concordanţă cu stilul de viaţă al acestora (ex. suprafaţa locuită: 6 m^2/membru de familie)

- ***Facilitarea accesului persoanelor defavorizate la condiţii de viaţă decente din punct de vedere material***

De asemenea, menţionăm câteva aspecte identificate la nivel naţional, dar care se resimt destul de acut şi la nivelul municipiului Alba Iulia, pentru acestea fiind nevoie de soluţii (Chirilă, V.S[25]., 2013),:

- Disfuncţionalităţile sistemului de protecţie socială sunt accentuate de depersonificarea/ devalorizarea solidarităţii sociale. O propunere în acest sens este găsirea unei soluţii prin care toate ajutoarele sociale să fie asigurate dintr-o singură sursă pentru ca beneficiarul să conştientizeze că este ajutat de comunitate
- Dificultăţi în asigurarea cofinanțării în iniţierea şi dezvoltarea de proiecte cu finanțare europeană nerambursabilă

Infrastructura de învățământ

Pe lângă o serie de aspecte cunoscute la nivel naţional privind sistemul şi infrastructura de învățământ pentru care este nevoie de sprijin, în special financiar, s-au identificat la nivelul municipiului Alba Iulia câteva necesităţi considerate o prioritate pentru îmbunătăţirea calităţii actului educaţional.

Menţionăm cele mai importante necesităţi identificate (Popa, Alexandra[26], 2014):

- ***Dezvoltarea de infrastructură cu bază materială*** pentru instruirea practică şi laborator tehnologic
- ***Formarea cadrelor didactice la angajatori*** în vederea perfecţionării competenţelor şi facilitării adaptării activităţilor didactice la noile tehnologii. Este necesară formarea continuă a profesorilor în parteneriat cu întreprinderile
- ***Pentru diminuarea efectelor abandonului şcolar*** este necesară organizarea de ***programe "a doua şansă***" cu stagii de pregătire practică în vederea obţinerii nivelului II de calificare. Aceste programe sunt utile pentru cei care au abandonat şcoala şi au depăşit vârsta clasei respective
- Dezvoltarea de ***programe de recuperare a materiei dedicate elevilor cu risc de abandon şcolar***
- ***Extinderea de infrastructură de învăţământ pentru nivelul preşcolar şi primar în cartierele noi de locuinţe şi zonele defavorizate*** ale municipiului
- ***Investiţii în infrastructura informatică în toate unităţile de învăţământ*** din municipiu pentru a răspunde cerinţelor curriculumului național şi a asigura acces egal la informaţie
- Pentru ***facilitarea integrării persoanelor cu cerinţe educative speciale*** (CES) în învăţământul de masă este necesară infrastructură adaptată în cadrul tuturor unităţilor de învăţământ. În urma situaţiilor transmise la Inspectoratul Şcolar Judeţean Alba de către unităţile de învăţământ, pentru anul şcolar 2013/2014 la nivelul municipiului Alba Iulia sunt înregistraţi 77 de copii cu cerinţe educative speciale integraţi în învăţământul de masă

Există la nivelul municipiului Alba Iulia ***grădiniţe şi şcoli insuficiente comparativ cu numărul în creştere de copii şi elevi din zonă***. Un exemplu în acest sens este suprasolicitarea Şcolii Generale Nr.7 „Mihai Eminescu" de pe strada Toporaşilor, unde în perioada 2011 – 2013 numărul de elevi a crescut cu aproximativ 35%. Este nevoie de identificarea de soluţii potrivite în acest sens.

Este necesar ***introducerea transportului școlar acolo unde este cerere***.

Una dintre problemele la nivel naţional, dar care se resimte accentuat şi la nivelul municipiului Alba Iulia este aceea ca ***unităţile de învăţământ tehnologice şi profesionale nu sunt competitive pe piaţa muncii***. Este nevoie de restructurarea și adaptarea programelor şcolare pentru profilurile tehnologic şi

[25] Prof. Sorin Valerian Chirilă, Director General în cadrul Direcţiei de Asistenţă Socială şi Protecţia Copilului Alba
[26] D-na Alexandra Popa, Inspector şcolar de specialitate - Învăţământ tehnic în cadrul Inspectoratului Şcolar Judeţean Alba

profesional pentru a facilita dobândirea competenţelor adecvate în rândul elevilor. În plus, nevoie ca ***oferta curriculară a acestor unităţi de învăţământ să se regăsească în nomenclatorul calificărilor profesionale pentru care există cerere pe piaţa forţei de muncă atât la nivelul municipiului Alba Iulia cât şi în zona de influenţă a acestuia***. Un aspect important de menţionat este acela că Inspectoratul Şcolar Judeţean Alba ţine strâns legătura cu agenţii economici şi încearcă permanent identificarea celor mai potrivite soluţii, însă este nevoie de mai mult sprijin pentru acesta. În urma unor discuţii, în special cu Comitetul Local de Dezvoltare a Parteneriatului Social în Formare Profesională, s-a ajuns la concluzia că principalele calificări care sunt necesare sunt în primul rând: ospătari, bucătari, instalatori, mecatronişti de industrie, electromecanici, turnători, modelieri, operatori pe maşini de comandă numerică, etc.

O altă prioritate ar trebui să o reprezinte încurajarea şi sprijinirea dezvoltării unei infrastructuri dedicate elevilor cu rezultate şcolare şi extraşcolare deosebite, acelora cu un potenţial metal şi creativ foarte ridicat. Existenţa unor posibilităţi şi oportunităţi de încurajare, valorificare şi dezvoltare a potenţialului mental şi creativ al elevilor reprezintă pe termen lung un pas important în creşterea autentică a calităţii capitalului uman.

Este de asemenea necesară ***încurajarea și sprijinirea cadrelor didactice în proiecte de mobilitate teritorială la nivelul Uniunii Europene,*** facilitând transferul de know-how și flexibilitatea în desfășurarea activităților didactice centrate pe dobândirea de competențe în rândul elevilor. ***Menționăm faptul că în contextul schimbărilor economice actuale și a cerințelor de competitivitate, importanța creșterii calității competențelor în rândul elevilor este resimțită într-o arie mut mai mare, dincolo de învățământul tehnic și profesional care este centrat pe dobândirea de abilități practice.*** Este nevoie de o susținere și o mai mare implicare în acest sens în special în cadrul liceelor teoretice (în special pentru secțiile axate pe științe exacte (informatică, matematică, fizică, chimie, fizică, etc.). În acest sens, este ***nevoie de sprijinirea proiectelor care vizează creșterea creativității și dobândirea de abilități practice în rândul elevilor în urma unor tabere, stagii de practică, etc. în școli din țări de pe teritoriul Uniunii Europene***. Trebuie ***încurajată participarea la astfel de activități a unui număr cât mai mare de tipuri de elevi, nu numai a celor cu rezultate școlare deosebite, ci acordată o șansă și elevilor cu performanțe școlare mai modeste sau dificultăți de adaptare și integrare***. Precizăm faptul că, în acest context, cea din urmă categorie de elevi amintită nu se referă la cea cu cerințe educative speciale, dizabilități, care a fost abordată într-o altă secțiune. Studii și cercetări științifice în domeniul psihologiei au arătat faptul că un context favorabil pentru un elev îi poate schimba semnificativ, contribuind la o creştere a performanței școlare a acestuia.

Infrastructura de cercetare

Unele dintre cele mai mari necesități este o mai bună colaborare între mediul de cercetare și mediul economic din municipiul Alba Iulia. În prezent aceasta reprezintă o provocare și ar trebui privită cu mai mult interes prin prisma a cel puțin două aspecte foarte importante:

- ***transferul de know-how***, care ar trebui ***să impulsioneze mediul de afaceri local în dezvoltarea și inovarea de servicii și produse***, care la rândul lor vor avea o contribuție în creșterea competitivității economice. În același timp, încurajarea și sprijinirea transferului de know-how ***ar putea facilita o flexibilitate și o mai mare relevanța în concentrarea universității pe cercetare aplicată și valorificarea oportună a acesteia***. În acest sens, este nevoie de sprijin pentru inițierea și dezvoltarea de către mediul de cercetare a unor proiecte strategice fezabile și oportune axate pe cercetare aplicată și valorificarea inteligentă a acesteia, care la rândul lor să fie ”piesa de puzzle” potrivită în procesul de dezvoltare durabilă a municipiului Alba Iulia și zona de influență. Este nevoie ca aceste proiecte strategice să poată contribui autentic în special la dezvoltarea socială și economică locală, termenii care ar trebui să definească aceste proiecte fiind: rezultate de impact, calitate și inovare.
- ***accesul studenților atât la stagii de practică de calitate la angajatori din municipiul Alba Iulia și zona de influență cât și la internship-uri la instituții și corporații naționale și internaționale***. Este nevoie de sprijinirea accesului studenților la stagii de practică orientate pe dobândirea și dezvoltarea de competențe adecvate cererii de pe piața forței de muncă . În ceea

ce privește facilitarea accesului studenților la stagii de practică în străinătate, având ca scop principal dobândirea de înalte calificări, direcțiile de acțiune în acest sens ar trebui corelate cu dezvoltarea de oferte și soluții de aplicabilitate pe plan local a tipurilor de competențe dobândite, astfel încât să fie suficient de atrăgătoare și motivante ca studenții să se reîntoarcă în țară .

O altă provocare a mediului de cercetare din municipiul Alba Iulia este creșterea vizibilității la nivel național şi internațional. În acest sens, este nevoie de sprijin financiar pentru dezvoltarea de proiecte care să asigure atât infrastructura materială necesară cadrelor universitare, cât şi perfecţionării competenţelor acestora. Astfel, accesul la o infrastructură de cercetare la standarde europene este un pas important în creșterea vizibilității universității pe plan național și internațional, în special prin publicarea unui număr cât mai mare ale rezultatelor cercetărilor în publicații științifice cu factor de impact cât mai mare.

De asemenea, ***este necesară înființarea și dezvoltarea unei structuri integrate care să permită o mai bună conectivitate a mediului de afaceri și a mediului de cercetare pe niște domenii specifice***. În prezent oferta universități pentru mediului de afaceri se bazează în special pe servicii (studii și cercetări de specialitate). Este nevoie ca acestea să fie extinse și pe partea de dezvoltare de servicii sau produse. Este necesară identificarea a maxim 3-4 domenii cu aplicabilitate practică în mediul economic la nivel local și județean și identificate câteva direcții strategice de creștere a calității transferului de know-how (inclusiv dezvoltarea și valorificarea de parteneriate internaționale).

Un exemplu de succes în acest sens poate fi considerat Parcul Științific din Lahti (Finlanda). Foarte pe scurt, municipiul Lahti este capitala Regiunii Päijänne Tavastia din Finlanda. Cu o populație puțin peste 100.000 de locuitori, municipiul este situat în partea de sud a țării, la aproximativ 100 km de capitala Helsinki. Municipiul are un profil economic industrial cu tradiție. Este recunoscut prin ascensiunea rapidă pe care a cunoscut-o în domeniul cercetării aplicate:

- *Lahti University of Applied Sciences*. De exemplu, *Institute of Design* a câștigat recunoașterea internațională, în special pentru bijuterii și design industrial. Alte domenii de expertiza includ metalice, prelucrarea lemnului și a mobilei
- *Faculty of Biosciences* (Department of *Environmental and Ecological Sciences*), extensie Helsinki University

Direcțiile strategice îndreptate spre transferul de know-how, în vederea unei mai bune și oportune valorificări a cercetării aplicate în mediul de afaceri, au avut ca rezultat înființarea și dezvoltarea ***Lahti Science & Business Park***[27]***.*** În prezent acesta este cel mai important centru de cercetare, educație, clustere și firme în sectorul de mediului înconjurător din Finlanda. A fost inaugurat în 2006, având în prezent o suprafață de 36.000 m², parcul științific fiind finalizat în 3 etape: 2006, 2008, 2012. Este foarte important de precizat faptul că ***în cadrul Lahti Science & Business Park aproximativ 50 de firme și clustere își desfășoară activitatea, iar creșterea anuală a cifrei de afaceri este de 18%.***[28]

[27] Website-ul oficial: http://www.ladec.fi/en
[28] http://www.fyc.uma.es/repository/fileDownloader?rfname=280a6f70-63a0-4ff4-8bc5-95589490f9a0.pdf pagina 7

a. Clădirea Parcului ştiinţific şi de afaceri din Lahti, b. Detaliu din interiorul clădirii (De pildă, la parter sunt firmele care activează în cadrul instituţiei, iar la etaje este infrastructura dedicată mediului academic şi de cercetare în domeniile specifice. În plus mai există şi alte tipuri de infrastructuri dedicate activităţilor legate de networking pentru business, activităţi socio-culturale, recreative şi creative, etc.)

O oportunitate de pentru dezvoltarea a municipiului Alba Iulia este identificarea şi implementarea unui ***proiect integrat axat o infrastructură conectivă, în special prin creşterea accesibilităţii prin integrare de sisteme TIC şi valorificarea de volume mari de date pentru îmbunătăţirea condiţiilor de trai şi muncă în oraş***. O astfel de iniţiativă este încurajată şi sprijinită financiar de Comisia Europeană în cadrul Programului de cercetare „ORIZONT 2020", prin Parteneriatul european pentru inovare (PEI) din cadrul iniţiativei „***Oraşe şi comunităţi inteligente***".[29]

Fondul de locuințe

O atenție deosebită ar trebui acordată esteticii urbane pentru că imaginea urbană creează prima impresie.

Programul de reabilitare termică a locuințelor a avut, pe lângă rezultate pozitive (diminuarea pierderilor de căldură din locuințe) și consecințe negative cum este, de pildă, ***alterarea imaginii urbane de ansamblu***. În toate cartierele municipiului Alba Iulia există blocuri care au fost, la finalul lucrărilor de finisaje exterioare sau a lucrărilor de reabilitare termică, zugrăvite în diverse culori, o paletă de culori mai mult decât generoasă, în multe situații combinația acestora nefiind cea mai potrivită. Pe lângă faptul că la nivelul unui singur cartier au fost folosite destul de multe nuanțe de culori, multe blocuri au fost reabilitate parțial, contrastul inestetic fiind și mai evident. Menționăm că există și zone din municipiu în care aceste aspecte au fost evitate și prin urmare imaginea estetică este una foarte plăcută. Un exemplu în acest sens este zona blocurilor "M-uri" din fața parcului din cartierul Cetate.

Municipiul Alba Iulia: a. Bloc de locuințe cu fațadă multicoloră și inestetică în urma reabilității termice a unor locuințe (cartier Ampoi 1), b. Exemplu de estetică urbană privind fațada blocurilor de locuit (cartierul Cetate, Bulevardul 1 Decembrie 1918, zona blocurilor"M-uri")

[29] Comunicatul de presă al Comisiei Europene „Proiecte urbane mai inteligente în Europa", noiembrie 2013, http://europa.eu/rapid/press-release_IP-13-1159_ro.htm

Exemplu de estetică urbană pusă în evidență de fațada blocurilor de locuit (puține culori și atent alese): Municipiul Lahti din Finlanda

La nivelul Consiliului Local și a Comisiei de Urbanism din municipiul Alba Iulia s-au luat deja măsuri în acest sens, prin proiectul de hotărâre aprobat în ședința din 30 mai 2013, însă se consideră potrivită o actualizare a măsurilor legislative cu privire la numărul și nuanțele de culori ce pot fi folosite pentru estetica locuințelor, dar și a unor elemente de arhitectură a locuințelor care să se integreze mai bine în specificul orașului și imaginii de ansamblu care se dorește.

Propunerea este ca beneficiarii să poată opta pentru maxim 1-2 culori dintr-o paletă cromatică formată din maxim 4 culori disponibile pentru intregul fond de locuinţe din municipiul Alba Iulia (maxim 3 culori disponibile pentru faţada blocurilor şi maxim 4 culori dispobibile pentru faţada caselor particulare), iar nuanțele acestora ar trebui să fie în acord cu nuanțele cromatice ale celui mai reprezentativ element al orașului, care pe lângă faptul că reușește să păstreze identitatea istorică, este și un brand turistic cu un imens potențial în prezent și viitor: Cetatea Alba Carolina. În prezent proiectul administrației locale asupra asupra regulilor ce trebuie respectate în cazul unor intervenţii la faţadele blocurilor de locuit, prevede alegerea a ”maxim două culori pe care le vor putea alege dintr-un paletar agreat de oameni de specialitate”[30] la nivelul unui singur bloc de locuințe. În schimb, imposibilitatea eliberării avizului tehnic favorabil pentru zugrăvelile exterioare pe care se vor ”aplica desene pe fațadă de tipul: șah, romburi, coloana infinitului, benzi orizontale sa verticale și/sau alte modele similare”[31] este o decizie foarte bună a Consiliului Local și a Comisiei de Urbanism a municipiului. În prezent, asemenea desene pe fațadele exterioare ale locuințelor sunt mult prea multe și stridente. De asemenea, și celelalte măsuri prevăzute de administrația publică locale sunt unele foarte potrivite și ilustrează intenția protejării și stopării lucrărilor ce pot afecta imaginea estetică urbană de ansamblu.

Însă, se consideră foarte important, nu doar evitarea în pezent și viitor a lucrărilor neadecvate de finisaje a fațadelor exterioare a locuințelor, ci și repararea pe cât este posibilă a imaginii urbane alterate de asemenea lucrări în trecut. Prin urmare, un ***al doilea pas*** ar putea fi o campanie de conștientizare și educare a cetățenilor cu privire la importanța esteticii urbane care, de fapt, reflectă și imaginea populației. ***Un al treilea pas*** ar putea fi identificarea unor soluții și proiecte de încurajare și susținere a cetățenilor în renovarea, refacerea finisajelor exterioare ale locuințelor, contribuind astfel la repararea, îmbunătățirii imaginii urbane de ansamblu a municipiului.

De asemenea, se consideră oportună oferirea de consiliere din partea Comisiei de Urbanism pentru locuitorii care doresc sa inițieze și dezvolte proiecte personale de construcție sau renovare a locuințelor individuale pentru a se integra mai bine în specificul urban. Dacă acest aspect este, poate, mai dificil de pus în practică datorită numărului mare de potențiali beneficiari, o soluție ar putea fi ***dezvoltarea unei aplicații informatice ușor de accesat*** (de exemplu, în cadrul website-ului oficial al primăriei) prin intermediul căreia aceștia se pot informa cu privire la recomandările administrației, se

[30] http://www.realitatea.net/orasul-care-renunta-la-kitsch-blocurile-vor-fi-vopsite-in-maxim-doua-culori_1120781.html
[31] http://www.ziarulunirea.ro/fara-blocuri-in-culori-stridente-in-alba-iulia-vezi-reglementarile-aprobate-de-consiliul-local-188973.html

pot clarifica prin aflarea de răspunsuri potrivite la întrebări precum ”De ce?”, ”Cum?”, ”Ce?”,etc., pentru inspirație pot avea acces la niște imagini sau povești de bune practici, adică modele din România sau din străinătate de arhitectură urbană în acord cu specificul municipiului Alba Iulia, acces la o secțiune de tip ”Forum” prin intermediul căreia cetățenii pot interacționa, inspira, clarifica, etc. pe această temă.

În măsura în care vor exista pe viitor niște oportunități, poate nu ar fi de neglijat nici ideea unui proiect în domeniul inovației în arhitectura urbană. Mai concret, ideea unui astfel de proiect ar putea fi reflectată în designul unui concept inovator de arhitectură urbană, design dezvoltat în urma unui set de obiective precum: o mai bună și rafinată integrare a Cetății Alba Carolina în estetica urbană de ansamblu a municipiului, o diversificare privind aspectele care contribuie la creșterea atracției municipiului (de exemplu, o investiție în calitatea și imaginea estetică a orașului ar putea avea o contribuție în creștere turismului de afaceri care la rândul său se reflectă în creșterea economiei locale), întărirea spiritului comunitar (care se va reflecta în viitor într-o mai bună și activă participare a populației la rezolvarea problemelor comunității), etc. ***Dar, poate cel mai important este faptul că un asemnea proiect va face diferit municipiul Alba Iulia de restul orașelor din România, fiind în același timp și un pioner în redefinirea, în mod practic, a ceea ce înseamnă specificul orașelor din România reflectat într-o imagine urbană atent creată, inspiată și unică.***

La nivel internațional există o serie de inovații în domeniul arhtecturii urbane. Pentru exemplificate, s-a optat pentru două idei puse în practică în acest domeniu. Menționăm faptul că ***alegerea pentru exemplificare a unor idei transformate în realitate nu au nicio legătura cu specificul municipiului Alba Iulia, motivul principal fiind acela de a nu influența gândirea și creativitatea arhitecților și a altor speciliști*** din zona municipiului Alba Iulia (ei cunoscând cel mai bine realitatea, nevoile, restricțiile dar și potențialul și oportunitțile orașului) în colaboare cu a altor experți naționali sau internaționali, în eventualitate că ideea unui proiect inovator la nivelul municipiului în domeniul arhitecturii urbane va fi pusă în practică.

Cele două exemple alese în domeniul inovației în arhitectura urbană sunt:

- *Complexul rezidențial ”Iceberg”,* un proiect ambițios și inovator a oferit o mare oportunitate pentru *Aarhus*, al doilea cel mai mare oraș din *Danemarca*. Obiectivul proiectului a fost dezvoltarea portului prin reamenajarea și transformarea vechiului terminal abandonat într-un nou cartier cu o vocație socială și culturală.[32]
- *Localități spectaculoase într-o singură culoare,* care au avut o importantă contribuție în creșterea atractivității orașelor la nivel internațional. Amintim în acest sens orașe precum: Santorini (Grecia), Juzcar (Spania), Ubrique (Spania), Arganil prin parohia Piodao (Portugalia), Jodhpur (India), Jaipur (India), Izamal (Mexic), Chefchaoen (Maroc), etc. Deși nu este o localitate urbană, ci una rurală, merită amintit și satul Collonges-la-Rouge din Franța care se remarcă prin casele construite în același stil și aceeași culoare, folosind ca material de construcție o gresie locală de culoare roșie, contribuind și susținând astfel la dezvoltarea economiei locale.

[32] Website-ul oficial al JDS ARCHITECTS (Julien De Smedt Architects) un birou multidisciplinar orientat pe arhitectură și design, de la planificare pe scară largă până la mobilier. Compania își desfășoară activitatea în Danemarca, Belgia și China, http://jdsa.eu/tad/

Inovații privind estetica și construcția de locuințe

a. Complexul rezidențial ”Iceberg” din orașul Aarhus (Danemarca), b. Case din localitatea rurală Collonges-la-Rouge (Franţa)

În altă ordine de idei, la nivelul municipiului Alba Iulia, ca de altfel şi la nivelul Romîniei, ***s-au înregistrat câteva tendinţe negative în ceea ce priveşte fondul de locuinţe, afectând mediul urban***. “Criza fondului de locuit și accentuarea dependențelor generațiilor în nevoie de o locuință se manifestată prin: degradarea fondului public de locuințe, inexistența unor alternative accesibile finanțate public, creșterea riscului debranșării de la diferite sisteme de utilități publice, pierderea locuinței de către populația cu venituri mici, apariția unei piețe imobiliare generatoare de excluziune.[33] ***Pentru aspectele amintite anterior sunt necesare proiecte de identificare și implementare de soluții potritive în vederea diminuării acestor efectelor negative .***

[33] Aceste concluzii au fost preluate în urma unei cercetări științifice în cadrul tezei de doctorat ” ”Diferențieri geografice în nivelul de dezvoltare a oraşelor României”, elaborată de Amalia Vârdol, coordonator științific prof.univ.dr. Ioan Ianoș, 2008

1.1.8 Imaginea municipului Alba Iulia

a) Percepția locuitorilor privind municipiul Alba Iuia

Barometrul comunităţii locale (BCL) este un program de analiză şi suport pentru dezvoltarea locală în vederea analizării percepţiei locuitorilor privind Municipiul Alba Iulia. Acesta reprezintă un complex de activităţi de cercetare, de diseminare a rezultatelor lor şi de forme de stimulare a participării civice în Alba Iulia care se desfăşoară conform unui protocol între Universitatea „1 Decembrie 1918" şi Municipiul Alba Iulia. În momentul de faţă, protocolul prevede ca Barometrul să se realizeze din 2014 până în 2017.

Atunci când li s-a propus să ia în considerare opt aspecte unde ar putea apărea **probleme pe strada lor (și care ar necesita schimbare)**, cei mai mulți dintre respondenți au indicat renovarea fațadelor blocurilor / izolarea termică a acestora și aspectul străzii. Pe locul doi ca frecvență a problemelor identificate se situează starea trotuarelor și a canalizării iar pe a treia poziție, iluminatul stradal împreună cu rețeaua de electricitate. Cele mai puține probleme sunt semnalate pentru alimentarea cu apă și rețeaua de gaz, deși la întrebările deschise s-au formulat destul de multe propuneri vizând, în special, calitatea și prețul apei curente. Este de notat faptul că, exceptând renovarea/izolarea termică a blocurilor, cei ce locuiesc în zona de regenerare urbană identifică mai puține probleme pe strada lor decât restul populației. În momentul în care locuitorii din Alba Iulia au răspuns liber la întrebarea vizând chestiunile cele mai stringente cu care se confruntă pe strada unde locuiesc, ei s-au referit, în primul rând, la pavarea/asfaltarea drumurilor și trotuarelor și apoi la reabilitarea termică a clădirilor (cu specificarea făcută de câțiva respondenți că procedura trebuie aplicată întregii clădiri, nu doar unor părți ale acesteia)

Dintre cele opt aspecte puse în discuție **la nivel de cartier**, nevoia de schimbare pare să fie maximă privitor la locurile de joacă și spațiile verzi după care urmează, la distanța destul de mare, problema aleilor. Îmbunătățirea situației școlilor/grădinițelor, a colectării gunoiului și a magazinelor e considerată necesară cam de același număr de subiecți (ceva mai mic decât al celor care s-au referit la amenajarea aleilor). Transportul public (linii și stații de autobuz/microbuz) e perceput ca necesitând în cea mai mică măsură schimbare, cel puțin la nivelul cartierelor în care locuiesc subiecții Atunci când respondenții și-au exprimat liber opinia sau au făcut propuneri în cazul primului aspect menționat (din cele patru analizate de noi), chestiunea care a apărut în prim plan a fost amenajarea spațiilor verzi (26% dintre opțiuni) respectiv întreținerea și curățenia acestora (4%) urmată de amenajarea spațiilor de joacă (15%) și reabilitarea / curățenia lor (5,3%).

Ponderile celor care cred că sunt probleme în orașul unde locuiesc.
Problema semnalată cel mai frecvent de către respondenți o constituie lipsa aleilor pentru bicicliști, fapt care ar ilustra și deschiderea locuitorilor Albei Iulia către un stil de viață centrat pe sănătatea individului și a mediului înconjurător. Parcările sunt vizate atât pe locul al doilea (cele fără plată) cât și pe al patrulea (cele cu plată) urmate de parcuri, sensurile giratorii și semafoarele. Cele mai puține probleme (și, implicit, nevoia de schimbare cea mai scăzută) a fost înregistrată privitor la supermarketuri, restaurante și proiectele Cetății istorice Alba Carolina.

Comparația (per ansamblul populației) dintre răspunsurile subiecților la întrebările închise vizând problemele de la nivelul străzii / cartierului / orașului și cele formulate liber (răspunsurile la întrebările deschise) au condus, de obicei, la nuanțări / explicitări și nu la identificarea unor chestiuni complet noi.

Pentru a analiza gradul de mulţumire referitor la aspectul general al Municipiului Alba Iulia, a fost utilizată întrebarea: 1. **Cât de mulțumiți sunteți de felul cum arată municipiul Alba Iulia?** După centralizarea răspunsurilor, 48% dintre respondenți s-au declarat mulțumiți, 23% dintre respondenți s-au declarat puțin mulțumiți, 12,4% sunt nemulțumiți și 16,5% foarte mulțumiți. Apreciem că entuziasmul legat de imaginea municipiului este legat de recentele investiții în reabilitarea și punerea

în valoare a cetății medievale, dar și de politica de promovare a orașului în mass-media. În general, răspunsurile la astfel de sondaje sunt influențate de păreri subiective, bazate pe experiența personală a locuitorilor.

Percepția privind locuirea în municipiul Alba Iulia Percepția generalăasupra municipiului, a fost cuantificată cu ajutorul răspunsurilor la întrebarea: **2.Cât de mulțumiți sunteți de aspectul zonelor rezidențiale**? Cu referire la arhitectura urbană, unde 49,4% s-au declarat mulțumiți, 46,6% s-au declarat nemulțumiți și 4,2% nu au răspuns la întrebare. Aceste răspunsuri trebuie corelate și cu distribuția respondenților în teritoriul municipiului Alba Iulia.

Percepția privind calitatea serviciilor publice: în spațiul analizat, calitatea serviciilor publice este considerată de nivel bun, datorită dotărilor caracteristice mediului urban și bunei legături dintre comunele suburbane cu orașul. **3. Apreciați calitatea serviciilor publice din municipiul Alba Iulia, a)serviciul de alimentare cu apă potabilă**? 86,4% dintre respondenți s-au declarat mulțumiți de acesta, în timp ce 11% dintre aceștia s-au declarat nemulțumiți, 2,8% dintre respondenți au decis să nu răspundă la această întrebare. **b)Calitatea serviciului de canalizare este** este mulțumitoare pentru majoritatea rezidenților interogați în timp ce un procent de 12,4% se declară nemulțumiți de aceasta, probabil acei respondenți domiciliați în comunele componente unde se semnalează probleme legate de sistemul de canalizare public care este insuficient sau inexistent punctual pe anumite străzi.

Percepția privind calitatea sectorului de drumuri şi străzi: **4.Părerea cetățenilor participanți la studiu, față de calitatea drumurilor de pe raza municipiului**,arată că 48% sunt mulțumiți de calitatea acestora și 49,4% sunt nemulțumiți, diferența fiind mică (doar 1,4% mai mult). Din observațiile efectuate pe teren,putem adăuga că rețeaua de drumuri principale se află între-o stare relativ bună,în schimb rețeaua de drumuri de nivel III, se află într-o stare precară, majoritatea drumurilor care asigură accesul către obiectivele economice în special cele din zonele industriale sunt într-o stare avansată de degradare. De asemenea, mai putem adăuga că în zonele rezidențiale care în majoritatea lor s-au extins haotic, majoritatea drumurilor de acces sunt în stare precară, multe dintre ele nebeneficiind de îmbrăcăminte asfaltică adecvată sau fiind la stadiul de drum de pământ.

5. Percepția privind calitatea și protecția mediului: în analiza percepției locuitorilor municipiului Alba Iulia, cu privire la calitatea și protecția mediului,în ansamblu, am ținut cont de tipurile de poluare cele mai deranjante în accepțiunea locuitorilor, numărul și calitatea spațiilor verzi. La întrebarea **Care este tipul de poluare care vă deranjează cel mai tare în municipiul Alba Iulia?",** 28,4% indică principalul tip de poluare deranjante, ca fiind poluarea cu deșeuri menajere, 25,8% dintre respondenți au indicat poluarea aerului, 23,9% au indicat poluarea fonică, 8,9% au indicat poluarea solului, 8,2 poluarea apelor de suprafața și 5,1% au indicat radiațiile.

6. Locurile de muncă, nivelul salariilor și percepția privind nivelul prețurilor: La întrebarea "**Cât de mulțumiți sunteți de numărul locurilor de munca disponibile în municipiu?",** 80% dintre respondenți se declară nemulțumiți, 9,65 sunt mulțumiți, iar 9,6% aleg să nu răspundă sau nu sunt interesați sau informați în legătură cu subiectul. Majoritatea nemulțumită,de 80% arată starea economică modestă a municipiului, efectele crizei economice din ultimi ani, dar mai ales închiderea unor întreprinderi care absorbeau o parte însemnată a forței de muncă ce este calificată în domeniile respective. Închiderea acestor întreprinderi nu a adus în peisajul economic albaiulian alte unități care să atragă forța de muncă specializată, generând astfel nemulțumirile continue ale populației. Aceste răspunsuri pot fi puse și pe seama lipsei diversificării în ceea ce privește locurile de muncă din municipiu.

7. Întrebarea legată de calitatea locurilorde muncă din municipiu, sondajul arată aceeași nemulțumire, ca și cea legată de numărul locurilorde muncă. 71,35 sunt nemulțumiti de calitatea

acestora în timp ce doar 15,1% sunt mulțumiți, iar 13,7% nu sunt interesați de subiect. Comparația dintre nivelul salariilor și nivelul prețurilor arată un procent de 80,9% din totalul participanților la sondaj,care sunt nemulțumiți în timp ce 16,5% sunt mulțumiți. **Aceste informații sunt în corelație cu nivelul salariilor respondenților unde doar 12,4% declară venituri lunare peste 2000 de lei**.

8. Percepția privind calitatea sistemului educațional Sistemul educațional calitatea și oferta acestuia sunt considerate în ansamblu mulțumitoare de către cetățenii municipiului . Calitatea sistemului educațional preșcolar arată că 54.8% sunt mulțumiți, iar 22% dintre cei intervievați sunt nemulțumiți. Calitatea sistemului educațional preuniversitar este considerată bună de către 54,8% dintre cei care au răspuns la chestionar, doar 22% considerând că sunt nemulțumiți de acesta,iar 23,3% nu sunt interesați de subiect, 59% se declară mulțumiți de calitate și condițiile oferite în cadrul învățământului universitar în timp ce 30,2% sunt nemulțumiți.

9. Percepția privind evenimentele culturale, sportive și petrecerea timpului liber: Domeniul cultural și sportivse reflectăîn această cercetare prin întrebările legate de calitate evenimentelor culturale desfășurateîn municipiu, numărul și calitatea acestora, posibilitățile de petrecere a timpului liber, numărul și calitatea terenurilor sportive. În ansamblu,respondenții au considerat nemulțumitoare toate aceste activități. În cazul **calității evenimentelor culturale**, 50,75% se declară nemulțumiți,iar 39,8% sunt mulțumiți. În ceea ce privește **numărul acestora** 56,2% se declară nemulțumiți în timp ce doar 38,4% sunt mulțumiți. **Posibilitățile de petrecerea timpului liber** sunt considerate nesatisfăcătoare de către 67,1%,în timp ce doar 31,65 se declară mulțumiți.

Sondajul reflectă imaginea municipiului Alba Iulia așa cum este ea percepută de către locuitorii acestuia, subliniind punctual problemele cu care se confruntă. Reiese din aprecierile locuitorilor, că principalele disfuncționalități identificate sunt cele legate de imaginea arhitecturală, dezvoltarea haotică, problemele din domeniul protecției mediului,în special cele legate de poluarea fonică, poluarea aerului și cea cu deșeuri. Alte disfuncționalități resimțite din plin de locuitori sunt cele ce privesc sectorul economic, diversitatea locurilor de muncă și calitatea acestora, problemele legate de nivelul salariilor comparativ cu al prețurilor și efectele crizei economice. Dimensiunea culturală este reflectată în nemulțumirile legate de numărul și calitatea evenimentelor culturale publice, iar petrecerea timpului liber și posibilitatea de a face sport sunt prezente în opțiunile locuitorilor.

b) Performanţele Municipiului Alba Iulia

Alba Iulia este prima municipalitate din România care a primit rating de la Moody's, devenind astfel oraşul cu cea mai transparentă administraţie din România, un factor cheie în perspectiva atragerii fondurilor europene în perioada 2014-2020. „Ne pregătim pentru următorul val de fonduri europene, iar obţinerea rating-ului de la Moody's ne va ajuta să obţinem finanţare mai ieftină. Avem proiecte de investiţii în infrastructură de peste 100 de milioane de euro", a spus Mircea Hava, primarul Alba Iuliei. „Nota" obţinută de Ba1 plasează oraşul pe aceeaşi treaptă cu Budapesta, capitala Ungariei, şi va ajuta autorităţile locale să se finanţeze mai ieftin de pe bursă şi de la bănci pentru a-şi confinanţa investiţiile din fonduri europene. Nota Ba1 plasează oraşul în categoria de investiţii speculative, cu o treaptă sub cea recomandată investiţiilor. Pentru ca Alba Iulia să primească „investment grade" ar trebui să fie îmbunătăţit rating-ul de ţară şi oraşul să îşi scadă nivelul datoriilor. Cel mai bine cotată municipalitate de către Moody's din Europa Centrală şi de Est este Praga (A1), urmată de Varşovia (A2), iar cel mai slab cotată este Kiev (Caa1). Primăria Bucureştiului nu are rating.

„Rating-ul bun al municipalităţii este foarte important în perspectiva atragerii resurselor financiare pe viitor. Exerciţiul bugetar UE 2014-2020 prevede un efort de cofinanţare mult mai ridicat pentru beneficiarii de fonduri europene. Vom avea nevoie de mai mulţi investitori privaţi şi mai multe finanţări rambursabile, iar acest lucru nu se poate obţine decât printr-un rating bun", a spus Nicuşor

Moldovan, administrator public al oraşului Alba Iulia. Alba Iulia a atras fonduri europene de 150 de milioane de euro în ultimii cinci ani, având una dintre cele mai mari rate de absorbţie din rândul municipalităţilor locale. Aceşti bani europeni au fost atraşi participând cu rată de cofinanţare de circa 10%, iar primăria Alba Iulia a folosit piaţa de capital prin emisiunea de obligaţiuni şi creditul bancar pentru a obţine banii de cofinanţare, dar şi pentru investiţii loct.

Bugetul local al municipiului Alba Iulia în 2016 este de 188,750,950 lei. Din 2002 până în 2016 veniturile proprii au crescut. Fondurile europene atrase au asigurat resursele necesare construirii sau modernizării a peste 23 km drumuri, a peste 55.000 metri pătraţi zone pietonale, peste 20.000 metri pătraţi de parcări şi a peste 15 hectare de spaţii verzi noi.

Municipiul a reusit sa contracteze si sa implementeze in ultimii ani proiecte finantate cu fonduri nerambursabile in valoare de peste 150 milioane de euro.
Aceasta inseamna 2.500 de euro/cap de locuitor, 1500 de locuri de munca create si o rata a somajului mai mica de 4%. Primaria a fost cel mai mare investitor din Alba Iulia in perioada crizei economice care a gestionat investitii in dezvoltarea comunitara a orasului insemnand regenerarea celei mai mari cetati din Romania si Europa Centrala si de Sud Est care a fost și cea mai mare investiţie făcută de primărie din bani europeni, proces care a durat circa 10 ani şi care a necesitat investiţii de 70 de milioane de euro. Repunerea în circuitul turistic a cetăţii medievale, una dintre cele mai frumoase din ţară, va creşte veniturile proprii ale primăriei, însă nu cu un nivel semnificativ.

Investitiile au presupus, printre altele, modernizarea centrului civic al orasului, reabilitarea, modernizarea si extinderea a peste 23 de km de strazi urbane, 15 km de piste de biciclete, 15 ha de zone verzi si 1.700 de panouri solare si fotovoltaice, prin care 4 institutii publice subordonate si-au redus cu 60% facturile la energie.

Bibliografie

Plan urbanistic general al Municipiului Alba Iulia, SC Birou de Proiectare Străjan SRL, U.A.U.I.M. – C.C.P.E.C. 2012.

Strategia de Dezvoltare a Judeţului Alba pentru perioada 2007 – 2013, Fundaţia Naţională a Tinerilor Manageri, Octombrie 2007.

Studiul *Regiunea Centru – Premise şi potenţial de dezvoltare,* realizat în cadrul proiectului Sprijin acordat în perioada 2009 – 2010 pentru OI din cadrul ADR pentru implementarea şi monitorizarea la nivel regional a POR 2007 – 2013, Agenţia pentru Dezvoltare Regională Centru, 2010.

Antreprenoriatul – Oportunitate, abilitate, inovaţie, viitor – Studiu privind dezvoltarea oportunităţilor antreprenoriale cu referire specifică la noile domenii de ocupare pe piaţa muncii (societatea informaţională), a fost realizat în cadrul proiectului POSDRU 92/3.1/S/62353 Dezvoltarea competenţelor antreprenoriale – O alternativă eficientă de adaptare la piaţa muncii în societatea informaţională, Coordonatori Nicoleta Liţoiu şi Mirela – Cristina Negreanu.

Consiliul Naţional al Întreprinderilor Private Mici şi Mijlocii din România în parteneriat cu Ministerului Economiei, *Carta Albă a IMM-urilor din România 2013,* Coordonator ştiinţific Prof.univ.dr. Ovidiu Nicolescu, Editura Sigma, Bucureşti, Iulie 2013.

Ionela Gavrilă-Paven, *Generaţii de antreprenori. Studiu de caz – Judeţul Alba,* Şcoala de Vară de Sociologie organizată sub egida Academiei Române, Târgu Lăpuş, August 2012.

Attila Szora Tamaş, Ionela Gavrilă-Paven, *Structural Funds Contribution to the Romanian Sustainable Development – Barriers for Efficient Implementation,* Annales Universitatis Apulensis Series Oeconomica, 2013.

Gheorghe Oprescu, Daniela Luminita Constantin, Florinel Ilie, Dragos Pîslaru, European Institute for Romania, Impact Study III, *Study nr. 1 Analyzing absorption capacity of the structural funds în Romania,* 2012.

1.2 Strategii și politici sectoriale existente ce stau la baza elaborării SIDU

a) **La nivel european**

- Strategia Europa 2020
- Cadrul Financiar Multianual 2014-2020
- Agenda Teritorială a Uniunii Europene 2020
- Cartea Verde a Coeziunii Teritoriale
- Carta Alba a Transporturilor
- Strategia de Dezvoltare Durabilă a UE
- Strategia Europeană privind Ocuparea Forței de Muncă

b) **La nivel național**

- Acordul de Parteneriat 2014-2020
- Programul Național de Reformă
- Planul de Amenajare a Teritoriului Naţional
- Strategia pentru Transport Durabil pentru perioada 2007-2013 și 2020, 2030
- Strategia Națională de Dezvoltare Durabilă 2020

c) **La nivel regional**

- Strategia Națională pentru Dezvoltare Regională 2014-2020
- Planul de Dezvoltare a Regiunii Centru 2014 - 2020

d) **La nivel județean**

- Strategia de Dezvoltare a județului Alba 2014-2020
- Masterplanul Energetic, Județul Alba
- Planul de analiză și acoperire a riscurilor, Județul Alba
- Planul de Amenajare a Teritoriului Județului Alba
- Strategia Județeană de Sănătate 2017-2020

e) **La nivel local**

- Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană a Municipiului Alba (versiunea 2014)
- Prioritizarea Proiectelor pentru perioada 2014-2020 realizată prin acordul de asistență cu Banca Mondială
- Alba Iulia 2030 – Repertoriu de Investiții
- Planul de Mobilitate Urbană Durabilă
- Planul Urbanistic General al Municipiului Alba Iulia
- Actualizare Plan Urbanistic Zonal – Zona Protejată Cetatea Alba Iulia
- Plan urbanistic zonal – Centru Cultural Bastion Sf. Mihail Alba Iulia
- Planul de Acțiune pentru Energie Durabilă
- Planul de Îmbunătățire a Eficacității Energetice
- Raport Gehl Architects *Alba Iulia – Un oraș pentru oameni și cultură*
- Ghid de Mobilitate Urbană Durabilă (livrabil proiect SEE RO18)
- Diagnoza urbana privind cartierele municipiului Alba Iulia
- Barometrul Comunitar 2015
- Barometrul Comunitar 2014

Dezvoltarea unei economiei competitive bazată pe inovare şi transfer tehnologic cu activităţi economice care produc valoare adăugată mare

Nevoia centrală este *îmbunătățirea condițiilor de cercetare și dezvoltare, urmărindu-se în special ca nivelurile combinate ale investițiilor publice și private din acest sector să ajungă la 2% din PIB*. Acest lucru va fi realizat prin susținerea inovării în cadrul întreprinderilor, precum și prin consolidarea capacităților pentru excelență în cercetare și inovare și pentru schimbări tehnologice. În zonele rurale, inovarea și baza de cunoaștere vor fi consolidate prin cooperarea între sectoarele agricol, alimentar și forestier și alți actori, precum și prin crearea de clustere și rețele și utilizarea serviciilor de consultanță.

Conform Strategiei Europa 2020, principiile de dezvoltare a Municipiului Alba Iulia văzut în cadrul relaţiei directe cu celelalte localităţi din microregiunea înconjurătoare, trebuie să urmeze prioritățile referitoare la: (1) *creştere inteligentă:* dezvoltarea unei economii bazate pe cunoaştere şi inovare; (2) *creştere durabilă:* promovarea unei economii eficiente din punct de vedere al utilizării resurselor, a unei economii ecologice şi competitive; (3) *creştere favorabilă incluziunii:* promovarea unei economii cu o rată ridicată a ocupării forţei de muncă, care să asigure coeziunea socială şi teritorială. Această politică se înscrie iniţiativei lansate de Comisia Europeană în 2011 sub emblema *„O Uniune a inovării”* care a adus în actualitate conceptul de *„strategie de specializare inteligentă”,* scopul fiind acela de a creşte impactul politicilor de cercetare şi inovare ale statelor membre asupra creşterii economice.

Actualele activităţi economice ale Municipiului Alba Iulia sunt bazate pe industriile alimentară, uşoară a ceramicii şi prelucrarea metalelor care au tradiţii. În prezent începe un proces de diversificare a activităţilor economice prin apariţia industriei prelucrării metalelor în subansamble de maşini fapt ce duce la creşterea valorii adăugate pe ansamblul industriei. Nu există însă produse finite în zonă care să fie mărci locale cum erau de exemplu maşinile de spălat, de cusut sau maşinile unelte de la Cugir, sau utilajele miniere produse în Alba Iulia în domeniul construcţiilor de maşini. Au început să apară însă mărci locale în domeniul industriei alimentare care au devenit chiar mărci naţionale cum sunt produsele Albalact, sau în domeniul ceramicii - porţelanul de Apulum.

Municipiul Alba Iulia are o structură economică diversificată. Sector industrial este diversificat cu activităţi specifice fabricării încălţămintei, tăbăcirii şi finisării pieilor, a prefabricatelor, fabricarea materialelor de construcţii (bolţarilor, staţie de betoane, staţie de sortare şi balastieră), transporturilor rutiere de mărfuri grele agabaritice, prelucrării lemnului şi industriei alimentare. Actuala dezvoltare a economiei locale la nivelul Municipiului Alba Iulia este un rezultat direct al eforturilor autorităţilor locale de a atrage şi stabiliza investitori importanţi şi de a sprijini dezvoltarea economică locală.

Necesitatea dezvoltării unei economii bazate pe creşterea productivităţii şi antreprenoriat va răspunde necesităţii de a ridica nivelul de dezvoltare al zonelor economice slab dezvoltate (disparităţi microregionale de dezvoltare economică) existente la nivelul orașului Alba Iulia și al zonei sale periurbane. De asemenea, în viitor Municipiul Alba Iulia va trebui să răspundă şi necesităţii de a susţine crearea unor noi activităţi economice adecvate, valorificând şi potenţialul oferit de prezenţa Universităţii „1 Decembrie 1918” din Alba Iulia. Aceasta presupune o abordare intersectoriale a dezvoltării de tipul privat – academic (cercetare-dezvoltare-inovare) – public în favoarea dezvoltării economice şi a consolidării competitivităţii. Această abordare presupune eforturi conjugate şi intersectoriale din partea tuturor actorilor relevanți.

La nivelul Municipiului Alba Iulia este nevoie de crearea unui mediu public de cercetare – dezvoltare compact și modern, care să se concentreze asupra nevoilor economiei, schimbărilor sociale și tehnologiilor în care ţara noastră, regiunea şi judeţul are potențial, în conformitate cu principiile specializării inteligente și pentru a crește gradul de comercializare și internalizare a cercetării. De asemenea este nevoie de promovarea unei culturi a antreprenoriatului și inovării în întregul sistem educațional și în companii care să fie în legătură cu toate formele de sprijin, financiar, managerial,

tehnic, creator, pentru a valorifica potențialul latent care există în rândul populației și firmelor din arealul analizat şi prin extindere de la nivel judeţean, regional şi naţional.

Soluția principală se prezintă sub forma *creşterii importanţei şi susţinerea activităţii de cercetare-dezvoltare-inovare:* creşterea rolului şi valorificarea potenţialului de cercetare-dezvoltare-inovare oferit de Universitatea „1 Decembrie 1918" din Alba Iulia, identificarea de soluţii viabile pentru sprijinirea financiară a acestei activităţi, colaborarea cu alte instituţii publice care sprijină această activitate, intensificarea relaţiilor cu mediul de afaceri şi asigurarea transferului rezultatelor activităţii de cercetare-dezvoltare-inovare în mediul privat;

Prezenţa Universităţii „1 Decembrie 1918" Alba Iulia în cadrul Municipiului Alba Iulia, reprezintă o bază de pornire pentru diversificarea serviciilor specifice în sprijinul dezvoltării economice valorificând activitatea de cercetare-dezvoltare-inovare. Componentele academică și culturală reprezintă un mare avantaj, care îi permit să concureze cu alte mari orașe europene. Capitalul intelectual al comunităţii ca rezultat al tradiţiei academice, potenţialul inovativ încurajat de centrele de cercetare alba-iuliene şi, nu în ultimul rând, accesul la informaţie dat de ponderea în creştere pe care sectorul IT o are în economia municipiului, reprezintă unul dintre cele mai importante atuuri care vor trebui valorificate în perioada următoare de dezvoltare a Municipiului Alba Iulia şi a Judeţului Alba. Municipiul Alba Iulia trebuie văzut astfel, şi ca un *oraş universitar,* studenţii reprezentând inima oraşului şi asigurând imaginea de oraş tânăr. Tinerii asigură permanent o prospeţime prin culturile diferite din care provin şi prin nivelul mult mai ridicat de interacţiune personală între oameni tineri deschişi spre nou şi care se pot adapta mult mai uşor schimbărilor. Populaţia tânără reprezintă în primul rând un segment de consumatori cărora Municipiul Alba Iulia le poate acoperi nevoile specifice tinerilor care îşi urmează studiile. În plus, studenţii sunt cei care asigură şi animarea oraşului, fiind ei înşuşi factori eficienţi de promovare a Municipiului Alba Iulia ca oraş turistic pentru toţi cei cu care intră în contact.

Dezvoltarea sectorului cercetare – dezvoltare – inovare este unul dintre factorii care pot potența competitivitatea la nivelul Municipiului Alba Iulia, şi prin extindere la nivelul judeţului Alba. Pe plan local se simte necesitatea întăririi legăturii dintre mediul de cercetare și cel de afaceri în perspectiva dezvoltării economiei bazate pe cunoaștere. Principalul actor local al cărui potențial trebuie valorificat în domeniul cercetării – dezvoltării – inovării este Universitatea „1 Decembrie 1918" din Alba Iulia. Infrastructura de cercetare, formată din facultăți, centre și institute de cercetare, acoperă o gamă largă domenii printre care cele mai importante sunt: științe economice, informatică, inginerie, electronică, dezvoltare regională durabilă, topografie și geodezie, sociologie, asistenţă socială, istorie, arheologie, muzeologie, filologie, limbi moderne, drept, teologie etc.

La nivelul Municipiului Alba Iulia, dar şi la nivelul Judeţului Alba, este necesar ca Universitatea „1 Decembrie 1918" din Alba Iulia să participe alături de Primăria Municipiului Alba Iulia ca promotori la crearea și dezvoltarea unei infrastructuri de cercetare modernizate și adecvate pentru a susține procesul în continuă creștere a cercetării, dezvoltării și inovării. Astfel, în ceea ce privește cercetarea, dezvoltarea și inovarea, Strategia Europa 2020 a stabilit ca țintă de 3% din PIB-ul Uniunii Europene să fie investit în acest domeniu. La începutul anului 2011, în România sub 1% din PIB a fost alocat domeniului cercetării, dezvoltării și inovării, în timp ce media europeană era de 2%. Pentru atingerea țintei de aliniere la media europeană la nivelul Regiunii Centru au fost prevăzute pentru perioada 2014-2020 acțiuni care să vizeze: îmbunătățirea infrastructurii de cercetare, creșterea performanțelor sistemului de cercetare – dezvoltare – inovare și implicit creșterea calitativă a rezultatelor cercetărilor, stimularea creșterii investițiilor în cercetare – dezvoltare – inovare în sectorul privat etc. De asemenea, este necesară dezvoltarea dimensiunii europene și internaționalizarea politicilor și programelor de cercetare – dezvoltare – inovare, facilitând integrarea cercetării românești în infrastructura europeană. *Cercetarea autohtonă joacă încă un rol redus în dezvoltarea economică,* transferul rezultatelor și aplicarea lor în economie făcându-se încet și cu dificultate. Restabilirea unei legături puternice între cercetare și economie și creșterea inovării reprezintă mijloace ce a asigură o dezvoltare durabilă a economiei locale, judeţene, regionale şi naţionale.

Pentru dezvoltarea Municipiului Alba Iulia ca *pol de creştere,* angrenând şi valorificând potenţialul zonei înconjurătoare dar şi al întregului Judeţ Alba, este fundamentală crearea *Centrului de Cercetare Ştiinţifică de Excelenţă Alba Iulia*[1] care să valorifice într-o structură partenerială doi piloni de bază ai comunităţii: Universitatea „1 Decembrie 1918" Alba Iulia şi Primăria Municipiului Alba Iulia. În cadrul acestui parteneriat pot fi valorificate în dezvoltarea proiectelor de cercetare – dezvoltare – inovare vastele reţele de parteneriate ale celor două instituţii, pilonii fondatori, precum şi potenţialul şi expertiza specialiştilor diferitelor instituţii publice, alături de experienţa practică şi rezultatele obţinute de firmele din domeniul privat cu rezonanţă pe plan naţional şi internaţional. *Activitatea de cercetare – dezvoltare – inovare* a Centrului de excelenţă va cuprinde cercetarea ştiinţifică, dezvoltarea experimentală şi inovarea bazată pe cercetare ştiinţifică şi dezvoltarea experimentală, incluzând atât activităţile ce cuprind proiectele, studiile sau investigaţiile ce vizează descoperirea şi punerea în evidenţă de noi cunoştinţe (legi, fenomene, procese etc.), sau activităţile de cercetare fundamentală şi aplicativă în domeniile ştiinţelor exacte, inginereşti, economice şi socio-umaniste, cât şi activităţile de dezvoltare tehnologică, proiectare, consultanţă, expertiză şi alte servicii ştiinţifice, precum şi performanţele sportive la nivel naţional şi internaţional.

Structura Centrului de Cercetare Ştiinţifică de Excelenţă Alba Iulia ar putea începe cu următoarele departamente:
Departamentul de Dinamică economică: cercetare aplicată la nivel regional (poli de competitivitate, sprijinirea formării şi dezvoltării clusterelor, a incubatoarelor de afaceri, a parcurilor tehnologice şi ştiinţifice);
Departamentul de Tehnologii noi în industrie, agricultură şi transporturi (incubatoare tehnologice, spin off-uri, start up-uri etc.);
Departamentul de Incluziune socială şi combaterea sărăciei la nivel regional;
Departamentul de Mediu natural, mediu urban şi energie regenerabilă;
Departamentul de Producere a alimentelor şi siguranţă alimentară;
Departamentul de Învăţământ (adaptatarea sistemului la nivel regional).

Susţinerea şi încurajarea mediului de afaceri local va fi realizată şi prin extinderea serviciilor oferite prin Incubatorul de Afaceri şi Tehnologie Alba Iulia, prin reabilitarea sitului industrial şi a terenurilor neutilizate din zonă şi implementarea Parcului Tehnologic Refractara putându-se atrage noi investitori, dar şi prin susţinerea dezvoltării de capacităţi de producţie şi logistice generatoare de locuri de muncă în Zona de Dezvoltare Economică Alba Iulia. Aceste măsuri vor fi însoţite de politici stimulative de facilităţi fiscale şi investiţionale la nivelul Municipiului Alba Iulia.

[1] Necesitatea acestui proiect a fost reliefată în cadrul celor trei workshopuri STATUS (Strategic Territorial Agendas for „Small and Medium-sized Towns" Urban Systems) derulate în perioada Octombrie 2013 – Februarie 2014.

Competitivitate prin sprijinirea încurajarea creării de clustere în sectoarele economice cheie

Nevoia centrală: *sprijinirea iniţiativelor de clusterizare a mediului privat*

Această nevoie se oglindește şi în importanța pe care documentele de planificare strategică ale Uniunii Europene, respectiv Strategia UE pentru Regiunea Dunării, o acordă procesului de clsterizare. În cadrul acestui document strategic susţinerea dezvoltării clusterelor ca soluţie pentru stimularea dezvoltării locale şi regionale se regăseşte la nivelul Pilonului 3. Creşterea prosperităţii în Regiunea Dunării în Aria prioritară 8. Sprijinirea competitivităţii întreprinderilor, inclusiv dezvoltarea clusterelor şi, parţial în Aria prioritară 7. Dezvoltarea societăţii bazate pe cunoaştere prin cercetare, educaţie şi tehnologii ale informaţiei. La nivel naţional acest obiectiv răspunde primei provocări referitoare la competitivitate şi dezvoltare locală din Acordul de Parteneriat al României pentru perioada de programare 2014 – 2020 (Martie 2014) urmărind o abordare multidimensională a intervențiilor în cadrul obiectivelor tematice 1 referitor la cercetare, dezvoltare tehnologică şi inovare, 2 referitor la îmbunătăţirea accesului, utilizării şi calităţii TIC, 3 referitor la competitivitatea IMM-urilor, 10 referitor la educaţie şi formare şi 11 referitor la capacitatea instituţională, în sensul reducerii birocrației și costurilor administrative ca impedimente în calea operatorilor economici..

Conform studiilor realizate la nivel naţional şi regional, o altă evoluție semnificativă în ultimii ani o reprezintă continuarea *tendinței de polarizare economică la nivel regional.* Majoritatea activităților economice și îndeosebi cele cu o valoare adăugată brută ridicată se concentrează în orașele mari (Municipiile Alba Iulia şi Sebeş) și în jurul acestora, în timp ce multe localități urbane mici (oraşul Teiuş) și numeroase localități rurale (Meteş, Cricău şi Berghin cu o pondere sub 0,25% în totalul cifrei de afaceri la nivelul arealului AIDA la nivelul anului 2012) au o situație economică foarte precară și în curs de deteriorare rapidă. Gradul de coeziune teritorială se menține scăzut, această situație regăsindu-se și la nivelul întregii țări. Un proces economic recent îl constituie apariția *clusterelor economice.* În viziunea multor experți economici și oameni de afaceri, bazată și pe experiența altor economii europene, clusterele pot impulsiona dezvoltarea economică și pot aduce o valoare adăugată mai mare. Până în prezent, în Regiunea Centru s-au format clustere în domeniile prelucrării lemnului, al biomasei, al electrotehnicii, al industriei alimentare. Reprezentativ pentru Judeţul Alba, dar şi pentru Municipiul Alba Iulia, este clusterul în domeniul prelucrării metalelor înfiinţat la începutul anului 2013, respectiv Asociaţia Polul de Competitivitate Prelucrări Metale Transilvania, Metallcluster Siebenburgen, Cluster Metal Manufactoring Transilvania. Acest proiect trebuie dezvoltat şi valorificată experienţa dobândită de către Primăria Municipiului Alba Iulia şi extinsă iniţiativa şi asupra altor sectoare economice reprezentative pentru economia municipiului: industria alimentară, industria uşoară, ceramică şi materiale de construcţii şi ecologie şi minerit. Prezenţa Primăriei Municipiului Alba Iulia în aceste proiecte va oferi credibilitate, certitudine şi siguranţă mediului economic precum şi investitorilor, furnizorilor şi mai ales clienţilor pe plan regional, naţional şi internaţional.

Având în vedere rolul important pe care aceste structuri de organizare a afacerilor îl pot avea în dezvoltarea economică a regiunii (a se vedea numeroasele exemplele din alte țări europene) se impune *sprijinirea actualelor clustere și stimularea înființării altora noi.* Clusterele sunt instrumente aflate la îndemâna factorului public pentru stimularea şi creşterea productivităţii, prin întărirea şi susţinerea dinamicii pe termen lung în lumea afacerilor şi prin generarea de locuri de muncă şi asigurarea sustenabilităţii creşterii şi dezvoltării economice. Creşterea economică pe baza clusterelor regionale are la bază capacitatea acestora de a genera presiune, de a beneficia de stimulente şi de a utiliza capacităţile de inovare oferite de mediul local, concurând cu succes împotriva unor concurenţi dispersaţi. Performanţele inovatoare depind de investiţiile în activitatea de cercetare – dezvoltare – inovare, de oportunităţile tehnologice şi de eficienţa cu care acestea sunt folosite. Clusterele vor putea îmbunătăţi semnificativ capacitatea de producţie a fiecărui sector, vor spori accesul companiilor la finanţare, vor contribui la scăderea costurilor de prelucrare şi la formarea unei oferte consolidate în termeni de resurse umane şi materii prime necesare.

Necesitatea dezvoltării unei rețele urbane cu legături optimizate între Alba Iulia și orașele din apropiere demonstrează și ea importanța creăroo de clustere
Este necesară şi crearea unei reţele urbane cu legături optimizate care să cuprindă oraşele aflate până la izocrona de 45 de minute de Alba Iulia. Aceste oraşe sunt:
- Aiud cuprins în viitor pe autostradă în izocrona de 20 de minute;
- Blaj cuprins în izocrona de 40 de minute în prezent care se va reduce după construirea autostrăzii Alba Iuia-Turda la 30 de minute aici fiind obligatorie construirea supratraversării la bariera de la Craciunelul de Jos;
- Ocna Mureş aflat în prezent în izocrona de 55 de minute iar în viitor în cea de 30 de minute cu condiţia construirii unei supratraversări la barieră peste calea ferată de la Unirea 2;
- Cugir oraş care reîncepe să se dezvolte industrial aflat în izocrona de 35 de minute iar în viitor după ce va avea acces la autostrada Sebeş-Deva în cea de 25 de minute;
- Orăştie şi Geoagiu – oraşe din judeţul Hunedoara aflate în izocrona de 40 de minute iar în viitor în cea de 30 de minute;
- Zlatna este un oraş puternic afectat economic aflat în izocrona de 40 de minute; o mare parte din locuitori lucrează în prezent în Alba Iulia.
Acesta ar duce la un întreg funcţional de circa 230.000 de locuitori cu posibilităţi de circulaţie zilnică a forţei de muncă şi a populaţiei şcolare între aceste oraşe şi Alba Iulia.

Soluție

O soluţie eficientă ar fi introducerea de urgenţă în actualul exerciţiu bugetar *clusterizarea* economiei judeţului Alba în parteneriat cu Consiliul Județean Alba. Deşi sună exotic, acest lucru se poate realiza practic în aproximativ 2 ani cu sprijinul instituţiilor locale şi judetene ca prim pas. Aceasta ar fi urmată la pasul doi de crearea unui consorţiu local de clustere care să-şi dezvolte un centru de inovare şi transfer tehnologic ca al treilea pas. Al patrulea pas ar fi crearea unui parc tehnologic care să ofere servicii de cercetare aplicată şi inovare pentru agenţii economici mici şi mijlocii. În actualul exerciţiu bugetar până în 2023 se pot desfăşura primii trei paşi urmând ca pasul patru să se desfăşoare între 2021-2028 în următorul exerciţiu bugetar. Punerea în aplicare a unor invenţii şi inovaţii ar putea duce la apariţia unor mărci locale şi în domeniile mecatronicii, electronicii sau IT-ului. În acelaşi timp trebuie sprijinite mărcile existente care pot dispărea foarte uşor cu consecinţe dramatice în domeniul ocupării forţei de muncă. Prin crearea *consorţiului de clustere***,** municipiului Alba Iulia are potențialul de a deveni un pol de dezvoltare regională.

La nivelul Municipiului Alba Iulia pot fi valorificate superior în cadrul structurilor de clustere, potenţialul următoarelor sectoare de activitate: (1) sectorul prelucrării metalelor – prin iniţiativa clusterului Prelucrări Metale Transilvania (constituit în martie 2013); (2) industria alimentară – pentru susţinerea întreprinderilor din industria alimentară, pentru creşterea competitivităţii acestora, unde capacităţile de cercetare-dezvoltare pot fi concentrate cu ajutorul cunoştiinţelor partajate, de la descoperirea ideii la introducerea produsului pe piaţă; (3) industria uşoară – care are misiunea de a crearea premisele unei dezvoltări durabile în contextul inovativ al industriei uşoare la nivelul Judeţului Alba, de a identifica posibilităţile de asimilare de produse noi care să asigure consolidarea industriei uşoare, pe principiul dezvoltării unor produse cu valoare adăugată cât mai mare; (4) industria ceramicii şi a materialelor de construcţii – va include firmele care activează în domeniul industriei ceramice şi a construcţiilor şi în sectoarele adiacente: proiectare, cercetare – inovare, formare şi perfecţionare profesională, producţia şi logistica materiilor prime, materialelor, semifabricatelor şi produselor finite (sectorul construcţiilor ar putea fi susţinut în perioada următoare prin acţiunile prevăzute în cadrul obiectivului tematic 4 referitor la reducerea emisiilor de carbon în toate sectoarele, firmele de construcţii putându-se implica în proiectele de reabilitare termică atât a locuinţelor populaţiei cât şi a instituţiilor publice, unităţilor de învăţământ etc); (5) industria extractivă şi ecologie – pentru o abordare intersectorială a problemelor legate de exploataţiile miniere; (6) industria de prelucrare a lemnului – obiectivul acestuia este de a dezvolta o reală cooperare între firmele din domeniul prelucrării lemnului, instituții de cercetare și autorități, scopul fiind realizarea unei politici de dezvoltare regională și națională sustenabilă în domeniului prelucrării lemnului; (7) înființarea unui centru de resurse care să asigure coordonarea unitară a clusterelor prezentate anterior şi se bazează pe

principii de eficienţă economică. În cadrul acestor structuri de cluster se vor putea atrage surse de finanţare comune, iar membrii clusterului vor avea acces la experienţe comune în tehnologie şi organizare, la posibilităţi de perfecţionare profesională, posibilitatea de a împărţi costurile şi riscurile presupuse de activitatea de cercetare – dezvoltare – inovare şi valorificarea împreună a rezultatele cercetărilor.

Asociaţia Polul de Competitivitate Prelucrări Metale Transilvania, Metallcluster Siebenburgen, Cluster Metal Manufactoring Transilvania s-a constituit tocmai pentru a deveni cadrul funcţional de implementare al conceptului de cluster, ca model foarte pertinent care se adresează IMM-urilor din domeniu prelucrării metalelor. Iniţiativa a avut ecou în spaţiul economic din proximitate şi astfel mai multe companii din oraşul Cugir (având în vedere dezvoltarea acestui sector economic în această zonă), cu precădere, şi-au manifestat dorinţa de a se grupa într-o astfel de structură de tip cluster pentru a-şi putea duce la îndeplinire mai eficient planurile de dezvoltare. Nu în ultimul rând, această asociere a fost atractivă şi pentru potenţialitatea realizării unei structuri capabile să se manifeste activ şi pertinent în pieţe, pe de o parte şi în relaţia cu autorităţile locale, judeţene, regionale, naţionale şi europene, atât la nivel de reglementări, cât şi la nivelul participării la diferite programe specifice. Ca dovadă a sprijinirii acestei tendinţe de dezvoltare economică Primăria Municipiului Alba Iulia este unul dintre membrii fondatori ai clusterului alături de Consiliul Judeţean Alba,
Universitatea „1 Decembrie 1918" Alba Iulia, Agenţia de Dezvoltare Regională Centru atrăgând în cadrul acestei structuri şi Universitatea Tehnică Cluj-Napoca şi Universitatea Lucian Blaga Sibiu, Fundaţia pentru Dezvoltarea IMM Alba şi Fundaţia Universitară "AISTEDA", București, iar din mediul economic reprezentativi sunt Brachia SRL, Seb Steelmet SRL şi ATTA Consulting SRL din Alba Iulia. Ulterior structura clusterului s-a extins, astfel că pe parcursul anului 2013 s-au mai alăturat acestei structuri încă 11 firme din domeniul prelucrării metalelor în special din zona Cugirului, zonă specializată în acest domeniu de activitate, al prelucrării metalelor.

Realizarea acestor reţele de clustere, respectiv intensificarea relaţiilor de colaborare dintre firme dar şi valorificarea potenţialului de cercetare – dezvoltare – inovare, crează condiţiile necesare pentru transformarea Municipiului Alba Iulia într-o regiune de tip RIS 3. Aceasta reprezintă o regiune/microregiune care au la bază o strategie de cercetare şi inovare regională orientată spre specializarea inteligentă, încurajând dezvoltarea economică şi caracterizându-se prin: (1) implicarea autorităţilor şi susţinerea investiţiilor în sectoarele cheie; (2) au la bază avantajele competitive şi potenţialul pentru excelenţă al regiunii/microregiunii; (3) încurajează activitatea de inovare şi dezvoltarea sectorului privat; (4) asigură implicarea părţilor interesate şi sprijină activitatea de cercetare – dezvoltare – inovare şi experimentarea; (5) toate aceste activităţi de cercetare – dezvoltare – inovare sunt monitorizate şi evaluare.

Abordarea RIS 3 este relevantă pentru prioritățile stabilite prin Strategia Europa 2020, respectiv o creștere inteligentă, durabilă și favorabilă incluziunii. Dezvoltarea unei economii bazate pe cunoaștere și inovare reprezintă un element fundamental pentru Uniunea Europeană, specializarea inteligentă putând asigura o creştere durabilă şi susţine eforturile pentru susţinerea activităţii de cercetare – dezvoltare – inovare și investițiile necesare pentru reducerea emisiilor și utilizarea eficientă a resurselor. În cele din urmă, specializarea inteligentă contribuie la o creștere favorabilă incluziunii între și în interiorul regiunii, la consolidarea coeziunii teritoriale și de gestionare a schimbărilor structurale, creând oportunităţi economice și de investiţii, locuri de muncă mai bune și inovare socială. Consiliul Uniunii Europene a subliniat importanţa specializării inteligente, fiecare regiune valorificându-şi propriile sale puncte forte, care trebuie să se regăsească în strategiile naționale și regionale de inovare, precum și în cele transfrontaliere de cooperare.

Structura unei regiuni RIS 3 este complexă, dar ea se bazează pe următoarele elemente, care pot fi valorificate şi la nivelul Municipiului Alba Iulia: (1) dezvoltarea unui sistem/subsistem care să contribuie procesul de cercetare – dezvoltare – inovare şi la transferul de tehnologii, cunoştinţe şi abilităţi (actorii cheie din cadrul acestui sistem sunt instituţiile de cercetare – dezvoltare, instituţiile educaţionale şi organizaţiile pentru transferul tehnologic); (2) crearea şi dezvoltarea reţelelor de colaborare care să includă aceşti actori cheie pentru susţinerea procesului de cercetare – dezvoltare

precum şi companiile din diferite sectoare de activitate, furnizorii acestora, clienţii, concurenţii şi alţi parteneri regionali (clusterele); (3) structurarea unui subsistem format din organizaţii guvernamentale şi agenţii de dezvoltare regională care să ofere sprijin în finanţarea reţelelor de cooperare precum şi să creioneze şi implementeze politicile referitoare la dezvoltarea în reţea şi la încurajarea inovării; (4) sprijinirea fluxurilor locale de cunoştinţe şi abilităţi, inclusiv spin-off-urile, mobilitatea forţei de muncă şi lucrul în reţea; (5) implicarea factorilor socio-instituţionali în stabilirea unor practici şi norme care să încurajezeze activitatea de cercetare – dezvoltare – inovare.

Îmbunătăţirea competitivităţii întreprinderilor mici şi mijlocii

Nevoile centrale se concretizează în: *sprijin pentru dezvoltarea capacităţii IMM-urilor locale* care se confruntă cu deficienţe în ceea ce priveşte dimensiunea, productivitatea şi capacitatea de investiţii; *promovarea antreprenoriatului* pentru a compensa rata scăzută a iniţiativei antreprenoriale înregistrate la nivel judeţean şi încuraja investiţiile în susţinerea antreprenoriatului şi furnizarea de servicii suport pentru IMM-urile existente; *facilitarea legăturilor dintre investitorii străini şi economia locală* prin implicarea şi orientarea investitorilor străini în sistemul de formare profesională, a implementării sistemelor de management a calităţii, a facilitării transferului de tehnologie; *încurajarea şi diversificarea exporturilor*.

Cadrul economic general al judeţului Alba şi particular la nivelul Municipiul Alba Iulia, este caracterizat prin:

- *la nivelul industriei* s-au detaşat până în prezent ramurile *industria alimentară, prelucrarea lemnului, industria ceramicii fine* şi *industria uşoară* care dispun de resurse locale şi regionale, de tradiţie şi de specializarea forţei de muncă; acestea reprezintă în prezent o bază solidă pentru specializarea industrială, dar aceasta trebui susţinută în viitor de investiţiile în activitatea de cercetare-dezvoltare-inovare care pot asigura creşterea competitivităţii pe plan local, regional, naţional şi internaţional;
- *un grad tot mai mare de integrare în lanţurile de valori regionale:* o parte dintre firmele din sectoarele cheie fac parte din reţele europene de producţie, fapt care a contribuit la creşterea investiţiilor realizate şi generarea de noi locuri de muncă;
- *creşterea ponderii investiţiilor străine*, însă acestea sunt orientate preponderent către export şi nu este valorificat potenţialul de *propagare* al tehnologiei şi cunoştinţelor către IMM-urile locale;
- *o infrastructură pentru afaceri cu o ofertă limitată de servicii pentru întreprinderi;*
- *necesitatea dezvoltării economiei cu ramuri complementare cu valoare adăugată mare,* care vor genera locuri de muncă; competitivitatea industriei poate fi susţinută pe de o parte de ramurile industriale tradiţionale şi pe de altă parte de ramurile industriale inovative, cu inputuri majore de capital şi cunoştinţe, susţinute de centre de cercetare ştiinţifică şi de universităţi.

Una dintre principalele probleme care trebuie rezolvate o reprezintă accesul la finanţarea activităţii de cercetare – dezvoltare – inovare a IMM-urilor. Deşi o mare parte a cercetării desfășurate în România este impresionantă, totuşi legăturile dintre învățământ, cercetare și sectorul economic rămân încă slabe, puține idei fiind transferate, implementate şi valorificate de către mediul economic. Activitatea de colaborare care există, tinde să se realizeze între instituțiile de cercetare – dezvoltare și marile companii. Participarea IMM-urilor este limitată, deși acestea reprezintă procentul majoritar al actorilor economici.

Urmărind tendinţele în evoluţia industriei alimentare, la nivelul Municipiului Alba Iulia trebuie stimulată şi încurajată înfiinţarea de întreprinderi mici şi mijlocii care să aibă în vedere: obţinerea de produse ecologice (carne şi produse din carne, brânzeturi şi lactate, sucuri naturale de fructe şi legume, alimente pentru sugari), alimente semipreparate ce pot constitui materie primă pentru serviciile de catering, prelucrarea cerealelor pentru obţinerea de alimente naturiste şi pentru vegetarieni, înfiinţarea de microîntreprinderi pentru prelucrarea cărnii şi a laptelui în localităţile cu potenţial ridicat de creştere a animalelor, prelucrarea resturilor de vegetale şi carne pentru obţinerea de hrană pentru animalele de companie, producerea de băuturi alcoolice naturale din fructe şi/sau din cereale şi a altor produse cum sunt alcoolul medicinal, drojdii etc. prin utilizarea resurselor locale.

Opțiuni pentru soluții

Principalele acţiuni care se doresc a fi sprijinite şi finanţate în perioada următoare sunt: (1) acțiuni de îmbunătățirea a productivității IMM-urilor și de crearea condițiilor pentru oportunități de dezvoltare și pentru inovare, inclusiv susținerea investițiilor tehnologice avansate, aplicarea proiectării și altor

aptitudini creative, consolidarea accesului la sprijinul pentru planificarea afacerilor, la consultanță tehnică, piețe internaționale; (2) acțiuni pentru îmbunătățirea accesului la finanțare, inclusiv prin oferirea unei game adecvate de instrumente financiare; (3) acțiuni pentru alăturarea în rețea a întreprinderilor, în vederea consolidării schimburilor de cunoștințe și a consolidării participării acestora în cadrul lanțurilor de aprovizionare, inclusiv cele la scară internațională; (4) acțiuni integrate – site-uri, competențe, sprijin pentru investiții – în vederea atragerii de noi investiții, autohtone şi străine.

Soluțiile pot veni și prin sprijinirea investițiilor în spiritul antreprenorial, în exploatarea comercială a noilor idei și a rezultatelor cercetării, prin furnizarea de servicii de consiliere în domeniul afacerilor, precum și sprijinirea dezvoltării instrumentelor online. Intervențiile pentru îmbunătățirea competitivității sectorului agricol vor ajuta la asigurarea unei producții alimentare viabile în Uniunea Europeană și vor contribui la crearea și păstrarea locurilor de muncă, precum și la creștere economică în zonele rurale. Aceste intervenții oferă posibilitatea susţinerii unei creșteri economice continue, inclusiv pe piața internațională, ale sectoarelor industriei prelucrătoare și serviciilor cu valoare adăugată mare, în special sectorul procesării alimentelor și băuturilor (specific Municipiului Alba Iulia), unde există potențial de creștere a valorii adăugate sau pentru susținerea activității pe termen mediu, prin exploatarea nișelor specializate sau prin creșterea competitivității prin inovare și dezvoltarea pieței). Se urmăreşte sprijinirea formării unor noi întreprinderi și intensificarea activităților economice, cu precădere în regiunile mai puțin dezvoltate, în special în zonele rurale prin atragerea şi sprijinirea investițiilor.

Competitivitate prin sprijinirea comerţului şi valorificarea produselor autohtone prin îmbunătățirea accesului, utilizării și calității tehnologiilor informatice și de comunicare

Nevoile centrale

Se urmăreşte consolidarea mediului de afaceri digital, avându-se în vedere: (1) acțiuni pentru promovarea adoptării de către întreprinderi a TIC, inclusiv a aplicațiilor și a inovațiilor în domeniul comerțului electronic; (2) acțiuni pentru dezvoltarea de instrumente de e-Guvernare pentru întreprinderi și cetățeni (e-Guvernare 2.0); (3) acțiuni pentru dezvoltarea sistemului de „cloud computing" si tehnologii de colaborare media sociale; (4) acțiuni pentru furnizarea de servicii publice moderne online care să asigure interoperabilitatea diferitelor sisteme neintegrate în cadrul sectoarelor și regiunilor, precum și la nivel național (se va promova coordonarea și eficiența sporită a utilizării resurselor publice).

Conform studiului Societăți noi şi profilul antreprenorilor din România (2013) procentului de societăți nou înființate în domeniul comerțul continuă să fie predominant, reprezentând aproximativ 50 % din totlalul societăţilor nou înfiinţate. La nivel naţional, regional şi judeţean, majoritatea sectoarelor de comerț cu amănuntul și înrudite au cunoscut doar o reducere de mică amploare a ocupării forței de muncă, probabil datorită predominanței activităților independente și a afacerilor de familie. Baza comercială la noi în ţară este înclinată spre întreprinderile de mici dimensiuni, activitățile cu valoare adăugată redusă și sectoarele în care investițiile publice ar fi în mare măsură înlocuitoare (de exemplu, comerțul cu amănuntul sau activitățile strâns legate de acesta). În consecință, piața-țintă a instrumentelor de sprijin pentru întreprinderi – întreprinderile din sectoarele producției și serviciilor cu valoare adăugată medie-mare, care au atât interesul, cât și capacitatea de a crește – reprezintă o mică parte din baza comercială generală.

În ceea ce privește comerțul electronic, există un deficit clar pe plan naţional, atât pe partea de ofertare (numai 5 % dintre IMM-urile cu 10-250 de angajați realizează vânzări online, comparativ cu 13 % la nivelul UE), cât și pe partea cererii (5 % dintre persoanele fizice și 11 % dintre utilizatorii internetului cumpără online, comparativ cu 45 % și 59 % din UE 27 în 2012). Deși ponderea cifrei de afaceri din comerțul electronic a societăților mari s-a dublat în trei ani la un nivel de 6 %, totuşi, aceasta reprezintă sub o treime din media UE. Încrederea redusă a cetățenilor în sistemele electronice este identificată ca o barieră importantă în adoptarea comerțului electronic.

Pe lângă îmbunătățirea accesului la internet și stimularea utilizării computerelor, dezvoltarea pieței digitale în România va avea nevoie de consolidarea încrederii consumatorului în privința securității datelor personale și a tranzacțiilor financiare, precum și de o lege a consumatorului care să vizeze cumpărăturile online de bunuri și servicii. Aceasta trebuie completată cu dezvoltarea unui cadru de reglementare privind comerțul electronic transfrontalier, plățile online și livrările și va fi sprijinită de un cadru dedicat soluționării facile a abuzurilor și a disputelor specifice comerțului electronic (Acordul de Parteneriat al României pentru perioada de programare 2014 – 2020, Versiunea a doua actualizată Martie 2014).

Conform datelor furnizate de Eurostat, la noi în țară procentul populației cu vârsta între 16 și 74 de ani care au utilizat intrenetul in anul 2012 pentru a procura bunuri si servicii de uz personal a fost de doar 5%, mai scăzut decât cel înregistrat în anul 2011, respective de 6%. În general, creșterea înregistrată în acest sector a fost mică. Tendința de creștere s-a înregistrat în anul 2006, cand doar 1% din populație a utilizat internetul pentru cumpărături online și a înregistrat un trend fluctuant de-a lungul următorilor ani. Comerțul electronic transnațional (cu alte state membre UE) a înregistrat valori anuale în jurul nivelului de 1% pe parcursul perioadei 2008 – 2012. Doar 0,7% din valoarea totală a pieței cu amănuntul, la nivel național, s-a derulat electronic.

Soluții

Sprijinirea sectorului e-commerce la nivel naţional, regional şi local va contribui la consolidarea pieței digitale unice, care este promovată prin creșterea securității online și finanțarea dezvoltării de platforme online pentru bunuri și servicii de tranzacționare, atât la nivel național, cât și transnațional. Conform Acordului de Parteneriat al României pentru perioada de programe 2014 – 2020 și Documentului consultative referitor la Programul Operaţional Competitivitate, inovarea prin intermediul produselor și serviciilor TIC va fi sprijinita în anii următori din două motive: în primul rând pentru a sprijini ramura economică națională corespunzătoare și, prin urmare, pentru a crește numărul de locuri de muncă, și în al doilea rând, pentru a dezvolta sectorul european de e-comerț și de a dezvolta piața unică digitală.

În acest sens la nivelul Municipiului Alba Iulia trebuie făcute eforturi pentru sprijinirea implementării serviciilor specifice de *E-commerce* şi *E-business* care să ofere firmelor posibilitatea creşterii eficienţei, îmbunătăţirii proceselor şi rezultatelor şi a vizibilităţii pe plan naţional şi internaţional. Aceste eforturi trebuie completate şi cu strategii profesioniste de promovare a firmelor şi un marketing eficient pentru bunurile şi serviciile promovate la nivel naţional şi internaţional. Un sprijin real îl reprezintă existenţa unui punct de comunicare online care să asigure dialogul între administraţie, mediul de afaceri şi consumatori cu privire la legislaţie, drepturi, obligaţii, necesităţi şi oportunităţi care pot fi astfel identificate.

Conceptul de E-business acoperă sfera de organizare a tranzacţiilor, comunicaţiilor şi informaţiilor, precum şi planificarea şi controlul unei afaceri, folosind întregul potenţial al tehnologiei informaţiei. Cu ajutorul acestui serviciu firmele îşi pot îmbunătăţi şi transforma procesele cheie care stau la baza activităţii lor. E-business reprezintă o modalitate de „acces securizat, flexibil şi integrat pentru desfăşurarea diferitor afaceri prin combinarea proceselor şi sistemelor care execută operaţii de bază ale afacerilor cu cele care fac posibilă găsirea informaţiilor pe Internet”. Mai mult, E-business reprezintă un mod nou de a face afaceri, de a folosi tehnologia şi a crea companii. Internetul a revoluţionat lumea afacerilor care este în permanentă schimbare încercând să se adapteze la nevoile pieţei digitale, devenind cel mai dinamic mediu de business.

Continuarea investițiilor pe termen lung în turism

Nevoi

Extinderea şi modernizarea infrastructurii turistice în scopul în scopul îmbunătăţirii şi diversificării serviciilor turistice oferite

Analizând evoluţia duratei sejurului mediu a turiştilor înregistraţi la nivelul Municipiului Alba Iulia, se observă că în perioada analizată, acesta a crescut de la 1,68 zile/turist la nivelul anului 2002 la 2,37 zile/turist la nivelul anului 2011. Acest indicator are o relevanţă deosebită pentru calitatea activităţii turistice, deoarece, pe fondul unei evoluţii descrescătoare a numărului de turişti înregistraţi de unităţile de cazare, totuşi durata medie a sejurului a înregistrat o creştere semnificativă de 0,7 zile/turist, ceea ce înseamnă că turiştii doresc să petreacă mai mult timp în această locaţie atât de bogată în istorie şi obiective culturale. Cea mai mare parte a turiştilor sosiţi în Alba Iulia şi cazaţi la principalele hoteluri din oraş sunt români, dar şi ponderea celor străini este semnificativă. În plus, trebuie luaţi în considerare şi vizitatorii, respectiv acele persoane care vin pentru o zi în Alba Iulia pentru a vizita principalele obiective turistice sau pentru a participa la diferite evenimente organizate aici, a căror evoluţie a înregistrat a creştere deosebită, luând în considerare statisticile furnizate de către Muzeul Unirii.

Pentru susţinerea dezvoltării turismului la nivelul Municipiului Alba Iulia, este necesară dezvoltarea şi modernizarea structurilor de cazare existente, precum şi construirea de noi forme de cazare adaptate nevoilor şi specificului (pensiuni turistice, moteluri, cabane, campinguri) însoţite de un pachet de servicii conexe adecvate. Sprijinirea populaţiei locale în dezvoltarea turismului rural, a fermelor agroturistice reprezintă o oportunitate pentru asigurarea unui turism flexibil, variat care să atragă cât mai mulţi clienţi. Organizarea circuitelor turistice este necesar să fie însoţită de amenajarea adecvată a traseelor, de modernizarea infrastructurii rutiere, de extinderea transportului public spre zonele turistice, de corelarea cu perioadele evenimentelor etnografice şi a celor culturale. În acest sens, ar trebui să se realizeze o strategie de colaborare cu alte localități din regiune, cum ar fi Sighișoara, Sibiu, Oradea, Cluj Napoca, Târgu Mureș, etc.

Oferta gastronomică este destul de limitată. În zona Cetăţii oferta este redusă, iar la nivelul orașului lipsește o diversificare a restaurantelor pe tipuri de bucătării tradiționale, lipsind un serviciu de calitate într-un cadru armonios, specific unui oraș istoric. Acest aspect va putea fi îmbunătăţit prin valorificarea spaţiilor existente la nivelul cetăţii şi încurajarea iniţiativei antreprenoriale în acest domeniu de activitate, inclusiv prin organizarea de concursuri tematice.

Dezvoltarea infrastructurii cultural-recreative și sprijinirea industriilor creative

Experiența internațională şi cea națională a dovedit că evenimentele culturale (festivaluri de muzică, de teatru, de film, festivaluri folclorice, serbări populare etc.) au capacitatea de a atrage un număr important de turiști. Uniunea Europeană acordă o mare importanță dezvoltării domeniului industriilor culturale și creative. Domeniul culturii și al industriilor creative se bucură de o atenție sporită din partea Comisiei Europene, fiindu-i dedicat un program special de sprijin începând cu anul 2014. Contribuţia industriilor culturale și creative la formarea P.I.B.-ul comunitar este de 3,3% implicând aproximativ 3% din forța de muncă la nivelul Uniunii Europene. Acest sector a cunoscut în ultimul deceniu una din cele mai rapide dezvoltări, fiind în același timp un catalizator al dezvoltării pentru alte sectoare economice.

Efectul multiplicator al investițiilor în cultură este ridicat iar rezultatele se răsfrâng asupra mai multor sectoare economice. Aceste industrii creează un număr important de locuri de muncă (în special pentru tineri) și încorporează multă inovație implicând domenii de vârf precum IT, media, design și diverse domenii culturale, mergând de la producția de filme la arhitectură și de la crearea de jocuri video și software la modă și design vestimentar[1].

[1] Strategia de Dezvoltare Regională pentru 2014 – 2020, Regiunea Centru, Axa prioritară 5. Dezvoltarea turismului, Propunere Ianuarie 2014.

Trebuie să se realizeze o structură clară a unui calendar de evenimente, care are rolul de a implica activ locuitorii municipiului în viața artistică și culturală, precum și de a garanta o mai mare vizibilitate și un real interes al municipiului la nivel național și european. Anul 2013 a însemnat pentru Alba Iulia o creştere a numărului de vizitatori cu 31% față de anul 2012 (conform statisticilor furnizate de Muzeul Național al Unirii Alba Iulia), unul dintre vectorii de atracție fiind reprezentat de evenimentele culturale desfășurate pe parcursul acestui an. Parcursul cultural anual are un caracter durabil pentru dezvoltarea culturală și socială a orașului pe termen lung, dar și impune Cetatea Alba Carolina ca o destinație de excelență pentru turismul cultural-istoric. Evenimentele dezvoltate trebuie să pună în valoare unicitatea istorică și arhitecturală a orașului, simbolizându-i identitatea.

Alba Iulia este capitala de suflet a neamului românesc, simbol al unităţii românilor şi românismului de pretutindeni, iar Cetatea Alba Carolina reprezintă un liant viu între secole de istorie, cultură şi civilizaţii europene succesive, o mare grădină în mișcare ce conservă între zidurile sale vitalitatea şi moştenirea generaţiilor care s-au succedat perpetuu pe teritoriul actualului municipiu; Cetatea deține resurse turistice și antropice cu o concentrare foarte mare, iar în fiecare an, este vectorul central de desfăşurare a manifestărilor prilejuite de Ziua Naţională a României. Principalele categorii de resurse turistice ale Municipiului Alba Iulia susţin, pe lângă *turismul cultural,* şi *turismul de afaceri* şi *turismul ştiinţific.*

Soluții

Dezvoltarea turismului şi formularea unei oferte turistice agregate: valorificarea potenţialului oferit de Cetatea Alba Carolina şi formularea unei oferte turistice agregate care să pună în valoare potenţialul Cetăţii; susţinerea şi promovarea tuturor formelor de turism valorificând potenţialul oferit în prezent; înfiinţarea unei organizaţii formale şi eficiente cu rol în turism care să îşi asume, în parteneriat cu mediul privat, toate sarcinile de sprijin a turismului, inclusiv activităţile de promovare în ţară şi în străinătate;

Valorificarea potenţialului turistic natural şi antropic
Principala formă de turism va rămâne turismul cultural, care este promovat prin obiectivul turistic principal, Cetatea bastionară de tip Vauban din Alba Iulia, numărul vizitatorilor atraşi de aceasta în ultimii ani crescând vizibil. Cercetările au indicat că turiştii care practică turismul cultural cheltuiesc cu 38 % mai mult pe zi şi au o durată a sejurului cu 34% mai lungă decât turiştii care practică forme tradiţionale de turism[2]. Cetatea istorică nu poate deveni un brand cu circulaţie largă fără *suportul cetăţenilor oraşului.* Identitatea destinaţiei turistice este astfel formată din experienţele, opţiunile şi preferinţele faţă de obiectivele componente ale produsului turistic. Trebuie susţinute în continuare eforturile de promovare a Municipiului Alba Iulia drept *Capitală simbol a României cu fortificaţii bimilenare*. Dimensiunea şi experienţele provocate de obiectivele cultural-simbolice pot fi alăturate celor determinate de spaţiile arhitecturii militare. Există, astfel, obiective cultural-simbolice care de multe ori provoacă senzaţii şi dorinţe asemănătoare cu cele ale arhitecturii militare (Biblioteca Batthyaneum, Palatul Apor, Catedrala Romano-Catolică) după cum şi unele simboluri foste militare au funcţie culturală (Porţile Cetăţii, Statuia lui Mihai Viteazul). Alături de acestea se mai remarcă şi Obeliscul „Horia, Cloşca şi Crişan" şi Monumentul Custozza. Interesantă este evoluţia unor branduri „tinere" cum ar „Traseul celor trei fortificaţii" sau a unora redescoperite, dar insuficient exploatate, cum este „Biblioteca Batthyaneum". Ele câştigă foarte repede adeziuni şi provoacă o emoţionalitate intensă. Astfel, pe baza celor doi piloni, Alba Iulia – capitală simbol a României cu fortificaţii bimilenare trebuie să fie promovată ca un produs turistic puternic atât pe plan naţional, cât şi internaţional.

[2] Planul de Marketing realizat în cadrul proiectului *Respiră aerul istoriei* finanţat din Programul Operaţional Regional 2007-2013. Axa prioritară 5 – Dezvoltarea durabilă şi promovarea turismului. Domeniul major de intervenţie 5.3 – Promovarea potenţilalului turistic şi crearea infrastructurii necesare, în scopul creşterii atractivităţii României ca destinaţie turistică. Operaţiunea – Dezvoltarea şi consolidarea turismului intern prin sprijinirea promovării produselor specifice şi a activităţilor de marketing specifice

Turismul este o ramură economică a cărei expansiune în ultimele decenii a fost surprinzătoare. Dezvoltarea turismului oferă posibilitatea generării unui număr semnificativ de locuri de muncă, iar investițiile în acest domeniu au o durată de amortizare relativ scurtă. Dezvoltarea activităţii turistice la nivelul Municipiului Alba Iulia va crea cerere pentru o gamă largă de bunuri şi servicii cu specific local/regional, achiziţionate ulterior de turişti şi companii de turism, din ţară sau din afara graniţelor ţării, inclusiv bunuri şi servicii produse de alte sectoare economice (comerţ, construcţii, transporturi, industria alimentară, confecţii şi încălţăminte, industria mică şi de artizanat). În acelaşi timp, cunoaşterea produselor româneşti prin turism reprezintă un factor principal de promovare internaţională a economiei României şi de dezvoltare a pieţei interne a acesteia. Dezvoltarea turismului la nivelul Municipiului Alba Iulia, cu includerea şi în circuitul judeţean, regional, naţional şi internaţional, va contribui la creșterea vizibilității și a interesului pentru această zonă. Deşi ponderea turismului în produsul intern brut este redusă atât la nivel național cât și la nivel regional, acesta având o contribuţie de 2-3%, la nivelul Municipiului Alba Iulia ponderea este sub media regională şi naţională. Pe termen mediu şi lung contribuţia turismului la dezvoltarea acestei zone ar putea deveni semnificativă, ţinând cont de eforturile de reabilitare a patrimoniului cultural realizate în ultimii ani.

Dezvoltarea turismului la nivelul Municipiului Alba Iulia va favoriza creşterea economică în oraş şi în împrejurimile acestuia, ca potenţial pol de creştere prin extindere a întregului judeţ. Prin caracterul său specific Cetatea Alba Iulia se înscrie ca o valoare importantă a patrimoniului cultural local, regional, naţional şi internaţional. Includerea Cetăţii Alba Iulia în circuitul turistic naţional şi internaţional şi promovarea acesteia în scopul atragerii turiştilor crează oportunităţi de creştere economică regională şi locală, prin favorizarea apariţiei şi dezvoltării firmelor locale, transformând arealul Municipiului Alba Iulia într-o zonă atractivă pentru investitori şi favorizând astfel crearea de noi locuri de muncă. Acest obiectiv vine în completarea creşterii competitivităţii Municipiului Alba Iulia, respectiv a priorităţii naţionale referitoare la creşterea competitivităţii şi a dezvoltării locale.

Operaţiuni orientative/activităţi:
- Continuarea restaurării, protecţiei și valorificării prin turism a patrimoniului cultural, prin restaurarea Palatului Principilor și a zonei perimetrale a Cetății;
- Finalizarea amenajării turistice a Măgurii Mamut;
- Introducerea a cel puţin 3 hoteluri din Alba Iulia în lanţuri internaţionale hoteliere;
- Construirea unor amenajări turistice pantru tineret: tabere, camping în parteneriat public-privat;
- Construirea unui centru de caravanning în parteneriat public-privat lângă Alba Iulia.

Nevoia centrală este dezvoltarea economiei sociale si a incluziunii sociale

Pornind de la constatările analizei provocărilor în calea dezvoltării și, nevoile de dezvoltare identificate corespund, de asemenea, obiectivelor și țintelor expuse în trei documente strategice esențiale cu efecte și consecințe asupra reducerii sărăciei și promovării incluziunii sociale, și anume: *Strategia națională pentru vârstnici și îmbătrânire activă 2014-2020, Strategia de promovare a incluziunii sociale şi de combatere a sărăciei 2014-2020 şi Strategia Guvernului României de incluziune a cetăţenilor români aparţinând minorităţii romilor pentru perioada 2012-2020.*

În funcție de intensitatea problemelor identificate, principalele **nevoi de dezvoltare în domeniul incluziunii sociale și al sărăciei** sunt:

- scăderea frecvenței sărăciei în cadrul grupurilor vulnerabile, cu precădere în regiunile mai puțin dezvoltate și în zonele rurale din România;
- îmbunătățirea accesului la asistență medicală și la servicii sociale, cu precădere în regiunile mai puțin dezvoltate și în zonele rurale din România;
- crearea mecanismului necesar pentru ca autoritatea locală să devină principalul actor în eradicarea sărăciei şi a consecinţelor sale la nivel local;
- tranziția de la îngrijirea instituțională la servicii comunitare, inclusiv prin acordarea de sprijin de infrastructură unor centre integrate de îngrijire comunitară;
- promovarea economiei sociale și a întreprinderilor sociale;
- îmbunătățirea calității serviciilor de asistență medicală oferite populației în general și grupurilor vulnerabile în special, prin creșterea calitativă și cantitativă a infrastructurii de sănătate, printr-o mai bună aliniere a acestora cu nevoile populației în materie de sănătate și prin înlocuirea structurii segmentate moștenite din era comunistă cu servicii de îngrijiri medicale bazate pe dovezi, echitabile, accesibile,de calitate,eficient integrate în rețea și sustenabile;
- combaterea principalelor cinci patologii ce cauzează 86% din morbiditatea României prin programe de prevenție și curative;
- sprijinirea dezvoltării TIC în domeniile sănătății, asistenței sociale și culturii;

Domenii de intervenţie specifice:

- **reabilitarea/modernizarea infrastructurii sociale și promovarea unor programe de prevenţie (consiliere/mediere) în domeniul serviciilor sociale**: prin acest domeniu se are în vedere optimizarea calităţii şi a capacităţii serviciilor sociale acordate, prin sprijinirea investiţiilor în infrastructura serviciilor sociale, precum şi a investiţiilor în programe de prevenţie (informare, consiliere, mediere şi prevenire), în vederea promovării incluziunii sociale a persoanelor, familiei, comunităţilor.
- **centrele sociale cu destinaţie multifuncţională** pot acoperi o gamă variată de servicii, cu scopul de a ajuta persoanele în dificultate, începând cu acceptarea lor în centru, până la rezolvarea problemelor specifice cu care acestea se confruntă, temporar sau permanent (materiale, financiare, culturale, juridice şi administrative, relaţionale, ocupaţionale, medicale). În acelaşi timp, organizarea unor activităţi pentru dezvoltarea deprinderilor de viaţă independente şi a competenţelor profesionale, precum şi furnizarea de sprijin pentru persoanele din grupuri dezavantajate va avea o contribuţie directă la dezvoltarea activităţilor economiei sociale şi, astfel, la descreşterea excluziunii sociale şi, în paralel, la creşterea accesibilităţii pe piaţa forţei de muncă;
- **dezvoltarea de investiţii în centrele rezidenţiale** deja existente, care asigură servicii de cazare de lungă durată, asigurându-se astfel un cadru adecvat de găzduire şi îngrijire a persoanelor aflate în dificultate. Analizele efectuate au evidenţiat situaţia precară a infrastructurii serviciilor sociale şi necesitatea realizării de investiţii în reabilitarea, modernizarea şi dotarea clădirilor în care se desfăşoară acestea. Totodată, necesitatea investiţiilor apare şi ca urmare a stabilirii unor standarde minime de calitate pentru serviciile sociale ce trebuie să fie îndeplinite de centrele sociale rezidenţiale şi nerezidenţiale. Trebuie menţionat şi faptul că acest domeniu de intervenţie va lua în considerare principiul dezinstituţionalizării promovat de politicile europene în finanţarea operaţiunilor de construcţie, respectiv modernizare a infrastructurii pentru sprijinirea tranziţiei de

la asistenţa instituţională la cea de proximitate. Prin urmare, implementarea unor astfel de proiecte va avea rezultate pozitive, atât din punctul de vedere al creşterii calităţii vieţii persoanelor asistate sociale, cât şi din cel al reinserţiei pe piaţa muncii a numeroase persoane aflate în dificultate. Identificarea, la nivel regional, a proiectelor de reabilitare, modernizare şi dotare a infrastructurii centrelor sociale (rezidenţiale şi nerezidenţiale) se va realiza în concordanţă cu priorităţile stabilite prin Strategia naţională de dezvoltare a serviciilor sociale, precum şi cu nevoile identificate prin strategiile judeţene de incluziune socială şi Planurile de Dezvoltare ale Regiunilor.

Operațiuni orientative/activități:

- reabilitarea/modernizarea infrastructurii de servicii sociale, inclusiv dotarea cu echipamente specifice;
- construcția/modernizarea infrastructurii pentru sprijinirea tranziţiei de la asistena instituţională la cea de proximitate;
- derularea de programe (consiliere/mediere) în vederea prevenirii existenţei unor situaţii dificile.

Prioritate de dezvoltare: Promovarea incluziunii sociale și reducerea gradului de sărăcie
Obiectiv: Regenerarea zonelor deprivate şi stimularea incluziunii sociale a comunităţilor marginalizate, prin crearea premiselor necesare pentru asigurarea acestor comunităţi cu servicii esenţiale şi condiţii decente de trai. Aceste investiţii vor facilita stimularea incluziunii sociale şi reducerea gradului de sărăcie, contribuind, astfel, la atingerea obiectivului european al coeziunii economice şi sociale.

Domeniul de intervenție: sprijin pentru regenerarea economică a zonelor urbane și rurale aflate în declin
Operațiuni orientative/activități: proiecte integrate de regenerare economică a zonelor deprivate și incluziune socială a comunităţilor marginalizate prin:

- îmbunătățirea condiţiilor de locuire (reabilitare/modernizare locuințe sociale);
- investiții în infrastructura de sănătate, educație, servicii sociale;
- stimularea ocupării, prin intermediul AES (activități de economie socială);
- activități (informare/consiliere/mediere etc.) de dezvoltare comunitară integrată, în vederea creșterii gradului de coeziune și consens la nivelul comunității

Sprijin pentru incluziunea socială a comunităților defavorizate, inclusiv a comunității rroma
Fundamentare: Având în vedere că, unul din şase europeni se confruntă cu fenomenul sărăciei, şi că aproape toate categoriile socio-demo-economice, actualmente, la nivelul Uniunii Europene, se înregistrează o intensă preocupare pentru diminuarea sărăciei şi promovarea incluziunii sociale. Majoritatea europenilor (42%) consideră că Uniunea Europeană are un rol determinant în adresarea problemei deprivării şi a excluziunii sociale.

Printre principalii factori responsabili de favorizarea/agravarea riscului de sărăcie şi excluziune socială se numără:

- lipsa ocupării (în special a celei pe termen lung);
- nivel educaţional scăzut;
- afectarea capacităţii de muncă prin existenţa unui handicap;
- sarcina întreţinerii copiilor (factor a cărui acţiune poate fi potenţată de toţi ceilalţi factori anteriori).

Rezultatul acţiunii, uneori conjugate, a acestor factori, se traduce în efecte multiple, precum inexistenţa unor surse constante de venituri pentru un trai decent, inexistenţa unor condiţii proprii de locuit, acces redus la servicii publice (sociale, de sănătate, culturale etc.) şi utilităţi, abandon familial, dezvoltarea diferitelor adicţii (alcool, droguri etc.), proliferarea delincvenţei (inclusiv a celei juvenile), a infracţionalităţii etc. Toate acestea se traduc printr-o calitate scăzută a vieţii persoanelor sărace şi marginalizate, cu impact social, mai larg.

Categorii de populaţie mai expuse riscului de sărăcie şi excluziune socială, decât restul populaţiei

Femeile reprezintămai mult de jumătate din populaţia săracă a Europei iar în Alba Iulia depăşesc 51%.
Copiii reprezintă una dintre cele mai vulnerabile categorii, peste 19 de milioane de copii fiind expuși riscului sărăciei la nivelul Uniunii Europene. Gradul de risc risc crește în cazul copiilor care trăiesc în familii numeroase sau al celor care trăiesc în familii monoparentale.
Tinerii reprezintăo altăcategorie cu risc ridicat de excluziune socială, în condițiile în care 20% din tinerii din Uniunea Europeană se află în șomaj și, prin urmare, prezintă un risc ridicat de sărăcie. Din ce în ce mai puţin tineri reușesc să ocupe un loc în educație și formare profesională sau în învațământul superior, având perspective limitate de a găsi un loc de muncă.
Şomerii reprezintă o altă categorie expusă riscului sărăciei, șomajul fiind principala cauză de sărăcie pentru populația de vârstă activă. Sărăcia și excluziunea de pe piața muncii se complementează, existând, însă, şi fenomenul de pauperizare a populaţiei ocupate, fapt datorat nivelului precar de salarizare.
Bătrânii reprezintă o altă categorie care se confruntă cu riscul sărăciei şi excluziunii sociale, procesul de îmbătrânire a populaţiei, atât la nivel comunitar, cât şi la nivel naţional, acutizând această problemă.
Persoanele cu handicap sau cele care suferă de boli cronice severe, se confruntă frecvent cu dificultăţi economice şi asupra întregii familii/gospodării de care depind. La nivelul Uniunii Europene aproximativ 6,5 milioane de persoane cu risc de sărăcie sau excluziune socială prezintă o formă sau alta de handicap. De asemenea, anumite minorităţi etnice, dintre care romii reprezintă grupul cel mai numeros, sunt afectate de o precaritate acută, fiind afectaţi de multiple tipuri de discriminare.

În acelaşi timp, trebuie avută în vedere şi dimensiunea teritorială, întrucât, pe lângă faptul că sărăcia este un fenomen ce se autosusţine şi se amplifică (principiul „bulgărelui de zăpadă"), există şi efectul de „concentrare" a sărăciei, de regulă, persoanele sărace concentrându-se, spaţial, în anumite regiuni sau chiar în zone mai mici (cartiere, ghetto-uri etc.). În plus, dimensiunea teritorială contează şi din punctul de vedere al **mediului de rezidenţă**.

Sărăcia, ca fenomen, este mult mai răspândită în mediul rural faţă de cel urban, comparaţia, la nivel de ordin de mărime al populaţiei afectate de sărăcie în cele două medii, relevând prevalenţa numerică a populaţiei sărace la nivel rural. De asemenea, sărăcia din mediul rural prezintă caracteristici care o disting de cea din mediul urban. Astfel, în timp ce, în mediul rural sărăcia este una manifestată, preponderent, la nivelul consumului, în mediul urban, aceasta este o sărăcie profundă, manifestată în diverse zone (consum, cheltuieli utilităţi, acces servicii etc.). O altă diferenţiere există în ceea ce priveşte caracteristicile teritoriului afectat de sărăcie în cele două medii: în mediul urban apare fenomenul segregării săracilor, în timp ce la nivel rural acesta nu este atât de pronunţat.

Diferenţieri apar şi în privinţa contextului favorizant pentru sărăcia din mediul urban, respectiv cea din mediul rural. Dacă, în cazul sărăciei din mediul rural, viaţa economică şi infrastructura slab dezvoltate, condiţiile de locuire precare, accesul redus la servicii şi resurse alocate de administraţie, reprezintă factori favorizanţi, pentru sărăcia care apare în mediul urban, alţii sunt **factorii favorizanţi.** Aceştia, mai numeroşi şi mai complecşi, au legătură cu: schimbările structurale ale pieţei muncii, migrarea din zonă a locuitorilor relativ mai înstăriţi, dinamica pieţei imobiliare de la nivelul întregii aşezări, dezinteresul actorilor urbani în bunăstarea oraşului, dezorganizare socială, lipsuri multiple (şi lipsa/precaritatea locuinţei), istorii private nefericite etc.

Lipsa locuinței/a unor condiţii improprii pentru locuire reprezintă una dintre formele extreme de sărăcie şi precaritate, care s-a extins în ultimii ani. Inexistenţa unor surse constante de venituri coroborată cu condiţiile improprii de locuit, generează, în cascadă, alte tipuri de dificultăţi, precum lipsa accesului la educaţie, lipsa calificărilor profesionale care pot asigura inserţia socio-profesională, stare precară de sănătate, lipsa de inserţie socială a persoanelor aparţinând categoriilor defavorizate.

Astfel, la nivelul comunităţilor defavorizate există numeroase probleme de locuire şi de asigurare a unui trai decent. În plus, se înregistrează tendinţe care denotă agravarea situaţiei (multiplicarea

ghetourilor etnice – cele mai multe populate cu romi – de tip non-rural, alimentarea ghetourilor cu locuitorii cartierelor de blocuri fără locuri de muncă, incapabili să ţină pasul cu creşterea costurilor de întreţinere, deteriorarea în ritm accelerat a locuinţelor din cartierele de blocuri), ceea ce denotă faptul că rezultatul acţiunilor întreprinse până acum nu este semnificativ.

În vederea reducerii concentrări spațiale a sărăciei, este necesară promovarea unor planuri integrate care să cuprindă pe lângă măsurile, obligatorii, ce vizează construcţia/reabilitarea de locuințe sociale şi intervenții complementare în domeniul educației, sănătății, serviciilor sociale și ocupării forței de muncă, ca soluţie viabilă de reducere a focarelor de sărăcie şi excluziune socială. Scopul intervenţiilor complementare este acela al creării unor premise necesare pentru creşterea ocupării (mai ales, prin intermediul activităţilor de economie socială), prin asigurarea unei stări de sănătate corespunzătoare şi a unor minime niveluri de competenţe profesionale. De asemenea, cruciale pentru reuşita intervenţiilor care vizează integrarea comunităţilor defavorizate, sunt activităţile de dezvoltare comunitară integrată, care au drept scop creşterea gradului de consens a membrilor comunităţii, uniformizarea percepţiei la nivel de comunitate cu privire la ceea ce trebuie întreprins etc.

O atenţie specială va fi acordată, în cadrul intervenţiilor, populaţiei rroma, având în vedere câteva caracteristici diferenţiatoare, respectiv grad sporit de discriminare la care este expusă, tradiţii culturale diferite, nivel de ocupare, în general, destul de redus etc. În acest context, importante sunt aspecte care să ţină seama de intenţiile esenţiale ale unei societăţi deschise, opusă discriminării, excluziunii şi formării enclavelor etnice şi sociale (în cazul acesta, de romi aflaţi în sărăcie extremă), precum: alegerea terenurilor pe care sunt amplasate locuinţele, astfel încât să existe proximitate spaţială a comunităţilor, existenţa unor instituţii care să favorizeze contactul (şcoli, instituţii sanitare) etc.

Această strategie are în vedere principiul non-discriminării etnice, conform căruia orice proiect cu componentă spaţială (locuinţe, comunităţi, evicţiuni, transmutări etc.), formulat pe criterii etnice, poate avea efecte contraintuitive, prin adâncirea segregării, excluziunii şi prin ghetoizare. În acelaşi timp, se are în vedere principiul „pachetului de măsuri”, conform căruia orice intervenţie constă într-un pachet de măsuri, locuinţele având prioritate, ca importanţă, dar, în absenţa altor măsuri complementare, aplicate simultan sau într-o perioadă compactă de timp (pentru a avea impact), respectiv modernizarea serviciilor comunitare, creşterea nivelului de educaţie, rezolvarea situaţiei juridice, a problemei locurilor de muncă, a asistenţei sanitare etc., nu rămân decât simple „conserve de lux” pentru sărăcie şi excluziune.

Nevoi în domeniul serviciilor urbane

Dezvoltare României, în sensul realizării condiţiilor de locuire conform cerinţelor europene la noi în ţară, implică și asigurarea alimentării cu apă, construcţia de sisteme de canalizare si epurare a apei, tratarea apelor uzate. Din cauza lipsei surselor de finanțare, aceste priorităţi nu au putut fi abordate în ritmul cerut de necesităţile reale de infrastructură edilitară ale locuitorilor.

România este considerabil în urmă în ceea ce priveşte furnizarea serviciilor de tratare a apei potabile și de colectare și epurare a celei uzate. Având în vedere faptul căîn România, apele de suprafaţă sunt utilizate ca surse de apă potabilă, calitatea cursurilor de apă depinde în mare măsurăde capacităţile și calitatea epurării apei uzate rezultate din activităţile umane.

Un management adecvat al resurselor naturale, în sensul protejării lor, implică o creștere a populaţiei cu acces continuu la apă potabilă de calitate și o creștere a volumului de apă reziduală tratată înainte de a ajunge în receptorii naturali. Aceasta presupune investiţii în reţelele de alimentare cu apă, inclusiv extinderea reţelei sau reabilitarea ei acolo unde este cazul, precum și îmbunătăţirea sistemului de canalizare și de tratare a apei, ţinând cont de standardele de calitate în condiţiile unui tarif acceptabil. Îmbunătăţirea serviciilor de utilităţi publice în sectorul de apă este strâns legată de managementul eficient al resurselor de apă, contribuind la utilizarea durabilă a acestora.

În concluzie, problemele legate de calitatea apelor de suprafaţă și a celor subterane provin în principal din apele uzate neepurate deversate în cursurile de apă. Deci, trebuie dezvoltate şi operaţionalizate sisteme specifice de gospodărire a apelor. Aceasta implică investiţii în facilităţi corespunzătoare de apă şi apă uzată, pe de-o parte, iar pe de altăparte, stabilirea unor sisteme operaţionale eficiente. Un aspect esenţial al operaţiunilor propuse este acela de a promova o mai mare eficienţă și calitate în oferirea de servicii publice locale, prin investiţii și promovarea de operaţiuni independente, bine coordonate și sustenabile din punct de
vedere financiar.

De asemenea, aceste investiţii sunt necesare în vederea respectării angajamentelor asumate în cadrul Capitolului - Protecţia mediului. Astfel, un management eficient al resurselor de apă şi utilizarea durabilă trebuie să fie consistent cu strategia şi politica naţională în domeniul gospodăririi apelor și să contribuie la atingerea obiectivului său general:

- realizarea unei politici de gospodărire durabilă a apelor prin asigurarea protecţiei cantitative și calitative a apelor, apărarea împotriva acţiunilor distructive ale apelor, precum și valorificarea potenţialului apelor în raport cu cerinţele dezvoltării durabile a societăţii și în acord cu directivele europene în domeniu.
- lucrările de modernizare a infrastructurii de apă vor ţine seama și de planurile de amenajare teritorială locală si regională. Se va acorda o atenţie deosebită zonelor cu disfuncţionalităţi mari în alimentarea cu apă potabilă şisau canalizare, a zonelor cu resurse reduse de apă, a zonelor cu resurse de apă poluată, care necesită măsuri prioritare de reabilitare.
- prin îmbunătăţirea accesului la utilităţile elementare de apă se are în vedere atât promovarea unei eficienţe şi calităţi sporite în oferirea de servicii publice locale, cât și protejarea şi reabilitarea surselor de apădin România.

Soluțiile posibile vizează dezvoltarea și modernizarea reţelelor tehnico-edilitare, respectiv reţele de alimentare cu apă, canalizare, staţii de epurare în orasele mici dar mai ales în mediul rural, contribuind astfel la dezvoltarea orașelor mici, a spațiilor rurale și a regiunilor în ansamblu. Operaţiunile avute în vedere trebuie să fie bine coordonate și sustenabile din punct de vedere financiar, în vederea maximizării eficienţei costurilor.

Principalele acţiuni indicative avute în vedere vizează extinderea si îmbunătăţirea infrastructurii de apă şi apă uzată în localităţile vizate.

Operaţiuni orientative

- Continuarea decontaminării şi reconstruirii siturilor industriale Centru şi Refractara cu funcţii specifice;
- Atingerea nivelului mediei europene de 26 mp/locuitor în domeniul spaţiilor verzi;
- Extinderea alimentării cu apă şi a reţelei de canalizare pe Măgura Mamut în vederea alimentării noilor cartiere rezidenţiale;
- Extinderea reţelei stradale în noile cartiere;
- Continuarea amenajării pentru sport şi recreere a Măgurii Mamut;
- Dotarea cu echipamente pentru situaţii de urgenţă a ISU;
- Măsuri de prevenire a situaţiilor de urgenţă construire diguri, împăduriri ale terenurilor degradate în zona înconjurătoarea a municipiului Alba Iulia
- reabilitarea/extinderea reţelelor de apă;
- reabilitarea/extinderea reţelelor de canalizare la nivel local.

Nevoile centrale ale acestui sector sunt sustenabilitatea și calitatea locurilor de muncă și sprijinirea mobilității forței de muncă, obiectivul principal fiind creșterea la 70% a ratei de ocupare a forței de muncă.

Soluții

Abordarea ocupării într-o manieră integrată, atât din perspectiva educației și formării profesionale, cât și a oportunităților de angajare. O atenție deosebită va fi acordată tinerilor care nu au un loc de muncă, nu urmează un program educațional sau de formare, persoanelor în vârstă, femeilor, populației din mediul rural, în concordanță cu principalele nevoi de dezvoltare. Se urmărește îmbunătățirea alinierii ocupării și a serviciilor de dezvoltare a forței de muncă la nevoile în schimbare ale pieții muncii şi diversificarea economiei pescuitului și acvaculturii, pentru a atrage ocuparea forței de muncă și crearea de firme în domeniu, conversia în activități non-agricole, diversificarea economiei rurale și crearea de locuri de muncă.

Îmbunătăţirea nivelului productivităţii: principalii factori de care depinde economia Municipiului Alba Iulia sunt rata de ocupare (numărul de persoane ocupate) şi nivelul productivităţii (valoarea generată de fiecare oră de muncă). Principalele intervenţii ar putea fi grupate asupra următorilor factori cheie: aptitudini (orientarea asupra persoanelor fără calificare şi îmbunătăţirea abilităţilor persoanelor ocupate), inovare (creşterea investiţiilor în activitatea de cercetare-dezvoltare-inovare a întreprinderilor, în special a întreprinderilor mici şi mijlocii şi îmbunătăţirea produselor şi serviciilor existente şi introducerea pe piaţă a produselor noi), întreprinderi (stimularea apariţiei de noi firme şi creşterea ratei de supravieţuire a acestora), investiţii (sprijinirea investiţiilor atât a celor autohtone cât şi atragerea de investiţii străine);

Nevoile centrale ale acestui sector sunt sustenabilitatea și calitatea locurilor de muncă și sprijinirea mobilității forței de muncă, obiectivul principal fiind creșterea la 70% a ratei de ocupare a forței de muncă.

Soluții

Abordarea ocupării într-o manieră integrată, atât din perspectiva educației și formării profesionale, cât și a oportunităților de angajare. O atenție deosebită va fi acordată tinerilor care nu au un loc de muncă, nu urmează un program educațional sau de formare, persoanelor în vârstă, femeilor, populației din mediul rural, în concordanță cu principalele nevoi de dezvoltare. Se urmărește îmbunătățirea alinierii ocupării și a serviciilor de dezvoltare a forței de muncă la nevoile în schimbare ale pieții muncii şi diversificarea economiei pescuitului și acvaculturii, pentru a atrage ocuparea forței de muncă și crearea de firme în domeniu, conversia în activități non-agricole, diversificarea economiei rurale și crearea de locuri de muncă.

Îmbunătăţirea nivelului productivităţii: principalii factori de care depinde economia Municipiului Alba Iulia sunt rata de ocupare (numărul de persoane ocupate) şi nivelul productivităţii (valoarea generată de fiecare oră de muncă). Principalele intervenţii ar putea fi grupate asupra următorilor factori cheie: aptitudini (orientarea asupra persoanelor fără calificare şi îmbunătăţirea abilităţilor persoanelor ocupate), inovare (creşterea investiţiilor în activitatea de cercetare-dezvoltare-inovare a întreprinderilor, în special a întreprinderilor mici şi mijlocii şi îmbunătăţirea produselor şi serviciilor existente şi introducerea pe piaţă a produselor noi), întreprinderi (stimularea apariţiei de noi firme şi creşterea ratei de supravieţuire a acestora), investiţii (sprijinirea investiţiilor atât a celor autohtone cât şi atragerea de investiţii străine);

Nevoia: locuire de calitate şi durabilă

Există o serie de aspecte care influenţează situaţia locuirii într-o ţară, regiune sau localitate, aspecte faţă de care, prin instituirea unei politici de locuire, se exprimă o poziţie. Unul dintre cele mai importante aspecte este furnizarea locuinţelor (construirea unora noi sau valorificarea celor existente) şi modul în care sectorul public şi cel privat se completează în asigurarea acestui serviciu. Producerea de locuinţe include activităţile de planificare urbană realizate de municipalitate (coordonarea la nivelul oraşului, în planurile de dezvoltare urbană, a noilor zone de locuit cu infrastructura necesară, cu locurile de muncă), realizarea montajului financiar şi asigurarea echilibrului între oferirea de subvenţii şi menţinerea unor costuri scăzute pentru teren şi construcţie, construirea propriu zisă, alocarea locuinţelor (prin intermediul pieţei sau în cadrul unei scheme a municipalităţii).

Segmentul locuinţelor sociale este direcţionat spre asigurarea accesului la o locuinţă decentă pentru membrii comunităţii care nu îşi pot permite preţurile pieţei libere. O parte din obiectivele politicii de locuire, elaborate şi coordonate la nivelul fiecărei localităţi, sunt atinse prin intermediul acţiunii directe a administraţiei publice, dar altele au nevoie de existenţa unei pieţe funcţionale de locuinţe. Dacă administraţia trebuie, de multe ori, să intervină direct în cazurile dificile din punct de vedere social, pentru cea mai mare parte a populaţiei soluţia este pe piaţa de locuinţe. Funcţionarea acesteia depinde de o serie de factori, iar evoluţia unora dintre aceştia poate fi influenţată şi de administraţia publică.

În principal datorită naturii lor duale – ocupându-se de echitate socială şi simultan de dezvoltare economică **– politicile de locuire** sunt subiect de cercetare şi la nivel suprastatal, literatura de specialitate anticipând abordarea politică a acestui subiect în Uniunea Europeană (Kleinman 2002). Este foarte puţin probabil să se dezvolte un stat al bunăstării la nivel european, iar politicile sociale vor rămâne, conform principiului subsidiarităţii, de competenţa nivelului naţional sau local, însă aspecte „periferice" ale agendei sociale vor fi preluate de Uniunea Europeană. Aici sunt incluse şi elemente care ţin de locuire, care se află la intersecţia dintre politicile economice şi cele sociale.

Preocupări în domeniul locuirii la nivel european

Carta Uniunii Europene a Drepturilor Fundamentale menţionează, în articolul 34, *dreptul la asistenţă privind locuirea* pentru asigurarea unui adăpost decent pentru persoanele care nu posedă suficiente resurse, în concordanţă cu legile europene şi naţionale. Cu toate acestea, în majoritatea ţărilor europene responsabile pentru asigurarea accesului la locuinţe sociale sunt administraţiile locale, recurgându-se însă la furnizori diferiţi: municipalităţile (în Suedia şi Marea Britanie), organizaţii sociale cu statut special (în Olanda, Marea Britanie, Franţa) sau investitori privaţi (Germania). În ajutorul acestora vine în general sprijinul financiar al statului, exprimat în diverse forme: reduceri de impozite, subvenţii pentru operarea locuinţelor sociale, subvenţii generale pentru locuinţe sociale, împrumuturi, garanţii, ajutor social pentru locuinţă acordat direct persoanelor.

Direcţii în elaborarea politicilor de locuire

Fiecare ţară sau fiecare oraş are propriile motive specifice pentru a recurge la formularea şi implementarea unei politici de locuire, dar, dincolo de acestea, există o serie de argumente general valabile pentru implicarea administraţiei – locale sau centrale – în sectorul locuirii. În primul rând este vorba despre importanţa majoră pe care o are accesul la o locuinţă satisfăcătoare pentru fiecare individ, siguranţa adăpostului fiind una dintre nevoile de bază ale fiinţei umane şi unul dintre drepturile sale fundamentale, condiţionând în bună măsură performanţa sa în societate. Un argument cu aceeaşi greutate este dat de legătura între situaţia sectorului locuirii şi dezvoltarea economică generală a comunităţii. În raportul UNECE 1993, „consumul" de locuinţe este considerat a fi mult mai favorabil unei societăţi decât consumul multor alte produse.

Experienţa tuturor ţărilor industrializate arată că accesul corespunzător la locuinţe pentru întreaga populaţie nu poate fi atins fără intervenţia administraţiei publice pe piaţa de locuinţe – ca reglementator, sau un jucător cu statut special pe piaţă – şi, mai ales, fără a dezvolta şi implementa o serie de elemente de politică publică în sectorul locuirii. Satisfacerea cererii de locuinţe la un nivel

adecvat din punct de vedere calitativ are efecte economice şi sociale benefice asupra societăţii în ansamblu, ducând nu numai la evitarea locuirii în condiţii sanitare inacceptabile, ci având ca rezultat promovarea integrării sociale şi a educării indivizilor în spiritul valorilor culturii respect

Ce elemente atinge o politică de locuire

În Europa Centrală şi de Est, odată cu schimbările politice dramatice survenite în ultimii 20 de ani, politicile de locuire au trebuit reconsiderate complet, pe baza unor principii noi. Pentru a sprijini acest proces, Comisia Economică pentru Europa a Naţiunilor Unite a elaborat un ghid (UNECE 1993) care concentrează experienţa existentă la momentul 1993 în domeniul politicilor de locuire, reţinând cu precădere aspectele relevante pentru ţările din centrul şi estul Europei. Acest document va fi utilizat în continuare ca structură suport a prezentării elementelor politicii de locuire.

Există o serie de aspecte care influenţează situaţia locuirii într-o ţară, regiune sau localitate, aspecte faţă de care, prin instituirea unei politici de locuire, se exprimă o poziţie. Acestea vor fi detaliate în continuare şi se referă la furnizarea de locuinţe, la statutul chiriaşilor, sprijinul pentru grupurile dezavantajate şi existenţa unei pieţe de locuinţe.

Unul dintre cele mai importante aspecte este furnizarea locuinţelor (construirea unora noi sau valorificarea celor existente) şi modul în care sectorul public şi cel privat se completează în asigurarea acestui serviciu. Producerea de locuinţe include activităţile de planificare urbană realizate de municipalitate (coordonarea la nivelul oraşului, în planurile de dezvoltare urbană, a noilor zone de locuit cu infrastructura necesară, cu locurile de muncă), realizarea montajului financiar şi asigurarea echilibrului între oferirea de subvenţii şi menţinerea unor costuri scăzute pentru teren şi construcţie, construirea propriu zisă, alocarea locuinţelor (prin intermediul pieţei sau în cadrul unei scheme a municipalităţii). La finalul lanţului furnizării de locuinţe se află administrarea efectivă a acestora, nivel foarte important atât pentru păstrarea valorii locuinţelor şi a investiţiilor, precum şi pentru atingerea obiectivelor care ţin de protecţia socială.

Administrarea fondului locativ se face pe trei niveluri: din punct de vedere fizic (întreţinere, reparaţii), financiar (stabilirea nivelului chiriei, administrarea ipotecilor) şi juridic (contractele de închiriere, vânzare – cumpărare, avizele de evacuare etc.). Două aspecte importante în domeniul locuirii, care condiţionează succesul unei politici sunt **protecţia chiriaşilor şi sprijinul persoanelor dezavantajate.** Aceste grupuri sunt protejate prin legi speciale şi ambele sunt ţinta unei largi varietăţi de măsuri ale politicii de locuire.

Segmentul locuinţelor sociale este direcţionat spre asigurarea accesului la o locuinţă decentă pentru membrii comunităţii care nu îşi pot permite preţurile pieţei libere. O parte din obiectivele politicii de locuire sunt atinse prin intermediul acţiunii directe a administraţiei publice, dar altele au nevoie de existenţa unei pieţe funcţionale de locuinţe. Dacă administraţia trebuie, de multe ori, să intervină direct în cazurile dificile din punct de vedere social, pentru cea mai mare parte a populaţiei soluţia este pe piaţa de locuinţe. Funcţionarea acesteia depinde de o serie de factori, iar evoluţia unora dintre aceştia poate fi influenţată şi de administraţia publică.

Aceşti factori, conform ghidului UNECE (1993), sunt:

- reglementarea dreptului de proprietate asupra terenurilor şi clădirilor şi a tranzacţiilor, care să permită schimburile eficiente de terenuri şi locuinţe;
- piaţă financiară/de capital în care există încredere între investitor şi consumator; bază contractuală pentru relaţiile dintre diferite părţi;
- o industrie de construcţii viabilă;
- o ofertă corespunzătoare de materiale de construcţie şi unelte;
- o distribuţie adecvată a informaţiei privind toate aspectele sectorului locuirii;
- norme care controlează starea fizică a clădirilor şi condiţiile sanitare şi de siguranţă;
- suficiente terenuri pe piaţă care să ofere acces la terenuri ieftine pentru locuinţe; (uneori) implicarea chiriaşilor.

Implementarea politicii de locuire
Mai ales pentru ţările aflate într-o perioadă de schimbări economice rapide este esenţială clarificarea ţelurilor politicii de locuire. Deciziile importante, cu efecte pe termen lung, nu trebuie luate fără a face o serie de alegeri necesare: ţelurile comunităţii sunt legate de mărirea fondului de locuinţe sau de creşterea calităţii; se ia în calcul schimbarea masivă a tipului de proprietate asupra locuinţelor sau nu; se urmăreşte diferenţierea locuinţelor existente sau introducerea unor mecanisme de redistribuire a bunăstării.

De compoziţia particulară a tuturor acestor elemente într-o politică de locuire depinde alegerea manierei de implementare. În continuare vor fi menţionate aspectele cele mai importante legate de promovarea producerii de noi locuinţe, de finanţarea locuirii, de alocarea locuinţelor, de statutul chiriaşilor, de administrarea fondului locativ şi de monitorizarea şi evaluarea politicilor de locuire. Prima categorie de instrumente se referă la promovarea producerii de noi locuinţe, mai exact la iniţiativa pentru a dezvolta fondul locativ prin noi construcţii sau renovarear/evitalizarea unor locuinţe vechi. Pentru o politică care se concentrează pe promovarea producerii de locuinţe sunt esenţiale răspunsurile la următoarele chestiuni: cine decide ce se va construi, unde şi când.

Instrumentele de planificare urbană se află în general în mâna administraţiei publice, dar acestea se pot baza într-o oarecare măsură pe iniţiativele existente ale investitorilor privaţi. În funcţie de asamblarea intereselor publice şi private în fiecare situaţie particulară, următoarele aspecte pot interveni în mod diferit şi se pot afla în responsabilitatea unuia sau altuia dintre parteneri:

- evaluarea situaţiei existente şi anticiparea tendinţelor privind nevoile şi cererea de locuinţe;
- planificarea utilizării terenurilor, viabilizarea terenurilor urbane, asigurarea infrastructurii;
- calificarea companiilor de construcţii, structura proprietăţii şi costul terenului, formele de proprietate asupra locuinţelor;
- evaluarea situaţiei existente şi anticiparea tendinţelor privind nevoile şi cererea de locuinţe;
- planificarea utilizării terenurilor, viabilizarea terenurilor urbane, asigurarea infrastructurii;
- calificarea companiilor de construcţii, structura proprietăţii şi costul terenului, formele de proprietate asupra locuinţelor.

Finanţarea locuirii necesită recurgerea la un alt set de instrumente, care ţin în principal de împrumuturi, subvenţii şi impozite. În general prin combinarea celor trei tipuri de instrumente, se urmăresc trei obiective: asigurarea accesibilităţii din punct de vedere financiar la o locuinţă decentă, contribuirea la crearea unui fond locativ de standard cel puţin decent şi, în unele situaţii, reducerea diferenţelor dintre cheltuielile familiilor pentru locuire datorate condiţiei locuinţelor (în clădiri istorice etc.).

O componentă centrală a oricărei politici publice de locuire este alocarea locuinţelor sociale, aici întâlnindu-se cel mai evident nevoia de eficienţă economică cu acordarea fină a instrumentelor de protecţie socială. Rolul autorităţilor publice este, în acest context, acela de a compensa lipsurile pieţei, introducând mecanisme de alocare bazate pe nevoie, considerând în general un reper acceptabil al raportului dintre cheltuielile pentru locuire şi venitul pe familie.

Instrumentele principale pe care autorităţile publice le utilizează în acest demers sunt:

- îmbunătăţirea sistemelor de creditare pentru a putea programa mai eficace cheltuielile de capital (promovarea construcţiilor de locuinţe);
- forme de suport bazate pe nevoie (de exemplu ajutorul pentru locuire) acordate în funcţie de situaţia fiecărei familii (asistarea familiilor nevoiaşe)

Cadru legislativ:Ajutorul pentru încălzirea locuinţei:

- **Ordonanţa de urgenţă a Guvernului nr.5/2003** privind acordarea de ajutoare pentru încălzirea locuinţei, precum şi a unor facilităţi populaţiei pentru plata energiei termice, aprobată prin **Legea nr.245/2003,** cu modificările şi completările ulterioare;
- **Ajutoarele băneşti pentru achiziţionarea centralelor termice şi a arzătoarelor automatizate:**

- **Ordonanţa de urgenţă a Guvernului nr. 91 din 14 iulie 2005** privind instituirea Programului de acordare a unor ajutoare băneşti populaţiei cu venituri reduse care utilizează gaze naturale pentru încălzirea locuinţei, în vederea creşterii eficienţei consumului, siguranţei şi calităţii vieţii, aprobată cu modificări prin **Legea nr. 291/2005,** cu modificările şi completările ulterioare.

Creşterea calităţii locuirii şi îmbunătăţirea serviciilor edilitare
Creşterea eficienţei energetice în clădirile publice şi rezidenţiale, obiectiv specific Îmbunătăţirea confortului termic şi scăderea costurilor cu energia(încălzire –răcire iluminat) în clădirile instituţiilor publice (sedii primării, instituţii de învăţământ, spitale, instituţii de cultură etc.) şi de locuinţe (noi şi istorice) prin creşterea eficienţei energetice şi implementarea de sisteme inteligente de monitorizare şi control că spaţiile devin atractive pentru locuit, investit, iar clădirile şi cartierele pot avea un nou viitor.

Eficienţa energetică a spaţiilor de locuit contribuie la sporirea confortului, la predictibilitatea costurilor în bugetul familiei şi implicit la calitatea vieţii şi atractivitatea zonelor de locuit. Reglementările în ceea ce priveşte sistemele de anvelopare şi calitate a lucrărilor au generat rezistenţăscepticism din partea populaţiei şi trenează implementarea efectivă a programelor în acest sens. Dincolo de cadrul juridic, mai greu de modificat la nivel regional în oraşe se pot implementa, promova sau recunoaşte sisteme de etichetare ecologică, etichetare a eficienţei energetice a clădirilor acest fapt având implicaţii directe asupra certificatului verde a clădirii sau a spaţiului care face obiectul unei tranzacţii imobiliare sau închiriere.

Dincolo de disponibilitatea tehnologiilor şi soluţiilor, de sistemul de reglemantare sau stimulente esenţial la nivel tehnic sunt:
- dezvoltarea competenţelor profesionale în vederea implementării în mod practic a eficienţei energetice în clădiri (proiectare, sisteme de construcţii şi instalaţii, audit energetic, eco-design, arhitectură, utilizarea materialelor ecologice sau a tehnologiilor inteligente);
- cunoaşterea tehnologiilor şi a condiţiilor de mediu locale, alături de calificarea profesională permit alegerea optimăa soluţiei de eficientizare energetică;
- aportul inovării de pe întreg procesul: design proiectare, testare implementare este un plus în furnizarea unor soluţii standardizate.

De asemenea, având în vedere că se pune problema unei investiţii, costul acesteia şi posibilitatea amortizării sunt esenţiale, aceste aspecte putând fi ameliorate prin găsirea unor soluţii locale bazate pe capacitatea de inovare şi expertiză disponibilă. Ţinte relevante conform Strategiei Europa 2020 UE: creştere cu 20 % a eficienţei energetice scăderea la 80% a nivel emisii GES faţă de 1990. România: creştere cu 19 % a eficienţei energetice scăderea cu 19% a nivel emisii CO2. Microregiunea: creştere cu 20 % a eficienţei energetice scăderea cu 19% a nivel emisii CO2.

Indicatori de rezultat
Scădere amprentei de CO2 a clădirilor
Scăderea punctuală a temperaturii în oraşe % clădiri reabilitate termic (publice, private)
Număr clădiri cu eficienţă energetică ridicată(publice, private)
Reducere % a costului cu încălzirea-răcirea clădirilor
Suprafaţă acoperişuri verzi Îmbunătăţirea aspectului şi confortului clădirilor
Număr specialişti în implementarea sistemelor de eficientizare energetică
Clădiri publice şi private reabilitate -eficientizate energetic
Zone de acoperişuri verzi realizate
Proceduri şi modele de soluţii tehnice inovative pentru reabilitare -eficientizare energetică pentru clădiri publice şi locuinţe Know-how-ul şi eficienţa energetică
Tehnologii şi soluţii verzi produse la nivel regional Cultura şi motivaţie privind eficienţa energetică în rândul consumatorilor
Regenerarea urbană punctuală a unor cartiere

Planuri de regenerare urbană prin eficientizare energetică
Abordarea teritorială în Municipiul Alba Iulia
Programul/fondul din care urmează să fie sprijinită: POR, POS Mediu

Operaţiuni orientative
- **C**reşterea suprafeţei construite pe membru de familie şi apropierea de media Uniunii Europene din acea perioadă;
- Creşterea numărului de locuinţe private şi a confortului acestora;
- Îmbunătăţirea densităţii locuinţelor în noile cartiere ale Municipiului Alba Iulia: Orizont, Miceşti-Mamut, Pâclişa-Mamut etc. în vederea creşterii coeziunii urbane;
- Construirea de locuinţe de către Primăria Municipiului Alba Iulia în vederea atragerii de elite intelectuale tinere în municipiu;
- Îmbunătăţirea eficienţei energetice în clădiri reprezintă unul dintre mijloacele care ar putea contribui la combaterea crizei economice, deoarece este o modalitate de a stimula direct și imediat industria de construcții și de menţinere și creare de locuri de muncă;
- Continuarea reabilitării şi modernizarea termice a clădirilor existente, precum şi/sau a sistemelor de alimentare cu căldură pentru încălzirea şi prepararea apei calde menajere;
- Îmbunătăţirea eficienţei energetice la clădirile din sector public;
- Îmbunătăţirea dotării cartierelor Municipiului Alba Iulia cu cluburi de cartier;
- Sprijinirea introducerii elementelor SMART în Domeniul locuirii (case inteligente);
- Introducerea evaluării LEED în construcţiile de locuinţe.

Reabilitarea-eficientizarea termică a clădirilor precum şi a sistemelor de alimentare cu căldură şi apă caldă menajeră prin acţiuni de: anvelopare-reabilitare, sisteme de izolaţii, etanşeizare, introducerea sistemelor de ventilaţie.
Implementarea de sisteme inteligente de monitorizare şi control a energiei consumate, introducerea sistemelor de contorizare individuale.
Acoperirea cu verdeaţă a acoperişurilor, teraselor.
Acţiuni de regenerare urbană punctuală a unor cartiere prin eficientizare energetică
Acţiuni de testare pilot a soluţiilor eficienţei energetice pe diferite tipuri de clădiri.
Campanii de promovare a eficienţei energetice şi a soluţiilor de succes în rândul asociaţiilor de locatari în vederea informării şi conştientizării beneficiilor.
Premierea directă a soluţiilor şi tehnologiilor inovative elaborate la nivel local de eficientizare energetică.
Programe de finanţare-stimulare a procesului de reabilitare şi eficientizare energeticăa clădirilor.
Elaborarea de planuri de regenerare urbanăprin eficientizare energetică.
Elaborarea de curricule în rândul învăţământului profesional şi universitar axate pe eficienţă energetică.
Eco-design şi regenerare urbană.
Implementarea sistemelor de etichetare ecologică a clădirilor şi a sistemelor de evaluare a nivelului de eficienţă energetică–sustenabilitate a clădirilor.

Regenerarea patrimoniului de locuințe existent
Reabilitarea termica a locuinţelor în condiţiile prezervării patrimoniului cultural şietnografic
Revitalizarea fațadelor în condiţiile prezervării patrimoniului cultural şi etnografic
Reconsiderarea spatiilor publice la nivelul cartierelor
Regenerarea locuirii in zonele cu valoare istorica /culturala/ identitara (restaurare, reabilitare, refunctionalizare etc)

Nevoia: reabilitarea, modernizarea, extinderea infrastructurii de sănătate şi creșterea calităţii serviciilor medicale

Având în vedere ca sănătatea este unul dintre cele mai importante aspecte privind populaţia, acest domeniu vizează modernizarea serviciilor de asistenţă medicală și creșterea accesului la acestea pentru ameliorarea şi protejarea stării de sănătate a oamenilor.

Perspectiva noului deceniu trebuie sa aduca pentru Alba Iulia si investiții masive in serviciile de sanatate. Perspectiva actualului exercitiu bugetar nu pare sa aduca in prim plan construirea unui spital de urgenta modern in Alba Iulia. Cauzele sunt finantarea de la bugetul national corelata cu reducerea contributiilor pentru sanatate la agentii economici. Presiunea pe serviciile de sanatate va creste in cazul cresterii populatiei municipiului lucru pe care nu il prognozam in actualul exercitiu bugetar al U.E. deși faptul ne-ar bucura.

Disparităţile în accesul la serviciile sanitare apar din cauza diferenţelor etnice, economice (co-plăţi, costurile tratamentelor şi transportului, timpii de aşteptare, etc.), de aşezare geografică (distanţa faţă de unităţile medicale) şi de calitate inegală a serviciilor de acelaşi tip. Având în vedere că sănătatea este un stimulent al creşterii economice, nu doar o valoare în sine, starea bună de sănătate a populaţiei poate să contribuie la potenţialul economic local având un impact pozitiv asupra productivităţii şi competitivităţii. Astfel, Ministerului Sănătăţii are în vedere dezvoltarea unor noi modalităţi de asistenţă primară bazată pe echipe multidisciplinare formate din medici de familie, asistente medicale, moaşe, asistenţi sociali şi fizioterapeuţi, care să asigure continuitate în acordarea îngrijirilor. Se acordă astfel o importanţă mai mare serviciilor ambulatorii şi de medicina primară, chiar a serviciilor spitaliceşti de scurtă durată, în detrimentul spitalizării de lungă durată utilizată doar în cazurile de necesitate absolută.

Eficientizarea actului medical se va realiza prin raţionalizarea infrastructurii de sănătate, respectiv creearea de spitale regionale capabile să preia cazurile medicale grave care necesită intervenţii multiple și diferite, precum și modernizarea ambulatoriilor şi a centrelor preventorii astfel încât accesul la serviciile de sănătate să fie realizat inclusiv pentru pacienţii din zone dezavantajate, respectiv cei aflaţi la distanţe mari de spital. De asemenea, sectorul săntăţii se bazează pe o forţă de muncă înalt calificată, fiind necesară o mai bună anticipare şi planificare a necesităţilor şi formare a profesioniştilor în acest domeniu. Astfel, sunt necesare programe de formare profesională specializată în vederea creşterii calităţii serviciilor medicale (servicii medicale de prevenire a unor boli, dar şi pentru utilizarea corectă a noilor echipamente medicale cu care sunt dotate).

Propuneri de soluții

- Pentru acest exercitiu bugetar cel mai bun lucru ar fi continuarea modernizare actualului spital si dotarea lui cu tehnologie medicala de ultima gemeratie in vederea mentinerii clasificarii Spitalului Județean in categoria II-a Principalele investitii ar fi intre 2014-2035 construirea noului spital de urgenta judetean;
- Construcţia/ reabilitarea/ modernizarea/ extinderea ambulatoriilor / centrelor preventorii, inclusiv dotarea cu echipamente specifice;
- Creearea şi promovarea unor programe de formare profesională specializată în vederea creșterii calităţii serviciilor medicale (servicii medicale de prevenire a unor boli, dar și servicii medicale care presupun utilizarea corectăa noilor echipamente medicale cu care sunt dotate.

Operaţiuni orientative/activităţi:

- Construcţia/reabilitarea/modernizarea/extinderea ambulatoriilor/centrelor preventorii, inclusiv dotarea cu echipamente specifice;
- Construcţia/reabilitarea/modernizarea spitalelor de importanţă regională inclusiv dotarea cu echipamente specifice;
- Creearea şi promovarea unor programe de formare profesională specializată în vederea creșterii calităţii serviciilor medicale (servicii medicale de prevenire a unor boli, dar și servicii medicale care presupun utilizarea corectăa noilor echipamente medicale cu care sunt dotate).

Pornind de la constatările analizei provocărilor în calea dezvoltării nevoile de dezvoltare din domeniul educației și al formării, acestea sunt următoarele:

- îmbunătățirea accesului, participării și calității EICP prin acțiuni menite să crească disponibilitatea, calitatea, flexibilitatea și accesibilitatea acesteia în ceea ce epriveşte programa, pregătirea cadrelor didactice, calitatea serviciilor și guvernanța, printr-o EICP (0-6ani) integrată (abordări transsectoriale), acordându-se atenție sporită copiilor cu vârstă de 0-3 ani; de asemenea, prin promovarea accesului comunităților defavorizate și al grupurilor cu risc crescut de PTS;
- consolidarea accesului, calității și rezultatelor educaționale în cadrul învățământului obligatoriu prin măsuri de prevenție, de intervenție timpurie și compensatorii menite să soluționeze problemele de prezență la ore, performanță și neînscriere în sistemul de învățământ obligatoriu, cu accent pe comunitățile rurale și defavorizate și pe populația romă. La nivel teritorial, se va acorda o deosebită atenție măsurilor de prevenție, de intervenție şi compensatorii menite să reducă incidența PTS şi să combată PTS;
- creșterea atractivității învățământului primar și secundar, inclusiv a IVET, în vederea asigurării unei angajări mai bune a elevilor și pentru reducerea riscului de părăsire timpurie a şcolii prin dezvoltarea programei, integrarea mai bună a tehnologiilor informației și comunicațiilor, îmbunătățirea competențelor cadrelor didactice de a oferi lecții și strategii de evaluare personalizate și relevante, precum și prin diversificarea modelelor de compensare pentru PTS ca urmare a creșterii flexibilității accesului, a validării și a certificării educației nonformale și informale, ceea ce va contribui la furnizarea unui învățământ obligatoriu mai relevant, care va include programe educaționale pentru adulți, învățământ profesional și tehnic, și calificare din perspectiva cerințelor Programei Şcolare;
- intervenții intensive menite să răspundă nevoilor educaționale ale grupurilor aflate în risc de excluziune (copii din medii defavorizate din punct de vedere social și economic, de etnie romă, cu nevoi educaționale speciale etc.) prin intervenții adaptate nevoilor specifice ale acestora și prin sprijinirea individuală a elevilor cu risc de PTS;
- integrarea sistematică în acțiunile oficiale a oportunităților egale și a măsurilor de incluziune, prin implicarea unor actori din afara școlii, de exemplu a serviciilor sociale și pentru tineret, a comunității locale sau a altor furnizori de educație și formare și prin includerea sprijinului aferent (mentorat, sprijin financiar etc.) pentru asigurarea eficacității acestora;
- îmbunătățirea calității și a relevanței VET (atât inițial și continuu) și a învățământului terțiar în raport cu nevoile PM și a competențelor și disciplinelor specifice necesare pentru sectoarele care înregistrează creștere, în completarea strategiei de competitivitate; promovare a parteneriatelor şi a rețelelor în rândul partenerilor sociali, al întreprinderilor și al furnizorilor de formare în vederea facilitării accesului la VET; precum și consolidarea capacității furnizorilor de IVET și formare continuă de a oferi programe VET atractive și de calitate, în conformitate cu cerințele PM;
- îmbunătățirea accesului și sprijinirea participării la învățământul terțiar, în special pentru studenții proveniți din zone rurale, cei de etnie romă, cei cu nevoi educaționale speciale, cei netradiționali și alte categorii provenite dintr-un mediu defavorizat din punct de vedere socio-economic; precum și promovarea unei programe flexibile, adaptate cerințelor PM și care va ușura accesul la programele de cercetare și inovare destinate studenților și cadrelor didactice;
- îmbunătățirea accesului și a calității programelor de învățământ pentru adulți, cu accent pe comptențele de bază și transversale relevante, furnizate într-un format flexibil, cu valorificarea contextelor de învățare non formale și informale;
- sprijinirea sistemului de validare și certificare prin creșterea capacității instituționale a centrelor care activează în sfera evaluării/validării competențelor, a consilierii și a certificării; promovarea educației compensatorii și a intervențiilor de consiliere pentru tinerii adulți, în completarea intervențiilor în sfera capacității de inserţie profesională, inclusiv prin crearea unor noi oportunități de formare profrsională;
- încurajarea învățării pe tot parcursul vieții și a învățământului profesional în agricultură, silvicultură și pescuit;

- sprijinirea dezvoltării TIC în sistemul de învățământ printr-o mai bună integrare și utilizare sistematică a noilor tehnologii, prin elaborarea unor resurse digitale relevante și prin punerea lor la dispoziție în școli, universități, la locul de muncă, în cadrul programelor de formare și în cadrul comunității, cu ajutorul unor modeleTIC inovatoare și flexibile care să permită crearea unor contexte noi de învățare, atractive și motivante pentru cursanți. Toate aceste a vor garanta că românii sunt echipați să participe efectiv la furnizarea digitală a serviciilor guvernamentale și publice și că transformarea acestora în normă nu a conduce la excludere socială;
- îmbunătățirea infrastructurii educaționale și de formare, pentru sprijinirea strategiei de reducere a PTS, a strategiei privind învățământul terțiar și învățarea pe tot parcursul vieții, în conformitate cu abordarea strategică de dezvoltare/modernizarea infrastructurii educaționale, integrată în cadrul celor trei strategii (PTS, învățământ tterțiar și IPV) – condiționalitățile ex-ante concepute de Ministerul Educației Naționale;
- promovarea investițiilor în infrastructura educațională (EICP, învățământ primar și secundar) în comunitățile rurale și în cele defavorizate din punct de vedere socio-economic, în special a romilor, cu luarea în considerare a tendințelor demografice şi a previziunilor privind populația școlară, în completarea inițiativei de dezvoltare a comunității; și promovarea investițiilor în infrastructura învățământului superior și a celui profesional și tehnic, în conformitate cu tendințele de dezvoltare economică;
- încurajarea învățării pe tot parcursul vieții și a formării profesionale în sectoarele agricol, forestier și al pescuitului.

Soluții

Reabilitarea/modernizarea/extinderea infrastructurii educaţionale și creșterea calității actului educaţional

Prin intermediul acestui domeniu de intervenţie se are în vedere îmbunătăţirea condiţiilor infrastructurii educaţionale pentru asigurarea unui proces educaţional la nivel european și creșterea participării populaţiei şcolare și a adulţilor la procesul educaţional. Investiţiile în educaţie și formare profesională continuă sunt esenţiale pentru a stimula creșterea economică, întrucât competenţele determină capacitatea unui oraş sau microregiuni de a contribui la crearea, dar și creșterea competitivităţii naţionale. Pe termen lung, competenţele educaţionale pot forma o forţă de muncă înalt calificată, care va stimula inovarea și creșterea economică, creând valoarea adăugată lanţului de producţie. Acest deziderat nu se poate realiza însă fără o infrastructură adecvată corespunzătoare ciclurilor educaţionale. Analizele evidenţiază relaţia cauzală între nivelul de dezvoltare al capacităţilor forţei de muncă și starea infrastructurii (existenţa spaţiilor și dotărilor adecvate) în care se desfășoară procesul educaţional.

Trebuie precizat că necesarul de reabilitare a infrastructurii educaţionale, inclusiv al dotărilor edilitare (apă curentă, canalizare), pentru nivelul preșcolar și primar sunt foarte mari, în special în mediul rural și în medii sociale vulnerabile. Grădiniţa și școala reprezintă primele elemente de identitate socială colectivă, dar și baza prin care se formează oportunităţi educaţionale pentru copii încă din procesul de educaţie iniţială. Asigurarea bazei materiale minime (clădiri reabilitate/modernizate, dotarea cu echipamente, material didactic) pentru desfășurarea actului educaţional și promovarea unor programe pro-active în acest domeniu sunt condiţii esenţiale pentru co-interesarea elevului și reducerea fenomenului de abandonarea timpurie a școlii. Astfel, copiilor care fac obiectul școlarizării obligatorii trebuie să li se creeze oportunităţi pentru a-și dezvolta interesele și talentele și de a depăși dificultăţile de la școală. Acest demers este necesar cu atât mai mult cu cât a avut loc un proces de raţionalizare a școlilor prin închiderea acelor unităţi care nu aveau un număr suficient de elevi și preluarea activităţilor de către unităţi apropiate, prin asigurarea transportului elevilor.

De asemenea, sistemul educaţional trebuie să urmărească și îmbunătăţirea infrastructurii educaţionale (școală, facilităţi de cazare, cantină, biblioteci, ateliere speciale, săli de sport) la nivel de învăţământ gimnazial, secundar și superior, pentru a oferi un acces mai bun la educaţie, dar și îmbunătăţirea calităţii acesteia. Concomitent, trebuie avută în vedere formarea profesională, respectiv orientarea

educaţiei pe specializare locală, cooperarea cu antreprenori locali, facilitarea de stagii de practică pentru studenţi şi absolvenţi, burse, specializări solicitate de angajatori combinate cu ucenicii. O atenţie deosebită trebuie acordată dezvoltării educaţiei continue pentru adulţi – inclusiv suportul pentru locuitorii din zonele rurale în schimbarea profesiei lor (reorientare profesională), promovarea unor metode moderne de învăţare (de exemplu e-learning), a aspectelor formale și informale de învățare. În acest sens este necesară modernizarea centrelor de formare profesioană continuă, precum și adaparea programelor implementate pentru a răspunde cererilor specifice pe piaţa forţei de muncă.

Operaţiuni orientative/activităţi:

- reabilitarea/modernizarea/extinderea infrastructurii educaţionale, inclusiv dotarea cu echipamente specifice;
- reabilitarea/modernizarea centrelor de formare profesională continuă, inclusiv dotarea cu echipamente specifice;
- promovarea unor programe de formare profesională specializată în vederea creșterii calităţii actului educaţional.
- Dezvoltarea Universităţii „1 Decembrie 1918” din Alba Iulia – Educaţie preuniversitară de calitate, adecvată mediului economic microregional, prin:

- Dezvoltarea Centrului de Excelenţă al Universităţii „1 Decembrie 1918” din Alba Iulia;
- Dezvoltarea Universităţii „1 Decembrie 1918” din Alba Iulia cu specializări în domeniile tehnic şi agricol;
- Dezvoltarea învăţământului agricol prin dezvoltarea unui colegiu postliceal în domeniul managementului exploataţiilor agricole;
- Reabilitarea/modernizarea/extinderea infrastructurii educaţionale, inclusiv dotarea cu echipamente specifice;
- Reabilitarea/modernizarea centrelor de formare profesională continuă, inclusiv dotarea cu echipamente specifice;
- Promovarea unor programe de formare profesională specializată în vederea creșterii calităţii actului educaţional.

Nevoie centrală: dezvoltarea culturii înalte - teatru, filarmonică, operă

Municipiul Alba începe să simtă necesitatea culturii înale. Acest lucru iese în evidenţă prin apariţia unui public cu educaţie artistică ridicată atât între studenţii universităţilor din municipiu cât şi la absolvenţii liceului de artă şi ai seminariilor teologice din oraş. Recent la o reprezentaţie în aer liber a operei Aida de Verdi au fost prezenţi peste 1.000 de persoane, deşi condiţiile atmosferice nu au fost favorabile. La spectacolele de teatru ale trupei de amatori Skepsis sunt prezenti peste 300 de spectatori plătitori.

Posibile soluții și propuneri
- necesitatea, în actualul exerciţiu bugetar, constituirii unui teatru municipal;
- în următorul exerciţiu 2021-2028 a unei filarmonici urmând ca în clădirea acesteia să aibă loc şi spectacole de operă cu aceeaşi orchestră;
- apariţia unui teatru de operă în perioada 2028-2035.

Nevoie centrală: gestionarea riscurilor şi creşterea capacităţii de intervenţie în situaţii de urgenţă

Gestionarea riscurilor

Fenomenul schimbărilor climatice afectează în mod real viaţa comunităţilor umane putând schimba total parametrii de dezvoltare a acesteia. Dezvoltarea infrastructurii şi activităţii economice, de la industrie, agricultură, localizarea unei investiţii sau unei infrastructuri de afaceri trebuie să ia în calcul factorul de risc de mediu determinat fie de fenomenele climaterice extreme (inundaţii, secetă, alunecări de teren)fie de starea efectivă a mediului (pondere mai mare a precipitaţiilor, proximitatea faţă de depozite de deşeuri etc.). Lipsa întreţinerii şi consolidării infrastructurii de protecţie poate avea efecte catastrofale şi poate favoriza fenomene de mediu ireversibile chiar dacă se întâmplă lent (ex. deşertificare, colmatarea canalelor de protecţie).

Secete prelungite provoacă scăderea nivelului apelor de acumulare ameninţând siguranţa energetică sau distrugerea ecosistemului de pe râurile de munte la fel cum ploile abundente pot provoca inundaţii importante pe principalele cursuri de apă.

Dincolo de acestea, decăderea industriei extractive din regiune a lăsat în urmă numeroase probleme de mediu, de la situri industriale abandonate, depozite de steril, terenuri contaminate a căror efecte nefaste curente pot fi amplificate de riscuri latente vizibile în condiţii extreme (ex. umplerea si deversarea unor lacuri artificiale de colectare, antrenarea în atmosferă a pulberilor cu potenţial radioactiv). Activitatea industrială a generat astfel poluare nu doar în interiorul siturilor ci şi în proximitate, abordarea acestora fiind de asemenea importantă. Capacitatea de prognoză sprijinită de capacitate de intervenţie bazată pe scenarii şi mai ales este esenţială în gestionarea fenomenului şi menţinerea ordinii.

Previziunea, analiza şi comunicarea situaţiilor de risc poate fi eficientizată prin achiziţionarea tehnicii specifice. Dincolo de factorul tehnic, intervine factorul uman atât al specialişti în situaţii de urgenţă cât şi populaţia supusă riscului, succesul unei intervenţii depinzând enorm de sprijinul şi comportamentul populaţiei populaţiei în acest sens. inundaţiile din 1970, 1975 si 1998 au aratat vulnerabilitatea comunităţilor umane şi lipsa pregătirii acestora de a conştientiza pericolul şi de a acţiona în consecinţă. În afara riscurilor imediate punctuale, datorate unei situaţii neprevăzute sau accentuării temporare a unor condiţii meteo, municipiul Alba Iulia se confruntă cu tendinţe climaterice sau efecte pe termen lung.Acestea pot accentua anumite efecte climatice de exemplu fenomenul de seceta poate fii un factor care accentuează efectele lipsei precipitaţiilor într-un an.

Scăderea debitului unor râuri poate afecta capacitatea pânzelor freatice de irigare afectând agricultura şi alimentarea industriei. Creşterea temperaturii în oraşe poate afecta sistemul verde generând implicit creşteri suplimentare de temperatură. Şi în această situaţie, riscurile pe termen lung trebuie prevăzute şi acţionat în consecinţă prin perdele de arbori, consolidări, planificări spaţiale, urbane care să ia în calcul acest factor.

Avantajul municipiului Alba Iulia este că mediul universitar local şi liceal oferă competenţele specifice performării în această problemă unde aportul cercetării & inovării poate oferi soluţii specifice.

Ţinta relevantă conform UE: limitarea creşterii temperaturii la sub 1,2°C raportat nivelul actual
România: limitarea creşterii temperaturii la sub 1,2°C raportat nivelul actual
Alba Iulia: limitarea creşterii temperaturii la sub 1,2°C raportat nivelul actual

Indicatori de rezultat
Tipuri si număr infrastructuri de previziune climatică şi comunicare a a situaţiilor de risc
Număr analize -scenarii de risc elaborate/realizate
Limitarea riscurilor de mediu la nivele posibil de gestionat
Număr infrastructuri de protecţie pentru situaţii de urgenţă

Suprafaţă verde de protecţie
Suprafaţă terenuri decontaminate
Număr infrastructuri şi echipamente de intervenţie
Număr personal calificat în intervenţii pentru situaţii de risc
Număr persoane pregătite şi informate privind măsurile în situaţii de risc
Infrastructură de previziune climatică şi comunicare a situaţiilor de risc
Scenarii de risc climatic şi tehnologic elaborate Infrastructuri de protecţie pentru situaţii de urgenţă consolidate construite
Suprafaţe verzi de protecţie plantată
Terenuri decontaminate
Dotări infrastructuri şi echipamente de intervenţie pentru răspuns în situaţii de risc de mediu
Personal calificat în intervenţii pentru situaţii de risc de mediu
Populaţie informată şi capabilă să răspundă în situaţii de risc de mediu
Programul / fondul din care urmează să fie sprijinită POS Mediu
Operaţiuni orientative / acţiuni

Acţiuni:
Creare –dotare capacităţi de previziune climatică şi sisteme de comunicare a situaţiilor de risc
Achiziţia de echipamente de intervenţie în situaţii de risc
Combaterea efectelor secetei şi eroziunii solurilor prin creearea de perdele verzi în zonele afectate
Combaterea prafului datorat deşertificării prin crearea de perdele verzi şi coridoare de protecţie în preajma localităţilor
Consolidarea infrastructurii de protecţie pentru situaţii de risc de mediu (inundaţii, alunecări de teren)
Fixarea haldelor de steril pentru a evita fenomenele de alunecări de teren şi alte evenimente provocate de fenomenele naturale
Decontaminare terenurilor cu grad ridicat de risc
Cartografierea zonelor cu situaţii de risc şi elaborarea de scenarii de risc şi intervenţie
Elaborarea de standarde de evaluare al poluării şi inventarierea şi analiza şi inventarierea siturilor contaminate pe baza acestora
Acţiuni de cercetare a riscurilor climatice
Pregătirea personalului implicat în gestionarea situaţiilor de risc de mediu în vederea intervenţiei
Informarea şi educarea comunităţilor vulnerabile la riscuri de mediu cu privire la măsurile de intervenţie şi tipul de comportament abordat.

Creşterea capacităţii de intervenţie în situaţii de urgenţă
În contextul unei realităţi aflate într-o permanentă schimbare, cu dezastre în creştere, o abordare inter-instituţională privind managementul dezastrelor şi al situaţiilor de urgenţăeste cu siguranţăatât o provocare, cât şi o necesitate care, printr-o adresare corectăşi coerentăpoate salva vieţi şi limita daunele, contribuind astfel la diminuarea efectelor schimbărilor climatice şi la reducerea problemelor de mediu.

Dezastrele şi situaţiile de urgenţă au reprezentat întotdeauna o ameninţare permanentă pentru dezvoltarea durabilăşi s-au constituit într-un factor generator de victime omeneşti şi pierderi materiale. În consecinţă, numeroase instituţii, organizaţii interguvernamentale şi organizaţii neguvernamentale la nivel mondial şi-au revizuit abordarea şi colaborează pentru a identifica cele mai bune metode pentru a preveni şi reduce impactul calamităţilor asupra societăţii. Aceasta înseamnă atât reducerea vulnerabilităţii comunităţilor, prin prevenirea şi reducerea efectelor dezastrelor, cât şi măsuri de evaluare a riscurilor, informarea şi educarea.
Deoarece România este o ţarăcu risc ridicat în caz de dezastru (cutremure, inundaţii, etc.), este de asemenea importantă dezvoltarea infrastructurii de siguranţă publicăpentru situaţii de urgenţăşi dezastre naturale şi tehnologice a unităţilor regionale şi locale care formează sistemul de intervenţii în caz de urgenţă. În acelaşi timp, susţinerea acestui sistem de intervenţii aduce o contribuţie importantăla consolidarea sistemului de intervenţii de urgenţă spitaliceşti.

Instituirea de măsuri specifice pentru prevenirea sau diminuarea în cât mai mare măsură a efectelor inundaţiilor ar trebui săse facă etapizat, în funcţie de vulnerabilitatea la inundaţii a diverselor bazine sau spaţii hidrografice, de mărimea alocaţiilor bugetare, de frecvenţa şi amploarea fenomenelor etc., pe baza hărţilor elaborate în zonele declarate de risc.

Este foarte important să se asigure faptul cămăsurile naţionale şi regionale sunt pe deplin compatibile și complementare cu activităţile desfăşurate la nivelul Uniunii Europene, și că nu există nici o suprapunere a resurselor. Reducerea riscului la dezastre reprezinto problemăcomplexăpe plan naţional şi internaţional, ce necesită angajament politic, înţelegere publică, cunoaştere ştintifică, planificare minuţioasă, sisteme de avertizare trimpurie, pregătire efectivăla dezastre şi mecanisme de răspuns.

Implicarea administraţiei centrale trebuie să se regăsească atât în faza intervenţiei propriu-zise, cât şi în faza restabilirii stării de normalitate, însă reconstrucţia infrastructurii, relocarea populaţiei afectate şi asigurarea unor condiţii de trai posteveniment, trebuie să fie un efort conjugat al administraţiei centrale şi a administraţiilor locale.

Ideea de a „trăi cu riscul” trebuie să fie adoptată de fiecare membru al unei comunităţi pentru a creşte nivelul de implicare al acesteia în activităţile şi acţiunile de întărire a rezilienţei în faţa dezastrelor, astfel încât responsabilitatea, atât individuală cât şi colectivă, de limitare a efectelor unui dezastru sănu fie lăsatădoar în seama autorităţilor.

În concluzie, având în vedere caracterul permanent al existenţei riscurilor, precum și faptul că dimensiunea efectelor negative ale producerii unui dezastru este datăde vulnerabilitatea unei comunităţi în faţa riscurilor naturale existente, reducerea riscului la dezastre presupune o judecată colectivăşi eforturi din partea tuturor factorilor politici şi de decizie, a societăţii civile, a instituţ iilor academice, și a sectorului privat, astfel încât efectele distructive săfie minimizate, iar daunele provocate unei comunităţi să fie minime. Inbunatăţirea procesului de prevenire a riscurilor de mediu trebuie săaibă ca rezultat acţiuni preventive întreprinse asupra suprafeţei considerate a fi expuse potenţialelor riscuri de mediu.

Operaţiuni orientative/activităţi:

- Dotarea cu echipamente pentru situaţii de urgenţă
- Măsuri de prevenire a situaţiilor de urgenţă(construire diguri, înfiinţarea perdele forestiere de protecţie, etc.)

Nevoia centrală nr. 1: Creşterea adaptării la evoluţiile demografice
Deşi este nu se confruntă încă cu situația îmbătrânirii demografice, municipiul Alba Iulia este reședința administrativă a unui județ aflat într-un proces accelerat de îmbătrânire. Datele statistice arată că populaţia de peste 65 ani avea, conform recensământului din 2011, o pondere de circa 11% la nivelul municipiului. Alba Iulia are, raportat la totalul populaţiei, cei mai puţini vârstnici. Situaţia este net diferită în comune precum Berghin (27,5% populaţie vârstnică) sau Meteş (24,8%). Toate previziunile demografice arată că structura pe grupe de vârste se va modifica, ponderea populaţiei vârstnice crescând în paralel cu reducerea ponderii populaţiei vârstnice.

Ca urmare a acestui proces se anticipează o serie de consecințe deloc de neglijat, dintre care menționăm creşterea cererii pentru servicii sociale şi medicale pentru vârstnici, solicitarea altor tipuri de servicii (ex. transport urban), amplificarea unor probleme legate de condiţiile de locuire ale persoanelor vârstnice etc. Toate aceste evoluții prognozate au nevoie de un răspuns adecvat din partea comunității.

La nivelul Uniunii Europene și al statelor membre, problema îmbătrânirii demografice și a găsirea unor soluții la consecințele acesteia în plan economic și social se află de o bună perioadă în centrul preocupărilor la nivel înalt și sunt dezbătute pe larg de către societatea civilă. O inițiativă de amploare în acest sens a fost declararea anului 2012 ca ***An European al Îmbătrânirii Active și al Solidarității între Generații***. Teme precum „îmbătrânirea activă", „îmbătrânirea sănătoasă" sau „dialogul între generații" sunt analizate și se propune o paletă de măsuri în vederea asigurării unor standarde ridicate de viață pentru vârstnici.

Persoanele vârstnice au adesea nevoi specifice ce țin de asigurarea unei stări corespunzătoare de sănătate, siguranța veniturilor, condițiile de locuire, asigurarea unei bune mobilități a vârstnicilor. Instituțiile publice trebuie să ia în considerare aceste cerințe și să își adapteze în consecință serviciile. Serviciile medicale trebuie dimensionate pentru a fi în concordanță cu nevoile unei populații îmbătrânite, transportul urban trebuie dezvoltat pentru a asigura o mobilitate mai mare pentru toți locuitorii, comerțul trebuie să se adapteze pentru a deveni mai accesibil, trebuie create alternative de locuire pentru vârstnici pe care aceştia și le pot permite.

Retragerea completă din viața activă odată cu atingerea vârstei de pensionare nu mai este privită ca singurul mod de viață, mulți vârstnici dorind să rămână activi o perioadă mai lungă, în condiții adaptate vârstei acestora. Persoanele vârstnice au o experiență foarte valoroasă în diferite domenii care se cere să fie împărtășită generației tinere. Este de dorit, de asemenea, o participare mai mare a tuturor categoriilor de vârstă la activități culturale de calitate.

Soluții propuse
- Modernizarea și extinderea centrelor nerezidențiale pentru vârstnici
- Diversificarea programelor cultural- recreative pentru vârstnici, inclusiv în mediul rural
- Promovarea legăturilor inter-generații și sprijinirea schimburilor de experiență inter-generații
- Modernizarea și extinderea centrelor rezidențiale pentru vârstnici
- Extinderea și diversificarea serviciilor socio- medicale având ca beneficiari vârstnicii (îngrijirea la domiciliu, asistență medicală de specialitate etc)
- Îmbunătățirea transportului public în vederea creșterii mobilității persoanelor vârstnice
- Îmbunătățirea serviciilor administrației publice în vederea creșterii accesibilității acestora inclusiv pentru vârstnici
- Dezvoltarea de parteneriate cu ONG-urile active în domeniul social în vederea îmbunătățirii condițiilor de viață ale vârstnicilor

Nevoia centrală nr. 2: Sprijinirea tinerilor şi a familiilor tinere
Dezvoltarea economico-socială a oricărei localități este influențată în mod decisiv de modificările demografice. O evoluție demografică echilibrată favorizează dezvoltarea oraşelor și a localităţilor din zona lor de influenţă, în timp ce un proces demografic negativ pune serioase probleme în calea

dezvoltării. După anul 1989, țara noastră s-a confruntat cu un declin demografic accentuat și doar puține localități din România au putut evita intrarea în această situație.

În perioada 1992-2011 populația municipiului Alba Iulia s-a redus cu aproape 11%. Această evoluție se înscrie în tendința mai extinsă de relocare a populației spre zonele periurbane, în localități formal rurale, dar care dispun de o bună infrastructură edilitară. Declinul demografic înregistrat la nivelul municipiului Alba Iulia este cauzat de doi factori importanți: migrația populației, în special a celei tinere și reducerea numărului de nașteri. O consecință firească a acestei evoluții este modicarea semnificativă a structurii pe grupe de vârstă a populației, în sensul reducerii ponderii populației tinere.

Merită amintite în acest context prognozele realizate de către Institutul Național de Statistică potrivit cărora populația județului Alba ar putea scădea până în 2050 cu cca 35% față de anul 2010, ajungând la doar 238 mii persoane, iar structura pe vârste se va modifica substanțial (aproape 36% din locuitori vor avea peste 65 ani). Ca efect al aceloraşi modificări ale structurii pe vârste, rata îmbătrânirii demografice (raportul vârstnici peste 65 ani/ copii sub 15 ani) care era de 1061‰ în 2010, ar putea crește de aproape 4 ori până în anul 2050. Aceste valori plasează județul Alba printre județele cu cel mai accelerat ritm prognozat de îmbătrânire demografică din România.

Pentru contracararea acestor evoluții demografice se impune o politică proactivă care să aibă ca obiectiv sprijinirea tinerilor și a familiei. Avându-se în vedere realitățile specifice României, dificultățile cu care se confruntă tinerii și reticența acestora de a-şi întemeia familii, se impune ca necesitate sprijinirea mai bună. tinerelor familii, în special a celor cu copii. Măsuri în favoarea tinerilor precum: facilitarea accesului la locuinţe sociale, dezvoltarea infrastructurii de îngrijire, educaţie şi recreere pentru copii, diversificarea posibilităților de petrecere a timpului liber etc. sunt foarte importante pentru motivarea tinerilor de a rămâne sau a se stabili în Alba Iulia.

Oferta de locuri de muncă bine plătite și formarea profesională de calitate, adecvată nevoilor pieţei muncii sunt probabil motivele cele mai puternice care sunt luate în calcul într-o decizie privind stabilirea într-o anumită localitate. Situația în această privință și măsurile de îmbunătățire a acesteia sunt pe larg expuse în diagnoza municipiului Alba Iulia și în cadrul Subdomeniul ***Creşterea ocupării și îmbunătățirea calității resurselor umane.*** Vom aminti aici doar faptul că municipiul Alba Iulia este situat în vecinătatea unor centre urbane mari (Cluj Napoca, Sibiu) cu o putere de atracție economică și demografică superioară, iar tendințele centrifuge spre aceste orașe sunt greu de contracarat.

Soluții propuse

- Extinderea programului de construire a locuințelor sociale pentru tineri și familiile tinere
- Extinderea și modernizarea infrastructurii de îngrijire a copiilor de vârstă preșcolară (inclusiv construirea de creșe și grădinițe în cartierele în care nu este acoperită cererea)
- Extinderea programelor after –school
- Dezvoltarea transportului școlar
- Sprijinirea programelor flexibile de muncă pentru angajații cu copii preșcolari și școlari
- Extinderea și modernizarea spațiilor de agrement și joacă pentru copii
- Extinderea și diversificarea programelor de medicină preventivă pentru tineri
- Extinderea și diversificarea programelor sociale și culturale și sportive pentru tineri
- Susținerea programelor de voluntariat

Nevoia centrală: valorificarea resurselor pentru producerea şi utilizare energiei regenerabile, precum și sprijinirea tranziției către o economie cu emisii scăzute de carbon în toate sectoarele

Valorificarea locală a resurselor regenerabile în vederea creării de energie sau suplimentării necesarului de energie deja produs din surse convenţionale şi utilizarea acesteia în vederea reducerii costurilor,creşterii nivelului de trai şi stimulării activităţii economice şi turistice.

Justificare:
În primul rând, obiectivul asumat de către autoritățile române în baza Planului Național de Reformă, care va asigura reducerea până în anul 2020 a emisiilor de gaze cu efect de seră cu cel puțin +19 % în comparație cu anul 2005, creșterea ponderii energiei regenerabile în consumul final de energie cu 24 %, precum și o creștere cu 19 % (10 Mtoe estimate) a eficienței energetice.

În al doilea rând, conceptul eficienţei energetice trebuie abordat de la premisa eficienţei prin diminuarea pierderilor energetice alternativ cu premisa producerii necesarului de energie din surse regenerabile. Dacă în problema diminuării pierderilor de energie există diferite soluţii tehnologice abordate singular sau integrat, de la anvelopare la sisteme de gestionare a consumurilor energetice pliate pe comportamentul de utilizare sau consum în problema producerii energiei diversitatea soluţiilor tehnice este influenţată de accesibilitatea surselor de energie regenerabile cât şi de cadrul juridic naţional.

Pentru Raul Mures este necesara prioritar demararea constructiei unui lac de acumulare in zona Vintul de Jos-Alba Iulia cu folosinta pentru hidroenergie , protectia impotriva inundatiilor, construirea unui sistem local de irigatii, navigatie de agrement, pescuit si inceperea construirii sistemului,, Muresul navigabil,, cu finantare pe Strategia Dunarii combinata cu fondurile pentru schimbari climatice.

Pentru raurile Ampoi si Stremt se pot construi microhidrocentrale pentru Ampoi in comuna Metes iar pentru Raul Geoagiului(Stremt)in zona comunei Stremt.

Energia solară este la îndemână ca sursă de energie datorită aşezării geografice in partea joasa a Podisului Transilvaniei, pe valea Muresului la poalele muntilor Apuseni cu un grad ridicat de durata de stralucire a Soarelui, uşor implementabilă cu riscului de amplasare a parcurilor fotovoltaice pe terenuri agricole de calitate. In ceea ce priveşte sectorul rezidenţial, se remarcă panourile solare pentru încălzirea apei calde cu aport la încălzire.

Energia eoliană este disponibilă limitativ datorită nevoii de constanţă în producerea energiei. Studiul potentialului eolian facut recent de catre ADR Centru indica un potential scazut si moderat de energie eoliana fapt care face ca Alba Iulia să nu aiba un potential mare de atragere a investitorilor in domeniu

Biomasa agricolă este prezentă în zona ca resursă primară, datorită producţiei agricole dar lipseşte infrastructura pentru întregul lanţ de producţie şi desfacere. De asemenea, datorită costurilor de transport utilizarea este fezabilă pe o arie geografică limitată fiind extrem de uşor implementat pentru a deservi comunităţi rurale. Exploatarea salciei energetice si infiintare a culturii de Pawlonia în zonele umede poate fi o soluţie utilă. Biomasa forestieră este la fel prezentă în zona de deal-munte ca resursă primară însă necesită pe lângă infrastructura pentru întregul lanţ de producţie şi desfacere un plan de management al pădurii, pentru o producţie constantă având în vedere că se utilizeaza biomasa. Biomasa poate fi uşor exploatată în urban prin utilizarea deşeurilor şi descompunearea acestora prin reacţii chimice controlate. Poate fi o soluţie utilă în proximitatea zonelor industriale, sau ca re-utilizare a deşeurilor în industria zootehnică. Dincolo de marea platformă a industriei energetice şi de soluţiile de producere a energiei în masă şi de capacitate mare, sau de posibilitatea legală de a contribui sau nu în mod individual la reţeaua naţională de energie, din punct de vedere al dezvoltării regionale este nevoie de găsirea de soluţii punctuale de utilizare a energiei regenerabile pentru două situaţii:

- ca şi completare la energia primită de la reţeaua de energie deja existenta scăzând costurile, îmbunătăţind competitivitatea şi crescând calitatea vieţii,

- ca şi implementare în zone fără reţea de energie izolate, sau unde rentabilitatea unei investiţii este redusă contribuind la creşterea calităţii vieţii şi la impulsionarea activităţii economice. cum sunt localitati din comuna Vintul de Jos si comuna Metes.

În cele două situaţii se pot aplica soluţii distincte în functie de caracteristicile grupului ţintă. Dacă discutăm de clădiri publice, indiferent de tehnologia de eficientizare energetica utilizată, se pot implementa sisteme de producere a energiei termice, a apei calde sau chiar a energiei electrice care scad amprenta de CO2 bazate pe surse alternative de energie poate cele mai la îndemână fiind cele solare având în vedere poziţia geografică. Instituţiile de învăţământ, centrele culturale, bibliotecile univeritare au un consum energetic sezonier bazat pe orarul activităţii, structura anului şcolar, universitar etc. Spitalele, azilele, au nevoie constantă de energie pentru iluminat şi aparate, dar în acelaşi timp asigurarea confortului termic pentru saloanele cu internaţi.

Instituţiile publice administrative au nevoie de iluminat constant, menţinerea tehnicii în funcţiune şi climatizare pe parcursul orarului de lucru. Blocurile de locuinţe pot asigura uşor iluminarea şi incălzirea spaţiilor comune. Chiar şi clădirile istorice cu locatari pot beneficia de sistemele solare de energie respectând
amplasamentul panourilor pe pantele interioare ale acoperişurilor care nu sunt expuse vederii şi nu afectează imaginea estetica a faţadei şi percepţia artistică a trecătorilor, turiştilor. Măsura producerii de energie se mulează perfect pe activităţi anterioare de izolare.

În toate aceste situaţii discutăm de utilizarea resurselor regenerabile în completare la energia deja furnizată dar există comunităţi rurale şi urbane restrânse izolate de infrastructura energetică sau în vecinătatea unor zone protejate unde lipsa unui sistem centralizat de furnizare a energiei se poate substitui prin microcentrale bazate pe utilizarea de resurse naturale precum biomasa. La fel, utilizarea biomasei poate creşte calitatea vieţii unei comunităţi dar poate stimula emergenţa activităţii turistice prin confortul creeat în unităţile de cazare sau prin diversificarea serviciilor ex. bazine / piscine de înnot, saune, jacuzzi, servicii spa şi tratament etc.

Evident, utilizarea energiei electrice produse din surse regenerabile poate avea funcţii de încălzit sau iluminat în spaţiul public, arhitectural, de semnalizare, sau în spaţiul privat individual sau de afaceri. Eficienţa energetică alături de producerea propriei energii implementată odată cu renovarea clădirilor istorice contribuie la regenerarea urbană atât prin aspect dar mai ales prin faptul că spaţiile devin atractive pentru locuit, investit, iar clădirile şi cartierele pot avea un nou viitor. Ţinta relevantă conform Strategiei Europa 2020 UE: 20% din resursele energetice sunt produse din surse regenerabile. România: 24% din resursele energetice sunt produse din surse regenerabile. Alba Iulia: 20% din resursele energetice sunt produse din surse regenerabile.

Nevoi specifice: investiții noi/actualizate în sectorul deșeurilor și al energiei; reducerea consumului de resurse naturale prin creșterea proporției de deșeuri reciclate, precum și prin promovarea unei utilizări mai eficiente a resurselor; promovarea deșeurilor la materii prime/subproduse secundare.

La acest capitol, informațiile de mai jos sunt preluate din două documente strategice care stau la baza dezvoltării pe termen lung a orașului: PAED (Planul de Acțiune pentru Energie Durabilă) și PIEE (Planul de Îmbunătățire a Eficienței Energetice). O parte din informațiile de mai jos sunt preluate din cele două documente strategice.

Programul de Îmbunătățire a Eficienței Energetice - PIEE Alba Iulia vine în completarea planului PAED Alba Iulia, astfel încât orașul să aibă o dezvoltare energetică durabilă.

Întrucât administrația publică reprezentată de primărie are un rol complex, de consumator dar și de producător de energie, de reglementator dar și de promotor al unor acțiuni de eficiență energetică, se impune ca domeniul public să devină o zonă exemplară atât în privința consumului eficient energetic, cât și a producerii de energie ”verde”.

Programul PIEE este structurat pe domenii de aplicare, astfel încât să fie acoperite domeniile necesare de intervenție identificate în urma analizei situației consumurilor energetice din anul de referință 2014.

1. În sectorul clădirilor, atât rezidențiale cât și publice, a fost identificat un potențial însemnat de creștere a eficienței energetice, cuantificat în indicatori specifici de performanță care trebuie atinși prin implementarea acțiunilor programului.

Acțiunile propuse pleacă de la auditurile energetice care vor evalua performanța energetică a clădirilor și vor identifica cele mai adecvate măsuri de eficientizare energetică, împreună cu evaluarea eforturilor de investiții necesare.

Sunt vizate lucrări de reabilitare termică a clădirilor, dar și de schimbare a sistemelor de alimentare cu energie termică, ajungându-și la producerea unei părți din energia electrică necesară prin panouri fotovoltaice instalate pe acoperișurile clădirilor.

Pentru lucrările de clădiri noi, trebuie să fie dezvoltate sisteme complexe de producere și utilizare a energiei, astfel încât aceste clădiri să atingă standardele tehnice impuse de „clădirile cu consum energetic aproape zero". Acest deziderat va deveni obligatoriu începând cu anul 2020.

Impunerea aplicării prevederilor legii de performanță energetică în clădiri – 372/2012, pentru toate clădirile noi sau supuse acțiunii de vânzare/cumpărare din sectorul rezidențial și privat în general, va conduce la aplicarea unor măsuri de eficiență energetică care vor determina atingerea indicatorilor de performanță stabiliți prin normativele tehnice prevăzute prin lege.

Pentru clădiri publice importante trebuie să fie promovată încheierea unor contracte de performanță energetică (CPE) cu firme ESCO, ceea ce ar asigura un nivel de înaltă calitate tehnică a lucrărilor și finanțarea inițială a investițiilor de către aceste firme. Întrucât recuperarea investiției se va face prin economiile de energie și deci de bani înregistrate de beneficiar, firma ESCO va asigura și asistența tehnică pe parcursul exploatării clădirii pentru a se asigura nivelul de performanță energetică proiectat.

2. Sectorul iluminatului public, cu toate ca are pondere redusă în consumul general de energie al localității, se impune să fie modernizat atât în privința calității serviciului public (atingerea parametrilor luminotehnici prevăzuți prin lege), dar mai ales în privința nivelului necesar de eficiență energetică.

Este de dorit trecerea într-o pondere importantă la corpuri de iluminat cu LED, și chiar a utilizării unor sisteme independente de iluminat cu panouri fotovoltaice pentru iluminatul public al zonelor rezidențiale sau al parcurilor.

Pe termen mediu se dorește introducerea și implementarea conceptului de smart-lighting.

3. Sectorul transportului are un potențial însemnat de eficientizare a consumurilor energetice (de carburanți) concomitent cu reducerea noxelor (atât de gaze poluante cât și poluare fonică). Se impune achiziția unor autovehicule cu norma de poluare Euro 6, sau chiar a unor vehicule electrice.

Achiziția vehiculelor electrice de către persoane fizice va fii mult încurajată de intrarea în vigoare a sistemelor de eco-tichete, dar și de anumite scutiri de taxe locale – impozite care ar opera asupra deținătorilor de vehicule electrice.

Modernizarea infrastructurii rutiere împreună cu dezvoltarea unor sisteme alternative de deplasare (piste de biciclete) vor contribui la reducerea importantă a traficului privat cu autovehicule.

4. Sectorul producerii de energie din surse regenerabile.

Vor fi promovate consecvent proiecte de producere a energiei din sursele locale de energie regenerabilă pentru acoperirea unei părți din ce în ce mai mari din necesarul de energie al orașului - reducându-se dependența de combustibilii fosili.

Pe acoperișul clădirilor publice dar și pe terenuri municipale disponibile se vor instala sisteme de producere a energiei electrice cu panouri fotovoltaice, investițiile fiind finanțate din fonduri europene sau prin parteneriate public-privat.

Va fi promovată producerea de energie termică/electrică prin sisteme de cogenerare de înaltă eficiență (chiar cu utilizarea biomasei – pelete, brichete, tocătură de lemn) pentru alimentarea cu energie a unor importante clădiri publice: spitale, licee, așezăminte sociale.

5. Domeniul conștientizării cetățenilor orașului în masuri de EE este important de abordat deoarece este absolut necesară implicarea acestora în gestionarea eficientă a consumului de energie în locuințele proprii dar și în activitățile lor productive; sunt prevăzute campanii de informare, campanii de pregătire a publicului larg în măsuri de eficiență în locuințe, dar și acțiuni educative și formative în mediul școlar.

6. Achiziții publice de servicii și produse

Conform reglementărilor de la nivel european și național municipalitatea intenționează să introducă cerințe de achiziții ”verzi” pentru cel puțin 35% din produsele și serviciile achiziționate.

Lucrările publice vor fi achiziționate prin caiete de sarcini cu prevederi privind clare soluții neagresive în raport cu mediul (management deșeuri rezultate din lucrări, transport materiale).

Concesionarea serviciilor de utilități publice ca: iluminatul public, gestiunea deșeurilor, servicii de apă-canal – cu prevederi de eficiență energetică și/sau impact redus asupra mediului.

Măsuri necesare
Scădere amprentei de CO2 a clădirilor sau a unităţilor economice
% energie produsă din surse regenerabile la nivel regional
Nr. clădiri cu sisteme de producere a energiei din surse regenerabile
Populaţie rurală şi urbanăcare beneficiază de producere a energiei din surse regenerabile
Reducerea % a costului cu încălzirea-răcirea clădirilor
Creşterea confortului termic al clădirilor
Număr specialişti în implementarea sistemelor de valorificare a energiilor regenerabile
Clădiri care valorifică energiile regenerabile
Infrastructuri de sanatate, sociale, educaţionale şi loisir care valorifică energiile regenerabile
Unităţi economice care valorifică energiile regenerabile
Comunităţi rurale şi urbane mici care valorifică energiile regenerabile
Comunităţi peri-urbane emergente sau rurale situate periurban care valorifică energiile regenerabile
Nivel ridicat al condiţiilor de viaţăa populaţiei urbane şi rurale
Atractivitate rurală crescută pentru locuire, loisir, turism sau activitate economică
Cultura şi motivaţie privind eficienţa energetică în rândul consumatorilor
Know-how regional privind implementarea sistemelor de utilizare a resurselor regenerabile
Tehnologii şi soluţii verzi produse la nivel regional
Regenerare punctuală a unor zone prin transformarea acestora în zone cu eficientă energetică ridicată(cartiere verzi, comunităţi verzi)

Abordarea teritorială toată Alba Iulia si regiunea imediat înconjurătoare
Programul / fondul din care urmează să fie sprijinită
POR, POS Mediu, POS Agricultură

Soluții propuse

Implementarea de sisteme de utilizare a energiilor regenerabile în clădiri, de locuinţe(noi şi istorice), publice (noi şi istorice), unităţi economice-turistice, unităţi de cultură şi loisir.
Implementarea de sisteme centralizate eficiente de asigurare a energiei electrice şi termice prin valorificarea energiilor regenerabile pentru comunităţi rurale izolate, zone periurbane emergente sau zone rurale situate periurban.
Implementarea de sisteme de utilizare a energiilor regenerabile în vederea valorificării estetice prin iluminat public şi arhitectural a zonelor de importantă socială şi turistică (pieţe, centre istorice, monumente, clădiri simbol sau cu arhitectură deosebită, puncte de informare turistică, culturale).
Implementarea de sisteme de utilizarea energiilor regenerabile în vederea asigurării vizibilităţii şi funcţionării sistemelor de semnalizare rutieră şi transport (ex. treceri de pietoni în vecinătatea şcolilor şi grădiniţelor, sensuri giratorii, intersecţii semaforizate importante, panouri informative în staţii de transport public).
Analize, studii de fezabilitate punctuale privind potenţialul utilizării energiilor regenerabile.
Campanii de promovare a energiilor regenerabile şi a soluţiilor de succes în rândul asociaţiilor de locatari.
Premierea directă a soluţiilor şi tehnologiilor inovative elaborate la nivel local de valorificare a energiilor regenerabile.
Acţiuni de testare pilota soluţiilor eficienţei energetice pe diferite tipuri de clădiri.
Elaborarea de planuri de regenerare urbanăşi valorificare tristică prin utilizarea energiilor regenerabile.
Elaborarea de curriculă în rândul învăţământului profesional şi universitar axate
pe eficienţă energetică, folosirea energiilor regenerabile şi instalarea sistemelor de utilizarea a energiilor regenerabile.

Nevoie centrală: îmbunătăţirea calităţii factorilor de mediu

Îmbunătăţirea accesului populaţiei la servicii publice şi edilitare de calitate prin dezvoltarea şi extinderea infrastructurii de alimentare, epurare, reciclare şi valorificare deşeuri. Ţinta relevantă conform Strategiei Europa 2020 UE: scăderea la 80% a nivel emisii GES faţă de 1990; România: scăderea cu 19% a nivel emisii CO2; zona Alba Iulia - scăderea cu 19% a nivel emisii CO2;

Soluții propuse
Dotarea companiilor din domeniul industrial cu filtre de reţinere a emisiilor de CO2
Construcţia / reabilitarea de staţii de reciclare.
Construcţia / reabilitarea de depozite de deşeuri dotate cu facilităţi de compactare.
Construcţia/reabilitarea de staţii de transfer
Implementarea de sisteme de colectare selectivă pentru mai multe tipuri de deşeuri
Închiderea şi amenajarea depozitelor de deşeuri neconforme
Dezvoltarea de infrastructuri de valorificare a deşeurilor datorate construcţiilor
Decontaminarea şi ecologizarea terenurilor afectate de activitatea industrială
Dezvoltarea capacităţilor furnizorilor de servicii de a asigura nivelul standard cerut
Construcţia/reabilitarea de staţii de tratare şi alimentare cu apă
Construcţia/reabilitarea de staţii de tratare a apelor menajere
Campanii de sensibilizare a opiniei publice pentru a reduce numărul de deşeuri şi de a spori rata de reciclare
Campanii de sensibilizare a opiniei publice pentru a spori utilizarea raţională a resurselor de apă
Acţiuni de indentificare şi evaluare a terenurilor afectate de activitatea industrială

Nevoie specifică: reabilitarea siturilor industriale poluate și abandonate

Poluarea terenurilor are un impact semnificativ atât asupra mediului cât şi asupra sănătăţii umane. În ceea ce priveşte aspectele de mediu, poluarea poate provoca o degradare semnificativăa mediului, atât prin riscurile directe asupra sănătăţii transmise prin sol cât şi prin contaminarea unor resurse importante de apăsubterană.

Regenerarea urbană a terenurilor este una dintre principalele componente ale dezvoltării durabile a comunităţilor la fiecare nivel. Ea poate sta la baza îmbunătătirii mediului, coeziunii sociale şi creşterii economice. În conformitate cu Cadrul Strategic Comun 2014-20200, reabilitarea siturilor contaminate poate fi finanţată din fonduri publice numai în cazul în care poluatorul responsabil de contaminare nu este cunoscut sau nu poate fi obligat săsuporte costurile. Ea ar trebui să vizeze, în special, reabilitarea siturilor cu grad ridicat de risc și a siturilor care constituie un obstacol în calea dezvoltării economice (inclusiv a siturilor industriale dezafectate), întrucât responsabilitatea reabilitării acestor situri și potenţialele supra sănătăţii oamenilor implicăriscuri financiare inacceptabile pentru investitori.

Reabilitarea siturilor industriale poluate şi neutilizate rezultate în urma închiderii uneia sau mai multor întreprinderi din cadrul platformelor industriale reprezintăo problemă fundamentală pentru România din cauza activităţilor poluante desfăşurate în trecut și a necunoașterii poluatorului. Siturile industriale în care nu se mai desfășoară activităţi economice sunt prezente în toate regiunile. Reabilitarea siturilor industriale va contribui la menţinerea calităţii solului și prevenirea impactului negativ asupra sănătăţii umane, faunei, florei și mediului înconjurător.

Problema siturilor industriale a preocupat autorităţile române constant în ultimii ani, fiind reflectatăatât în Planurile de Dezvoltare Regională, cât și în diferite variante ale Planului Naţional de Dezvoltare (2000-2002, 2004-2006, 2007-2013). În perioada pre-aderare, finanţarea proiectelor de reabilitare a siturilor industriale s-a realizat din fonduri de la bugetul naţional și Phare CES, iar post-aderare din fonduri structurale, în cadrul Programului Operaţional Regional și Programului Operaţional Sectorial Mediu.

În prezent, Ministerul Mediului și Schimbărilor Climatice este în curs de finalizare a Strategiei Naţionale de Gestionare a Siturilor Contaminate. Scopul acestei Strategii Naţionale este acela de a trasa politicile publice în domeniul gestionării siturilor contaminate până în 2013 (termen scurt); de rezolvare a problemei siturilor care necesită acţiune urgentă până în 2023 (termen mediu), şi de finalizare a acţiunii până în 2050 (termen lung).

Necesitatea implementării acestei strategii apare din demararea acţiunii de inventariere şi din necesitatea dezvoltării cadrului instituţional şi legal pentru gestionarea siturilor contaminate. În acest sens, se are în vedere introducerea de reglementări funcţionale privind prioritizarea, investigarea şi remedierea terenurilor ce ar putea prezenta un risc inacceptabil pentru sănătatea umană sau mediu, din cauza moştenirii activităţilor industriale trecute. Pentru scopul acestei strategii naţionale, termenii „situri contaminate" şi „situri poluate" sunt considerate a avea aceeaşi definiţie şi înţeles.

Această strategie oferă o privire de ansamblu asupra principiilor şi procedeelor utilizate pentru a afla dacă un teren prezintă sau nu riscuri inacceptabile pentru sănătatea umană şi mediu în general. Ea stabileşte un cadru în care terenurile pot fi investigate în numele sau de către Agenţia Naţională pentru Protecţia Mediului (ANPM) sau Autoritatea Competentă pentru Protecţia Mediului (ACPM).

Decontaminarea acestora trebuie să fie realizată corespunzător şi la anumite standarde pentru a reduce riscurile de sănătate. Hotărârile de Guvern nr. 1403/2007 şi nr. 1408/2007 introduc cerinţe de a reface terenul contaminat şi de a investiga şi evalua poluarea solului şi subsolului din România.

Soluții/ măsuri propuse:

- curăţarea/decontaminarea suprafeţelor industriale poluate și abandonate;
- demolarea clădirilor și planarea terenului;
- activităţi adiacente pentru amenajarea de bază a terenului.

Nevoie centrală: protecţia, conservarea şi valorificarea biodiversităţii faţă de presiunea antropică, precum și valorificarea turistică într-o manieră sustenabilă a zonelor protejate.

Justificare: Sistemul de referinţă al UE în domeniul biodiversităţii pentru 2010 arată că, în medie, doar 17% dintre habitatele evaluate sunt într-o stare de conservare favorabilă şi că până la 25% dintre speciile de animale din UE sunt în pericol de dispariţie. Microregiunea Alba Iulia beneficiază de un important patrimoniu natural şi de o diversitate a zonelor protejate. De asemenea, existenţa unor Situri Natura 2000 aflate în vecinătatea comunităţilor umane se loveşte de proiectele de dezvoltare a infrastructurii sau de emergenţa activităţii turistice şi de extinderea necontrolată a intravilanului.

Procesul de management al zonelor naturale protejate necesită de asemenea consultarea cu comunităţile locale care trăiesc în vecinătatea acestora pentru ca acest fapt să devină o oportunitate şi nu un impediment. Crearea unei oferte turistice şi a unei pieţe mizând pe brandul naturii protejate, a monumentelor naturale necesită diferite măsuri de creeare şi de limitare a accesului, de semnalizare, promovare sau de îmbunătăţire a intervenţiei în caz de urgenţe. Potenţialul exploatării turistice este ridicat, însă este orientat spre un turism de tranzit şi nu pe valorificarea ca destinaţie turistică, care l-ar face profitabil şi astfel să asigure fluxul turistic şi implicit rentabilitatea şi funcţionarea unor investiţii.

Ţinta relevantă, conform Strategiei Europa 2020, este refacerea a cel puţin 15% din ecosistemele în orizontul de timp 2014-2020.

Indicatori care vor fi urmăriți:
% din zonele protejate care deţin sau sunt cuprinse în strategii de protecţie şi dezvoltare
Nr. turişti în zonele protejate
Număr nişe şi activităţi turistice creeate în zonele naturale protejate
Număr şi tipuri de infrastructuri care asigură activitatea turistică ecologică
Tipuri şi instrumente de promovare turistică şi ecologică a zonelor naturale protejate
Nivel ridicat de răspuns în situaţii de urgenţă
Instrumente de promovare turisticăşi ecologicăa zonelor naturale protejate
Infrastructuri de suport a activităţilor de turism ecologic creeate
Sisteme de semnalizare a traseelor şi principalelor puncte de interes turistic
Infrastructurăde acces şi răspuns pentru situaţii de urgenţă
Creare Brand eco-turistic regional
Parteneriate interjudeţene (Alba-Hunedoara, Alba-Sibiu) şi internaţionale de protejare şi promovare turistică a zonelor protejate
Abordarea teritorială
Zone naturale protejate din Alba Iulia și localitățile înconjurătoare

Soluții propuse
Dezvoltarea infrastructurii de acces pentru sprijinirea activităţii turistice (drumuri, parcări, pontoane)
Construirea de infrastructuri de sprijin a turismului cultural şi ecologic: centre de informare, centre de primire, centre de închiriat echipamente şi mijloace de transport ecologic
Dezvoltarea infrastructurii de facilitare a desfăşurării activităţii turistice: sisteme de semnalizare a traseelor, panouri de atenţionare, popasuri, pavilioane/faleze de observaţie, refugii pentru animale, refugii pentru turisti, sisteme de alertare a situaţiilor de urgenţă ex. accidente, alunecări de teren, inundaţii, incendii.
Consolidarea habitatelor naturale ale animalelor: adăposturi, locuri de hrană etc.
Promovarea activităţilor turistice ecologice în zonele protejate (hărţi digitale, pagini web specializate, materiale de promovare)
Realizarea de calendare de reglementare şi promovare a turismului ecologic pe baza ritmurilor ecosistemului natural
Organizarea de conferinţe privind turismul cultural şi ecologic
Analiza ecosistemelor din zonele protejate şi identificarea posibilităţilor de dezvoltare a turismului ecologic
Identificarea, cartografierea si bornarea arealului Natura 2000

Introducerea acestor zone în planurile de dezvoltare
Realizarea de observatoare si panouri de informare în siturile Natura 2000
Pregătirea planurilor de management pentru ariile naturale protejate identificate
Pregătirea planurilor de supraveghere a siturilor protejate incluzând serviciile de pază și de prevenire a riscurilor la inundații și incendii
Delimitarea pajiștilor cu Înaltă Valoare Naturală pentru susținerea PNDR, Măsura 214, submăsura 2: Gospodărirea extensivă a pajiștilor
Creșterea pădurilor de protecție în conformitate cu PNDR, Măsura 221
Construirea și dotarea centrului de informare Natura 2000, inclusiv achiziționarea de echipamente de laborator și de monitorizare a stării habitatelor natural
Realizarea de tuneluri în zonele în care infrastructura de transport împiedică migrația faunei

Priorităţi de finanţare:

- protejarea biodiversității prin dezvoltarea planurilor de gestionare și investiții în acțiuni de restaurare și conservare, şi restaurarea, păstrarea și îmbogățirea ecosistemelor dependente de agricultură și silvicultură (prin Programul Național de Dezvoltare Rurală)
- protejarea și valorificarea durabilă a siturilor naturale,restaurarea și valorificarea patrimoniului cultural, inclusiv valorificarea potențialului turistic local specific,reabilitarea zonelor istorice urbane,valorificarea durabilă a patrimoniului cultural,măsuri de ecologizare urbană (inclusiv reabilitarea siturilor industriale poluate), prin Programul Operațional Regional
- restaurarea și conservarea biodiversității marine și a apelor interioare în cadrul pescuitului durabil, acvaculturii și activităților de colectare a datelor și de control promovarea activităților de pescuit durabi lîn apele maritime și interioare și activităților durabile în cadrul fermelor de acvacultură, prin Programul Operațional pentru Pescuit și Afaceri Maritime

Puncte tari

- Rate de activitate și de ocupare în creștere la nivelul orașului Alba Iulia
- Pondere ridicată a populației active cu studii superioare
- Sectorul terțiar al economiei concentrează majoritatea populației ocupate
- Raport de dependență economică în municipiul Alba Iulia mai redus decât la nivel județean
- Raport de dependență economică în diminuare față de anii anteriori
- Forţă de muncă calificată în creştere în ultimii 3 ani

- Structură demografică relativ echilibrată pe grupe de vârstă
- Proces de îmbătrânire mai lent comparativ cu evoluţia la nivel judeţean, regional şi naţional
- Raport de dependență demografic redus
- Spor natural pozitiv pe tot parcursul perioadei 2000-2016 la nivelul municipiului Alba Iulia
- Pondere a populaţiei cu studii superioare faţă de media judeţeană şi naţională

- Dezvoltarea infrastructurii care oferă oportunități de petrecere a timpului liber şi activităţi sportive (SkatePark, complexul Dynamis, Parcul Dendrologic, terenuri de sport, puncte de închiriere biciclete, patinoar în timpul iernii, Cinema Colours)
- Evoluție pozitivă a infrastructurii de servicii sociale, prin înființarea de noi centre sociale și comunitare în ultimii ani
- Modernizarea infrastructurii de sănătate (secţii din Spitalul Judeţean şi UPU)
- Modernizarea infrastructurii de transport public
- Creşterea lungimii totale a pistelor pentru biciclete
- Staţii de monitorizare a calităţii aerului
- Existența de hot-spoturi pentru acces la internet în diferite puncte din oraș
- Existența a două unități de învățământ superior în infrastructura de învățământ

- Turism cultural și antropic facilitat de patrimoniul cultural și istoric al orașului
- Diversificarea spaţiilor muzeale prin înfiinţarea Muzeului Icoanei, Muzeul Principia, Drumul Roman
- Evoluția ascendentă a sectorului HORECA
- Ofertă variată de evenimente culturale

Riscuri

- Insuficienta utilizare a oportunităţilor de dezvoltare economică şi consolidare a competitivităţii la scara adecvată;
- Lipsa informaţiei transparente şi actualizate privind actorii economici şi performanţele lor
- Piaţă de desfacere neorganizată pentru produsele agricole, care creează dificultăţi în valorificarea produselor agricole;
- Preţuri necompetitive la produsele agricole;
- Utilizarea de utilaje agricole slab performante;
- Lipsa unui plan de acţiune continuu şi cu ţinte corelate în domeniul agricol;

- Rata globală de activitate și rata de activitate a populației în vârstă de muncă au niveluri scăzute
- Rata globală de ocupare și rata de ocupare a populației în vârstă de muncă au niveluri scăzute
- Rate scăzute ale ocupării ale tinerilor sub 25 ani și ale populației de peste 55 ani
- Rata șomajului este încă superioară mediei naționale la nivelul Alba Iuliei, dar în scădere faţă de ceilalţi ani anteriori.
- Pondere ridicată a șomerilor tineri
- Pondere ridicată a șomerilor cu studii superioare

- Oferta limitată de locuri de muncă (pentru tineri dezinstituţionalizaţi, şomeri de lungă durată, persoane cu vârsta mai mare de 45 ani, lucrători sezonieri, angajaţi cu normă fracţionată)
- Număr redus de angajaţi rromi pe piaţa muncii
- Calificări profesionale inadecvate pe piaţa muncii
- Discrepanţa între oferta educaţională şi necesităţile pieţei muncii
- Colaborarea deficientă între firme şi AJOFM

- Populaţia municipiului Alba Iulia este mică în raport cu principalele centre urbane din România, dar este în creştere. Polii actuali de dezvoltare urbană au peste 100 000 locuitori;
- Tendința de segregare a comunităților rrome din oraș

- Gestionarea defectuoasă a spaţiilor pentru locurile de parcare şi numărul insuficient al acestora
- Neutilizarea parcărilor plătite din oraș
- Rețeaua de piste de biciclete insuficient dezvoltată
- Folosirea autoturismelor personale în detrimentul mijloacelor de transport în comun şi a bicicletelor
- Lipsa transportului intermodal (park & ride, stații de biciclete integrate coerent în rețeaua stațiilor de transport public etc.)
- Neutilizarea mijloacelor de transport alternativ şi a bicicletelor din lipsă de spaţii amenajate şi politici locale de trafic, din lipsă de piste pentru biciclete;

- Existența unor secții ale Spitalului Județean care nu sunt încă modernizate
- Amplasarea secției de psihiatrie a Spitalului Județean în perimetrul Cetății, într-o clădire aflată în stare avansată de degradare

- Concentrarea problemelor de calitate a aerului în zonele industriale (Alba-Iulia);
- Poluare continuă a unor cursuri de apă prin activităţi permise pe râurile Ampoi, Mureş, Sebeş;
- Ape uzate insuficient epurate deversate în receptorii naturali;
- Lipsa unei staţii de epurare complete în municipiul Alba Iulia;
- Poluarea unor ape subterane din activităţi agricole;
- Colectarea redusă a deşeurilor electronice, a fierului, a plasticului, a pet-urilor, a sticlei;
- Depozitare necontrolată a unor deşeuri industriale şi menajere;
- Dezvoltarea relativ redusă a sistemului de reciclare a deşeurilor;
- Numărul mic de unităţi de valorificare a deşeurilor la nivel local şi regional;
- Lipsa instalaţiilor de producere a compostului;
- Lipsa unei instalaţii de incinerare a deşeurilor;
- Lipsa depozitelor de deşeuri ecologice;
- Exploatarea iraţională a pădurilor private;
- Depăşiri ale nivelului de zgomot şi vibraţii în zonele cu trafic rutier şi feroviar intens şi mediu;
- Eficienţă energetică scăzută pentru blocurile vechi din anumite zone ale orașului

- Extinderea necontrolată a intravilanului.
- Existența unor zone foste industriale dezafectate, insalubre și nevalorificate, cu toate că poziționarea lor în apropierea unor artere de circulație prezintă potențial

- Lipsa unui mecanism durabil de finanţare pe termen lung a turismului din zonă
- Numărul relativ mic şi lipsa de diversitate a unităţilor de alimentaţie publică existente în perimetrul Cetăţii sau în imediata vecinătate a acestuia
- Lipsa de interes a agenților economici pentru cele 8 spații disponibile în zona şanţurilor Cetăţii Alba Carolina și care pot fi luate în concesiune
- Lipsa unor galerii de artă şi a unor spaţii constante unde artiştii locali să-și poată expune lucrările

- Lipsa infrastructurii de cultură (teatru, sală polivalentă, galerii de artă permanentă pentru artiștii locali etc.)
- Existenţa în Cetate a unor spaţii care nu sunt încă redate circuitului turistic (Palatul Principilor și Unitatea Militară 136 Geniu „Apulum")

Oportunităţi

- Transpunerea şi implementarea Directivelor Uniunii Europene în legislaţia naţională;
- Interesul Uniunii Europene de a susţine competitivitatea între regiuni şi oraşe;
- Existenţa unor programe de finanţare pentru întreprinderile mici şi mijlocii;
- Accesarea programelor specifice care să conducă la valorificarea spiritului antreprenorial;
- Posibilitatea solicitării de asistenţă tehnică pentru pregătirea proiectelor de gestionare a calităţii aerului, a deşeurilor etc.;
- Dezvoltarea de relaţii de parteneriat economic şi administrativ cu unităţi teritoriale (similare sau asemănătoare) din ţară şi străinătate;
- Posibilitatea de asocierea a consiliilor locale ale oraşului Alba Iulia, Sebeş şi a mai multor comune învecinate în asociaţii cu statut juridic, în vederea realizării proiectelor de investiţii în infrastructura de mediu, agricultură, industrie;
- Administrație publică locală performantă, care a condus Alba Iulia în topul orașelor din țară la capitolul absorbției fondurilor europene

- Ponderea în creştere a populaţiei cu un nivel ridicat de pregătire profesională
- Creșterea ponderii populației ocupate în sectoarele economice cu o valoare adăugată ridicată;
- Creșterea ocupării în rândul tinerilor și a persoanelor de peste 55 ani poate duce la o utilizare mai bună a capitalului uman din Alba Iulia;
- Prelungirea duratei medii de viață activă („îmbătrânirea activă")
- Tendința de creștere continuă a populaţiei în următorii ani;

- Tradiţia în industria uşoară poate fi dezvoltată în contextul atractivităţii turistice cu produse specifice cu valoare adăugată mare;
- Dezvoltarea producţiei handmade şi produselor locale şi particularizarea acestora cu logo-ul oraşului sau imagini cu obiective istorice din oraş;
- Cererea la export pentru produse tradiţionale, agricole ecologice şi naturiste;
- Atragerea de investitori străini şi existenţa de terenuri adecvate pentru dezvoltarea de noi investiţii;

- Învăţământul tehnic şi cel continuu pot sprijini adecvarea forţei de muncă la cererea pieţei;
- Dezvoltarea unui sistem de învățământ profesional dual și extinderea programelor de învățare pe tot parcursul vieții pot duce la creșterea pregătirii forței de muncă
- Cooperarea între sectorul privat şi instituții de învățământ din oraș
- Creşterea nivelului de pregătire a personalului din sectorul HORECA;
- Evoluție ascendentă a numărului de locuri de cazare și a sectorului HORECA

- Impactul pozitiv al campaniilor naţionale, locale de informare cu privire la mediu;
- Implicarea organizaţiilor non-guvernamentale în gestionarea unor programe de mediu;
- Achiziţionarea de tehnologii „curate" de către agenţii economici poluatori, în conformitate cu programele de conformare;
- Aplicarea principiului „poluatorul plăteşte";

- Existenţa unui patrimoniu cultural, istoric și artistic semnificativ
- Valorificarea superioară a potenţialului turistic al Cetăţii Alba Iulia
- Dezvoltarea incipientă a industriilor creative (Cartierul Creativ Carolina)
- Debutul implementării de soluții urbane inteligente prin intermediul proiectului pilot „Alba Iulia Smart City 2018"

Ameninţări

- Apropierea geografică a unor centre urbane mari (Cluj Napoca, Sibiu) cu o putere superioară de atracţie a forței de muncă (în primul rând a forței de muncă specializate)

- În ceea ce priveşte piaţa internaţională, o ameninţare o poate reprezenta imaginea nefavorabilă a României peste hotare;
- Dificultatea demarării unui proces masiv de ridicare a standardelor de cazare, necesar pentru a putea concura cu succes pe piaţa internaţională;
- Dificultatea implicării întregului sector turistic în sprijinul unui program de marketing turistic care vizează întreaga comunitate.

- Lipsa de receptivitate şi flexibilitate la cerinţele pieţei determină decalaje economice mari, greu de recuperat;
- Fluctuaţii ale preţurilor la materii prime, materiale, energie electrică, gaze naturale, generate de procese inflaţioniste sau rate de schimb Leu/Euro nefavorabile;
- Modificări frecvente ale Codului Fiscal şi ale legislaţiei în domeniu;
- Lipsa eforturilor conjugate şi intersectoriale din partea tuturor stakeholderilor ar putea conduce la performanţe slabe în domeniul dezvoltării economice;
- Lipsa unei abordări intersectoriale a dezvoltării de tipul privat – academic (cercetare-dezvoltare-inovare) – public în favoarea dezvoltării economice şi a consolidării competitivităţii.
- Incapacitatea producătorilor agricoli de a-şi valorifica producţia;

- Îmbătrânirea populaţiei şi manifestarea tot mai accentuată a fenomenului de brain-drain.
- Continuarea evoluţiei negative în ce priveşte migraţia, în special a cadrelor și a populaţiei tinere cu un nivel ridicat de pregătire profesională, poate periclita dezvoltarea rapidă a municipiului
- Pe termen mediu, îmbătrânirea demografică va începe să fie resimţită la nivelul municipiului impunând creşterea adaptabilităţii la schimbare şi politici eficiente de contracarare a consecinţelor îmbătrânirii demografice
- Raportul populație activă – populație inactivă va creşte în favoarea celei de a doua categorii.
- Participare scăzută a forței de muncă la programe de formare profesională continuă

- Fonduri bugetare locale reduse, care ar putea periclita capacităţile de cofinanţare ale autorităţilor locale a unor proiecte de mediu;
- Schimbările repetate a guvernelor de la Bucureşti şi întârzierea punerii în aplicare a unor legi, măsuri, întârzierea absorbţiei de fonduri europene, schimbări legislative dese
- Personal insuficient pentru a rezolva şi gestiona problemele de mediu;
- Presiune crescută asupra factorilor de mediu în directă corelare cu creşterea economică;
- Grad scăzut de conştientizare în rândul populaţiei cu privire la impactul activităţilor umane asupra mediului;
- Posibilitatea ca agenţii poluatori sursă să nu implementeze programe de gestionare a calităţii factorilor de mediu
- Riscuri datorate fenomenelor meteorologice extreme (inundaţii, secetă, îngheţ);

- Lipsa unor măsuri sociale mai accentuate pentru sprijinirea populaţiei rome şi a persoanelor defavorizate
- Scăderea implicării în sprijinirea învăţământului de tip a doua şansă pentru persoanele cu mai puţin de 8 clase şi excluderea lor din viaţa socială şi de pe piaţa muncii prin lipsa unor stimulente pentru continuarea şcolii
- Lipsa educaţiei privitoare la normele de igienă și planning familial în rândul persoanelor defavorizate

- Izolarea unor comunităţi restrânse de persoane de etnie romă în condiţiile lipsei unor măsuri accentuate de incluziune în viaţa socială şi pe piaţa muncii.
- Agravarea deficiențelor educaționale la grupurile sociale dezavantajate (comunități de romi, persoane cu venituri reduse) ar putea acutiza fenomenul de excludere economică şi de pe piaţa muncii
- Sistem informatic nefuncțional la nivelul AJOFM

Capitolul 2. Viziunea de dezvoltare și obiectivele SIDU

2.1.Viziunea politicilor de dezvoltare urbană durabilă la nivelul Uniunii Europene, României, Regiunii Centru, al județului Alba și al Municipiului Alba Iulia

2.1.1 Viziunea Uniunii Europene cu privire la dezvoltarea urbană 2014-2020

Provocările la care trebuie să facă faţă dezvoltarea urbană în Uniunea Europeană în perioada 2014-2020 şi principiile pe care trebuie să le urmeze

Orașele mici și mijlocii înfloritoare și dinamice pot juca un rol important pentru bunăstarea nu numai a locuitorilor proprii ci și a populațiilor rurale învecinate. Acestea sunt esențiale pentru **evitarea depopulării rurale și a derivei urbane**, precum și pentru promovarea unei dezvoltări teritoriale echilibrate.

Provocările sociale, economice și ecologice trebuie să fie abordate atât la nivel de cartier, cât și în contexte teritoriale mai largi. Orașele nu mai pot fi definite doar prin granițele lor administrative, iar politicile urbane nu mai pot viza doar unități administrative la nivel de oraș. Nu trebuie pierdute din vedere complementaritățile necesare între abordările funcționale – la nivelul marilor aglomerări și metropole – și abordările culturale și sociale care implică angajarea și responsabilizarea cetățenilor – la nivelul cartierelor. Trebuie ținut seamă atât de realitatea teritorială la scară mai largă, cât și de forma urbană internă.

Politicile urbane vor trebui să asigure compatibilitatea între inițiativele sectoriale cu impact spațial și inițiativele la nivel local. Pentru a îndeplini aceste obiective, trebuie ca mecanismele de coordonare fixe să fie completate cu cele flexibile**,** pentru a se asigura dialogul și cooperarea între nivelurile teritoriale și guvernamentale, precum și între sectoarele vizate de dezvoltarea urbană. Tensiunile între diferitele interese vor trebui depășite. Vor trebui negociate compromisuri între obiectivele concurente și modelele de dezvoltare contradictorii. O viziune comună este importantă pentru a susține acest dialog.

O bază de cunoștințe solidă este necesară pentru a susține înțelegerea potențialului de dezvoltare – foarte necesară, înainte de elaborarea oricărei viziuni asupra viitorului. Aceste cunoștințe nu pot proveni exclusiv de la experți, ci trebuie înțelese și, uneori, chiar produse în comun de către toți cei interesați. În plus față de îmbunătățirea disponibilității și comparabilității datelor și cunoștințelor teritoriale bazate pe surse precum **ESPON, Auditul urban și Atlasul urban**, sunt necesare date mai puțin tangibile. Implicarea părților interesate și a cetățenilor este esențială pentru adresarea de întrebări adecvate, pentru evaluarea elementelor adecvate, pentru asumarea responsabilității pentru strategii și pentru mobilizarea potențialului endogen.

Strategiile vor trebui **să țină cont de diversitatea orașelor**: traiectoriile lor de dezvoltare, dimensiunea, contextele demografice și sociale și capitalul lor cultural și economic. De exemplu, va fi important să se examineze relevanța strategiilor de specializare inteligentă în acele orașe sau regiuni care se confruntă cu dificultăți specifice din cauza convergenței dintre dificultățile sociale, economice și demografice.

Inovarea va trebui să fie încurajată, să sprijine tranziția către Orașele de mâine. Orașele de mâine ar trebui să fie diverse, coezive și atractive, ele ar trebui să fie ecologice și sănătoase, și ar trebui să aibă o economie puternică și incluzivă. Potențialul diversității socio-economice, culturale, de generații și etnice ar trebui să fie exploatat la întreaga capacitate ca o sursă de inovare. Strategiile de inovare trebuie să fie multiple, să vizeze serviciile și tehnologia, precum și inovarea socială și instituțională.

„[...] consider că, în actualul tumult economic, în condițiile în care criza financiară a avut deja consecințe grave asupra ocupării forței de muncă și asupra bugetelor publice, trebuie să ne

mobilizăm toate forțele pentru a atenua consecințele negative asupra celor mai vulnerabile segmente ale populației.

Inovarea socială nu este un panaceu, dar dacă este încurajată și valorizată poate oferi soluții imediate pentru problemele sociale urgente cu care se confruntă cetățenii. Pe termen lung, eu văd inovarea socială ca parte a noii culturi de abilitare pe care încercăm să o promovăm printr-o serie de inițiative, începând cu Agenda socială reînnoită. […]"

José Manuel Barroso, Președintele Comisiei Europene, 31 martie 2009

Inovarea va trebui, de asemenea, să abordeze aspecte organizatorice și instituționale, deoarece vor fi necesare noi forme de guvernanță pentru a face față complexității provocărilor viitoare. În corelație cu inovarea socială, problema **valorilor și a eticii** a fost subliniată de mai mulți experți în timpul procesului de reflecție.

Strategiile de creștere economică favorabile incluziunii vor trebui să depășească consecințele negative ale decuplării creșterii economice de dezvoltarea socială și să soluționeze problema cercul vicios al declinului demografic și economic, cu care un număr tot mai mare de orașe europene se vor confrunta în anii următori.

O abordare coerentă a strategiilor de creștere inteligente, incluzive și ecologice trebuie să fie adoptată, astfel încât divergențele și contradicțiile între aceste diferite obiective să poată fi depășite și îndeplinirea unui obiectiv să nu fie în detrimentul atingerii celorlalte.

Lipsa resurselor financiare, puterea fiscală sau de reglementare redusă sau potențialul insuficient de dezvoltare endogenă creează dificultăți pentru dezvoltarea armonioasă și durabilă a multora dintre orașele europene, după un model ideal de atractivitate și creștere.

Una dintre provocările dezvoltării teritoriale armonioase a Europei, astfel cum a fost identificată în Agenda teritorială 2020, este **ritmul rapid de preluare a terenurilor ca urmare a răspândirii așezărilor de densitate scăzută, și anume extinderea aglomerărilor urbane**. Au fost deja elaborate strategii de **reciclare a terenurilor** (regenerare urbană, reabilitare sau reutilizare a zonelor abandonate sau neutilizate) în contextul politicii de coeziune acestea pot juca un rol-cheie în viitor, împreună cu alte strategii ecologice, cum ar fi crearea de centuri verzi și/sau coridoare, ecologizarea orașelor și promovarea respectării nevoilor familiilor și pe cele ale persoanelor în vârstă prin spații publice și servicii pentru toți, în aceleași timp îmbunătățind gestionarea resurselor materiale și a fluxurilor în interiorul orașelor (metabolismul urban, reciclarea, soluțiile energetice locale).

Există un consens privind **principiile cheie** ale dezvoltării urbane și teritoriale europene viitoare care ar trebui:

1.să se bazeze pe o creștere economică și o organizare teritorială a activităților echilibrate, cu o structură urbană policentrică;
2.să se bazeze pe regiuni metropolitane și alte zone urbane puternice, care pot oferi o bună accesibilitate la serviciile de interes economic general;
3.să fie caracterizate printr-o structură compactă a așezării, cu un grad limitat de extindere urbană;
4.să beneficieze de un grad înalt de protecție a mediului și a calității în interiorul și în jurul orașelor.

„În conformitate cu Agenda teritorială 2020, prezentul raport subliniază, de asemenea, necesitatea integrării teritoriale în zonele funcționale transfrontaliere și subliniază importanța îmbunătățirii conectivității teritoriale și a cooperării între orașele europene. Orașe nu pot fi definite doar prin granițele lor administrative, iar politicile urbane nu mai pot viza doar unități administrative la nivel de oraș".

Extras selectiv din Declaraţia la Reuniunea ministerială informală privind dezvoltarea urbană, Toledo, 22 iunie 2010, Johannes Hahn Comisar European pentru politica regională

a) Realizarea conceptului de dezvoltare urbană durabilă integrată

Ce înseamnă dezvoltarea urbană durabilă integrată?
Oraşele sunt considerate motoarele economiei europene şi pot fi catalizatoare pentru creativitate şi inovare în întreaga Uniune Europeană. În jur de 68% din populaţia Uniunii Europene locuieşte într-o regiune metropolitană, iar aceste regiuni generează 67% din PIB-ul Uniunii Europene. Cu toate acestea, tot aici se manifestă extrem de acut o serie de probleme permanente, precum şomajul, segregarea şi sărăcia. Prin urmare, politicile destinate zonelor urbane au o mai mare semnificaţie pentru Uniunea Europeană în ansamblul său.

Diversele dimensiuni ale vieţii urbane: economică, socială, culturală şi de mediu – sunt strâns legate între ele şi succesul în materie de dezvoltare urbană poate fi atins numai prin intermediul unei abordări integrate. Trebuie combinate măsuri privind renovarea fizică a zonelor urbane cu măsuri care promovează educaţia, dezvoltarea economică, incluziunea socială şi protecţia mediului. În plus, dezvoltarea unor parteneriate puternice între cetăţenii de la nivel local, societatea civilă, economia locală şi diversele niveluri de guvernare reprezintă o cerinţă obligatorie.

O astfel de abordare este deosebit de importantă în această perioadă, dată fiind seriozitatea provocărilor cu care se confruntă în prezent oraşele europene. Aceste provocări variază de la schimbări demografice specifice la consecinţele stagnării economice în termeni de creare de locuri de muncă şi progrese sociale, precum şi la impactul schimbărilor climatice. Răspunsul la aceste provocări va avea o importanţă crucială pentru realizarea obiectivului unei societăţi inteligente, durabile şi favorabile incluziunii, prevăzut în strategia Europa 2020.

Care este scopul dezvoltării urbane integrate ?
Propunerile Comisiei Europene privind Politica de coeziune 2014-2020 urmăresc să stimuleze politicile urbane integrate pentru a intensifica dezvoltarea urbană durabilă în vederea consolidării rolului oraşelor în contextul politicii de coeziune.

- ✓ **Direcţiile dezvoltării urbane integrate în concepţia Uniunii Europene în perioada 2014-2020**

1. Folosirea de strategii integrate de investiţii:
Ca principiu de bază, Fondul European de Dezvoltare Regională (FEDR) ar trebui să sprijine dezvoltarea urbană durabilă prin intermediul unor strategii integrate care abordează provocările economice, climatice, sociale şi de mediu din zonele urbane (articolul 7, alineatul (1) din propunerea de regulament privind FEDR). Acest principiu are dublu sens: resursele ar trebui concentrate într-un mod integrat pentru a viza zonele afectate de provocări urbane specifice şi, în acelaşi timp, proiectele cu finanţare FEDR din zonele urbane ar trebui integrate încadrul unor obiective mai largi ale programelor. Statele membre ale Uniunii Europene ar trebui să caute să utilizeze Fondul Social European (FSE), în sinergie cu FEDR, pentru a susţine măsuri în materie de ocupare a forţei de muncă, educaţie, incluziune socială şi capacitate instituţională, concepute şi puse în aplicare în cadrul strategiilor integrate.

2. Rezervarea unei părţi a finanţării pentru dezvoltarea urbană durabilă integrată:
Cel puţin 5% din resursele FEDR alocate fiecărui stat membru vor fi investite în acţiuni integrate în favoarea dezvoltării urbane durabile, puse în aplicare prin intermediul instrumentului de investiţii teritoriale integrate (ITI) , iar gestionarea şi punerea în aplicare a acestora vor fi delegate oraşelor (conform articolului 7 alineatul (2) din propunerea de regulament privind FEDR). Forma şi intensitatea delegării gestionării oraşelor pot varia în funcţie de aranjamentele instituţionale ale fiecărui stat membru. Oraşele care pun în aplicare acţiuni integrate în favoarea dezvoltării urbane durabile, cu gestionate delegată, ar trebui să fie incluse într-o listă care să însoţească contractele de

parteneriat (articolul 7 alineatul (2)) şi programul operaţional (articolul 87 alineatul (2) litera (c)). Aceste liste sunt orientative şi ar putea fi modificate în cursul perioadei de programare.

3. Crearea unei platforme europene de dezvoltare urbană:
În baza unei liste a oraşelor, elaborată de statele membre în cadrul contractului de parteneriat, Comisia va stabili o platformă de dezvoltare urbană, cuprinzând 300 de oraşe din întreaga Europă, care va stimula un dialog la nivel european între oraşe şi Comisie, orientat preponderent spre politică, în ceea ce priveşte dezvoltarea urbană. Acesta nu este un instrument de finanţare, ci mai degrabă un mecanism destinat creşterii vizibilităţii contribuţiei oraşelor la strategia Europa 2020 în cadrul politicii de coeziune, facilitării acţiunilor integrate şi inovatoare pentru dezvoltarea urbană durabilă, precum şi valorificării rezultatelor acestora (articolul 8 din propunerea de regulament privind FEDR).

4. Promovarea de acţiuni inovatoare în zonele urbane:
În scopul încurajării soluţiilor noi şi inovatoare în materie de dezvoltare urbană durabilă, FEDR poate sprijini, la iniţiativa Comisiei, acţiuni inovatoare în limita unui plafon de 0,2% din contribuţia totală a FEDR. Acţiunile inovatoare în mediul urban vor consta în proiecte urbane pilot, proiecte demonstrative şi studii aferente de interes european. Sfera acestora poate include toate obiectivele tematice şi priorităţile de investiţii (articolul 9 din propunerea de regulament privind FEDR).

5. Dezvoltare urbană cu o perspectivă strategică intensificată:
În baza orientărilor **Cadrului strategic comun (CSC**), contractele de parteneriat ar trebui să stabilească modalităţile de a asigura o abordare integrată a utilizării fondurilor CSC pentru dezvoltarea durabilă a zonelor urbane.
Programele operaţionale ar trebui să stabilească contribuţia la abordarea integrată a dezvoltării teritoriale, inclusiv, după caz, o abordare integrată a dezvoltării zonelor urbane (articolele 11, 14 şi 87 din propunerea de regulament de stabilire a unor dispoziţii comune privind fondurile CSC 2014-2020). De asemenea, este de aşteptat ca această abordare a dezvoltării urbane să fie puternic legată de abordarea integrată care pune în discuţie nevoile specifice ale zonelor geografice cele mai afectate de sărăcie sau ale grupurilor ţintă cele mai expuse riscului de discriminare sau excludere – astfel cum este stabilit în contractul de parteneriat şi în programele operaţionale.

- ✓ **Instrumente pentru realizarea de acţiuni integrate**

1. Investiţiile teritoriale integrate (ITI) reprezintă un nou mod de punere în aplicare ce oferă un pachet de finanţare provenind de la mai multe axe prioritare ale unuia sau ale mai multor programe de intervenţii multidimensionale şi intersectoriale. ITI este un instrument ideal pentru susţinerea acţiunilor integrate în zonele urbane, întrucât acesta oferă posibilitatea combinării finanţării în funcţie de diferite obiective tematice, inclusiv combinarea finanţării provenind de la acele axe prioritare şi programe operaţionale sprijinite din FEDR, FSE şi Fondul de Coeziune (CF) (articolul 99 din propunerea de regulament de stabilire a unor dispoziţii comune privind fondurile CSC 2014-2020).

2. Prioritizarea investiţiilor din fondurile CSC:
Patru dintre **obiectivele tematice**, care vor fi sprijinite din fondurile CSC în vederea contribuirii la strategia Europa 2020 pentru o creştere inteligentă, durabilă şi favorabilă incluziunii, conţin priorităţi corespunzătoare de investiţii specifice zonelor urbane (enumerate la articolul 5 din propunerea de regulament privind FEDR). Este recomandat ca oraşele să combine acţiunile sprijinite în cadrul priorităţilor sectoriale de investiţii specifice zonelor urbane să promoveze:

- ***strategii pentru emisii scăzute de dioxid de carbon în zonele urbane,***
- ***să îmbunătăţească mediul urban,***
- ***să promoveze mobilitatea urbană durabilă,***
- ***sa promoveze incluziunea socială*** prin sprijinirea regenerării fizice şi economice a zonelor urbane defavorizate) şi să le încorporeze în strategia integrată de dezvoltare urbană a oraşului în vederea punerii în aplicare a principiului dezvoltării urbane integrate (articolul 7 alineatul (1) din propunerea de regulament privind FEDR). De asemenea, acestea pot combina acţiunile

respective cu alte acţiuni sprijinite din FSE în cadrul priorităţilor sale de investiţii (enumerate la articolul 3 din propunerea de regulament privind FSE).

3. **Instrumente financiare folosite extensiv**:
Statele membre sunt încurajate să utilizeze în mod extensiv instrumentele financiare pentru sprijinirea dezvoltării urbane durabile. Sfera instrumentelor financiare este extinsă şi include toate obiectivele tematice şi priorităţile de investiţii şi toate tipurile de beneficiari, proiecte şi activităţi (articolele 32-40 din propunerea de regulament de stabilire a unor dispoziţii comune privind fondurile CSC 2014-2020).

4. **Crearea de reţele urbane**
În cadrul obiectivului de **cooperare teritorială europeană (CTE**), programul de schimburi şi învăţare destinat oraşelor va continua să le furnizeze acestora oportunităţi de creare de reţele în vederea partajării şi dezvoltării de bune practici în materie de dezvoltare urbană (articolul 2 din propunerea de regulament privind CTE).

- ✓ **Diferenţele faţă de perioada de programare 2007-2013**

1. O abordare integrată consolidată pentru a face faţă provocărilor urbane:
În timp ce articolul 8 din Regulamentul privind FEDR prevedea pentru perioada 2007-2013 opţiunea de a pune în aplicare dezvoltarea urbană într-o abordare integrată, în **perioada 2014-2023 dezvoltarea urbană va fi pusă în aplicare prin strategii care stabilesc acţiuni integrate** (articolul 7 alineatul (1) din propunerea de regulament privind FEDR). De asemenea, articolul 12 din propunerea de regulament privind FSE prevede contribuţia suplimentară a FSE la astfel de strategii.

2. Investiţiile teritoriale integrate înlocuiesc axele prioritare separate în ceea ce priveşte dezvoltarea urbană:
Introducerea ITI, care permite punerea în aplicare a programelor operaţionale la nivel intersectorial, va sprijini abordarea tematică şi va facilita combinaţia potrivită de investiţii în cadrul strategiilor urbane integrate.

3. **Mai multe responsabilităţi şi oportunităţi pentru oraşe**:
Statele membre vor avea posibilitatea să ofere oraşelor oportunitatea de a elabora şi de a pune în aplicare strategii pe deplin integrate, care combină resurse provenite de la diversele axe prioritare şi programe operaţionale.

4. Operaţiuni sprijinite din mai multe fonduri, programe operaţionale finanţate in fonduri multiple şi finanţare încrucişată:
Punerea în aplicare a strategiilor de dezvoltare urbană integrată va fi consolidată de posibilitatea combinării acţiunilor finanţate din FEDR, FSE şi CF, fie la nivelul programului, fie la nivelul operaţiunii. Finanţarea încrucişată între FEDR şi FSE a unei părţi dintr-o operaţiune (până la 5% din cadrul fiecărei axe prioritare a unui program operaţional) va rămâne să completeze abordarea finanţării din fonduri multiple (articolul 55 alineatul (8) şi articolul 88 din propunerea de regulament de stabilire a unor dispoziţii comune privind fondurile CSC 2014-2020).

5. O abordare mai funcţională care permite intervenţii la scară adecvată:
Având în vedere că ITI poate acoperi diferite tipuri de oraşe şi zone urbane, astfel cum sunt definite de către statele membre, acest instrument permite finanţarea acţiunilor integrate de la nivel de cartier sau sector până la zone funcţionale, cum ar fi regiunile urbane sau zonele metropolitane, inclusiv zonele rurale învecinate.

6. Statele membre ar trebui să creeze parteneriate cu autorităţile regionale, locale şi urbane competente şi să le implice în elaborarea contractului de parteneriat, precum şi în elaborarea, punerea în aplicare, monitorizarea şi evaluarea programelor (articolul 5 din propunerea de regulament de stabilire a unor dispoziţii comune privind fondurile CSC 2014-2020).

7. Statele membre ar trebui să identifice oraşele în care dezvoltarea urbană durabilă integrată va primi sprijinul politicii de coeziune pentru consolidarea rolului oraşelor în cadrul programelor şi pentru asigurarea investirii a cel puţin 5% din resursele FEDR alocate în acţiuni integrate în favoarea dezvoltării urbane durabile.

Atât în cadrul contractului de parteneriat, cât şi în programele operaţionale, statele membre ar trebui să indice: oraşele care pun în aplicare acţiuni integrate în favoarea dezvoltării urbane durabile, cu gestionare delegată, precum şi oraşele pe care doresc să le ia în considerare învederea participării în cadrul Platformei de dezvoltare urbană. De asemenea, programul operaţional va stabili alocarea financiară orientativă din cadrul fiecărei axe prioritare către acţiunile integrate.

2.2.2 Viziunea de dezvoltare la nivelul României

În ceea ce privește ***liniile directoare transversale la nivelul teritoriului național și la nivelul teritoriilor specifice în perioada 2014-2020[1], acestea sunt reflectate în* 4 obiective strategice, *inspirate din prioritățile teritoriale ale Agendei Teritoriale 2020 (AT 2020) și viziunea Strategiei de Dezvoltare a Teritoriului României la orizontul anului 2035 (SDTR 2035).***
Astfel, în vederea planificării, amenajării și dezvoltării teritoriului României, cuvintele cheie ce sintetizează cele 4 obiective strategice sunt:

- *Creșterea urbanizării (Obiectivul Strategic 1*: Dezvoltarea teritorială policentrică și concentrarea urbanizării la nivelul teritoriului național prin dezvoltarea de zone urbane funcționale)
- *Echiparea completă (Obiectivul Strategic 2*: Echiparea completă și integrată a teritoriului național cu rețele de transport și comunicații și infrastructură de utilități publice)
- *Identitatea teritorială (Obiectivul Strategic 3:* Valorificarea capitalului natural și cultural ca element de identitate teritorială)
- *Planificarea teritorială (Obiectivul Strategic 4:* Creșterea capacității administrative de gestionare a proceselor de dezvoltare teritorială)

Menționăm faptul că viziunea de dezvoltare teritorială a României la orizontul anului 2035[2] urmărește trei direcții fundamentale:

- Integrarea funcțională a României în Uniunea Europeană, care urmează integrării politice
- Creșterea competitivității teritoriului național
- Asigurarea coeziunii și creșterea calității vieții locuitorilor României

2.1.3 Nivelul Regiunii Centru

La nivelul Regiunii Centru principalul document de planificare și programare este ***Strategia de Dezvoltare a Regiunii Centru pentru perioada 2014-2020[3]***, care la rândul său este parte integrantă a Planului de Dezvoltare a Regiunii Centru 2014-2020. Acest document răspunde nevoii de a avea la dispoziție un document de planificare la nivel regional care stabilește obiectivul global și obiectivele specifice de atins la finalul perioadei de programare, propunând direcțiile de acțiune și măsurile necesare pentru atingerea obiectivelor.

Strategia regională este axată pe șase domenii strategice de dezvoltare, fiecare dintre acestea grupând un număr de priorități și măsuri specifice:

1. Dezvoltare urbană, dezvoltarea infrastructurii tehnice și sociale regionale
2. Creșterea completivității economice, stimularea cercetării și inovării

---

[1] Informațiile au fost obținute pe baza unei prezentări susținute în cadrul unui eveniment al Ministerului Dezvoltării Regionale și Administrației Publice în contextul Strategiei de Dezvoltare Teritorială a României (SDTR), Conferința privind planificarea spațială și urbană în România, 17 decembrie 2013
[2] Strategia de Dezvoltare a Teritoriului României la orizontul anului 2035 (SDTR 2035)
[3] Website-ul oficial al Agenției pentru Dezvoltare Regională Centru, www.adrcentru.ro (secțiunea ”DEZVOLTARE REGIONALĂ”, subsecțiunea ”Planul de dezvoltare 2014-2020) sau http://regio-adrcentru.ro/ (secțiunea ”PROGRAMARE 2014-2020”, subsecțiunea ”Planul Regional de Dezvoltare 2014-2020”)

3. Protecția mediului înconjurător, creșterea eficienței energetice, stimularea utilizării surselor alternative de energie
4. Dezvoltarea zonelor rurale, sprijinirea agriculturii și silviculturii
5. Dezvoltarea turismului, sprijinirea activităților culturale și recreative
6. Dezvoltarea resurselor umane, creșterea incluziunii sociale

Un dintre prioritățile de dezvoltare durabilă la nivelul Regiunii Centru este creșterea coeziunii teritoriale prin sprijinirea dezvoltării urbane, atât a orașelor cu nivel ridicat de dezvoltare (care sunt poli de atracție pentru orașele și comunele din vecinătate, având o influență directă în dezvoltarea economică și socială a zonei) ***cât și a orașelor confruntate cu probleme generate de restructurările economice.*** Astfel, prin ***Prioritatea 1.1. "Creșterea coeziunii teritoriale a Regiunii Centru prin sprijinirea dezvoltării urbane***" sunt prevăzute trei măsuri:

- Măsura 1.1.1. "Promovarea dezvoltării policentrice și încurajarea dezvoltării integrate a orașelor și regiunilor rurale în vederea generării de efecte sinergice și realizării coeziunii teritoriale"
- Măsura 1.1.2. "Susținerea dezvoltării orașelor mari ca poli de atracție pentru zonele învecinate și motoare ale creșterii economice inteligente"
- Măsura 1.1.3. "Regenerarea orașelor mici și mijlocii și a celor monoindustriale prin dezvoltarea de soluții de dezvoltare urbană integrată și incluziune socială".

2.1.4 Viziunea de dezvoltare la nivelul Județului Alba

Viziunea de dezvoltare a județului Alba pentru perioada de programare 2014-2020 este "Județul Alba - o comunitate dinamică deschisă parteneriatelor, atractivă mediului investițional și turismului, a cărei dezvoltare este susținută de resurse naturale și culturale unice". "Oamenii, Patrimoniul natural și cultural și Tehnologia - argumente pentru vizitare și localizare în județul Alba".[4]

Prin Strategia de Dezvoltare a Județului Alba pentru perioada 2014-2020 s-au identificat trei direcții strategice, care la rându lor vizează dezvoltarea spațială policentrică a județului, structurată pe patru sisteme:

Direcția strategică 1: Dezvoltarea echilibrată a teritoriului județean, întărirea vitalității zonelor rurale și susținerea acelor unități administrativ teritoriale cu probleme în recuperarea decalajelor existente

Direcția strategică 2: Creșterea competitivității orașelor, prin atragerea de noi investiții, prin promovarea patrimoniului natural și cultural, prin realizarea de investiții publice și forme de management adecvat ce contribuie la integrarea acestora în politici regionale active în dezvoltarea zonelor rurale și a turismului

Direcția strategică 3: Consolidarea și realizarea de noi forme asociative ce susțin parteneriatul teritorial între unități administrative și reprezentanți ce contribuie la dezvoltarea economică, socială educațională și culturală a județului

De asemenea, strategia județeană este focusată în jurul a partu obiective strategice:

Obiectiv strategic 1: *Coeziune și competitivitate* - Dezvoltarea policentrică și echilibrată a zonelor funcționale urbane și rurale pentru creșterea competitivității și întărirea coeziunii teritoriale

Obiectiv strategic 2: Conectivitate, Atractivitate, Siguranță - Promovarea integrată a accesului egal la infrastructură și informație

Obiectiv strategic 3: Patrimoniul un motor al creativității - Conservarea valorilor culturale și protecția mediului, factori ai identității și dezvoltării economice prin turism

[4] *Strategia de Dezvoltare a Județului Alba pentru perioada 2014-2020*, Etapa 2 - Strategia de dezvoltare socio-economică a județului Alba, document elaborat de SC IHS ROMÂNIA SRL, bebeficiar Consiliul Județean Alba, http://www.cjalba.ro/wp-content/uploads/2014/08/Strategiadedezvoltare2014-2020.pdf

Obiectiv strategic 4: Un județ bine administrat - Dezvoltarea managementului public în scopul atingerii coeziunii teritoriale

2.1.5 Nivelul Municipiului Alba Iulia: viziunea de dezvoltare pentru perioada 2014-2023 și fundamentarea acesteia

Strategia de dezvoltare a Municipiului Alba Iulia se subordonează obiectivelor generale urmărite la nivel regional şi judeţean, vizând dezvoltarea echilibrată a Regiunii Centru prin stimularea creșterii economice bazate pe cunoaștere, protecția mediului înconjurător și valorificarea durabilă a resurselor naturale precum și întărirea coeziunii sociale.

Viziunea strategică de dezvoltare a Municipiului Alba Iulia este ca orașul **„până în anul 2023 să devină un oraș mai atractiv pentru locuit, muncit și investiții."**

Această viziune de dezvoltare se încadrează în coordonatele trasate de obiectivele *Strategiei Europa 2020, Agenda Teritorială 2020* și *Carta Verde a Coeziunii Teritoriale* şi în liniile generale stabilite în *Cadrul Strategic Comun 2014-2020* și *Cadrul Financiar Multianual 2014-2020* și se fundamentează pe o analiză atentă a piramidei nevoilor unui oraș.

Piramida nevoilor unui oraș[5]

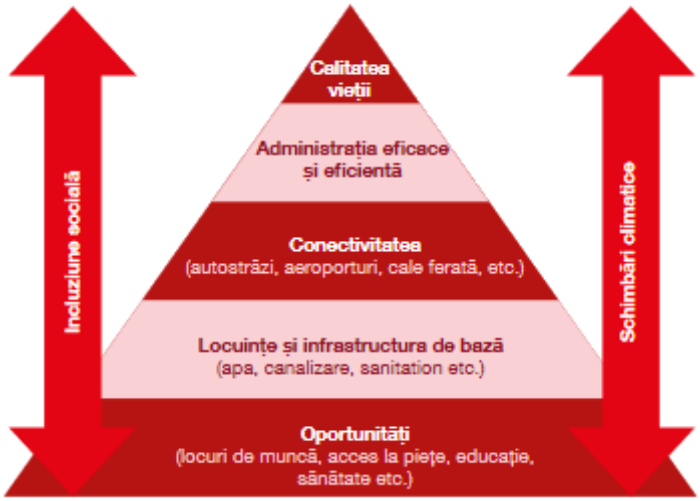
Alba Iulia este singurul oraș din România care are un acord de asistență cu Banca Mondială. În cadrul acestui acord, experții Băncii Mondiale au realizat o prioritizare a proiectelor de dezvoltare pentru Municipiul Alba Iulia, bazată pe mai multe tipuri de piramide a nevoilor. Mai jos prezentăm tipurile de piramidă a nevoilor identificate de Banca Mondială.

Așa cum oamenii își identifică problemele care sunt cele mai importante pentru dezvoltarea personală, tot așa conducătorii orașului pot defini prioritățile esențiale pentru localitatea lor. Abraham Maslow a definit o piramidă a nevoilor care continuă să fie folosită în științele sociale de peste 70 de ani. Într-un mod similar, dorim să definim o piramidă a nevoilor unui oraș, care să cuprindă principalele componente de dezvoltare ale acestuia. De fapt, vom discuta trei piramide ale nevoilor unui oraș.

Potrivit lui Philip Kotler, autoritățile locale abordează politicile și investițiile locale în raport cu trei categorii principale de constituenți: cetățenii; sectorul privat; turiștii. În cele ce urmează vom discuta modul în care orașele pot identifica nevoile și, în cele din urmă, proiectele prioritare, examinând nevoile acestor trei grupuri constituente.

[5] Secțiunea este preluată din studiul *„Prioritizarea Proiectelor municipiului Alba Iuliapentru perioada 2014-2020"* realizat în cadrul acordului de asistență cu Banca Mondială, disponibil în acces liber pe website-ul oficial al Primăriei:
http://www.apulum.ro/images/uploads/fisiere/Alba_Iulia_Prioritizarea_Proiectelor_pentru_perioada_2014-2020.pdf

Piramida nevoilor cetățenilor

Cetățenii unui oraș sunt, fără îndoială, grupul său principal de constituenți. Cetățenii sunt cei care aleg primarul și consiliul local, iar autoritățile locale sunt direct responsabile în fața lor. Nevoile cetățenilor pot fi în mare măsură grupate în următoarele cinci categorii: oportunități; locuințe și infrastructură de bază; conectivitate; administrarea eficace și eficientă; calitatea vieții. Acestea vor fi discutate în detaliu mai jos.

Oportunități

Principalul punct de atracție al orașelor îl constituie oportunitățile pe care acestea le oferă. De obicei, oamenii se îndreaptă către orașe pentru ceea ce oferă acestea în materie de locuri de muncă, educație, sănătate, acces la piețe mai mari. De obicei, cu cât un oraș oferă mai multe oportunități, cu atât acesta este mai mare. Și, invers, cu cât un oraș este mai mare, cu atât tinde să atragă mai multe oportunități – într-un ciclu virtuos. Prin urmare, liderii locali trebuie să identifice modalități de a atrage și de a genera oportunități în orașele lor, pentru a le face mai atractive pentru oameni - atât oamenii din exteriorul, cât și cei din interiorul orașului.

Locuințe și infrastructura de bază Multe cartiere sărace din lume sunt o mărturie a magnetismului pe care îl au orașele. Mulți oameni au ales să trăiască în condiții mizeredoar ca să poată avea acces la oportunitățile pe care le oferă orașele. Cu toate acestea, conducătorii orașului sunt conștienți de faptul că o astfel de situație nu este nici de dorit, nici durabilă. Ca atare, una dintre funcțiile cheie ale autorităților locale este de a pune la dispoziția cetățenilor infrastructură de bază și de a permite piețelor imobiliare să funcționeze corespunzător.

Conectivitate

Pentru ca un oraș să se dezvolte, trebuie să fie bine conectat. Cele mai mari orașe din lume sunt foste orașe-port situate pe linia de coastă a principalelor continente. O bună conectivitate înseamnă că oamenii vor avea acces mai ușor la mai multe oportunități din zonă (de exemplu va fi mai ușor pentru ei să își găsească un alt loc de muncă), în timp ce firmele vor avea acces mai ușor la o rezervă de forță de muncă mai mare și la piețe mai mari.

Administrație eficace și eficientă

Odată ce un oraș oferă oportunități, infrastructură de bază și conectivitate, oamenii vor aștepta și vor cere o bună administrare. Ei vor dori să poată ajunge la locul de muncă fără bătaie de cap, să aibă străzile curate, să poată obține ușor autorizații și permise etc. Acest lucru presupune îmbunătățirea

continuă a funcționării administrațiilor locale, precum și canale deschise de comunicare cu populația generală și implicarea comunităților locale.

Calitatea vieții

Orașele din lumea dezvoltată asigură, în mare măsură, toate cele patru componente descrise mai jos. Acest lucru înseamnă, în esență, că oamenii au o serie de opțiuni dintre care să aleagă. În scopul de a-i atrage și a-i păstra pe oameni, orașele recurg tot mai mult la măsuri privind calitatea vieții. Acest lucru înseamnă, printre altele, o viață culturală înfloritoare, oportunități de divertisment, locuri pentru întâlniri și petreceri, o scenă activă de restaurante și baruri, acces la spații verzi și corpuri de apă, clădiri frumoase, o bună planificare urbană și un design urban bine ales. Un studiu recent a arătat că frumusețea estetică este unul dintre lucrurile pe care oamenii le apreciază cel mai mult la un oraș. [1]

În plus față de aceste componente de bază ale piramidei nevoilor unui oraș, există două aspecte orizontale/transversale pe care autoritățile locale ar trebui să le utilizeze ca filtru pentru toate proiectele pe care le propun: incluziunea socială și schimbările climatice.

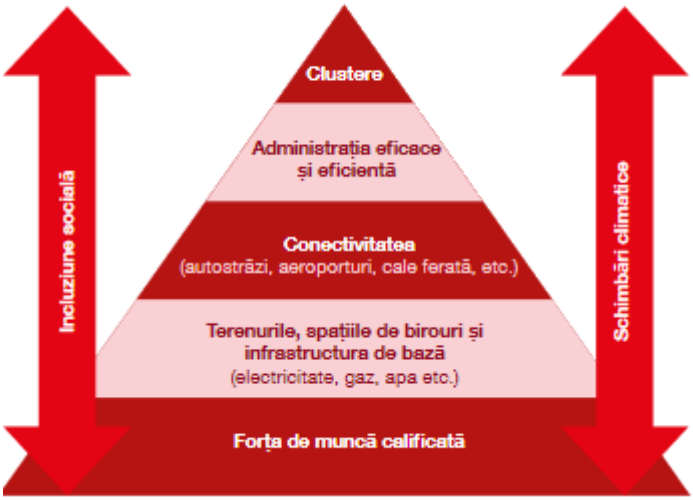
Incluziunea socială

Indiferent de gradul de dezvoltare al unui oraș, acesta se va confrunta întotdeauna cu probleme de incluziune socială - adică va exista mereu o parte a populației locale care va fi mai puțin norocoasă decât restul sau care va fi discriminată direct sau indirect. Promovarea activă a incluziunii sociale nu numai că ajută la realizarea dezideratelor sociale, dar constituie și un instrument esențial

Schimbările climatice

Cu cât orașele se dezvoltă mai mult, cu atât au tendința de a polua mai mult. De fapt, orașele sunt responsabile pentru aproximativ 70% din emisiile globale de gaze cu efect de seră. Din moment ce reprezintă o parte importantă a problemei, orașele ar trebui să fie și o parte importantă a soluției. Inițiative precum Pactul Primarilor sau ICLEI (Guverne Locale pentru Durabilitate) au început pentru atingerea unor obiective economice. De exemplu, un studiu al Băncii Mondiale arată că în cazul în care populația romă estimată din România ar lucra la nivelul mediu de productivitate a țării, PIB-ul global s-ar mări cu 3%. Prin urmare, ori de câte ori un nou proiect este elaborat, autoritățile locale ar trebui să se gândească cum ar putea contribui proiectul respectiv la rezolvarea problemelor de incluziune socială.

Piramida nevoilor sectorului privat

Sectorul privat constituie sursa dinamismului economic al unui oraș, iar o economie locală activă acționează ca un magnet pentru oameni. În lipsa unui sector privat activ, orașele de multe ori decad. Prin urmare, este important ca autoritățile locale să identifice modalități de a aborda o parte dintre nevoile vitale ale sectorului privat. Acestea pot fi grupate în următoarele categorii: forță de muncă calificată; terenuri și infrastructură de bază; conectivitate; administrație eficientă și eficace; clustere.

Forța de muncă calificată
Principala sursă a productivității unei companii o reprezintă oamenii săi. Oamenii sunt cei care concep și proiectează produse și servicii, ei sunt cei care produc aceste produse și servicii și tot ei sunt cei care le lansează și le vând pe piață în cele din urmă. Astfel, când o companie decide unde să se localizeze sau când un antreprenor decide unde să-și înceapă o afacere, disponibilitatea forței de muncă calificate este unul dintre primele lucruri pe care le iau în considerare.

Terenurile, spațiile de birouri și infrastructura de bază
Orice afacere are nevoie de un loc în care să funcționeze. Unele companii pur și simplu închiriază sau achiziționează un spațiu de birouri existent, altele au nevoie de noi terenuri unde să-și amenajeze dotările. Prin urmare, este important ca autoritățile locale să aibă o bună înțelegere a disponibilității spațiilor de birouri (adică rata de neocupare) și a parcelelor de teren din zonele pe care le administrează (de exemplu, terenuri industriale dezafectate sau terenuri neexploatate). O lipsă a spațiilor de birouri și a terenurilor construibile poate împiedica dezvoltarea sectorului privat.

Conectivitatea
Conectivitatea este extrem de importantă pentru sectorul privat. Pe de o parte, companiile private au nevoie de un acces fără probleme la o rezervă suficient de mare de forță muncă calificată. Pe de altă parte, acestea au nevoie și de un acces facil la pieţele interne și externe. Accesul facil la o rezervă de forță de muncă calificată presupune o infrastructură locală și regională bine dezvoltată pentru a permite unui număr mare de persoane din regiune să facă naveta spre oraș cu ușurință. Accesul facil la pieţe
ar putea necesita o rețea de autostrăzi modernizată, o infrastructură aeroportuară, feroviară și navală în bună stare, precum și disponibilitatea unei infrastructuri TIC (informare și comunicare) bine dezvoltate.

Administrația eficace și eficientă
Companiile private au nevoie ca atât politicile publice, cât și infrastructura publică să funcționeze corespunzător. Unele cer ca autorizațiile de construcție să fie eliberate în timp util, altele pot avea nevoie de un drum de legătură la infrastructura rutieră majoră din zonă, altele pot necesita politici fiscale adecvate.

Clusterele
Oricât de neașteptat ar părea, companiile private au nevoie de alte companii din același sector pentru a fi eficiente. Există o literatură vastă pe această temă, pornind de la descrierea lui Alfred Marshall privind districtele industriale din Anglia secolului al 19-lea, care arată beneficiile amplasării în aceeași zonă. Funcționarea mai multor companii similare în același spațiu permite un flux mai ușor de idei, un acces fără probleme deosebite la forța de muncă calificată și o productivitate mai ridicată, stimulată de concurența locală. În încercarea de a atrage companiile, autoritățile locale ar trebui să aibă în vedere și cele două aspecte orizontale, menționate și în cazul piramidei nevoilor cetățenilor: incluziunea socială și schimbările climatice. Atragerea oricărei afaceri doar pentru faptul că creează locuri de muncă la nivel local poate să nu fie cea mai bună strategie pe termen lung.

Incluziunea socială
Majoritatea autorităților locale știu ca nu pot susține creșterea economică dacă nu vor reuși să atragă decât întreprinderi care oferă salarii mici. În același timp, exemple cunoscute, cum ar fi Silicon Valley, arată că nici atragerea întreprinderilor care oferă doar salarii mari nu este sustenabilă. Un mediu de afaceri sănătos include atât companii cu standarde salariale înalte (care sunt, de obicei, sursa de creștere a unui oraș pe termen lung), cât și sectoare de activitate care permit accesul la locuri de muncă pentru persoane cu un nivel scăzut de calificare. În plus, autoritățile locale pot încuraja localizarea întreprinderilor în cartiere sărace și în zone marginalizate.

Schimbările climatice
Deoarece majoritatea companiilor au sediul în orașe, acestea din urmă reprezintă și locurile în care sunt generate cele mai mari cantități de gaze cu efect de seră. Ca atare, autoritățile locale au obligația morală de a aborda provocările legate de schimbările climatice. Printre altele, acest lucru ar putea presupune solicitarea respectării de către întreprinderi a unor standarde mai ridicate de mediu și de administrare.

<u>Piramida nevoilor turiștilor</u>

Marea majoritate a orașelor nu reprezintă atracții turistice, chiar dacă acestea pot fi vizitate în mod regulat de oameni. Totuși, pentru unele orașe, turismul reprezintă o sursă importantă de venituri. Orașele cu un potențial turistic evident ar trebui să caute modalități de a satisface nevoile turiștilor. Aceste nevoi pot fi grupate în următoarele cinci categorii: obiective turistice; informații; conectivitate; cazare; servicii de calitate. Acestea vor fi discutate în detaliu mai jos.
Obiectivele turistice
Turiștii merg acolo unde este ceva de vizitat. Multe autorități locale încearcă să își transforme orașele în adevărate atracții, însă atunci când se uită la rezultate, văd că nu au reușit să genereze multe venituri din turism și nici nu au reușit să atragă o mulțime de turiști. Chiar și orașele care au în mod constant hotelurile pline pot fi, de fapt, vizitate de oamenii de afaceri, iar nu de cei cu scopuri turistice. Ca

atare, autoritățile locale trebuie să știe foarte clar ce atracții pot oferi turiștilor (de exemplu: situri istorice, elemente de patrimoniu cultural, de divertisment, de gastronomie, de cultură) și care sunt cele mai bune metode de a le promova.

Informațiile
Chiar și cele mai importante obiective ar rămâne nevizitate dacă nu ar exista informații despre ele. Dacă autoritățile locale ajung la concluzia că au obiective care merită vizitate, ele trebuie să găsească și modalitățile creative de a le promova pe o piață-țintă bine definită.

Conectivitatea
Cu cât este mai ușor de ajuns la un obiectiv turistic, cu atât este mai probabil ca acesta să fie vizitat de mai mulți turiști. În acest sens, este esențial accesul facil la aeroporturi, la infrastructura rutieră majoră, la punctele feroviare și navale, deși nu stă întotdeauna în puterea unei singure autorități locale să ofere această conectivitate.

Cazarea
Dacă turiștii se hotărăsc să viziteze un anumit oraș, ei trebuie să găsească un loc în care să se cazeze. Autoritățile locale nu au legătură cu industria hotelieră (acest domeniu este acoperit aproape în exclusivitate de sectorul privat), dar pot găsi modalități creative de a încuraja dezvoltarea sectorului – de exemplu, concesiunea terenului / a clădirilor sau dezvoltarea de asociații de afaceri. În multe orașe din România, infrastructura hotelieră nu este încă dezvoltată corespunzător, astfel încât – chiar dacă au obiective turistice care merită vizitate – aceste orașe nu sunt suficient de pregătite pentru a primi turiști.

Serviciile de calitate
Pentru ca turismul să reprezinte o sursă durabilă de venituri, este important să fie oferite în mod constant servicii de calitate – aici sunt incluse nu numai serviciile oferite de sectorul privat, ci și serviciile oferite de sectorul public (de exemplu: infrastructură publică de calitate, un sistem de transport public funcțional, un mediu înconjurător sănătos). Acest lucru asigură faptul că turiștii care ajung acolo se vor gândi să revină sau vor recomanda locul și altor persoane. În încercarea de a satisface nevoile turiștilor, ar trebui să fie luate în considerare și aspectele legate de incluziunea socială și de schimbările climatice.

Incluziunea socială
Dacă dezvoltarea turismului aduce beneficii unui oraș, ar trebui să se identifice, de asemenea, modalități prin care acest sector poate crea avantaje și pentru cei mai puțin înstăriți și marginalizați, fără a se ignora minimizarea efectelor secundare negative. De exemplu, reabilitarea unui centru istoric poate impune strămutarea oamenilor săraci care trăiesc în zonă. În mod similar, o hotărâre de a prezenta turiștilor doar părțile „bune” ale unui oraș poate duce la o izolare și mai mare a cartierelor sărace.

Schimbările climatice
Hotărârile privind dezvoltarea turismului ar trebui să țină seama și de problemele legate de schimbările climatice. De exemplu, autoritățile locale pot dezvolta o rețea de transport public care permite turiștilor să circule nestingheriți de la un obiectiv turistic la altul și fără a recurge la autoturisme personale pentru a răspunde acestei nevoi.

2.2. Obiectivele generale și specifice ale dezvoltării municipiului Alba Iulia în perioada 2014-2023

Viziunea strategică de dezvoltare a municipiului Alba Iulia este ca până în anul 2023 orașul să devină **„un oraș mai atractiv pentru locuit, muncit și investiții".**

Această viziune se concretizează prin **patru obiective generale strategice de dezvoltare**:

1. Alba Iulia – Oraş inteligent (smart), accesibil şi coeziv;
2. Alba Iulia – Habitat durabil (Oraş verde) cu servicii urbane performante;
3. Alba Iulia – Oraş competitiv şi creativ;
4. Alba Iulia – Oraş turistic şi cultural european.

Obiectivele specifice corespunzătoare sunt după cum urmează:

1. Alba Iulia – Oraş inteligent (smart), accesibil şi coeziv

OS1: Transport sustenabil
OS2: Infrastructură TIC performantă și integrată
OS3: Educație pentru cercetare, inovare și adaptare la cerințele pieței
OS4: Infrastructură de sănătatea accesibilă și de calitate
OS5: Servicii sociale incluzive și eficiente
OS6: Cultură, sport și recreere – un oraș pentru oameni
OS7: Regenerare urbană durabilă

2. Alba Iulia – Habitat durabil (Oraş verde) cu servicii urbane performante

OS8: Locuire de calitate pentru toți
OS9: Servicii publice eficiente
OS10: Mediu urban durabil
OS11: Administrație publică și guvernare eficientă

3. Alba Iulia – Oraş competitiv şi creativ

OS12: Cercetare, inovare și dezvoltare pentru viitor
OS13: Crearea de clustere în sectoarele economice majore
OS14: Instrumente TIC în folosul comerțului local
OS15: IMM-uri competitive

4. Alba Iulia – Oraş turistic şi cultural european

OS16: Turism modern: cultural, de afaceri și de conferințe
OS17: Promovare turistică intersectorială
OS18: Ofertă de evenimente culturale bogată și variată
OS19: Integrarea în rețele de orașe din România și din Europa
OS20: Sprijinirea și promovarea meșteșugurilor tradiționale
OS21: Crearea de trasee culturale

Capitolul 3. Calendar de activități pentru implementarea SIDU și portofoliu de proiecte

3.1 Activități și domenii de intervenție

3.1.1 Domenii de intervenție vizate în vederea atingerii obiectivelor de dezvoltare

Obiectivul strategic 1: Alba Iulia – un oraș INTELIGENT, accesibil și coerent

Domeniul de intervenție 1: Transport (2014-2023)
Obiectivul nr. 1: Dezvoltarea și modernizarea infrastructurii naționale și regionale
Obiectivul nr. 2: Dezvoltarea unui sistem eficient și durabil de transport public
Obiectivul nr. 3: Implementarea unor sisteme de transport inteligente

Domeniul de intervenție 2: Infrastructura TIC (2014-2023)
Programul 2.1: Infrastructură Internet de mare viteză
Programul 2.2: Telecomunicații

Domeniul de intervenție 3: Educație (2014-2023)
Programul 3.1: Infrastructura educațională preuniversitară
Programul 3.2: Eficiența energetică
Programul 3.3: Investiții în infrastructura educațională
Programul 3.4: Infrastructura terțiară și de cercetare
Programul 3.5: Infrastructura educațională vocațională
Programul 3.6: Adaptarea la cerințele pieței
Programul 3.7: e-Educație
Programul 3.8: Infrastructura educațională TIC

Domeniul de intervenție 4: Sănătate (2014-2023)
Programul 4.1: Infrastructura de sănătate
Programul 4.2: Servicii medicale eficiente, sigure și de bună calitate
Programul 4.3: Asistență pentru cabinetele de medicină de familie
Programul 4.4: e-Sănătate
Programul 4.5: Infrastructura de sănătate TIC

Domeniul de intervenție 5: Infrastructura de servicii sociale (2014-2023)
Programul 5.1: Îmbunătățirea calității serviciilor sociale
Programul 5.2: Complex multifuncțional în cartierul „Lumea Nouă”
Programul 5.3: Programe pentru persoanele cu dizabilități
Programul 5.4: Complex multifuncțional pentru tineri
Programul 5.5: Infrastructura pentru îngrijirea vârstnicilor
Programul 5.6: Cantina socială
Programul 5.7: Metode PPP pentru furnizarea serviciilor sociale
Programul 5.8: Managementul calității în serviciile sociale

Domeniul de intervenție 6: Cultură, sport și recreere (2014-2023)
Programul 6.1: Infrastructura culturală
Programul 6.2: Infrastructura sportivă

Domeniul de intervenție 7: Regenerarea urbană (2014-2023)
Programul 7.1: Urbanism
Programul 7.2: Patrimoniu Cultural
Programul 7.3: Situri arheologice

Programul 7.4: Monumente publice
Programul 7.5: Parcare urbană
Programul 7.6: Reabilitarea și modernizarea spațiului comun în cartierele de blocuri
Programul 7.7: Cimitire
Programul 7.8: Piețe de produse agricole
Programul 7.9: Spații verzi
Programul 7.10: Clădiri publice rezidențiale
Programul 7.11: Piste pentru biciclete
Programul 7.12: Accesul îmbunătățit pentru persoanele cu dizabilități
Programul 7.13: Infrastructura GIS
Programul 7.14: Orașul digital Alba Iulia
Programul 7.15: Zona recreativă Măgura Mamut
Programul 7.16: Spațiul public din zona Măgura Mamut
Programul 7.17: Spațiul public din zona Centura Verde

Obiectivul strategic 2: Alba Iulia – un oraș VERDE, cu servicii publice eficiente
Domeniul de intervenție 8: Locuințe de calitate pentru toți (2014-2023)
Programul 8.1: Mai multe locuințe
Programul 8.2: Locuințe de calitate mai bună
Programul 8.3: Locuințe verzi
Programul 8.4: Îmbunătățirea fondului construit existent

Domeniul de intervenție 9: Infrastructura de servicii publice (2014-2023)
Programul 9.1: Infrastructura de apă și apă uzată
Programul 9.2: Serviciul de alimentare cu apă sigur și continuu
Programul 9.3: Izolarea termică a blocurilor de apartamente construite înainte de 1990
Programul 9.4: Un sistem modernizat de iluminat public
Programul 9.5: Un sistem modernizat de iluminat artistic și decorativ
Programul 9.6: Infrastructura energetică eficientă (de exemplu, panouri solare)
Programul 9.7: Producția de energie verde
Programul 9.8: Programul „Casa Verde”

Domeniul de intervenție 10: Un mediu urban durabil (2014-2023)
Programul 10.1: Redezvoltarea zonelor industriale dezafectate
Programul 10.2: Protecția și extinderea suprafeței forestiere municipale
Programul 10.3: Planul de management pentru ariile protejate
Programul 10.4: Reciclarea
Programul 10.5: Schimbările climatice
Programul 10.6: Construcția barajului pe râul Mureș
Programul 10.7: Finalizarea barajului pe râul Sebeș
Programul 10.8: Lucrări la rețeaua de apă
Programul 10.9: Scăderea riscurilor de alimentare cu apă
Programul 10.10: Diguri pentru protecția râurilor

Domeniul de intervenție 11: Administrația Publică (2014-2023)
Programul 11.1: Infrastructura GIS
Programul 11.2: Orașul digital Alba Iulia
Programul 11.3: Resursele umane
Programul 11.4: Servicii publice eficiente
Programul 11.5: Guvernanță eficientă
Programul 11.6: Scăderea ratei infracționale și contravenționale
Programul 11.7: O mai bună supraveghere a spațiului public
Programul 11.8: Lupta împotriva criminalității
Programul 11.9: Infrastructura pentru situații de urgență
Programul 11.10: Dezvoltarea sistemelor urbane

Obiectivul strategic 3: Alba Iulia – un oraș COMPETITIV și CREATIV
Domeniul de intervenție 3.1: Cercetare și dezvoltare, inovare și dezvoltare tehnologică (2014-2023)
Domeniul de intervenție 3.2: Crearea de clustere în sectoarele economice majore (2014-2023)
Domeniul de intervenție 3.3: Utilizarea instrumentelor TIC în consolidarea sectorului (2014-2023) comercial local
Domeniul de intervenție 3.4: Îmbunătățirea competitivității IMM-urilor (2014-2023)

Obiectivul strategic 4: Alba Iulia – un OBIECTIV CULTURAL și TURISTIC european
Domeniul de intervenție 4.1: Turism cultural, de afaceri și de conferințe (2014-2023)
Domeniul de intervenție 4.2: Promovare turistică intersectorială (în parteneriat cu agenții economici interesați) (2014-2023)
Domeniul de intervenție 4.3: Oferta culturală de evenimente anuale (2014-2023)
Domeniul de intervenție 4.4: Integrarea în rețele de orașe din România și din Europa (2014-2023)
Domeniul de intervenție 4.5: Sprijinirea și promovarea meșteșugurilor tradiționale (2014-2023)
Domeniul de intervenție 4.6: Crearea de trasee culturale (2014-2023)

3.1.2 Măsuri de atenuare a riscurilor implementării SIDU

Nr. crt.	Risc identificat	Măsuri de atenuare a riscului
1	Planificare eronata a activitatilor - Nerespectarea graficului de activitati prin neidentificarea etapelor de realizare si estimarii gresite a încadrarii în timp;	Realizarea unor planificari continue, detaliate în timp si spatiu a fiecarei etape de realizare
2	Alocare ineficienta/ insuficienta de resurse umane- Estimarea gresita a necesarului de resurse umane, nealocarea corespunzatoare si insuficienta a sarcinilor si responsabilitatilor pt fiecare membru al echipei de implementare	Revizuirea fiselor de post în concordanta cu necesitatile strategiei si redistribuirea sarcinilor nou aparute catre expertii angajati
4	Întarzieri de finantare - Întarzieri în procesarea si depunerea cererilor de prefinantare, plata si rambursare, resurse insuficiente pentru cofinantarea si sustinerea financiara a proiectului	Întocmirea si respectarea unui grafic al prefinantarilor, cererilor de plata si rambursarilor, întocmirea si respectarea unui cashflow al proiectului.
6	Managementul proiectului – insuficienta cunoastere a planificarii globale a tuturor activitatilor componente, in succesiunea lor fireasca, de catre toti membrii echipei	Afisarea graficului de implementare a proiectului (diagrama Gantt în format A0) la sediile de implementare a stategiei, pentru urmarirea termenelor stabilite
7	Nerespectarea eligibilitatii cheltuielilor prin cunoasterea insuficienta a regulilor de eligibilitate (efectuarea de plati neprevazute, cheltuieli care nu se regasesc in ordinal cheltuielilor eligibile, încadrarea gresita în buget, neîntocmirea documentelor care justifica plata, depasiri ale bugetului), in special in cazul minimisurilor	Realizarea unei proceduri privind eligibilitatea cheltuielilor; identificarea si asumarea prevederilor din Ghidul Solicitantului conditii generale si conditii specifice, realizarea unei proceduri de monitorizare pentru minimisurile infiintate prin proiect, inclusiv pentru cheltuielile administratorilor de minimis; dubla semnatura (inclusiv a reprezentantului administratorului de minimis) pentru cheltuielile efectuate de catre minimis
8	Intarziere în rapoartele cu furnizorii - Materialele necesare sunt primite cu întarziere, nu corespund standardelor de calitate impuse, rezultand în costuri suplimentare	Adaugarea unor clauze clare în contractele cu furnizorii, demararea anticipata a achizitiilor
10	Echipa suport ineficienta - Exista riscul ca echipa suport sa nu isi indeplineasca la timp sarcinile si responsabilitatile, ceea ce poate conduce la realizarea deficitara sau nerealizarea activitatilor administrative	Punerea la dispozitie pentru implementarea strategiei de personal calificat, cu experienta vasta, care poate organiza cu success activitatile, evaluarea periodica a performantei echipei, inlocuirea angajatilor care nu-si realizeaza sarcinile
11	Corelarea inadecvata a activitatilor proiectului cu alte activitati derulate de catre beneficiar sau partener si neidentificate in acest moment - Slaba organizare si dimensionarea incorecta a activitatilor coroborat cu corelarea inadecvata cu alte activitati derulate de catre Beneficiar si neidentificate in acest moment.	Coordonatorii de activitate ai partenerilor vor colabora permanent cu Beneficiarul in vederea identificarii, la momentul oportun, a activitatilor conexe intreprinse de parteneri. Se vor stabili punti de comunicare cu structurile din cadrul Beneficiarului si Partenerilor responsabile de respectivele activitati, pentru a se realiza o interconectare optima intre activitati si a facilita, prin

Nr. crt.	Risc identificat	Măsuri de atenuare a riscului
		construirea unui cadru comun, dezvoltarea unitara a activitatilor in strategie.
12	Previzionarea necorespunzatoare a rezultatelor - In efectuarea activitatii de monitorizare a rezultatelor, setul de rezultate si asteptari poate sa nu fie in concordanta cu ceea ce se reuseste sa se realizeze.	Suplinirea resurselor umane in momentele cheie ale proiectului din resurse proprii pentru realizarea activitatilor. O componenta importanta in identificarea acesui risc este monitorizarea,
13	Proiectul nu respecta masurile de informare si publicitate minime prevazute in Manualul de identitate vizuala instrumente structurale 2014-2020 in Romania	In afara promovarii activitatilor specifice prevazute in strategie pentru a aduce la cunostinta publicului acțitunile derulate, va fi făcută cate o sectiune specifica pentru fiecare proiectfinanțat prin POR pe site-ul Municipiului Alba Iulia și ale partenerilor de implementare.

3.2 Portofoliul proiectelor necesare pentru realizarea viziunii și atingerii obiectivelor SIDU

Calitatea vieții și dezvoltarea armonioasă a Municipiului Alba Iulia este condiționată într-o măsură semnificativă de nivelul de dezvoltare al infrastructurii de transport, utilități publice, de educație, de cercetare, de sănătate sau a celei sociale. Coeziunea teritorială, concept complex, cu referire în special la dezvoltarea echilibrată a teritoriului, reducerea disparităţilor dintre diferite zone şi valorificarea potenţialului teritorial, reprezintă una dintre preocupările principale ale Uniunii Europene. Municipiul Alba Iulia va avea de asemenea rolul de centru de polarizare a activităţilor economico-sociale pentru localitățile din arealul învecinat.

3.2.1 Obiectiv strategic nr.1. Alba Iulia – Oraş inteligent (smart), accesibil şi coeziv

Domeniu de intervenţie nr. 1. Transporturi *(corespunde obiectivului tematic 4, prioritatea de investiţii 4.1 a Axei Prioritare 4 din Programul Operaţional Regional 2014-2020, care trebuie atins în mod obligatoriu prin portofoliul de proiecte propus de SIDU, acest aspect constituind un cirteriu de eligibilitate a Strategiei)*

Obiectiv nr. 1. Dezvoltarea şi modernizarea infrastructurii de interes naţional şi regional, cu prioritate pe axele TEN-T care să pună baza unui transfer eficient între modurile de transport. Dezideratul acestui obiectiv îl reprezintă îmbunătăţirea accesibilităţi şi mobilităţii într-o regiune conectată intern şi internaţional.

Obiectiv nr. 2. Implementarea unui sistem de transport durabil şi eficient care să conducă la o dezvoltare echilibrată a tuturor tipurilor de transport în concordanţă cu cerinţele economice, sociale şi de mediu**.**

Obiectiv nr. 3. Implementarea de sistemele inteligente de transport – ITS . Acestea sunt sisteme de transport care utilizează informaţia, comunicaţiile şi tehnologiile de control pentru a îmbunătăţi operarea reţelelor de transport. Principalele domenii în care ITS vor fi o parte integrantă a viitorului transport european sunt:

- siguranţa în contextul în care una din ţintele principale ale noii politici în transport este îmbunătăţirea siguranţei în transporturi; se menţionează rolul considerabil şi chiar responsabilitatea pentru încurajarea dezvoltării de tehnologii inovatoare;
- managementul vitezei de deplasare: politica în transport evidenţiază faptul că un management mai bun al vitezei vehiculului este un aspect esenţial al siguranţei, cu beneficii suplimentare referitoare la reducerea congestionării şi a emisiilor de CO_2. În acest sens, politica se referă la noile tehnologii, precum sistemele de comunicare la bord şi indicatoarele cu mesaje variabile, care pot determina viteza optimă (cu referire la starea drumului şi la condiţiile meteorologice);
- reducerea punctelor de strangulare a traficului: pentru reducerea congestionării traficului, instrumentele oferite de ITS sunt integrate în funcţiile centrelor pentru colectarea datelor şi difuzarea informaţiei;
- taxarea utilizării infrastructurilor rutiere: sistemul ITS poate fi utilizat în vehicul pentru sistemele de plată prin intermediul banilor electronici şi al altor posibilităţi de taxare electronică;
- instituirea, până în anul 2023, a unui cadru pentru un sistem de informare, gestionare şi plată pentru transportul multimodal, aplicabil atât transportului de persoane, cât şi transportului de marfă.

Portofoliu de proiecte

Operaţiuni orientative/acţiuni propuneri:
Transportul feroviar:

- Lucrări de reabilitare clădire Gara CFR, aflată în proprietatea Companiei Naționale de Căi Ferate „C.F.R.” – S.A;
- informatizarea gărilor (înlocuirea sistemelor de centralizare electrodinamice cu unele electronice) Vinţul de Jos, Alba Iulia, Coşlariu, Teiuş, Sebeş;

- revitalizarea reţelelor feroviare secundare şi reorientarea lor către domeniile turistic sau marfă (calea ferată Alba Iulia – Zlatna);
- adoptarea unor soluţii flexibile de transport pentru susţinerea unor activităţi sezoniere (perioade ale lucrărilor agricole, de construcţii, ale anilor de învăţământ etc.).

Transportul rutier:

- modernizarea unor drumuri judeţene şi/sau comunale şi creşterea accesului cetăţenilor la serviciile publice;
- reabilitarea şi modernizarea reţelei de străzi urbane;
- reparații capitale străzi în municipiul Alba Iulia: Regiment 5 Vânători, Ferdinand I, Încoronării – Gară, I.C. Brătianu, Ardealului, Tudor Vladimirescu, Bd. Republicii, Bd. Revoluției, Vasile Goldiș, Take Ionescu, Octavian Goga, Decebal, Bd. Nicolae Bălcescu, Calea Moților, Bd. Horea, Bd. 1 Decembrie 1918, Viilor.
- realizarea arterei de acoperire spre Zlatna, propus din drumul național la intrare în oraș dinspre Cluj-Napoca
- adoptarea unor soluţii flexibile de transport pentru susţinerea unor activităţi sezoniere (perioade ale lucrărilor agricole, şantiere de construcţii, pe şantiere bine definite, ale anilor de învăţământ etc.).

Transportul naval:

- începerea construirii sistemului *„ Mureşul navigabil”,* cu finanţare pe Strategia Dunării combinată cu fondurile pentru schimbări climatice;
- construirea unor porturi turistice la Pâclişa şi Drâmbar pe Râul Mureş;
- crearea unor spaţii de agrement şi „campare” pentru nave turistice şi pontoane cu destinaţii comerciale şi turistice în zona Alba Iulia.

Transportul aerian:

- proiectarea aeroportului de la Aurel Vlaicu sau Sebeş – Pianul de Jos;
- construcţia aeroportului de la Aurel Vlaicu sau Sebeş – Pianul de Jos.

Transportul multimodal:

Construcţia de centre multimodale în zonele Vinţul de Jos (feroviar, rutier, aerian), Coşlariu (marfă) feroviar-rutier, Pianul de Jos – Vinţul de Jos – aeroport – rutier – feroviar (marfă şi pasageri).

Siguranţă rutieră:

- realizarea unor centre de management al traficului;
- existenţa şi menţinerea, în conformitate cu standardele şi normele în vigoare, a marcajelor, indicatoarelor rutiere şi a amenajărilor de infrastructură rutieră, amplasate pe drumurile publice;
- semnalizarea lucrărilor precum şi a obstacolelor aflate pe suprafaţa carosabilă;
- refacerea după intervenţia la suprafaţa carosabilă, în cazul lucrărilor la reţelele edilitare (apă, gaz, electricitate, etc.);
- eliminarea existenţei de construcţii, accese rutiere, panouri publicitare sau alte activităţi private în zona drumului public, neautorizate sau care nu respectă prevederile legale şi care afectează siguranţa rutieră.

Finanţarea domeniului de transport 2014-2023

Programul Operațional Regional, Axa Prioritară 4, Prioritatea de Investiții 4.1
Programul Operațional Regional, Axa Prioritară 6
Programul Operațional Infrastructură Mare, Axa Prioritară 1 și Axa Prioritară 2
Buget de stat
Buget local

Domeniul de intervenţie nr. 2. Dezvoltarea societăţii informaţionale şi a telecomunicaţiilor. Tehnologia Informației și Comunicațiilor (TIC) pentru o economie digitală competitivă

Program nr. 2.1. Dezvoltarea infrastructurii de Internet de bandă largă de mare viteză

Proiect nr. 1. Dezvoltarea infrastructurii broadband de generaţie nouă și respectiv penetrarea serviciilor de acces de mare viteză până la nivelul asumat prin Agenda Digitală pentru Europa pentru anul 2020
Proiect nr. 2. Extinderea zonelor publice cu semnal internet wireless**.**

Program nr. 2.2. Telecomunicaţii
Proiect nr. 1. Televiziune prin cablu – identificarea unei soluţii pentru sistemul cablurilor de televiziune prin cablu (pe sub pământ)
Proiect nr. 2. Eficientizarea, diversificarea şi ieftinirea serviciilor de internet
Proiect nr. 3. Asigurarea acoperirii zonei Alba Iulia cu servicii de telefonie fixă şi mobile
Proiect nr. 4. Asigurarea/încurajarea unui sistem/serviciu de poştă rapidă pentru zona Alba Iulia
Proiect nr. 5. Rețele de telefonie fixă broadband și transmisiuni date (identificarea de soluţii pentru camuflarea acestor rețele de cabluri)

Finanţarea domeniului societăţii informaţionale şi a telecomunicaţiilor 2014-2023
Programul Operaţional Competitivitate, Axa Prioritară 2

Domeniul de intervenţie nr. 3. Educaţia *(corespunde obiectivului tematic 10, prioritatea de investiţii 4.4 a Axei Prioritare 4 din Programul Operaţional Regional 2014-2020, îndeplinind astfel un criteriu de eligibilitate a SIDU)*

Portofoliul de proiecte

Programul nr. 3.1. Educaţia – Dezvoltarea infrastructurii educaţionale la nivel preuniversitar (reabilitare, modernizare, echipare inclusiv investiţii noi)

Proiect nr. 1. Schimb de destinație din CT în Grădinița cu program normal nr. 10.
Proiect nr. 2. Construire clădire școală cu 10 săli, reabilitare sală de sport, reabilitare termică clădire cu clasele I–IV, Școala nr. 5 Vasile Goldiș
Proiect nr. 3. Amenajare incintă (căi de acces, curte, teren de sport), reabilitare Şcoală clasele I–IV, mansardare clădire cantină pentru înființare centru de informatică – Colegiul Tehnic Alexandru Domșa).
Proiect nr. 4. Amenajare incintă, reabilitare cantină și internat, reabilitare școală clasele I-VIII – Colegiul Tehnic Dorin Pavel
Proiect nr. 5. Reabilitare Grădinița nr. 6
Proiect nr. 6. Extindere școală clasele I–VIII, Bărăbanț
Proiect nr. 7. Extindere clădire și amenajare curte școală clasele I–VIII Ion Agârbiceanu
Proiect nr. 8. Extindereșcoală clasele I–VIII Micești
Proiect nr. 9. Mansardare Școală clasele I–VIII Mihai Eminescu
Proiect nr. 10. Reabilitare termică și refațadizare școală nr. 2 / Colegiul Tehnic Apulum
Proiect nr. 11. Amenajare Sală sport pentru Liceul Sportiv Alba Iulia

Proiecte noi în învăţământ

Program nr. 3.2. Educaţia – Sprijinirea eficienței energetice și utilizarea energiei regenerabile în infrastructura publică, inclusiv clădiri publice și în sectorul locuințelor

Proiect nr. 1. Lucrări de reabilitare energetică completă la instituțiile de învățământ: HCC, Şcoala Generală nr. 2.
Proiect nr. 2. Lucrări de reabilitare energetică completă la Liceul nr. 4 Alba Iulia
Proiect nr. 3. Lucrări de reabilitare energetică la Şcoala Generală nr. 2 Alba Iulia

Program nr. 3.3. Educaţia – Investițiile în infrastructurile de educație și formare

Proiect nr. 1. Construcția și echiparea grădiniței nr. 8 Alba Iulia
Proiect nr. 2. Lucrări de reabilitare, modernizare, echipare licee (Liceu de muzică, economic)
Proiect nr. 3. Lucrări de reabilitare, modernizare, echipare școli generale (Şcoala Generală nr. 3)

Programul nr. 3.4. Educaţia – Îmbunătățirea infrastructurii de educație universitară și cercetare, inclusiv a spațiilor de cazare aferente

Proiect nr. 1. Extinderea laboratoarelor și sălilor de curs aferente Universității „1 Decembrie 1918" din Alba Iulia
Proiect nr. 2. Dotarea și extinderea laboratoarelor de cercetare ale Universității „1 Decembrie 1918" din Alba Iulia
Proiect nr. 3. Amenajare și dotare sediu Universitatea Tehnică din Cluj Napoca – FilialaAlba Iulia
Proiect nr. 4. Dezvoltarea Campusului Universitar – Cetate al Universităţii „1 Decembrie 1918" din Alba Iulia cu spații și funcțiuni dedicate studenților
Proiect nr. 5. Reabilitarea și îmbunătățirea dotării căminelor Universității „1 Decembrie 1918" din Alba Iulia

Program nr. 3.5. Educaţia – Dezvoltarea infrastructurii învațământului vocațional și de formare profesională continuă pentru adulți

Proiect nr. 1. Înființare, dotare, operaționalizare Centru Regional de Meserii și Formare Profesională Continuă pentru Adulți
Proiect nr. 2. Dezvoltare logistică și activități la nivelul Centrului de Dezvoltare Economică și Ocuparea Forței de Muncă din Spațiul Rural al Județului Alba – CEDERA
Proiect nr. 3. Dezvoltarea unui centru de formare profesională permanentă în domeniile electronică și ITC
Proiect nr. 4. Dezvoltarea învățământului dual în cadrul Liceului de Construcții pe specializările ceramică și porțelan de asemenea necesitatea extinderii spațiului pentru școala de ucenici cu spații de practică
Proiect nr. 5. O prioritate este dezvoltarea învăţământului profesional cu specific turistic, alocarea de spaţii, ca şi dotări coroborate cu aceste formări

Program nr. 3.6. Educaţia – Adaptabilitate la cerințele pieții muncii, calitate, inovare și excelență în educație

Proiect nr. 1. Elaborare studiu privind evoluția pieții muncii în MunicipiulAlba Iulia
Proiect nr. 2. Constituirea unui comitet consultativ – furnizori de formare, angajatori, angajați
Proiect nr. 3. Elaborarea unor programe de formare adaptate cerințelor pieții muncii
Proiect nr. 4. Înființarea unui Centru de resurse pentru carieră pentru profesori
Proiect nr. 5. Implementarea sistemelor de management al calității în învățământ
Proiect nr. 6. Sistem local de stimularea și premiere a excelenței în educație, inclusiv inovare

Program nr. 3.7. E-educația

Proiect nr. 1. Sistem funcțional E-educație în Municipiul Alba Iulia

Program nr. 3.8. Educaţia – Dezvoltarea utilizării TIC în educație

Proiect nr. 1. Utilizarea TIC în şcoli pentru dezvoltarea competenţelor digitale ale elevilor, studenţilor, profesorilor
Proiect nr. 2. UtilizareaTIC (OER,Web2.0) in, dezvoltarea competentelor cadrelor didactice în domeniul TIC

Finanţarea domeniului educație 2014-2023
Programul Operaţional Regional 2014-2020, Axa Prioritară 4, Prioritarea de Investiții 4.1
Programul Operațional Competitivitate, Axa Prioritară 2

Domeniul de intervenţie nr. 4. Sănătate

Portofoliul de proiecte

Program nr. 4.1. Sănătate – Dezvoltarea infrastructurii medicale

Proiect nr. 1. Prioritate: Poziţionarea unui nou spital de urgenţă care sa faca parte şi din strategia naţională. Gasirea unui amplasament nou al Spitalului Județean de Urgență, pentru a răspunde necesității anterior exprimate de găsire a unui loc propice pentru ambulatoriul Alba Iulia. De asemenea, prin mutarea unor activități din spitalul existent în edificiul propus s-ar putea reloca activități din interiorul orașului care au fost considerate problematice: Secția de neuropsihiatrie din interorul cetății și secția de boli contagioase din zona pieței Consiliul Europei.
Proiect nr. 2. Construirea (mutarea în actualul Spital Judeţean în cazul construirii unui spital nou) a unui ambulatoriu în Municipiul Alba Iulia care să facă legătura cu medicii de familie.
Proiect nr. 3. Modernizarea actualului Spital Judeţean de Urgenţă Alba Iulia.
Proiect nr. 4. Dotatea ambulatoriului Alba Iulia în vederea creșterii calității serviciilor medicale

Program nr. 4.2. Sănătate – Calitate, eficiență, siguranță în serviciile de sănătate

Proiect nr. 1. Implementarea managementului calității în toate serviciile de sănătate publică ale Municipiului Alba Iulia
Proiect nr. 2. Centru de formare profesională continuă și motivare a resurselor umane angajate în serviciile de sănătate

Program nr. 4.3. Sănătate – Sprijinirea cabinetelor medicilor de familie

Proiect nr. 1. Aplicarea legislației naționale privitoare la sprijinirea cabinetelor medicilor de familie

Program nr. 4.4. Sănătate – E-sănătate

Proiect nr. 1. Sistem funcțional E-sănătate în Municipiul Alba Iulia

Program nr. 4.5. Sănătate – TIC – Asigurarea interoperabilităţii sistemelor informatice medicale, promovarea telemedicinei

Proiect nr. 1. Achiziţionare de hard şi soft pentru a practica telemedicina

Finanţarea domeniului sănătate 2014-2023
Programul Operaţional Regional 2014-2020, Axa Prioritară 8
Programul Operațional Capital Uman, Axa Prioritară 4

Domeniul de intervenţie nr. 5. Reabilitarea, modernizarea, dezvoltarea şi echiparea infrastructurii serviciilor sociale funcţionale în Municipiul Alba Iulia

Program nr. 5.1. Strategia de dezvoltare şi îmbunătăţire a calităţii serviciilor sociale în Municipiul Alba Iulia şi arealul Asociației Intercomunitare de Dezvoltare Alba Iulia

Proiect nr. 1. Elaborare strategie de dezvoltare unitară și corelată aserviciilor sociale din Alba Iulia

Program nr. 5.2. Înființarea unui Complex multifuncțional de servicii sociale în Cartierul Lumea Nouă

Proiect nr. 1. Construire, dotare și operaționalizare Complex multifuncțional de servicii sociale în Cartierul Lumea Nouă

Program nr. 5.3. Înființarea și sprijinirea dezvoltării de ateliere protejate pentru persoanelor cu dizabilități

Proiect nr. 1. Înființare (etapizată) în baza unor analize de nevoi și planuri de afaceri, a unor ateliere de producție corelate cu nevoile persoanelor cu dizabilități formate, inclusiv în cadrul Centrului Pilot pentru Persoane cu Dizabilități
Proiect nr. 2. Dezvoltarea atelierelor de producție protejate pentru persoanele cu dizabilități

Program nr. 5.4. Înființarea unui complex multifuncțional de servicii sociale

Proiect nr. 1. Operaționalizarea unui Complex multifuncțional de servicii sociale pentru tineri (cu activități de consiliere, școală după școală, educație alternativă și practică, petrecerea timpului liber, socializare, etc.)

Program nr. 5.5. Reabilitarea, modernizarea și extinderea infrastructurii, serviciilor și calității serviciilor sociale pentru centrele și căminele de persoane vârstnice

Proiect nr. 1. Reabilitarea şi extinderea căminului de persoane vârstnice Alba Iulia – Serviciul social rezidenţial de interes regional
Proiect nr. 2. Înființarea Centrului de Îngrijiri Paleative Alba Iulia
Proiect nr. 3. Amenajarea unui Centru de zi pentru vârstnici în cartierul Cetate
Proiect nr. 4. Extinderea activității și funcțiunilor Centrului de Zi pentru Vârstnici prin înființarea Centrului Memoria (pentru combaterea demenței Alzheimer)

Program nr. 5.6. Cantina Socială

Proiect nr. 1. Reabilitarea și modernizarea Cantinei Sociale a Municipiului Alba Iulia

Program nr. 5.7. Descentralizarea administrării serviciilor sociale către furnizori privați acreditați (parteneriat public – privat transparent și eficient)

Proiect nr. 1. Plan de descentralizare, administrare, monitorizare şi evaluare a parteneriatelor public-private pentru administrarea serviciilor sociale

Program nr. 5.8. Managementul calității în serviciile sociale locale

Proiect nr. 1. Implementarea serviciilor de management a calității înserviciile sociale municipale

Oportunități de finanțare pentru domeniul serviciilor sociale 2014-2023
Programul Operațional Regional, Axa Prioritară 8

Domeniul de intervenţie nr. 6. Cultură, sport, agrement

Dezvoltarea preconizată în următorii ani a serviciilor sociale din mediul urban şi rural impune o redimensionare a infrastructurii sociale actuale. În perioada 2014-2023, în mod evident, vor trebui sprijinite investițiile ce vizează reabilitarea, modernizarea și extinderea infrastructurii sociale suport pentru activităţile de cultură, sport şi agrement la nivelul Municipiului Alba Iulia dar şi din vecinătatea acesteia.

Portofoliul de proiecte

Program nr. 6.1. Cultura – Instituţii de cultură

Proiect nr. 1. Construire Centrul Cultural situat pe Bastionul Sfântul Mihail, care să cuprindă Teatrul Dramatic şi Filarmonica. Necesită dezbatere zona în care fusese propus centrul cultural.
Proiect nr. 2. Propuneri de creare a unui Muzeu arheologic în aer liber (posibil de dezvoltat în relaţie cu reţelele verzi.
Proiect nr. 3. Deschidere a monumentelor în prezent închise publicului pentru a creşte oferta culturală şi timpul petrecut în Cetate.
Proiect nr. 4. Dotarea zonei Cetatea Alba Carolina cu infochioşcuri, magazine de artizanat, posibilităţi de desfacere produse alimentare, răcoritoare, distracţie şi recreere.
Proiect nr. 5. Reabilitarea, modernizare și dotarea Casei de Cultură a Studenților (fostul teatru I.L. Caragiale); dezideratul este redarea destinației inițiale a clădirii, și anume transformarea ei în Teatru Municipal.
Proiect nr. 6. Reabilitarea cinematografului Dacia.

Program nr. 6.2. Baze sportive şi de agrement

Proiect nr. 1. Reabilitarea, modernizarea și dotarea Bazei Sportive Unirea-Cetate
Proiect nr. 2. Reabilitarea Stadionului Municipal Victoria
Proiect nr. 3. Reabilitarea, modernizarea și dotarea Bazinului Olimpic
Proiect nr. 4. Reabilitarea, modernizarea și dotarea bazinului de înot din zona Schit
Proiect nr. 5. Reabilitarea, modernizarea și dotarea Bazei Sportive Micești
Proiect nr. 6. Reabilitarea, modernizarea și dotarea Bazei Sportive Oarda
Proiect nr. 7. Construire Sală de sport Micești
Proiect nr. 8. Construire Sală Polivalentă Alba Iulia

Finanţarea domeniului cultură, sport, agrement 2014-2023
Programul Operaţional Regional, Axa Prioritară 8

Domeniul de intervenţie nr. 7. Regenerarea spațiului urban și îmbunătățirea calității infrastructurale și operaționale a serviciilor publice *(corespunde obiectivului tematic 6, prioritatea de investiții 4.2 a Axei Prioritare 4 din cadrul Programului Operațional Regional 2014-2020, îndeplinind astfel un criteriu de eligibilitate a SIDU)*

Program nr. 7.1. Urbanism și gestiune patrimonială urbană – Întocmirea şi actualizarea documentaţiilor de urbanism, regulamente urbane

Proiect nr. 1. Definitivarea și aprobarea Planului de Urbanism General
Proiect nr. 2. Întocmire PUZ Cartier Central (situat între Banca Comercială Carpatica, Liceul nr. 3., Zona de construcţii, Cimitirul Chip, Societatea Fair Play şi fostul SUT)
Proiect nr. 3. Întocmire PUZ Cartier Pâclişa-Mamut

Proiect nr. 4. Definitivarea şi aprobarea PUZ „Zona Şeigău – Schit şi Zona Terasa Viilor – Podei" prin care a fost reglementată zona de vest a localităţii ca zonă cu precădere rezidenţială şi s-au introdus în intravilan 180 ha de teren
Proiect nr. 5. Întocmire PUZ Cartier Micești-Mamut
Proiect nr. 6. Definitivare și aprobare PUZ Cartier Chip
Proiect nr. 7. Întocmire PUZ Parcul Tehnologic
Proiect nr. 8. Întocmire PUZ Centura Verde
Proiect nr. 9. Întocmire PATZ Măgura Mamut
Proiect nr.10. Întocmire PATZ Râul Mureș
Proiect nr. 11. Întocmire PUZ „Cartierul Orhideelor " cartier de locuinţe colective mici şi funcţiuni complementare
Proiect nr. 12. Temă de proiectare pentru documentaţie faza DALI „Revitalizarea şanturilor Cetatea Alba Carolina – 12 spaţii interioare"
Proiect nr. 13. Întocmire şi aprobare regulament privind desfăşurarea activităţilor comerciale de tip comerţ stradal în Cetatea Alba Carolina – zona interioară a fortificaţiei
Proiect nr. 14. Întocmire regulament local privind organizarea, autorizarea şi amplasarea mijloacelor de publicitate pe raza Municipiului Alba Iulia
Proiect nr. 15. Realizarea unui regulament de afișaj/panotaj stradal unitar
Proiect nr. 16. Centru civic (stabilire funcțiune)

Program nr. 7.2. Conservarea, protecția, promovarea și dezvoltarea patrimoniului cultural – Reabilitatea monumentelor istorice

Proiect nr. 1. Conservarea, restaurarea și valorificarea durabilă a ansamblului Palatului Principilor
Proiect nr. 2. Zona perimetrală Cetatea Vauban – zona de acces, promenadă și agrement, exterioară a șanțurilor Cetății Alba Carolina
Proiect nr. 3. Amenajarea unui Amfiteatru în zona șanțurilor interioare ale Fortificaţiei de Tip Vauban
Proiact nr. 4. Ravelinul Trinitarienilor
Proiect nr. 5. Revitalizarea, conservarea şi refuncţionalizarea Caponierei situată între bastioanele Sfânta Elisabeta şi Carol. Proiectul va fi implementat în parteneriat cu Universitatea „1 Decembrie 1918" din Alba Iulia
Proiect nr. 6. Villa Romana
Proiect nr. 7. Traseu de acces Palatul Apor – Ravelinul Sf. Elisabeta
Proiect nr. 8. Reabilitare zidurile Estic şi Sudic al Cetăţii Alba Carolina
Proiect nr. 9. Inventarierea și cartarea fiecărui imobil de patrimoniu din Alba Iulia și operaționalizarea Casei Patrimoniului.
Proiect nr.10. Reabilitarea, securizarea fondului de patrimoniu și deschiderea pentru vizitare a Bibliotecii Batthyaneum, inclusiv a Observatorului Astronomic
Proiect nr. 11. Restaurarea Teatrului de Vară
Proiect nr. 12. Înființarea Muzeului în aer liber Mocănița
Proiect nr. 13. Lucrări de reabilitare pentru Muzeul Național al Unirii Alba Iulia și Sala Unirii
Proiect nr. 14. Lucrări de reabilitare pentru Biblioteca Batthyaneum
Proiect nr. 15. Lucrări de reabilitare pentru Catedrala Încoronării
Proiect nr. 16. Lucrări de reabilitare pentru imobil Casa Av. Camil Velican
Proiect nr. 17. Lucrări de reabilitare pentru Casa de Cultură a Sindicatelor
Proiect nr. 18. Lucrări de reabilitare pentru monument Obeliscul lui Horea, Cloșca și Crișan

Program nr. 7.3. Conservarea, protecția, promovarea și dezvoltarea patrimoniului cultural – Conservarea şi punerea în valoare a siturilor arheologice

Proiect nr. 1. Protejarea, semnalizareași punerea în valoare a tuturor siturilor arheologice
Proiect nr. 2. Construire unui Parc arheologic acoperit

Proiect nr. 3. Construirea unui parc arheologic în aer liber

Program nr. 7.4. Spaţiul public – Amenajatrea pieţelor şi dotarea cu monumente de for public

Proiect nr. 1. Amenajare și mobilare urbană Piața Consiliul Europei

Program nr. 7.5. Spaţiul public – Realizarea, extinderea şi modernizarea parcajelor urbane

Proiect nr. 1. Refacerea, extinderea, modernizarea și dotarea cu mobilier urban a parcărilor din Alba Iulia
Proiect nr. 2. Gestionarea integrată și unitară a spațiilor de parcare din cartierele municipiului (aplicarea regulamentului de închiriere prin licitație a parcărilor)
Proiect nr. 3. Sistem electronic de gestionare a accesului și taxării în parcările cu plată

Program nr. 7.6. Spaţiul public – Reabilitarea şi modernizarea spaţiului public dintre blocuri și zonele rezidențiale, inclusiv dotarea cu mobilier urban

Proiect nr. 1. Refacerea și modernizarea acceselor auto și pietonale în spațiile rezidențiale dintre blocuri
Proiect nr. 2. Echiparea cu mobilier și opere de artă urbană a zonelor rezidențiale din Municipiul Alba Iulia
Proiect nr. 3. Extinderea locurilor de joacă și a mobilierului și amenajărilor specifice în toate cartierele municipiului, inclusiv în zonele rurale
Proiect nr. 4. Amenajare zone verzi, plantare arbori, amplasare jardiniere, amenajare zone floricole și corecții vegetale în cartiere (abordare etapizată)

Program nr. 7.7. Spaţiul public – Cimitire

Proiect nr. 1. Reabilitarea Cimitirului Eroilor
Proiect nr. 2. Amenajarea Cimitirului memoriei evreiești
Proiect nr. 3. Amenajarea unui cimitir nou în zona Terasa Viilor

Program nr. 7.8. Spaţiul public – Modernizarea și dotarea pieţelor agro-alimentare

Proiect nr. 1. Reparații platforme, extindere, modernizare și dotări specifice în piețele agroalimentare Cetate și Centru

Program nr. 7.9. Spaţiul public – Regenerarea, extinderea suprafeţei zonelor verzi, parcurilor, piațetelor

Proiect nr. 1. Elaborare Cadastru Verde: identificarea zonelor verzi din municipiu
Proiect nr. 2. Regenerarea, extinderea suprafeței zonelor verzi și parcurilor, corecții vegetale, amenajare alei și echipare cu mobilier și opere de artă urbană a parcurilor (Central, Cetate, zona șanțurilor exterioare din zona istorică și zonele verzi din AlbaIulia)
Proiect nr. 3. Amenajarea și mobilarea urbană a piețelor, scuarurilor, inclusiv dotarea cu opere de artă
Proiect nr. 4. Organizarea aliniamentelor şi spaţiilor verzi la nivelul comunelor, de-a lungul căilor de comunicaţie, spațiilor publice etc.
Proiect nr. 5. Lucrări de reabilitare Bdul Revoluției – Pasaj.
Proiect nr. 6. Lucrări de reabilitare și modernizare Parcul Unirii
Proiect nr. 7. Lucrări de reabilitare și modernizare Parcul I.L.. Caragiale
Proiect nr. 8. Lucrări de reabilitare și modernizare Parcul Iuliu Maniu
Proiect nr. 9. Lucrări de reabilitare și modernizare Parcul I.C. Brătianu
Proiect nr. 10. Lucrări de reabilitare și modernizare Parcul Alessandria
Proiect nr. 11. Lucrări de reabilitare și modernizare Parcul de pe str. Morii

Proiect nr. 12. Realizare lucrări privind Monumentul Marii Uniri (inclusiv infrastructura monumentului) și întregirea circulației carosabile și pietonale din jurul Parcului Unirii

Program nr. 7.10. Spaţiul public – Dezvoltarea, reabilitarea, modernizarea, extinderea şi dotarea fondului public construit

Proiect nr. 1. Reparații curente locuințe închiriate
Proiect nr. 2. Construcții locuințe pentru tineri destinate închirierii – Strada Detunata
Proiect nr. 3. Construire locuințe sociale destinate chiriașilor evacuați din locuințele retrocedate foștilor proprietari
Proiect nr. 4. Amenajare arhiva UAT Alba Iulia
Proiect nr. 5. Amenajare sediu Serviciu de Asistență Socială a Municipiului Alba Iulia

Program nr. 7.11. Spaţiul public – Piste pentru bicicliști

Proiect nr. 1. Amenajare piste pentru biciclete în Cetatea Alba Carolina şi zonele de agrement ale orașului
Proiect nr. 2. Amenajare de facilități Rent a Bicycle și achiziționare biciclete, sistem ticketing, concesionare serviciu de administrare, monitorizareși întreținere
Proiect nr. 3. Conexarea pistelor pentru bicicliști într-un sistem integrat şi continuu la nivelul Municipiului Alba Iulia

Program nr. 7.12. Spaţiul public – Îmbunătățirea accesului instituțional, rezidențial și aferent spațiilor publice pentru persoanele cu dizabilități

Proiect nr. 1. Amenajare rampe de acces sau achiziționare rampe mobile pentru accesul în instituțiile publice
Proiect nr. 2. Aplicarea de corecții la accesele trotuar/trepți/străzi/treceri de pietoni, pentru facilitarea accesului persoanelor cu dizabilități
Proiect nr. 3. Măsuri de protecție și semnalizare aplicate pe zonele pietonale pentru avertizarea/protejarea persoanelor cu dizabilitți

Program nr. 7.13. TIC Spaţiu public – Sisteme de gestiune geospațială a informației despre teritoriu

Proiect nr. 1. Achiziționare și implementare GIS urbanism
Proiect nr. 2. Achiziționare și implementare GIS cadastru
Proiect nr. 3. Achiziționare și implementare GIS patrimoniu local
Proiect nr. 4. Achziționare și implementare GIS registru agricol

Program nr. 7.14. Alba Iulia – Oraș digital

Proiect nr. 1. Rețele de informare stradale de tip infochioşc
Proiect nr. 2. Panouri de informare digitale
Proiect nr. 3. Banca de date urbane

Programul nr. 7.15. Organizarea spaţiului public extravilan al Municipiului Alba Iulia – Agrement Măgura Mamut

Este vorba despre amenajarea complexă a Măgurii Mamut, 765 m altitudine, aparţinând teritoriului Municipiului Alba Iulia şi Comunei Meteş, în beneficiul cetăţenilor Municipiului Alba Iulia cu funcţiunile: agrement, sport, turism bazate pe principiile dezvoltării durabile (Măgura este vechiul nume al Mamutului până la schimbarea numelui de către Adalbert Cserny în sec. XIX şi trebuie redescoperit).

Proiect nr. 1. Zona de agrement Mamut – marketing şi promovare turism de agrement
Proiect nr. 2. Construirea unui mijloc de transport pe cablu cu baza în valea Popii lângă Parcul Dendrologic până în vârf (circa 2,5 km telegondolă sau telescaun acoperit). Valoarea proiectului 6 milioane euro pentru telegondolă sau 2,5 milioane euro pentru telescaunul acoperit cu 4 locuri (infrastructura turistică publică cu fonduri europene)
Proiect nr. 3. Amenajare unei pârtii de ski pe sub telegondolă în lungime de 2,6 km din vârful Mamut, altitudine circa 765 metri până în valea Popii la altitudinea de 330 m, cu o diferenţă de nivel de 435 metri şi cu o înclinare medie de aproape 16%. Pe perioada verii tot pe ea va funcţiona o pistă de devalcarturi şi mountain-bike (parteneriat public-privat).
Proiect nr. 4. Ameajarea unei pârtii de ski pentru începători pe versantul Nordic în vârful Măgurii Mamut de circa 500 m lungime deservită de un ski-lift
Proiect nr. 5. Amenajare unei piste de Rubba Runn (sanie pe role de circa 500 m lungime care se va construi aici în parteneriat public-privat) lângă parcul de aventură
Proiect nr. 6. Construirea unui complex turistic în Valea Popii la baza telegondolei cu parcare publică pentru circa 200 autovehicule şi casă de bilete, iar lângă parcare un restaurant cu un camping şi un bazin de înnot descoperit cu plajă (parteneriat public-privat care să gestioneze şi telegondola)
Proiect nr. 7. Construirea unui sat de vacanţă în spatele dealului Mamut în satul Tăuţi – Pădure din Comuna Meteş în colaborare cu Primăria Meteş în parteneriat public-privat care să conţină un hotel cu restaurant şi minim două pensiuni private
Proiect nr. 8. Amenajarea unui tele-scaun între vârful Mamut şi satul de vacanţă Tăuţi de circa 1 km lungime şi diferenţă de nivel de 250 metri (investiţie în parteneriat public-privat)
Proiect nr. 9. Amenajarea unei pârtii de ski de dificultate medie, parţial pe traseul ski-liftului, lungime 1,3 km, în parteneriat public –privat, în spatele Mamutului
Proiect nr.10. Modernizarea drumului (strada) între Satul Tăuţi şi Tăuţi Padure circa 3 km (public cu fonduri din POR)
Proiect nr. 11. Amenajarea vârfului dealului Mamut cu Belvedere (propunem un obiectiv iluminat noaptea de circa 20-25 m înălţime dotat cu o lunetă astronomică, investiţie care va fi realizată în parteneriat public-privat)
Proiect nr. 12. Amenajarea unui complex turistic pe vârful dealului Mamut care să cuprindă un restaurant şi un minihotel cu terenuri de sport (investiţie privată)
Proiect nr. 13. Amenajarea a două piste de mountain-bike (downhill), una pe culmea spre Miceşti cu terminal la capătul Miceştiului spre Şard de circa 5 km lungime şi 400 m diferenţă de nivel) şi una spre Pâclişa de 5,5 km lungime (ONG-uri)
Proiect nr. 14. Inventarierea, captarea şi amenajarea tuturor izvoarelor de pe dealul Mamut cu locuri de odihnă şi refugiu (bănci şi copertine)
Proiect nr. 15. Amenajarea unui traseu şcoală de orientare turistică şi a unui traseu de competiţie (ONG-uri)
Proiect nr. 16. Amenajarea unor poteci turistice prevăzute cu marcaje circa 30 km pentru drumeţie (hiking şi trekking) şi legarea acestora cu traseele turistice existente (ONG-uri şi Salvamont)
Proiect nr. 17. Continuarea şi finalizarea proiectului Parcului Dendrologic Mamut (public)
Proiect nr. 18. Finalizarea investiţiei pistele pentru biciclete şi plimbare, împreună cu zona de agreement adiacentă
Proiect nr. 19. Finalizarea Parcului de Aventura Mamut (Asociaţia Filantropia Ortodoxă)
Proiect nr.20. Amenajarea unui colţ zoo lângă Parcul Dendrologic
Proiect nr. 21. Amenajarea unui bazin de retenţie a apei la izvorul de sub Vârful Mamut cu o capacitae de 1000 mc pentru tunurile de zăpadă

Program nr. 7.16. Organizarea spaţiului public extravilan al Municipiului Alba Iulia – Rezidenţial Măgura Mamut

Construirea Cartierului rezidenţial Mamut (circa 400 ha) până la altitudinea de 400 m, cu 4 module: Pâclişa, Podei, Terasa Viilor şi Miceşti cu infrastructura necesară (construirea unor bazine pentru alimentere cu apă

la altitudinea de 500 m, drum, reţea electrică, reţea de apă şi canalizare) cu păstrarea pădurii actuale şi străzi în lungul curbelor de nivel (invetiţia va fi realizată în parteneriat public-privat).

Proiect nr. 1. Construirea unui bazin de apa potabila la circa 400m altitudine pe Mamut
Proiect nr. 2. Construire infrastructură Cartier Măgura Mamut
Proiect nr. 3. Construire reţea străzi şi edilitară cartier Măgura Mamut

Programul nr. 7.17. Organizarea spaţiului public extravilan al Municipiului Alba Iulia – Centura Verde a Municipiului Alba Iulia

Proiectul complex „Centura verde" Alba Iulia: Reîmpădurire, protecţie pe termen lung, integrare şi valorificarea rezervelor strategice de teren

Acest tip de intervenţie are efecte multiple: crearea unei bariere verzi împotriva dispersiei necontrolate a „noilor cartiere", împiedicarea contopirii satelor Oarda, Păclișa, Miceşti şi Bărăbanţ cu oraşul Alba Iulia, păstrând identitatea fiecărei aşezări-satelit şi încurajând regenerarea urbană. Prin sprijinirea densificării şi reciclarea terenurilor nefolosite din zona centrală se va îmbunătăţi calitatea mediului înconjurător şi a locuirii din cartierele adiacente. În plus, intervenţia va diminua alunecările de teren şi riscul de inundaţii prin reîmpădurire şi reabilitarea văilor inundabile şi va asigura oportunităţi unice pentru activităţi de recreere în aer liber.

În vederea atingerii obiectivului său ultim, proiectul va defini şi implementa cinci acţiuni principale în cadrul Planului integrat de management al rezervelor strategice de teren care va reprezenta „Prioritatea 0" a acestui proiect, alături de cartare a spațiilor existente şi potenţiale cu scopul de a extinde zonele verzi, precum şi a spaţiilor pentru conservare şi reîmpădurire.

7.1. Reîmpădurirea şi dezvoltarea activităţilor de wellness şi de turism pe dealul Mamut prin crearea a două zone de reîmpădurire şi de control al eroziunii concepute ca păduri urbane.

7.2. Protejarea şi valorificarea rezervelor de teren încă neconstruite – crearea unor zone cu rezerve de teren agricol sau mixt care să restricționeze dispersia urbană, în special în direcţia dealului Mamut şi înspre nord unde satele Miceşti şi Bărăbanţ au tendinţa de a se contopi.

7.3. Integrarea centurii verzi în oraș prin amenajări peisagere şi dezvoltarea spaţiilor verzi pe parcele actualmente libere prin crearea unor spaţii verzi pentru recreere la distanţe de 10 minute de mers pe jos de zonele rezidenţiale.

7.4. Protejarea şi integrarea văilor inundabile ale râurilor Mureş şi Ampoi în cadrul centurii verzi a oraşului – prin dezvoltarea unui ansamblu de parcuri urbane inundabile facilitând reconectarea cetăţenilor la mediul natural, protejând în acelaşi timp habitatele faunei sălbatice şi diminuând impactul construirii viitoarei autostrăzi.

Subproiectele menţionate anterior trebuie să fie abordate în etape pe parcursul unei perioade de minim 20 de ani pentru a beneficia la maximum de numeroase oportunităţi de finanţare europene şi naţionale, pentru aceste tipuri de proiecte dar și într-o manieră participativă, acționând în parteneriat, cu implicarea comunităţii locale, în cadrul unei scheme comunitare de finanţare, cât şi la nivel regional, implicând ADR Centru, şi la nivel naţional în colaborare cu Ministerul Mediului şi Schimbărilor Climatice.

Finanţarea domeniului regenerarea spațiului urban și infrastructură operațională a serviciilor publice 2014-2023
Programul Operaţional Regional, Axa Prioritară 4, prioritatea de investiții 4.2
Programul Operațional Regional, Axa Prioritară 5 și Axa Prioritară 11
Programul Operațional Competitivitate, Axa Prioritară 2
Programul Operațional Infrastructură Mare, Axa Prioritară 4

3.2.2 Obiectiv strategic 2. Alba Iulia - un oraș verde, cu servicii publice eficiente

Domeniul de intervenţie nr. 8. Locuire de calitate pentru toţi – Habitat rezidențial și comunitar confortabil și durabil

Program nr. 8.1. Dezvoltarea cantitativă a fondului de locuinţe al Municipiului Alba Iulia

Program nr. 8.2. Dezvoltarea calitativă a fondului de locuinţe

Program nr. 8.3. Locuinţe ecologice

Program nr. 8.4. Reabilitarea, modernizarea, extinderea și dotarea fondului public construit

Proiect nr. 1. Reparații curente locuințe închiriate
Proiect nr. 2. Construcții locuințe pentru tineri destinate închirierii - Str.Detunata
Proiect nr. 3. Construire locuințe sociale destinate chiriașilor evacuați dinlocuințele retrocedate foștilor proprietari
Proiect nr. 4. Realizarea unui cartier de locuințe între municipiul Alba Iulia și municipiul Sebeș

Finanţarea domeniului locuire 2014-2023
Programul Operațional Regional, Axa Prioritară 3
Programul Operațional Capital Uman, Axa Prioritară 4
Programul Operațional Infrastructură Mare, Axa Prioritară 6

Domeniul de intervenţie 9. Dezvoltare serviciilor edilitare urbane

Program nr. 9.1. Alimentare cu apă şi canalizare – Extinderea şi reabilitarea reţelei de canalizare pentru apă uzată, inclusiv a capacităţii de epurare/Extinderea şi modernizarea reţelei de distribuţie a apei potabile

Proiect nr. 1. Reabilitarea, extinderea și dezvoltarea sistemului local de colectareși epurare a apelor uzate în cadrul proiectului: „Extinderea şi modernizarea sistemului de alimentare cu apă şi canalizare în judeţul Alba", ce urmează a fi depus spre finanțare de către Asociația Apa Alba / Operatorul Regional al Județului Alba–SC APA CTTA,în cadrul PROGRAMULUI OPERAŢIONAL SECTORIAL „MEDIU". Axa Prioritară 1 „Extinderea şi modernizarea sistemelor de apă şi apă uzată ", conform Master Planului aprobat pentru Județul Alba
Proiect nr. 2. Reabilitarea rețelelor de canalizare din Oraşul de Jos (AlbaIulia),inclusiv Colector „C" şi bazin de retenţie
Proiect nr. 3. Reabilitare rețea apă și canalizare Zona I–între străzileTudor Vladimirescu–Mărăști–București și Olteniei-rețele apă: Strada Petre Dobra, NicolaeFilipescu, Teilor, Morii,Mărăști, Simion Bărnuțiu, Camil Velican, Ioan Buteanu-rețele canalizare: Strada Mărăști, Florilor, Ion Arion, Bucureşti, Zidarilor, Muncitorilor
Proiect nr. 4. Reabilitare rețele de apă Zona II-Oarda de Jos: Biruinței, Busuiocului, Dumbrăviței, Armoniei, Castanilor, Trifoiului, Cărăbușului, Duzilor, Bucegi, Gloriei, Lăcrimioarei, Câmpului, Garoafelor
Proiect nr. 5. Reabilitare rețea apă și canalizare Zona III–între străzile Gheorghe Doja–Ampoi I–Tudor Vladimirescu–Calea ferata-rețele apă: Strada Livezii,Mihail Kogălniceanu, Ionel Pop-rețele canalizare: Mihail Kogălniceanu, Orizontului

Proiect nr. 6. Reabilitare rețea apa si canalizare Zona IV–între străzile Octavian Goga–Mihai Viteazul-Bulevardul Ferdinand–Bulevardul Încoronării. Rețele de apă:Strada Lucian Blaga, Traian, Munteniei, Miron Costin, Take Ionescu-rețele canalizare: strada Take Ionescu, Traian
Proiect nr. 7. Reabilitare rețea apa și canalizare Zona V-Rețele apa:Strada Cetății,Crișan, Apulum și Inochentie Micu Klein-Rețele canalizare:strada Tak eIonescu, Traian
Proiect nr. 8. Infrastructură de utilități asigurată în cartierele noi / în dezvoltare ale Municipiului
Proiect nr. 9. Extindere retele canalizare pe străzile Turnătoriei, Fagului, Şardului, Poieniţei, Măceşului, Grădinilor, Păltiniş, Ciucaşului şi Cătinei

Program nr. 9.2. Apă şi canalizare – Asigurarea unor măsuri suplimentare de siguranță a alimentării continue și protecția apei tratate

Proiect nr. 1. Achiziție echipamente de protecție și siguranță a alimentării continue cu apă potabilă în municipiul Alba Iulia și localitățile rurale aparținătoare și componente

Program nr. 9.3. Eficiență și securitate energetică sustenabilă – Izolarea termică a fondului locativ construit până în 1990

Proiect nr. 1. Inventarierea blocurilor de locuințe și elaborarea Planului local de izolare termică
Proiect nr. 2. Elaborare audituri energetice, obținere certificate de performanță energetică, documentație de avizare a lucrărilor de intervenții, proiecte tehnice, detalii de execuție și caiete de sarcini
Proiect nr. 3. Organizare licitații și execuție lucrări de reparații clădiri, izolare termică a anvelopei și refacere fațade – etape de execuție dimensionate pe zone, ani bugetari, disponibilitate fonduri guvernamentale și locale

Program nr. 9.4. Eficiență și securitate energetică sustenabilă – Modernizarea sistemului de iluminat public urban

Proiect nr. 1. Lucrări de reabilitare și modernizare a iluminatului public urban în zona bulevardelor principale (reducere putere instalată, achiziții aparate eficiente pentru reducere flux luminos în funcție de momentele zilei, telegestiune, sisteme decontori zare dublu tarif etc.)
Proiect nr. 2. Lucrări de extindere și modernizare a iluminatului public urban (B-dul Horea, Sub Vii, Schit, Lalelelor, Brândușei, Dealul Furcilor, după Grădini)
Proiect nr. 3. Lucrări de extindere și modernizare a iluminatului public Alba Iulia–Micești
Proiect nr. 4. Extindere iluminat public pe str. Alexandru Ioan Cuza
Proiect nr. 5. Extindere Iluminat public zona Ampoi II–Ampoi III (Str. Orizontului, Str. Arieșului)

Program nr. 9.5. Eficiență și securitate energetică sustenabilă – Modernizarea sistemului de iluminat de artă și decorativ

Proiect nr. 1. Modernizarea sistemului de iluminat de artă și decorativ în Orașul de Jos
Proiect nr. 2. Modernizarea sistemului de iluminat de artă și decorativ în Cetate, bulevarde și legătura cu Orașul de jos

Program nr. 9.6. Eficiență și securitate energetică sustenabilă – Stimularea utilizării de echipamente energetice eficiente

Proiect nr. 1. Achiziţionare de echipamente energetice performante pentru clădirile publice (panouri solare în special Bazinul Olimpic şi Spitalul Judeţean de Urgenţă Alba Iulia în parteneriat cu Consiliul Judetean Alba)

Program nr. 9.7. Eficiență și securitate energetică sustenabilă – Dezvoltarea de capacități de producție energie verde

Proiect nr. 1. Întocmirea proiectului pentru Centrala Hdroelectrica Alba Iulia Mureş cu o capacitate de 16 MW în parteneriat cu Consiliul Judeţean Alba
Proiect nr. 2. Realizarea parteneriatelor cu investitorii şi construcţia hidrocentralei şi a lacului de acumulare Alba Iulia
Proiect nr. 3. Obţinerea de energie prin utilizarea resturilor vegetale agricole, a deşeurilor de la Centrul de colectare Galda, a resturilor de la arborii din intravilan şi din igienizarea pădurilor din Judeţul Alba
Proiect nr. 4. Încurajarea extinderii culturilor de plante energetice (salcie energetică etc.)

Program nr. 9.8. Eficiență și securitate energetică sustenabilă – „Casa Verde"

Proiect nr. 1. Asigurarea sustenabilității energetice a Căminelor Culturale și aparținătoare utilizând panouri fotovoltaice și solare alternative
Proiect nr. 2. Campanie anuală de educație pentru utilizarea rațională a resurselor de energie, achiziționarea de aparate eficiente și producție de energii verzi

Finanţarea domeniului servicii edilitare urbane 2014-2023
Programul Operațional Regional, Axa Prioritară 3
Programul Operațional Infrastructură Mare, Axa Prioritară 3, Axa Prioritară 6, Axa Prioritară 7, Axa Prioritară 8

Domeniu de intervenţie nr. 10. Mediu urban durabil pentru Municipiul Alba Iulia *(Corespunde obiectivului tematic 6, prioritatea de investiții 4.2 a Axei Prioritare 4 din cadrul Programului Operațional Regional 2014-2020, îndeplinind astfel un criteriu de eligibilitate a SIDU)*

Program nr. 10.1. Mediu urban durabil – Ecologizarea siturilor urbane degradate

Proiect nr. 1. Viabilizarea terenurilor proprietate publică din zona industrială a orașului
Proiect nr. 2. Decontaminarea sitului din zona centrală aparţinător fostului SUT în parteneriat cu actualii proprietari

Program nr. 10.2. Mediu urban durabil – Protecția și extinderea fondului forestier municipal

Proiect nr. 1. Lucrări de întreținere, protecție și extindere a fondului forestier aparținător Municipiului Alba Iulia

Program nr. 10.3. Mediu urban durabil – Elaborarea și implementarea planurilor de management pentru ariile protejate și asigurarea cadrului de management adecvat pentru instituțiile responsabile de protecția naturii și a peisajului

Program nr. 10.4. Mediu urban durabil – Reciclarea deşeurilor

Priorităţi de finanţare 2014-2023

- dezvoltarea infrastructurii de management al deșeurilor și a serviciilor aferente, bazate pe ierarhia deșeurilor–reutilizare, reciclare, valorificare energetică și eliminare
- investiții noi/actualizate în sectorul deșeurilor și al energiei;
- reducerea consumului de resurse naturale prin creșterea proporției de deșeuri reciclate, precum și prin promovarea unei utilizări mai eficiente a resurselor;
- promovarea deșeurilor la materii prime/subproduse secundare

Program nr. 10.4. Mediu urban durabil – Reciclarea deşeurilor

Proiect nr. 1. Gestionarea deșeurilor urbane aferente Municipiului AlbaIulia în cadrul proiectului: „Sistem integrat de management al deşeurilor solide în judeţul Alba" ce urmează a fi depus spre finanțare de către Județul Alba/Asociația de Dezvoltare Intercomunitară SALUBRIS. Dezvoltarea sistemelor de management integrat al deşeurilor şi reabilitarea siturilor contaminate istoric".Domeniul Major de Intervenţie 1. „Dezvoltarea sistemelor integrate de management al deşeurilor şi extinderea infrastructurii de management aldeşeurilor

Colectarea selectivă a deșeurilor

Proiect nr. 1. Achiziționare de containere și pubele destinate colectării selective a deșeurilor
Proiect nr. 2. Colectarea deșeurilor electrice și electronice de pe raza municipiului Alba Iulia
Proiect nr. 3 Realizarea depozitului ecologic final la Galda si a stațiilor de transfer

Dezvoltarea sistemelor integrate de management al deșeurilor menajere şi industriale

Realizarea bilanțului de mediu pentru depozitele existente
Închiderea depozitelor de deșeuri industriale/ menajere
Închiderea crematoriilor din spitale
Colectarea uleiului uzat/deșeuri electrotehnice

Mediu urban durabil – Schimbări climatice, gestionarea riscurilor şi creşterea capacităţii de intervenţie în situaţii de urgenţă

Program nr. 10.6. Riscuri – Construirea lacului de acumulare Alba Iulia pe Râul Mureş

Proiect nr. 1. Realizarea în parteneriat cu Hidroelectrica sau alți investitori a unui lac de acumulare cu o capacitate de retenţie de circa 50 milioane metri cubi pentru protejarea de inundaţii a municipiului Alba Iulia
Proiect nr. 2. Realizarea unui sistem de irigaţii în zona Alba Iulia – Vinţul de Jos – Pianul de Jos – Sebeş penru combaterea secetelor cu apa din lacul Alba Iulia

Programul nr. 10.7. Riscuri – Finalizarea barajului de pe Râul Sebeş din oraşul Sebes-Arini

Proiect nr. 1. Preluarea de la Hidroelectrica fără plată de către Municipiul Sebeş a barajului Arini
Proiect nr. 2. Finalizarea barajului Arini din fonduri europene

Program nr. 10.8. Riscuri – Decolmatarea, amenajarea și extinderea canalelor de gardă și preluare a torenților de pe versanți

Proiect nr. 1. Decolmatarea, reabilitarea, extinderea șiamenajarea canalelor de gardă ale Municipiului Alba Iulia

Program nr. 10.9. Riscuri – Asigurarea unor măsuri suplimentare de siguranța a alimentarii continue cu apă potabilă

Program nr. 10.10. Punerea în siguranţă a digurilor râurilor Mureş, Ampoi şi Sebeş
Proiect nr. 1. Lucrări de protecția mediului și îndiguiri a râurilor Mureș
Proiect nr. 2. Lucrări de refacere a digurilor Râului Ampoi
Proiect nr. 3. Lucrări de consolidare a malurilor Râului Sebeș

Finanţarea domeniului mediu urban durabil 2014-2023

Programul Operațional Regional, Axa Prioritară 4, prioritarea de investiții 4.2
Programul Operațional Regional, Axa Prioritară 5, prioritarea de investiții 5.2
Programul Operațional Infrastructură Mare, Axa Prioritară 3, Axa Prioritară 4, Axa Prioritară 5

Domeniul de intervenție nr. 11 Administraţia publică a Municipiului Alba Iulia

Program nr. 11.1. Sisteme de gestiune geospațială a informației despre teritoriu

Proiect nr. 1. Achiziționare și implementare GIS urbanism
Proiect nr. 2. Achiziționare și implementare GIS cadastru
Proiect nr. 3. Achiziționare și implementare GIS patrimoniu local
Proiect nr. 4. Achziționare și implementare GIS registru agricol

Program nr. 11.2. Alba Iulia – Oraș digital

Proiect nr. 1. Servicii de E-administratie
Proiect nr. 2. Servicii de E–Cetățean implementate în instituțiile publice din Alba Iulia
Proiect nr. 3. Portalul www.albaiulia.eu
Proiect nr. 4. Implementare soft de planificareși monitorizare a investițiilor publice
Proiect nr. 5. Implementare soft de planificare și monitorizare a resurselor financiare ale municipiului și îmbunătățirea a managementului financiar

Program nr. 11.3. Administraţie – Resurse umane competente, profesioniste, motivate, loiale

Proiect nr. 1. Adoptarea unei organigrame de personal adecvată real nevoilor de funcţionare a Primăriei și serviciilor publice subordonate Consiliului Local și angajarea de personal, condiţionată de nivelul cunoştinţelor specifice pentru administraţie, competenţă, profesionalism, implicare personală, loialitate şi capacitate de comunicare şi relaţionare cu cetăţeanul
Proiect nr. 2. Activităţi de formare profesională continuă, dezvoltare,perfecţionare şi specializare în carieră a aleşilor locali şi personalului angajat în administraţie
Proiect nr. 3. Elaborarea unui sistem de evaluare transparentă a performanţelor managementului public şi executivului din municipiul Alba Iulia

Program nr. 11.4. Administraţie – Servicii administrative de calitate și prompte

Proiect nr. 1. Implementarea ghișeului unic
Proiect nr. 2. Implementare sistem de evaluare a satisfacției cetățenilor față de serviciile oferite de administrație
Proiect nr. 3. Implicarea cetăţenilor în guvernarea administrativă a administraţiei publice a municipiului Alba Iulia

Program nr. 11.5. Guvernanţa – Gestionarea integrată, unitară și transparentă a documentelor, deciziilor adoptate și activităților desfășurate

Proiect nr. 1. Implementare sistem de gestionareși arhivare electronică a documentelor în Primăria Alba Iulia

Program nr. 11.7. SPU Creșterea siguranței, securității și ordinii în spațiile publice, reducerea numărului de contravenții și infracțiuni

Proiect nr. 1. Dezvoltarea capacitatii operaționale a Poliției Locale a Municipiului Alba Iulia

Program nr. 11.8. SPU – Creșterea capacității logistice și umane de supraveghere a spațiilor publice

Proiect nr. 1. Achiziționarea, montarea și operaționalizarea unor sisteme video de supraveghere a spațiilor publice urbane (intersecții, Cetate, piețe, parcuri, etc.)
Proiect nr. 2. Achiziționare de mijloace de transport și patrulare dotate cu aparatură adecvată a serviciilor implicate în serviciile de ordine și siguranță.
Proiect nr. 3. Angajare personal competent, motivat și potrivit pentru acest tip de servicii

Program nr. 11.9. SPU – Interoperabilitate crescută între serviciile implicate în siguranța cetățeanului și combaterea criminalității

Proiect nr. 1. Operaționalizarea și utilizarea pe scară extinsă a serviciilor platformei de telecomunicații speciale TETRA

Program nr. 11.10. SPU – Extinderea bazei de dotare, capacității umane și profesionale de intervenție încaz de urgență

Proiect nr. 1. Extinderea bazei de dotare, capacității umane și profesionale de intervenție în caz de urgență a Serviciului Voluntar pentru Situații de Urgență Alba Iulia.

Program nr. 11.11. Crearea de rețele urbane

În cadrul obiectivului de cooperare teritorială europeană (CTE), programul de schimburi şi învăţare destinat oraşelor va continua să le furnizeze acestora oportunităţi de creare de reţele în vederea partajării şi dezvoltării de bune practici în materie de dezvoltare urbană (articolul 2 din propunerea de regulament privind CTE).

Proiect nr. 1. Crearea unei reţele urbane a oraşelor mici şi mijlocii din Transilvania (Cluster inovativ urban)
Presupunerea de începere a proiectului este creativitatea care poate acționa ca o forță motrice pentru dezvoltarea economică a centrelor urbane mici și nu numai de marile oraşe. Astfel, valoarea adăugată principala este că activitatea rețelei Cluster Creativ poate transfera *„modelul de oraș creativ”* (prea mult concentrat pe metropole mari și mijlocii) în zonele urbane cu densitate scăzută. Cu alte cuvinte, pentru a transfera o serie de atribute urbane considerate până în prezent ca apartinand marilor metropole (accesibilitate, viata culturala, facilități tehnologice, clustere competitive, etc) pentru orașele mijlocii și mici. Acest lucru este relevant la nivelul Uniunii Europene, deoarece obiectivul va explora capacitatea de a crea pentru a impulsiona un fel de salt în ceea ce privește dezvoltarea economică și socială pentru orașele mici și mijlocii, ca o oportunitate excelentă.

.

3.2.3 Obiectivul strategic 3. Alba Iulia – Oraş competitiv şi creativ

Obiectivul strategic 3. Alba Iulia – Oraş competitiv			
Domeniu de intervenţie 3.1. Alba Iulia – Oraş competitiv şi creativ prin consolidarea cercetării, a dezvoltării tehnologice şi a inovării			
Proiect propus	**Entitate responsabilă**	**Surse potenţiale pentru finanţare**	**Perioada de implementare**
Proiect 1. Centrul de cercetare ştiinţifică de excelenţă Alba Iulia	Universitatea „1 Decembrie 1918" din Alba Iulia în parteneriat cu Primăria Municipiul Alba Iulia	*Programe naţionale şi asistenţă străină:* a) Programele naționale pentru CDI; b) Programul național multianual pentru susținerea meșteșugurilor și artizanatului; d) Programul de modernizare a activităților de comercializare a produselor și serviciilor de piață; e) Ajutoare de stat și scheme de minimis gestionate de Ministerul Finanțelor Publice; f) Programul Naţional Multianual de Înfiinţare şi Dezvoltare de Incubatoare Tehnologice şi de Afaceri; g) Programul de încurajare a tinerilor întreprinzători pentru înființarea și dezvoltarea micro-întreprinderilor; h) Programul de dezvoltare a competențelor tinerilor întreprinzători și facilitarea accesului lor la finanțarea START; i) Program de promovare a spiritului întreprinzător printre femeile manager în sectorul IMM-urilor; j) Programul național de dezvoltare locală; k) Programe socio-culturale și sportive; l) Ajutoare bilaterale: Granturi SEE și Granturi Norvegiene 2009-2014 (domenii susținute/ care urmează să fie susținute: Cercetarea în sectoarele prioritare, Inovația în industria verde) și Programul de Cooperare Elveţiano – Român (domenii finanțate din această contribuție: promovarea sectorului privat cu accent pe îmbunătățirea mediului de afaceri și accesul la finanțare al IMM-urilor, îmbunătățirea reglementărilor în sectorul financiar, întărirea pieților și instituțiilor financiare precum și dezvoltarea sectorului privat și promovarea exporturilor și standardelor pentru IMMuri).	2016 – 2023
Proiect 2. Incubatorul de Afaceri şi Tehnologie Alba Iulia	Primăria Municipiul Alba Iulia Operatorii economici		2014 – 2023
Proiect 3. Parc Tehnologic, Industrial și Științific prin reabilitarea sitului industrial Refractara şi a terenurilor neutilizate din zonă	Primăria Municipiul Alba Iulia Operatorii economici		2015 – 2023
Proiect 4. Muzeul Copiilor	Primăria Municipiul Alba Iulia		2014-2023
Proiect 5. Dezvoltarea de capacităţi de producţie şi logistice, inclusiv de noi locuri de muncă, în Zona de Dezvoltare Economică Alba Iulia	Operatorii economici		2014 – 2023
Poriect 6. Elaborarea şi mediatizarea eficientă a unor politici stimulative de facilităţi fiscale şi investiţionale acordate celor care doresc să iniţieze sau să dezvolte o afacere în Municipiul Alba Iulia	Primăria Municipiul Alba Iulia		2014 - 2023
Proiect 7. Atragerea de noi investiţii în Municipiul Alba Iulia şi dezvoltarea competitivă a celor existente în vederea creării/prezervării de locuri de muncă durabile care să valorifice superior şi motivant forţa de muncă locală calificată sau cu potenţial crescut de reconversie profesională	Primăria Municipiul Alba Iulia		2014 – 2023

Proiect 8. Achiziţionarea de capacităţi, instalaţii şi tehnici moderne de producţie, procesare şi comercializare bunuri şi servicii cu valoare adăugată mare, comercializabile în plan intern şi internaţional	Operatorii economici	*Programe ESI:* Programul Operaţional Competitivitate (PO COM); Programul Operaţional Capital Uman (PO CU); Programul Operaţional Capacitate Administrativă (PO CA); Programul Naţional pentru Dezvoltare Rurală (PNDR); Programul Operaţional Pescuit și Afaceri Maritime (PO PAM); Programe de Cooperare Teritorială Europeană (Programe CTE); Programul Operaţional Regional (POR). *Instrumente ale Uniunii Europene:* Orizont 2020 Parteneriatul European pentru Inovare Programul Erasmus+ Programul UE pentru Competitivitatea Întreprinderilor și IMM-urilor (COSME)	2014 – 2023
Proiect 9. Realizarea de studii periodice de evaluare a nevoilor de angajare şi formare profesională a resurselor umane şi operatorilor economici din Alba Iulia, cu posibilitatea extinderii ariei şi la alte localităţi învecinate	Universitatea „1 Decembrie 1918” Alba Iulia		2014 – 2023

Obiectivul strategic 3. Alba Iulia – Oraş competitiv			
Domeniu de intervenţie 3.2. Alba Iulia – Oraş competitiv şi creativ prin sprijinirea sectoarelor cheie prin încurajarea creării de clustere			
Proiect propus	**Entitate responsabilă**	**Surse potenţiale pentru finanţare**	**Perioada de implementare**
Proiect 1. Clusterul PrelMet Transilvania – valorificarea sectorului de prelucrări metale	Asociaţia Polul de Competitivitate Prelucrări Metale Transilvania, Metallcluster Siebenburgen, Cluster Metal Manufactoring Transilvania (Primăria Municipiului Alba Iulia – Membru fondator)	*Programe naţionale şi asistenţă străină:* a) Programele naționale pentru CDI; b) Programul de modernizare a activităților de comercializare a produselor și serviciilor de piață; d) Ajutoare de stat și scheme de minimis gestionate de MFP; e) Ajutoare bilaterale: Granturi SEE și Granturi Norvegiene 2009-2014 (domenii susținute/ care urmează să fie susținute: Cercetarea în sectoarele prioritare, Inovația în industria verde) și Programul de Cooperare Elveția-România (domenii finanțate din această contribuție: promovarea sectorului privat cu accent pe îmbunătățirea mediului de afaceri și accesul la finanțare al IMM-urilor și dezvoltarea sectorului privat și promovarea exporturilor și standardelor pentru IMMuri). *Programe ESI:* Programul Operaţional Competitivitate (PO COM); Programul Operaţional Capital Uman (PO CU); Programul Naţional pentru Dezvoltare Rurală (PNDR); Programul Operaţional Regional (POR). *Instrumente ale Uniunii Europene:* Orizont 2020 Parteneriatul European pentru Inovare Programul UE pentru Competitivitatea Întreprinderilor și IMM-urilor (COSME) Facilitatea Conectarea Europei Programul LIFE, Programul NER300	2014 – 2023
Proiect 2. Cluster pentru industria alimentară – Aliment Transilvania	Primăria Municipiului Alba Iulia – Membru fondator		2015 – 2023
Proiect 3. Cluster pentru industria uşoară	Primăria Municipiului Alba Iulia – Membru fondator		2015 – 2023
Proiect 4. Cluster pentru ceramică şi materiale de construcţii	Primăria Municipiului Alba Iulia – Membru fondator		2015 – 2023
Proiect 5. Cluster pentru ecologie şi minerit	Primăria Municipiului Alba Iulia – Membru fondator		2015 – 2023
Proiect 7. Cluster în industria de prelucrare a lemnului	Primăria Municipiului Alba Iulia – Membru fondator		
Proiect 6. Centru de resurse pentru dezvoltarea clusterelor	Primăria Municipiului Alba Iulia – Membru fondator		2015 – 2023

Obiectivul strategic 3. Alba Iulia – Oraş competitiv			
Domeniu de intervenţie 3.3. Alba Iulia – Oraş competitiv şi creativ prin sprijinirea comerţului şi valorificarea produselor autohtone prin îmbunătățirea accesului, utilizării și calității tehnologiilor informatice şi de comunicare			
Proiect propus	**Entitate responsabilă**	**Surse potenţiale pentru finanţare**	**Perioada de implementare**
Proiect 1. Implementarea serviciilor specifice de *E-commerce* în firmele din Municipiul Alba Iulia	Operatorii economici	*Programe ESI:* Programul Operaţional Competitivitate (PO COM); Programul Operaţional Capital Uman (PO CU); Programul Naţional pentru Dezvoltare Rurală (PNDR); Programul Operaţional Capacitate Administrativă (PO CA); Programul Operaţional Pescuit și Afaceri Maritime (PO PAM); Programe de Cooperare Teritorială Europeană (Programe CTE); Programul Operaţional Regional (POR). *Instrumente ale Uniunii Europene* Facilitatea „Conectarea Europei - Transport inteligent, verde și integrat” Challenge - Orizont 2020	2014 – 2023
Proiect 2. Implementarea serviciilor specifice de *E-business* în firmele din Municipiul Alba Iulia	Operatorii economici		2014 – 2023
Proiect 3. Amplasarea unei piețe de gros în zona neutilizată de lângă moară, având în vedere: necesitatea funcțiunii, accesibilitatea zonei şi câștigul ecologic (tirurile nu mai trebuie să traverseze centrul orașului)	Primăria Municipiului Alba Iulia în parteneriat cu operatorii economici		2016 – 2023
Proiect 4. Elaborarea de strategii profesioniste de promovare a firmelor din Municipiul Alba şi a produselor aferente	Operatorii economici		2014 – 2023
Proiect 5. Branding şi marketing eficient al bunurilor şi serviciilor la nivel naţional şi internaţional	Operatorii economici		2014 – 2023
oiect 6. Punct de comunicare trilaterală online: administraţie – mediul de afaceri – consumatori (oportunităţi, legislaţie, necesităţi, drepturi, obligaţii)	Primăria Municipiului Alba Iulia, operatorii economici şi reprezentanţi ai cetăţenilor		2014 – 2023

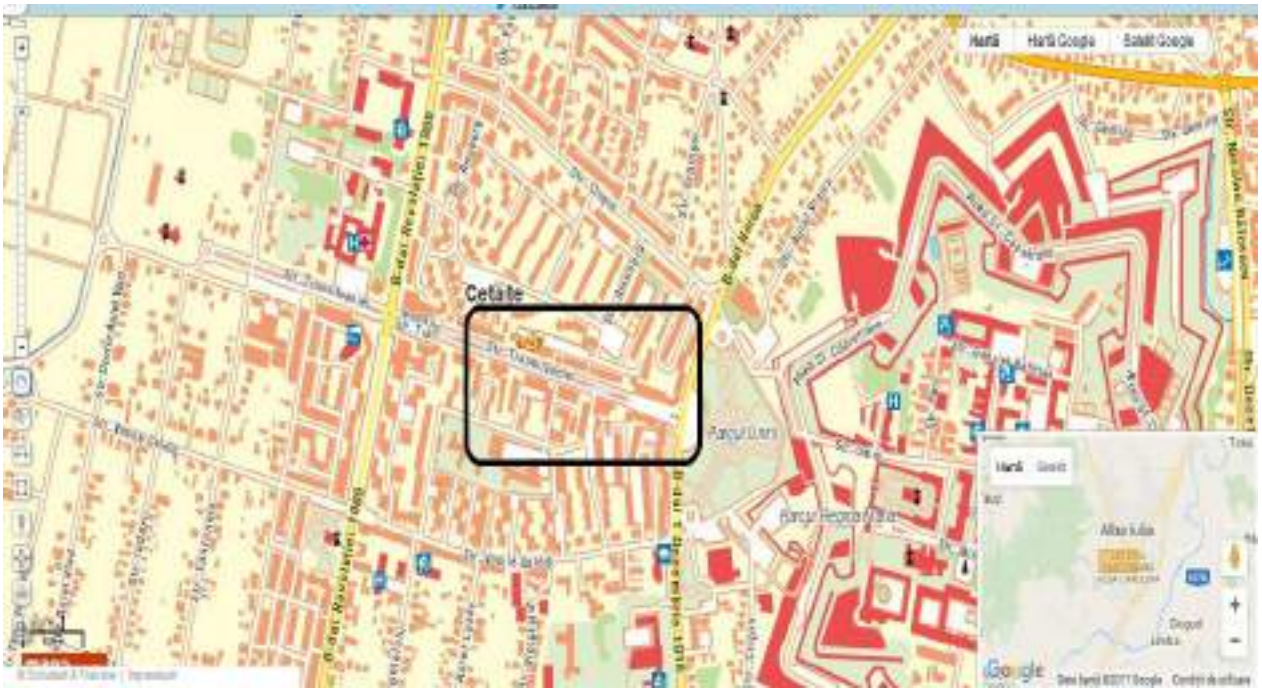
Obiectivul strategic 3. Alba Iulia – Oraş competitiv			
Domeniu de intervenţie 3.4. Alba Iulia – Oraş competitiv şi creativ prin îmbunătăţirea competitivităţii întreprinderilor mici şi mijlocii			
Proiect propus	**Entitate responsabilă**	**Surse potenţiale pentru finanţare**	**Perioada de implementare**
Proiect 1. Susţinerea meşteşugurilor şi artizanatului	Camera de Comerţ, Industrie şi Agricultură Alba Operatorii economici	*Programe naţionale:* Programul naţional multianual pentru susţinerea meşteşugurilor şi artizanatului; Programul naţional multianual pentru dezvoltarea culturii antreprenoriale în rândul femeilor manager din sectorul întreprinderilor mici şi mijlocii; Programul de dezvoltare şi modernizare a activităţii de comercializare a produselor şi serviciilor de piaţă; Programul pentru dezvoltarea abilităţilor antreprenoriale în rândul tinerilor şi facilitarea accesului acestora la finanţare START; Programul naţional multianual de înfiinţare şi dezvoltare de incubatoare tehnologice şi de afaceri; Programul pentru stimularea înfiinţării şi dezvoltării microîntreprinderilor de către întreprinzători tineri; Programul UNCTAD EMPRETEC Romania pentru sprijinirea dezvoltării IMM-urilor; Programul naţional multianual pentru stimularea creării, dezvoltării şi promovării brandurilor sectoriale, subsectoriale şi de produs. Ajutoarele de stat și scheme de minimis gestionate de Ministerul Finanțelor Publice; Ajutoarele bilaterale: Granturi SEE și Granturi Norvegiene 2009-2014 (domenii susținute/ care urmează să fie susținute: Cercetarea în sectoarele prioritare, Inovația în industria verde) și Programul de Cooperare Elveția-România (domenii finanțate din această contribuție: promovarea sectorului privat cu accent pe îmbunătățirea mediului de afaceri și accesul la finanțare al IMM-urilor și dezvoltarea sectorului privat și promovarea exporturilor și standardelor pentru IMMuri). *Programe ESI:* Programul Operaţional Competitivitate (PO COM);	2014 – 2023
Proiect 2. Dezvoltarea culturii antreprenoriale în rândul femeilor manager	Camera de Comerţ, Industrie şi Agricultură Alba Operatorii economici		2014 – 2023
Proiect 3. Dezvoltarea si modernizarea activităţii de comercializare a produselor şi serviciilor de piaţă	Camera de Comerţ, Industrie şi Agricultură Alba Primăria Municipiului Alba Iulia Operatorii economici		2014 – 2023
Proiect 4. Dezvoltarea abilităţilor antreprenoriale în rândul tinerilor şi facilitarea accesului acestora la finanţare	Camera de Comerţ, Industrie şi Agricultură Alba Primăria Municipiului Alba Iulia Operatorii economici		2014 – 2023
Proiect 5. Dezvoltarea şi extinderea structurilor suport pentru sprijinirea afacerilor prin extinderea gamei de servicii furnizate	Camera de Comerţ, Industrie şi Agricultură Alba Primăria Municipiului Alba Iulia Operatorii economici		2014 – 2023
Proiect 6. Stimularea înfiinţării şi dezvoltării microîntreprinderilor de către tineri	Camera de Comerţ, Industrie şi Agricultură Alba Primăria Municipiului Alba Iulia Operatorii economici		2014 – 2023

Proiect 7. Stimularea creării, dezvoltării şi promovării brandurilor sectoriale, subsectoriale şi de produs	Camera de Comerţ, Industrie şi Agricultură Alba Primăria Municipiului Alba Iulia Operatorii economici	Programul Operaţional Capital Uman (PO CU); Programul Naţional pentru Dezvoltare Rurală (PNDR); Programul Operaţional Regional (POR). *Instrumente ale Uniunii Europene:* Orizont 2020 Parteneriatul European pentru Inovare Programul UE pentru Competitivitatea Întreprinderilor și IMM-urilor (COSME) Facilitatea Conectarea Europei Programul LIFE Programul NER300	2014 – 2023
Proiect 8. Dezvoltarea producţiei de energie electrică regenerabilă prin construirea de centrale hidroelectrice prin asociere cu parteneri privaţi pe râurile: Mureş, Sebeş şi Ampoi	Camera de Comerţ, Industrie şi Agricultură Alba Primăria Municipiului Alba Iulia Operatorii economici		2014 – 2023
Proiect 9. Atragerea de mari investitori prin oferirea de facilităţi: terenuri, infrastructura, utilităţi	Camera de Comerţ, Industrie şi Agricultură Alba Primăria Municipiului Alba Iulia Operatorii economici		2014 – 2023
Proiect 10. Atragerea de elite tehnice în municipiul Alba Iulia prin oferirea de facilităţi: locuinţe, locuri de muncă în colaborare cu agenţii economici	Universităţi Camera de Comerţ, Industrie şi Agricultură Alba Primăria Municipiului Alba Iulia Operatorii economici		2014 – 2023
Proiect 11. Dezvoltarea sectorului IMM-urilor prin asigurarea serviciilor de innovare şi cercetare	Universităţi Camera de Comerţ, Industrie şi Agricultură Alba Primăria Municipiului Alba Iulia Operatorii economici		2014 – 2023
Proiect 12. Sprijinirea creării de start-upuri si spin-offuri	Universităţi Camera de Comerţ, Industrie şi Agricultură Alba Primăria Municipiului Alba Iulia Operatorii economici		2014 – 2023
Proiect 13. Sprijinirea dezvoltării industriilor cu valoare adăugată mare: IT, electronică, mecatronică, construcţii de maşini, chimică	Universităţi Camera de Comerţ, Industrie şi Agricultură Alba Primăria Municipiului Alba Iulia Operatorii economici		2014 – 2023

3.2.4 Obiectiv strategic 4 . Alba Iulia – Oraş turistic şi cultural european

Obiectivul strategic 4. Alba Iulia – Oraş turistic şi cultural european			
Proiect propus	**Entitate responsabilă**	**Surse potenţiale pentru finanţare**	**Perioada de implementare**
Proiect 1. Realizarea şi actualizarea anuală a unui studiu privind piața turistică din Municipiul Alba Iulia, pentru un turism cultural, de afaceri și de conferințe	Primăria Municipiului Alba Iulia Universitatea „1 Decembrie 1918” Alba Iulia	*Programe naţionale:* Programele naționale pentru CDI Programul național multianual pentru susținerea meșteșugurilor și artizanatului Programul de modernizare a activităților de comercializare a produselor și serviciilor de piață Ajutoare de stat și scheme de minimis gestionate de Ministerul Finanțelor Publice Programul național de apicultură Programele naționale suport pentru sectorul viniviticol din România 2014-2018 Programul de elaborare sau actualizare a documentațiilor de amenajarea teritoriului și urbanism pentru zonele care cuprind monumente istorice înscrise pe lista patrimoniului mondial Programul de co-finanțare a hărților de risc pentru alunecări de teren Programe locative Programul național de dezvoltare locală Programe socio-culturale și sportive Ajutoarele bilaterale: Granturi SEE și Granturi Norvegiene 2009-2014 (domenii susținute/ care urmează să fie susținute: Cercetarea în sectoarele prioritare, Inovația în industria verde) şi Programul de Cooperare Elveția-România (domenii finanțate din această contribuție: promovarea sectorului privat cu accent pe îmbunătățirea mediului de afaceri și accesul la finanțare al IMM-urilor și dezvoltarea sectorului privat și promovarea exporturilor și standardelor pentru IMMuri).	2014 – 2023
Proiect 2. Asigurarea unei promovări continue a Cetății Alba Iulia pentru turiști în parteneriat cu agenţii economici implicaţi în activitatea turistică	Primăria Municipiului Alba Iulia Operatorii economici		2014 – 2023
Proiect 3. Realizarea și implementarea unui calendar anual de evenimente culturale pentru Cetatea Alba Iulia	Primăria Municipiului Alba Iulia		2014 – 2023
Proiect 4. Dezvoltarea unor parteneriate cu orașe din Europa pentru a promova realizarea unui circuit turistic “Vauban”	Primăria Municipiului Alba Iulia Operatorii economici		2014 – 2023
Proiect 5. Dezvoltarea unor parteneriate cu orașe - cetăți din România	Primăria Municipiului Alba Iulia Operatorii economici		2014 – 2023
Proiect 6. Dezvoltarea unei strategii integrate pentru turism rural/montan la nivel regional	Primăria Municipiului Alba Iulia Operatorii economici		2014 – 2023
Proiect 7. Înființarea unei rețele de centre de informare turistică privind traseele posibile (inclusiv traseele montane și agroturismul în regiune)	Primăria Municipiului Alba Iulia Operatorii economici		2014 – 2023
Proiect 8. Înființarea unui centru pentru sprijinirea și promovarea meșteșugurilor tradiționale	Primăria Municipiului Alba Iulia		2014 – 2023
Proiect 9. Organizarea si promovarea traseelor si evenimentelor culturale: Traseul Mocanitei: Municipiul Alba Iulia Itinerariul bisericilor româneşti de lemn din judeţul Alba Itinerariul morilor şi mecanismelor tehnice din judeţul Alba	Primăria Municipiului Alba Iulia Operatorii economici		2014 – 2023

Traseul cetăţilor dacice Itinerariul „Patrimoniul Mondial UNESCO” din judeţul Alba Itinerariul monumentelor săseşti din judeţul Alba Drumul Vinului Itinerariul troiţelor şi crucilor de hotar Itinerar eminescian în judeţul Alba Itinerariul personalităţilor culturale şi istorice din judeţul Alba Expoziţii itinerante de artă şi meşteşuguri locale		*Programe ESI:* Programul Operaţional Competitivitate (PO COM); Programul Operaţional Capital Uman (PO CU); Programul Naţional pentru Dezvoltare Rurală (PNDR); Programul Operaţional Capacitate Administrativă (PO CA); Programul Operaţional Pescuit şi Afaceri Maritime (PO PAM); Programe de Cooperare Teritorială Europeană (Programe CTE); Programul Operaţional Regional (POR). *Instrumente ale Uniunii Europene:* Orizont 2020 Parteneriatul European pentru Inovare Programul Erasmus+ Programul UE pentru Competitivitatea Întreprinderilor și IMM-urilor (COSME)	
Proiect 10. Protejarea şi valorificarea patrimoniului cultural prin: Realizarea de către şcolile din zonele rurale de studii privind patrimoniul cultural din spaţiul rural al judeţului Alba Consolidarea şi restaurarea obiectivelor de patrimoniu cultural Echiparea obiectivelor de patrimoniu cultural cu mobilier de expunere şi protecţie a obiectelor de artă Dotări interioare pentru siguranţă la foc şi antiefracţie a patrimoniului cultural mobil şi imobil	Primăria Municipiului Alba Iulia Operatorii economici		2014 – 2023
Proiect 11. Creşterea valorii ambientale a patrimoniului prin: Amenajarea/marcarea intinerariilor culturale Lucrări şi dotări pentru asigurarea iluminatului exterior şi interior, cel de siguranţă şi decorativ Amenajarea căilor de acces către obiectivele reabilitate Amenajarea peisagistică pentru evidenţierea obiectivelor reabilitate	Primăria Municipiului Alba Iulia Operatorii economici		2014 – 2023

Harta 1 - Proiectul „CREȘTEREA EFICIENȚEI ENERGETICE A CLĂDIRILOR REZIDENȚIALE DIN MUNICIPIUL ALBA IULIA – LOT 1”

Harta 2 – Proiectul „CREȘTEREA EFICIENȚEI ENERGETICE A CLĂDIRILOR REZIDENȚIALE DIN MUNICIPIUL ALBA IULIA – LOT 2”

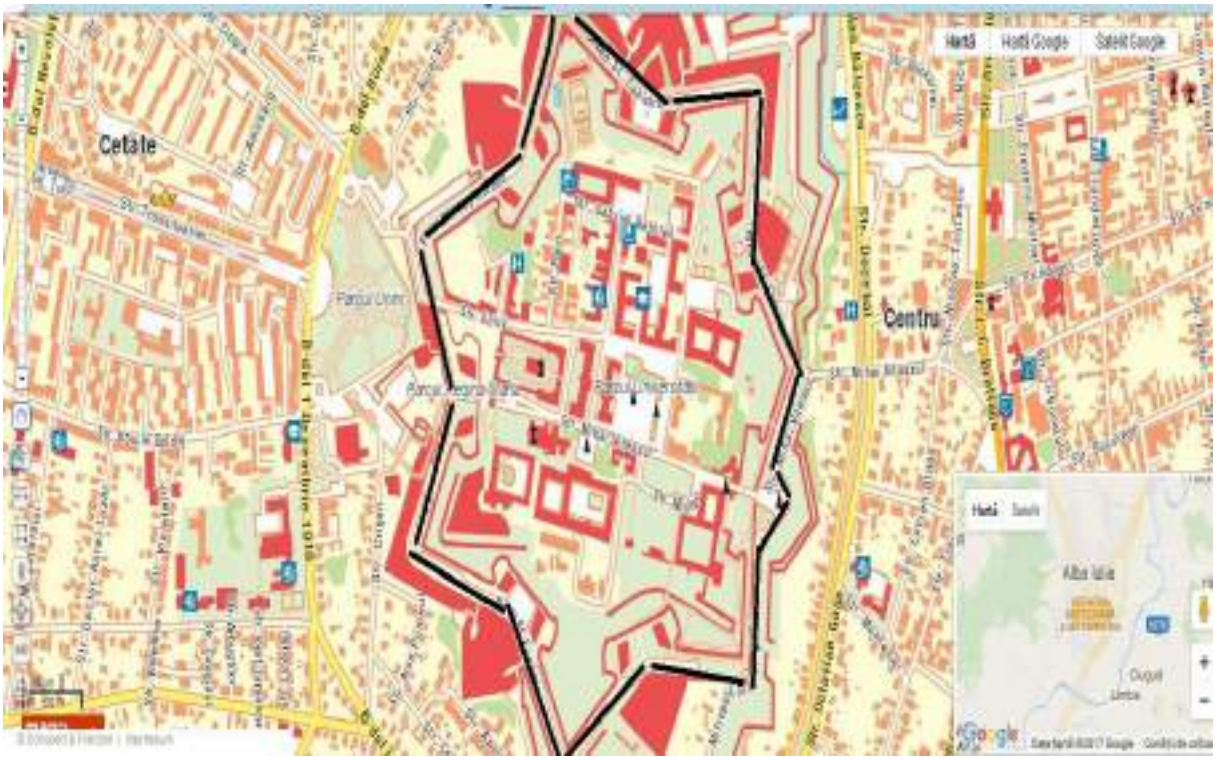
Harta 3 – Proiectul „CREȘTEREA EFICIENȚEI ENERGETICE A CLĂDIRILOR REZIDENȚIALE DIN MUNICIPIUL ALBA IULIA – LOT 3”

Harta 4 – Proiectul „CREȘTEREA EFICIENȚEI ENERGETICE A CLĂDIRILOR DE ÎNVĂȚĂMÂNT DIN MUNICIPIUL ALBA IULIA”

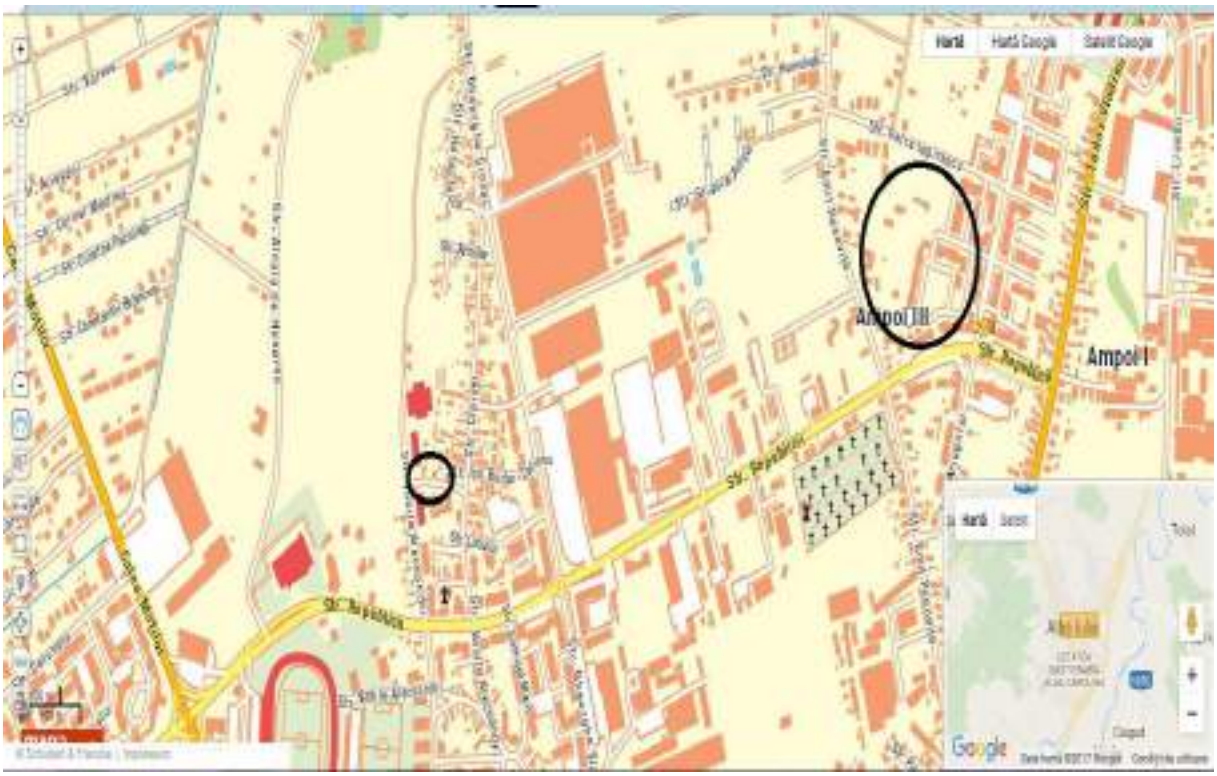
Harta 5 – Proiectul „Creșterea eficienței energetice a clădirii administrative (bl. G1 - 30 apartamente, bl. G2 - 30 apartamente) a UM0338 Alba Iulia (Inspectoratul de Jandarmi Județean Alba), situată în incinta imobilului din strada Alexandru Ioan Cuza, nr. 18, Municipiul Alba Iulia”

Harta 6 – „RECONVERSIA ȘI FUNCȚIONALIZAREA ZONEI PERIMETRALE A CETĂȚII ALBA CAROLINA”

Harta 7 – Proiectul „Construirea unui Muzeu al copiilor care să funcționeze ca centru de știință, educație creativă și recreativă la nivelul municipiului Alba Iulia”

Harta 8 – Proiectul „Amenajare zone locuri de joacă și spații destinate activităților sportive și recreaționale”

Harta 9 – Proiectul „Construire grădiniță cu program prelungit nr.16, strada Tudor Vladimirescu nr. 143, municipiul Alba Iulia”

Harta 10 – Proiectul „Construire şi dotare creşă şi grădiniţă cu program prelungit şi amenajare accese în zona schit a Municipiului Alba Iulia” (str. Francisca).

Harta 11 – Proiectul „Construire/Reabilitare/Modernizare/Extindere/Echiparea infrastructurii educaționale a Municipiului Alba Iulia – Colegiul Tehnic „Dionisie Pop Marțian" Alba Iulia" (str. O. Goga).

Harta 12 – Proiectul „Reabilitare, extindere şi modernizare Grădiniţa nr. 6, Grădiniţa nr. 9, Grădiniţa nr.12 şi Grădiniţa nr. 13 din municipiul Alba Iulia"

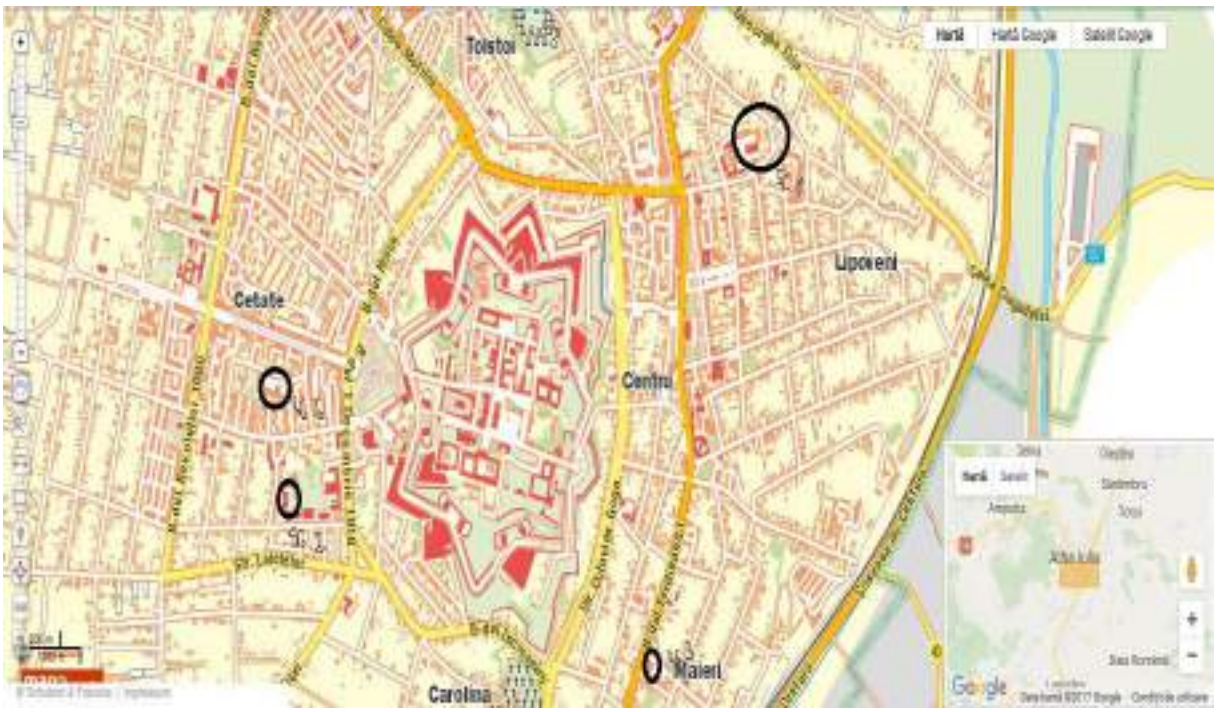
Harta 13 – Proiectul „Extinderea, Reabilitarea si Modernizarea Infrastructurii Serviciului Social "Centru de zi pentru persoane vârstnice"

Harta 14 – Proiectul „Complex de servicii pentru persoane cu dizabilități AGAPE (Dezvoltarea infrastructurii de sănătate şi socială pentru grupuri vulnerabile – persoane cu dizabilităţi din municipiul Alba Iulia"

Harta 15 – Proiectul „Dezvoltarea infrastructurii de sănătate şi socială pentru grupuri vulnerabile – copii din mun. Alba Iulia - Centru de zi pentru copii aflați în situație de risc de separare de părinți”

Harta 16 – Proiectul „Construirea/Reabilitarea/Modernizarea/Extinderea/Echiparea infrastructurii educaţionale din Municipiul Alba Iulia pentru învăţământ general obligatoriu - Şcoala Generală cu clasele I+VIII din cadrul Liceului de Arta, str. Avram Iancu, nr.3, Şcoala Generală nr.2 Liviu Rebreanu, str.1Decembrie1918, nr.83, Şcoala Generală nr.3 Avram Iancu, str. Moldovei, nr.3, Şcoala Generală nr.6.Ion Agârbiceanu, str. Vasile Goldiş, nr.14A.

Harta 17 - Reabilitarea şi modernizarea instituțiilor de învățământ din municipiul Alba Iulia pentru educație timpurie: Grădiniţa nr. 2 Alba Iulia, Grădiniţa nr. 14 Alba Iulia

Harta 18 - Construire complex școlar pentru învățământul preșcolar și gimnazial în cadrul Seminarului Teologic Ortodox “Sfântul Mitropolit Simion Ștefan”

Capitolul 4. Implementarea, monitorizarea și evaluarea SIDU

4.1 Contextul instituțional – rolul și responsabilitățile structurilor relevante în aplicarea SIDU

4.1.1 Autoritatea Urbană

a) Atribuții, responsabilități, autoritate

În conformitate cu prevederile art. 7 (4) al Regulamentului (UE) nr. 1301/2013 este obligatorie implicarea organismelor care gestionează și implementează SIDU în contextul dezvoltării urbane durabile în procesul de implementare și gestionare a fondurilor alocate dezvoltării urbane. Aceasta presupune că Autoritatea de Management pentru POR poate delega atribuții privind managementul și implementarea activităților specifice către organismele care implementează dezvoltarea urbană („Autorități Urbane"), fiind obligatorie cel puțin delegarea atribuției de selectare a operațiunilor (proiectelor).

Atribuții delegate

AM POR va delega către Autoritățile Urbane atribuțiile aferente funcției de selectare a operațiunilor (proiectelor). Atribuțiile delegate Autorităților Urbane sunt limitate la cele privind selectarea strategică a proiectelor propuse spre finanțare prin intermediul Axei Prioritare 4 a POR. Metodologia și criteriile de selecție a proiectelor pentru Axa Prioritară 4 (Anexa 11) a POR 2014-2020 vor fi supuse aprobării membrilor Comitetul de Monitorizare al Programului Operațional Regional.

Autoritățile Urbane - organisme intermediare ale POR 2014-2020

Prin delegarea funcției de selectare a operațiunilor (proiectelor), municipiile reședință de județ (respectiv structura de la nivelul acestora care îndeplinește rolul de Autoritate Urbană) va fi parte integrantă din sistemul de management și control al POR 2014-2020, îndeplinind rolul de Organism Intermediar secundar (de nivel II) .

În acest context, Autoritățile Urbane sunt vizate de procedura de desemnare prevăzută la articolul 124 din Regulamentul (UE) nr. 1303/2013, dar numai cu privire la atribuția delegată acestora.

AM POR va îndeplini atribuțiile privind selecția din punct de vedere tehnic a operațiunilor (proiectelor) aferente Axei prioritare 4, respectiv eligibilitatea și respectarea condițiilor de finanțare generale ale fiecărei priorități de investiție care vor fi specificate și detaliate la nivelul Ghidurilor Specifice aferente priorităților de investiție/operațiunilor Axei prioritare 4 a POR 2014-2020.

Autoritățile Urbane, în calitate de organisme intermediare în temeiul art. 7 din Regulamentul(UE) nr. 1301/2013, vor fi supuse, în timpul implementării programului, după recunoașterea formală a autorităților respective ca organisme intermediare, auditurilor de sistem și auditului operațiunilor efectuate de Autoritate de Audit, precum și auditurilor realizate de Comisia Europeană sau de Curtea de Conturi Europeană.

Procedura de selectare a operațiunilor (proiectelor)

Pentru demararea procesului de înființare a Autorității Urbane va fi semnat un Acord de delegare a atribuției de selectare strategică a fișelor de proiecte propuse spre finanțare în cadrul Axei Prioritare 4 Sprijinirea Dezvoltării Urbane Durabile a Programului Operațional Regional 2014-2020 între

Ministerul Dezvoltării Regionale, Administraţiei Publice și Fondurilor Europene în calitate de Autoritate de Management pentru Programul Operațional Regional, prin Direcția Generală Programul Operațional Regional pe de o parte și Municipiul Alba Iulia, în calitate de Organism intermediar de nivel II, în cadrul Programului Operațional Regional 2014-2020, reprezentată legal de domnul Mircea HAVA, în calitate de Primar pe de altă parte.

Modul de constituire și componența

În conformitate cu prevederile art. 7 din Regulamentul (UE) nr. 1301/2013 și luând în considerare modalitatea de implementare a dezvoltării urbane durabile prin POR 2014-2020. Atribuția de selectare a operațiunilor (proiectelor) delegată de către AM POR va fi exercitată de către o structură funcțională internă formată din personal extern sau reprezentanți ai diferitelor structuri din cadrul primăriei municipiului reședință de județ, respectiv cinci funcționari publici și contractuali din cadrul următoarelor compartimente :

a) Direcția Urbanism, Amenajarea Teritoriului;
b) Direcția Tehnică, Dezvoltare;
c) Direcția Cheltuieli;
d) Direcția Programe.

Unul dintre cei cinci membri menționați la Art. 9 va avea funcția de Coordonator al Autorității Urbane. Autoritatea Urbană va fi sprijinită de un funcționar public sau contractual cu rol de Secretar, care nu va fi implicat în prioritizarea proiectelor dar va contribui la buna funcționare și implementare a activităților Autorității Urbane.

Membrii Autorității Urbane vor fi numiți prin dispoziție a Primarului Municipiului Alba Iulia și vor semna declarația privind conflictul de interese disponibilă în anexa 3.1 a documentului Orientări privind Axa prioritară 4 a POR 2014-2020 Sprijinirea dezvoltării urbane durabile.

Autoritatea Urbană își va desfășura activitatea conform procedurilor de prioritizare și selecție a proiectelor disponibile în Anexa 3 a prezentei Hotărâri și/ sau conform altor hotărâri/ completări impuse de MDRAPFE Municipiului Alba Iulia pentru buna funcționare a Autorității Urbane.

Autoritatea Urbană va elabora Documentul Justificativ pentru finanțare din Fonduri ESI 2014-2020, care este reglementat în Documentul cadru de Implementare a Dezvoltării Urbane Durabile – Axa Prioritară 4 Sprijinirea Dezvoltării Urbane Durabile.

Atribuțiile membrilor Autorității Urbane sunt specificate prin completarea fișelor de post respective din departamentele mai sus menționate cu atribuții corespunzătoare membrilor Autorității Urbane și prin completarea statului de funcții.

b) Acordul de delegare a atribuţiei de selectare strategică a fișelor de proiecte propuse spre finanțare în cadrul Axei Prioritare 4 „Sprijinirea dezvoltării urbane durabile” a Programului Operaţional Regional 2014-2020 care va fi semnat între Ministerul Dezvoltării Regionale, Administraţiei Publice și Fondurilor Europene (MDRAPFE), în calitate de Autoritate de Management pentru Programul Operaţional Regional, și Municipiul reşedinţă de judeţ Alba Iulia, în calitate de Organism intermediar de nivel II, denumit „Autoritate urbană”, constă în delegarea atribuţiei de selectare strategică a fișelor de proiecte propuse spre finanțare în cadrul POR 2014-2020, Axa Prioritară 4 Sprijinirea dezvoltării urbane durabile. Autoritatea Urbană acţionează ca organism

intermediar (OI) de nivel II pentru POR 2014-2020. Metodologia și criteriile de selectare strategică pentru Axa Prioritară 4 Sprijinirea dezvoltării urbane durabile utilizate de Autoritatea Urbană constituită la nivelul municipiului reședință de județ Alba Iulia au fost aprobate de către Comitetul de Monitorizare al POR 2014-2020, prin Decizia nr. 22 din data de 8 decembrie 2016.

Delegarea atribuţiei

(1) AMPOR deleagă către OI de nivel II - Autoritatea Urbană, atribuţia de selectare a proiectelor care vor fi depuse în cadrul Axei Prioritare 4.

(2) Autoritatea Urbană nu poate sub-delega unei terţe părți gestionarea componentelor POR menţionate.

(3) AMPOR deţine responsabilitatea finală, în faţa Comisiei Europene pentru îndeplinirea corespunzătoare a obligaţiilor menţionate în Regulamentele (UE) nr. 1301/2013 şi 1303/2013, cu privire la atribuția delegată.

(4) Autoritatea Urbană este responsabilă în faţa AMPOR, pentru îndeplinirea activităţilor aferente atribuţiei delegate prin prezentul Acord, precum şi a tuturor obligaţiilor care decurg din acesta. Autoritatea Urbană se obligă să răspundă în faţa AMPOR pentru îndeplinirea corespunzătoare şi la timp a atribuţiei delegate, în conformitate cu prevederile legislaţiei UE, în special art. 125 din Regulamentul (UE) nr. 1303/2013, şi naţionale aplicabile, ale prezentului Acord şi ale procedurilor interne relevante.

Drepturile şi obligaţiile AM POR, respectiv ale Autorității Urbane

AMPOR are următoarele drepturi şi obligaţii:

(1) Stabileşte cadrul organizatoric, procedural şi metodologic pentru îndeplinirea de către AU a atribuţiei ce i-a fost delegată în baza prezentului Acord, asigurând, în acest sens, îndrumarea metodologică şi asistenţa de specialitate necesare elaborării manualelor de proceduri interne de către AU şi derulării activităţilor specifice AU, în scopul îndeplinirii atribuţiei delegate prin prezentul Acord.

(2) Elaborează şi actualizează procedurile relevante în cadrul procesului de selectare strategică a fișelor de proiecte propuse spre finanțare în cadrul Axei prioritare 4 a POR Sprijinirea dezvoltării urbane durabile pe care le transmite AU spre aprobare și aplicare.

(3) Stabilește cadrul procedural pentru păstrarea tuturor documentelor şi pentru a se garanta o pistă de audit adecvată, aferentă acestei etape din implementarea Axei prioritare 4 a POR.

(4) Furnizează AU documentele, datele şi informaţiile necesare îndeplinirii de către acesta a atribuţiilor delegate prin prezentul Acord.

(5) Elaborează, actualizează și transmite spre aprobare CMPOR metodologia și criteriile de selectare strategică a fișelor de proiecte propuse spre finanțare în cadrul Axei prioritare 4 a POR – „Sprijinirea dezvoltării urbane durabile”.

(6) Elaborează, actualizează și aprobă Documentul cadru de implementare a dezvoltării urbane durabile – Axa prioritară 4 Sprijinirea dezvoltării urbane durabile, precum și ghidurile specifice apelurilor de proiecte aferente priorităților de investiții ale Axei prioritare 4.

(7) Lansează, la nivel naţional, apelurile de documente strategice pentru Axa prioritară 4 Sprijinirea dezvoltării urbane durabile și informează AU asupra acestui aspect.

(8) Primeşte de la AU un raport cu privire la procesul de selectare strategică a fişelor de proiecte, derulat în condițiile prezentului Acord, în termen de 30 zile calendaristice de la expirarea termenului de depunere la AU a documentelor necesare realizării atribuției delegate.

(9) Verifică şi analizează capacitatea și competența instituţională a Autorităților Urbane de a exercita atribuţia delegată prin prezentul Acord, în conformitate cu prevederile legislaţiei UE şi naţionale aplicabile, ale prezentului Acord şi ale procedurilor interne relevante. În acest sens, în vederea desemnării structurii Autorității Urbane ca Organism Intermediar de nivel II pentru POR, AMPOR primeşte următoarele:

a) Hotărârea Consiliului Local pentru înființarea la nivelul municipiului reședință de județ a Autorității Urbane, având ca anexă Regulamentul de organizare şi funcţionare a AU, precum și orice modificări ce survin asupra acestora, pe parcursul valabilităţii prezentului Acord, dacă modificările sunt de natură să afecteze drepturile și obligațiile părților;

b) Documentele din care rezultă numirea membrilor Autorității Urbane;

c) Fişele de post completate ale personalului implicat în îndeplinirea activităţilor aferente atribuţiei delegate prin prezentul Acord, cu respectarea principiului separării funcțiilor, precum şi orice modificări ce survin asupra acestora;

d) Declaraţiile privind conflictul de interese, completate de către membrii AU, cu respectarea formatului indicat în procedurile de lucru aferente AU;

e) Datele de contact ale persoanei nominalizate ca şi Coordonator al AU;

f) Procedurile de lucru aferente AU, în formatul care va fi pus la dispoziţie de către AMPOR, aprobate intern de coordonatorul AU.

(10) Dacă în urma verificării şi analizei capacităţii și competenței instituţionale de a exercita atribuţia delegată prin prezentul Acord, AMPOR constată că AU nu îşi îndeplineşte sau îşi îndeplineşte în mod necorespunzător obligaţiile ce îi revin conform art. 10, AMPOR va solicita remedierea deficienţelor constatate, în termen de 5 zile calendaristice de la notificarea acestora. În cazul neremedierii deficienţelor constatate, în termenul stabilit, AMPOR îşi rezervă dreptul de a suspenda prezentul Acord, prin transmiterea unei notificăriscrise către AU, în termen de 5 zile calendaristice de la expirarea termenului acordat pentru remedierea deficienţelor constatate. Suspendarea Acordului atrage suspendarea depunerii cererilor de finanțare în cadrul apelurilor de proiecte pentru prioritățile de investiții din cadrul Axei prioritare 4 a POR, de către UAT municipiu reședință de județ.

(11) AMPOR verifică modul de realizare a activităţilor aferente atribuţiei delegate, de către Autoritatea Urbană, în conformitate cu procedurile proprii de verificare a îndeplinirii atribuţiilor delegate.

(12) Dacă în urma verificărilor, controalelor, evaluărilor şi/sau auditurilor efectuate, de AMPOR sau de către organisme de audit/ control naţionale şi comunitare, AMPOR constată că AU nu îşi îndeplineşte sau îşi îndeplineşte în mod necorespunzător activităţile aferente atribuţiei delegate prin prezentul Acord, respectiv nu implementează recomandările organismelor de audit/ control naţionale şi comunitare, iar deficienţele constatate nu sunt remediate în termenul indicat, AMPOR poate retrage temporar sau definitiv atribuţia delegată, printr-o notificare comunicată AU. Retragerea atribuţiei delegate AU produce efecte de la data comunicării deciziei AMPOR, fără a fi necesară îndeplinirea niciunei alte formalităţi în acest sens, aplicându-se în mod corelativ sancțiunile prevăzute la alin. (10) al acestui articol.

(13) AMPOR poate solicita informaţii sau clarificări de la AU în legătură cu îndeplinirea atribuţiei delegate.

(14) AMPOR poate solicita AU reverificarea procesului de selectare strategică a fișelor de proiecte propuse spre finanțare în cadrul Axei prioritare 4 Sprijinirea dezvoltării urbane durabile, în conformitate cu prevederile procedurale privind verificarea atribuţiilor delegate şi/sau privind procesul

de selectare strategică, precum şi cu recomandările din cadrul rapoartelor emise de structurile/ instituţiile cu atribuţii de verificare/ auditare/ control.

Art.10 Autoritatea Urbană constituită la nivelul Municipiului reședință de județ Alba Iulia are următoarele drepturi şi obligaţii:

(1) Aplică metodologia şi criteriile pentru selectarea strategică a fișelor de proiecte din Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană a Municipiului Alba Iulia inclusiv din scenariul selectat din Planul de Mobilitate Urbană Durabilă al Municipiului Alba Iulia, cu respectarea metodologiei şi a criteriilor de selectare strategică aprobate de CMPOR.

(2) Asigură cadrul organizatoric, procedural şi metodologic, conform dispozițiilor regulamentelor europene și legislației naționale relevante, în acest sens, beneficiind, din partea AMPOR, de îndrumare metodologică şi asistenţă de specialitate necesare elaborării manualelor de proceduri interne şi derulării activităţilor specifice AU.

(3) Organizează procesul de selectare strategică a fișelor de proiecte la nivel local și asigură transparența și imparțialitatea acestuia, în conformitate cu prevederile procedurale, cu prevederile Documentului cadru de implementare a dezvoltării urbane durabile – Axa prioritară 4 Sprijinirea dezvoltării urbane durabile și/sau ale ghidurilor specifice elaborate de AMPOR şi răspunde de desfăşurarea acestui proces. Selectarea fișelor de proiecte se realizează în baza metodologiei furnizate prin Documentul cadru de implementare a dezvoltării urbane durabile – Axa prioritară 4 Sprijinirea dezvoltării urbane durabile.

(4) În termen de 15 de zile calendaristice de la data semnării prezentului Acord, AU are obligaţia transmiterii către AMPOR a documentelor prevăzute la art. 9 alin.(9).

(5) AU are obligaţia transpunerii tuturor instrucțiunilor privind implementarea POR emise de AMPOR, în condițiile legii, precum şi obligaţia aplicării lor în termenul prevăzut în conţinutul acestora. AMPOR poate consulta AU în procesul de elaborare al acestor instrucțiuni.

(6) AU are dreptul de a solicita AMPOR informaţii suplimentare şi clarificări exclusiv pentru buna îndeplinire a atribuţiei delegate prin prezentul Acord.

(7) AU se asigură că personalul propriu cunoaşte şi pune în aplicare prevederile procedurilor interne pentru implementarea POR, în vederea îndeplinirii corespunzătoare a atribuţiei delegate.

(8) AU transmite AMPOR un raport cu privire la procesul de selectare strategică a fișelor de proiecte, derulat în condițiile prezentului Acord.

(9) AU are obligaţia de a permite accesul reprezentanţilor AMPOR și al altor instituții cu atribuții de verificare/ auditare/ control la sediul său, în baza comunicării transmise de către acestea, în termenul şi cu respectarea condiţiilor stabilite prin prezentul Acord, de a pune la dispoziţia acestora documentele solicitate şi de a lua toate măsurile necesare pentru a asigura buna desfăşurare a activităţilor de verificare/ auditare/ control derulate.

(10) În cazul în care, ca urmare a verificării modului de realizare a activităţilor aferente atribuţiei delegate, AMPOR formulează recomandări, AU are obligaţia de a elabora un Plan de acţiuni în scopul remedierii deficienţelor constatate, de a asigura implementarea în termen a acţiunilor prevăzute în plan şi de a comunica stadiul implementării acestora până la remedierea deficienţelor confirmată de AMPOR.

(11) În cazul în care organismele de audit UE sau naţionale formulează recomandări care vizează organizarea şi activitatea AU, aceasta are obligaţia de a coopera cu AMPOR în formularea răspunsului la proiectul raportului de audit şi de a asigura implementarea în termen a recomandărilor.

(12) UAT Municipiu reşedinţă de judeţ se obligă să menţină capacitatea administrativă şi operaţională necesară îndeplinirii corespunzătoare a atribuției delegate, pe toată durata Acordului. AU

isi poate autosuspenda temporar activitatea doar dupa obținerea avizării DJ FESI de către AMPOR și după obținerea acordului prealabil al AMPOR.
(13) La solicitarea AMPOR, AU are obligaţia reverificării procesului de selectare strategică a fișelor de proiecte propuse spre finanțare în cadrul Axei prioritare 4 a POR Sprijinirea dezvoltării urbane durabile, în conformitate cu prevederile procedurale privind verificarea atribuţiei delegate şi/sau procesul de selectare strategică a fișelor de proiecte, precum şi cu recomandările cuprinse în cadrul rapoartelor emise de structurile/ instituţiile cu atribuţii de verificare/ auditare/ control.

c) Procedura de lucru a Autorității Urbane în vederea prioritizării și selecției proiectelor

Scopul procedurii
Această procedură descrie procesul de prioritizare și selecție a proiectelor aplicabilă în cadrul Axei prioritare 4 a Programul Operaţional Regional 2014-2020 ”Sprijinirea dezvoltării urbane durabile”, proces care este realizat de către Autoritatea Urbană, structură înființată la nivelul municipiilor reședință de județ în acest sens.
Procedura stabilește modul de constituire și componența Autorității Urbane şi descrie metodologia și etapele care vor fi desfășurate de către membrii acesteia pentru prioritizarea și selecția proiectelor finanábile în cadrul Axei prioritare 4 a POR 2014-2020.

Cadru legal
Reglementări europene:
• Regulamentul (UE) nr. 1301/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 17 decembrie 2013 privind Fondul european de dezvoltare regională și dispozițiile specifice aplicabile obiectivului referitor la investițiile pentru creștere economică și locuri de muncă și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1080/2006.
• Regulamentul (UE) nr. 1303/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 17 decembrie 2013 de stabilire a unor dispoziții comune privind Fondul european de dezvoltare regională, Fondul social european, Fondul de coeziune, Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală și Fondul european pentru pescuit și afaceri maritime, precum și de stabilire a unor dispoziții generale privind Fondul european de dezvoltare regională, Fondul social european, Fondul de coeziune și Fondul european pentru pescuit și afaceri maritime și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1083/2006 al Consiliului;
Reglementări naționale:
• Acordul de Parteneriat 2014-2020
• Programul Operaţional Regional 2014-2020;
• Document Cadru de Implementare a dezvoltării urbane durabile – Axa Prioritară 4 Sprijinirea dezvoltării urbane durabile
• Hotărârea de Guvern nr. 1183/2014 privind nominalizarea autorităţilor implicate în sistemul de management şi control al fondurilor europene structurale şi de investiţii 2014-2020, cu modificările şi completările ulterioare;
• Hotărâre nr. 398 din 27 mai 2015 pentru stabilirea cadrului instituţional de coordonare şi gestionare a fondurilor europene structurale şi de investiţii şi pentru asigurarea continuităţii cadrului instituţional de coordonare şi gestionare a instrumentelor structurale 2007-2013

Rolul Autorității Urbane

Autoritatea Urbană are rolul de a prioritiza și selecta proiectele aferente SIDU (inclusiv din PMUD) ale municipiilor reședință de județ, finanțabile în perioada 2014-2023 prin intermediul Axei prioritare 4 a POR 2014-2020.
Astfel, pornind de la lista de proiecte intermediare/portofoliul de proiecte al SIDU și a fișelor de proiecte întocmite de către structurile interne ale primăriei municipiului reședință de județ și, folosind metodologia explicată în detaliu mai jos, Autoritatea Urbană va identifica, în limita alocărilor disponibile municipiului reședință de județ, proiectele finanțabile prin intermediul Axei prioritare 4 a POR în perioada 2014-2023.

Constituirea și componența Autorității Urbane
Autoritățile Urbane se vor constitui la nivelul primăriilor municipiilor reședință de județ prin Hotărâre a Consiliului Local, completată, acolo unde este cazul, de dispoziții ale primarului. Numărul minim de membri ai autorității urbane este 3. Numărul maxim de membri ai Autorităților Urbane va fi impar și se va stabili la nivel local de către municipiile reședință de județ.
Pot fi membri în cadrul Autorității Urbane numai personalul din cadrul primăriei sau ai instituțiilor din subordinea acesteia.
Membrii Autorității Urbane pot fi revocați/înlocuiți pe durata existenței și funcționării acestei structuri la nivel primăriilor municipiilor reședință de județ.
Membrii Autorității Urbane vor completa o declarație privind conflictul de interese.

Durata
Autoritatea Urbană va funcţiona ca organism intermediar de nivel II până la finalul perioadei de implementare a POR 2014-2020, dacă nu se decide altfel la acel moment. După aprobarea Documentului Justificativ pentru finanțare din Fonduri ESI şi dacă nu i s-au atribuit alte atribuţii interne cu privire la managementul proiectelor/documentelor strategice, această structură funcţională îşi poate suspenda pe perioadă temporară activitatea la dispoziţia reprezentantului legal al municipiului reședință de județ.
Activitatea membrilor Autorităţii Urbane ar putea fi reluată ori de câte ori este necesar pe parcursul perioadei de implementare a SIDU, inclusiv după realocarea financiară de la finalul anului 2019, în măsura în care AMPOR va decide acest lucru, pe baza analizei solicitărilor concrete ale beneficiarilor.
Asigurarea secretariatului Autorității Urbane (structură opţională)
Secretariatul Autorității Urbane, desemnat din cadrul muncipiului reședință de județ, are rolul de a asigura suportul necesar pentru desfășurarea procesului de prioritizare și selecție, organizând reuniunile de lucru și punând la dispoziția membrilor Autorității Urbane documentele necesare pentru parcurgerea procesului de prioritizare și selecție a proiectelor.
Secretariatul Autorității Urbane nu este parte componentă al acesteia și nu poate participa la procesul de prioritizare și selecție. De asemenea, secrtetariatul nu are drept de vot în procesul de prioritizare și selecție a proiectelor.

Derularea procesului de prioritizare și selecție a proiectelor
Procesul de prioritizare și selecție a proiectelor finanțabile în cadrul Axei prioritare 4 a POR 2014-2020 se realizează în baza următoarelor documente:
- metodologia și criteriile de prioritizare și selecție a proiectelor finanțabile prin intermediul Axei prioritare 4 a POR 2014-2020, aprobate de către CM POR;
- lista intermediară de proiecte/portofoliul de proiecte al SIDU și fișele de proiecte aferente Axei prioritare 4 a POR 2014-2020, ce derivă din SIDU a municipiului reședință de județ, întocmite de către structura internă a primăriei;
- bugetul operațional al municipiului reședință de județ, în conformitate cu prevederile Documentului Cadru de Implementare a Dezvoltării Urbane durabile - Axa prioritară 4 Sprijinirea dezvoltării urbane durabile;

• alocarea financiară orientativă a municipiului reședință de județ, în conformitate cu Documentul Cadru de Implementare a Dezvoltării Urbane durabile - Axa prioritară 4 Sprijinirea dezvoltării urbane durabile;
• Protocolul dintre municipii sau negaţia participării la procesul de negociere, în baza cărora se stabilesc alocările aferente pentru fiecare din cele patru Priorităţi de Investiţii ale axei prioritare 4 a POR 2014-2020;

Derularea propriu-zisă a procesului de prioritizare și selecție a proiectelor

Prioritizarea proiectelor aferente Axei prioritare 4 a POR 2014-2020
Fiecare membru al Autorității Urbane realizează matricea de prioritizare a proiectelor, în conformitate cu metodologia și criteriile de prioritizare și selecție a proiectelor finanțabile prin intermediul Axei prioritare 4 a POR 2014-2020 aprobate de către CM POR (Anexa 1).
Criteriile utilizate și elementele de punctare sunt:
• Contribuția proiectului la atingerea obiectivelor SIDU. Se va lua în considerare:
 măsura în care proiectul sprijină atingerea unuia dintre obiectivele SIDU;
 măsura în care proiectul prezintă potențial de a aduce simultan beneficii mai multor obiective ale SIDU;
 măsura în care proiectul prezintă un potențial catalizator pentru dezvoltarea socio-economică a municipiului.
Se vor prioritiza, prin acordarea unui punctaj mai mare, proiectele care răspund cumulativ într-o mai mare măsură celor trei elemente de punctare.
• Contribuția proiectului la atingerea obiectivului Priorității de Investitii. Se va lua în considerare:

o Prioritatea de investiții 4.1 – mobilitate urbană:

 Proiectul contribuie la scăderea emisiilor de CO2 echivalent din mediul urban, provenite din transportul rutier, pe baza măsurilor/activităţilor fundamentate în Planurile de Mobilitate Urbană Durabilă. Se vor prioritiza, prin acordarea unui punctaj mai mare, proiectele care au o contribuţie mai însemnată la reducerea emisiilor de CO2 echivalent din mediul urban generate de traficul rutier motorizat.

o Prioritatea de investiții 4.2 – revitalizare urbană:

 Proiectul contribuie la reconversia și refuncționalizarea terenurilor și suprafețelor degradate, vacante sau neutilizate. Se vor prioritiza, prin acordarea unui punctaj mai mare, proiectele care au o contribuţie mai însemnată la creșterea spațiilor verzi.

o Prioritatea de investiții 4.3 – regenerarea fizică, economică și socială a comunităților defavorizate:

 Proiectul contribuie la îmbunătățirea regenerarii fizice, economice și sociale a unei comunități marginalizate. Se vor prioritiza, prin acordarea unui punctaj mai mare, proiectele care au o contribuţie mai însemnată la reducerea numărului populației cuprinsă în zonelele marginalizate la nivelul municipiilor – reședință de județ și prevenirea segregării comunității marginalizate.

o Prioritatea de investiții 4.4 – infrastructură de educație:

 Proiectul contribuie la creșterea calității infrastructurii educaționale relevante pentru piața forței de muncă. Se vor prioritiza, prin acordarea unui punctaj mai mare, proiectele care au o contribuţie mai însemnată la procesul educațional și incluziunea socială ținând cont de: rata de

abandon şcolar și gradul de ocupare al infrastructurii educaționale, creşterea numărul participanţilor ce provin din grupuri aflate în situație de risc, cum ar fi copiii din familii sărace, copiii romi, copiii cu cerințe educaționale speciale, localizarea proiectului în cadrul unor comunităţi urbane marginalizate.

• Contribuția proiectului la îndeplinirea indicatorilor Priorităţii de Investiţii. Se va lua în considerare:

o Prioritatea de investiții 4.1 – mobilitate urbană:

 Proiectul contribuie la modernizarea/reabilitarea/extinderea liniilor de tramvai (km cale simplă de linie de tramvai). Se vor prioritiza, prin acordarea unui punctaj mai mare, proiectele care vizează modernizarea/reabilitarea/extinderea liniilor de tramvai, în municipiile în care există acest sistem de transport. În cazul prioritizării mai multor proiecte de acest tip, se va acorda un punctaj mai mare pentru proiectele care vizează o lungime mai mare a liniilor de tramvai propuse a fi modernizate/reabilitate/extinse prin proiect.

 Proiectul contribuie la creșterea numărului de pasageri transportaţi cu transportul public urban (nr. pasageri). Se vor prioritiza, prin acordarea unui punctaj mai mare, proiectele care contribuie în măsură mai mare la creșterea numărului de pasageri (în detrimentul utilizării autovehiculelor personale).

 Proiectul contribuie la creșterea numărului de pietoni/bicicliști ce utilizează infrastructura pietonală şi/sau traseele de biciclete, precum şi/sau sistemele de închiriere de biciclete create/ modernizate/ extinse (nr. pietoni/bicicliști). Se vor prioritiza, prin acordarea unui punctaj mai mare, proiectele care contribuie în măsură mai mare la creșterea numărului de pietoni şi/sau bicicliști (în detrimentul utilizării autovehiculelor personale).

o Prioritatea de investiții 4.2 – revitalizare urbană:

 Proiectul contribuie la creşterea suprafeţei de spaţiu verde/locuitor la nivelul municipiului. Se vor prioritiza, prin acordarea unui punctaj mai mare, proiectele care realizează refuncţionalizarea unei suprafețe mai mari de teren (în cazul proiectelor ce cuprind mai multe locaţii se va lua în considerare suprafaţa însumată a terenurilor ce fac obiectul proiectului).

o Prioritatea de investiții 4.3 – regenerarea fizică, economică și socială a comunităților defavorizate:

 Proiectul vizează o investiție într-o zonă marginalizată urbană cu o populație cât mai numeroasă. Se vor prioritiza, prin acordarea unui punctaj mai mare, proiectele implementate într-o zonă marginalizată cu o populație mai mare.

 Proiectul vizează o investiție într-o zonă marginalizată urbană în care există populația de etnie roma cât mai numeroasă. Se vor prioritiza, prin acordarea unui punctaj mai mare, proiectele implementate într-o zonă marginalizată urbană cu o populație de etnie romă mai mare.

 Proiectul contribuie la creşterea suprafeței imobilelor (teren și/sau clădire) create/reabilitae/renovate la nivelul zonei marginalizate urbane. Se vor prioritiza, prin acordarea unui punctaj mai mare, proiectele care se adresează unor imobile (teren și/sau clădire) cu suprafețe mai mari (în cazul proiectelor ce cuprind mai multe tipuri de investiții și locaţii se va lua în considerare suprafaţa însumată a imobilelor (teren și/sau clădire) ce fac obiectul proiectului).

o Prioritatea de investiții 4.4 – infrastructură de educație:

 Proiectul contribuie la creșterea numărului beneficiarilor direcţi, respectiv participanţii la procesul educaţional, copiii/ elevii înrolaţi în unitatea de infrastructură educaţională subiect al proiectului. Se vor prioritiza, prin acordarea unui punctaj mai mare, acelor unităţi de infrastructură educaţională cu un număr mai ridicat de participanţii la procesul educaţional.

• Contribuția proiectului la obiectivele privind dezvoltarea durabilă egalitatea de șanse și nediscriminarea, egalitatea de gen. Se va lua în considerare:

 Asigurarea egalității dintre bărbați și femei pe toată durata pregătirii și implementării proiectului ;
 Prevenirea discriminării pe criterii de sex, origine rasială sau etnică, religie sau convingeri, handicap, vârstă sau orientare sexuală în timpul pregătirii și implementării proiectului ;
 Asigurarea accesibilităţii pentru persoanele cu handicap pe toată durata pregătirii și implementării proiectului ;
 Asigurarea respectării cerințelor privind protecția mediului, utilizarea eficientă a resurselor, atenuarea și adaptarea la schimbările climatice , biodiversitatea, rezistența în fața dezastrelor și prevenirea și gestionarea riscurilor, după caz, pe toată durata pregătirii și implementării proiectului;

Scorul total al fiecărui proiect este dat de suma punctajelor criteriilor din matricea de prioritizare pentru acel proiect.
Punctajul pentru un criteriu este rezultatul înmulțirii scorului acordat cu ponderea criteriului respectiv.
Scorul pentru fiecare criteriu va fi dat pe un interval unitar de la 1 la 10 puncte, unde ”10” înseamnă că proiectul răspunde în foarte mare măsură criteriului din matrice, iar ”1” indică faptul că proiectul răspunde în foarte mică măsură criteriului analizat.
Ponderea pentru fiecare criteriu a fost stabilită în funcție de importanța acordată fiecărui criteriu. Suma ponderilor alocate pentru toate criteriile este 100%.
După realizarea matricei de prioritizare de către fiecare membru al Autorității Urbane se vor calcula, în baza punctajelor oferite de către membrii Autorității Urbane, punctajele totale ale proiectelor și se vor ordona descrescător în funcție de punctajele totale obținute.
Punctajul total al unui proiect îl reprezintă media aritmetică simplă a punctajelor acordate proiectului de către fiecare membru al Autorității Urbane, respectiv suma punctajelor totale acordate proiectului de fiecare membru component al Autorității Urbane împărțită la numărul membrilor.
Rezultatul acestei prime etape din procesul de prioritizare şi selectare a proiectelor o constituie lista proiectelor finanțabile prin intermediul Axei prioritare 4 a POR 2014-2020, ordonate descrescător în funcție de punctajul total obținut.

Stabilirea listei finale a proiectelor prioritare pentru perioada 2014-2023
Din lista proiectelor potențial eligibile pentru finanțare prin intermediul Axei prioritare 4 a POR 2014-2020, ordonate în funcție de punctajul obținut în prima etapă a procesului de prioritizare și selecție, se va stabili lista proiectelor care pot face obiectul celei de-a doua etape a procesului de prioritizare și selecție. Numai proiectele care au obţinut un punctaj de minim 5 puncte pot fi incluse în procesul de prioritizare și selecție strategică din această a doua etapă.
Criteriile utilizate și elementele de analiză sunt:
• Încurajarea unei abordări integrate
Pachetul de proiecte prioritare trebuie să fie gândit ca un tot unitar la nivelul SIDU, inclusiv cu luarea în considerare a proiectelor finanțate din alte programe operaționale/surse de finanțare –pachet de proiecte integrat teritorial (să rezolve cât mai multe nevoi dintr-o anumită zonă/cartier) sau sectorial (să rezolve cât mai multe nevoi dintr-un anumit sector sau să asigure rezolvarea nevoilor unui sector la nivelul întregii zone urbane funcționale/orașului). De asemenea, se poate lua în considerare prioritizarea acelor proiecte care vin în completarea unor proiecte finanțate și deja finalizate.
Beneficiul unei abordări integrate sunt sinergiile obținute din aplicarea unui program coerent de investiții, spre deosebire de impactul unor investiții individuale. Astfel, un proiect cu un punctaj mic

obținut în prima etapă a procesului de prioritizare poate să avea un impact semnificativ atunci când este implementat ca parte a unui pachet de proiecte.

- Maturitatea proiectului

Maturitatea proiectului se poate referi la: gradul de pregătire a documentaţiilor tehnico-economice, clarificarea regimului juridic al proprietăţii/administrării imobilului/materialului rulant.

- Sustenabilitatea financiară a proiectului

Acest criteriu se va putea analiza din perspectiva raportului dintre cuantumul cheltuielilor de operare și mentenanță pe care proiectul le va genera odată ce va fi finalizat și valoarea investiției sau valoarea cheltuielilor de operare și mentenanță ale proiectului comparativ cu alte proiecte propuse.

Se vor prioritiza pentru finanțare proiectele care răspund cumulativ într-o mai mare măsură criteriilor din această a doua etapă de prioritizare și selecție a proiectelor.

Prin aplicarea criteriilor suplimentare de către membrii Autorităţii Urbane acestei liste de proiecte (cele care au obținut un puncataj de minim 5 puncte), va rezulta, prin consens al membrilor Autorității Urbane, lista proiectelor aferente Axei prioritare 4 a POR 2014-2020. În lipsa consensului, decizia se ia prin majoritate simplă (jumătate plus unu din membri). Decizia Autorității Urbane cu privire la lista proiectelor finanțabile prin intermediul Axei Prioritare 4 a POR 2014-2020 se consemnează în scris. Această listă cuprinde proiectele prioritare, cele a căror valoare se încadrează în alocarea financiară disponibilă municipiului reședință de județ, pe priorităţi de investiţii, și o listă de rezervă, a cărei valoare totală trebuie să se încadreze suplimentar până la 100% din alocarea financiară disponibilă municipiului reședință de județ.

În stabilirea listei finale de proiecte potențial finanțabile prin Axa prioritară 4 a POR 2014-2020, Autoritatea Urbană trebuie să se asigure că:

- valoarea listei proiectelor prioritare și a proiectelor de rezervă trebuie să se încadreze în valoarea bugetului operațional de care dispune municipiul reședință de județ pentru perioada de implementare 2014-2023;
- bugetul total al proiectelor eligibile în cadrul axei prioritare 4 a POR 2014-2020 nu depășește 200% din alocarea financiară la nivelul municipiului reședință de județ (100% din alocarea financiară este pentru proiecte prioritare, respectiv până la 100% pentru proiecte aflate pe lista de rezervă);
- proiectele pentru finanțare în cadrul axei prioritare 4 a POR 2014-2020 acoperă cel puțin 2 OT (2 priorități de investiție), din care obligatoriu OT 4 (P.I. 4.1 – mobilitate urbană) sau pentru toate cele 4 OT, în situația în care municipiul alege să finanțeze investiții prin toate cele 4 priorități de investiție ale Axei prioritare 4 a POR 2014-2020 și nu participă la negocierea finanțărilor disponibile la nivel regional.

Fiecare Autoritate Urbană va elabora pentru proiectele prioritare şi pentru cele din lista de rezervă o notă prin care se vor menționa, pentru fiecare proiect, considerentele (punctajul aferent primei etape de evaluare, criterile suplimentare din a doua etapă de evaluare, etc.) care au fost avute în vedere în procesul de prioritizare şi selectare.

Lista finală de proiecte se va regăsi în Documentul Justificativ pentru FESI 2014-2020 care va fi transmis de către municipiul reședință de județ pentru evaluare și admisibilitate la ADR.

Lista finală de proiecte (lista de proiecte prioritare și lista de rezervă) selectată de către Autoritatea Urbană nu poate fi modificată și/sau completată cu alte proiecte.

Pe perioada de implementare proiectele aflate în lista de rezervă pot înlocui și/sau suplimenta proiectele din lista prioritară de proiecte.

Înlocuirea și/sau suplimentarea proiectelor din lista prioritară de proiecte se va realiza ori de câte ori este necesar pe parcursul perioadei de programare și implementare. Autoritatea Urbană va elabora o notă pentru fiecare proiect în cauză, prin care se vor explica motivele înlocuirii și/sau suplimentării anumitor proiecte și considerentele (punctajul aferent etapei de evaluare, criterile suplimentare utilizate) care au fost luate în considerare pentru includerea acestora în cadrul listei prioritare de finanțare prin intermediul Axei prioritare 4 a POR.

Evaluarea proiectelor aferente axei prioritare 4 a POR 2014-2020

Conform Documentului Cadru de Implementare, fiecare membru component al Autorității Urbane va completa matricea de prioritizare a proiectelor pentru proiectele din lista intermediară.
Mai jos, cu titlu indicativ, sunt incluse evaluările făcute de acești 3 membrii ai autorității urbane (tabelele 3,4 și 5). Următoarele elemente metodologice au fost luate în considerare în completarea matricei de prioritizare:

- Scorul pentru fiecare proiect a fost dat pe un interval unitar de la 1 la 10 puncte, unde ”10” înseamnă că proiectul răspunde în foarte mare măsură criteriului din matrice, iar ”1” arată că proiectul răspunde în foarte mică măsură criteriului analizat.
- Ponderea pentru fiecare criteriu a fost stabilită în funcție de importanța acordată fiecărui criteriu. Suma ponderilor alocate pentru toate criteriile este 100%. Ponderea unui criteriu trebuie să fie aceeași pentru toate proiectele și pentru toți membrii Autorității Urbane.
- Punctajul pentru criteriu = Scor x Pondere
- Scorul total pentru un proiect = Suma totalurilor punctajelor pentru fiecare criteriu

Prin **HCL nr. 85/ 24.03.2017**, Primarul Municipiului Alba Iulia a fost împuternicit să emită dispoziții pentru:

- asigurarea cadrului instituțional, procedural și metodologic pentru funcționarea în condiții optime a Autorității Urbane;
- actualizarea Regulamentului de Organizare și Funcționare al Autorității Urbane;
- nominalizarea coordonatorului Autorității Urbane;
- stabilirea personalului din componența Autorității Urbane și secretariatului acesteia;
- completarea și actualizarea fișelor de post pentru personalul desemnat să facă parte din Autoritatea Urbană și includerea referințelor la atribuția specifică Autorității Urbane;
- completarea de către membrii Autorității Urbane a declarațiilor privind conflictul de interese din documentul Orientări privind Axa Prioritară 4 a POR 2014-2020 Sprijinirea Dezvoltării Urbane Durabile;
- alte documente cu privire la buna desfășurare a activității Autorității Urbane.

Primarul este de asemenea împuternicit de către Consiliul Local să reprezinte Municipiul Alba Iulia în toate raporturile cu:

a) Ministerul Dezvoltării Regionale, Administrației Publice și Fondurilor Europene;
b) Autoritatea de Audit;
c) Autoritatea de Management pentru Programul Operațional Regional;
d) Comitetul de Monitorizare pentru Programul Operațional Regional;
e) Agenția de Dezvoltare Regională Centru;
f) Alte instituții nominalizate în Acordul de delegare
g) Alte instituții care dețin competențe și sunt implicate în derularea proiectelor prioritizate de Autoritatea Urbană

Primarului a fost de asemenea împuternicit de către Consiliul Local pentru a semna toate documentele care țin de funcționarea Autorității Urbane și care decurg din buna implementare a prevederilor Acordului de delegare dintre Ministerul Dezvoltării Regionale, Administrației Publice și Fondurilor Europene și U.A.T. Municipiul Alba Iulia.
Privitor la componența Autorității Urbane, aceasta va fi formată din personal al diferitelor compartimente/ birouri/ servicii/ direcții din aparatul de specialitate al Primarului, respectiv:
- Direcția Urbanism, Amenajarea Teritoriului;
- Direcția Tehnică, Dezvoltare;
- Direcția Cheltuieli;

- Direcția Programe;

Dată fiind capacitatea operațională a Primăriei Municipiului Alba Iulia, date fiind prevederile privitoare la procedurile de lucru ale Autorității Urbane și dată fiind experiența de implementare a proiectelor din perioada de programare 2007-2013, înființarea și funcționarea Autorității Urbane se va realiza prin completarea fișelor de post respective din departamentele mai sus menționate cu atribuții corespunzătoare membrilor Autorității Urbane, prin completarea statului de funcții, respectiv alocarea de cheltuieli bugetare cu plata resurselor umane.

4.1.2 Managerul energetic

Un element de noutate îl constituie introducerea în curând în cadrul structurii de management a unui **manager energetic autorizat**, conform provederilor legii nr. 121/2014 cu privire la eficiența energetică pentru localitățile care au peste 20.000 de locuitori, lege care transpune Directiva nr. 27/2012 și introduce elemente noi pentru susținerea eficienței energetice la nivel local.

Managerul energetic va avea în răspundere nu numai monitorizarea consumurilor energetice pe domenii de consum, dar va urmări implementarea planurilor energetice ale municipalității, efectul implementării unor acțiuni din aceste planuri, propunând anumite măsuri de corecție.

Principalele responsabilități ale managerului energetic - ME trebuie să fie:

 Monitorizarea consumurilor energetice în principalele domenii de consum; după implementarea unui sistem de colectare a datelor de consumuri energetice, ME este responsabil cu verificarea corectei funcționări a acestui sistem.

 Realizarea unor analize preliminare asupra potențialului local al principalelor surse regenerabile de energie - SRE: în domeniul în care se identifică un important potențial, ME trebuie să propună și să susțină realizarea studiilor detaliate de potențial SRE.

 Realizarea analizei periodice a indicatorilor de consumuri specifice de energie pe domenii de activitate și identificarea abaterilor față de mediile normate/înregistrate în alte orașe/alte perioade de timp; o dată cu constatarea abaterilor semnificative, ME trebuie să identifice/evalueze posibile cauze ale acestor deviații și să aibă în vedere posibile măsuri de corecție ce se impun.

 Coordonarea implementării programelor și planurilor energetice ale orașului: PAED Alba Iulia, PIEE Alba Iulia.

 Monitorizarea implementării acestor programe și planuri energetice și realizarea rapoartelor periodice de monitorizare; ME trebuie să prezinte detaliat aceste rapoarte de monitorizare conducerii primăriei, insistând asupra efectelor obținute din implementarea acțiunilor planificate, dar și asupra abaterilor de la implementarea planurilor.

 Întocmirea unor măsuri corective necesare în urma monitorizării, cu scopul de a recupera abaterile de la implementarea planificată și de a maximiza efectele obținute din implementare.

 Promovarea, cu sprijinul consistent din partea conducerii primăriei, a unei culturi organizaționale în cadrul administrației publice locale axată pe creșterea eficienței energetice în toate domeniile de activitate.

 Responsabilitatea derulării în bune condiții a contractelor de achiziție energie (energie electrică, gaz natural, alți combustibili, carburanți, etc.) de la furnizori; ME poate propune soluții noi de achiziție a energiei (ex: intrarea pe bursa de energie) pentru a se obține prețuri de furnizare mai avantajoase.

 Responsabilitatea derulării în bune condiții a contractelor de delegare a serviciilor de utilități publice; ME va propune și va acționa pentru introducerea unor indicatori de eficiență energetică adecvați pentru fiecare serviciu de utilitate publică.

 Analizarea principalelor programe de finanțare națională și europeană, destinate autorităților publice locale pentru susținerea unor măsuri de eficiență energetică sau de valorificare a surselor locale de energie regenerabilă; ME va face propuneri de aplicare în acest sens conducerii primăriei, împreună cu cerințele pentru maximizarea gradului de succes: realizarea de studii de fezabilitate/proiecte tehnice de calitate ridicată, necesitatea de consultanță tehnică performantă, nevoia de fonduri locale pentru cofinanțare, etc.

 Coordonarea programelor și campaniilor publice de informare/conștientizare a cetățenilor orașului pentru determinarea implicării lor în consumul responsabil de energie.

 Promovarea unor parteneriate ale Municipiului Alba Iulia cu alte orașe/organizații destinate cooperării pentru măsuri comune destinate creșterii eficienței energetice și utilizării surselor locale de energie regenerabilă.

4.1.3 Guvernanţa locală

Municipiul Alba Iulia, în calitate de planificator al SIDU și de solicitant eligibil în cadrul Axei Prioritare 4 din Programul Operațional Regional 2014-2020, prezintă un cadru instituțional credibil și favorabil pentru implementarea cu succes a Strategiei.

Municipiului Alba Iulia se numără printre cele mai eficiente municipalități din România. Alba Iulia se află la o distanță mare față de alte reședințe de județ în ceea ce privește absorbția fondurilor UE pe cap de locuitor: a absorbit de peste două ori mai multe fonduri UE pe cap de locuitor decât următoarea reședință de județ din acest clasament și de peste cinci ori față de polii de creștere ai României.
Rata mare de absorbție a fondurilor UE de către municipalitatea Alba Iulia se datorează în mare măsură cadrului instituțional instituit pentru o mai bună gestionare a proiectelor de investiții.
Deosebit de important în acest sens este rolul Unității de gestionare a programelor din cadrul Primăriei Municipiului Alba Iulia. Unitatea a fost înființată în 2004 ca direcție de servicii cu personal contractual, majoritatea provenind din ONG-uri. Principala misiune a unității este de a redacta, coordona și monitoriza proiectele (cu fonduri UE și de la bugetul local) desfășurate de Primăria Municipiului Alba Iulia. În prezent, unitatea are circa 20 de coordonatori de proiect. Având în vedere faptul că personalul este angajat pe bază de contract (adică nu sunt funcționari publici), aceștia își pot suplimenta salariul de bază din alte proiecte în care sunt implicați (de exemplu, un coordonator de proiect poate avea și rol de consultant pentru o altă entitate publică sau privată). Acest lucru permite personalului unității să câștige suficient de mult pentru a rămâne motivați, fluctuația de personal fiind redusă în comparație cu unitățile cu funcționari publici. De asemenea, unitatea are o autonomie relativă care îi permite personalului să inoveze permanent. Rezultatele pot fi cuantificate foarte simplu în numărul de granturi UE atrase de oraș. În forma actuală, Unitatea de gestionare a programelor s-a dovedit extrem de eficientă în ceea ce privește dezvoltarea la nivel local.

a) Puterea locală

Consiliul local al municipiului Alba Iulia

Structura Consiliului local în mandatul 2016-2020 după apartenenţa politică este format din 12 consilieri PNL, 5 consilieri PSD, 2 consilieri ALDE, 1 consilier PMP, 1 consilier independent.
Mandatele nominale pe partide politice din Consiliul local Alba Iulia 2016, sunt următoarele:
*Partidul Național Liberal:*Voicu Paul; Pleșa Gabriel Codru; Sebastian Raul Tudoraşcu; Pocol Dorin Iustin; Ignat Ion Alin Dan; Ovidiu Andronescu Elvira Rodica; Haşa Cătălin Marcel; Stelian Cornel Sandu; Popa Pavel; Viorel Iulius Domuţa; Lupea Ioan Gabriel; Popescu Emil Antoniu.
Partidul Social Democrat: Bumbu Nicolae; Bogdan Medrea; Vasile Crișan; Bunea Ion Iulian; Dimitrie Horaţiu Clepan (PSD).
Partidul Alianța Liberalilor și Democraților: Jidveian Ovidiu Viorel şi Popescu Marius Ciprian.
Partidul Mișcarea Populară: Moldovan Angela.
Independent: Trifu Marian Mircea.

Comisiile consiliului local, componenţa şi profilul lor:
1. Comisia de studii, prognoze economico-sociale, buget, finanţe, servicii publice şi comerţ: Ignat Ion Alin Dan (PNL), Vasile Crişan (PSD), Sandu Cornel Stelian (PNL).
2. Comisia pentru administrarea domeniului public şi privat, agricultură: Lupea Ioan Gabriel (PNL), Bumbu Nicolae (PSD), Gabriel Pleşa (PNL), Domuţa Iulius Viorel (PNL), Horaţiu Dimitrie Clepan (PSD).
3. Comisia de organizare şi dezvoltare urbanistică, realizarea lucrărilor publice, ecologice, protecţia mediului înconjurător, conservarea monumentelor istorice şi de arhitectură: Voicu Paul (PNL),

Medrea Bogdan (PSD), Tudorașcu Raul Sebastian (PNL), Dorin Pocol (PNL), Popescu Marius Ciprian (ALDE).
4. Comisia pentru activităţi ştiinţifice, învăţământ, cultură, sănătate, protecţie socială, culte, sport, agrement, turism şi protecţia copilului: Pavel Popa (PSD), Hașa Cătălin Marcel (PNL), Bunea Ion Iulian (PSD), Andronescu Elvira Rodica (PNL), Moldovan Angela (PMP).
5. Comisia de administraţie publică locală, juridică şi disciplină, relaţii cu publicul, probleme ale minorităţilor, apărarea ordinii publice, respectarea drepturilor şi libertăţilor cetăţeneşti: Trifu Marian Mircea (independent), Popescu Emil Antoniu (PNL), Ovidiu Viorel Jidveian (ALDE).

Managementul executiv al municipiului Alba Iulia

Primarul Municipiului Alba Iulia este Domnul inginer Mircea Hava PDL, Studii: Facultatea de Chimie Industrială din cadrul Institutului Politehnic „Traian Vuia" din Timişoara, Preşedintele Filialei Județene Alba a Partidului Național Liberal.
Viceprimarii Municipiului Alba Iulia sunt: Domnul inginer Paul Voicu PNL, Studii: Facultatea de Mecanică din Timişoara şi Domnul inginer Pleșa Gabriel Codru PNL, Studii: Facultatea de Mecanică, Institutul Politehnic Cluj-Napoca, Doctorat în sociologie la ASE București.
City managerul Municipiului Alba Iulia este Domnul Nicolaie Moldovan, Studii: Master „Managementul Serviciilor Publice", Universitatea „1 Decembrie 1918", Alba Iulia.
Secretarul Municipiului Alba Iulia este Domnul jurist Jeler Marcel Valerian, Studii: Facultatea de Drept din cadrul Universităţii „1 Decembrie 1918" Alba Iulia.
Managerul energetic – post care va fi creat în scurt timp și în care va fi numit un reprezentant al Agenției Locale a Energiei Alba (ALEA) și ale cărui atribuții au fost detaliate în secțiunea anterioară

b) Direcţiile şi serviciile din cadrul Primăriei Alba Iulia

Direcţia urbanism, amenajarea teritoriului
Serviciul urbanism
Serviciul autorizări

Direcţia Tehnică, Dezvoltare
Serviciul investiţii şi lucrări publice
Compartimentul urmărirea execuției lucrărilor publice
Biroul întreținere și reparații clădiri
Serviciul verificare, evaluare și achiziții publice
Birou achiziţii publice
Compartiment verificare proiecte
Serviciu administrare drumuri şi utilităţi publice
Compartiment energetic
Biroul întreținere și reparații drumuri și siguranța circulației
Unitatea municipală pentru monitorizarea serviciilor comunitare de utilităţi publice

Direcţia venituri (taxe și impozite)
Compartiment constatare, impunere persoane fizice
Compartiment constatare, impunere persoane juridice
Birou urmărire impozite, impozite, taxe locale persoane fizice şi juridice
Compartiment încasări impozite şi taxe locale

Direcţia cheltuieli
Serviciul financiar, salarizare, contabilitate
Compartiment transport, libera iniţiativă

Direcţia programe

Serviciul proiecte comunitare
Serviciul prognoze, programe

Direcția juridică, adminsitrație publică locală

Serviciul administrație publică locală, juridic, contencios
Compartimentul autoritate tutelară
Compartimentul arhivă

Compartimente de specialitate

- **Serviciul poliţie locală**

Birou ordine şi liniște publică
Birou circulația pe drumurile publice
Birou disciplina în construcții și Afișaj Stradal
Birou Evidența Persoanelor, Intervenție, Însoțire
Birou instruire, Logistică, Activitate comercială, Protecția mediului
Compartiment Protecția Mediului
Compartiment Activitate Comercială
Biroul Dispecerat
Biroul Paza Bunurilor I
Biroul Paza Bunurilor II

- Biroul Resurse Umane
- Biroul Informatică
- Biroul evidență patrimoniu, sistem informatic geografic
- Compartiment Registru Agricol
- Compartiment Administrare și Gestionare Cetate Vauban
- Compartiment organizare evenimente și promovare turistică
- Centrul European de Tineret „EURO 26" și Învățământ
- Consiliere pe problemele romilor
- Compartimentul de Audit Intern
- Compartimentul Protecție Civilă
- Compartimentul Relații cu Asociațiile de Proprietari
- Compartimentul Relații Internaționale, Relații cu Mediul de Afaceri și Societatea Civilă, Parteneriate
- Compartimentul Informare, Presă, Comunicare și Relații Publice
- Dispeceratul Municipal de Relații cu Cetățenii

c) Servicii publice

- Serviciul Public "Administrarea Patrimoniului Local"

✓ Serviciul Administrarea Activităților Domeniului Public
✓ Serviciul Întreținerea Domeniului Public
✓ Biroul Întreținerea Domeniului Public
✓ Compartimentul mentenanță al sistemelor energetice și instalațiilor din clădiri publice
✓ Serviciul Administrarea Domeniului Public și Privat
✓ Biroul elaborare contracte și administrare domeniul public
✓ Compartimentul elaborare contracte
✓ Compartimentul Administrare Locuințe ANL, Locuințe Sociale, Spații Publice

- ✓ Compartimentul Administrare Parcări
- ✓ Biroul Urmărire Financiară, Executare Contracte, Piețe, Târguri
- ✓ Compartimentul urmărire și executare contracte
- ✓ Compartimentul Piețe, Târguri, Moară
- ✓ Compartimentul Pășuni, Păduri, Parc Dendrologic
- ✓ Compartimentul Încasări Domeniul Public și Privat
- ✓ Serviciul Baze Sportive și Agrement
- ✓ Compartimentul Stadion Alba Iulia
- ✓ Compartimentul Bazin Olimpic
- ✓ Compartimentul Zone de Agrement și Toalete Publice
- ✓ Biroul Deservire Generală
- Serviciul Public Comunitar pentru Cadastru și Agricultură
- ✓ Compartiment Cadastru
- ✓ Compartiment Funciar Agricol
- Serviciul Public Comunitar Local de Evidență a Persoanelor
- Serviciul Voluntar pentru Situații de Urgență
- Serviciul Public de Asistență Medicală
- Direcția Creșe
- Direcția de Asistență Socială
- ✓ Serviciul Prestații Sociale și Evaluare Socială Primară
- ✓ Serviciul Programe și Servicii Sociale
- Căminul pentru Persoane Vârstnice
- Sport Club Municipal Alba Iulia

i. Bugetul Municipiului Alba Iulia

Bugetul pentru anul 2012 în Alba Iulia a fost de aproximativ 54 de milioane de euro, adică 234 de milioane de lei. **Veniturile Municipiului Alba Iulia 2012:** în 2012 bugetul Municipiului Alba Iulia a înregistrat un excedent de 30% din veniturile operaţionale, iar pentru 2013 bugetul a fost previzionat cu un surplus de 25%. Din 2002 până în 2012 veniturile proprii au crescut de şapte ori.
În anul 2016 bugetul Municipiului Alba Iulia a fost în valoare de 188.750.950 lei.

Cheltuielile municipiului Alba Iulia: Municipiul Alba Iulia a atras fonduri europene și fonduri externe de aproape 150 de milioane de euro în ultimii ani, având una dintre cele mai mari rate de absorbţie din rândul municipalităţilor locale. Aceasta inseamna 2.500 de euro/cap de locuitor, 1500 de locuri de munca create si o rata a somajului mai mica de 4%. Rambursul de credite aferent datoriei publice interne locale pe anul 2016 a fost de 9.950.000 lei.

ii. Informatizarea Primăriei Municipiului Alba Iulia ca premisă a eficienței

Primăria Municipiului Alba Iulia a construit, cu eforturi semnificative şi cu viziune un sistem informatic, care este capabil să acopere într-o foarte mare măsură toate serviciile de bază oferite populaţiei. Astfel sistemul informtic al Primăriei Municipiului Alba Iulia are în structură următoarele componente principale:

- Infocet (server Apache şi bază de date MySQL) – aplicaţie folosită de toate serviciile din primărie pentru funcţia de registratură electronică
- SICO – Sistem informatic pentru contabilitate (bază de date Microsoft SQL)
- SICO PS – Sistem informatic pentru componenta personal salarizare (bază de date Microsoft SQL)
- SIMTAX - sistem informatizat pentru gestiunea colectării impozitelor şi a taxelor locale (bază de date Microsoft SQL)
- Simtax C – sistem informatic pentru gestiunea activităţilor de evidenţă şi încasare a veniturilor din chirii, concesiuni, vânzări (bază de date Microsoft SQL)
- Soluţie de Management al Documentelor, Workflow şi Arhivă Electronică bazată pe produsul SER Doxis
- Subsistem GIS bazat pe o platformă Intergraph GeoMedia WebMap, cu următoarele module funcţionale:
    - Aplicaţie M2N cu teme specifice şi fluxuri de lucru configurate pentru compartimentele Urbanism, Patrimoniu, Registru Agricol;
    - clienţi GIS desktop Geomedia Professional
- Subsistem Patrimoniu, dezvoltat pe platformă Microsoft Dynamics AX, integrat cu subsistemul GIS la nivel de obiect de patrimoniu
- Subsistem Portal Intranet dezvoltat pe platformă Microsoft Sharepoint
- Subsistem software CRM şi Dispecerat - funcţionalităţi integrate şi implementate pe platforma Microsoft Dynamics CRM
- Subsistem Call Center compus din
    - Sistem de telefonie Voice Over IP (VoIP), bazat pe aplicaţia Cisco Unified Communications Manager
    - Sistemul Call Center bazat pe aplicaţia Cisco Contact Center Express
- Subsistem Asistenţă Socială (interfaţă web, baze de date Microsoft SQL) cu următoarele module funcţionale
    - Venit minim garantat
    - Alocaţii de susţinere a familiei
    - Alocaţii de stat pentru copii
    - Indemnizaţie şi stimulent pentru creşterea copilului
    - Ajutoare de încălzire
    - Ajutoare de urgenţă
    - Indemnizaţii persoane cu handicap
    - Asistenţi personali ai persoanelor cu handicap
    - Cantina de ajutor social

Pe de o parte este remarcabilă funcţionarea unor baze de date actualizate şi certificate care să asigure prima interfaţă cu cetăţeanul. Pe de altă parte, eterogenitatea cerinţelor proprii asigurării serviciilor se manifestă, la nivel tehnologic printr-o eterogenitate a platformelor şi a aplicaţiilor care asigura funcţionalitatea informaţională a serviciului. Chiar dacă aplicaţiile sunt într-o oarecare măsură interconectate, integrarea la nivelul organizaţiei şi „lucrul împreună", în mare măsură nu sunt realizate. Mai mult, efortul necesar asigurării consistenţei actualizărilor este semnificativ ridicat.

În mod particular se remarcă portalul municipalităţii care asigură pe de o parte simplitatea accesării şi pe de o alta complexitatea interogărilor, practic a tuturor domeniilor de interes, atât pentru cetăţeanul local cât şi pentru cei care sunt interesaţi de Alba Iulia, fie ca şi turişti sau ca participanţi la procesul de producţie: specialişti, investitori etc.

Necesităţi ale informatizării guvernanţei 2014-2023
Intraoperativitatea

Pentru definirea interoperabilităţii trebuie luati în considerare trei vectori principali: stadii ierarhizate, domeniul interoperabilităţii şi nivelul de maturitate.

În conformitate cu EIF (European Interoperability Framework) şi UNOP e-Government Interoperability Study Group sunt:
1. Interoperabilitatea tehnologică – care include atât probleme hardware cât şi software. Primul referă conectivitate şi protocoale (ex. TCP/IP) pe când cel din urmă referă sintaxe comune (ex. XML) pentru date şi de asemenea standarde pentru mesagerie (ex. SOAP, WDSL). O platformă de interoperabilitate tehnologică permite schimbul de mesage între două sau a mai multor organizaţii, dar înţelegerea conţinutului mesajelor rămâne în afara acestui domeniu.
2. Interoperabilitatea semantică – aceasta implică faptul că în ciuda divergenţelor de structură, organizare şi conţinut al datelor inter-schimbate, semnificaţia mesajului este corect tranportată şi că informaţiile sunt corect captate, iar acţiunile aşteptate sunt şi înţelese şi determinate.
3. Interoperabilitatea organizaţională – pentru cooperarea efectivă şi de anvergură între două (mai multe) organizaţii trebuie referită interoperabilitatea organizaţională, ceea ce ar însemna că organizaţiile astfel cooperante să fie capabile să realizeze o sarcină cooperativă, schimbând informaţii şi servicii. Mai mult, acest stadiu include, de asemenea, adoptarea progresivă a bunelor practici, necesare unei simplificări a interoperabilităţii. Interoperabilitatea organizaţională este, în general, susţinută de cadre adecvate cum ar fi ebXML, TOGAF, e-GIF.

Cele trei stadii de mai sus sunt interdependente. De exemplu, interfaţa utilizator şi metodele de interacţiunii (pentru servanţii civili şi utilizatori finali) necesită soluţii care le traversează. Sfera interoperabilităţii este cea de a doua dimensiune a interoperabilităţii şi este determinată de tipurile de obiecte care sunt luate în considerare şi gestionate de platforma de interoperabilitate dorită, numită: elemente de date simple, serviciile de documente structurate, procese, modele organizaţionale şi strategii. Cu toate acestea nu este necesr să fie atins întreaga sferă a interoperabilităţii. Iniţiativele de interoperabilitate trebuie să ia în considerare necesităţile actuale ale administraţiei şi ataşează obiectivele definite în acest sens.

În final, nivelul de maturitate înseamnă capacitatea de a obţine interoperabilitatea. Interoperabilitatea nu este o valoare în sine, valorea acesteia fiind dependentă de contextul cooperării dintre organizaţii şi de beneficiile astfel produse. Când o organizaţie complexă declanşează un proces cu sopul de a-şi integra diferitele baze de date şi sisteme de aplicaţii, aceasta trebuie să adopte un model al maturităţii pentru interoperabilitate (Interoperability Maturity Model). Pentru a obţină soluţii de interoperabilitate avansate şi eficiente, modelarea de o manieră consistentă a organizaţiilor implicate în procesul de interoperabilitate este crucială. Modelul de mai sus este o creştere evolutivă a modelului CMMI (Capacity Maturity Model Initiative) care constă din cinci nivele de maturitate: **iniţial, gestionat, definit, măsurat şi optimizat.** Atingerea fiecărui nivel este condiţionat de atingere nivelurilor inferioare.

Arhitectura întreprinderii se bazează pe producerea, partajarea şi transmiterea de date şi informaţii, de o manieră consistentă, completă şi actuală. În acest sens, informaţia devine, structurată în întreaga arhitectură, poate cea mai importantă resursă a societăţii actuale. Informaţia este, bineînţeles, o resursă foarte puternică. A răspunde la oportunităţile şi provocările datelor deschise pretinde o gândire inovativă şi creativă care să folosească soluţii noi şi resurse existente. ***Datele colectate de autorităţile locale sunt o resursă extrem de valoroasă.*** Administarţia locală, împreună cu mai mulţi interesaţi sunt din ce în ce mai mult implicaţi pentru a oferi servicii noi, pentru a îmbunătăţi viaţa curentă, pentru simula procesele economice şi pentru a conduce la angajamentul şi împuternicirea cetăţenilor.

Datele deschise pot fi utilizate ca mecanism pentru a stimula tranziţia către modelul contemporan de guvernare locală care să adreseze societatea într-o continuă digitalizare. Deschiderea către datele

sectorului privat, de asemenea prezintă un potenţial semnificativ pentru adăugare de valoare economică sau socială.

Direcţii necesare administaţiei locale

Transparenţă

Autorităţile locale sunt active în a urmări strategiile datelor deschise pentru a creşte transparenţa şi pentru a colabora cu cetăţenii şi cu sectorul privat în a dezvolta servicii legate de aceste date. Cetăţenii sunt din ce în ce mai mult **„cetăţeni internauţi”**, care aşteaptă ca o mare parte a serviciilor municipale să fie on line. Reutilizarea datelor sectorului public poate conduce la dezvoltarea unor servicii publice on line, mai eficiente şi/sau îmbunătăţite, comcomitent cu creşterea transparenţei prin furnizarea a mai multor informaţii către cetăţeni şi cu realizarea unor forme mai deschise de guvernare.

Răspunsuri scurte pentru problemele cu evoluţie rapidă

Autorităţile locale pot utiliza datele pentru a furniza (în timp real) informaţii pentru a adresa probleme de la congestionarea traficului la gestiunea vârfului de sarcină la alimentarea cu electricitate. Alte servicii, cum ar fi instrumente de raportare pot permite cetăţenilor să raporteze probleme locale către consiliu prin simpla localizare a acestora pe hartă. Nu numai că se pot realiza mai repede politici şi soluţii dar se întregeşte participarea cetăţenilor.

Angajamentul cetăţenilor

Datele deschise pot stimula schimbarea de comportament şi angajamentul cetăţenilor cum ar fi probleme ca: utilizarea de către cetăţeni a energiei, eficienţa energiilor casnice, informaţii în timp real pentru transport şi acces simplu la informaţii on line (cu privire la orice, de la închirierea de biciclete, la evenimente culturale). Găzduirea de zile pentru date deschise şi promovarea co-creerii şi inovării date de cetăţean.

Îmbunătăţirea administraţiei locale

Traducerea în digital a datelor şi a informaţiilor conduce la o mai bună colaborare între departamentele municipalităţii şi la o mai eficientă partajare internă a datelor. Aceasta poate conduce la îmbunătăţirea serviciilor de e-guvernare care sunt realizate de către şi prin administraţia publică.

Adresarea problemelor comunitare

Una dintre beneficiile cheie în disponibilizarea datelor pe platforme deschise este potenţialul acestora pentru a adresa problemele comunitare, de exemplu:

- încurajarea şi dezvoltarea incluziunii digitale
- întărirea sustenabilităţii sistemului de sănătate
- îmbunătăţirea susţinerii mobilităţii (informaţii on line despre transport, trafic etc.)
- creşterea transparenţei administraţiei şi susţinerea încrederii cetăţenilor
- activarea şi consolidarea helixului cuadruplu (cercetare, administraţie, indusrie, societate civilă).

Oraşe „smart”

Datele deschise pot juca un rol important în Oraşele „smart”. Pot fi realizate tehnologii „smart” care să integreze date de la TIC, de la sectoarele de energie şi mobilitate. Pentru ca un oraş să fie cu adevărat „smart”, cetăţenii trebuie să fie avizaţi şi, împreună cu datele deschise să aibe capacitatea de a prelua iniţiativa „să facă pentru sine”, să inoveze şi să co-creeze.

Provocări pentru deschiderea şi re-utilizarea datelor sectorului public

Financiar

Folosirea datelor deschise pretinde o planificare atentă, iar administraţia locală trebuie să aloce un buget care să garanteze succesul eforturilor depuse. Costurile asociate cu re-utilizarea, pot fi de cele mai multe ori marginale, iar în cazul creşterii eficienţei pot deveni chiar nule. Dar, pentru alte procese, cum ar fi construirea de platforme deschise care să permită interfeţe pentru eliberarea datelor, pentru date legate sau extensii de servere vor fi costuri suplimentare.

Administrative

Administraţia locală trebuie să realizeze abordări care să-şi propună deschiderea accesului la date care implică toate departamentele, să realizeze criterii comune de dschidere a datelor şi posibil, crearea

unor echipe de gestiunea de date. Dezvoltarea de strategii de date deschise poate fi legată de reorganizarea administraţiei locale pentru a modifica procesele de management existente, lucruri moştenite (departamente TI existente, software de protecţie) şi să achiziţioneze structuri.

Protecţia datelor

Problemele de protecţie a datelor pot să apară ca o barieră în publicarea datelor. Este esenţial ca datele să fie agregate la un nivel adecvat înaintea publicării şi să se asigure protejarea intimităţii individuale.

Formatul datelor

Pentru maximizarea utilităţii datelor acestea trebuie fi făcute disponibile în formate deschise, non-personalizate, simplu de procesat şi procesabile pe maşină. Autorităţile locale ar trebui să folosească ontologiile semantice acceptate internaţional şi legarea datelor cu alte formate de adte deschise. Aceasta pretinde noi abilităţi în administraţie. Prezentarea datelor în formate citibile uman poate maximiza efectul. Mecanismele de publicare şi portalul pentru datele deschise ar trebui să-şi propună să facă datele accesabile şi să susţină procesarea acestora. Nu se impune focalizarea pe crearea depozitelor de date, decât dacă acesta ar aduce valoare adăugată.

Calitatea datelor

Datele nu trebuie publicate neapărat în formate procesabile maşină. Deschiderea informaţiilor la metanivel cum ar fi de exemplu, procesul de management şi perioada de valabilitate, este de asemenea un aspect important. Este importantă identificarea mecanismului de audit instituţional care să garanteze calitatea datelor şi protejarea informaţiilor sensibile. Este de recomandat şi un mecanism de feedback de la utilizatorii datelor deschise.

Responsabilitatea

Se impune existenţa unei licenţe clare pentru re-utilizarea datelor. Stabilirea unei astfel de licenţe între licenţiator (în acest caz autoritatea locală) şi licenţiaţii (cei care realizează şi utilizează servicii legate de aceste date) va rezolva probleme legate de responsabilitate. Permisivităţile şi nivelul convenţiilor trebuie să fie respectate şi protejate în licenţa de re-utilizare a datelor.

Legalitatea

Directiva UE relativă de reutilizarea informaţiilor din sectorul public oferă un cadru pentru minima armonizare a practicilor naţionale şi pentru reglementările relative la datele sectorului public, consistent cu regimul relevant de acces. Chiar dacă Directiva revizuită înlătură anumite bariere pentru creşterea pieţei datelor deschise trebuie adte asigurări că acţiunile la nivel UE nu trebuie să rezulte în sarcini administartive şi de costuri, excesive, pentru autorităţile locale.

Recomandări

Pentru autorităţile locale care dezvoltă o strategie de date deschise este important să:

- dispună de o structură organizaţională internă corectă
- dispună de personal bine calificat pentru asigurarea calităţii şi protecţiei datelor publicate
- asigure publicarea datelor în format citibil de maşină să fie făcute disponibile pe un portal bine organizat
- aibă ca scop angajamentul cetăţenilor şi construirea încredrii.

iii. Colaborări externe ale Municipiului Alba Iulia

Alba Iulia este înfrățită cu următoarele orașe:

Chișinău - Protocol de înfrățire încheiat la 1 decembrie 2011, odată cu vizita primarului municipiului Chișinău, Dorin Chirtoacă, la Alba-Iulia cu ocazia zilei Marii Uniri.

Arnsberg (Germania) - Protocol încheiat în 1974 și în iunie 1999. Cooperare în domeniul cultural. Participări anuale ale tinerilor înotători din Alba Iulia la concursuri organizate în orașul Arnsberg. Municipalitatea din Arnsberg a sprijinit construirea și dotarea Serviciului Comunitar pentru protecția Copilului "Arnsberg", a organizat strângeri de fonduri și donații (echipamente și aparatură medicală, mobilier pentru dotarea Spitalului Județean, Căminului de Bătrâni). Contacte între organizații confesionale, Camere de Comerț, O.N.G.-uri.

Székesfehérvár (Ungaria) - Protocol de colaborare din 1990 și înfrățire semnat în 1994. Schimburi Culturale și colaborare între Camerele de Comerț.
Nazareth Illit (Israel) - Protocol de înfrăție din 07.04.1997. Relații la nivelul celor două administrații.
Aeghio (Grecia) - Protocol de înfrățire semnat la 10.10.2000. Relații la nivelul celor două administrații, colaborare între Camerele de Comerț.
Alcalá de Henares (Spania) - Protocol de înfrățire semnat la 20.04.2002. Relații de colaborare cu administrația, colaborări cu Asociația românilor din Alcala de Henares.
Sliven (Bulgaria) - Protocol de înfrățire semnat la 20.06.2002. Relații de colaborare cu administrația: cele două orașe au fost partenere în cadrul Programului ECOS OUVERTURE – Proiect Aqua Fil finanțat de Comisia Europeană.
Duzce (Turcia) - Protocol de înfrățire semat la data de 06.06.2004. Relații la nivel administrativ.
San Benedetto del Tronto (Italia) - Protocol de înfrățire 25.08.2000. Relații la nivel administrativ.
Varese (Italia) - Protocol de înfrățire semnat in anul 2003. Relații la nivel administrativ Alessandria (Italia) Protocol de înfrățire 2002 si semnat 2008. Relații la nivel administrativ. Protocol de colaborare pentru dezvoltarea unui proiect în domeniul energiilor regenerabile.
Lanzhou(China) - Acord de infratire, urmand sa se semneze protocolul de infratire
Alba Iulia are legături de colaborare cu orașe din: Austria, Belgia, Statele Unite ale Americii.

4.2 PLANUL DE ACȚIUNE pentru implementarea SIDU va fi elaborat în urma procesului de consultare publică, ținându-se cont de comentariile, sugestiile și opiniile cu valoare de recomandare care vor fi colectate de la cetățeni și de la stakeholderi, precum și de concluziile ședinței de consultare publică.

4.3 Indicatori cuantificabili relevanţi pentru monitorizarea și evaluarea SIDU pe parcursul orizontului de implementare

Întrucât prezenta Strategie are drept scop fundamentarea prioritizării proiectelor care urmează a fi depuse pe Axa Prioritară 4 din Programul Operațional Regional 2014-2020, cei mai importanți indicatori care vor fi luați în considerare pe parcursul implementării SIDU vor fi aliniați cu indicatorii de realizare și de rezultat al celor patru priorități de investiții din cadrul Axei Prioritare 4, după cum urmează.

4.3.1 Indicatori pentru promovarea strategiilor de reducere a emisiilor de dioxid de carbon pentru toate tipurile de teritoriu, în particular zone urbane, inclusiv promovarea planurilor sustenabile de mobilitate urbană și a unor măsuri relevante pentru atenuarea adaptărilor – respectiv pentru:

- Investiții destinate îmbunătățirii transportului public urban
- Investiții destinate transportului electric și nemotorizat
- Alte investiții destinate reducerii emisiilor de CO2 în zona urbană

Indicatori de realizare:

- Populație care trăiește în zonele cu strategii de dezvoltare urbană integrate /nr. persoane
- Lungime totală a liniilor noi sau îmbunătăţite de tramvai/și metrou/km
- Operațiuni implementate destinate transportului public și nemotorizat/Operațiuni
- Operațiuni implementate destinate reducerii emisiilor de CO2 (altele decât cele pentru transport public şi nemotorizat)/ Operațiuni

Indicatori de rezultat:

- Pasageri transportaţi în transportul public urban în România / Număr călători transportaţi într-un an
- Emisii GES provenite din transportul rutier/ Mii tone echiv. CO2/an

4.3.2 Indicatori pentru realizarea de acțiuni destinate îmbunătățirii mediului urban, revitalizării orașelor, regenerării și decontaminării terenurilor industriale dezafectate (inclusiv a zonelor de reconversie), reducerii poluării aerului și promovării măsurilor de reducere a zgomotului – respectiv pentru:

- demolarea clădirilor situate pe terenurile supuse intervențiilor;
- realizarea alei pietonale, piste pentru bicicliști, creare trotuare;
- amenajare spații verzi (defrișarea vegetației existente; modelarea terenului; montarea elementelor constructive de tipul alei, foișoare, pergole, grilaje etc.; plantarea/gazonarea suprafețelor, inclusiv plantare arbori);
- crearea de facilități pentru recreere pe terenurile amenajate (ex. zone speciale pentru sport, locuri de joacă pentru copii, etc.);
- instalare Wi-Fi în spațiile publice;
- dotare mobilier urban (bănci, coșuri de gunoi, etc);
- modernizarea străzilor urbane adiacente terenurile supuse intervențiilor, inclusiv înlocuirea și/sau racordarea la utilități publice (străzile urbane sunt eligibile în situații excepționale, numai în măsura în care astfel de investiții sunt necesare pentru facilitarea accesibilității la obiectivul de investiții).

Indicatori de realizare:

- Suprafaţă spații deschise create sau reabilitate în zonele urbane/ m2

Indicatori de rezultat:
- Spații verzi în municipiile reședință de județ /m2/locuitor

4.3.3. Indicatori pentru oferirea de sprijin pentru regenerarea fizică, economică şi socială a comunităților defavorizate din regiunile urbane și rurale - respectiv pentru:

- Investiții în facilități destinate utilizării publice, cum ar fi: zone verzi de mici dimensiuni, piețe publice, scuaruri, părculețe, locuri de joacă pentru copii, precum și facilități pentru activități sportive și recreaționale (ex. terenuri de sport, etc);
- Investiții în clădiri destinate utilizării publice pentru activități educative, culturale și recreative, cu scopul de a crea, îmbunătăți sau extinde serviciile publice de bază (construcție/reabilitare/modernizare), inclusiv dotarea acestora cu echipamente specifice;
- Construcția/reabilitarea/modernizarea tuturor tipurilor de utilități de bază la scară mică (cum ar fi infrastructura edilitară de gaze, electricitate, apă, salubritate);
- Construcția/reabilitarea/modernizarea străzilor de importanță secundară, inclusiv trotuare, piste pentru bicicliști, alei pietonale, căi de acces.

Indicatori de realizare:
- Populație care trăiește în zonele cu intervenții în regenerarea fizică, economică şi socială a comunităților marginalizate din municipii reședință de județ/nr. persoane
- Spații deschise create sau reabilitate în zonele urbane/m2
- Clădiri publice sau comerciale construite sau renovate în zonele urbane/m2

Indicatori de rezultat:
- Populația aflată în risc de sărăcie şi excluziune socială din zonele marginalizate din municipiile reședință de județ /nr. persoane

4.3.4 Indicatori pentru investițiile în educație, în formare, inclusiv în formare profesională pentru dobândirea de competențe și învățare pe tot parcursul vieții prin dezvoltarea infrastructurilor de educație și formare – respectiv pentru:

- construcția/ reabilitarea/ modernizarea/ extinderea/ echiparea infrastructurii educaţionale antepreşcolare și preșcolare (creșe și grădinițe);
- construcția/reabilitarea/ modernizarea/ extinderea/ echiparea infrastructurii educaţionale pentru învăţământul profesional şi tehnic și învățarea pe tot parcursul vieții (licee tehnologice şi şcoli profesionale).

Indicatori de realizare:
Capacitatea infrastructurii de educație care beneficiază de sprijin/nr. persoane;
- Capacitatea infrastructurii de educație care beneficiază de sprijin (educație antepreşcolara)nr. persoane;
- Capacitatea infrastructurii de educație care beneficiază de sprijin (educație preşcolara)nr. persoane;
-Capacitatea infrastructurii care beneficiază de sprijin (educaţie pentru învăţământ profesional şi tehnic)/nr. persoane
- Capacitatea infrastructurii care beneficiază de sprijin (învăţare pe tot parcursul vieţii)/nr. persoane

Indicatori de rezultat:

- Rata brută de cuprindere în creşe a copiilor cu vârste între 0-2 ani în mediul urban Rata brută de cuprindere în învăţământul preşcolar (3-5 ani) în mediul urban - Rata de cuprindere în învăţământul profesional și tehnic în mediul urban

Cap. 5. Cadrul parteneriał pentru elaborarea și implementarea SIDU

5.1 Parteneri relevanți ai Municipiului Alba Iulia la nivel local/ județean/ regional

- Agentia pentru Dezvoltare Regionala Centru
- Consiliul Județean Alba
- Agenția Județeană de Ocupare a Forței de Muncă Alba
- Camera de Comerț Industrie și Agricultură a Județului Alba
- Oficiul Registrului Comerțului al județului Alba
- Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului Alba
- Agenția Județeană pentru Plăți și Inspecție Socială Alba
- Agenţia de Plăţi şi Intervenţie pentru Agricultură Alba
- Agenția Locală a Energiei Alba
- Direcția Regională de Statistică Alba
- Inspectoratul Școlar Județean Alba
- Casa Corpului Didactic Alba
- Universitatea „1 Decembrie 1918”
- Directia Judeteana pentru Cultura, Culte si Patrimoniul Cultural National Alba
- Instituții de cultură (Muzeul Național al Unirii Alba Iulia, Biblioteca Batthyaneum)
- Spitalul Județean Alba
- Agenția de Furnizare a Energiei Electrice Alba
- E.ON România, Sucursala alba
- S.C. Drumuri Si Poduri Locale Alba S.A.
- Sucursala Regională de Căi Ferate Brașov

5.2 Procesul de consultare publică privind SIDU

Municipiul Alba Iulia, în calitate de instituție a administrației publice locale care utilizează fonduri publice, respectă principiile transparenței deicizionale în raporturile cu cetatenii, cu asociatiile legal constituite ale acestora și cu toate celelalte structuri/ instituții/ organism/ actori interesați.

Din această perspectivă, procesul de consultare publică privind SIDU va respecta prevederile Legii nr. 52 din 2003 privind transparenta decizionala in administratia publica, după cum urmează :

a) Participarea la procesul de elaborare a SIDU

(1) In cadrul procedurilor de elaborare a SIDU, Municipiul Alba Iulia are obligatia sa publice un anunt referitor la aceasta actiune in site-ul propriu, sa-l afiseze la sediul propriu, intr-un spatiu accesibil publicului, si sa-l transmita catre mass-media centrala sau locala. Municipiul va transmite de asemenea proiectul de SIDU tuturor persoanelor care au depus o cerere pentru primirea acestor informatii, dacaă va fi cazul.

(2) Anuntul referitor la elaborarea proiect de SIDU propus spre consultare va fi adus la cunostinta publicului cu cel putin 30 de zile inainte de supunerea spre analiza, avizare si adoptare. Anuntul va cuprinde o nota de fundamentare, o expunere de motive sau un referat de aprobare privind necesitatea adoptarii SIDU, textul complet al strategiei, precum si termenul limita, locul si modalitatea in care cei interesati pot trimite in scris propuneri, sugestii, opinii cu valoare de recomandare privind proiectul de act normativ.
(3) La publicarea anuntului, Municipiul Alba Iulia va stabili o perioada de cel putin 10 zile pentru a primi in scris propuneri, sugestii sau opinii cu privire la proiectul de act normativ supus dezbaterii publice.

(4) Primarul Municipiului Alba Iulia va desemna o persoana din cadrul institutiei responsabila pentru relatia cu societatea civila, care sa primeasca propunerile, sugestiile si opiniile persoanelor interesate cu privire la strategia propusă.

(5) SIDU se transmite spre analiza si avizare autoritatilor publice interesate numai dupa definitivare, pe baza observatiilor si propunerilor formulate.
(6) Municipiul Alba Iulia este obligat sa decida organizarea unei intalniri in care sa se dezbata public proiectul de act normativ, daca acest lucru a fost cerut in scris de catre o asociatie legal constituita sau de catre o alta autoritate publica.

(6) In cazul in care se organizeaza dezbateri publice, acestea trebuie sa se desfasoare in cel mult 10 zile de la publicarea datei si locului unde urmeaza sa fie organizate. Municipiul Alba Iulia trebuie sa analizeze toate recomandarile referitoare la proiectul de SIDU pus in discutie.

b) Participarea la procesul de luare a deciziilor privind SIDU
(1) Participarea persoanelor interesate la lucrarile sedintelor publice se va face in urmatoarele conditii:
a) anuntul privind sedinta publica se afiseaza la sediul autoritatii publice, inserat in site-ul propriu si se transmite catre mass-media, cu cel putin 3 zile inainte de desfasurare;
b) acest anunt trebuie adus la cunostinta cetatenilor si a asociatiilor legal constituite care au prezentat sugestii si propuneri in scris, cu valoare de recomandare, referitoare la unul dintre

domeniile de interes public care urmeaza sa fie abordat in sedinta publica;
c) anuntul va contine data, ora si locul de desfasurare a sedintei publice, precum si ordinea de zi.
(2) Difuzarea anuntului si invitarea speciala a unor persoane la sedinta publica sunt in sarcina responsabilului desemnat pentru relatia cu societatea civila.
(3) Participarea persoanelor interesate la sedintele publice se va face in limita locurilor disponibile in sala de sedinte, in ordinea de precadere data de interesul asociatiilor legal constituite in raport cu subiectul sedintei publice, stabilita de persoana care prezideaza sedinta publica.
(4) Ordinea de precadere nu poate limita accesul massmedia la sedintele publice.

Persoana care prezideaza sedinta publica ofera invitatilor si persoanelor care participa din proprie initiativa posibilitatea de a se exprima cu privire la problemele aflate pe ordinea de zi.

(5) Adoptarea deciziilor administrative tine de competenta exclusiva a autoritatilor publice.
(6) Punctele de vedere exprimate in cadrul sedintelor publice au valoare de recomandare.

Minuta sedintei publice, incluzand si votul fiecarui membru, cu exceptia cazurilor in care s-a hotarat vot secret, va fi afisata la sediul autoritatii publice in cauza si publicata in site-ul propriu.

(7) Municipiul Alba Iulia este obligat sa elaboreze si sa arhiveze minutele sedintelor publice. Atunci cand se considera necesar, sedintele publice pot fi inregistrate.
(8) Inregistrarile sedintelor publice vor fi facute publice, la cerere, in conditiile Legii nr. 544/2001 privind liberul acces la informatiile de interes public.

c) Sanctiuni
(8) Orice persoana care se considera vatamata in drepturile sale poate face plangere in conditiile Legii contenciosului administrativ nr. 29/1990, cu modificarile si completarile ulterioare.
(9) Plangerea si recursul se judeca in procedura de urgenta si sunt scutite de taxa de timbru.
(10) Interzicerea accesului persoanelor la sedintele publice sau impiedicarea implicarii persoanelor interesate in procesul de elaborare a SIDU constituie abatere disciplinara si se sanctioneaza, potrivit prevederilor Legii nr. 188/1999 privind Statutul functionarilor publici, cu modificarile si completarile ulterioare, sau, dupa caz, potrivit legislatiei muncii.
(11) Persoanele care asista la sedintele publice, invitate sau din proprie initiativa, trebuie sa respecte regulamentul de organizare si functionare a Municipiului Alba Iulia. In cazul in care presedintele de sedinta constata ca o persoana a incalcat regulamentul, va dispune avertizarea si, in ultima instanta, evacuarea acesteia.